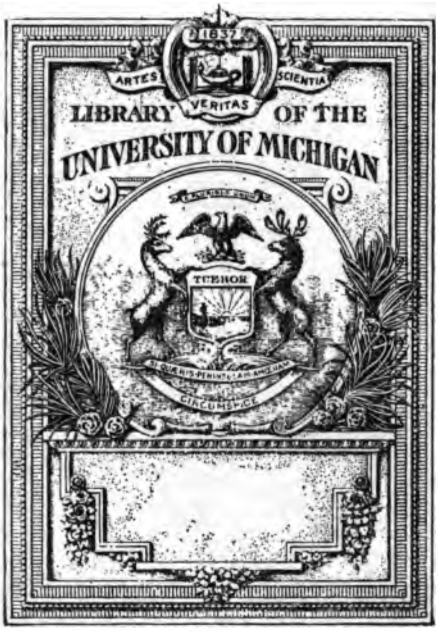

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

DIONIS PRUSAENSIS

QVEM VOCANT

CHRYSOSTOMUM

QUAE EXSTANT

OMNIA

EDIDIT APPARATU CRITICO INSTRUXIT

J. DE ARNIM

Vol. I

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MDCCCLXXXXIII.

PROLEGOMENA.

Ut post Emperium novam Dionis editionem pararem ea re maxime permotus sum, quod in tanta verborum scriptoris corruptione nec non de verae atque integrae lectionis fontibus dubitatione viderem neque de ipsius Dionis stilo et opinionibus et vita ea qua par est fide iudicari posse neque eorum virorum operam qui artium litterarum philosophiae morum denique historiam e Dione illustrare student satis firmo niti fundamento. Nam editio Emperiana, laudabilis illa quidem et diligentia et ingenio editoris, tamen neque librorum manuscriptorum subsidiis ita munita est, ut de cuiusque lectionis auctoritate iudicari possit, neque emendationem textus foedissimis et corruptelis et interpolationibus scatentis usque eo perduxit ut iam amplius progredi non liceat. Emperius enim cum librorum manuscriptorum quibus Dionis scripta continentur elenchum in praefatione proponeret, ab erroribus non immunem, fere omnes tamen complexum qui exstant codices, qui alicuius utilitatis sunt, ni fallor, omnes, plerosque libros non ita cognitos habuit ut qua ratione inter se cohaererent, quinam ex quibus penderent, quae denique unius cuiusque lectionibus auctoritas tribuenda esset, iudicare posset. Erravit igitur cum duas esse codicum familias statueret, quarum alteri codices vulgatae Venetae similes, alteri meliores fere codices Vaticanum 99, Meermannianum, Vaticanum 91, Palatinum 117, Parisinum 3009 tribuebat. Erravit idem cum Parisinum 2958 et Ambrosianum E 111 medio cuidam utriusque familiae generi tribueret. Praeterea multis librorum lectionibus adnotationem refersit quae cum ad genuinam textus Dionei formam restituendam nullam omnino praebeant utilitatem perturbant legentes infinita quadam varietate. Neque haec dico Emperii de Dione meritis obtrectaturus, quae summa fuisse iudico, sed ipsam rem spectans. Neque enim Emperii culpa factum est ut optimos libros et sero et collationibus parum accuratis cognosceret. Quod vero ea attinet, quae in omnibus libris corrupta traduntur, emendavit ille quidem plurima cum et graeci sermonis

ususque Dionei peritia et acumine haud vulgari praeditus esset, neque tamen omnia pari diligentia perpolivit, ut in quibusdam orationibus manum eius emendatricem iusto saepius desideraveris. Quam igitur Emperius feliciter incohaverat et recensionem et emendationem Dionis eam ad finem perducere neque potui neque me posse arbitratus sum, neque omnino unius hominis esse sed coniunctae multorum operae, eam vero quam ille viam ingressus erat persecutus sum. Ac recensionem quidem in tam clara luce me posuisse, ut nulla iam de singulorum librorum fide dubitatio oriri possit, et fundamenta a me iacta mansura esse confido; nisi forte ex bibliothecarum latebris alii libri, qui adhuc virorum doctorum diligentiam fefellerant, prodibunt. In emendatione autem, cuius etiam post Casauboni, Reiskii, Jacobsii, Geelii, Emperii curas late campum patere videbam, si parum profecisse multis videbor reputanto Horatianum illud „nonum prematur in annum" ad artium opera referri debere, quae nisi perfecta prodeunt atque omnibus numeris absoluta in tenebris latere melius est, non ad scientiae opera, quorum vitia ab aliis emendari possunt, bona atque vera quam primum cum aliis communicari expedit.

De Dindorfiana editione quid sentiam proferre vix opus est, quam textui Dioneo non multum profuisse inter omnes constat. Emperii igitur opera haec mea editio quasi fundamento nititur, cui et codicum quorundam quos denuo consulere non potui collationes et virorum doctorum haud paucas debeo coniecturas, quorum ipsas dissertationes adire supersedi.

Iam igitur de Dionis codicibus disputabo. Quorum pars omnes illas quae Dionis feruntur octoginta orationes continet, pars vel paucas illarum vel multas nec tamen omnes. Ordo quoque orationum multifariam variatur, in iis maxime codicibus qui non omnes continent. In iis vero qui omnes continent duae ordinis rationes distinguuntur, altera iusta et bona, altera ex illa depravata. Ordinis autem, quem iustum ac bonum dixi, antiquissimum est exemplum codex ille Photii, quem in bibliotheca cod. 209 descripsit. Hic igitur codex medio saeculo nono aliquanto antiquior erat. Nam ante annum 857 bibliothecam a Photio compilatam esse ostendit Krumbacher (hist. litter. byz. p. 225). Ordinem orationum qui est in codice Photiano numeris orationum vulgatis adscribo: I—VI. VIII—XIII. VII. XXXI—LXXX. XIV—XXX. Hunc esse iustum ac pristinum ordinem, ei qui ex Veneta in omnes editiones transiit longe praeferendum demonstravi in dissertatione Hermae tom. XXVI

inserta. Neque dubitavi in mea hac editione eum revocare, ita tamen ut numeros vulgatae in summis paginis adscribendos curarem. Ex codicibus servatis unus tantum hunc ordinem nobilis velut documentum originis prae se fert, Meermannianum dico, qui nunc Lugduni Batavorum in bibliotheca adservatur; cf Geelii catalogum nr. 67.

Meermannianus (Lugdunensis 67), qui vulgo M audit, cum ab Emperio praef. X sq. plenissime descriptus sit, quae ille recte pro- M
tulit repetere nolo. Est formae max., foll. 352, saec. XVI in. scriptus. Continet omnes orationes praeter tertiam et quartae § 1—78. Ordo, quem cum Photiano in universum conspirare dixi, hic est: I. II. VI 1—39. IV 78—fin. V. VI (hic integra) VIII—XIII. VII. XXXI—LXXX. XIV—XXVII. XXIX. XXVIII. XXX. Itaque hoc differre videtur Meermanniani ordo ab illo Photiano, quod or. XXVIII et XXIX inter se locum mutaverunt; sed dici non potest num re vera differat, cum ex Photii descriptione non appareat, utra ex duabus illis orationibus quae ‚Melancomas' inscribuntur in Photiano codice alteram praecesserit. Praeterea hoc interest quod in locum tertiae orationis et quartae §§ 1—78, quae exciderunt, pars prior or. VI § 1—39 alieno loco inrepsit. Quod quomodo explicandum sit postea videbimus.

Iam quod nullus praeter Meermannianum liber omnes orationes pristino ordine continet ex ea re sola satis elucet, quamvis recens sit, hunc librum magni esse faciendum. Neque enim ex ullo ceterorum codicum potest descriptus esse, sed per exemplarium vices, quae aetatem non tulerunt, ex ipso archetypo derivatus est.

Sed statim illi addendus est unus codex multo antiquior, Vaticanus 99 membran. form. 4 saec. XI qui continet praeter Philostrati V
vitas sophistarum Dionis I—VI. VIII—XI § 125 explic. verbis: *καὶ τὸ ἐξηπατῆσθαι πολὺν χρόνον.* Hic codex et Emperio et mihi V audit. Ordo orationum, quae in V insunt, conspirat cum Photiano et Meermanniano. Nam or. VII non cum vulgata septimo loco ponitur. Hoc tamen non sufficit ad necessitudinem codd. V et M demonstrandam, cum alii codices exstent, qui in eadem re a vulgata differant. Sed ea intercedit utriusque libri vitiorum communio, ut propiore vinculo inter se quam cum ullo alio codice coniuncti esse videantur. Neque tamen ea est utriusque codicis necessitudo ut Meermannianum ex Vaticano vel descriptum vel omnino derivatum esse credi possit, sed M ex fratre quodam Vaticani gemello originem duxit. Ut haec demonstrentur, cum praesertim nota res sit et a

plerisque viris doctis probata, satis erit pauca exempla posuisse et consensus et dissensus codicum.

a) Loci ex or. I ubi M solus ex ceteris exhibet codicis V lectionem: § 9, 2 om. *καὶ* ante *πόθεν* 14, 2 *ὁμοίως* om V, unde *πρὸς* interpolavit M 25, 5 *τῷγε-βιοῦν* om V, mrg. add. M. 42, 2 *ὁποῖόν τε* (pro *γε*) 42, 4 *ἴν* V *ἰν* M (pro *ἐν*) 43, 5 *μείζω* 55, 2 *δε* pro *τόνδε* 57, 3 *τε* V *τοι* M *ποτε* ceteri 59, 2 *ἀλλὰ* om V, a corr. M 66, 9 *πολύ τε* 67, 4 *πλατεια* V *πλατεῖα* M 83, 1 *ἐθεᾶτο*. Hic igitur contra ceteros consensus nisi ex communi origine explicari non potest.

b) Loci ex or. I ubi vitia codicis V propria ab M absunt: § 12, 2 *σκῆπτον* 13, 5 *προσέχοντος* 15, 4 *ἐκείνηι* 15, 5 *ἐστι δε* 20, 6 *ἰλεω* 27, 3 *τυγχάνει* (corr. *η*) 39, 2 *ἑταίριος* 40, 2 *κηδαιμονίαν* 47, 4 *ζῶντι* | *τεθνηότιγ'* | *ἐψιοωνται* 6 *φορεύουσι* 49, 3 *ἄτονος* 50, 3 *πλήστην* 51, 1 *ἀφηκόμενος* 60, 1 om *τῶν* ante *ἐκεῖ* 61, 1 *ἧιν* 63, 2 *στρατείας* 72, 3 *εὐθενούντων* 75, 3 *οὕτως* 7 *πράξασθαι* 79, 5 *ἐσήρει* 84, 8 *ἀνημέρους ἀνθρώπους καὶ πονηρούς*. Haec Vaticani vitia a librario M omnia correcta esse, probabile non est. Sed graviora quaedam accipe ex ceteris orationibus sublecta; sunt autem omissiones fere verborum et transpositiones: or. V § 14, 2 om. *τάχιστα* VI § 6, 4 *Μέγαρα* V *Μέγαρα δὲ* M² 11, 7 *δέονται δὲ ἐσθῆτος* om. 28, 6 *ἡ* ante *τῆς* om. 35, 2 *ἁπάντων* om. VIII 3, 6 *βραδεῖς καὶ νοθροὺς* (hoc ordine) 9, 2 om. *βοώντων* 15, 5 *ἥλιον* pro *Ἠλεῖοι* IX 11, 3 *ὁ δὲ* om. X 2, 3 *με* om. 15, 1 *σπουδάσεις κτήσασθαι* (hoc ordine) XI 1, 1 *ἅπαντας ἀνθρώπους* (hoc ordine) 7, 2 *ἑλεῖν* V *ἐθέλειν* ceteri 29, 1 *ἀδελφοὺς* pro *ὀφθαλμούς*. Unde accepit librarius M verba a V omissa? Dicet aliquis Vaticanum non patrem esse sed avum Meermanniani, patrem vero ex alio codice correctum itaque lacunas illas expletas esse. At qualem fuisse fingis codicem illum, ad cuius exemplar Meermanniani patrem correctum esse putas? Si ex aliqua ceterarum familiarum quas novimus, qui factum est, ut non vitia quoque illius familiae hic illic inferrent? Quae si intulissent facile res deprehenderetur. Si contra codex fuit qualem nunc non habemus, tota quaestio omitti potest cum ad textum Dionis recensendum nihil momenti habeat. Ceterum non est cur in hac re diutius moremur, cum certum sit ad eas orationes quae Vaticano V continentur codicem M adhiberi non oportere. Nam in his recensendis alii codices praesto sunt ad emendanda Vaticani vitia multo magis accommodati, quia longius ab eo distant. Sed ea est Meermanniani utilitas ut in orationibus ceteris, quae in Vaticano perierunt, illius quasi vicarius exsistat. Melius actum esset de textus Dionei integritate, si in Vaticano omnes orationes hodie exstarent.

Est enim omnium codicum et antiquissimus et optimus, ab interpolationum labe solus fere immunis. Ut vero nunc res est, in maxima parte Dionis deteriore eiusdem generis fonte contenti esse debemus.

Moneo autem, quaecunque de Meermanniani virtutibus diximus, ad primam huius libri manum spectare, quam Emperius rasuris et correcturis depravatam diligentissime indagavit. Nam correcturae recentiores ex codice fluxerunt vulgatae Venetae simillimo et nullius, ut postea demonstrabo, auctoritatis. Praeterea in archetypo, quo librarius M utebatur, deerant or. II. III. IV pars maxima. Itaque quae excidisse videbat ex alio alius generis codice supplere studuit. Sic factum est, ut in or. II, parte orationis IV et fragmento orationis VI, quod priore loco legitur, codicem sequeretur ad familiam PH pertinentem, de qua postea disputabitur.[1]) Hanc codicis partem M^1 notare soleo.

His igitur praemonitis codicibus VM quasi uno codice uti possumus, qui in maximis rei criticae subsidiis numerandus est, ita ut cod. V ad or. I—VI. VIII—XI, cod. M ad or. VII. XII—LXXX adhibeatur. Hic solus fons omnes orationes iusto ordine servavit, hic interpolationibus quoque, quibus ceteri codices scatent, si totum spectes, liber est. Nam Meermanniani quoque prima manus leviora quidem vitia, quae facili opera sustuleris, textui adspersit permulta, interpolationes neque multas intulit neque audaces.

Meermannianum ipse non vidi neque meo operi inde damnum fore puto, cum ab Emperio diligentissime collatus sit et in textu constituendo semper ad manum ei fuerit. Vaticanum V totum denuo ipse contuli et Cobeti collationem, qua Emperius utebatur, mira neglegentia factam esse intellexi. Itaque ubi meae adnotationes a Cobetianis discrepant, mihi velim fidem haberi. De externa codicis forma moneo, quattuor extremos quaterniones inde ab or. V § 17, 1 ὀφθαλμῶν nunc bibliopegae vitio perverso ordine se excipere (sic: 4. 3. 2. 1), de scribendi genere accentus et spiritus desiderari permultos, verborum quoque divisionem non semper observari. Si quando manus recentior quod in codice scriptum erat mutavit, in adnotatione id monui.

Iam eos codices recensebo, qui cum omnes orationes comple-

1) Ita rem se habere intellexi, postquam vir clarissimus Du Rieu, qui Lugdunensi bibliothecae praeest, per litteras a me interrogatus, benigne de utriusque exempli orationis VI lectionibus mihi rescripsit. Nam Emperius paulo obscurius rem significaverat.

tantur ordinem tamen perverterunt. Habent autem ordinem eum, qui ex Veneta Turrisani editione in omnes ceterorum editiones transiit. Is a pristino ordine ea re discrepat, quod orat. XIV—XXX a fine totius collectionis post or. XIII, et or. VII, quae post or. XIII legebatur, post or. VI transponit. Cf. quae de hac re in Hermae tom. XXVII fusius disputavi. Antiquissimus et optimus
U huius generis liber est Urbinas 124 (U) membran. formae IV mai. saec. XI. Nam Cobeti opinionem, qui eum saec. XIV tribuebat (apud Emp. addit. ad praef. § 8 Vol. II, p. 792), iure nuper explosit Sonny. Continet omnes Dionis orationes ordine vulgato. Praemissa sunt Arethae archiepiscopi prolegomena et cetera quae leguntur apud Dindorfium Vol. II, pag. 361—366 huius autem editionis alteri volumini subiungentur nec non index orationum. Scholia habet hic illic margini adspersa, quorum specimen dedit Emperius Vol. II, pag. 787 sq.; de iisdem nuper egit Arno Mahn de Dionis Chrysostomi codicibus diss. inaug. Lips. G. Fock 1890. Nullius pretii esse sed infimae originis consentiunt omnes, quapropter neque illa quae apud Morellium et Emperium leguntur iterum imprimenda curavi neque plura ex Urbinate excerpsi. Quod Cobetus suspicatus erat, id Sonnyus Fleckeis. annalium vol. 133 (1886) p. 96 se demonstraturum esse pollicitus est, scilicet Aretham archiepiscopum non solum praefationis biographicae sed etiam Scholiorum esse auctorem. Spero brevi fore ut vir doctus causas proferat. Nam mihi quoque Cobetiana sententia valde probabilis est. Prolegomena ex tribus constant partibus: prima est praefatio Arethae ad quattuor ‚de regno‘ orationes (I—IV), qua artem Dionis illustrare studet, adhibitis ipsius Dionis in ‚Nestore‘ (or. LVII) sententiis (eadem brevioribus verbis repetuntur p. 363, 17—28. Dind.). Ad hanc praefationem Arethae nomen referri certum est, dubium num ad cetera quoque. Altera pars est: *Δίωνος τοῦ Προυσαέως βίος*. Haec ex Photii bibliotheca descripta est, ita tamen ut, paucis de situ Prusae urbis praemissis, Photii verba pluribus locis consulto immutentur. Ac de vita quidem praeter patris nomen et patriam nihil narratur, ut auctor quae de Dionis cum Traiano consuetudine Photius narraverat consulto omisisse videatur. Huius rei fortasse ea est causa, quod ipse auctor, Philostratum videlicet secutus, Vespasiani aetate Dionem floruisse, Vespasiano orationes ‚de regno‘ dedicavisse arbitrabatur, quae Arethae quoque in ‚prima parte‘ sententia est, nec non in scholiis ad primam orationem repetitur. — Cognomentum Chrysostomi Photius dixerat ab orationum pulchritudine Dionem traxisse: *Χρυσόστομον*

δ' αὐτὸν οἱ λόγοι τῇ κατ 'αὐτὸν γενεᾷ δεδώκασιν ἐπονομάζειν. Quodsi in Prolegomenis nostris haec verba ita immutantur: *Χρυσόστομον δὲ αὐτὸν ἡ κατ' ἐκεῖνο γενεὰ τὴν ἐπίκλησιν ἀνεγνώριζεν,* sana haec quidem non sunt, nec tamen casu factum esse, ut orationum mentio omitteretur apparebit comparanti tibi, quae in tertia parte de cognomento edocemur. Ibi enim plane alia cognomenti ratio profertur. Tertia pars vitam Dionis continet, qua Dio a Nerone in exilium actus, a Vespasiano revocatus eiusdemque amicitia usus esse perhibetur. Sequuntur quae iam commemoravi de cognomine Chrysostomi et pauca de scribendi genere, a Photianis distantia verbis, re congrua. — Itaque hoc certum mihi videtur, tres illas partes cum communi quodam vinculo inter se coniunctae sint, sententiis videlicet de aetate Dionis, de consuetudine Verpasiani, de nomine „Chrysostomi“, si non ab ipso Aretha scriptae sunt omnes, certe ex eius doctrina originem habere. Scholae enim haec prolegomena destinata fuisse cum per se probabile est tum eo confirmatur quod praefatio orationum „de regno“ et pluribus verbis et brevi compendio exhibetur *(τοῦ εὐπαρακολουθήτου ἕνεκα).* Quodsi tertia pars ipsa quoque Arethae debetur, scholia ad eundem fontem redire certum est, quae ipsa quoque orationes ‚de regno' *ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ Νειλώᾳ* ad Vespasianum habitas esse contendunt. Plura fortasse et certiora Sonny eiusdem sententiae argumenta in promptu habet. Iam si haec probabiliter suspicati sumus, ab eodem Aretha proclivis est conjectura interpolationes profectas esse, quibus hoc librorum genus depravatum est.

Sed priusquam de his interpolationibus agamus, alius liber in scaenam prodeat Urbinatis 124 frater; Parisinum dico n. 2958, qui B vulgo B audit. Ipsum librum neque contuli neque vidi, sed Emperius tam bona collatione usus est, ut librum ex illius editione satis cognitum habeamus. Est chartaceus saec. XIV, continet orationes octoginta ordine vulgari, nisi quod or. XXVIII et XXIX inter se transponit ut Meermannianus. Quem iustum et pristinum ordinem esse postea elucebit. Habet prolegomenon, de quibus modo diximus, solam partem tertiam: *περὶ Δίωνος κατ' τῶν καὶ αὐτὸν καὶ τῆς τοῦ λόγου αὐτοῦ ἰδέας.* In fine codicis duo reperiuntur versiculi: *Τέρμα Δίωνος ὀγδοήκοντα λόγων, οὓς Μάζαρις ἔγραψεν, κρατοῦντος λόγῳ.* Hunc Mazarin eundem esse, cuius habemus *Ἐπιδημίαν ἐν Ἅιδου,* Luciani Necyomantiae imitationem byzantinam, Hasius suspicatus est cf. Emp. praef. § 27. Fuit exeunte saec. XIV et ineunte XV; cf. Krumbacher (hist. liter. byz. p. 210). Codicem B Emperius

medium esse statuebat inter meliores quos dicit et deteriores codices. Eam sententiam amplexus est Mahnius cum in dissertatione de Dionis codicibus probare conaretur, „archetypum codicis B in deteriorum librorum numero fuisse, postea autem ad archetypum codicis Vaticani V correctum esse." Cuius erroris duae fuerunt causae, altera quod lectiones codicum non nisi ex editione Emperiana cognitas habebat, unde de cod. V recte iudicare non poterat (cf. quae de collatione Cobeti supra diximus), altera quod Emperii de duabus librorum familiis opinionem, quae ex ipsa Emperii editione refelli potest, examinare supersedit. Propius ad verum accessit Sonny, qui eo nomine mihi laudandus est, quod cod. Urbin. 124, contemptum iniuria a Cobeto et Emperio, primus nos docuit rectius aestimare. Primus enim intellexit ex hoc codice plerosque omnes derivatos esse quos deteriores appellat Emperius. Ipse cum ante hos duos annos iter Italicum ingrediebar hanc viri docti sententiam, quam causis non additis protulit in Fleckeis. annalibus tom. 113 p. 96, noveram sed non probabam, Mahnii speciosis sane argumentationibus deceptus (cf. p. 27 sq.). Cum vero et Venetum Marcianum T et Urbinatem 124 cognovissem, statim vidi firmissimis argumentis Sonnyi sententiam fulciri posse. Concedo igitur Sonnyo plerosque Italos codices, quos deteriores appellat Emperius ex Urbinate 124 originem ducere. Nam antequam pleraque apographa ex Urbinate describerentur, in illo quaternio excidit, qui orationis XXXI (Rhodiacae) complectebatur omnia inde a verbis νῦν ἢ πρότερον τοῦτο διαβάλλειν pag. 319 Mor. usque ad verba τοσαῦτα ἔτη κειμένους ὥστε pag. 335 Morelli. Iam cum apographorum scribae, nihil odorati quid rei esset, lacunam praetergrederentur, insignem apographis suis originis notam impresserunt.

Hac igitur ratione hosce libros ex Urbinate 124 derivatos esse demonstratur, quos re semel cognita nihil amplius moramur.

D Laurentianus plut. 59 cod. 22, qui apud Emperium D audit, descriptus ab illo praef. § 19.

Florentinus Conv. soppr. 114 exaratus manu Theodori Dociani, anno 1328. cf. Emp. praef. § 26.

A Parisinus 2959 (A) Caesaris Strategi manu exaratus (cf. Emp. praef. § 28) quem lacunam illam habere in orat. XXXI per literas mihi significavit Cuntzius amicus.

T Marcianus 421 (T) membran. saec. XV scriptus iussu Bessarionis. Hunc codicem, qui ipse quoque omnes Dionis orationes continet, Venetiis contuli totum, quod Emperius Venetam Turrisani

editionem ex eo expressam esse dixerat (cf. Emp. praef. § 36). Neque me diu paenituit, cum postea cognito Urbinate apographum ante archetypum me contulisse intelligerem. Vidi enim hunc codicem, vulgatae Venetae ex omnibus quos noverim simillimum, mixtum esse codicem, ortum ex filio quodam Urbinatis U, qui ex alius familiae codice correctus erat. Sed de hac quidem re postea disputandi locus erit.

Escorialensis T I 9 chart. fol. saec. XVI. Lacunam Rhodiacae explevit altera manus recentior, ut mihi scripsit Cuntzius amicus.

Hos igitur quinque codices D, Flor. Doc., A, T, Esc. ex Urbinate descriptos esse lacuna orationis XXXI arguit. Sed addendi sunt alii, qui hoc quidem originis signo carent, reliquo autem lectionis consensu, quo vel cum ipso Urbinate vel cum apographis modo enumeratis coniuncti sunt, originem suam produnt. Quorum plerosque ipse evolvi, ubi paucis paginis perlectis ex Urbinate U pendere cognovi, statim omisi.

Vindobonensis philos. graec. 109 chart. saec. XV continet inde a fol. 252 Dionis haecce et hoc ordine: 66. 67. 63—65. 58. 12. 60. 1—5. 11. 53—55. 16. 17. *ἐκλογαὶ τῶν λοιπῶν τοῦ Δίωνος συγγραμμάτων*. 62. 59. Hinc corrigatur Emperius praef. § 16. Huius codicis magnam partem contuli, priusquam Urbinatem U cognovissem. Postea abiiciendum esse intellexi.

Vindobonensis philos. graec. 223 sc. XV, quondam Sambuci; continet fol. 1—38 Dionis Troianam (or. XI) a manu saec. XV. Fol. 39, 40 vacua relicta sunt. Incipit alius codex paulo antiquior, qui continet fol. 41—51 Dionis Euboicum (or. VII) usque ad verba *διαφερούσαις τὰ νῦν* p. 122 Mor. § 117 Emp. Fol. 52—54 vacua. Fol. 55—63 partem „Dionis" Synesii; incipit: *τὴν γνώμην ἢ δόγμασι βάρος ἔχουσιν*, expl. *παραβομβεῖ κινουμένῳ τῷ μέλει*. Sequuntur fol. 64 ab alia manu recentiore Libanii declamatio: *Φιλαργύρου παῖς ἀριστεύσας* etc., incipit: *τῆς μὲν ἀριστείας* cf. Reiske Tom. IV p. 622, explicit fol. 71 v *ὡς ἀριστέα λαμβάνειν* Reiske p. 635, 16. Fol. 73 r Libanii *μελέτη πραγματικὴ (δύσκολος γήμας λάλον γυναῖκα)* incipit: *ταῦτα τῶν δικῶν ὀνόματα* Reiske Tom. IV p. 136, 3 explicit fol. 78 v *προσκαθημένη ταῖς θύραις* p. 148, 10 Reiske. Hic igitur codex cum duas habeat Dionis orationes, XI et VII, undecimam habet ex Urbinate U, septimam ex alio librorum genere, de quo infra disputabimus. Contuli septimam cum Vindobonae essem autumno anni 1890, postea de undecima dubitans ab Hartelio viro clarissimo, qui nunc bibliothecae aulicae Vindobo-

nensi praeest, petii ut mihi Halas codicem transmitteret. Quod cum summa liberalitate fecisset, vidi ex Marciano T vel huius simillimo codicem pendere.

Laurentianus plut. 59 c. 37 chart. saec. XV (cf. Emp. praef. § 22) continet praeter alia haecce Dionis et hoc ordine: XI. XIX. XVIII. XXI. XXII. XIII usque ad *πράττειν οὐδὲ σκοπεῖν* § 13 Emp.

Laurentianus plut. 57, 12 chart. saec. XV, continet praeter alia unam Dionis orationem, quam Emp. (praef. § 23) dicit XXXI; est vero XI.

Laurentianus plut. 69 c. 30 (hinc corrigatur Emp. praef. § 24 qui 59 pro 69 habet) continet or. I a verbis *εἰ δ' ἄρα* § 49 ad finem et or. II §§ 13—17 ex Urbinate U derivata.

L Ambrosianus E 111 membran. saec. XV fol. 104. Hunc codicem qui orat. I—IX Dionis praeter alia aliorum continet, L vocat Emperius dicitque medium esse utriusque generis ut Parisinum B. Est vero apographon Florentini conv. soppr. 114, quem ipsum ex U fluxisse supra dixi. (Emp. praef. § 38.)

Estensis II E 19 saec. XV (*Γεωργίου τοῦ βάλλα ἔστι τὸ βιβλίον,* postea *Ἀλβέρτου τοῦ Καρπαίων ἄρχοντος κτῆμα)* continet Dionis or. I—IV. VI—VIII Plutarchi de musica, Porphyrii commentarium in Ptolemaei Harmonica. Hic quoque liber apographon est eiusdem Florentini conv. soppr. 114. Deest apud Emperium.

Marcianus 452 saec. XV continet Macarii Chrysocephalae *Ῥοδωνιάν.* Huic insunt excerpta e Dionis orationibus, quae ipsa quoque ex U derivata esse intellexi. (Ceterum de Macario cf. Krumbacher histor. litt. byz. p. 290.)

Neapolitanus I E 15 (cf. Emp. additam. ad praef. § 10 Vol. II pag. 793). Hunc e lectionibus indicatis ab Emperio Vol. II p. 825 ipsum quoque ex U derivatum esse intelligitur. Itaque ne evolvi quidem.

X Vaticanus 123 (X) chart., form. 8, saec. XV. Continet fol. 1—9, quae a reliquo codice et charta et scripturae genere discrepant, Dionis or. VIII et VI usque ad § 50 *οὐ ῥάδιον μὴ ἄλλων ἀφαιρού-*. Contulit cum hoc codice Cobetus orationem VIII. Ex Urbinate U eum originem duxisse facile intelleges, si lectiones quae sunt apud Emp. Vol. II pag. 811 cum mea adnotatione contuleris.

F Vaticanus 1336 (F) chart., form. max., saec. XV, fuit M. Musuri *καὶ τῶν χρωμένων,* postea Fulvii Ursini; continet Xenophontis memorabilia 1—4, Socraticorum et Isocratis epistulas, sequuntur inde a fol. 97 *δίωνος τοῦ χρυσοστόμου ῥητορικαὶ μελέται* hoc ordine:

X. VIII. IX. VI. XXX. XXIX. XVI. XVII. XXI—XXVI. XLIV. LXIII—LXIX. LXXIII—LXXX. XIV. XV. XI. explicit fol. 168 *τέλος τῶν τοῦ δίωνος τοῦ χρυσοστόμου λόγων.* Sequuntur *προλεγόμενα τῶν τοῦ Ἀριστείδου λόγων.* Hic codex satis notus est collationibus ab Emperio publicatis. Similis est Marciani T; nam ipse quoque ad genus librorum pertinet qui multa Urbinatis vitia aliunde correxerunt. (Apud Emp. II p. 813 in collatione orat. X pro F inde a § 12 errore semper Q positum est.)

Vaticanus 1383 (Q) membran. form. 12 saec. XV e libris Fulvi Ursini. Una inest Dionis or. IX, cuius collationem habes apud Emp. II p. 812.

Urbinas 123 membran. saec. XIV (in pag. ult.: *τοῦτο τὸ βιβλίον μετὰ πολλοὺς δεσπότας καὶ ἐμὸν κτῆμα γέγονε δημητρίου τοῦ κυδώνη δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ* cf. Krumbacher hist. litter. byz. p. 204) cf. Emp. addit. praef. § 7 Vol. II p. 792. Continet Dionis orat. XVI. XV. LIII. expl. fol. 6 v. Sequuntur multae orationes Aristidis, dein inde a fol. 394 Dionis LIV. LV. LII. XVIII. X. excerpta ex orat. XXXI. XXXII. XXXIV. Haec quoque ex Urb. 124 pendent. Huius libri varietatem lectionis in or. XVIII ad Urb. 124 Emperius errore rettulit. Praeter orationes a Cobeto collatas ipse contuli partem or. X.

Ottobonianus N. 90 chart., form. max., saec. XV continet: *δίωνος τοῦ χρυσοστόμου ῥητορικαὶ μελέται* I—IV. XXXVIII. XLI. XL. XVIII. LXXV et multa alia quae vid. apud Emp. additam. ad praef. § 9 Vol. II pag. 792.

Monacensis cod. 5. (N) chart. saec. XVI fol. 413, accurate de- N
scriptus a Mahnio ‚de Dionis Chrysostomi codicibus' p. 53 sq. Continet or. I—VII. Collationem dedit Mahnius totius codicis pag. 65 seq.

Monacensis 59 (O) chart. fol. 389, saec. XVI scriptus a Michaele O
Maleensi Epidaurio; cf. apud Mahnium pag. 54, qui hunc quoque codicem totum contulit.

Utrumque Monacensem, quamquam multa Urbinatis vitia in illis non inveniuntur, tamen ex Urbinate derivatos esse certissimum est. Ita enim fieri solet, ubi plures exstant recensionis fontes, ut antiquiorum testium vitia, quae quidem non omnium communia sunt in recentioribus apographis paulatim ceterorum fontium iterata collatione de medio tollantur, pro illis autem nova efflorescat vitiorum seges multo plerumque illis foediorum. Ac Monacensis quidem uterque scatet vitiis quae in nullo ceterorum librorum inveniuntur.

Eiusdem stirpis suspicor esse Matritensem N 100 chartac., form. 4;

fol. 137, saec. XVI qui ‚Philostrati imagines' continet et inde a fol. 126 Dionis or. I. II. Nam primam orationem sic inscribi Cuntzius mihi indicavit (cui de Hispaniae codicibus debeo omnia): *Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου περὶ βασιλείας πρὸς Βεσπασιανὸν τὸν αὐτοκράτορα*. Atqui hanc de orationibus *περὶ βασιλείας* ad Vespasianum scriptis opinionem non nisi in huius familiae libris inveniri constat. (Cf. Emp. praef. § 43.)

Mosquensem (R), ex quo Matthaei anno 1776 orat. XVIII edidit, cum Marciano T artissime cohaerere demonstravit Mahnius pag. 88.

Nihil nunc mihi constat de Parisinis 2930, qui or. LIII. LIV. LVII et 2960, qui or. I—IV continet (cf. Emp. praef. § 31 et 32). Sed eiusdem prosapiae esse suspicor. Nihil etiam de Cononiciano gr. 41 qui duas or. de regno continet. cf. Coxe Bibl. Bodl. Cod. Manuscr. P. III.

Hos igitur tot codices ex uno Urbinate U derivatos esse constat. Quin etiam ignotus ille codex (S), ex quo Hemsterhusius margini exempli sui Morelliani varietatem lectionis adscripsit (cf. Emp. praef. § 44), eiusdem originis esse eo arguitur, quod cum Vindobonensi 109 in plerisque scripturae vitiis consentit. Unde ad recensendum Dionem hoc lucramur, quod infinitam illam librorum multitudinem nullo Dionis detrimento omittere iam possumus. Iam ad Parisinum B revertamur (cf. p. X), ac videamus, num iure Sonny hunc quoque Urbinatis U filium esse contenderit. Nam cum Parisinus B plurimis locis, ubi in Urbinate corruptelae exstant, cum VM in vera lectione consentiat, quaeritur num ea ratione hoc explicari possit, ut archetypum codicis B ex codice Vaticani V simili correctum esse credatur. Atque hoc quidem a limine concedo, praeter apographa nullum alium librum ab Urbinate tam prope abesse quam Parisinum B; derivatum esse ex eo praefracte nego. Neque quae Sonny protulit de titulis orat. LXXIX et LXXX ad sententiam eius fulciendam puto idonea esse. Orationis LXXIX in B hac forma titulus exhibetur: *περὶ πλούτου τῶν ἐν Κιλικίᾳ,* orationis LXXX *περὶ ἐλευθερίας* cum in codicibus U et M, quibus hic solis utimur, or. LXXIX *περὶ πλούτου* simpliciter audiat, or. LXXX *τῶν ἐν Κιλικίᾳ περὶ ἐλευθερίας*. Vitium codicis B — nam ab eo peccatum esse pro certo est — inde explicavit vir doctus, quod in Urbinate, qui morem habeat in fine orationis titulum repetendi, haec scripta sint in fine orationis LXXIX: *περὶ πλούτου* ∾ *τῶν ἐν Κιλικίᾳ περὶ ἐλευθερίας,* ut qui haec describeret facile verba *τῶν ἐν Κιλικίᾳ* ad antecedentia per errorem referre posset. Quid vero? potuitne idem accidere, si

B ex archetypo codicis U describebatur? Nonne probabile est, in illo quoque titulos in fine orationum repetitos esse? In eo igitur cardo rei vertitur, ut intellegamus qualia cum Urbinate, qualia cum VM Parisinus communia habeat. Ac cum Urbinate quidem plurima vitia Parisino B communia esse cum una quaeque editionis nostrae pagina testetur demonstrare non opus est. Cum VM vero sola fere bona et vera communia habet saepissime contra Urbinatem. Quodsi codicis B cum VM similitudo inde explicanda esset, quod aliquis corrector archetypo codicis B lectiones codicum VM corrigendo intulisset, mirum esset quod semper fere lectiones, quibus B cum VM contra U conspirat, bonae sunt. Neque enim correctorem tanto probabile est critico acumine praeditum fuisse, ut semper fere, quid verum esset perspiceret. Accipe primum eorum Urbinatis vitiorum catalogum, quae B non habet: or. I § 9, 1 om. *καὶ* 12, 4 *τὸ* pro *τῷ* 18, 2 *ὅστις μὲν πλείστων μὲν* 19, 1 om. *πάντων* 23, 3 *ἡδονῆς ἐστιν* (hoc ordine) 36, 3 *ὑμεῖς* 58, 5 *διόπερ ἄκουε δὴ* (*διόπερ* om. ceteri) § 60, 1 *ταῦτα μὲν δὴ* (*ταῦτα μὲν οὖν* ceteri) 65, 1 om. *τῶν* 74, 4 *τὸ κάλλος τὸ εἶδος* (*τὸ εἶδος* ceteri) 77, 4 *πολλὰ δὲ* 78, 4 *τινὰς ἄλλας* U, *ἄλλας τινας* plerique, *ἄλλας* om. B. 79, 6 om. *σεμνοῦ* 80, 2 *ἐκ τούτου δὲ* (hoc ordine) or. II § 14, 5 *δὴ* pro *δὲ* 22, 4 om. *ἀπειρηκότων — τούτοις* 34, 2 om. *πρὸς ἡδονὴν* 37, 2 om. *τοῦ* 43, 2 om. *τοῦτο* 52, 3 *αὐτὸν* mutatum in *αὐτοὶ* U, *αὐτῷ* ceteri, *αὐτῶν* B 58, 4 *αὐτοὺς* pro *αὐτὸς* 62, 8 *ὑψηλῶν* 63, 1 *εὐχὰς ἐποίνων* (hoc ordine) 63, 2 *ἀγαθοῖς* pro *ἱλαροῖς* 64, 2 *ἁπάντων* 65, 6 *τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας* (*ἄλλους* om. ceteri) 73, 6 om. *τοῖς* ante *κέρασι* 74, 2 *ἄψυχον* 75, 8 om. *τοὺς* or. III § 10, 3 *τίνι δὲ σωφροσύνης — ἔξεστιν* post *σῴζεται* transponit 20, 2 *τοῦτο* 27, 4 *οὐδέποτε τὰ περὶ* 41, 4 *διαφθείρων* 45, 3 *νομίζεται* 49, 3 *παιδαγωγῶν* 57, 3 *πόνος* 63, 6 *ἕως γένοιντο* (*γενόμενοι* B) 60, 2 *ὁμοίους* altero loco 89, 4 *ὅσοι* 93, 4 *πορφύραι* 95, 2 *μόνῳ* 96, 3 *τερπνότατον* 106, 4 om. *ἀνθρώποις* 110, 3 *χαριζόμενος ἥδεται διδοὺς* (ceteris omissis) at VB *χαριζόμενος ἅμα μὲν ὡς χαριζόμενος ἥδεται διδούς*. 129, 6 om. *τούτους μόνους — πάντας* 132, 6 *ὑπάρχει* 115, 4 *οὗτος δὲ* or. IV § 17, 2 *ἔφη* pro *εἶπεν* (*εἶπεν* om. B) 23, 6 *ὁ* om. U 31, 2 *τοὺς δὲ τῆς* pro *τοὺς* (VB *τῆς*, om. *τοὺς*) 35, 2 *μόνον* pro *μόναι* 37, 2 *πολὺ κάκιον πλανωμένους ἐν τοῖς λόγοις* (hoc ordine) 42, 4 *παρὰ* pro *περὶ* 53, 2 *ἐφ' ἧς* 58, 2 *νόσων* pro *νόσον* 69, 3 om. *ἐπ'* 73, 2 om. *ὅτι* 76, 4 *ἱλάσκεσθαι* (pro *ἱλάσασθαι*) 82, 1 *πάλαι πολλαὶ* 82, 2 om. *ἀθλίων* 91, 3 *κτίσεως* 92, 5 *ὅσους* pro *ὅσον* 93, *συντεταγμένος* 95, 4 *κρατηθεὶς καὶ ἀχαρίστου* (*κρατηθεὶς* ı

ἀχρήστου B *κρατ. κυνὸς ἀχρήστου* ceteri) 95, 5 *ἐν ἐλπίσι* pro *ἐὰν ἐλπίσῃ* 100, 4 *ἀναλώσαντα* 103, 2 *τύχης* pro *ψυχῆς* 110, 1 *μὴν διατρυφόντες* (*μὴν διατρυφῶν τε* VB *μὴν νὴ Δία τρυφῶν* P) 116, 2 *χορὸν ὡς ἐκεῖ τὸν φιλότιμον* UV *ὡς ἐκεῖ τὸν φιλότιμον χορόν* P (qui numeris *χορὸν* ante *τὸν φιλότ.* transponendum significat) *ὡς ἐκεῖ χορὸν τὸν φιλότιμον* B recte. 117, 5 *ἐλάφος τε μεταρσίους* (om. *καὶ*) U *ἐλάφους τε καὶ μεταρσίους* B *ἐλαφρούς τε καὶ μεταρσίους* ceteri 119, 6 om. *τῆς* 124, 3 *λεγομένων* (om. *δὴ*) U *λεγομέναις* (om. *δὴ*) B *λεγομένῃ δὴ* V *λεγομέναις δὴ* PM 129, 4 om. *καὶ λαμπρὰ* 132, 3 *σοφιστὰς* pro *παιδευτὰς* or. V. § 17, 1 *ὥσπερ αἱ τίτθαι* (*ὥσπερ ἐκεῖναι* BV *ὥσπερ ἐκεῖνα* P recte) 22, 5 *ἀποδράσας* pro *αὐτὸ δράσας* or. VI 22, 3 add. *τοῦτο μὲν* ante *ζῆν ὁπόσον* 28, 7 *τὰ* pro *τὸ* 34, 6 om. *δὴ* 34, 8 *καταλείπωσι τοῖς αὐτῶν* (hoc ordine) 47, 5 *οὔτε* pro *οὕτω* 53, 5 *πανταχόθεν πληγήσεσθαι* (hoc ordine).

Paulum hic subsistamus, ut e locis enumeratis quid colligi possit videamus. Coëgimus locos fere graviores e primis sex orationibus, omissis iis quae in neutram partem adhiberi possunt. Ex his verborum in Urbinate omissiones nihil probant. Correctores enim nihil fere antiquius habere solent, quam ut omissa ex altero fonte suppleant. Aliter in vocabulis mutandis se gerere solent. Nam aut omnino alteri fonti plus credunt, ut etiam foedissimas eius corruptelas transferre audeant, aut, qui prudentiores atque doctiores sunt, iis tantum locis quos male se habere intellegunt ex altero fonte medelam quaerunt. Neutrum hic factum esse facile tibi persuadebis, si meum catalogum diligenter perlustraveris. Nam et bona sunt fere omnia, quae B cum V contra U communia habet, et saepe fit ut lectione U per se nihil habente quo offendat tamen B cum V et ceteris bonis libris consentiat. Atque ex hoc genere ad eos maxime locos animum advertatis velim, ubi verba ab U contextui inserta ut a ceteris libris ita a B absunt. Quae enim mea est de correctorum consuetudine opinio non facile crediderim, verba quae nihil offensionis habent eius generis hominem delevisse, nisi forte ita se alteri fonti addixit, ut nullo discrimine omnia transferat. Cf. or. I 58, 5 ubi *διόπερ* illud scribam offendisse, quis credit? Item or. II 65, 6 *ἄλλους* ne Emperio quidem displicuit; scribam illum tam doctum fuisse putas, ut interpolationem deprehenderet? Idem dici potest de VI § 22, 3, ubi *τοῦτο μέν* ab Urbinate insertum legenti molestum non est. Neque multo aliter res se habet in locis eiusmodi quales sunt or. III 41, 4 ubi *διαφθείρων* U praebet, *φθείρων* ceteri fontes, vel

or. IV 76, 4 ubi *ἱλάσκεσθαι* in U legitur, *ἱλάσασθαι* B scribit cum ceteris. Quem vero or. V § 17, 1 *αἱ τίτθαι* offendebat, ut debet offendere, qua tandem re *ἐκεῖναι* praestare arbitrabatur? Alii sunt loci, ubi corruptela in Urbinate ad complura verba pertinente B partem corruptelae exhibet, cetera recte scribit. Num credibile est hominem illum corrigere quidem talia voluisse, sed tamquam in media correctione substitisse, ut quae correxerat nihilo meliora essent quam quae invenerat. Eiusmodi locus est or. IV § 117, 5 ubi recta lectio *ἐλαφρούς τε καὶ μεταρσίους* in B eo corrupta est quod litera *ρ* in *ἐλαφροὺς* excidit, in U corruptela latius processit. Puto enim librarium B, si de sententia curiosus *καὶ* addidisset, *-ος* in *-ους* mutasset, ne *ἐλάφους* quidem intactas relicturum fuisse. Aliud est genus varietatis quod in transpositionibus verborum positum est; quo corruptelae genere Urbinas per totum fere Dionem abundat. Plerumque vero B iustum ceterorum librorum ordinem servat, qualia in catalogo congessi permulta. At minime probabile est de parva re librarium illum tam sollicitum fuisse, qui haud paucas totorum versuum lacunas non explevit. In verbis or. IV § 95, 4 *κρατηθεὶς, κυνὸς ἀχρήστου* et U et B *κυνὸς* in *καὶ* corruperunt, quo facto totius loci sententia non iam intelligitur. Pro *ἀχρήστου* autem U *ἀχαρίστου* praebet; B recte *ἀχρήστου*. Qualem iam tibi fingis librarium qui *ἀχαρίστου* in *ἀχρήστου* mutaverit, *καὶ* illud, quo multo maius detrimentum loco adfertur, intactum reliquerit? Or. IV § 124, 3 iusta lectio est *λεγομέναις δὴ* quam V corrupit in *λεγομένη δή*, B et U *δὴ* omittunt, sed U praeterea *λεγομένων* errore scribit, B recte *λεγομέναις* ut P. Unde igitur B *λεγομέναις* accepit? Nam ex V, qui aliam habet corruptelam, hoc quidem loco U corrigi non poterat. Sin autem ex P vel alio eiusdem generis libro Urbinatis lectionem corrigebat, cur non etiam *δὴ* illud intulit? Accedit quod B si totum spectes cum P nullam habet lectionum similitudinem, accedit quod hac ratione eo iam delaberemur, ut duos archetypi correctores ad rem simplicissimam explicandam adhiberemus. Estne luce clarius, in communi codicum UB archetypo *δὴ* omissum fuisse, *λεγομέναις* ut in archetypo erat servasse B, in *λεγομένων* corrupisse U? — In Or. I § 78, 4 optimi libri praebent: *μυρίας ἄλλας τινὰς ἔχοντι* etc. Num casu factum est, ut in Urbinate *ἄλλας* post *τινὰς* transponeretur, in B omitteretur. Minime vero. Sed in archetypo *ἄλλας* supra lineam scriptum erat, quod et omittendi et transponendi vocabula causa esse solet. Or. IV 116, 2 *χορὸν* omissum in margine suppleverat communis

omnium librorum archetypus; hinc factum est ut in apographis diversis locis insereretur. Multum tribuo loco or. IV § 31, 2 *Διὸς παῖδας ἐκάλουν οἱ πρότερον τοὺς [τῆς] ἀγαθῆς παιδείας ἐπιτυγχάνοντας*. Hic *τῆς*, quod P omittit, potest desiderari, *τοὺς* necessarium est. Quodsi VB solum *τῆς* praebent, omisso *τοὺς*, U vero *τοὺς δὲ τῆς*, magis probabile est Urbinatem *τοὺς δὲ* interpolasse, ut sententiae mederetur, quam archetypum codicis B, Vaticani auctoritate ductum, omisisse quod necessarium, retinuisse quod sine illo mancum erat. Unus restat locus quem omnium gravissimum dixerim. Nam cum or. IV § 17, 2 V et P i. e. gravissimi testes *εἶπεν* habeant, hoc omittit B, *ἔφη* substituit U. Consentaneum est una eademque causa esse factum, ut librorum artissima necessitudine devinctorum alter omitteret vocabulum alter synonymum in locum eius substitueret. Videlicet in communi codicum UB archetypo *εἶπεν* exciderat.

Qualia ex primis sex orationibus proposui possum ex toto Dione colligere, sed vereor ne iam longus fuerim in re minime obscura. Est enim ex artis nostrae legibus una, simpliciorem explicandi rationem minus simplici semper praeferri debere, si modo rei satisfaciat. Atqui tota codicis B indoles explicari potest, nulla correctoris sagacia ad explicandum ficta. Nihil enim habet in se mixti neque is est qui diversa diversarum familiarum vitia coniuncta prodat; qua sola re mixtos esse codices deprehendimus. Pauca quidem ex familia P in B hic illic illata esse non negaverim: is vero consensus quo cum VM coniunctus est hac ratione explicari non potest. Accedit quod neque Meermanniano corrector ille uti poterat, qui multo recentior est, neque Vaticano, cum iis quoque locis verum nonnunquam prodat, ubi V propria corruptela laborat ab Urbinatis diversa. Neque id neglegendum est quod B lacunam illam in orat. XXXI (Rhodiaca) non habet, cetera apographa ad unum omnia post quaternionis illius iacturam facta sunt. Unus tantum liber exstat, codicis B simillimus.

E Laurentianus 81, 2 (quem Emp. praef. § 20 errore 80, 2 nominat) chart., form. 4, saec. XIV. Cetera vide apud Emperium l. l. Continet nunc omnes orationes, sed or. II et III cum in codice deessent a manu recentiore saec. XV suppletae sunt. Hic liber a Georgio quodam scriba, ut testatur inscriptio, exarata, ni fallor Parisino B antiquior est. Cum Emperius unius orationis XVIII collationem haberet, a Kaysero factam, ipse sat magnam huius codicis partem contuli, ut qua ratione cum B cohaereret perspicerem. Nam cohaerere

cum illo statim intellexi quod Rhodiacam sine lacuna exhibet. Idem iam Sonny dixit, quocum me consentire gaudeo. Lectiones praebet ad unam omnes, quae codicum UB communes sunt; in ceteris cum B plerumque facit, quocum haud pauca vitia contra Urbinatem communia habet. Nonnunquam ea quoque Urbinatis vitia, quae a B abesse diximus, in E exstant. Ita or. IV 17, 1 habet ἔφη illud pro εἶπεν, nisi forte in collatione erravi. Hoc tamen non difficile est explicare. Nam ἔφη illud non ita comparatum est, ut incredibile sit a compluribus librariis proprio Marte additum esse. Potest etiam in communi codicum B et E archetypo a manu recentiore in margine vel supra lineam additum exstitisse. Etiam or. IV 31, 2, quem locum supra tractavimus, E habet Urbinatis interpolationem: τοὺς δὲ τῆς. Itaque hic quoque τοὺς δὲ in margine vel supra lineam additum fuisse crediderim. Idem dicendum est de or. I 58, 5 ubi ante ἄκουε δὴ E cum U addit: διόπερ. Nam cum inter duas explicandi rationes optio nobis data sit, ut aut Parisinum B ex Urbinate derivatum has interpolationes reiecisse putemus — quam sententiam refellere supra conati sumus — aut Laurentianum E eas textui intulisse ex margine credamus, haec multo probabilior quam illa mihi videtur. Nam correcturas iam in archetypo codicis E exstitisse inde probabile existit, quod multas ipse habet varias lectiones a prima manu superscriptas. Contra si codicum BE cum VM in bonis permultis lectionibus consensum inde explicare conaremur, quod archetypus BE ex Urbinate derivatus, ex Vaticano V correctus fuisset, in archetypo illo lectiones Vaticani non iam margini adnotatae sed in ipso contextu exstitisse putandae essent. Alias intelligi non posset, quomodo accidat, ut tam raro E cum U contra B, nunquam quantum video B cum U contra E in vitiis conspiret. Ex correcturis enim margini adscriptis alia alium textui inferre usu venit. Quodsi innumeras illas Vaticani V lectiones in ipso contextu archetypus BE prodebat, etiam διόπερ illud et τοὺς δὲ et ἔφη deletas fuisse consentaneum est. Ergo ut explicaretur, quomodo in Laurentianum E voculae illae pervenerint, deletae primum, postea rursus insertae esse viderentur. Quod quantopere a simplici explicandi ratione abhorreat monere vix opus est.

Est igitur Laurentianus E frater Parisini B, sed illo multo corruptior, ut cum alterum utrum adhibere satis esset Parisinus fuerit eligendus. Nam Laurentianus E audacissimis interpolationibus in prima maxime oratione laborat, ab homine videlicet scriptus qui graeci sermonis peritus sententiam magis quam singula verba curaret.

Ita or. I 3, 3 post νεωτέρων addit καὶ φαύλων τεχνητῶν (sic!) 22, 2 post προσειπεῖν addit μὴ ψευδόμενοι et quae plura sunt eiusdem farinae. Compluribus locis ubi omnes libri corrupta exhibent, E eadem iam invenit quae nostrae aetatis viri docti excogitaverunt. Ita 30, 2 ante Jacobsium et Emperium scripsit ἀτιμάζοι, 41, 6 quod ipse conieceram ἕπεσθαι pro γενέσθαι postea iam in E exstare vidi. Has igitur coniecturas esse librarii E neque ullam traditionis auctoritatem iis tribuendam esse certissimum duco. Multum sane dubitavi de loco or. I 59, 5, quem sic exhibet E: βασιλεύειν τότε [ὃς ἦν ἐπηρα . . . . βασιλεῖ καταλελειμένος ὑφ' Ἡρακλέους. οὕτως δὲ πάνυ εἰκῆ πεπεισμένοι εἰσὶ περὶ τούτων καὶ προστάττειν φασὶ τὸν Εὐρυσθέα], ὃς ἦν πάντων φιλοπονώτατος etc. Quae uncinis inclusi in nullo alio libro leguntur. Haec ab ipso librario E non possunt interpolata esse, quia corrupta leguntur et lacunosa; scribendum est: ὃς ἦν ἐπ⟨ίτ⟩ρ⟨οπος τῆς⟩ βασιλεί⟨ας⟩ καταλελειμμένος ὑφ' Ἡρακλέους· οὕτως δὲ πάνυ εἰκῇ πεπεισμένοι εἰσὶ περὶ τούτων ⟨ὥστε⟩ καὶ προστάττειν φασὶ τὸν Εὐρυσθέα ⟨αὐτῷ πονεῖν· ὁ δὲ αὐτ⟩ὸς ἦν πάντων φιλοπονώτατος. Si hac fere ratione lacunae expleantur, verba illa conexui egregie accommodata esse nemo negaverit. Ac primum quidem cum haec invenissem Dionem ita scripsisse putabam; cum vero in ceteris orationibus quas contuli (IV. VII. XXXI. XXXVIII), nihil boni Laurentianum E proprium habere intellexissem, haec quoque quamvis invitus interpolata esse credidi. An censebimus ad solam orat. I a librario vetustum nescio quem librum adhibitum esse, unde et hunc locum et ceteros ubi bona solus habet emendaverit? Itaque me iudice Laur. E ad recensendum Dionem nullius est auctoritatis.

Iam revertamur ad Urbinatem U et ad Parisinum B. Atque Urbinatem quidem et quia plerosque Dionis libros aetate superat et quia tot librorum nec non ipsius vulgatae Venetae parens est, ita hac editione exprimendum curavi ut etiam levissimas lectionis varietates notarem et ex silentio meo concludi vellem, quid quoque loco in Urbinate legatur. Idem si in Parisino B facere voluissem, inutili variarum lectionum copia adnotationem oneravissem. Nihil enim ad nos Parisini vitia, quae in communi codicum U et B archetypo non exstitisse ceterorum librorum consensu arguitur. Immo hanc esse Parisini B utilitatem credidi, quod multa codicis U vitia, quae a B absunt, iam neglegi possunt. In iis maxime orationibus, quae praeter VMUB etiam codice P continentur, de quo statim plura docebo, satis erat iis locis lectionem B adnotare, ubi ceteri libri quolibet modo discreparent. Ubi P deficit, Parisini

quoque lectionem integram dare volui. Ibi enim, excepta or. XI, etiam V deest. In ea vero orat. XXXI parte, quae quaternionis iactura in U excidit, Laurentianum E in eius locum substitui. Praeterea in hac parte, quae fontium egestate inprimis laborat, alium codicem adhibui, cuius descriptionem et collationem Francisco Cumont amico debeo. Nam cum ipse ut paucos mea causa locos inspiceret per litteras ab eo petivissem, ille tanta fuit humanitate, ut totam illam partem orationis XXXI cum exemplo Dindorfiano compararet, varietatem lectionis mihi mitteret. Neque semel tantum sed bis! Nam in

Parisino 2924 chart. saec. XV et XVI Rhodiaca Dionis (or. I
XXXI) a duabus diversis saec. XVI manibus bis scripta exstat; alterum exemplum fol. 144, alterum fol. 172 incipit.

Quod cum ex catalogis comperissem, primum ex Cuntzio amico qui tum Parisiis morabatur quaesivi, num lacuna illa in Rhodiaca exstaret. In neutro exemplo exstare mihi rescripsit. Iam si ex stirpe BE codex fuisset, nihil utilitatis mihi attulisset. Nam satis erat duo eius generis exempla habere. Esse vero ex stirpe M a Francisco Cumont edoctus sum, qui verissime iudicavit, Parisinum descriptum non esse ex Meermanniano, sed ex libro eius simillimo. Immo ex duobus libris simillimis Meermanniani. Nam exempla paululum inter se differunt, ita ut posterius ad eam formam proxime accedat, quam ex editione Veneta cognitam habemus. Hoc ut ostenderem ad p. 354—58 alterius exempli lectiones adnotationi inserui omnes, inde a p. 359 pauca tantum notavi. Nam ad recensendum Dionem nihil affert. Hunc librum littera I notavi.

Marcianum 421 (T), de quo supra dixi, ipsum quoque in ea
textus parte adhibui, ubi P deest, non quo ullam auctoritatem habere T
putarem, sed duabus causis permotus, prima quod aequum esse credebam vulgatae lectioni, quae per complura saecula regnavit, in hac quoque editione locum quamvis modestum concedi, unde nostra de Urbinate eiusque apographis sententia examinari posset, altera quod intelligi volebam: in iis orationibus quae a P absunt, nihil inveniri quod ex traditione ab U diversa derivatum esset. Nam cum eae orationes, quae in P exstant, in Marciano T textum praebeant ex U et P mixtum, ceterae Urbinatem omnino sequantur, intelligitur ne Marciani quidem librarium pleniores ex genere P libros habuisse.

Iis quae adhuc disputavimus omnia continentur quae opus sunt ad orationes hasce ex libris recensendas: XI. XIV—LI. LIX—LXI.

LXXVIII—LXXX. Habemus enim duo codicum paria VM et UB. Cum vero excepta or. XI quas enumeravimus omnes in V desint, haec recensionis in ceteris formula existit M : UB. Itaque quae M in his solus habet, possunt ex archetypo derivata esse. Quae U vel B solus habet contra utrumque nullius sunt auctoritatis; si vera sunt coniectura nituntur. M quamquam interpolationibus minus laborat, tamen plus eum auctoritatis habere non dixerim, quam UB coniunctos, sed uno quoque loco rem disceptari oportere. In or. XI haec est recensionis formula VM : UB, ut iam supra dixeramus, in or. XXXI ea parte quae in U deest, haec MI : BE. Horum igitur omnium, si fontes spectes quibus servata sunt, miserrima est condicio.

Ceteris orationibus multo melius prospectum est, maxime orationibus I—VI. VIII—X. Hic enim non solum Vaticanus V ad UB accedit sed etiam familia P, quam vocare soleo, iis se opponit. In LII—LVIII. LXII—LXXVII eadem fere condicio est, sed paulo deterior cum pro Vaticano V Meermanniano contenti esse debeamus.

Iam igitur de ea librorum familia accuratiora proferemus, quam a plenissimo eius codice P nominabam. Ac primum quidem huius generis codices enumerabo:

Palatinus 117 (P) chartac., sc. XV ineuntis, form. 4 min. Continet orationes Dionis hasce: I—VI. VIII—X. LIII. LIV. LVI—LVIII. LXIII—LXXVII. VII. XIII. XII explic. fol. 165r hoc versu:

ἐνταῦθα νῦν ἔσχηκεν ἡ βίβλος τέλος
τῶν τοῦ σοφοῦ δίωνος ἥδιστων λόγων.

Sequitur: Gorgiae encomium Helenae explic. *ἐμὸν δὲ παίγνιον,* Themistii or. XX in patris obitum, explic. *ἀνδρείας εἰς τὸν ἀγῶνα,* Lysiae orat. I integra. | Hinc alter codex incipit antiquior saec. XIV continet Dionis LXII. LXV. LII. LV. Dein Plutarchi *περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.* | Incipit rursus prima manus: Plutarchi de liberorum educ. Synesii duae orationes cf. Stevenson Catal. cod. graec. bibl. Vat. I, 1 1885 p. 56.

Dionis omnia quae huic codici insunt denuo contuli, cum Cobeti collationem summa neglegentia factam esse intellexissem.

Vaticanus 91 (H) bombycinus saec. XIII continet Synesium et inde a fol. 218 Dionis haecce: LII—LVIII. LXII—LXXVII. VII (mutila; exciderunt enim § 103, 1 *γεωργικοῦ μὲν δὴ* — § 132, 4 *ἢ ψέγειν δίκαιον,* item verba § 151, 7 inde a *στρατηγήσοντας* eo

quod cetera folia codicis perierunt, sed manus recentior ultima verba orationis VII in margine supplevit). Totum denuo contuli.

Vindobonensis philos. graec. 168 chart. XIV, „misere lacerus W
et aqua marina foedatus" ut dicit Emperius praef. § 18. Continet Dionis or. I et II. Ipse Vindobonae cum essem contuli. Mihi W audit.

Vindobonensis philos. graec. 223, quem supra descripsi. Praeter or. XI, quam ex U derivatam habet, or. VII continet, ex libro Vaticani H simillimo descriptam, quam contuli. Sed iuxta H inutilem esse nunc intellego.

Laurentianus plut. 4c. 22 chart. saec. XV. Continet Basilii orat. in iuvenes, Lysiae et· Demosthenis orationes funebres, inde a fol. 39v Dionis or. I. II. LII—LVIII, LXII, dein Platonis Menexenum, Timaei Locri de mundo. Ipse contuli orationis I § 1—42.

Parisinus 3009 (C) chartac. saec. XVI cf. Omont Vol. III p. 89. C
Continet Dionis I—VI. VIII—X. LII—LVIII. LXII—LXXVII *οὐδαμῶς* VIII. XIII. XII, Anonymi orationem inc. *κόσμος πόλει μὲν,* Platonis dialogos complures, Cyrilli Alexandrini fragmenta, Platonis epistulas. Dionis igitur eadem insunt quae in P. Sed quae in P ab alia manu separatim scriptae sunt (LII. LV. LXII. LXV) eas orationes hic iustis ac debitis locis insertas videmus.

Marcianus 422 chart. saec. XV (*γ*) fuit Bessarionis ut Marc.
421 (Y) Continet Dionis I—VI. VIII—X. LII—LIV. LVI—LVIII. Y
LXII—LXXVII *οὐδαμῶς*. VII. XIII. XII. Gorgiae encomium Helenae, Themistii orat. XX in patris obitum, Lysiae orat. I. Dein rursus Dionis XI. XIV—XVII. XXIX—XXX. LXXVIII inc. *ἔτι πρὸς τῷ* LXXIX. LXXX Synesii *περὶ ἐνυπνίων* cum scholiis fol. 119—133 *πρὸς αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον περὶ βασιλείας* fol. 135 — 146 *Δίων* fol. 146—155 *Ὁμιλίαι* et *Φαλάκρας ἐγκώμιον* fol. 156 — 164. Sequuntur Libanii et Aristidis nonnulla. Huius codicis pars prior tantum ad hoc genus pertinet. Quae Lysiam sequuntur ex U derivata sunt. Prior quoque pars ex codice generis U ita correcta est, ut interdum germanum Urbinatis filium legere tibi videaris. Contuli or. I § 1—21 or. III—XIII. Or. I et II totas conferre nolui, quia in his Vindobonensis 168 praesto est.

Vindobonensis philos. graec. 12 chart., form. max., saec. XVI. descriptus apud Dindorfium praef. p. XXVII sq. Continet omnia, quae Palatinus 117 eodem ordine, dein post Plutarchum *περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας* ceteras Dionis orationes vulgato ordine tradit, quae in P non sunt: XIV—LI. LVIII—LXI. LXXVIII—LXXX. In prima

parte, quae sola huc facit, apographon esse Palatini demonstrari potest, cum ex ordine, qui fortuitas Palatini proprietates servat, ut quae in illo a duabus diversis diversae aetatis manibus exarata sunt, eodem ordine ab uno librario scripta exhibeat, tum lectionis consensu; nam etiam levissima Palatini vitia in eo quoque reperiuntur.

Gravissimi huius generis libri ii sunt quos primos enumeravi PHW, boni etiam Vindob. 223 (or. VII) et Laur. 4, 22; qui sequuntur C, Y, Vindob. 12 ex codice P derivati sunt et nullam habent auctoritatem. Itaque in orationibus I. II, eo quod W quoque has continet, multa Palatini vitia statim tolluntur ut ad archetypum huius familiae propius accedamus. Eadem est recensionis condicio in iis quoque orationibus quae praeter Palatinum P in Vaticano H traduntur: VII pars max. LII—LVIII. LXII—LXXVII. Restant III—VI. VIII—X. XII. XIII quae Palatino solo huius generis codice ad nos pervenerunt. Nam C, Y, Vindob. 12 ex Palatino fluxerunt. Quod de Vindob. 12 supra ex ordine orationum demonstravi, de Parisino C, cum Palatinum compararem eo mihi apparuit, quod saepe litteras a Palatini librario male et ambigue exaratas a librario C falso lectas esse observavi. Neque exemplis id demonstrari opus duco, cum quilibet mea Palatini collatione cum Parisini lectione, quae apud Emperium est, comparata, si forte fidem meam addubitaverit, quid rei sit ipse possit examinare. Atqui Parisinus C non ex ipso P descriptus est, sed minimum duobus gradibus ab eo distat. Correcturas enim plurimas ex diversis diversorum generum libris passus est. Nihil vero proprium habet. Est igitur plane omittendus.

Eadem est libri Marciani Y indoles, cuius magnam partem contuli, quod eum in or. III—VI. VIII—X. XII. XIII talem Palatino comitem adfore sperabam qualem in or. I. II W, in or. LII—LVIII et LXII—LXXVII H se praestat. Sed plane spem meam fefellit. Tamen in adnotatione ad eas orationes quae in H et W desunt lectionem Marciani publicavi, ita tamen ut ex silentio meo nihil concludi velim. Melius erat fortasse, plane omittere. Hoc tamen ut eum retinerem me permovit, quod archetypum eius non solum ad vulgatae UB exempla, sed etiam ad alios generis PH codices correctum esse suspicor. In or. III inde a § 27 usque ad or. IV 116 ita Urbinatem sequitur, ut lectiones eius plane omittendae fuerint. — Ad or. I. II W potius quam Laurentianum 4, 22 Palatini comitem esse volui, quod longius ab eo distat. Item in orationibus secundi voluminis

Laurentiano carere possumus quia propius quam H ad Palatinum accedit. Satis igitur erit, hosce tres huius generis libros ad recensendum Dionem adhibere: HPW, ita ut, ubi duo horum codicum praesto sunt, archetypi lectionem eruere studeamus, in ceteris soli Palatino auctoritatem tribuamus.

Ex iis quae adhuc disputavimus elucet: tribus codicibus Dionis memoriam ad nos pervenisse, archetypo VM et archetypo UB omnium i. e. octoginta orationum corpus, archetypo PHW triginta quinque orationes. Iam ea quaestio oritur, quae ad recensendum Dionis textum vel maximi momenti est, quomodo tres illi codices inter se cohaereant.

Atque hoc primum ponam, quod nemini dubium esse potest, communem trium librorum archetypum non esse exemplum quod ipsam auctoris manum vel aetatem attigerit, sed multo recentius multisque iam omnis generis corruptelis inquinatum. Quod ante quintum saeculum non exstitisse probare studui in Hermae tom. XXVI.

Porro quaeritur, utrum ex archetypo illo omnium communi unus quisque ex tribus quos indagavimus libris propria generatione exortus sit, ut nullus eorum ex nullo pendeat, an potius duo ex illis artiorem inter se quam cum tertio necessitudinem habeant. Atque Emperium quidem notum est arch. (VM) et arch. (HP) alteri familiae, arch. (UB) alteri tribuere. Illos enim dicit meliores libros, hos deteriores. At librorum bona vel mala, virtutes et vitia nihil huc faciunt. Quaeritur num verum Emperius crediderit, archetypos (VM) (HP) magis inter se cognatos esse (i. e. recentiorem habere communem archetypum) quam cum archetypo (UB). Nulla huius sententiae argumenta protulit neque possunt proferri. Nam qui hanc sententiam defenderet, locos deberet proferre ubi peccante archetypo ((VM)(PH)) soli UB veram lectionem servassent. Neque satis esset ostendere, UB solos veram habere lectionem, sed praeter hoc demonstrandum esset veram lectionem non coniectura ab UB inveniri potuisse. Nam archetypum UB constat quae non intellegeret audacter mutare solitum esse. Ac mirum profecto esset, si nunquam verum invenisset.

Propono igitur ex hoc volumine eos locos, ubi UB contra VP vera vel habet vel habere possit videri; ac primum quidem eos locos tractabo ubi lectionem VP quamquam depravata videatur tamen a genuina lectione propius abesse iudico. P. 5, 9 verba *τῷ γε — βιοῦν* VP omittunt. Recte ni fallor! Nam antecedentia quoque verba suspicionem movent (*οὐ τἀναντία — φοβεῖν*). Quae enim Dio

audientes tacita mente cogitare voluit, interpolator ipsis verbis addere necessarium duxit. Si tyrannum hic regi opponere Dio voluisset, pluribus fecisset. Quam molesta sit haec desultoria ratio quae totidem verbis eget ut in viam revertatur, quot in deverticulo consumpserat, vix opus est monere. Verba *τοὺς δὲ προσιόντας* etc. opponuntur his: *οἱ δὲ φίλοι — εἶναι* a quibus dirimi sine damno sententiae nequeunt. Prior interpolationis pars sequentis ansam dedit. — At, dicet aliquis, W non omittit verba. Non omittit, nisi forte errore nihil notavi. Omittit vero Laur. 4, 22 qui non ex Palatino pendet. Puto igitur per correctorem verba Vindobonensi illata esse. — p. 7,25 *καὶ Φύξιος* om. VPW in enumeratione Iovis cognomentorum. At nullus liber omnia hic praebet cognomina quae in sequentibus tractantur. Neque certum est omnia ipsum Dionem hic enumeravisse, cum addat: *καὶ μυρίας ἄλλας ἐπικλήσεις ἔχων*. Cf. etiam similem locum or. XII ubi in eadem enumeratione verba ⟨*καὶ Ὁμόγνιος*⟩ ⟨*καὶ Φύξιος*⟩ ⟨*καὶ Κτήσιος*⟩ in libris non sunt, sed a Reiskio addita, quod in sequentibus haec quoque cognomina tractantur. — p. 19, 1 *καὶ ὁ Φίλιππος γελάσας λέγει* (*ἔφη* pro *λέγει* V) *ἦ δ' ὅς, ὦ Ἀλέξανδρε, ὅτι* etc. Pro *ἦ δ' ὅς* UB habet *οἶδας*. At hoc interpolatum esse ex *ἦ δ' ὅς* certissimum duco. Nam postquam Alexander dixit *ὅτι ἠμύνατο τοὺς Εὐβοέας διὰ τῆς ποιήσεως Ὅμηρος*, oportet ad haec ipsa Alexandri verba Philippi responsum referri, quod nequaquam fit illo *οἶδας*. In archetypo legebatur: *ὁ Φίλιππος γελάσας . . . . . ηδος ὦ Ἀλέξανδρε ὅτι* etc. Librarii qui *ηδος* non intelligerent dicendi verbum desiderabant, unde hic *ἔφη*, ille *λέγει*, alius (C) *εἶπεν* inserebat. Plus ultra in loco interpolando progressus est UB (i. e. Arethas) qui *οἶδας* illud se dignum excogitavit. Quid vero excidit? Mihi *ὁρᾷς* unice aptum videtur, ut ex ipsius fili verbis Philippus adhortationem nectat. Scribendum igitur: *ὁρᾷς, ἦ δ' ὅς, ὦ Ἀλ.* — p. 22, 16 *τὸν γοῦν Ἀχιλλέα πεποίηκεν ὑστερίζοντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἀχαιῶν*[*οὐκ ἔκλυτα*]*οὐδὲ ἐρωτικὰ μέλη ᾄδοντα*. In his quae uncinis inclusi et V et PW omittunt, nisi quod PW pro *οὐδέ* legunt *οὐκ*, ipsi quoque interpolationis viam ingressi. Vitium subesse senserunt et archet. PW et archet. UB, quod diversa ratione tollere conati sunt. Quanto igitur praestat V, qui solus fideliter quae inveniebat descripsit! Nam vitium verbo *ὑστερίζοντα* continetur, quod inepte dicitur de Achille. Scribendum est sine dubio ⟨*ο*⟩*ὐ τερ*⟨*ετ*⟩*ίζοντα*. — p. 26, 26 VPW *σπουδάζοντας* praebent, quod ferri nequit, UB *παίζοντας* quod nihilo minus ineptum est. Vera lectio

sine dubio est: κομπάζοντα. Interpolati igitur omnes sunt. Atque ex hoc quidem loco dubium manet, utrum UB a lectione VP an ab illegibili quadam archetypi lectione velut πάζονταø profectus sit. Itaque neque nostrae neque adversarii sententiae locus magis favet. — p. 27, 22 ἐμοὶ μὲν[οὖν]ὦ πάτερ etc. οὖν abest a VPW. Genuinum esse pro certo dici non potest, quia locus lacunosus est. — p. 42, 14 locus exstat perquam memorabilis. Dio enim postquam diversas rei publicae formas enumeravit, ceteras silentio se praeteriturum, de solo regno pluribus se dicturum esse pollicetur. Dicit porro multas esse in rerum natura regiae gubernationis imagines, nullam tamen similitudinis magis manifestae quam mundum universum a Iove rectum. En habes ipsa graeca: οὐ μὴν φανερώτερον οὐδὲ κάλλιον ἕτερον ἂν γένοιτο (videlicet παράδειγμα) τῆς τοῦ παντὸς ἡγεμονίας, ἢ ὑπὸ τῷ πρώτῳ τε καὶ ἀρίστῳ θεῷ [τάττεται τῷ διΐ]. Quae uncinis inclusi UB soli praebent; VP eorum loco scribunt ⸌τὰ περὶ τοῦ Διός⸍. Pergunt omnes libri: τοιοῦτος δὲ ὢν πρῶτον μέν ἐστι θεοφιλής etc. Quis est quin videat haec nullo modo inter se cohaerere? Exspectabamus Dionem de divina mundi gubernatione plura disputaturum; ad hunc enim locum antecedentibus aditum sibi paravit. Estne luce clarius hic eadem illa de Iove eiusque cognomentis Dionem prolaturum fuisse quae in prima et duodecima oratione profert? Quae cum librarium quendam iterum scribere taederet satis habuit adnotare, hic in archetypo sequi: τὰ περὶ τοῦ Διός. Hanc igitur satis obscuram librarii adnotationem, quae tamen ad tertiam orationem recte iudicandam vel maximi momenti est, UB corrigere conatus est. — p. 48, 2 ἀλλὰ καὶ μᾶλλον εἴ τι τούτων ὁρᾷ (libri ἑώρα) δεομένους αὐτούς. Pro εἴ τι P habet ἥτινος quod ineptum est, UB παρέχειν εἴ τι. Scribendum est ἔτι pro εἴ τι. Quod vero UB addit, interpolatum esse coarguitur. — p. 54, 18 quomodo rex erga necessarios et consanguineos se gerere debeat Dio docet. Ac postquam dixit non tam id agere bonum regem ut propinquos suos beatos reddat, quam ut digni sint regni participes esse utque propter virtutes magis quam propter consanguinitatem iis favere videatur, sic pergunt optimi libri VP: καὶ τοὺς μὲν ζῶντας μάλιστα πάντων ἀγαπᾷ καὶ φίλους ἀναγκαίους νενόμικεν. τοῖς μὲν γὰρ φίλοις ἔστι διαλύσασθαι, δυσχέρειάν τινα ἐν αὐτοῖς ἐνιδόντα· πρὸς δὲ τοὺς συγγενεῖς etc. Pro ζῶντας, quod intelligi nequit, ἐγγίζοντας praebent UB. Quam esse genuinam lectionem non crediderim. Desidero enim antecedentis enuntiati sententiam ita Dionem persequi, ut dicat illos regi ex numero propinquorum carissimos esse, qui tanto

honore digni se gerant, ceteros tamen non esse repudiandos, etiamsi minus placeant. Neque enim licere ut amico ita consanguineo quoque renuntiare. Itaque locum lacunosum esse arbitror, sic fere explendum: *καὶ τοὺς μὲν ⟨ταύτην⟩ ζηλοῦντας μάλιστα πάντων ἀγαπᾷ, ⟨ἀνέχεται δὲ καὶ τοὺς μὴ τοιούτους⟩ καὶ φίλους ἀναγκαίους νενόμικεν.* Verba quae fuerint dubium est, sententia non dubia. Quae si recte disputavimus, lectio UB, quae bona videbatur, interpolationis coarguitur. — p. 72, 20 dicit insatiabilem esse voluptatem *(περὶ) πάσας δὲ ἀφὰς προσηνεῖς τε καὶ μαλακὰς λουτρῶν τε δσημέραι θερμῶν, [μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ἡμέρας] καὶ χρίσεων οὐ κάματον ἰωμένων.* Quae uncinis inclusi in V ita leguntur, P habet *τὰς* pro *τῆς,* UB *δὶς* pro *καί.* Atque primo quidem obtutu lectio UB, ut fere solet fieri, valde arridet. Cum vero verba *οὐ κάματον ἰωμένων* ad *λουτρῶν* quoque referri debere certum sit, molestum est additamentum illud, qnod ex margine irrepsisse atque ita primitus scriptum fuisse crediderim: *μαλλον δεκαστηςημερας.* Videlicet interpretamentum erat vocabuli *δσημέραι* margini adscriptum: *ἐφ᾽ ἑκάστης ἡμέρας,* quod errore pro supplemento Dionis verborum librarius aliquis accepit. — p. 76, 13 *εἴη ἂν οὖν* VP *εἴη ἂν καὶ* UB. Nihilo melior lectio UB. — Venio ad locum gravissimum i. e. exordium fabulae Libycae (or. V) p. 79, 8. Nam verba *Μῦθον — ἀδολεσχίας* in solis UB leguntur, a VP absunt. Ac satis mirum est, quod nostrae aetatis viri docti inepto hoc additamento et a Dione vel maxime alieno se decipi passi sunt. Nam qui Dionem satis noverit haud ignorat ‚*ἐκπονεῖν*' illud atque ‚*τὴν περὶ λόγους φιλοπονίαν*' non quadrare in eius dicendi genus, quippe qui quaesita omnia et nimis limata contemnat atque hanc magis legem vel sequitur vel se sequi simulat: ‚rem tene, verba sequentur'. Porro inepte dicta sunt: *τῶν πρὸς ζῆλον τοῖς ἐπιεικεστάτοις ἀνθρώπων ἀπονευόντων.* Nam homines dici possunt *πρὸς ζῆλόν τινα ἀπονεύειν,* quid vero hoc sit quod *τὸ ἐκπονεῖν τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ζῆλον ἀπονεύειν* negatur, non intellego. Maxime vero inde deprehendimus interpolatorem, quod *ἀδολεσχίαν* nuncupat quae diligenter elaborata esse modo significavit. Dionem enim saepius hoc verbo uti constat, ut *τοῖς τοὺς γραπτοὺς λόγους γράφουσιν* se opponat. Neque cum sequentibus ipsius Dionis verbis haec satis cohaerent. Nam *καὶ ἡμῖν* nunc non habet quo referatur. Demonstravi in Hermae tom. XXVI fabulam Libycam quae nunc separata legitur aliquando orat. IV ‚de regno' partem fuisse. Hinc explicatur, quod exordio caret. Quod vero in libris exordium legitur ab Aretha additum

esse puto. — p. 83, 5 *βούλεσθε οὖν βραχύ τι καὶ τοῖς νεωτέροις [λόγων] ἐπιχαρισώμεθα τοῦ μυθολογήματος;* Quod in VP legitur *ἔτι χαρισώμεθα* vel *χαρισόμεθα* ab UB recte emendatum esse arbitror. Quod vero pro ‚*τοῖς νεωτέροις λόγων*' praebet UB: ‚*τῶν νεωτέρων λόγων*', interpolatio est manifesta. Qui enim sunt: *οἱ νεώτεροι λόγοι τοῦ μυθολογήματος*? An fabula illa multis constat narrationibus partim antiquis partim recentioribus, quarum unam orator relaturus est? Minime vero! Sed fabula in sequentibus narrata est illa quidem recentior, sed unam esse ex multis recentioribus quis credat? Quod VP praebent: *τοῖς νεωτέροις* unice verum est; nam ad adulescentium pravos amores sequentia referuntur. Delendum est *λόγων* ut sana sententia exsistat. — p. 85, 19 de Diogene dicitur: *καὶ τοῦτο μὲν εὐφραίνετο θέρους προσιόντος ὁπότε [δὲ] ἤδη διαχέοι τὸν ἀέρα, τοῦτο ⟨δὲ⟩ οὐκ ἤχθετο παυομένου.* Quod uncinis inclusi, *δέ* illud post *ὁπότε,* VP praebent, omittit UB. Cum vero certum sit post *τοῦτο* inserendum esse, ut significavimus, UB post *ἤχθετο* inserit, ubi ferri non potest. Pro *τοῦτο* VP praebent *τοῦτον.* Hoc in *τοῦτο* UB mutavit, recte ille quidem, sed falsa ductus ratione; nam vix dubium est quin *τοῦτο* ad *θέρος* referri et subiectum esse enuntiati temporalis (*ὁπότε* etc.) voluerit. Itaque corruptelam sic ortam esse puto: primum in archetypo *τοῦτο δέ* abiit in *τοῦτον,* dein corrector *δέ,* quod desiderabat falso loco intulit post *ὁπότε;* dein hoc perperam fieri vidit UB; *δέ* igitur post *ἤχθετο* transposuit. Unde elucet UB ab eadem corrupta lectione profectum esse in loco interpolando, quam in melioribus libris legimus. — p. 96, 22 *δεῖ οὖν* VP *δεῖν γὰρ ἔλεγε* UB. Quae VP praebent manca sunt aut corrupta, neque placet quod Emperius scripsit: *δεῖν οὖν* etc.; infinitivus enim non habet unde pendeat. Lectio UB eo laborat quod inelegans est duo deinceps enuntiata coniunctione *γάρ* adnecti. Quid Dio scripserit nondum contigit mihi ut reperirem. Cogitavi de: ⟨*ὡς*⟩ *δέον.* — p. 108, 10 *Ἔπειτα ἐκεῖνος μέν, ἔφη, σὲ πονηρὸν ἡγούμενος ἔφυγεν, ἵνα μὴ βλάπτηται ὑπὸ σοῦ, σὺ δὲ ἐκεῖνον πονηρὸν εἶναι λέγων ζητεῖς, [ἄ]δηλον ὅτι βλάπτῃ καὶ ὑπ' αὐτοῦ βουλόμενος.* Praeclare haec emendavit Dindorfius. Nam ab optimorum librorum VP lectione profectus paucissima mutavit, videlicet *α* ante *δῆλον* seclusit, pro *βλαπτηκαι* scripsit *βλαπτεσθαι* mutatione levissima. Quid vero UB? Addito *οὐ γὰρ* ante *ἄδηλον* et *σὺ* post *καὶ* locum sanare sibi visus est: *ζητεῖς· οὐ γὰρ ἄδηλον ὅτι βλάπτῃ καὶ σὺ ὑπ' αὐτοῦ βουλόμενος.*

Protuli eos locos omnes ex orationibus quae in V exstant, ubi

lectionem UB falsam veri speciem habere putabam. Quibus pertractatis id legentibus me persuasisse arbitror, correctorem illum, cui recensionem UB debemus i. e. Aretham si dis placet, ab audacissima textus interpolatione non abstinuisse, plerumque tamen infelicem fuisse. Omitto locos multo plures ubi interpolata UB lectio ne editoribus quidem imposuit. Iam vero eos locos proponam, ubi UB verum coniectura invenisse arbitror. Videant legentes num talia in hoc numero inveniantur, qualia ab homine byzantino excogitari non potuerint. In his quoque leviora omisi. p. 4, 14 *ἵλεων* UB (*ἵλεω* VP) 6, 17 *ὁπόσους* UBW (*ὁποίους* VP. Sequitur *τοσούτοις* quod etiam VP recte scribunt) 7, 1 *ὀψόμενοί τε αὐτὸν καὶ ἀπολαύσαντες* VPW (*ἀπολαύσοντες* recte UB) 7, 7 *τίνος δὲ ἀλυπότερος* (scil. *ὁ βίος*) *ἢ τοῦ* [*διὰ*] *μηδὲν ἔχοντος αὐτὸν αἰτιάσασθαι*. (*διὰ* quod graecum non est omisit UB) 24, 11 *ὑψερεφές* in versu Homerico (*ὑψηρεφές* VPW cum vitio metrico). ibid. 21 *ἀενάοις* UB (*ἀεννάοις* VPW) 34, 3 *τὸν Περσῶν βασιλέα* UB (*τῶν Π. βασ.* VP) 37, 27 *δεκάζει* UB (*δικάζει* VP) 40, 27 *τύραννον καὶ λευστῆρα* UB (*τυρ. κελευστῆρα* VP) 50, 24 *ποία μὲν γὰρ* UB (*γὰρ* om. VP) 54, 19 *τοὺς μὲν γὰρ φίλους* UB (*τοῖς μὲν γὰρ φίλοις* VP) ibid. 21 *ὁποῖοί ποτ' ἂν* UB (*ὁποιποτ' ἂν* VP) 55, 5 *διαπονοῦντας* UB (*διαπονοῦσιν* VP) 70, 10 *καθαρταῖς* UB (*καθάπερ ταῖς* VP) 72, 19 *πάντα δράματα* UB (*πάντα τὰ δράματα* VP) 76, 15 *σχήματα τὴν ψυχὴν ἀναγκάζων λαμβάνειν* UB (*σχ. τῇ ψυχῇ ἀν. λαμβ.* VP) 82, 17 *διαφθορᾶς* UB (*διαφορᾶς* VP) ibid. 24 *ἐξελὼν* UB (*ἐξελθὼν* VP) 98, 12 *περιαγαγόντας καὶ περικαθάραντας* UB (*περιαγ. καὶ περικαθαίροντας* VP) ibid. 16 *τῶν ὑῶν* UB (*τῶν υἱῶν* VP) 107, 26 *μέλλων* UB (*μέλλω* VP) 108, 1 *νῦν* UB (*καὶ νῦν* VP). Fortasse *καί* quod casu exciderat causa fuit *μέλλω* in *μέλλων* mutandi. 110, 25 *αὐτοὶ ὦσι* UB (*αὐτοὶ μὴ ὦσι* VP) 114, 30 *ἀπέλαυσε* UB (*ἀπήλαυσε* VP).

Haec omnia ab Arethae vel quisquis ille corrector fuit ex coniectura inveniri potuisse nemo negabit, revera coniecturas esse haud infelices tum demum pro certo habebimus, cum codices (VM) et (UB) multo artius vitiorum communione inter se nexos esse nobis constabit. Iam igitur eorum locorum delectum proponemus, ubi (PWH) solus veram lectionem servavit, (VM) et (UB) eodem vitio laborant. Neque desunt loci, ubi lectio (PWH) speciem bonam praebet, accuratius autem examinata interpolata esse arguitur. Sed siquis inde omnia quae (PWH) speciosa solus habet interpolata esse iudicaverit, parum caute eum facturum esse arbitror. In eo enim cardo rei vertitur ut in singulos locos diligentius inquiratur utque

intelligatur quae sit bonarum lectionum in P eiusque fratribus servatarum indoles. Quodsi tales fuerint qualia codd. UB propria bona esse intelleximus, ut proclivi coniectura homo byzantinus ex tradita corruptela ad eas delabi potuisset, nihil ex iis de codicum (VM) et (UB) necessitudine concludi poterit. Si vero talia occurrunt, quae et vera sint et coniectura ab homine byzantino inveniri non potuerint, inde elucebit codices (VM) et (UB) ex eadem stirpe prognatos esse, (PWH) propria generatione ex archetypo descendisse. Neque in eo haerebimus quod recensio (PWH) per recentiores tantum codices nobis servata est, quorum antiquissimus H saec. XIII scriptus est.

p. 1, 23 Emperius sine dubio recte scripsit: *αὔλημα δικαίαν.* Ab hac lectione longius distat (UBV) qui *δίκαιον αὔλημα,* quam PW qui *αὔλημα δίκαιον* scribunt. — 2, 19 *τὸν ἐντυγχάνοντα* PW quod verum est. — 2, 27 *τε* om. PW (dubium). — 3, 26 *οὐχ ἑστιάτορα καὶ δαιτυμόνα ἀλλ' οἷον οὐδὲ καθεύδειν αὐτὸν ἀξιοῦν* PW (*ἀλλ' οἷον* om. UB. *ἀλλ'* om. V | *ἀξιοῖ* pro *ἀξιοῦν* UBV). Scribendum est *⟨ἐν⟩ἄλλοις δὲ — ἀξιοῖ.* Itaque PW soli initio enuntiati veri vestigium servarunt. — 4,23 *τοὺς δὲ συνήθεις* PW (*δὲ* om. UBV). — 5, 18 *φιλότιμος δὲ ὢν τὴν φύσιν* [*καὶ εἰδὼς*] *ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς πεφύκασιν οἱ ἄνθρωποι τιμᾶν, ἧττον ἐλπίζει τιμᾶσθαι ἂν ὑπὸ ἀκόντων ἢ παρὰ μισούντων φιλίας τυγχάνειν.* In his verba *καὶ εἰδὼς* in PW solis inveniuntur. Sunt autem interpolata. Nam fieri non potest, ut forma participiali hic proferantur, quae cum sequentibus coniungi nequeunt. Duae enim sententiae in tradita lectione permisceri videntur 1) sinceram laudem non coactos sed sponte homines tribuere 2) sinceram hominum laudem non nisi virtute adquiri. Itaque Dionem haec fere scripsisse crediderim: *φιλότιμος δὲ ὢν τὴν φύσιν ἧττον ἐλπίζει τιμᾶσθαι ἂν ὑπὸ ἀκόντων ἢ παρὰ μισούντων φιλίας τυγχάνειν, ⟨εἰδὼς δ'⟩ ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς πεφύκασιν οἱ ἄνθρωποι τιμᾶν ⟨δι' ἀρετῆς τοῦτο διώκει⟩.* — 6, 13 *ὅταν τούτου καιρὸς ᾖ* PW. Pro *τούτου* UBV: *τοιούτου* quod ferri non potest. — 6, 27 *ψευσαμένοις* dubium. — 8, 9 *αὐτό τε* V recte *αὐτό τε γὰρ* PW (interpolatio manifesta). — 8, 25 *γε* PW recte, *τε* UBV. — 9, 4 *ἀπώνατο τῆς πολλῆς* PW. *ἀπών. τῶν ἀπὸ τῆς πολλῆς* UBV; *τῶν ἀπὸ* ortum est dittographia ex *πωνατο.* — 10, 6 *ἄλσος·* PW melius est quam *ἄλσους* UBV. Sed hoc quoque ferri potest. — 10, 7 *καταλαμβάνω οὖν* PW *καταλαμβάνω* V *καὶ καταλαμβάνω* UB. Fortasse UB verum vidit. Nam *κατα*-causa esse potuit, cur *καὶ* excideret; *οὖν* minus placet quod autecedens enuntiatum eadem coniunctione utitur. — 10, 19 *οὐ γὰρ ἐάσω* PW. *οὐκ ἐάσω* UBV.

Veram puto lectionem PW, sed locus nihil probat. — 10, 29 *ἐπίπνοιαν* PW *ἐπίνοιαν* UBV. Hoc PW ipsum invenisse non probabile. — 12, 6 in verbis *ὁρμάς τε ἀγαθὰς ἐπιπέμπων καὶ εἰς ὁμιλίας ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἄγων*, quae UBV recte scribunt, librarius ab *ἀγαθὰς* ad *ἀγαθῶν* aberraverat. Iam cum *ὁρμάς τε ἀγαθῶν ἄγων* non intelligi posset alius librarius audacter interpolavit: *ὁρμάς τε* ⟨*διδοὺς*⟩ *ἀγαθῶν ἀγών*⟨*ων*⟩. — 12, 13 *πολλὰ παραδείγματα* PW *πολλὰ* om. UBV. *πολλὰ* genuinum est; ex coniectura additum esse non crediderim. — 13, 9 *τοῦ δὲ Ἡρακλέους* PW recte, *τοῦτο δὲ ἦν Ἡρακλέους* UBV. — 14, 13 *δεῦρο, ἔφη, θέασαι καὶ τὴν ἑτέραν, ἧς ἐρῶσιν οἱ πολλοὶ καὶ περὶ ἧς πολλὰ καὶ παντοδαπὰ πράγματα ἔχουσι φονεύοντες οἱ ταλαίπωροι παῖδές τε γονεῦσι πολλάκις ἐπιβουλεύοντες καὶ γονεῖς παισὶ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς* etc. Ita in PW haec scripta sunt. Contra UBV post *φονεύοντες* inserit: *ἀλλήλους καὶ ἐπιβουλεύοντες* omisso *ἐπιβουλεύοντες* post *πολλάκις*. Hic locus ex iis est, qui vere probant. Nam lectio P altera non solum longe praestat, sed etiam ita comparata est, ut coniectura vix inveniri potuerit. Atque in lectione UBV hoc primum offendit quod qui regiam dignitatem appetunt *φονεύειν ἀλλήλους* dicuntur. Nonne multo fortius et ad rem accommodatius, si *φονεύειν* simpliciter dicuntur, nullo obiecto addito? Neque enim competitores tantum trucidant. Offendit porro quod *ἐπιβουλεύοντες* (quod non ut *φονεύοντες* absolute poni poterat) a dativis et nominativis, quibus coniungi debet, interposito: *οἱ ταλαίπωροι*, ita separatur, ut primo obtutu absolute positum vel potius *ἀλλήλοις* ex *ἀλλήλους* supplendum esse videatur. Accedit quod *οἱ ταλαίπωροι* multo aptius ad *φονεύοντες* refertur quam ad *ἐπιβουλεύοντες*. Praefero igitur lectionem PW. Neque tamen ita comparata est lectio UBV, ut ad interpolationem quemquam excitare potuerit, cum reconditioribus vitiis laboret quam quae statim legenti se offerant. — 15, 1 *ὀκλάζων* PW recte, *ἀκμάζων* UBV, quod sensu caret. — 15, 4 *ἀντὶ μὲν τοῦ* etc. PW. Ante *ἀντὶ* in UBV additur *καί*. — 15, 26 *πότερα αὐτὸν ἀρέσειε* ⟨*τῶν πραγμάτων καὶ ποτέρα*⟩ *τῶν γυναικῶν*. Quae uncinis inclusimus in PW omittuntur, in UBV ita leguntur: *τὰ πράγματα καὶ ποτέρα*, unde *τῶν πραγμάτων* recte scripsit Reiskius. Atque hoc ipsum in archetypo PW scriptum fuisse probabile est. Nam a priore *τῶν* ad alterum librarius aberravit. — 16, 10 *φύλαξ σοι τῆς ἀρχῆς* PW *σοι* om. UBV, nisi quod B ex coniectura *τῆς σῆς* scripsit. — 17, 15 *ἢ πρέπει τὸν νοῦν προσέχειν ἄνδρα* PW recte, *καὶ ἄνδρας* (eraso ς) V *τῶν ἀνδρῶν* UB. — 17, 18 *ἢ πῶς* PW recte; *εἰ δὲ μὴ* pro *ἢ* UBV. (*εἰ δὲ μὴ* ex antecedentibus

errore huc relatum est). Coniectura librarium hoc assecutum esse non credo. — 17, 21 ἀλλ' οὐδὲ μέτρον ἄλλο ἢ τὸ Ὁμήρου ἡρῷον ἀκούων ἀνέχομαι PW. Pro ἀνέχομαι UBV habent ἄχθομαι. Quod cum sensu careret corrector Urbinatis ἀλλὰ καὶ pro ἀλλ' οὐδὲ interpolavit. Unde elucet non quemlibet hominem verum invenire potuisse. — 17, 26 ὀλίγου ἄξιον PW recte. ἄξιον om. UBW — 18, 14 ἐκεῖνα scribunt PW melius quam ἐκεῖνο UBV. — 19, 19 καὶ πέμπεται μετὰ μικρᾶς δυνάμεως οὐ κύριος ἀλλ' ἄλλῳ συστρατευσόμενος PW οὐ et ἀλλ' om. UBV. Interpolata sunt a PW, κύριος delendum est, ut nimia tollatur verbositas. — ibid. 31. ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ γε βασιλεύῃ V ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ γε οὐ βασιλεύῃ; UB ἀλλ' οὐχ ὑπ' ἐμοί γε βασιλεύῃ; PW. Lectio V probanda est; UB et PW diversa ratione locum interpolaverunt.

Sed taedet plura exscribere, cum quilibet ex mea adnotatione exempla possit expiscari quae in una quaque fere pagina prostant. Atque in iis quae adscripsimus nonnulla fuerunt, quae ab homine byzantino excogitata esse probabile non sit. Maxime vero continuum illud et nunquam intermittens bonarum lectionum flumen, quid rei sit docet, cum praesertim hanc abundantiam Urbinatis et Parisini bonorum egestati comparaveris. Nam etiamsi emendator fuisset librarius ille Reiskii similis vix plura correxisset. Itaque mihi quidem pro certo est, tres illos codices quorum apographa servantur in bibliothecis, ipsi interierunt, ita inter se cohaerere ut codex VM cum codice UB artius coniunctus sit et recentiorem hi habeant communem archetypum quam cum PHW. Itaque quae VP testantur uterque firmissimum sunt recensionis fundamentum.

Accedit alia quoque ratiocinatio, qua sententia nostra confirmatur. Demonstravit enim Emperius quae in libris duae orationes feruntur 77 et 78 eas esse unius partes. Atque vix alia ratio excogitari poterit quomodo haec oratio discerpta sit, quam Emperiana. Videlicet ultima folia, quibus or. 78—80 continebantur, abscissa erant in eo codice ex quo omnes libri fluxerunt. Postea ipsa illa codicis pars reperta est. Sed latuit librarios, ut ipsius Emperii verbis utar, non novam hanc esse commentationem sed prioris partem. Atque in archetypo UBVM et particula illa orationis περὶ φθόνου et ultimae duae orationes additae sunt; desunt in HP. Elucet igitur archetypum HP ex ipso illo omnium librorum archetypo fluxisse, priusquam pars abscissa reperiretur. Neque enim casu factum esse potest, ut in ipso illo textus loco archetypi ordinem sequi desisterent et alias orationes aliunde arriperent, ubi codicem aliquando finem

habuisse constat. Accedit quod eae quoque orationes, quae sine dubio ut in Photiano et Meermanniano ita in illo quoque codice or. 80 sequebantur (or. 14—30) in PH desunt. Certum est has quoque in abscissa parte fuisse, ut hinc cur in PH desint explicari possit. Ergo cum PH ex mutilo codice originem habeant, VM et UB ex redintegrato iam atque suppleto, hos inter se artius cohaerere elucet. Porro evincitur iam Photii temporibus, cuius codex ex genere VM est, alteram quoque librorum familiam i. e. codicum PHW archetypum aliquem exstitisse, cum utriusque familiae origines ita inter se nexae sint, ut quando alteram familiam exstitisse constet alteram quoque fuisse certum sit.

At in P etiam or. 31—51 desunt. Dubium igitur utrum ipsae quoque in lacero illo archetypo defuerint, an ab archet. PWH consulto omissae sint. Atque mihi quidem multo probabilius videtur defuisse. Puto enim librarium praeclarissima Dionei ingenii monimenta, orationes Rhodi Alexandriae Tarsi habitas, non omissurum fuisse, si copiam earum habuisset, cum in ceteris ordinem sequatur. Neque hoc neglegendum est, in UB orat. 14—30, quae in fine totius collectionis collocandae erant, ante orat. 31—51 inseri; fortasse enim in hac ipsa re indicium latet quae laceri illius codicis condicio fuerit. Quid si in pristino codice ita haec scripta erant, ut or. 31—51 nec non or. 14—30 separatas codicis partes explerent? Quae seiunctae primum a ceteris partibus, postea cum iisdem rursus coniunctae ab archet. UB uno eodemque loco corpori Dioneo insertae sunt, ab archet. VM indicis fortasse vel alius codicis ope rectius collocatae?

De his omnibus fusius disputavi in dissertatione Hermae tom. XXVI inserta, ac demonstrare studui tres fuisse totius corporis Dionei partes, quarum prima complectebatur I—VI. VIII—XIII, altera XXXI—LI, tertia LII—LXXX. XIV—XXX. Harum partium prima complectitur 218 fere paginas Teubnerianas, altera 258, tertia 237. Demonstravi autem hanc divisionem ex ipsarum orationum indole pendere, ut prima pars praeter orationes de regno (cum fabula Libyca) I—V et Diogene VI. VIII—X Troianam, Olympicam et orationem de exsilio complecteretur, altera pars *τοὺς κατὰ πόλεις λόγους* et orationes Bithyniacas, tertia pars parva moralia. Hanc igitur partitionem, etiamsi partes paginarum numero non sunt aequales, haud ineptam esse elucet. Unam quamque porro ex tribus illis partibus rursus in binas partes divisam esse suspicatus sum ea aetate, qua in voluminibus papyraceis Dionea tradebantur, nimirum quod tres illae partes maiores erant, quam quae singulis voluminibus

caperentur. Ac prima quidem pars ita divisa est: I—VI (108 paginae Teubn.) VIII—XIII (108 paginae Teubn.). Quae mira aequalitas casu exstitit. Nam or. XIII, quia in fine posita erat, non integra ad nos pervenit. Alteram partem ita divisam esse suspicor: XXXI —XXXV. XXXVI—LI. Unde or. XXXV (Celaenis Phrygiae) ipsa quoque mutilata est. Sunt vero 139+119 paginae. Atque hic quidem partium inaequalitas inde explicari potest, quod editor Bithyniacas orationes a ceteris huius partis orationibus segregare studebat. Nam or. XXXVI (Borysthenitica) ad Bithyniacas referri potuit propter inscriptionem: *ὃν ἀνέγνω ἐν τῇ πατρίδι*. Corinthiacam vero, quae errore Dioneis inserta esse eo quoque arguitur quod Borystheniticam a ceteris Bithyniacis separat, non tanta fuit diligentia ut loco moveret. Tertia denique pars ita divisa est: LII—LXXX (135 ½ pag. Teubn.) XIV—XXX (101 ½ pag. Teubn.). Ubi nimia ultimae particulae brevitas eam habet excusationem quod ultima est. Has igitur sex particulas singulis voluminibus scriptas fuisse suspicatus sum. Cum vero ex voluminibus in membranas Dio transferretur, vetus illa divisio ita servata est, ut quae uno volumine scripta fuerant iam in uno codice legerentur. Neque enim probabile est singulos quaterniones quantum singulis voluminibus continebatur capere potuisse. Orat. VII (Euboicam) in pristina collectione non fuisse suspicor sed illis qui in membranas Dionem transferebant innotuisse, antea separatim tradi solitam. Unde factum est ut hic quoque in separata membrana exararetur. Locum vero habuit post or. XIII. Iam casu quodam accidit, ut ex illis sex vel codicibus vel codicis particulis tertia quarta sexta a ceteris separarentur. Cum hoc factum esset archetypus PHW primam alteram quintam partem descripsit. Erat autem altera quoque pars in duas partes discerpta et lacera, ut librarius PWH orationes VII. XIII. XII inverso ordine post quintam partem collocaret. Quinta pars ipsa quoque extrema folia amiserat, quibus or. LXXVIII—LXXX continebantur. Postea inventis particulis tertia quarta sexta, exstitit librarius UBVM qui omnia uno tenore describeret. Is autem particulas amissas quo ordine invenerat (6. 3. 4) eo post alteram inseruit, Euboicam post primam, quo casu quaternio ille aberraverat. Orationis *περὶ φθόνου* altera pars nec non or. LXXIX et LXXX, quae in foliis quibusdam abscissis circumferebantur, ubi collocandae essent intellexit ille. Vidit enim in or. LXXVIII *περὶ φθόνου* disputari. Ea re ductus fragmento inscripsit *περὶ φθόνου β*, post or. LXXVII *περὶ φθόνου* quae foliis abscissis continebantur collocavit. Hunc igitur ordinem servavit librarius UB, servaverunt nostrae aetatis

inde a litteris renascentibus editores. Alius vero librarius (VM), qui vel indicem invenerat iusto ordine Dionis opera exhibentem vel aliud archetypi apographon ex integro etiam tum codice factum, intellexit quanto pristinus ille ordo praestaret. Probabilius autem indicis non codicis ope pristinum ordinem a librario VM revocatum esse. Descripsit enim ut vitiorum consensus docet eundem librum quem UB.

Hac fere ratione diversas codicum familias ortas esse puto, quae ratio intricatior fortasse videbitur, sed ut magis simplicem invenirem non mihi contigit. Mallem profecto credere in communi codicum UBVM archetypo iustum ordinem fuisse, servatum a VM, turbatum ab UB. Sed obstat, quod turbatus codicum UB ordo ex eadem archetypi et clade et in integrum restitutione facillime explicatur, cuius vestigia in VM quoque reperiuntur. Nam si codex ille suppletus iusto ordine omnia complexus esset, profecto intelligi non posset, cur UB ordinem turbasset atque ita turbasset, ut easdem orationes, quae in PH desunt, loco moveret. Plane aliter esset iudicandum, si PH cum UB artius cohaereret. Diceremus enim stirpem VM cladis immunem fuisse, codicem PHUB ita fuisse mutilatum, ut omnium librorum archetypum fuisse nos dicimus; quae exciderant supplevisse UB sed falso loco. Sed hac ratione non explicaretur, quomodo factum sit ut M quoque orationem *περὶ φϑόνου* divideret. Neque enim dici potest, solum titulum *περὶ φϑόνου β* familiae VM ex altera familia illatum esse, cum certissimum sit ipso illo loco quaedam excidisse.

Sin autem VM cum PH artius cohaerere quam cum UB poneremus, multo magis res implicaretur. Sequeretur enim ut primum communem omnium librorum archetypum ultimam partem inde a media or. *περὶ φϑόνου* omisisse crederemus, ex hoc libro alium esse descriptum, qui hanc partem suo loco restitueret, duas vero haberet *περὶ φϑόνου* orationes; ex hoc tertium librum descriptum esse, qui, ut UB faciunt, orationes modo restitutas nec non Euboicum alienis locis mera mutandi libidine ductus interponeret, et quartum de quo nihil dici posset, nisi quintum et sextum codicem ex eo derivatos esse, quintum qui ut PH faciunt ea quae in fine suppleta erant rursus omittens casu quodam eodem loco ordinem sequi desisteret ubi quondam omnium ille archetypus fuerat mutilatus, nunc autem in codice pleno nulla erat desistendi causa, sextum denique codicum VM archetypum, qui nihil mutaret. Haec non puto fore qui mea coniectura probabiliora iudicet.

Quodsi haec probabilia disputavimus, novum inde accrescit sententiae nostrae de trium codicum affinitate fundamentum.

Iam ad finem properamus. Nam vix opus est dicere, quae textus recensendi leges ex hac rerum condicione sequantur. Est autem earum orationum, quae in P aliisque eius generis libris exstant, tam bona condicio, ut rarius ad coniecturam in his confugiendum sit. Ascendimus enim ad librum antiquissimum, literis certe maiusculis nulla verborum divisione exaratum. Quam vero vel UBP contra VM vel VMP contra UB lectionem habent communem, ea ut archetypi lectio mordicus tenenda est, si sententia et grammatica ratio permittunt, si minus attamen fundamentum praebet emendationis. Ubi vero lectio UBV lectioni P vel PH vel PW opponitur quid loco magis aptum sit quaerendum idque seligendum est. Nam ubi auctoritas auctoritati par pari opponitur nostrum est iudicare.

Ac de libris quidem Dioneis haec hactenus. Neque de emendandi ratione, quam in hac editione secutus sum plura proferam; cum de omnibus disputare, quae mutanda esse iudicavi, libri esset sat magni. Praefationem vero brevem esse volui, *στοχασάμενος τῆς συμμετρίας τοῦ συγγράμματος*. Hoc unum tamen praemonendum est: textum Dionis lacunis maxime et interpolationibus laborare. Atque interpolationes nunc non eas dico quas Arethas intulit vel is qui archetypum PH hic illic interpolavit, sed quasdam orationes ipsis iam antiquitatis temporibus interpolationem passas esse suspicor rhetoricam ut ita dicam. Quod maxime cadit in or. III de regno et in or. XI. In his enim non solum singula enuntiata sed totae etiam paginae inveniuntur, quae a Dione alienae sint. Rhodiaca quoque talia continet. Ac mihi quidem videntur ab rhetoricae artis vel studiosis vel praeceptoribus Dionem aemulantibus addita esse. In tertia oratione accedit, quod diversae Dionis orationes in unum quasi corpus coaluerunt. Unde tanta saepe exsistit confusio et perturbatio ut vix ex tantis turbis te emersurum speraveris. Talia autem enucleare non editoris est, sed curis iteratis data opera accuratius indaganda sunt. Ignoscant igitur legentes si multo in his orationibus tempore consumpto non potui efficere, ut pristinam earum formam restituerem.

Lacunas vero quae vel inde nasci potuerunt, quod verba quaedam in archetypo iam legi non poterant, vel eiusdem verbi intra breve spatium repetitione, iis tantum locis statui, ubi sententiae aliquid deesse videbatur, quod ex traditis verbis nullo modo extricari posset. Dio enim plane et simpliciter loqui consuevit; est quoque verbosus magis quam propter brevitatem obscurus. Ad hanc igitur stili Dionei normam locos necessariorum omissione obscuros exigere conatus sum.

Transpositiones vel singulorum verborum vel totarum sententiarum ex omissionibus nasci solent; omissa enim primo in margine corrector supplet, unde postea in contextum remigrant, saepe vero in falsum locum devehuntur. Itaque hac quoque medela non semel usus sum.

Neque desunt vestigia diversas quarundam orationum exstitisse recensiones ut vel breviores vel longiores textus partes iuxta positae inveniantur, quae sententia plane conspirant, differunt verbis, cuius rei in or. XI luculentissimum exstat exemplum. Quae omnia enucleare non unius est hominis nec probari possunt nisi commentario longiore.

De Dionis vita et scriptis hoc loco nihil proferam. Nam peculiari libro ea omnia pertractare in animo est. Emperii vero ‚de Dionis exsilio' libellum denuo imprimendum curavi. Synesii Dio in altero volumine edetur cum ceteris veterum de Dione testimoniis.

Locorum ex scriptoribus antiquis, quos Dio imitatus sit, delectum nuper dedit W. Schmid in libro „der Atticismus" Vol. I p. 147. Sed nullus ex his ita comparatus est, ut ad emendanda Dionis verba usum praebeat. Ac fortasse si diligentius antiquos perquisivissem, invenissem locos quos ita Dio imitatus est, ut ex iis emendari possit. Quem laborem aliis me reliquisse fateor. In usu verborum vero ita ab antiquis Dio pendet, ut saepissime illorum comparatione tradita scriptura confirmari, nonnunquam corrigi possit.

Eos vero locos quos recentiores auctores, Themistius et Synesius, e Dione imitando expresserunt, primo quidem in animo erat editioni meae inserere; postea autem intellexi illorum imitationem ita comparatam esse, ut minus bene in Dione quam in illorum editionibus illustrari posset. Atque eo magis Synesiana illa omittenda putavi quod nullum Dionis locum ex illis emendare potueram. Accedit quod nec Themistius nec Synesius adhuc ita editus est, ut de unius cuiusque lectionis auctoritate iudicari possit.

Antiquiorum editionum nulla est quae bonorum librorum lectiones nobis deperditorum contineat. Nam Veneta, nisi ex ipso Marciano T certe ex huius gemello expressa est, cum omnia fere eadem habeat lectionis vitia. Est igitur nullius pretii, postquam duos illos fontes, ex quibus T conflatus est, Urbinatem 124 et Palatinum P, cognovimus. Neque operae pretium erat, accuratius de Venetae fonte inquirere; nam etiamsi non ex Marciano sed ex alio eius generis libro expressa esset, nihilo maiorem praeberet utilitatem. Quae vero in calce Venetae ex alio libro lectiones indicantur, eas non ex Meermanniano sed ex illo Meermanniani fratre fluxisse suspicor,

cuius in Parisino I vestigia deteximus. — Margo Morellianae editionis Meermanniani et Parisini C multas lectiones continet; praeterea etiam Parisino A usus est, ut Emperius praef. cap. III § 5 indicavit. Sunt praeterea haud pauca, quae in his libris non inveniuntur. Sed ea omnia nullius pretii sunt, ut ex Emperii editione qui accuratissime ea expressit intellegitur. Haec igitur omittenda duxi. — Neque ex Thomae Naogeorgii versione latina (de qua vide Emperium praef. p. XXIII) aliquid auxilii sperandum est. Multis quidem locis ubi in libris corrupta leguntur Dionis mentem expressit, ut dicit Emperius, sed constat eum meliore libro non usum esse quam nos habemus, quod saepissime proprias codicum UB vitiosas lectiones latine vertit.

Ceterum de antiquioribus editionibus quae Emperius docte et accurate disputavit iterum proferre nolo; neque de iis viris doctis qui ante editionem Emperianam emendando Dioni operam dederunt, quae addam habeo. Credidi autem de illorum coniecturis plerumque Emperii testimonio, quem insigni diligentia hanc provinciam administrasse mihi constabat. Casauboni diatribam, Valesii emendationes, Geelii Olympicum ipse semper ad manum habui. Venetae editionis eo exemplo usus sum quod quondam Reiskii fuit. Id enim in bibliotheca Halensi nunc asservatur. Habet autem, ut Reiskius in praefatione indicat, docti cuiusdam viri coniecturas margini adscriptas quorum magna pars meliorum librorum lectione confirmata est.

Eorum vero, qui post Emperii editionem Dioni opem tulerunt, coniecturas volui quidem conquirere, vereor tamen ne haud pauca eius generis me fugerint. Neque enim multum temporis perquirendis annalibus impendi, sed maiores tantum quae Dionem spectabant dissertationes quasque facili opera invenire poteram adhibui. Quodsi omissis bonis aliquorum coniecturis et meae editioni et Dioni nocui, ignoscant lectores. Pauca enim esse, quae cum Dionis et legentium detrimento omiserim, persuasum habeo, cum pauci admodum ad hunc scriptorem accedere soleant, dignum inprimis qui ab omnibus legatur.

Ex iis autem quos adhibui principem locum obtinent Cobetus (in Variis Lectionibus et maxime in Collectaneis Criticis, quae plurima continent Dionea.) Herwerden, Hertlein (in dissertationibus Hermae insertis) Gasda, cuius ea tantum dissertatione uti potui, quae ad ultimas Dionis orationes pertinet.

Restat ut gratias agam viris doctis qui cum in codicum perscruta-

tione tum in ipso textu constituendo opera et consilio mihi praesto fuerunt. Ac praeter bibliothecarum cum Vindobonensis tum maxime Italicarum praefectos clarissimos, qui ad thesauros suos aditum mihi permiserunt, magnopere me sibi devinxerunt, codicibus mea causa vel inspiciendis vel comparandis, Aeneas Piccolomini professor Romanus, Franciscus Cumont, O. Cuntz.

In plagulis vero corrigendis Udalricus de Wilamowitz praeceptor dilectissimus Eduardus Schwartz amicus et nuper collega tam strenue me adiuverunt, ut totus fere liber alius evaderet. Tot meas coniecturas improbaverunt, tot suas mihi probaverunt. Ac quantum haec Dionis editio horum virorum utrique, maxime vero Wilamowitzio debeat, ex ipsa adnotatione intelligetur, frequenti eorum mentione referta. Quodsi quando accidit, ut his viris tribuerem coniecturas, quae iam ab aliis viris doctis prolatae erant, propter festinationem plagularum corrigendarum peccatum esse rati veniam mihi habento.

M) # (1) ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Α.

Φασί ποτε Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ τὸν αὐλητὴν Τιμόθεον τὸ §§ Emp.
πρῶτον ἐπιδεικνύμενον αὐλῆσαι κατὰ τὸν ἐκείνου τρόπον μάλα ἐμπείρως καὶ μουσικῶς, οὐ μαλακὸν αὔλημα οὐδὲ ἀναβεβλημένον οὐδὲ τῶν πρὸς ἄνεσιν καὶ ῥᾳθυμίαν ἀγόντων, ἀλλ' αὐτὸν οἶμαι τὸν ὄρθιον τὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπικαλούμενον νόμον. καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εὐθὺς ἀναπη- 2
δῆσαι πρὸς τὰ ὅπλα τοῖς ἐνθέοις ὁμοίως· οὕτω σφόδρα ἐπαρθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ μέλους τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ ῥυθμοῦ τῆς αὐλήσεως. τὸ δὲ τούτου αἴτιον οὐχ οὕτως ἡ τῆς μουσικῆς δύναμις ὡς ἡ τοῦ βασιλέως διάνοια σύντονος οὖσα καὶ θυμοειδής· ἐπεὶ Σαρδανάπαλλον οὐκ 3
ἄν ποτε ἤγειρεν ἐκ τοῦ θαλάμου καὶ παρὰ τῶν γυναικῶν οὐχ ὅπως Τιμόθεος ἢ ἄλλος τις τῶν νεωτέρων, ἀλλ' οὐδὲ Μαρσύας αὐτὸς
M) *ἢ Ὄλυμπος· δοκεῖ δ' ἔμοιγε μηδὲ τῆς Ἀθηνᾶς, εἰ δυνατόν, διεξιούσης τὸν αὐτῆς νόμον ἅψασθαί ποτ' ⟨ἂν⟩ ὅπλων ἐκεῖνος, πολὺ δ' ἂν πρότερον ὀρχήσασθαι ἀναστὰς ἢ φυγεῖν· οὕτως ἀθλίως εἶχεν ὑπὸ ἐξουσίας καὶ τρυφῆς. οὐκοῦν καὶ ἡμᾶς εἰκός ἐστι μὴ χείρους ἀν-* 4
δρὸς αὐλητοῦ γενέσθαι περὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον, μηδὲ ἧττον ἀνδρείους καὶ μεγαλόφρονας εὑρεῖν λόγους τῶν ἐκείνου κρουμάτων, ἔτι δὲ μὴ ἕνα τρόπον ἡρμοσμένους, ἀλλὰ τοὺς αὐτοὺς σφοδροὺς 5
τε καὶ πρᾴους καὶ πολεμικοὺς ἅμα καὶ εἰρηνικοὺς καὶ νομίμους καὶ τῷ ὄντι βασιλικούς, ἅτε οἶμαι πρὸς ἀνδρεῖον βουλόμενον εἶναι καὶ νόμιμον ἡγεμόνα, πολλοῦ μὲν δεόμενον θάρσους, πολλῆς δὲ καὶ ἐπιεικείας. ὁ γοῦν Τιμόθεος, εἰ καθάπερ πολεμικόν τινα διελ- 6
θεῖν ἤδει νόμον, οὕτως ἠπίστατο αὔλημα δικαίαν καὶ φρόνιμον καὶ σώφρονα τὴν ψυχὴν καὶ φιλάνθρωπον δυνάμενον παρασχεῖν,

---

2 *ἀλλ'* pro *μάλα* V[1] *υπείρωσ* P 4 *ὄρθρον* P 6 *οὔτωσ* UV 7 *τῆς μουσικῆς* mihi suspecta quod *τέχνης* salva sententia suppleri non potest 9 *Σαρδανάπαλον* libri 10 *καὶ* om. P 12 *δυνατὸν ἐρεῖν ἐξιούσησ* P 13 *τὸν αὐτὸν* UB *ποτ' ἂν* scripsi, *ποτε* libri 14 *τοῦ* pro *οὔτωσ* P *ὑπ'* UB 16 *αὐλήστοῦ* P 22 *τινα διελθεῖν* om. P 23 *αὔλημα δικαίαν* Emp. *αὔλημα δίκαιον* PW *δίκαιον αὔλημα* UBV *καὶ* om. PW

*μὴ πρὸς ὅπλα ὁρμῶσαν μόνον, ἀλλὰ ἐπί τε εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν
καὶ θεῶν τιμὰς καὶ ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν, τοῦ παντὸς ἂν ἦν ἄξιος
7 Ἀλεξάνδρῳ παρεῖναί τε καὶ ἐπαυλεῖν, οὐ θύοντι μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἄλλως, ὁπότε ἢ πενθῶν ἀκρίτως τύχοι παρὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὸ πρέ-
πον ἢ κολάζων πικρότερον τοῦ νομίμου καὶ ἐπιεικοῦς ἢ χαλεπαί-
νων τοῖς αὐτοῦ φίλοις τε καὶ ἑταίροις ἢ ὑπερορῶν τοὺς θνητούς
8 τε καὶ ἀληθεῖς γονέας. ἀλλὰ γὰρ οὐ πᾶσαν ἴασιν οὐδὲ ὠφέλειαν
ὁλόκληρον ἠθῶν ἱκανὴ παρασχεῖν ἡ μουσικῆς ἐπιστήμη τε καὶ ἕξις·
οὐ γὰρ οὖν, ὥς φησιν ὁ ποιητής,*

οὐδ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός·

*μόνος δὲ ὁ τῶν φρονίμων τε καὶ σοφῶν λόγος, οἷοι γεγόνασιν [οἱ]
πολλοὶ τῶν πρότερον, ἀνενδεὴς καὶ τέλειος ἡγεμὼν καὶ βοηθὸς
εὐπειθοῦς καὶ ἀγαθῆς φύσεως, πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν παραμυθού-
μενός τε καὶ ἄγων ἐμμελῶς.*

9 *τίς ἂν οὖν πρέπουσα καὶ ἀξία φανείη διατριβὴ τῆς σῆς προθυ-
μίας, καὶ πόθεν ἂν εὕροιμεν ἡμεῖς τέλειον οὕτω λόγον, ἄνδρες ἀλῆται
καὶ αὐτουργοὶ τῆς σοφίας, πόνοις τε καὶ ἔργοις ὅσον δυνάμεθα χαί-
ροντες τὰ πολλά, τοὺς δ' αὖ λόγους παρακλήσεως ἕνεκεν φθεγγό-
μενοι πρὸς αὑτοὺς καὶ τῶν ἄλλων ἀεὶ τὸν ἐντυγχάνοντα; ὥσπερ οἱ
κινοῦντες καὶ μεταφέροντες οὐκ εὔφορον βάρος φθέγγονταί τε καὶ
ᾄδουσιν ἡσυχῇ τὸ ἔργον παραμυθούμενοι, ἐργάται ὄντες, οὐκ ᾠδοί
τινες οὐδὲ ποιηταὶ μελῶν. πολλοὶ μὲν οὖν κατὰ φιλοσοφίαν λόγοι
10 καὶ πάντες ἀκοῆς ἄξιοι καὶ θαυμαστὴν ὠφέλειαν ἔχοντες τοῖς μὴ
παρέργως ἀκροωμένοις· ἀλλὰ δεῖ τὸν ἐγγύς τε καὶ μάλιστα ἁψόμενον
ἀνευρόντας καὶ παρακαλέσαντας Πειθώ τε καὶ Μούσας καὶ Ἀπόλ-
λωνα ὡς δυνατὸν προθύμως διελθεῖν.*

11 *φέρε εἴπωμεν τά τε ἤθη καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ χρηστοῦ βασιλέως,
ἐν βραχεῖ περιλαμβάνοντες ὡς ἔνεστιν,*

*ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύῃσιν.*

12 *πάνυ γὰρ οὖν καλῶς σὺν ἄλλοις πλείοσιν Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ
τοῦτο ἔφη, ὡς οὐχ ἅπαντας παρὰ τοῦ Διὸς ἔχοντας τὸ σκῆπτρον*

---

1 *ὁρμώσησ* P *ὁρμῶν* Wil. 2 *διὰ* pro *τοῦ* Wil. dubit., *ἐπαυλεῖν* ⟨*ἐθέλων*⟩ temptabam ipse *οὔθε τὸν τιμόμενον* P 4 *ἀρεστόν* pro *πρέπον* P 5 *ἢ* pro *τοῦ* P 6 *ὑπεροχῶν* (mrg. *γρ^αι ὑπερορῶν*) P 10 Theogn. 432 11 *οἱ* seclusi 12. *προτέρων* UB 14 *ἐπιμελῶσ* UB *καὶ* om. U 15 *καὶ* om. V *ἀνεύροιμεν* U 17 *ὡσ* pro *ὅσον* UB *ὅσον δυνάμεθα* et *χαίροντες* non bene coeunt; malim: *ὅσον δυνάμεθα χρώμενοι* 19 *τῶν ἐντυγχανόντων* UBV 21 *οὐκ ἄδοι τινῶν* P 23 *οὐ* pro *καὶ* pr. P 24 *δὴ* pro *δεῖ* UB, PW 27 *τε* om. PW 29 Il. B 205 sq., ubi libri *σφίσι βασιλεύῃ* 30 *τῇ δὲ* P *βουλεύησι* UPW 31 *καὶ* pro *οὖν* UB 32. *σκῆπτον* (sic!) V

οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλὰ μόνον τὸν ἀγαθόν, οὐδὲ ἐπ' ἄλλοις τισὶ δικαίοις ἢ τῷ βουλεύεσθαι καὶ φροντίζειν ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων, οὐχ ὥστε ἀκολασταίνειν καὶ σπαθᾶν, ἀνοίας καὶ ὕβρεως καὶ 13
ὑπερηφανίας καὶ πάσης ἀνομίας [ἐμπιμπλάμενόν τε καὶ] ἀποπιμπλάντα ἐξ ἅπαντος αὑτοῦ τὴν ψυχὴν τεταραγμένην ὀργαῖς τε καὶ λύπαις καὶ φόβοις καὶ ἡδοναῖς καὶ παντοίαις ἐπιθυμίαις, ἀλλ' ὡς οἷόν τε προσέχοντα τὸν νοῦν αὑτῷ καὶ τοῖς ὑπηκόοις, νομέα καὶ ποιμένα τῷ ὄντι τῶν λαῶν γιγνόμενον, οὐχ ἑστιάτορα καὶ δαιτυμόνα, ὡς ἔφη τις. ⟨ἐν⟩ ἄλλοις δὲ οὐδὲ καθεύδειν αὐτὸν ἀξιοῖ δι' ὅλης τῆς νυκτός, ὡς οὐκ οὖσαν αὐτῷ σχολὴν ῥᾳθυμεῖν. ταῦτα γάρ φησι 14
M) καὶ Ὅμηρος ὁμοίως τοῖς ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ ἀληθέσιν ἀνδράσιν, ὡς οὐδείς ποτε πονηρὸς καὶ ἀκόλαστος καὶ φιλοχρήματος οὔτε αὐτὸς ἑαυτοῦ γενέσθαι δυνατὸς ἄρχων οὐδ' ἐγκρατὴς οὔτε τῶν ἄλλων οὐδενός, οὐδ' ἔσται ποτὲ ἐκεῖνος βασιλεύς, οὐδ' ἂν πάντες φῶσιν Ἕλληνες καὶ βάρβαροι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ μὴ μόνον ἄνθρωποι θαυμάζωσιν αὐτὸν καὶ ὑπακούωσιν, ἀλλ' οἵ τε ὄρνιθες πετόμενοι καὶ τὰ θηρία ἐν τοῖς ὄρεσι μηδὲν ἧττον τῶν ἀνθρώπων συγχωρῇ τε καὶ ποιῇ τὸ προσταττόμενον.

οὐκοῦν λέγωμεν ὑπὲρ τοῦ καθ' Ὅμηρόν τε καὶ τῇ ἀληθείᾳ βασι- 15
λέως· οὗτος γὰρ ὁ λόγος ἁπλῶς λεγόμενος ἄνευ πάσης κολακείας ἢ λοιδορίας αὐτὸς ἀφ' αὑτοῦ τὸν μὲν ὅμοιον τῷ ἀγαθῷ γνωρίζει τε καὶ ἐπαινεῖ, καθ' ὅσον ἐστὶν ἐκείνῳ ὅμοιος, τὸν δὲ ἀνόμοιον ἐξελέγχει τε καὶ ὀνειδίζει. ἔστι δὴ πρῶτον μὲν θεῶν ἐπιμελὴς καὶ τὸ δαιμόνιον προτιμῶν· οὐ γὰρ δυνατὸν ἄλλῳ τινὶ πεποιθέναι μᾶλλον τὸν δίκαιον ἄνδρα καὶ ἀγαθὸν ἢ τοῖς δικαιοτάτοις τε καὶ ἀρίστοις θεοῖς. ὅστις 16
δὲ κακὸς ὢν ἡγεῖταί ποτε θεοὺς ἀρέσκειν, κατ' αὐτὸ τοῦτο πρῶτον οὐχ ὅσιός ἐστιν· ἢ γὰρ ἀνόητον ἢ πονηρὸν νενόμικε τὸ θεῖον. μετὰ δὲ τοὺς θεοὺς ἀνθρώπων ἐπιμελεῖται, τιμῶν μὲν καὶ ἀγαπῶν τοὺς 17
ἀγαθούς, κηδόμενος δὲ πάντων. τίς μὲν γὰρ ἀγέλης βοῶν κήδεται μᾶλλον τοῦ νέμοντος; τίς δὲ ποιμνίοις ὠφελιμώτερός τε καὶ ἀμείνων ποιμένος; τίς δὲ μᾶλλον φίλιππος τοῦ πλείστων μὲν ἀρχον-

---

1 μόνον τὸν ἀγαθὸν scripsi, μόνους τοὺς ἀγαθοὺς libri ἐπ' ἄλλοις Reiske πολλοῖσ libri 2 τὸ pro τῷ U 4 ἐμπιπλάμενον U ἀπὸμπιμπλάντα (sic!) P ἐμπιμπλάμενόν τε καὶ seclusi 6 malim ἀλλ' ὥστε προσέχειν 7 προσέχοντοσ V 8 spectat Plat. rep. I 345 c (Wil.) 9 ⟨ἐν⟩ ἄλλοις δὲ scripsi, ἀλλ' οἷον PW οἷον V om. UB; spectat Il. B 24, ut monet Wil. ἀξιοῦν PW 10 οὔσης αὐτῷ σχολῆσ UB 11 ὁμοίωσ om. V 15 φασσὶν mutatum in φῶσσιν P 16 θαυμάζουσιν UB ὑπακούουσιν UB 18 συγχωρεῖ τε καὶ ποιεῖ UBPW λέγομεν PW 20 οὕτωσ W οὗτοσ (superscr. ωσ) (sic!) P 22 ἐκείνηι V 23 δὲ pro δὴ V 31 φίλιποσ P

18 τος ἵππων, πλεῖστα δὲ ἀφ᾽ ἵππων ὠφελουμένου; τίνα δὲ εἰκὸς
οὕτως εἶναι φιλάνθρωπον ἢ ὅστις πλείστων μὲν ἀνθρώπων ἐγκρα-
τής ἐστι, μάλιστα δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων θαυμάζεται; δεινὸν γάρ, εἰ
οἱ ἀλλοφύλων καὶ ἀγρίων ἄρχοντες θηρίων εὐνούστεροι εἶεν τοῖς
ἀρχομένοις τοῦ βασιλεύοντος ἀνθρώπων ἡμέρων καὶ ὁμοφύλων.
19 καὶ μέντοι καὶ φιλοῦσι καὶ ἀνέχονται μάλιστα πάντων ἀγέλαι μὲν
νομεῖς, ἵπποι δὲ ἡνιόχους· κυνηγέται δὲ ὑπὸ κυνῶν φυλάσσονται
καὶ ἀγαπῶνται, καὶ τὰ ἄλλα οὕτως ἀγαπᾷ τὰ ἀρχόμενα τοὺς ἄρχον- (5
20 τας. πῶς οὖν εἰκὸς τὰ μὲν ἄφρονα καὶ ἀγνώμονα εἰδέναι καὶ
φιλεῖν τοὺς ἐπιμελουμένους, τὸ δὲ πάντων συνετώτατον καὶ μάλιστα
ἀποδοῦναι χάριν ἐπιστάμενον ἀγνοεῖν καὶ ἐπιβουλεύειν; ἀλλὰ γὰρ
ἀνάγκη τὸν ἥμερον καὶ φιλάνθρωπον βασιλέα μὴ μόνον φιλεῖσθαι
ὑπ᾽ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐρᾶσθαι. ταῦτ᾽ οὖν εἰδὼς καὶ φύσει
τοιοῦτος ὤν, ἵλεων καὶ πρᾷον παρέχει τὴν ψυχὴν πᾶσιν, ἅτε πάν-
21 τας ἡγούμενος εὔνους καὶ φίλους. καὶ μὲν δὴ οἴεται δεῖν πλέον
ἔχειν διὰ τὴν ἀρχὴν οὐ τῶν χρημάτων οὐδὲ τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ τῆς
ἐπιμελείας καὶ τῶν φροντίδων· ὥστε καὶ φιλόπονος μᾶλλόν ἐστιν
ἢ πολλοὶ τῶν ἄλλων φιλήδονοι καὶ φιλοχρήματοι. ἐπίσταται γὰρ
ὅτι αἱ μὲν ἡδοναὶ τοὺς ἀεὶ συνόντας τά τε ἄλλα λυμαίνονται καὶ
ταχὺ ποιοῦσιν ἀδυνάτους πρὸς αὑτάς, οἱ δὲ πόνοι τά τε ἄλλα
22 ὠφελοῦσι καὶ ἀεὶ μᾶλλον παρέχουσι δυναμένους πονεῖν. οὐκοῦν
μόνῳ ἔξεστιν αὐτῷ τοὺς μὲν στρατιώτας συστρατιώτας προσειπεῖν,
τοὺς δὲ συνήθεις φίλους, μὴ καταγελῶντα τοῦ ὀνόματος τῆς φιλίας·
πατέρα δὲ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἀρχομένων οὐ λόγῳ κεκλῆσθαι
μόνον, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις τοῦτο ἐπιδείκνυσθαι· δεσπότης δὲ οὐχ
ὅπως τῶν ἐλευθέρων, ἀλλὰ μηδὲ τῶν δούλων χαίρει καλού-
23 μενος· βασιλεύειν γὰρ οὐχ αὑτοῦ χάριν οἴεται μᾶλλον ἑνὸς ὄντος
ἢ τῶν ἀνθρώπων ἁπάντων. καὶ τοίνυν εὐεργετῶν ἥδεται πλείω
τῶν εὐεργετουμένων, καὶ μόνης ταύτης ἐστὶ τῆς ἡδονῆς ἀκό-
ρεστος. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς βασιλείας ἀναγκαῖα νενόμικεν, τὸ
24 δὲ τῆς εὐεργεσίας μόνον ἑκούσιόν τε καὶ εὔδαιμον. καὶ τῶν μὲν

---

2 ὅστισ μὲν πλείστων μὲν U 4 οἱ om. P ἄρχωντοσ P εἶεν scripsi, εἴσι libri 5 ἡμετέρων W 6 ἀποδέχονται Wil. πάντων om. U 7 νομέων et mox ἡνιόχων UB 10 ἐπιμελομένουσ PW 12 ἀνάγγη P (ita plerumque) 14 ἵλεω VP 15 malim καὶ μήν, deleto δή 16 διὰ τὴν ἀρχὴν om. P 20 αὐτὰσ libri 21 ὠφελοῦσι καὶ ἀεὶ Reiske ὠφελοῦντεσ ἀεὶ libri 22 εἰπεῖν P 23 δὲ om UBV μὴ δὲ P τῆς φιλίας abesse mallem 25 δεσπότης scripsi δεσπότην libri 26 χαίρειν καλούμενον libri (vid. 25) 27 οὐκ αὐτοῦ UB 28 τοὶν pro τοίνυν P 29 ἡδονῆσ ἐστιν (hoc ord.) U 30 ἀναγγαῖα νενόμηκε P νενόμικε UB

ἀγαθῶν ἀφειδέστατός ἐστιν, ὡς οὐδέποτε ἐπιλειψόντων, κακοῦ δὲ ἧττον αἴτιος γίγνεσθαι πέφυκεν ἥπερ ὁ ἥλιος τοῦ σκότους. ὃν οἱ
(5 M) μὲν ἰδόντες καὶ συγγενόμενοι οὐκ ἐθέλουσιν ἀπολιπεῖν, οἱ δὲ ἀκούοντες ἐπιθυμοῦσιν ἰδεῖν μᾶλλον ἢ παῖδες ἀγνοουμένους πατέρας ἀνευρεῖν. τοῦτον οἱ μὲν πολέμιοι δεδοίκασι καὶ οὐδεὶς ὁμολογεῖ 25
πολέμιος εἶναι, οἱ δὲ φίλοι θαρροῦσιν, καὶ οἱ σφόδρα ἐγγὺς ἡγοῦνται πάντων ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ εἶναι. [οὗ τἀναντία ὑπάρχει τῷ κακῷ, τοὺς μὲν ἐχθροὺς θαρρύνειν, τοὺς δὲ φίλους καὶ τοὺς ἐγγὺς ἐκπλήττειν καὶ φοβεῖν.] [τῷ γε μὴν ἡμέρῳ καὶ ἀβλαβεῖ τοὺς μὲν προσλιπαροῦντας μετὰ τοῦ πεποιθότος περιγίγνεται βιοῦν·] τοὺς δὲ προσιόντας καὶ ὁρῶντας οὐκ ἔκπληξις οὐδὲ φόβος, ἀλλ' αἰδὼς ὕπεισι, πολὺ κρεῖττον καὶ ἰσχυρότερον φόβου· τοὺς μὲν γὰρ φοβουμένους ἀνάγκη μισεῖν καὶ ἀποδρᾶναι θέλειν, τοὺς δὲ αἰδουμένους παραμένειν καὶ θαυμάζειν. τὴν μὲν οὖν ἁπλότητα καὶ τὴν ἀλή- 26
θειαν ἡγεῖται βασιλικὸν καὶ φρόνιμον, τὴν δὲ πανουργίαν καὶ τὴν ἀπάτην ἀνόητον καὶ δουλοπρεπές, ὁρῶν ὅτι καὶ τῶν θηρίων τὰ δειλότατα καὶ ἀγεννέστατα, [ἐκεῖνα καὶ] ψεύδεται πάντων μάλιστα καὶ ἐξαπατᾷ. φιλότιμος δὲ ὢν τὴν φύσιν καὶ εἰδὼς ὅτι τοὺς ἀγα- 27
θοὺς πεφύκασιν οἱ ἄνθρωποι τιμᾶν, ἧττον ἐλπίζει τιμᾶσθαι ἂν ὑπὸ ἀκόντων ἢ παρὰ μισούντων φιλίας τυγχάνειν. καὶ πολεμικὸς μὲν οὕτως ἐστὶν ὥστ' ἐπ' αὐτῷ εἶναι τὸ πολεμεῖν, εἰρηνικὸς δὲ οὕτως ὡς μηδὲν ἀξιόμαχον αὐτῷ λείπεσθαι. καὶ γὰρ δὴ καὶ τόδε οἶδεν, ὅτι τοῖς κάλλιστα πολεμεῖν παρεσκευασμένοις, τούτοις μάλιστα ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν. φιλέταιρος δὲ καὶ φιλοπολίτης καὶ 28
φιλοστρατιώτης ὁμοίως πέφυκεν· ὅστις μὲν γὰρ ὑπερόπτης τῶν στρατευομένων καὶ οὐδεπώποτε ἢ σπανίως ἑώρακε τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς κινδυνεύοντας καὶ πονοῦντας, τὸν δὲ ἀνόνητον καὶ ἄνοπλον ὄχλον διατελεῖ θωπεύων, ὅμοιόν γε πέπονθε καθάπερ εἰ ποιμὴν τοὺς συμφυλάττοντας αὐτῷ ⟨κύνας⟩ ἀγνοοίη καὶ μήτε τροφὴν αὐτοῖς

---

1 ἀφιδέστατοσ P 2 scribendum τοῦτον (pro ὃν) ut l 5 aut transponenda ὃν — ἀνευρεῖν post εἶναι 6. θαρροῦσιν UB 7 πάντων Reiske πάντεσ libri οὗ τἀναντία — φοβεῖν pridem in textum Dionis ex margine inculcata ansam dederunt sequentis interpolationis, quae ab optimis libris abest 9 τῷ γε — βιοῦν om. V, in P margini addita, ubi legitur: μήτι τοῦ πεπονθότοσ περιγίγνεται βίοσ 10 περιγίνεται U 12 πολλὺ P 13 ἀποδρᾶναι ἐθέλειν PW (sed in P -αι elitum est) ἀποδιδράναι θέλειν V ἀποδιδρᾶν ἐθέλειν UB 15 φρονικὸν V σωφρονικὸν PW 17 dele ἐκεῖνα καὶ 18 καὶ εἰδὼσ om. UBV; cf. praef. 20 τυγχάνει (corr. η) V 21 εἰρηνηκὸσ P 26 οὐδέποτε PWB ἑώρακεν UV 27 ἀνόνητον Reiske ἀνόητον libri 29 τοὺσ μὲν libri, μὲν del. Emp. secutus Reiskium κύνασ add. Emp., non probat Wil.

ὀρέγοι μήτε συναγρυπνήσειέ ποτε φυλάττουσιν· οὗτος γὰρ οὐ τὰ
θηρία μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς κύνας ἀναπείθει μὴ ἀπέχεσθαι τῆς
29 ποίμνης. ὅστις δὲ τοὺς μὲν στρατιώτας διαθρύπτει, μήτε γυμνά- (7 M
ζων μήτε πονεῖν παρακελευόμενος, τῶν δὲ ἄλλων ἀνθρώπων ἠμέ-
λησεν, ὅμοιός ἐστι κυβερνήτῃ τοὺς μὲν ναύτας διαφθείροντι πλη-
σμονῇ τε καὶ ὕπνῳ δι' ἡμέρας, τῶν δ' ἐπιβατῶν καὶ τῆς νεὼς
30 ἀπολλυμένης οὐδὲν φροντίζοντι. εἰ δέ τις πρὸς μὲν ταῦτα ἔχοι
μετρίως, τοὺς δὲ πλησίον αὐτῷ καὶ φίλους καλουμένους ἀτιμάζοι
τε καὶ μὴ σκοποῖ τοῦτο, ὅπως δόξουσι μακάριοι καὶ ζηλωτοὶ πᾶσι,
λανθάνει προδότης αὑτοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς γιγνόμενος, τοὺς μὲν ὄντας
φίλους ἀθύμους ποιῶν, τῶν δὲ ἄλλων μηδένα ἐπιθυμεῖν τῆς αὑτοῦ
φιλίας, ἀποστερῶν δ' ἑαυτὸν τοῦ καλλίστου καὶ ὠφελιμωτάτου κτή-
31 ματος φιλίας. τίς μὲν γὰρ ἀοκνότερος πονεῖν, ὅταν τούτου καιρὸς
ᾖ, φίλου; τίς δὲ συγχαίρειν ἑτοιμότερος ἐν ταῖς εὐτυχίαις; ὁ παρὰ
τίνος δὲ ἔπαινος ἡδίων ἢ τῶν φίλων; παρὰ τίνος δὲ τἀληθὲς ἀλυ-
πότερον; τίς δὲ φρουρά, ποῖα δὲ ἐρύματα, ποῖα δὲ ὅπλα βεβαιό-
32 τερα καὶ κρείττω τῆς ἀπὸ τῶν εὐνοούντων φυλακῆς; ὁπόσους γὰρ
ἄν τις ᾖ κεκτημένος ἑταίρους, τοσούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς ἃ βού-
λεται ὁρᾷ, τοσαύταις δὲ ἀκοαῖς ἃ δεῖ ἀκούει, τοσαύταις δὲ δια-
νοίαις διανοεῖται περὶ τῶν συμφερόντων. διαφέρει γὰρ οὐδὲν ἢ
εἴ τῳ θεὸς ἓν σῶμα ἔχοντι πολλὰς ψυχὰς ἔδωκεν ἁπάσας ὑπὲρ
33 ἐκείνου προνοουμένας. ἵνα δὲ τὰ πολλὰ ἀφεὶς εἴπω τὸ φανερώ-
τατον σημεῖον, οὗτός ἐστιν ὁ χρηστὸς βασιλεύς, ὃν οἱ ἀγαθοὶ
ἄνδρες οὐκ αἰσχύνονται ἐπαινοῦντες οὔτε τὸν παρόντα χρόνον οὔτε
τὸν ὕστερον. καὶ μέντοι καὶ αὐτὸς οὐ τὸν παρὰ τῶν βαναύσων
καὶ ἀγοραίων ἀγαπᾷ ἔπαινον, ἀλλὰ τὸν παρὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ
34 γενναίων, οἷς οὐκ ἄξιον ζῆν ψευσαμένοις. τίς οὖν οὐκ ἂν μακαρί-
σειε τὸν τοιοῦτον ἄνδρα τε καὶ βίον; [πόθεν δὲ οὐκ ἂν ἔλθοιεν

---

1 μητεισαγρυπνήσειέν (νν) ποτε V (lit. -νν a. m. s.), μήτ' εἰ συναγρυπνήσειέν ποτε UB 2 hic pro τοὺς κύνας exspectaverim αὐτοὺς 5 μὲν ναύτασ P (ν a. m. div.) πλησμονῆσ W 6 δὲ UB νηὸσ UB 8 ἀτιμάζοι *E*, Emp. ex coni. ἀναγκάζοι UBV ἀναγκάζει PW 9. δόξωσι UB 10 γινόμενοσ V 11 μηδένα ἐτῶν ἐπιθυμεῖν W 12 δ' ἑαυτὸν V δὲ αὐτὸν PUB 13 φιλίας suspectum τοιούτου UBV 14 ἢ φίλου V συγχαίρει ἑτοιμότερον U post εὐτυχίαις Emperius (secutus Reiskium) supplebat: τίς δὲ δυσχεραίνειν ἑτοιμότερος ἐν ταῖς ἀτυχίαις. nihil desideratur ἀτυχίαις B ὁ om. PW 16 ποῖα δὲ ἐρύματα om. UB, ποῖα καὶ ἐρύματα P 17 ὁποίουσ PV (a m. pr., corr. vulg.) 23 οὗτος scripsi, τοιοῦτος libri 24 ἐσχύνονται P 25 παραιτῶν (βαναύσων in mrg.) P παρα::τῶν V 27 οὖσ (οἷσ) (sic!) W τὸ ζῆν UB ψευσαμένους PW 28 πόθεν — δικαίου seclusi; inter haec et sequentia usque ad οὐδένα λανθάνει optio data est

ἐπ' ἐκεῖνον ὀψόμενοί τε αὐτὸν καὶ ἀπολαύσοντες τῆς καλῆς δια-
νοίας καὶ ἀγαθῆς; τί μὲν σεμνότερον θέαμα γενναίου καὶ φιλο-
M) πόνου βασιλέως; τί δὲ ἥδιον ἡμέρου καὶ προσφιλοῦς, πάντας μὲν
εὖ ποιεῖν ἐπιθυμοῦντος, ἅπαντας δὲ δυναμένου; τί δὲ λυσιτελέ- 35
στερον ἴσου καὶ δικαίου;] τίνος μὲν γὰρ ὁ βίος ἀσφαλέστερος ἢ
ὃν πάντες ὁμοίως φυλάττουσιν; τίνος δὲ ἡδίων ἢ τοῦ μηδένα
ἐχθρὸν ἡγουμένου; τίνος δὲ ἀλυπότερος ἢ τοῦ μηδὲν ἔχοντος αὐτὸν
αἰτιάσασθαι; τίς δὲ εὐτυχέστερος ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἀγαθὸς
ὢν οὐδένα λανθάνει; ἐγὼ μὲν οὖν ἁπλῶς εἶπον τὰ περὶ τὸν ἀγα- 36
θὸν βασιλέα. τούτων δὲ εἴ τι φαίνεται προσήκειν σοι, μακάριος
μὲν αὐτὸς τῆς εὐγνώμονος καὶ ἀγαθῆς φύσεως, μακάριοι δὲ ἡμεῖς
οἱ συμμετέχοντες.

μετὰ δὲ τὸν νῦν εἰρημένον λόγον ἐγὼ μὲν ἐπεθύμουν διελ- 37
θεῖν περὶ τοῦ μεγίστου καὶ πρώτου βασιλέως καὶ ἄρχοντος,
ὃν χρὴ μιμουμένους ἀεὶ τοὺς θνητοὺς καὶ τὰ τῶν θνητῶν διέ-
ποντας ἐπιμελεῖσθαι, πρὸς ἐκεῖνον ὡς δυνατόν ἐστιν εὐθύνοντας
καὶ ἀφομοιοῦντας τὸν αὑτῶν τρόπον. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ Ὅμη- 38
ρος διοτρεφέας εἶναί φησι τοὺς ἀληθῶς βασιλέας καὶ Διὶ τὴν
βουλὴν ὁμοίους, καὶ τὸν Μίνω, μεγίστην ἔχοντα δόξαν ἐπὶ δικαιο-
σύνῃ, τοῦ Διὸς ὁμιλητὴν ἔφη γενέσθαι. καὶ σχεδὸν ὅσοι πώποτε
ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις γεγόνασι βασιλεῖς οὐκ ἀνάξιοι τυγχάνειν
ταύτης τῆς προσηγορίας, τοῦ θεοῦ τούτου μαθητάς τε καὶ ζηλωτὰς
ὁ λόγος αὐτοὺς ἀποφαίνεται. Ζεὺς γὰρ μόνος θεῶν πατὴρ καὶ 39
βασιλεὺς ἐπονομάζεται καὶ Πολιεὺς καὶ Φίλιός τε καὶ Ἑταιρεῖος
καὶ Ὁμόγνιος, πρὸς δὲ τούτοις Ἱκέσιός τε [καὶ Φύξιος] καὶ Ξένιος
καὶ μυρίας ἄλλας ἐπικλήσεις [ἔχων], πάσας ἀγαθὰς καὶ ἀγαθῶν
αἰτίας· βασιλεὺς μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν δύναμιν ὠνομασμένος, 40
πατὴρ δὲ οἶμαι διά τε τὴν κηδεμονίαν καὶ τὸ πρᾷον, Πολιεὺς δὲ
κατὰ τὸν νόμον καὶ τὸ κοινὸν ὄφελος, Ὁμόγνιος δὲ διὰ τὴν τοῦ
γένους κοινωνίαν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις, Φίλιος δὲ καὶ Ἑταιρεῖος,

1 ἀπολαύσαντεσ VPW (sed V a m. 2 ο superscr. habet) 2 μὲν γὰρ UB 5 τίνοσ μὲν — ἡγουμένου om. P 6 ὁ τίνος UB 7 ὁ ante τίνος add. Reiske τοῦ διὰ μηδὲν VPW 8 ὅσ τῶν ἀγαθῶν οὐδένα UB 10 προσῆκον W 11 καὶ om. P ὑμεῖσ U 14 βασιλέοσ U 17 ἀφομοιοῦντα P 18 Il. B 196 et saepe 19 ὁμοίωσ P Il. B 169, 407 Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον Μίνω) Od. τ 179 Διὸς μεγάλου ὀαριστής 20 ὅσοι ποτε PW 23 eadem fere in or. XII p. 216 Morell. 24 τε om. PW | ἑταίριοσ V 25 καὶ Φύξιοσ om. VPW 26 ἐπικλήσησ P ἔχων seclusi (est etiam in or. XII) 27 δύναμιν et ἀρχὴν inter se transp. W 28 κηδαιμονίαν V 29 κατὰ τὸ νόμιμον καὶ τὸ κοινωφελὲς Reiske-Emp. ἑταίριοσ V

ὅτι πάντας ἀνθρώπους ξυνάγει καὶ βούλεται εἶναι ἀλλήλοις φίλους,
41 *ἐχθρὸν δὲ ἢ πολέμιον μηδένα ⟨μηδενός⟩, Ἱκέσιος δὲ ὡς ἂν ἐπήκοός τε* (9)
καὶ ἵλεως τοῖς δεομένοις, Φύξιος δὲ διὰ τὴν τῶν κακῶν ἀπόφυξιν, Ξένιος δέ, ὅτι καὶ τοῦτο ἀρχὴ φιλίας, μηδὲ τῶν ξένων ἀμελεῖν μηδὲ ἀλλότριον ἡγεῖσθαι μηδένα ἀνθρώπων, Κτήσιος δὲ καὶ Ἐπι-κάρπιος, ἅτε τῶν καρπῶν αἴτιος καὶ δοτὴρ πλούτου καὶ κτήσεως, οὐ πενίας οὐδὲ ἀπορίας, ὡς εὐθὺς ἁπάσας ταύτας δέον ἕπεσθαι
42 *τὰς δυνάμεις τῇ τοῦ βασιλέως δυνάμει τε καὶ κλήσει. καλὸν οὖν εἰπεῖν ὑπὲρ τῶν ὅλων τῆς διοικήσεως ὁποῖόν γε τὸ ξύμπαν αὐτό τε εὔδαιμον καὶ σοφὸν ἀεὶ διαπορεύεται τὸν ἄπειρον αἰῶνα συν-εχῶς ἐν ἀπείροις περιόδοις μετὰ ψυχῆς τε ἀγαθῆς καὶ δαίμονος ὁμοίου καὶ προνοίας καὶ ἀρχῆς τῆς δικαιοτάτης τε καὶ ἀρίστης, ἡμᾶς τε ὁμοίους παρέχεται, κατὰ φύσιν κοινὴν τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν ἡμετέραν ὑφ᾽ ἑνὶ θεσμῷ καὶ νόμῳ κεκοσμημένους καὶ τῆς αὐτῆς*
43 *μετέχοντας πολιτείας. ἣν ὁ μὲν τιμῶν καὶ φυλάττων καὶ μηδὲν ἐναντίον πράττων νόμιμος καὶ θεοφιλὴς καὶ κόσμιος, ὁ δὲ ταράτ-των ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ καὶ παραβαίνων καὶ ἀγνοῶν ἄνομος καὶ ἄκο-σμος, ὁμοίως μὲν ἰδιώτης, ὁμοίως δὲ καὶ ἄρχων ὀνομαζόμενος· πολὺ δὲ μείζων καὶ φανερωτέρα πᾶσιν ἡ παρὰ τοῦ ἄρχοντος πλημ-*
44 *μέλεια. ὥσπερ οὖν ὅσοι στρατηγοί τε καὶ ἄρχοντες στρατοπέδων καὶ πόλεων καὶ ἐθνῶν, ὅστις ἂν τὸν σὸν μάλιστα μιμῆται τρόπον καὶ τοῖς σοῖς ἤθεσιν ὅμοιον αὑτὸν ὡς δυνατὸν φαίνηται παρέχων, οὗτος ἂν εἴη σοὶ πάντων ἑταιρότατος καὶ προσφιλέστατος· εἰ δέ τις ἐναντίος καὶ ἀνόμοιος γίγνοιτο, δικαίως ἂν τυγχάνοι μέμψεώς τε καὶ ἀτιμίας καὶ αὐτῆς γε τῆς ἀρχῆς ταχὺ πανθεὶς παραχωρή-*
45 *σειεν ἑτέροις ἀμείνοσί τε καὶ ἄμεινον δυναμένοις διοικεῖν· οὕτω δὴ καὶ τῶν βασιλέων, ἅτε οἶμαι παρὰ τοῦ Διὸς ἐχόντων τὴν δύνα-μιν καὶ τὴν ἐπιτροπήν, ὃς μὲν ἂν πρὸς ἐκεῖνον βλέπων [πρὸς] τὸν*

---

1 *βούλεται φίλους εἶναι ἀλλήλοις* or. XII melius 2 *οὐδένα οὐδενὸς* or. XII; unde ⟨*μηδενός*⟩ supplevi 3 *ἀπόφευξιν* libri, sed conf. or. XII 4 fort. *ὅτι καὶ τοῦτο⟨ν⟩ ἀρχη⟨γὸς, τοῦ⟩ μηδὲ* etc., *ξένιος δὲ ὅτι δεῖ μηδὲ τῶν* etc. or. XII 5 *ἄνθρωπον* UB *ἀνθρώπων μηδένα* or. XII 6 *δυνάμεως* pro *κτήσεως* or. XII 7 *γενέσθαι* libri, exc. *E* 9 *ὁποῖόν τε* V *αὐτό τε γὰρ* PW *ὡσ ἂν αὐτόσ τε* U 10 *τὸ εὔδαιμον καὶ σῶφρον* UB *καὶ ἀεὶ* PW *διαπορεύηται* UB 11 *ἵν᾽* pro *ἐν* V *τύχης E,* Geel. cf. III 45 12 *ὁμοίωσ* UB 13 *τε* om. W 16 *κεκοσμημένοσ* PW 18 *καὶ* om. UB 19 *μείζω* V *πολὺ δὲ — πλημμέλεια* suspecta *παρὰ* om. UB 20 *οὖν — μάλιστα* in marg. suppl. P 21 *μιμεῖται* UV 23. *ἑταιρότατος* habet ex Plat. Gorg. 487 d Phaed. 89 d 25 *τε* pro *γε* UBV 26 *ἀμείνοσίν τε* V 27. *ἐχόντων — τοῦ Διὸσ* suppl. supra lin. P 28 *πρὸς* (ante *τὸν*) del Wil.; ipse *τὸν ἐκείνου* pro *τὸν τοῦ Διὸς* temptabam

τοῦ Διὸς νόμον τε καὶ θεσμὸν κοσμῇ καὶ ἄρχῃ δικαίως τε καὶ
(10 M) καλῶς, ἀγαθῆς τυγχάνει μοίρας καὶ τέλους εὐτυχοῦς· ὃς δ' ἂν 46
παραβῇ καὶ ἀτιμάσῃ τὸν ἐπιτρέψαντα ἢ δόντα τὴν δωρεὰν ταύτην, οὐδὲν ἀπώνατο τῆς πολλῆς ἐξουσίας καὶ δυνάμεως ἢ τοσοῦτον μόνον ὅσον φανερὸς πᾶσι γενέσθαι τοῖς καθ' αὑτὸν καὶ τοῖς ὕστερον πονηρὸς καὶ ἀκόλαστος ὤν, τὸν μυθευόμενον Φαέθοντος ἀναπληρώσας πότμον, ἅτε ἰσχυροῦ καὶ θείου παρὰ μοῖραν ἐπιβὰς
ἅρματος, οὐχ ἱκανὸς ὢν ἡνίοχος. λέγει δὲ καὶ Ὅμηρος ὧδέ πως· 47

ὃς μὲν ἀπηνὴς αὐτὸς ἔῃ καὶ ἀπηνέα εἰδῇ,
τῷ δὲ καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω
ζωῷ, ἀτὰρ τεθνεῶτί γ' ἐφεψιόωνται ἅπαντες·
ὃς δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ καὶ ἀμύμονα εἰδῇ,
τοῦ μέντοι κλέος εὐρὺ διὰ ξεῖνοι φορέουσι
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, πολλοί τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.

τὸ μὲν οὖν ἐμόν, ὅπερ ἔφην, ἥδιστα καὶ προθυμότατα τοῦτον 48
εἴποιμ' ἂν τὸν λόγον, τὸν ὑπὲρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως. ἐπεὶ δὲ πλείων ἐστὶ [παντὸς] τοῦ καιροῦ τοῦ παρόντος καὶ δεόμενος ἀποδείξεων ἀκριβεστέρων, αὖθις ποτε ἴσως γένοιτ'
ἂν σχολὴ διελθεῖν αὐτόν. εἰ δ' ἄρα μῦθον ἐθέλοις τινὰ ἀκοῦσαι, 49
μᾶλλον δὲ ἱερὸν καὶ ὑγιῆ λόγον σχήματι μύθου λεγόμενον, τυχὸν οὐκ ἄτοπός σοι φανήσεται νῦν τε καὶ ὕστερον ἐνθυμουμένῳ κατὰ σαυτὸν ὃν ἐγώ ποτε ἤκουσα γυναικὸς Ἠλείας [ἢ Ἀρκαδίας] ὑπὲρ Ἡρακλέους διηγουμένης.

ὡς γὰρ ἔτυχον ἐν τῇ φυγῇ ποτε ἀλώμενος· καὶ πολλήν γε 50
χάριν οἶδα τοῖς θεοῖς, ὅτι με οὐκ εἴασαν θεατὴν γενέσθαι πολλῶν
(11 M) καὶ ἀδίκων πραγμάτων· ἐπῄειν δ' οὖν ὡς ἐδυνάμην πλείστην γῆν ἐν ἀγύρτου σχήματι καὶ στολῇ, τοῦτο μὲν παρ' Ἕλληνας, τοῦτο δὲ παρὰ βαρβάρους,

αἰτίζων ἀκόλους, οὐκ ἄορας οὐδὲ λέβητας.

καὶ δή ποτε ἀφικόμενος εἰς Πελοπόννησον ταῖς μὲν πόλεσιν οὐ
πάνυ προσῄειν, περὶ δὲ τὴν χώραν διέτριβον, ἅτε πολλὴν ἱστορίαν 51
ἔχουσαν, νομεῦσι καὶ κυνηγέταις, γενναίοις τε καὶ ἁπλοῖς ἤθεσιν,

3 *καὶ δόντα* Emp. *δορεὰν* P mallem abesse *ἐπιτρέψαντα ἢ* 4 *ἀπώνατο τῶν ἀπὸ τῆσ* UBV 8 *ὀχήματοσ* PW 9 Hom. Od. *τ* 329 sq. 11 *ζῶντι* V *τεθνηῶτί γ'* UBPW *τεθνηότι γ'* V *ἐψιοωνται* V 13 *φορεύουσιν* V 14 *δέ* pro *τέ* UB *εἶπον* P a m. pr. W 15 *ἥδιστ' ἂν* UB 17 *πλεῖόν ἐστι* UB *παντὸς* seclusi 18 *δεομένου* UB 20 *ὑγιῆ καὶ ἱερὸν* UB *ἐν σχήματι* *E*, praefert Wil. 21 *ἄτονοσ* V 22 *ἢ Ἀρκαδίας* seclusi 25 *καὶ* om. PW *δ' οὖν* Emp. *γοῦν* libri 26 *πλήστην* V 27 *ἕλημασ* P 29 *ἀκότουσ* W Hom. Od. *ρ* 222 30 *πελοπόνησον* P *ἀφηκόμενοσ* V

52 ἐπιμιγνύμενος. καὶ δὴ βαδίζων ὡς ἀφ' Ἡραίας εἰς Πῖσαν παρὰ
τὸν Ἀλφειὸν μέχρι μέν τινος ἐπετύγχανον τῆς ὁδοῦ, μεταξὺ δὲ εἰς
ὕλην τινὰ καὶ δυσχωρίαν ἐμπεσὼν καὶ πλείους ἀτραποὺς ἐπὶ βου-
κόλι' ἄττα καὶ ποίμνας φερούσας, οὐδενὶ συναντῶν οὐδὲ δυνάμενος
ἐρέσθαι, διαμαρτάνω τε καὶ ἐπλανώμην μεσημβρίᾳ σταθερᾷ. ἰδὼν
οὖν ἐπὶ ὑψηλῷ τινι δρυῶν συστροφὴν οἷον ἄλσος, ᾠχόμην ὡς
53 ἀποψόμενος ἐντεῦθεν ὁδόν τινα ἢ οἰκίαν. καταλαμβάνω οὖν λίθους
τέ τινας εἰκῇ ξυγκειμένους καὶ δέρματα ἱερείων κρεμάμενα καὶ
ῥόπαλα καὶ βακτηρίας, νομέων τινῶν ἀναθήματα, ὡς ἐφαίνετο,
ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω καθημένην γυναῖκα ἰσχυρὰν καὶ μεγάλην, τῇ
δὲ ἡλικίᾳ πρεσβυτέραν, τὰ μὲν ἄλλα ἄγροικον στολὴν ἔχουσαν,
54 πλοκάμους δέ τινας πολιοὺς καθεῖτο. ταύτην ἕκαστα ἀνηρώτων.
ἡ δὲ πάνυ πρᾴως καὶ φιλοφρόνως δωρίζουσα τῇ φωνῇ τόν τε
τόπον ἔφραζεν ὡς Ἡρακλέους ἱερὸς εἴη, καὶ περὶ αὑτῆς, ὅτι παῖδα
ἔχοι ποιμένα καὶ πολλάκις αὐτὴ νέμοι τὰ πρόβατα· ἔχειν δὲ μαν-
τικὴν ἐκ μητρὸς θεῶν δεδομένην, χρῆσθαι δὲ αὐτῇ τούς τε νομέας
πάντας τοὺς πλησίον καὶ τοὺς γεωργοὺς ὑπὲρ καρπῶν καὶ βοσκη-
55 μάτων γενέσεως καὶ σωτηρίας. Καὶ σὺ δὲ ἐλήλυθας, ἔφη, οὐκ
ἄνευ θείας τύχης εἰς τόνδε τὸν τόπον· οὐ γὰρ ἐάσω σε ἀπελθεῖν
μάτην. καὶ μετὰ τοῦτο ἤδη προέλεγεν ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἔσοιτό
μοι τῆς ἄλης καὶ τῆς ταλαιπωρίας, οὔτε σοί, εἶπεν, οὔτε τοῖς
56 ἄλλοις ἀνθρώποις. ταῦτα δὲ ἔλεγεν, οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ τῶν (12 M
λεγομένων ἐνθέων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀσθμαίνουσα καὶ περι-
δινοῦσα τὴν κεφαλὴν καὶ πειρωμένη δεινὸν ἐμβλέπειν, ἀλλὰ πάνυ
ἐγκρατῶς καὶ σωφρόνως. Συμβαλεῖς δέ, ἔφη, ποτὲ ἀνδρὶ καρτερῷ,
πλείστης ἄρχοντι χώρας καὶ ἀνθρώπων· τούτῳ μήποτε ὀκνήσῃς
εἰπεῖν τόνδε τὸν μῦθον, εἰ καί σου καταφρονεῖν τινες μέλλοιεν ὡς
57 ἀδολέσχου καὶ πλάνητος. οἱ γὰρ ἀνθρώπων λόγοι καὶ τὰ πάντα
σοφίσματα οὐδενὸς ἄξια πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἐπίπνοιαν καὶ

1 εἰσ πείσαν (vel πεῖσαν) UV 3 βουκολλίοισ UB 4 ποίμναισ UB 5 διημάρτανόν τε UB ἐν μεσημβρίᾳ PW 6 ἄλσουσ UBV 7 οὖν om. UBV καὶ καταλαμβάνω UB 8 ξυγγειμένουσ P more suo 14 ὡσ ἱερὸσ Ἡρακλέουσ (hoc ord.) U ἔφραξεν P (a m. pr.) ἑαυτῆσ UB 15 ἔχει PB νέμει PW 16 δεδομένησ P αὐτὴν P 17 καὶ τοὺσ γεωργοὺσ om. UB 18 γεννήσεωσ P δὲ ἐπεὶ ἐλήλυθας UB 19 δε pro τόνδε V οὐκ ἐάσω (om. γὰρ) UB οὐκε . . . άσω (sic!) V ἔσωσε P a. m. pr. 20 καὶ om. PW τούτων UB ἤδη V δὴ ceteri 21 ταλαιπορίασ P 25 δὲ om. P, δὴ W ἀνδρὶ Reiske ἀνδρί τε libri 27 τὸν mutatum in τινὸσ (sic!) P κἂν (pro εἰ καὶ) PW μέλοιεν P 28 πάντων P πολλὰ pro πάντα Wil. 29 οὐδὲν P ἐπίνοιαν UBV

φήμην. ὅσοι γάρ ποτε σοφοὶ καὶ ἀληθεῖς κατ' ἀνθρώπους λόγοι
περὶ θεῶν τε καὶ τοῦ σύμπαντος, οὐκ ἄνευ θείας ποτὲ βουλήσεως καὶ
τύχης [ἐν ψυχῇ ποτε] ἀνθρώπων ἐγένοντο διὰ τῶν πρώτων μαν-
τικῶν τε καὶ θείων ἀνδρῶν· οἷον ἐν Θρᾴκῃ τινὰ λέγουσιν Ὀρφέα 58
γενέσθαι Μούσης υἱόν, ἄλλον δὲ ποιμένα ἐν ὄρει τινὶ τῆς Βοιω-
τίας αὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν Μουσῶν· ὅσοι δὲ ἄνευ δαιμονίου κατοχῆς
καὶ ἐπιπνοίας λόγους τινὰς ὡς ἀληθεῖς παρ' αὑτῶν ἐκόμισαν εἰς
τὸν βίον ἀτόπους καὶ πονηρούς. ἄκουε δὴ τοῦδε τοῦ μύθου σφόδρα
ἐγρηγορώς τε καὶ τὸν νοῦν προσέχων, ὅπως διαμνημονεύσας ἀπαγ-
γείλῃς πρὸς ἐκεῖνον, ᾧ φημί σε συμβαλεῖν. ἔστι δὲ περὶ τοῦδε
τοῦ θεοῦ, παρ' ᾧ νῦν ἐσμεν. ἦν μὲν γάρ, ὡς πάντες λέγουσι, 59
Διὸς υἱὸς ἐξ Ἀλκμήνης, βασιλεὺς δὲ οὐ μόνον Ἄργους, [ἀλλὰ] καὶ
τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης. τοῦτο δὲ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' ὅτι
αὐτὸς ἀπεδήμει στρατευόμενος καὶ φυλάττων τὴν ἀρχήν, οἱ δ'
Εὐρυσθέα φασὶ βασιλεύειν τότε [ὃς ἦν πάντων φιλοπονώτατος καὶ
πολὺ κρείττων τῶν ἐκεῖ]. ταῦτα μὲν οὖν λέγεται μάτην ὑπ' αὐτῶν. 60
ἐκεῖνος δὲ οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἦν βασιλεύς, ἀλλ' ἀπ' ἀνίσχοντος
ἡλίου μέχρι δυομένου πάσης ἦρχε γῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων ἁπάν-
των, παρ' οἷς ἱερά ἐστιν Ἡρακλέους. ἦν δὲ καὶ πεπαιδευμένος 61
ἁπλῶς, οὐ πολυτρόπως οὐδὲ περιττῶς σοφίσμασι καὶ πανουρ-
γήμασιν ἀνθρώπων κακοδαιμόνων. λέγουσι δὲ καὶ ταῦτα περὶ
Ἡρακλέους, ὡς γυμνὸς ᾔει μόνον ἔχων λεοντῆν καὶ ῥόπαλον. τοῦτο 62
3 M) δὲ οὕτως λέγουσιν, ὅτι ἐκεῖνος οὔτε χρυσίον οὔτε ἀργύριον οὔτε
ἐσθῆτα περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἐνόμιζε τοῦ μη-
δενὸς ἄξια, πλὴν ὅσον δοῦναι καὶ χαρίσασθαι. πολλοῖς γοῦν οὐ
μόνον χρήματα ἄπειρα καὶ γῆν καὶ ἀγέλας ἵππων καὶ βοῶν, ἀλλὰ
βασιλείας καὶ πόλεις ὅλας ἐδωρήσατο. ἐπίστευε γὰρ αὑτοῦ πάντα
εἶναι καὶ οὐδὲν ἀλλότριον, προσγίγνεσθαι δὲ τοῖς δοθεῖσι τὴν
εὔνοιαν τῶν λαβόντων. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνο ἀληθές φασιν ὅτι 63

---

1 τε pro ποτε V   ποτε suspectum, fort. ὅσοι γὰρ νῦν γε   2 ποτε hic del. Reiske, sed vitium latet in sequentibus   3 ἐν ψυχῇ suspectum Wil.; fort. ἐμφανεῖς ἀνθρώποις   ὡσ ἔστι μαθεῖν post ἐγένοντο inserit UB   4 Ὀρφέως W   5 ἄλλωσ PW   6 pro ὅσοι lege πολλοί; lacunam (post ἐπιπν.) statuit Wil.   7 ἐπινοίασ UV m. pr.   8 διόπερ ἄκουε δὴ U   9 ἐγρηγόρωσ libri omnes   11 λέγουσιν UV   12 ἀλλὰ om. V quae sequuntur graviter laborant; de lectione *E* cf. praef.   14 οὐδ' pro οἱ δ' U   16 quae uncinis inclusi, libri omnes habent nisi quod τῶν om. V.   16 δὴ pro οὖν U   ὑπ' αὐτῶν Jacobs ὑπό των libri   19 ἦιν V   20 πολύτροποσ PW   περιττὸς libri omnes, corr. Reiske   22 εἴη pro ᾔει libri meliores   μόνωσ (sed σ in ν mutatum) P   ἔχον P   24 πάντα om. W   ἐνόμιζεν V   27 ἐπίστευεν V   28 προσγίγνεσθαι scripsi, προσγενέσθαι libri

*δὴ περιῄει μόνος ἄνευ στρατιᾶς. οὐ γὰρ δυνατὸν πόλεις τε ἐξαι-
ρεῖν καὶ τυράννους [ἀνθρώπους] καταλύειν καὶ πᾶσι πανταχοῦ προσ-
τάττειν χωρὶς δυνάμεως. ὅτι δὲ αὐτουργὸς ἦν καὶ τῇ ψυχῇ πρό-
θυμος καὶ τὸ σῶμα ἱκανὸς καὶ πάντων μάλιστα ἐπόνει, μόνον*
64 *αὐτὸν ἔφασαν βαδίζειν καὶ πράττειν ἅπαντα ὅσα βούλοιτο. καὶ
μὴν ὅ γε πατὴρ αὐτοῦ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο, ὁρμάς τε ἀγα-
θὰς ἐπιπέμπων καὶ εἰς ὁμιλίας ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἄγων. ἐσήμαινε
δὲ καὶ δι' οἰωνῶν καὶ δι' ἐμπύρων καὶ διὰ πάσης μαντικῆς ἕκαστα.*
65 *ἐπεὶ δὲ ἑώρα βουλόμενον ἄρχειν αὐτόν, οὐ τῶν ἡδονῶν οὐδὲ τῶν
πλεονεξιῶν ἐπιθυμοῦντα, ὧν ἕνεκεν οἱ πολλοὶ τούτου ἐρῶσιν, ἀλλ'
ὡς ἂν δύνηται πλεῖστα καὶ πλείστους εὖ ποιεῖν, ἐπιστάμενος
αὐτοῦ γενναίαν οὖσαν τὴν φύσιν, ὅμως δὲ ὑπονοῶν ὅσον ἦν ἐν
αὐτῷ θνητόν, καὶ ὅτι πολλὰ παραδείγματα ἐν ἀνθρώποις πονηρὰ
[εἴη] τρυφῆς καὶ ἀκολασίας καὶ πολλοὶ παρατρέπουσιν ἄκοντα τὸν
πεφυκότα ὀρθῶς ἔξω τῆς αὐτοῦ φύσεώς τε καὶ γνώμης, ταῦτα*
66 *λογιζόμενος Ἑρμῆν ἔπεμψε, κελεύσας ἃ δεῖ ποιεῖν. ὁ δὲ ἀφικό-
μενος εἰς Θήβας, ἔνθα νέος ὢν ἐτρέφετο Ἡρακλῆς, ἔφραζέν τε ὃς
εἴη καὶ παρ' ὅτου πεμφθείς, καὶ ἄγει λαβὼν αὐτὸν ἄφραστον καὶ
ἄβατον ἀνθρώποις ὁδόν, ἕως ἦλθεν ἐπί τινα ὑπεροχὴν ὄρους περι-* (14)
*φανῆ καὶ σφόδρα ὑψηλήν, τὰ δὲ ἔξωθεν δεινῶς ἀπότομον κρημνοῖς
ὀρθίοις καὶ βαθείᾳ φάραγγι ποταμοῦ κύκλῳ περιρρέοντος, πολὺν
ψόφον τε καὶ ἦχον ἀναδιδόντος, ὡς τοῖς κάτωθεν ἀναβλέπουσι
μίαν ὁρᾶσθαι τὴν ἄνω κορυφήν, τὸ δὲ ἀληθὲς ἦν δίδυμος ἐκ μιᾶς*
67 *ῥίζης, καὶ πολύ γε ἀλλήλων διεστήκεσαν. ἐκαλεῖτο δὲ αὐτῶν ἡ
μὲν βασίλειος ἄκρα, ἱερὰ Διὸς βασιλέως, ἡ δὲ ἑτέρα τυραννική,
Τυφῶνος ἐπώνυμος. δύο δὲ εἶχον ἔξωθεν ἐφόδους εἰς αὐτάς,
[ἑκατέρα] ἡ μὲν βασίλειος ἀσφαλῆ καὶ πλατεῖαν, ὡς ἀκιν-
δύνως τε καὶ ἀπταίστως δι' αὐτῆς εἰσιέναι ἐφ' ἅρματος ἐλαύ-
νοντα, εἴ τῳ δεδομένον εἴη παρὰ τοῦ μεγίστου θεῶν· ἡ δὲ ἑτέρα*

---

1 *στρατείασ* V *ἐξαίρειν* V 2 *ἀνθρώπους* seclusi 5 *βοῦτο* (λ suprascr.) P 6 *ὁρμάσ τε διδοὺσ ἀγαθῶν ἀγώνων* (cett. om.) PW 7 *ἐσήμηνεν* UV *τε* pro *δὲ καὶ* PW 9 *αὐτὸν* Emp., *ἑαυτοῦ* libri omnes *τῶν* alterum om. U 10 *τούτου* Emp., *πλούτου* libri omnes 13 *πολλὰ* om. UBV *ἐν ἀνθρώποισ* om. UB 14 *εἴη* suspectum propter indicativum *παρατρέπουσι* *τὸν πεφυλαγμένον* UB 16 *ἀφικόμεν εἰσ* (sic!) P 17 *ἔφραζέν τε* V *ἔφραζέ τε* ceteri; scribendum: *ὅστις εἴη* 18 *παρὰ τοῦ* U *παρά του* V *πεμφθείη* PW 21 *πολὴν* P 22 *κάτοθεν* P *ἀναβλέπουσιν* UV post *ἀναδιδόντος* pauca verba exciderunt; e. gr. ⟨*ξυνέβαινεν οὖν*⟩ *τοῖς* ⟨*μὲν*⟩ *κάτωθεν* 24 *τε* pro *γε* V 26 *δυῒ δὲ* (mrg. *δύο*) P 27 *ἑκατέρα* del. Wil., *μίαν* (ante *ἑκατ.*) addebat Reiske *ἑκατέραν* P *πλατεια* V

στενήν τε καὶ σκολιὰν καὶ βίαιον, ὡς τοὺς πλείστους πειρωμένους
αὐτῆς οἴχεσθαι κατὰ τῶν κρημνῶν καὶ τοῦ ῥεύματος, ἅτε οἶμαι
παρὰ δίκην ἰόντας. φαίνεται μὲν οὖν, ὅπερ ἔφην, τοῖς πολλοῖς, 68
ἅτε ὁρῶσι μακρόθεν, ἄμφω μία τε καὶ ἐν ταὐτῷ σχεδόν, ὑπερέχει
δὲ ἡ βασίλειος κορυφὴ τοσοῦτον ὥστ' ἐκείνη μὲν ἐπάνω τῶν νεφῶν
ἐστιν, ἐν αὐτῷ τῷ [τε] καθαρῷ καὶ αἰθρίῳ ἀέρι, ἡ δὲ ἑτέρα πολὺ
κατωτέρω, περὶ αὐτὴν μάλιστα τὴν τῶν νεφῶν συστροφήν, σκοτεινὴ
καὶ ἀχλυώδης. ἄγων οὖν ἐκεῖσε ὁ Ἑρμῆς ἐπέδειξε τὴν φύσιν τοῦ 69
χωρίου. τοῦ δὲ Ἡρακλέους, ἅτε νέου καὶ φιλοτίμου, προθυμου-
μένου θεάσασθαι τἄνδον, Οὐκοῦν ἕπου, φησίν, ἵνα καὶ σαφῶς ἴδῃς
τὴν διαφορὰν τῶν ἄλλων, ἃ λανθάνει τοὺς ἀνοήτους. ἐπεδείκνυεν 70
οὖν αὐτῷ πρῶτον ἐπὶ τῆς μείζονος κορυφῆς καθημένην ἐν θρόνῳ
λαμπρῷ γυναῖκα εὐειδῆ καὶ μεγάλην, ἐσθῆτι λευκῇ κεκοσμημένην,
σκῆπτρον ἔχουσαν οὐ χρυσοῦν οὐδὲ ἀργυροῦν, ἀλλ' ἑτέρας φύσεως
καθαρᾶς καὶ πολὺ λαμπροτέρας, ὁποίαν μάλιστα τὴν Ἥραν γρά-
φουσι· τὸ δὲ πρόσωπον φαιδρὸν ὁμοῦ καὶ σεμνόν, ὡς τοὺς μὲν 71
ἀγαθοὺς ἅπαντας θαρρεῖν ὁρῶντας, κακὸν δὲ μηδένα δύνασθαι
προσιδεῖν, μὴ μᾶλλον ἢ τὸν ἀσθενῆ τὴν ὄψιν ἀναβλέψαι πρὸς τὸν
(15 M) τοῦ ἡλίου κύκλον· καθεστηκὸς δὲ καὶ ὅμοιον αὐτῆς τὸ εἶδος ὁρᾶσθαι
καὶ τὸ βλέμμα οὐ μετατρεπόμενον· πολλὴν δ' εὐφημίαν τε καὶ 72
ἡσυχίαν ἀθόρυβον κατέχειν τὸν τόπον. ἦν δὲ ἅπαντα μεστὰ καρ-
πῶν τε καὶ ζῴων εὐθηνούντων ἀπὸ παντὸς γένους· παρῆν δὲ καὶ
χρυσὸς αὐτόθι ἄπλετος σεσωρευμένος καὶ ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ
σίδηρος. οὐ μὴν ἐκείνη γε οὐδὲν τῷ χρυσῷ προσεῖχεν οὐδὲ ἐτέρ-
πετο, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς καρποῖς τε καὶ ζῴοις. ἰδὼν οὖν αὐτὴν ὁ 73
Ἡρακλῆς ᾐδέσθη τε καὶ ἠρυθρίασεν, τιμῶν καὶ σεβόμενος, ὡς ἂν
ἀγαθὸς παῖς μητέρα γενναίαν. καὶ ἤρετο τίς ἐστι θεῶν τὸν
Ἑρμῆν· ὁ δὲ εἶπεν, Αὕτη σοι μακαρία δαίμων Βασιλεία, Διὸς
βασιλέως ἔκγονος. ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἐχάρη καὶ ἐθάρρησε πρὸς αὐτήν.
καὶ αὖθις ἐπήρετο τὰς σὺν αὐτῇ γυναῖκας. Τίνες εἰσίν; ἔφη· ὡς

---

3 scribendum φαίνονται 4 ἀμφώμοια W 5 ὥστε UB ἐκεί-
νοσ P (?) 6 τε seclusi αἰθερίῳ U τῷ αἰθρίῳ PW 7 κατωτέρα PW 8 ἐπέ-
δειξεν V ἀγαγὼν Cobetus (Coll. crit.) 9 τοῦτο δὲ ἦν Ἡρακλέουσ UBV
10 τὰ ἔνδον UBV ἕπου ex ἔα που corr. P 12 μείζωνος P 13 γυναῖκα
bis exar. P μεγάλησ P 14 χρυσὸν PW ἀλλὰ VP 15 ὁποίαν — γράφουσι ante
ἐσθῆτι transp. Wil. γράφουσᾶν (sic!) P 19 καθεστϊκὸσ P scribendum: καὶ ⟨ἀεὶ⟩
ὅμοιον; ὅμοιον ⟨ἀεὶ⟩ Jacobs 20 ἔφημίαν P 21 εἶναι δὲ ἅπαντα libri ἦν δὲ
ἅπαντα etc. malebat Emperius, ἅπαντασ μετὰ U μεστὸν W 22 ζωίων U εὐθε-
νούντων V 23 αὐτόθι om. W ἄπλεστοσ (supra adscr. vulg.) P 25 ζωίοισ UV
26 ἠρυθρίασεν UV 27 ἀγαθόσ τισ παῖσ PW 28 αὐτή σοι P δαίμον P
30 ἐπήιρετο U

74 εὐσχήμονες καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἀρρενωποί. Ἥδε μέν, ἔφη, σοι ἡ προσορῶσα γοργόν τε καὶ πρᾷον, ἐκ δεξιῶν καθημένη, Δίκη, πλείστῳ δὴ καὶ φανερωτάτῳ λάμπουσα κάλλει. παρὰ δὲ αὐτὴν
75 Εὐνομία, πάνυ ὁμοία καὶ μικρὸν διαφέρουσα τὸ εἶδος. ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ θάτερα μέρους γυνὴ σφόδρα ὡραία καὶ ἁβρῶς ἐσταλμένη καὶ μειδιῶσα ἀλύπως· Εἰρήνην καλοῦσιν αὐτήν· ὁ δ' ἐγγὺς οὗτος ἑστηκὼς τῆς Βασιλείας παρ' αὐτὸ τὸ σκῆπτρον ἔμπροσθεν ἰσχυρὸς ἀνήρ, πολιὸς καὶ μεγαλόφρων, οὗτος δὴ [καλεῖται] Νόμος, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ λόγος ὀρθὸς κέκληται, σύμβουλος καὶ πάρεδρος, οὗ χωρὶς
76 οὐδὲν ἐκείναις πρᾶξαι θέμις οὐδὲ διανοηθῆναι. ταῦτα μὲν οὖν ἀκούων καὶ ὁρῶν ἐτέρπετο καὶ προσεῖχε τὸν νοῦν, ὡς οὐδέποτε αὐτῶν ἐπιλησόμενος. ἐντεῦθεν δὴ ἐπεὶ κατιόντες ἐγένοντο κατὰ τὴν τυραννικὴν εἴσοδον, Δεῦρο, ἔφη, θέασαι καὶ τὴν ἑτέραν, ἧς ἐρῶσιν οἱ πολλοὶ καὶ περὶ ἧς πολλὰ καὶ παντοδαπὰ πράγματα ἔχουσι, φονεύοντες οἱ ταλαίπωροι, παῖδές τε γονεῦσι πολλάκις ἐπιβουλεύοντες καὶ γονεῖς παισὶ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς, τὸ μέγιστον
77 κακὸν ἐπιποθοῦντες καὶ μακαρίζοντες, ἐξουσίαν μετὰ ἀνοίας. καὶ (16
δὴ πρῶτον μὲν αὐτῷ τὰ περὶ τὴν εἴσοδον ἐδείκνυεν, ὡς μία μὲν ἐφαίνετο πρόδηλος, καὶ αὐτὴ σχεδόν, ὁποίαν πρότερον εἶπον, ἐπισφαλὴς καὶ παρ' αὐτὸν φέρουσα τὸν κρημνόν, πολλαὶ δὲ ἄδηλοι καὶ ἀφανεῖς διαδύσεις, καὶ κύκλῳ πᾶς ὑπόνομος ὁ τόπος καὶ διατετμημένος ὑπ' αὐτὸν οἶμαι τὸν θρόνον, αἱ δὲ πάροδοι καὶ ἀτραποὶ πᾶσαι πεφυρμέναι αἵματι καὶ μεσταὶ νεκρῶν. διὰ δὲ τούτων οὐδεμιᾶς ἦγεν αὐτόν, ἀλλ' ἔξωθεν καθαρωτέραν, ἅτε οἶμαι θεατὴν
78 ἐσόμενον. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον, καταλαμβάνουσι τὴν Τυραννίδα καθημένην ὑψηλὴν ἐξεπίτηδες, προσποιουμένην καὶ ἀφομοιοῦσαν αὐτὴν τῇ Βασιλείᾳ, πολὺ δέ, ὡς ἐνόμιζεν, ὑψηλοτέρῳ καὶ κρείττονι τῷ θρόνῳ, μυρίας ἄλλας τινὰς ἔχοντι γλυφάς, καὶ διαθέσει χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος καὶ ἠλέκτρου καὶ ἐβένου καὶ παντοδαπῶν χρωμάτων πεποικιλμένῳ. τὴν δὲ βάσιν οὐκ ἦν ἀσφαλὴς ὁ θρόνος οὐδὲ

4 τὸ κάλλοσ τὸ εἶδοσ (hoc in marg., sed a pr. m.) U 6 οὕτωσ V
8 δὴ pro δὲ scripsi, deleto καλεῖται, quod iuxta κέκληται positum offendit Wilamowitzium 9 suspicor Dionem scripsisse: σύμβουλος ⟨ὢν⟩ καὶ π. 10 πράξασθαι V πράξειν W 15 post φονεύοντεσ UBV haec inserunt: ἀλλήλουσ καὶ ἐπιβουλεύοντεσ γονεῦσιν V ἐπιβουλεύοντεσ hic om. UBV 16 παισὶν V
17 μετ' P 19 ἐπισφαλὴσ δὲ UB 20 πολλὰ δὲ U 21 διαδύσησ P που pro πᾶσ UB διατετρημένος Cobetus (Coll. crit.) 23 δὲ om. W 25 ἐσόμενον ⟨μόνον⟩ Cobetus (Coll. crit.) 27 ὑψηλοτέραν καὶ ⟨ἐν⟩ κρείττονι Wil.; sed ὡς ἐνόμιζεν ad altitudinem non apte refertur; fort. πολὺ δὲ, ὥσ ⟨γε⟩ ἐνόμιζεν κρ. τῷ θρ. ⟨χρωμένην⟩ 28 τινασ ἄλλασ U, ἄλλασ om. B. διαθέσι Reiske, διαθέσεισ libri omnes

ἡδρασμένος, ἀλλὰ κινούμενός τε καὶ ὀκλάζων. ἦν δὲ οὐδ' ἄλλο 79
οὐδὲν ἐν κόσμῳ διακείμενον, ἀλλὰ πρὸς δόξαν ἅπαντα καὶ ἀλαζο-
νείαν καὶ τρυφήν, πολλὰ μὲν σκῆπτρα, πολλαὶ δὲ τιᾶραι καὶ δια-
δήματα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. καὶ δὴ μιμουμένη τὸ ἐκείνης ἦθος ἀντὶ
μὲν τοῦ προσφιλοῦς μειδιάματος ταπεινὸν ἐσεσήρει καὶ ὕπουλον,
ἀντὶ δὲ τοῦ σεμνοῦ βλέμματος σκυθρωπὸν ὑφεωρᾶτο καὶ ἄγριον.
ἵνα δὲ φαίνοιτο μεγαλόφρων, οὐ προσέβλεπε τοὺς προσιόντας, 80
ἀλλ' ὑπερεώρα καὶ ἠτίμαζεν. ἐκ δὲ τούτου πᾶσιν ἀπηχθάνετο,
πάντας δὲ ὑπενόει. καθημένη δὲ ἀτρεμίζειν οὐκ ἐδύνατο, θαμινὰ
δὲ κύκλῳ περιέβλεπε καὶ ἀνεπήδα πολλάκις ἐκ τοῦ θρόνου. τὸ δὲ
χρυσίον αἴσχιστα ἐφύλαττεν ἐν τοῖς κόλποις, πάλιν δὲ ἐρρίπτει
φοβηθεῖσα ἀθρόον, εἶτ' εὐθὺς ἥρπαζεν ὅ,τι ἔχοι τις τῶν παριόν-
των καὶ τὸ βραχύτατον. ἡ δὲ ἐσθὴς παντοδαπή, τοῦτο μὲν ἁλουρ- 81
M) γίδων, τοῦτο δὲ φοινικῶν, τοῦτο δὲ κροκωτῶν· ἦσαν δὲ καὶ λευκοί
τινες φαινόμενοι τῶν πέπλων· πολλὰ δὲ καὶ κατέρρηκτο τῆς στο-
λῆς. χρώματα δὲ παντοδαπὰ ἠφίει, φοβουμένη καὶ ἀγωνιῶσα καὶ
ἀπιστοῦσα καὶ ὀργιζομένη, καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ λύπης ταπεινή, ποτὲ
δὲ ὑφ' ἡδονῆς μετέωρος ἑωρᾶτο, καὶ νῦν μὲν ἐγέλα τῷ προσώπῳ
πάνυ ἀσελγῶς, πάλιν δὲ εὐθὺς ἐθρήνει. ἦν δὲ καὶ ὅμιλος περὶ 82
αὐτὴν γυναικῶν οὐδὲν ἐκείναις ὁμοίων, αἷς ἔφην εἶναι περὶ τὴν
Βασιλείαν, ἀλλ' Ὠμότης καὶ Ὕβρις καὶ Ἀνομία καὶ Στάσις, αἳ
πᾶσαι διέφθειρον αὐτὴν καὶ κάκιστα ἀπώλλυον. ἀντὶ δὲ Φιλίας
Κολακεία παρῆν, δουλοπρεπὴς καὶ ἀνελεύθερος, οὐδεμιᾶς ἧττον
ἐπιβουλεύουσα ἐκείνων, ἀλλὰ μάλιστα δὴ πάντων ἀπολέσαι ζητοῦσα.
ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἱκανῶς τεθέατο, πυνθάνεται αὐτοῦ ὁ Ἑρμῆς 83
πότερα αὐτὸν ἀρέσειε τῶν πραγμάτων καὶ ποτέρα τῶν γυναικῶν.
Ἀλλὰ τὴν μὲν ἑτέραν, ἔφη, θαυμάζω καὶ ἀγαπῶ, καὶ δοκεῖ μοι
θεὸς ἀληθῶς εἶναι, ζήλου καὶ μακαρισμοῦ ἀξία, ταύτην δὲ τὴν
ὑστέραν ἐχθίστην ἔγωγε ἡγοῦμαι καὶ μιαρωτάτην, ὥστε ἥδιστα ἂν
αὐτὴν ὤσαιμι κατὰ τούτου τοῦ σκοπέλου καὶ ἀφανίσαιμι. ταῦτ'

---

1 ἀκμάζων (pro ὀκλ.) UBV   4 μημουμένη P   καὶ ἀντὶ UBV
5 ἐσήρει V   6 σεμνοῦ om. U.   7 προσέβλεπεν U   8 ὑπερεώρα Reiske, ὑφεώρα libri omnes   ἐτίμαζεν P   ἐκ τούτου δὲ (hoc ord.) U   9 ὑπενόει Emp., ἠγνόει libri omnes   ἠδύνατο UV   θαμεινὰ U   10 περιέβλεπεν UBV   12 ἀθρόωσ PW   αὖθις pro εὐθὺς Wil. dubitans cf. l. 19   ἥρπασεν PW
13 ἀλουργῶν UB   14 φοινικίδων Cobetus (Coll. crit.)   16 cf. Plat. Lys. 222 B
17 ταπεινὴ, ποτὲ δὲ ὑπὸ λύπεισ ταπεινή P   18 ὡρᾶτο P   20 αἷσ V
24 ἀπολέσθαι UB   25 ἐτεθέατο P (sed ἐ a m. sec.) ἐθεάσατο UB ἐθεᾶτο V
26 αὐτῶν PWB (?)   τῶν πραγμάτων Reiske, τὰ πράγματα UBV τῶν πραγμάτων καὶ ποτέρα om. PW   28 ἀληθὴσ UB   29 ἐθίστην P (mrg. ἐχθίστην) μιαρωτάτως P (?)   30 κατὰ τουτοῦ σκοπ. W κατ' αὐτοῦ τουτοῦ σκοπ. P a m. pr.

84 *οὖν ἐπήνεσεν ὁ Ἑρμῆς καὶ τῷ Διὶ ἔφρασεν. κἀκεῖνος ἐπέτρεψεν
αὐτῷ βασιλεύειν τοῦ σύμπαντος ἀνθρώπων γένους, ὡς ὄντι ἱκανῷ.
τοιγαροῦν ὅπου μὲν ἴδοι τυραννίδα καὶ τύραννον ἐκόλαζε καὶ
ἀνῄρει παρά τε Ἕλλησι καὶ βαρβάροις· ὅπου δὲ βασιλείαν καὶ
βασιλέα, ἐτίμα καὶ ἐφύλαττεν. καὶ διὰ τοῦτο τῆς γῆς καὶ τῶν ἀν-
θρώπων σωτῆρα * εἶναι, οὐχ ὅτι τὰ θηρία αὐτοῖς ἀπήμυνεν·
πόσον γὰρ ἄν τι καὶ βλάψειε λέων ἢ σῦς ἄγριος; ἀλλ' ὅτι τοὺς
ἀνημέρους καὶ πονηροὺς ἀνθρώπους ἐκόλαζε καὶ τῶν ὑπερηφάνων
τυράννων κατέλυε καὶ ἀφῃρεῖτο τὴν ἐξουσίαν. καὶ νῦν ἔτι τοῦτο
δρᾷ, καὶ βοηθός ἐστι καὶ φύλαξ σοι τῆς ἀρχῆς, ἕως ἂν τυγχάνῃς
βασιλεύων.*

---

(2) ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Β.

1 *Λέγεταί ποτε Ἀλέξανδρον τῷ πατρὶ Φιλίππῳ μειράκιον ὄντα* (18
*διαλεχθῆναι περὶ Ὁμήρου μάλα ἀνδρείως καὶ μεγαλοφρόνως· οἱ
δὲ αὐτοὶ λόγοι οὗτοι σχεδόν τι καὶ περὶ βασιλείας ἦσαν. ἐτύγχανε
μὲν γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος στρατευόμενος ἤδη μετὰ τοῦ πατρός, καίτοι
τοῦ Φιλίππου κωλύοντος· ὁ δὲ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν αὐτόν,
ὥσπερ οἱ γενναῖοι σκύλακες οὐχ ὑπομένουσιν ἀπολείπεσθαι τῶν
ἐπὶ θήραν ἐξιόντων, ἀλλὰ ξυνέπονται πολλάκις ἀπορρήξαντες τὰ*
2 *δεσμά. ἐνίοτε μὲν οὖν ταράττουσιν ἐν τῷ ἔργῳ διὰ τὴν νεότητα
καὶ τὴν ἐπιθυμίαν φθεγγόμενοι πρὸ τοῦ καιροῦ καὶ τὸ θηρίον
ἀνιστάντες· ἐνίοτέ ⟨γε⟩ μὴν εἷλον αὐτοὶ προπηδήσαντες. τοιαῦτα
ἐκεῖνος ἔπασχε τὸ πρῶτον, ὥστε καὶ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης τε
καὶ νίκης φασὶν αὐτὸν αἴτιον γενέσθαι, τοῦ πατρὸς ὀκνοῦντος τὸν
κίνδυνον. τότε δ' οὖν ἀπὸ στρατείας ἥκοντες ἐν Δίῳ τῆς Πιερίας
ἔθυον ταῖς Μούσαις, καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων ἐτίθεσαν, ὅν*
3 *φασιν ἀρχαῖον εἶναι παρ' αὐτοῖς. ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ Φίλιππος*

---

1 *ἔφρασεν* UBV 3 *ἐκόλαζεν* UV 5 *ἐφύλαττεν* UV 6 post *σωτῆρα* Wil. supplet *ἔφασαν*, alii alia 7 *πῶσ* pro *πόσον* UB *βλάψοι* PW 8 *ἀνημέρουσ ἀνθρώπουσ καὶ πονηροὺσ* (hoc ord.) V *ἐκόλαζεν* U *ἐκόλαζε* :: (cum rasura) V 9 *κατέλυεν* UV 10 *σοι* om. UBV, *τῆσ σῆσ* B *τυγχάνοισ* PW 16 *αὐτὸν* libri 20 *φθεγκόμενοι* P more suo *καὶ* huc transposui; vulgo legitur post *φθεγγ.* 21 *ἀνιστῶντεσ* PW *γε* add. Reiske *μὲν* pro *μὴν* PW 22 *χερωνείᾳ* UB *χερωνείαι* (sic!) V 24 *στρατιᾶσ* UB *πιερείασ* UB 26 *εἴρετο* U *αὐτὸ* P cf. Diod. 17, 16 Arr. 1, 11

*ἐν τῇ συνουσίᾳ, Διὰ τί ποτε, ὦ παῖ, σφόδρα οὕτως ἐκπέπληξαι
τὸν Ὅμηρον ὥστε διατρίβεις περὶ μόνον τῶν ποιητῶν. ἐχρῆν μέν-
τοι μηδὲ τῶν ἄλλων ἀμελῶς ἔχειν. σοφοὶ γὰρ οἱ ἄνδρες. καὶ ὁ
Ἀλέξανδρος ἔφη, Ὅτι δοκεῖ μοι, ὦ πάτερ, οὐ πᾶσα ποίησις βασι-
λεῖ πρέπειν, ὥσπερ οὐδὲ στολή. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ποιήματα ἔγωγε* 4
*ἡγοῦμαι τὰ μὲν συμποτικὰ αὐτῶν, τὰ δὲ ἐρωτικά, τὰ δὲ ἐγκώμια
ἀθλητῶν τε καὶ ἵππων νικώντων, τὰ δ᾽ ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι θρή-
νους, τὰ δὲ γέλωτος ἕνεκεν ἢ λοιδορίας πεποιημένα, ὥσπερ τὰ
τῶν κωμῳδοδιδασκάλων καὶ τὰ τοῦ Παρίου ποιητοῦ· ἴσως δέ τινα* 5
*αὐτῶν καὶ δημοτικὰ λέγοιτ᾽ ἄν, συμβουλεύοντα καὶ παραινοῦντα
τοῖς πολλοῖς καὶ ἰδιώταις, καθάπερ οἶμαι τὰ Φωκυλίδου καὶ Θεό-
γνιδος· ἀφ᾽ ὧν τί ἂν ὠφεληθῆναι δύναιτο ἀνὴρ ἡμῖν ὅμοιος,*

πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλων, πάντεσσι δ᾽ ἀνάσσειν;

τὴν δέ γε Ὁμήρου ποίησιν μόνην ὁρῶ τῷ ὄντι γενναίαν καὶ μεγαλο- 6
*πρεπῆ καὶ βασιλικήν, ᾗ πρέπει τὸν νοῦν προσέχειν ἄνδρα μάλιστα
μὲν ἄρξειν μέλλοντα τῶν ὅποι ποτὲ ἀνθρώπων, εἰ δὲ μή, τῶν
πλείστων καὶ φανερωτάτων, ἀτεχνῶς γε ἐσόμενον κατ᾽ ἐκεῖνον
ποιμένα λαῶν. ἢ πῶς οὐκ ἄτοπον ἵππῳ μὲν μὴ ἐθέλειν ἢ τῷ
ἀρίστῳ χρῆσθαι τὸν βασιλέα, τῶν δὲ ποιητῶν καὶ τοῖς ἥττοσιν
ἐντυγχάνειν, ὥσπερ σχολὴν ἄγοντα; εὖ ἴσθι, ἔφη, ὦ πάτερ, ἐγὼ* 7
*οὐ μόνον ποιητὴν ἕτερον, ἀλλ᾽ οὐδὲ μέτρον ἄλλο ἢ τὸ Ὁμήρου
ἡρῷον ἀκούων ἀνέχομαι.*

*πάνυ οὖν ὁ Φίλιππος αὐτὸν ἠγάσθη τῆς μεγαλοφροσύνης, ὅτι
δῆλος ἦν οὐδὲν φαῦλον οὐδὲ ταπεινὸν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τοῖς τε ἥρωσι
καὶ τοῖς ἡμιθέοις παραβαλλόμενος. ὅμως δὲ κινεῖν αὐτὸν βουλόμενος,* 8
*Τὸν δὲ Ἡσίοδον, ὦ Ἀλέξανδρε, ὀλίγου ἄξιον κρίνεις, ἔφη, ποιητήν;
Οὐκ ἔγωγε, εἶπεν, ἀλλὰ τοῦ παντός, οὐ μέντοι βασιλεῦσιν οὐδὲ στρα-
τηγοῖς ἴσως. Ἀλλὰ τίσι μήν; καὶ ὁ Ἀλέξανδρος γελάσας, Τοῖς ποι-
μέσιν, ἔφη, καὶ τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς γεωργοῖς. τοὺς μὲν γὰρ ποιμένας*

---

1 *οὕτω* P 2 *ὤιγε* (vel *ὦγε*) UB 4 *ὅτι μοι δοκεῖ ἐμ*[οὶ] P (*μοι* priore loco erasum) 6 supplendum: *ἡγοῦμαι ⟨μικροπρεπέστερα, ὁρῶν⟩ τὰ μὲν* etc. *νικόντων* UV 8 *δὲ* P 9 *κωμωδιοδασκάλων* PW *κωμωιδιδασκάλων* U 12 *δύναιτ᾽* PW 13 *κρατεῖν* PW *πάντεσι* W Il. A 288 ubi *ἐθέλει* legitur 15 *ἢ πρέπειν* P pro *ᾗ* scribe *οἵᾳ τε*, ut *μόνην* ad sequentia quoque pertineat; *ᾗ* ⟨*δὴ*⟩ Wil. *προσέχειν καὶ ἄνδρας* (at *σ* erasum) V *τῶν ἀνδρῶν* UB *ὅπου* Dind. 17 *ἐσσόμενον* P Hom. Il. *Δ* 296 *E* 513 saepius 18 *εἰ δὲ μὴ* pro *ἢ* UBV *ἵππῳ* ex *ἵππον* corr. P *θέλειν* P 19 *ἥττωσιν* PV 20 ante *ἐγὼ* addendum ⟨*ὅτι*⟩ 21 *ἄλλα καὶ μέτρον* (sed *-ὰ καὶ* in rasura; fuit vulgata) U *ἤ του* P *τὸ* om. W 22 *ἄχθομαι* (pro *ἀνέχομαι*) UBV *αὐτὸν ὁ Φίλιπποσ* (hoc ord.) U 24 *δῆλον ἦν* PW 25 *παραβαλλόμενον* UB 26 *ἄξιον* om. UBV *ἔφη, κρίνεισ* (hoc ord.) W 28 *μὴν* in *μὲν* mut. corr. P 29 *τέκτοσιν* V Hes. Op. et D. 424

φησὶ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν Μουσῶν, τοῖς δὲ τέκτοσι μάλα ἐμπείρως παραινεῖ πηλίκον χρὴ τὸν ἄξονα τεμεῖν, καὶ τοῖς γεωργοῖς, ὁπηνίκα
9 *ἄρξασθαι πίθου. Τί οὖν; οὐχὶ ταῦτα χρήσιμα, ἔφη, τοῖς ἀνθρώποις, ὁ Φίλιππος; Οὐχ ἡμῖν γε, εἶπεν, ὦ πάτερ, οὐδὲ Μακεδόσι τοῖς νῦν, ἀλλὰ τοῖς πρότερον, ἡνίκα νέμοντες καὶ γεωργοῦντες Ἰλλυριοῖς ἐδούλευον καὶ Τριβαλλοῖς. Οὐδὲ τὰ περὶ τὸν σπόρον, ἔφη, καὶ* (20) *τὸν ἀμητόν, ὁ Φίλιππος, ἀρέσκει σοι τοῦ Ἡσιόδου μεγαλοπρεπῶς οὕτως εἰρημένα;*

Πληιάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων
ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.

10 *Πολύ γε μᾶλλον, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ παρ' Ὁμήρῳ γεωργικά. Καὶ ποῦ περὶ γεωργίας εἴρηκεν Ὅμηρος; ἤρετο ὁ Φίλιππος, ἢ τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι μιμήματα λέγεις τῶν ἀρούντων καὶ θεριζόντων καὶ τρυγώντων; Ἥκιστά γε, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ ἐκεῖνα πολὺ μᾶλλον·*

οἱ δ' ὥστ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν
ὄγμον ἐλαύνωσιν ἀνδρὸς μάκαρος κατ' ἄρουραν
πυρῶν ἢ κριθῶν· τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει·
ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες
δῄουν, οὐδ' ἕτεροι μνώοντ' ὀλοοῖο φόβοιο.

11 *Ταῦτα μέντοι ποιῶν Ὅμηρος ἡττᾶτο ὑπὸ Ἡσιόδου, ὁ Φίλιππος εἶπεν· ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐν Ἑλικῶνι ἐπὶ τοῦ τρίποδος·*

Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν
ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον;

12 *Καὶ μάλα δικαίως, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἡττᾶτο· οὐ γὰρ ἐν βασιλεῦσιν ἠγωνίζετο, ἀλλ' ἐν γεωργοῖς καὶ ἰδιώταις, μᾶλλον δὲ ἐν ἀνθρώποις φιληδόνοις καὶ μαλακοῖς. τοιγαροῦν ἠμύνατο τοὺς Εὐβοέας διὰ τῆς ποιήσεως Ὅμηρος. Πῶς; ἤρετο θαυμάσας ὁ Φίλιππος. Ὅτι μόνους αὐτοὺς τῶν Ἑλλήνων περιέκειρεν αἴσχιστα, κομᾶν ὄπισθεν ἀφεὶς ὥσπερ οἱ νῦν τοὺς παῖδας τοὺς ἁπαλούς.*

---

1 *ἐμπείροισ* P 2 Hes. Op. et D. 368, 609 sq. 3 *χρήσημα* P 5 *πρὶν* pro *νῦν* W *ἰλλυρίοισ* V 9 *ἀτλαιγενέων* V *ἀτλαγενάων* PW *περιτελλομενάων* V Op. et D. 383 10 *ἄρχεστ'* V *ἀμήτοιο* UBV *ἀμητοῖο* PW *τε* pro *δὲ* V *δυομενάων* V *δυσσομενάων* W 12 *ἢ^τε^ ὰ* (sic!) P 14 *ἐκεῖνο* UBV 16 Hom. Il. *Δ* 67 sq. 17 *ἐλαύνουσιν* libri plerique, *ἐλαύνοντεσ* V 18 *δὴ* pro *δὲ* V 20 *φόβοισ* P 21 pro *ταῦτα* exspecto *τοιαῦτα* *Ὅμηροσ ποιῶν* (hoc ord.) UB *μὲν* pro *μέντοι* UB 22 *τῶ ἐν* P *τὸ ἐπὶ* UB 25 *ὕμνον* P 29 *εἴρετο* U 30 Hom. Il. B 542 cf. or. VII § 4 31 *φήσασ* (pro *ἀφείσ*) PW

καὶ ὁ Φίλιππος γελάσας [λέγει], ⟨Ὁρᾷς⟩, ἦ δ' ὅς, ὦ Ἀλέξανδρε, 13
M) *ὅτι δεῖ μὴ λυπεῖν τοὺς ἀγαθοὺς ποιητὰς μηδὲ τοὺς δεινοὺς συγγρα-*
φέας, ὡς κυρίους ὄντας ὅ,τι βούλονται περὶ ἡμῶν λέγειν. Οὐ πάντως,
εἶπε, κυρίους. τῷ γοῦν Στησιχόρῳ ψευσαμένῳ κατὰ τῆς Ἑλένης οὐ
συνήνεγκεν. ὁ μέντοι Ἡσίοδος, ὦ πάτερ, δοκεῖ μοι οὐδὲ αὐτὸς
ἀγνοεῖν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὅσον ἐλείπετο Ὁμήρου. Πῶς λέγεις; 14
Ὅτι ἐκείνου περὶ τῶν ἡρώων ποιήσαντος αὐτὸς ἐποίησε Γυναικῶν
κατάλογον, καὶ τῷ ὄντι τὴν γυναικωνῖτιν ὕμνησε, παραχωρήσας
Ὁμήρῳ τοὺς ἄνδρας ἐπαινέσαι.

ἐκ τούτου δὲ ἤρετο ὁ Φίλιππος, Ἀλλὰ σύ, ὦ Ἀλέξανδρε, πότερον
εἵλοιο ἂν Ἀγαμέμνων ἢ Ἀχιλλεὺς ἢ ἐκείνων τις γεγονέναι τῶν ἡρώων ἢ
Ὅμηρος; Οὐ μέντοι, ἦ δ' ὃς ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ ὑπερβάλλειν πολὺ τὸν 15
Ἀχιλλέα καὶ τοὺς ἄλλους. οὔτε γὰρ σὲ χείρονα νομίζω τοῦ Πηλέως
οὔτε τῆς Φθίας ἀσθενεστέραν τὴν Μακεδονίαν οὔτε τὸν Ὄλυμπον
ἀδοξότερον [ὄρους] τοῦ Πηλίου φαίην ἄν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ παιδείας
φαυλοτέρας ἐπιτετύχηκα ὑπ' Ἀριστοτέλους ἢ ἐκεῖνος ὑπὸ Φοίνικος
τοῦ Ἀμύντορος, φυγάδος ἀνδρὸς καὶ διαφόρου τῷ πατρί. πρὸς δὲ αὖ
τούτοις ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ὑπήκουεν ἑτέροις, καὶ πέμπεται μετὰ μικρᾶς
δυνάμεως [οὐ κύριος ἀλλ'] ἄλλῳ συστρατευσόμενος· ἐγὼ δὲ οὐκ
ἄν ποτε ὑπὸ ἀνθρώπων οὐδενὸς βασιλευθείην. καὶ ὁ Φίλιππος 16
μικροῦ παροξυνθείς, Ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ γε βασιλεύῃ, ὦ Ἀλέξανδρε.
Οὐκ ἔγωγε, εἶπεν· οὐ γὰρ ὡς βασιλέως, ἀλλ' ὡς πατρὸς ἀκούω
σου. Οὐ δήπου καὶ θεᾶς φήσεις μητρὸς γεγονέναι σεαυτόν, ὥσπερ
ὁ Ἀχιλλεύς; εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἢ Ὀλυμπιάδα συμβαλεῖν ἀξιοῖς
Θέτιδι; καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἡσυχῇ μειδιάσας, Ἐμοὶ μέν, εἶπεν, ὦ
πάτερ, ἀνδρειοτέρα δοκεῖ πασῶν τῶν Νηρηίδων. ἐνταῦθα ὁ Φί- 17
λιππος γελάσας, Οὐκ ἀνδρειοτέρα μόνον, ἔφη, ὦ παῖ, ἀλλὰ καὶ
πολεμικωτέρα. ἐμοὶ γοῦν οὐ παύεται πολεμοῦσα. ταῦτα μὲν οὖν
ἐπὶ τοσοῦτον ἅμα σπουδῇ ἐπαιξάτην.

---

1 *ἔφη* pro *λέγει* V *λέγει* seclusi, *ὁρᾷς* addidi; *ἠδος* V *οἶδας* UB 2 *συγραφέασ* P 4 *εἶπεν* UV 5 *οὐ* pro *ὁ* UBV; in P *ὁ* ex *οὐ* correctum 7 *ἐποίησεν* V 8 *τὸν* pro *τὴν* P *ὕμνησεν* UB 10 *δὴ* pro *δὲ* U *εἴρετο* U 11 scribendum: *ἢ ⟨μᾶλλον⟩ Ὅμηρος* 13 *ἀχηλλέα* P 15 *ὄρουσ* seclusit Wil. 17 *καὶ ὅτι φόρου* P 18 *ὑπήκοεν* P 19 *οὐ κύριοσ ἀλλ' ἄλω* (vel *ἄλλω*) PW; *οὐ* et *ἀλλ'* om. UBV, *κυρίωσ* UB 21 *ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦγε οὐ βασιλεύῃ* UB *ἀλλ' οὐχ ὑπ' ἐμοῦγε βασιλεύῃ* PW *ἔφη* post *βασιλεύῃ* add. V 22 *βασιλέα* P 23 *Οὐ* Wil., *Συ* libri, ipse *Ἀλλ' οὐ* volueram 24 *ξυμβαλεῖν* P 26 *Νηρεΐδων* VPW 27 *ἀνδριοτέρα* P 28 *οὖν* om. PW 29 *τῇ σπουδῇ* UBV ante *ἐπεξάτην* (sic!) in P *καὶ* est, a correctore deletum

πάλιν δὲ ἤρετο αὐτὸν ὁ Φίλιππος, Ἀλλὰ τὸν Ὅμηρον οὕτω σφόδρα, ὦ Ἀλέξανδρε, θαυμάζων, πῶς ὑπερορᾷς αὐτοῦ τὴν σοφίαν; Ὅτι, ἔφη, καὶ τοῦ Ὀλυμπίασι κήρυκος ἥδιστ' ἂν ἀκούοιμι φθεγγομένου μέγα καὶ σαφές, οὐ μέντοι κηρύττειν ἐβουλόμην αὐτὸς ἑτέρους νικῶντας, ἀλλὰ (22
18 πολὺ μᾶλλον κηρύττεσθαι. [ταῦτα δέ λέγων ἐποίει φανερὸν ὅτι τὸν μὲν Ὅμηρον ἐνόμιζε δαιμόνιον καὶ θεῖον τῷ ὄντι κήρυκα τῆς ἀρετῆς, αὐτὸν δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους ἀθλητάς τε καὶ ἀγωνιστὰς τῶν καλῶν ἔργων ἡγεῖτο.] οὐδὲν μέντοι ἄτοπον, εἶπεν, ὦ πάτερ, εἰ καὶ ποιητὴς ἀγαθὸς εἴην παρεχούσης τῆς φύσεως· ἐπεί τοι καὶ ῥητορικῆς δέοι ἂν τῷ βασιλεῖ. σὺ γοῦν ἀντιγράφειν πολλάκις ἀναγκάζει καὶ ἀντιλέγειν Δημοσθένει, μάλα δεινῷ ῥήτορι καὶ γόητι,
19 καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς Ἀθήνησι πολιτευομένοις. Καὶ ἐβουλόμην γε, εἶπεν ὁ Φίλιππος παίζων, παραχωρῆσαι Ἀθηναίοις Ἀμφιπόλεως ἀντὶ τῆς Δημοσθένους δεινότητος. ἀλλὰ πῶς Ὅμηρον οἴει διανοεῖσθαι περὶ ῥητορικῆς; Δοκεῖ μοι, ἔφη, τὸ πρᾶγμα θαυμάζειν, ὦ πάτερ. οὐ γὰρ ἂν τῷ τε Ἀχιλλεῖ διδάσκαλον λόγων ἐπήγετο τὸν Φοίνικα (φησὶ γοῦν πεμφθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς

μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων.)

20 τῶν τε ἄλλων τοὺς ἀρίστους καὶ βασιλικωτάτους ἐποίησεν ἐσπουδακότας οὐχ ἧττον περὶ τὴν τοιαύτην δύναμιν, τόν τε Διομήδην καὶ Ὀδυσσέα καὶ Νέστορα, τοῦτον μὲν ὑπερβάλλοντα τῇ τε συνέσει καὶ τῇ πειθοῖ. φησὶ γοῦν ἐν ἀρχῇ τῆς ποιήσεως,

τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή·

21 ὥστε καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα εὔχεσθαι δέκα γέροντας αὐτῷ τοιούτους εἶναι μᾶλλον συμβούλους ἢ νεανίσκους οἷος ὅ τ' Αἴας καὶ ⟨ὁ⟩ Ἀχιλλεύς, ὡς θᾶττον ἂν ἁλούσης τῆς Τροίας. καὶ μὴν τὸ μέγεθος τῆς
22 περὶ τοὺς λόγους χρείας ἐδήλωσεν ἐν ἑτέρῳ. τῶν γὰρ Ἑλλήνων διὰ τὸ μῆκος τοῦ πολέμου καὶ τὴν χαλεπότητα τῆς πολιορκίας, ἔτι δὲ οἶμαι διὰ τὴν ἐπιλαβοῦσαν νόσον καὶ τὴν στάσιν τῶν βασι- (23

---

1 οὗτως U 2 ὦ om. PW ἔφη om. UB 3 τοὺσ pro τοῦ V ἥδιστ' ἂν ἀκούοιμ' ἂν UBPW φθεγκομένου P more suo 5 πολλοῖσ W πολοῖς P compendio ταῦτα — ἡγεῖτο seclusit Wil. 6 ἐνόμιζεν U κηρϊκα P 7 ἐκείνου P 8 μέντοι scripsi, μὲν οὖν libri 9. εἴη UBV παρέχουσαν P 10 δέοι αν τα V a m. pr. (corr. literis αν superscripsit ", et α in ω mutavit) πολλάκησ U 11 ἀντιλέγεισ UBV 12 ἀθήνῃσι V 13 τοῖσ Ἀθηναίοισ UV 16 ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ PW ἄν ποτε Ἀχ. UB 17 parenthesin signif. Wil. 18 ἔμμεναι PW Hom. Il. Ι 443 19 ἐπόνησεν PW 20 τὸν δὲ UBV διομήδη VB 21 τοῦτον μέντοι καὶ UB συνέσει τε (hoc ord.) UBPW 22 φησὶν P 23 Hom. Il. Α 249 24 Hom. Il. Β 371 sq. 25 οἷουσ V ὅτε UVP ⟨ὁ⟩ add. Wil.

*λέων τοῦ τε Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, ἀπειρηκότων ἤδη
πρὸς τὴν στρατείαν, πρὸς δὲ αὖ τούτοις δημαγωγοῦ τινος ἐπανα-
στάντος αὐτοῖς καὶ ταράξαντος τὴν ἐκκλησίαν, τὸ πλῆθος ὥρμησεν
ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ παραχρῆμα ἐμβάντες ἐβούλοντο φεύγειν, οὐδενὸς
δυναμένου κατασχεῖν, οὐδὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔχοντος ὅ τι χρήσεται
τοῖς παροῦσι πράγμασιν. οὐκοῦν ἐνταῦθα μόνος αὐτοὺς ἐδυνήθη* 23
*μετακαλέσαι καὶ μεταβαλεῖν Ὀδυσσεύς, καὶ τέλος ἔπεισε δημηγορῶν
μετὰ τοῦ Νέστορος μένειν. ὥστε τοῦτο μὲν τὸ ἔργον φανερῶς
τῶν ῥητόρων ἐγένετο. πολλὰ δ' ἄν τις ἐπιδείξειε καὶ ἕτερα. φαί-* 24
*νεται δ' οὐ μόνον Ὅμηρος, ἀλλὰ καὶ Ἡσίοδος οὕτω φρονῶν, ὡς
φιλοσοφίας τε ἅμα καὶ ῥητορικῆς τῆς ἀληθοῦς τῷ βασιλεῖ προσ-
ῆκον, ἐν οἷς φησι περὶ Καλλιόπης,*

> *ἣ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,*
> *ὅντινα τιμήσωσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο*
> *γεινόμενόν τε ἴδωσι διοτρεφέων βασιλήων.*

ἔπη μὲν οὖν ποιεῖν, ὦ πάτερ, ἢ λόγους πεζοὺς συγγράφειν, ὁποίας 25
*σὺ τὰς ἐπιστολάς, ἀφ' ὧν σφόδρα σέ φασιν εὐδοκιμεῖν, οὐ πάν-
τως ἀναγκαῖον τοῖς βασιλεῦσιν, εἰ μή γε νέοις οὖσιν ἔτι καὶ σχο-
λὴν ἄγουσιν, ὥσπερ καὶ σὲ λέγουσιν ἐν Θήβαις διαπονῆσαι τὰ
περὶ τοὺς λόγους· οὐδ' αὖ φιλοσοφίας ἅπτεσθαι πρὸς τὸ ἀκρι-* 26
*βέστατον, ἀπλάστως δὲ καὶ ἁπλῶς * * ἐνδεικνύμενον αὐτοῖς τοῖς
ἔργοις φιλάνθρωπον ἦθος καὶ πρᾷον καὶ δίκαιον, ἔτι δὲ ὑψηλὸν
καὶ ἀνδρεῖον, καὶ μάλιστα δὴ χαίροντα εὐεργεσίαις, ὅπερ ἐστὶν ἐγγυ-
τάτω τῆς τῶν θεῶν φύσεως· τῶν γε μὴν λόγων ἡδέως ἀκούοντα
τῶν ἐκ φιλοσοφίας, ὁπόταν καιρός, ἅτε οὐκ ἐναντίων φαινομένων,*
4 M) *ἀλλὰ συμφώνων τοῖς αὐτοῦ τρόποις· τέρπεσθαι δὲ ποιήσει καὶ* 27
*προσέχειν τὸν νοῦν οὐχ ἁπάσῃ, τῇ δὲ καλλίστῃ καὶ μεγαλοπρε-
πεστάτῃ, [συμβουλεύσαιμ' ἂν τῷ γενναίῳ καὶ βασιλικῷ τὴν ψυχήν],
οἵαν μόνην ἴσμεν τὴν Ὁμήρου καὶ τῶν Ἡσιόδου τὰ τοιαῦτα, καὶ*

---

1 *τοῦ* om. UB   *ἀπειρηκότων—τούτοισ* om. U   2 *πρὸσ* prius om. BV   *τῇ στρατιᾷ* B   5 *κατέχειν* UB   *χρήσηται* UB   6 *οὐκοῦν ἐνταῦθα* mallem legeretur ante *οὐδενὸς δυναμένου*, ut illinc novum enuntiatum inciperet   *ἠδυνήθη* PW   10 *οὕτωσ* U   11 *προσηκόντων* UB   13 *αἰδοίοισι* P   Hes. Theog. 80 sq.   15 *γειγνόμενον* P   *τ' ἐσίδωσι* PW   18 *ἀναγγαῖον* P   21 lacuna post *ἁπλῶς* sic fere explenda: ⟨*ἑρμηνεύειν δύνασθαι τὰ δέοντα, φιλοσοφεῖν δὲ ὡσαύτως*⟩. dici enim oportebat quatenus orator esse, non solum quatenus philosophari rex debeat   23 *χαῖρον* PW   *ἐγγυτάτησ τῶν* V   25 *ὁπόταν καιρὸς* ⟨*ᾖ*⟩   28 *συμβουλεύσαιμ' ἂν — ψυχήν* seclusi; infinitivi pendent ex *ἀναγκαῖον* l. 18 ut antecedentia; est enim haec quasi summa totius de poetica et rhetorica disputationis   *τῶν* Emp. *τὴν* libri

8 εἴ τις ἄλλο τι λέγει χρηστόν. οὐδὲ γὰρ μουσικήν, ἔφη, πᾶσαν μανθάνειν ἐθέλοιμ' ἄν, ἀλλὰ κιθάρᾳ μόνον [ἢ λύρᾳ] χρῆσθαι πρὸς θεῶν ὕμνους καὶ θεραπείας, ἔτι δὲ οἶμαι τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τοὺς ἐπαίνους· οὐδέ γε ᾄδειν τὰ Σαπφοῦς ἢ Ἀνακρέοντος [ἐρωτικὰ μέλη] πρέπον ἂν εἴη τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλ', εἴπερ ἄρα, τῶν Στησι- 9 χόρου μελῶν ἢ Πινδάρου, [ἐὰν ᾖ τις ἀνάγκη]. τυχὸν δὲ καὶ πρὸς τοῦτο ἱκανὸς Ὅμηρος. Ἦ γάρ, εἶπεν ὁ Φίλιππος, πρὸς κιθάραν [ἢ λύραν] συμφωνῆσαί τινά σοι δοκεῖ ἂν τῶν Ὁμήρου; καὶ ὁ Ἀλέξανδρος γοργὸν ἐμβλέψας ὥσπερ λέων, Ἐγὼ μέν, εἶπεν, ὦ πάτερ, οἶμαι πρέπειν πολλὰ τῶν Ὁμήρου ἐπῶν πρὸς σάλπιγγα ᾄδεσθαι, μὰ Δί' οὐ τὴν ἀνακαλοῦσαν, ἀλλὰ τὴν ἐποτρύνουσαν καὶ παρακελευομένην, οὐχ ὑπὸ γυναικείου χοροῦ λεγόμενα ἢ παρθένων, ἀλλ' ὑπὸ φάλαγγος ἐνόπλου, πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ Τυρταίου παρὰ τοῖς 10 Λάκωσιν. ἐνταῦθα ἐπῄνεσεν ὡς καλῶς αὐτὸν εἰπόντα ὁ Φίλιππος καὶ ἀξίως τοῦ ποιητοῦ. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, καὶ τοῦτο, οὗπερ νῦν ἐμνήσθημεν, Ὅμηρος ἐπιδείκνυσιν. τὸν γοῦν Ἀχιλλέα πεποίηκεν ὑστερίζοντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἀχαιῶν [οὐκ ἔκλυτα] οὐδὲ ἐρωτικὰ μέλη ᾄδοντα· καίτοι φησί γε ἐρᾶν αὐτὸν τῆς Βρισηίδος· ἀλλὰ κιθάρᾳ μὲν χρῆσθαι, μὰ Δί' οὐκ ὠνησάμενον οὐδὲ οἴκοθεν ἄγοντα παρὰ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τῶν λαφύρων ἐξελόμενον, ὅτε εἷλε τὰς Θήβας καὶ τὸν Ἠετίωνα ἀπέκτεινε τὸν τοῦ Ἕκτορος κηδεστήν.

11 τῇ ὅγε, φησί, θυμὸν ἔτερπεν· ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν,

ὡς οὐδέποτε ἐκλανθάνεσθαι δέον τῆς ἀρετῆς οὐδὲ τῶν εὐκλεῶν πράξεων, οὔτε πίνοντα οὔτε ᾄδοντα, τὸν γενναῖον ἄνδρα καὶ βασιλικόν, ἀλλ' ἀεὶ διατελεῖν ἢ πράττοντα αὐτὸν μέγα τι καὶ θαυμαστὸν ἢ μεμνη- 12 μένον τῶν ὁμοίων. ταῦτα δὲ ἔλεγε πρὸς τὸν πατέρα, ἐπιδεικνύμενος (26) τὴν αὑτοῦ διάνοιαν. καὶ γὰρ δὴ ἐτύγχανε τὸν μὲν Ὅμηρον ἀγαπῶν, τὸν Ἀχιλλέα δὲ οὐ μόνον ἐθαύμαζεν, ἀλλὰ καὶ ἐζηλοτύπει τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, ὥσπερ οἱ καλοὶ [παῖδες] ζηλοτυποῦσι τοὺς καλοὺς ἐνίοτε,

---

1 λέγειν P   οὐδὲ scripsi, οὔτε libri   2 κιθάραν W   ἢ λύρᾳ et hic et l. 8 abundat; illic secl. Dind.; defendit Wil.   3 θεὸν P   4 σαρπουσ P   ἐρωτικὰ μέλη seclusit Wil.   5 στηχόρου (sed ση supra η adscr.) P   ἐὰν — ἀνάγκη secl Wil.   8 ἂν om. V   10 ἄδεσθαι V   12 λεγομένην (sed a pr. m. fuit—μενα) P ᾀδόμενα W   ἀλλὰ P   13 φάλαγκοσ P   τύρταίου P   14 ἄκωσι W   ἔνθα UB   15 ποητοῦ P   τοῦτο ὑπὲρ οὗ νῦν PWVB τούτου ὑπὲρ οὗ νῦν U corr. Reiske   17 scribendum οὐ τερετίζοντα cf. praef.   ἔκλυτα οὐδὲ om. PW   οὐκ ἔκλυτα om. V   20 Hom. Il. *I* 186 sq.   ἀγαγόντα Cobetus (Coll. crit.)   21 ἀπέκτεινεν U   22 ibid. 189   ἀνδρ (supra ρ a pr. m. ο i. e. οσ, a corr. ~ i. e. ῶν) P   25 ἀλ' P   29 καλοὶ Casaub. mrg. m. κακοὶ libri; παῖδες seclusi, interpretis esse ratus; rivalitatem, ut inter p a r e s esse solet, cum Achille exercet Alexander (οἱ καλοὶ — τοὺς καλούς)

κρειττόνων ἐραστῶν τυγχάνοντας. [τὸν δὲ Ἀγαμέμνονα οὐκ ἐμακάριζεν· ἤλπιζε γὰρ πολὺ πλειόνων ἄρξειν αὐτὸς ἢ ὁπόσων ἐκεῖνος.] τῶν δὲ 33
ἄλλων ποιητῶν οὐ σφόδρα ἐφρόντιζε. Στησιχόρου δὲ καὶ Πινδάρου ἐπεμνήσθη, τοῦ μὲν ὅτι μιμητὴς Ὁμήρου γενέσθαι δοκεῖ καὶ τὴν ἅλωσιν οὐκ ἀναξίως ἐποίησε τῆς Τροίας, τοῦ δὲ Πινδάρου διά τε τὴν λαμπρότητα τῆς φύσεως καὶ ὅτι τὸν πρόγονον αὐτοῦ καὶ ὁμώνυμον ἐπήνεσεν Ἀλέξανδρον τὸν φιλέλληνα ἐπικληθέντα ποιήσας εἰς αὐτόν,

ὀλβίων ἐπώνυμε Δαρδανιδᾶν.

διὰ τοῦτο γὰρ καὶ Θήβας ὕστερον πορθῶν μόνην κατέλιπε τὴν οἰκίαν τὴν ἐκείνου κελεύσας ἐπιγράψαι,

Πινδάρου τοῦ μουσοποιοῦ τὴν στέγην μὴ κάετε.

ἦπου πολλὴν ἠπίστατο χάριν τοῖς αὐτὸν ἐγκωμιάζουσι μὴ φαύλως, οὕτως ἄγαν φιλότιμος ὤν.

Τί δέ; εἶπεν ὁ Φίλιππος, ὦ παῖ, πάνυ γὰρ ἡδέως ἀκούω σου τὰ 34
τοιαῦτα λέγοντος, οὐδὲ οἴκησιν ἀξιοῖς κατεσκευάσθαι τὸν βασιλέα πρὸς ἡδονὴν κεκοσμημένην χρυσῷ καὶ ἠλέκτρῳ καὶ ἐλέφαντι τοῖς πολυτίμοις; Οὐδαμῶς, εἶπεν, ὦ πάτερ, πολὺ δὲ μᾶλλον σκύλοις τε καὶ ὅπλοις πολεμίων ἀνδρῶν· καὶ τά γε ἱερὰ τοιούτοις κόσμοις ἱλάσκεσθαι καθάπερ ὁ Ἕκτωρ ἠξίου, προκαλούμενος τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν· ὅτι κρατήσας τὸ μὲν σῶμα ἀποδώσει τοῖς συμμάχοις, τὰ δὲ ὅπλα, ἔφη, σκυλεύσω,

καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

τῷ παντὶ γὰρ κρείττων οὗτος κόσμος τῶν ἱερῶν ἢ σμαράγδων καὶ 35
σαρδίων καὶ ὀνύχων, οἷος ἦν ὁ Σαρδαναπάλου περὶ Νίνον. οὐ γὰρ βασιλέως τὰ τοιαῦτα φιλοτιμήματα οὐδαμῶς, ἀλλ' ἀνοήτου
M) μὲν παίγνια κόρης, ἀκολάστου δὲ γυναικός. οὔκουν οὐδὲ Ἀθη- 36
ναίους οὕτως, ἔφη, ζηλῶ τῆς δαπάνης καὶ πολυτελείας τῆς περὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἱερὰ ὅσον τῶν ἔργων ἃ ἔπραξαν οἱ πρότερον· τὸν γὰρ ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσιν καὶ τὰς Λακώνων ἀσπίδας τῶν ἐν Πύλῳ ποτὲ

1 τυγχάνοντεσ V τὸν δὲ—ἐκεῖνος seclusi, quae sine dubio ab hoc loco aliena sunt 5 τὸν pro τῆσ P (compendio) 6 ὁμότιμον W 8 Pind. fr. 97 Bergk (Schol. Nem. VII 1) 10 alterum τὴν om. UB κατέλιπεν P 11 τὴν om. UB 12 αὐτὸν ἐγκομιάζουσι P ἐγκωμιάζουσιν V 13 post φιλότιμος ὢν sententia postulat: ⟨ὥστε καὶ τῶν προγόνων χάριν ἔχειν τοῖς ἐπαινέταις⟩ similia 14 τί δαὶ U 15 πρὸσ ἡδονὴν om. U 16 ἐλέφαντι καὶ ἠλέκτρῳ (hoc ord.) UB 18 ἱλάσκεσθαι suspectum, ἀσκεῖσθαι Selden., ἀγλαΐζεσθαι Unger; totus locus inde a καὶ τάγε graviter laborat καθάπερ καὶ ὁ UB 19 προσκαλούμενοσ P τῶν ἀχαιῶν[β] τὸν ἄριστον[α] PW (sed om. αβ) ὅτι unde pendet? 22 Hom. Il. Η 83 23 κόσμωσ P 24 ὁ σαρδανάπαλλοσ UB 28 τῶν om. PW οἱ πρότεροι W 29 γὰρ om. UB 30 ἔχουσαν UB ἀσπίδασ καὶ τῶν UB

ἐλόντων ἢ τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὸ Ὀλύμπιον ἀπὸ πλειόνων ἢ μυρίων ταλάντων. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὃς ὁ Φίλιππος, ἐνταῦθα τὸν Ὅμηρον οὐκ ἂν ἔχοις ἐπαινεῖν. τὰ γὰρ τοῦ Ἀλκίνου βασίλεια, ἀνδρὸς Ἕλληνος καὶ νησιώτου, διεκόσμησεν οὐ μόνον κήποις καὶ φυτοῖς καὶ ὕδασιν, ὡς ἥδιστα ἐνοικεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀγάλμασι χρυσοῖς. ἔτι δὲ μᾶλλον τὴν τοῦ Μενελάου οἴκησιν, καὶ ταῦτα ἀπὸ στρατείας ἥκοντος, ἆρ' οὐ Περσικήν τινα καὶ Μηδικὴν ἐξηγεῖται, σχεδόν τε οὐ πολὺ ἀποδέουσαν Σεμιράμιδος ἢ Δαρείου τε καὶ Ξέρξου τῶν βασιλείων; φησὶ γοῦν,

ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν ἠὲ σελήνης
δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο
χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.

τοῖς γὰρ Τρωικοῖς σκύλοις ἐχρῆν μᾶλλον λάμπειν αὐτὸ ἢ τούτοις κατά γε τὴν σὴν διάνοιαν. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισχών, Οὐκ ἔγωγε, εἶπε, τὸν Ὅμηρον ἐάσειν μοι δοκῶ ἀναπολόγητον· ἴσως γὰρ πρὸς τὸν τοῦ Μενελάου τρόπον ἐποίησε τὰ βασίλεια, ὃν φησι μόνον εἶναι τῶν Ἀχαιῶν μαλθακὸν αἰχμητήν. σχεδὸν γὰρ οὖν ἔοικεν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν μάτην ὁ ποιητὴς οὗτος λέγειν, ἀλλὰ καὶ στολὴν καὶ οἴκησιν καὶ δίαιταν πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ἦθος πολλάκις ἀπεικάζει. διὰ τοῦτο τὰ μὲν ἐν Φαίαξι βασίλεια ἐκόσμησεν ἄλσεσί τε καὶ ὀπώραις δι' ἔτους καὶ κρήναις ἀενάοις, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ τῆς Καλυψοῦς, ἅτε ὡραίας καὶ φιλανθρώπου θεᾶς, ἐν νήσῳ καθ' αὑτὴν ἀπῳκισμένης· τοῦτο μὲν γὰρ εὐώδη διαφερόντως φησὶ τὴν νῆσον τῶν ἡδίστων ἐν αὐτῇ ⟨καιομένων⟩ θυμιαμάτων, τοῦτο δὲ σύσκιον δένδροις εὐθαλέσι, κύκλῳ δὲ περὶ τὸ σπήλαιον ἄμπελον περιήκουσαν ὡραίαν, βότρυσι βριθομένην, ἔμπροσθεν δὲ λειμῶνας ἁπαλοὺς ἀναμὶξ σελίνων τε καὶ ἑτέρων, ἐν δὲ τῷ μέσῳ κρήνας τέττα-

---

1 τὸ (γ supra) ὀλύμπιον P Ὀλυμπιεῖον Dind. 3 τοῦ om. U 4 νησιότου U διεκόσμϊσεν W μόνωσ P 8 σχεδὸν :: τε (οὐ supra) πολυ (sic! ante τε in litura agnoscitur οὐ) P σχεδόν τε πολὺ (om. οὐ) W σχέδον ται V ἀποδεούσησ W σεμειράμιδοσ UBV δερείου P 9 τῶν om. UBV τῶν βασιλείων Reiske τῶν βασιλέων libri, quod ut emblema secludit Wil. 10 Hom. Od. δ 45. 46. 73 11 ὑψηρεφὲσ VPW 12 τε V 13 αὐτὴν PW 14 τε pro γε P 17 Hom. Il. P 588 18 ὁ ποιητὴσ οὐδὲν μάτην λέγειν οὗτοσ P (sed vulg. ordo numeris significatur) οὐδὲν ὁ ποιητὴσ οὗτοσ μάτην λέγειν W οὕτωσ UB 20 ἀπεικάζει :: U (fuit —ειν a m. pr.) 21 ἄλ(ε supra)σι (sic!) P ἡδίστοισ (pro δι' ἔτουσ) UB κρΐναισ W ἀεννάοισ VPW 22 τὰ pro τὸ corr. V 24 ⟨καιομένων⟩ add. Wil. 25 εὐθαλέσιν U δὲ τὰ περὶ τὸ UB 27 καὶ ἑτέρων om. UBV scribe καὶ ἴων ex Od. ε 72 ἴου ἠδὲ σελίνου cum Geelio, ⟨φυομένων⟩ add. Wil. κρίνασ PW

ρας λαμπροῦ καὶ διαφανοῦς ὕδατος πάντοσε ἀπορρέοντος, ἅτε οὐκ ὄντος ἑτεροκλινοῦς οὐδὲ ἀνίσου τοῦ χωρίου. πάντα γὰρ ταῦτα ὑπερφυῶς ἐρωτικὰ καὶ ἡδέα, κατὰ τὸν τρόπον οἶμαι τῆς θεᾶς.
[τὴν δέ γε τοῦ Μενελάου πολυχρήματον καὶ πολύχρυσον αὐλήν, 42
καθάπερ οἶμαι τῶν Ἀσιαγενῶν τινος βασιλέων. καὶ γὰρ οὗτος ἦν οὐ μακρὰν τοῦ τε Ταντάλου καὶ Πέλοπος, ὅθεν οἶμαι καὶ τὸν χορὸν Εὐριπίδης [εἰς] τοῦτο αἰνιττόμενον πεποίηκεν ἐν τῇ προσόδῳ τοῦ βασιλέως,

Μενέλαος δὲ
πολὺ δ' ἁβροσύνῃ δῆλος ὁρᾶσθαι
τοῦ Ταντάλιδᾶν ἐξ αἵματος ὤν.]

οὐ μὴν τήν γε τοῦ Ὀδυσσέως οἴκησιν οὐδαμῶς τούτοις ὁμοίαν, 43
ἀλλ' ὡς ἂν ἀσφαλοῦς ἀνδρὸς πεποίηκε πρὸς αὐτὸ τοῦτο παρεσκευασμένην. λέγει γὰρ οὕτως·

ἐξ ἑτέρων ἕτερ' ἐστίν, ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ
τοίχῳ καὶ θριγκοῖσι· θύραι δ' εὐεργέες εἰσὶ
δικλίδες· οὐκ ἄν τίς μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο.

δεῖ δὲ τοῦ ποιητοῦ τὰ μὲν ὡς συμβουλεύοντος καὶ παραινοῦντος 44
ἀποδέχεσθαι, τὰ δὲ ὡς ἐξηγουμένου μόνον, πολλὰ δὲ ὡς ὀνειδίζοντος καὶ καταγελῶντος. ἔοικέ ⟨γε⟩ μὴν καὶ τὰ περὶ κοίτην καὶ τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν ἱκανὸς εἶναι παιδεύειν Ὅμηρος ἡρωικήν τινα καὶ βασιλικὴν τῷ ὄντι παίδευσιν, ὡς [τὰς Λακωνικὰς ἑστιάσεις τῶν φιλιτίων δείπνων] μαθόντα παρ' ἐκείνου Λυκοῦργον νομοθετῆσαι τοῖς Σπαρτιάταις. ἐπεί τοι καί φασιν αὐτὸν ἐπαι- 45
νέτην Ὁμήρου γενέσθαι, καὶ πρῶτον ἀπὸ Κρήτης [ἢ τῆς Ἰωνίας] κομίσαι τὴν ποίησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. τὸν γοῦν Διομήδην πάνυ στερεῶς κατέκλινεν ἐπὶ βύρσης ἀγραύλου βοός, κύκλῳ περιστήσας τὰ δόρατα ὀρθὰ ἐπὶ σαυρωτῆρος, οὐ κόσμου χάριν, ἀλλ' ἕτοιμα

---

4 τὴν δέ γε — αἵματος ὤν seclusit Wil. Μεναλάου W πολυματὸν (χρή supra) P καὶ om. UB 7 εἰσ om. PW αἰνιττόμενοσ P προόδῳ UB 8 Eur. Or. 349 K 9 Μενέλαος ἄναξ Eurip. 10 πολλῇ γ' PW πολυδαβροσυνη V πολὺ ἁβροσύνη UB 12 ὀδυσέωσ P 13 πεποίηκεν V τοῦτο om. U παρασκευασμένην P παρεσκευασμένου VU(B) 15 ἔστι V αὐτὴ pro αὐλὴ P m. pr. (mrg. vulg.) Hom. Od. ρ 266 sq. 16 τριγχοισ V θριγκοῖσ (θ supra) P θριγκοῖσ W εἰσὶν U 17 δίκλειδεσ UBV (hic accentu caret) ὑπεροπλίσαιτο V (-σαιτ- in rasura) 20 γε Reiske, abest a libris 22 τὰς — δείπνων seclusi; τὴν ἡρωικὴν παίδευσιν, non phiditia ab Homero Lycurgus accepit ἀτιάσεισ U 23 τῶν om. V 25 ἢ τῆς Ἰωνίας seclusi; defendit Wil. 26 διομήδην V, διομήδη ceteri cf. Hom. Il. Κ 152 sq. 28 αἴτημα pro ἕτοιμα PW

λαβεῖν· εὐωχεῖ γε μὴν ἀπὸ κρεῶν τοὺς ἥρωας, καὶ τούτων βοείων,
46 *δῆλον ὅτι ἰσχύος, οὐχ ἡδονῆς ἕνεκεν. τὸν γοῦν Ἀγαμέμνονα τὸν ξυμπάντων βασιλέα καὶ πλουσιώτατον βοῦν ἀεί φησι θύειν, καὶ ἐπὶ τοῦτον καλεῖν τοὺς ἀρίστους. καὶ τὸν Αἴαντα μετὰ τὴν νίκην*
47 *φιλοφρονεῖται τοῖς νώτοις τοῦ βοός. ἰχθύων δὲ οὐδέποτε γενομένους αὐτοὺς ἐποίησεν, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ στρατοπεδεύοντας, καίτοι τὸν Ἑλλήσποντον, ὥσπερ ἐστίν, ἰχθυόεντα ἑκάστοτε καλῶν· πάνυ γὰρ ὀρθῶς αὐτὸ τοῦτο ἀπεμνημόνευσεν ὁ Πλάτων· ἀλλ' οὐδὲ τοὺς μνηστῆρας ἰχθύσιν ἑστιᾷ, σφόδρα ἀσελγεῖς καὶ τρυφεροὺς*
48 *ὄντας, καὶ ταῦτα ἐν Ἰθάκῃ ἑστιωμένους. ὅτι γε μὴν [οὐκ ἄλλως διέξεισι ταῦτα], φανερῶς αὐτὸς ἀποφαίνεται ποίαν τινὰ δεῖ τὴν τροφὴν εἶναι καὶ πρὸς τί γιγνομένην. ἣν γὰρ ἂν θέλῃ ἐπαινέσαι, μενοεικέα δαῖτά φησιν, τὴν οἵαν τε παρέχειν μένος, τουτέστιν ἰσχύν. ταῦτα δὲ λέγει διδάσκων καὶ παραινῶν [ὡς δεῖ καὶ τραπέζης ἐπιμελεῖσθαι τοὺς ἀγαθούς], ἐπεὶ τροφῆς γε παντοίας καὶ πολυτελείας οὐκ ἐτύγχανεν ἄπειρος ὤν, ὥστε τοὺς περὶ ταῦτα νῦν ἐπτοημένους Πέρσας καὶ Σύρους καὶ τῶν Ἑλλήνων Ἰταλιώτας καὶ Ἴωνας μηδὲ ἐγγὺς ἐφικνεῖσθαι τῆς παρ' Ὁμήρῳ χορηγίας καὶ ἁβρότητος.*
49 *Τί δέ, εἶπεν ὁ Φίλιππος, οὐ δίδωσιν ἐσθῆτα ὡς οἷόν τε καλλίστην τοῖς ἥρωσι; Νὴ Δία γε, ἦ δ' ὃς ὁ Ἀλέξανδρος, οὐ μέντοι γυναικείαν οὐδὲ ποικίλην, ἀλλὰ πορφύρᾳ μόνον ἐκόσμησε τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ τὸν Ὀδυσσέα δὲ μιᾷ χλαίνῃ τῇ οἴκοθεν. οὐδὲ γὰρ οἴεται δεῖν Ὅμηρος τὸν ἡγεμόνα φαίνεσθαι ταπεινὸν οὐδὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἰδιώταις ὅμοιον, ἀλλὰ καὶ στολῇ καὶ ὁπλίσει διαφέρειν παρὰ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὸ μεῖζον καὶ σεμνότερον, οὐ μὴν τρυφῶντά γε*
50 *οὐδὲ [σπουδάζοντα]. τὸν γοῦν Κᾶρα τὸν χρυσῷ καλλωπιζόμενον εἰς* (29
τὸν πόλεμον μάλα ὑβριστικῶς ἐλοιδόρησεν, εἰπών,

---

1 *γεμεῖν* P 2 *δῆλοσ ὅτι* P Hom. Il. H 314 saepius 3 *φασι* UBV 4 *καλεῖν ἀεὶ* UB Hom. Il. H 321 5 magis placeret: *φιλοφρονεῖσθαι* *ἰχθῦν* (vel-ὺν) UB 6 *ἐποίησε* PW *θαλάττῃ* Cobetus (ex Platone), *θαλάττης* libri 7 *καὶ τὸν* UBV *ὅπερ* UB 8 Plat. rep. III 404 b 10 *ἐν Ἰθάκῃ καὶ ταῦτα* libri, transp. Wil. Dio fortasse scripsit: *ἐνίοτέ γε μὴν φανερῶς αὐτὸς ἀποφ.* etc. 11 *ποῖαν* ^δεῖ^ *τινα τὴν* (sic!) P *ποίαν δέ τινα δεῖ* UB 12 *θέλῃ ἂν* (hoc ord.) P *ἂν* om. UB *ἐθέλῃ* U 13 *φησι* UBPW Hom. Il. *I* 90 14 *ὡς δεῖ — ἀγαθούς* seclusi, quae cum sequentibus pugnant 15 *ἐπεί τε ὄφησ* P *τρυφῆσ* W 17 *καὶ* ante *Ἴωνας* om. P 18 *μηδ'* V *ἀφικνεῖσθαι* P (a corr.) W 19 *τί δαὶ* U *καλίστην* V 21 *ποικίλλην* U Hom. Il. *Θ* 221 *ἐκόσμησα* P Hom. Od. *τ* 225 sq. 23 *τοῖσ* om. UBV 24 *ὁπλήσει* P 25 *τρυφῶντά γε* Reiske *τρυφῶντάσ γε* libri 26 *σπουδάζοντασ* PWV *παίζοντασ* UB; scribendum *κομπάζοντα* 27 *ἐλοιδώρησεν* U

ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἴεν ἠύτε κούρη
νήπιος, οὐδ' ἄρα οἱ τό γ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον
ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
ἐν ποταμῷ· χρυσὸν δ' Ἀχιλεὺς ἐκόμισσε δαΐφρων·

καταγελῶν αὐτοῦ τῆς τρυφῆς ἅμα καὶ τῆς ἀφροσύνης, ὅτι τοῖς 51 πολεμίοις ἆθλα ἐκόμιζε τοῦ θανάτου σχεδόν. οὔκουν φαίνεται χρυσοφορίας ἐπαινῶν [ὁ] Ὅμηρος, καὶ ταῦτα εἰς πόλεμον, ψελίων τε καὶ στρεπτῶν, ἔτι δὲ χρυσῶν φαλάρων καὶ χαλινῶν, ὁποῖα τοὺς Πέρσας φασὶν ἐπιτηδεύειν· οὐ γὰρ ἔχουσιν ἐπιτιμητὴν Ὅμηρον τῶν πολεμικῶν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ἐπιτηδευμάτων τούς τε ἄρχον- 52 τας πεποίηκεν ἀγαθοὺς καὶ τὸ πλῆθος εὔτακτον. προΐασι γοῦν αὐτῷ σιγῇ, 'δειδιότες σημάντορας', οἱ δὲ βάρβαροι μετὰ πολλοῦ θορύβου καὶ ἀταξίας, ταῖς γεράνοις ὁμοίως· ὡς τοῦτο μάλιστα σωτήριον ⟨ὂν⟩ καὶ νικηφόρον ἐν τοῖς κινδύνοις, τὸ μὴ ἀδεεῖς εἶναι τῶν ἡγεμόνων τοὺς στρατιώτας. ὅσοι δ' ἂν ὦσιν ἄφοβοι τῶν σφετέρων ἀρχόντων, οὗτοι τάχιστα ἂν φοβοῖντο τοὺς πολεμίους. καὶ μέντοι καὶ νικῶντας τοὺς Ἀχαιοὺς καθ' ἡσυχίαν φησὶ στρατο- 53 πεδεύειν· παρὰ δὲ τοῖς Τρωσὶν ἐπειδή τι πλεονεκτεῖν ἔδοξαν, εὐθὺς εἶναι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς

αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων·

ὡς καὶ τοῦτο ἱκανὸν ⟨ὂν⟩ σημεῖον ἀρετῆς ἢ κακίας, οἵτινες ἂν ἐγκρατῶς τὰς εὐτυχίας ἢ τοὐναντίον μεθ' ὕβρεως φέρωσιν. ἐμοὶ 54 μὲν οὖν, ὦ πάτερ, ἱκανώτατος σωφρονιστὴς Ὅμηρος καὶ ὁ τούτῳ πειρώμενος τὸν νοῦν προσέχειν εὐτυχέστατός τε καὶ ἄριστος βασιλεύς. αὐτὸς γὰρ σαφῶς ὑποτίθεται δύο τὰς βασιλικωτάτας ἀρετὰς τήν τε ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην, ὅπου φησίν,

ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής,

ὡς τῶν ἄλλων ταύταις συνεπομένων. οὐ μέντοι μόνον αὐτὸν οἶμαι 55

---

1 Hom. Il. B 872sq. 2 νηπίη PW 3 ποδώκεωσ U 4 Ἀχιλλευσ UBVP ἐκόμισε PB 7 ὁ om. V ψελλίων PW malim εἰς πόλεμον ⟨ἰόντων⟩ 8 χαλινῶν UB χαλκίων V χαλκείων PW 10 πολεμίων P ἐκ δὲ τούτων etc. haec cum antecedentibus non bene cohaerent 12 αὐτῶν B αὐτὸν mutatum radendo in αὐτοὶ U σιγῇ om. V δεδιότεσ V σημάντορεσ V Hom. Il. Δ 431 et Γ 1—9 14 ὄν a libris abest, add. Dindorf 16 βοβοῖτο (i. e. φοβοῖτο) P 17 φασει (at ει compendio) V voluit φασι 18 ἔδοξεν U ἔδοξεν ἄν V 20 Hom. Il. K 13 21 ὄν a libris abest, add. Dindorf inter ὠσ et καὶ in P superscr. δὲ vel δὴ 22 τὰσ εὐτυχίασ om. UB 23 οὖν om. PWV ἱκανώτεροσ UV δοκεῖ vel φαίνεται addendum post Ὅμηρος aut cum Wil. ⟨ἔσται⟩ post ἄριστος 27 ἀμφοτέροισ P Hom. Il. Γ 179 28 ἄλλων $\overset{αυ}{τῶ}ταις$ (sic! mrg. ταύταισ) P

δεῖν διαφέρειν τὸν βασιλέα πρὸς τὸ ἀνδρεῖον καὶ σεμνόν, ἀλλὰ μηδὲ τῶν ἄλλων ἀκούειν μήτ᾽ αὐλούντων μήτε κιθαριζόντων μήτε ᾀδόντων ἀνειμένα μέλη καὶ τρυφερά, μηδὲ αὖ λόγων διεφθορότων κακοὺς ζήλους παραδέχεσθαι, πρὸς ἡδονὴν τῶν ἀμαθεστάτων γεγο-
56 νότας, ἀλλὰ πάντα τὰ τοιαῦτα πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἐκβαλεῖν ὡς πορρωτάτω καὶ ἀποπέμψαι τῆς αὑτοῦ ψυχῆς, ἔπειτα τῆς βασιλευούσης πόλεως, γέλωτάς τε ἀκράτους καὶ τοιούτου γέλωτος ποιητὰς μετὰ σκωμμάτων, ἐμμέτρου τε καὶ ἀμέτρου, ὀρχήσεις ⟨τε⟩ πρὸς τούτοις [καταλύειν] ἀσελγεῖς καὶ σχήματα ἑταιρικὰ γυναικῶν ἐν ὀρχήσεσιν ἀκολάστοις, αὐλημάτων τε ὀξεῖς καὶ παρανόμους ῥυθμοὺς καὶ κατεαγότα μέλη ἀμούσοις καμπαῖς καὶ πολυφώνων
57 ὀργάνων ποικιλίας. μόνην δὲ ᾠδὴν μὲν ᾄσεται καὶ παραδέξεται τὴν τῷ Ἐνυαλίῳ πρέπουσαν μάλα ἰσχυρὰν καὶ διάτορον, οὐχ ἡδονὴν οὐδὲ ῥᾳθυμίαν φέρουσαν τοῖς ἀκούουσιν, ἀλλ᾽ ἀμήχανον φόβον καὶ θόρυβον, οἷον ὅ τε Ἄρης αὐτὸς ἤγειρεν,

ὀξὺ κατ᾽ ἀκροτάτης πόλιος Τρώεσσι κελεύων,

ὅ τε Ἀχιλλεὺς ⟨ὅτε⟩ φθεγξάμενος μόνον, πρὶν ὀφθῆναι, τροπὴν ἐποίησε τῶν Τρώων, καὶ δώδεκα ἀνδράσιν αἴτιος ὑπῆρξεν ὀλέθρου περὶ
58 τοῖς αὑτῶν ἅρμασι καὶ ὅπλοις· καὶ τὴν ἐπὶ ταύτῃ ποιηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Μουσῶν τὴν ἐπινίκιον, οἷον ἐκέλευεν Ἀχιλλεύς, τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν παιᾶνα [λέγειν] ἅμα τῇ τοῦ Ἕκτορος ἀγωγῇ πρὸς τὰς ναῦς αὐτὸς ἐξάρχων,

νῦν δ᾽ ἄγ᾽ ἀείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν
νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι νεώμεθα, τόνδε δ᾽ ἄγωμεν.
ἠράμεθα μέγα κῦδος, ἐπέφνομεν Ἕκτορα δῖον,
ᾧ Τρῶες κατὰ ἄστυ θεῷ ὣς εὐχετόωντο. (81

59 ἔτι δὲ οἶμαι τὴν παρακλητικήν, οἵα ἡ τῶν Λακωνικῶν ἐμβατηρίων, μάλα πρέπουσα τῇ Λυκούργου πολιτείᾳ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐκείνοις·

---

2 μήτ᾽ αὐλούντων μήτε κιθαριζόντων om. PW μητε pr. loco V 3 διδόντων (pro ᾀδ.) V 4 ἀμαθεστέρων W γεγωνότασ P 5 πρῶτον — μάλιστα nonne melius post ἀποπέμψαι? 7 ἀκρατεῖσ UB 8 ἐμμέτρους τε καὶ ἀμέτρους libri, corr. Wil. τε add. Reiske 9 καταλύειν seclusi καὶ ἀσελγεῖσ V ἀσελγι^εῖσ P ἑτερικὰ P a m. pr. 10 offendit ὀρχήσεσιν iteratum 11 praestaret μέλη κατεαγότα (hoc ord.) μέλειν W 12 ποικιλίαις Wil. καὶ om. PW 13 μάλα πρέπουσαν (hoc ord.) UB 14 ἀλλὰ V 15 οἶον P ἤγγειλεν UBV 16 πόλεωσ UBV Τρόεσσι U Hom. Il. Υ 52 17 ὠφθῆναι P Hom. Il. Σ 228 sq. ⟨ὅτε⟩ add. Wil. 18 παρὰ τοῖσ PW 19 ἅρμασιν UVP 20 τὴν om. V οἵαν UB 21 λέγειν del. Wil. 22 αὐτοὺσ U 23 κοῦρον W Hom. Il. Χ 391 sq. 24 τ᾽ pro δ᾽ P ἑῶμεν pro ἄγωμεν U 26 θεῶν ὡσ W 27 οἷα libri ἡ om. UBV 28 πρέπουσαν UB 29 ἐκείνου UB

ἄγετ᾽, ὦ Σπάρτας εὐάνδρου
κοῦροι πατέρων πολιητᾶν,
λαιᾷ μὲν ἴτυν προβάλεσθε,
δόρυ δ᾽ εὐτόλμως πάλλοντες,
* * * *
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γὰρ πάτριον τᾷ Σπάρτᾳ.

χορεύματα δὲ καὶ χοροὺς ἀνάλογον τούτοις οὐ σφαλλομένους οὐδὲ 60 *ἀκρατεῖς, ἀλλὰ ὡς οἷόν τε ἰσχυροὺς καὶ σώφρονας ἐπάγειν ἐν καθεστῶτι ῥυθμῷ· ὄρχησίν γε μὴν τὴν ἐνόπλιον, τὴν γιγνομένην τοῖς θεοῖς ἀπαρχὴν ἅμα καὶ μελέτην τῶν πολεμικῶν, ἧς φησιν ὁ ποιητὴς καὶ τὸν Μηριόνην ἔμπειρον εἶναι· τῶν γὰρ Τρώων τινὰ πεποίηκε λέγοντα,*

Μηριόνη, τάχα κέν σε καὶ ὀρχηστήν περ ἐόντα
ἔγχος ἐμὸν κατέπαυσε διαμπερές, εἴ σ᾽ ἔβαλόν περ.

ἢ σὺ οἴει ἄλλην τινὰ [λέγειν] ἐπίστασθαι τὸν τοῦ Μόλου υἱόν, 61 *ἀριθμούμενον ἐν τοῖς ἀρίστοις τῶν Ἀχαιῶν, ἢ τὴν ἐνόπλιον, τὴν Κουρητικήν, ἥπερ ἦν ἐπιχώριος τοῖς Κρησίν, τὴν ὀξεῖαν καὶ ἐλαφρὰν κίνησιν πρὸς τὸ διακλῖναι καὶ φυλάξασθαι ῥᾳδίως τὸ βέλος; τούτοις γε μὴν ξυνέπεται μηδὲ εὐχὰς εὔχεσθαι τὸν βασιλέα τοῖς* 62 *ἄλλοις ὁμοίας μηδὲ αὖ τοὺς θεοὺς καλεῖν οὕτως εὐχόμενον ὥσπερ ὁ Ἰώνων ποιητὴς Ἀνακρέων,*

(Anacr. fr. 2) *ὦναξ, ᾧ δαμάλης Ἔρως*
καὶ Νύμφαι κυανώπιδες
πορφυρέη τ᾽ Ἀφροδίτη
συμπαίζουσιν, ἐπιστρέφεαι δ᾽
ὑψηλὰς ὀρέων κορυφάς,
γουνοῦμαί σε, σὺ δ᾽ εὐμενὴς

---

1 *παρτα* V 2 *πολιητῶν* W *πολιῆται* UB 3 *λα* (with *ᾶ* above) (sic!) P *προβάλλεσθε* UBW *προβάλλεσθαι* P (corr.-*σθε*) 4 *βάλλοντεσ* UBV *βάλλετε* PW corr. Luzac, post *πάλλοντες* versum intercidisse monet Wil. 6 *τᾶσ* om. UB 7 *πρϊ ἐν τᾶ* W *πρϊ τᾶ* UB 8 *χόρευμα* UB *χορεύματα* ferri non potest. fortasse: *ἔτι δὲ καὶ* etc. 9 fortasse *σωφρόνως ἐπάγοντας*, intransitive; nam de exercitio militari haec dicta esse puto 10 *τὴν — πολεμικῶν* in libris ante *ὄρχησιν — ἐνόπλιον* leguntur *γινομένην* V *ἔνοπλον* PW 11 *θεοῖς* ⟨*τε*⟩ Wil. 12 *ποητὴσ* V 14 *ὀρχιστὴν* U Hom. Il. *Π* 617 sq. 15 *ἔτχοσ* P *διαπερὲσ* P *λέγειν* del. Wil. 17 *καὶ ἀριθμούμενον* V *καὶ ἐξαριθμούμενον* UB 18 *κρησὶ* BP *κρῆσιν* W 19 *διακρίναι* UB (hic properisp.) 21 *οὖν* pro *αὖ* UB *αὐτουσ* V 23 *ὦ ἄναξ* U *ὦ* pro *ᾧ* libri *δάμαλισ* P a m. pr. W 25 *τε* UBV 26 *συμπαίζουσι* U *ἐπιστρέφεται* UPW *δὲ* libri 27 *ὑψηλᾶσ* et *κορυφᾶσ* PW *ὑψηλῶν* U *ὑψηλῶν κορυφὰς ὀρέων* Barnes metri causa

ἔλϑοις μοι, κεχαρισμένης δ'
εὐχωλῆς ἐπακούειν· (32
Κλευβούλῳ δ' ἀγαϑὸς γενεῦ
σύμβουλος, τὸν ἐμὸν δ' ἔρωτ',
ὦ Δεύνυσε, δέχεσϑαι.

63 *ἢ νὴ Δία τὰς τῶν Ἀττικῶν σκολιῶν τε καὶ ἐποινίων εὐχάς, οὐ βασιλεῦσι πρεπούσας, ἀλλὰ δημόταις καὶ φράτορσιν ἱλαροῖς καὶ σφόδρα ἀνειμένοις,* (B. P. L. III p. 649)

εἴϑε λύρα καλὴ γενοίμαν ἐλεφαντίνη,
καί με καλοὶ παῖδες φορέοιεν Διονύσιον ἐς χορόν.
εἴϑ' ἄπυρον καλὸν γενοίμαν μέγα χρυσίον,
καί με γυνὴ καλὴ φοροίη.

64 *πολὺ δὲ μᾶλλον ὡς Ὅμηρος πεποίηκεν εὐχόμενον τὸν βασιλέα τῶν πάντων Ἑλλήνων,*

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφές, αἰϑέρι ναίων,
μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλϑεῖν,
πρίν με κατα πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαϑρον
αἰϑαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηίοιο ϑύρετρα·
Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήϑεσσι δαΐξαι,
χαλκῷ ῥωγαλέον, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.

65 *πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν παρ' Ὁμήρῳ παιδεύματα καὶ διδάγματα ἀνδρεῖα καὶ βασιλικά, ὑπὲρ ὧν ἴσως μακρότερον τοῦ νῦν ἐπεξιέναι. πλὴν ὅτι γε τὴν αὑτοῦ γνώμην ἅπασαν ἀποδείκνυται σαφῶς, ὅτι πάντων ἄριστον οἴεται δεῖν τὸν βασιλέα εἶναι, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτε τὸ πρῶτον παρατάττει τὴν στρατιὰν καὶ τοὺς ἡγεμόνας σύμπαντας καταλέγει καὶ ⟨τὸ⟩ πλῆϑος*
66 *τῶν νεῶν. ἐκεῖ γὰρ οὐδὲ ἅμιλλαν τῶν ἄλλων οὐδενὶ καταλέλοιπεν* (33
ἡρώων πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ὅσον ταῦρος ἀγέλης ὑπερφέρει κατὰ ῥώμην καὶ μέγεϑος, τοσοῦτον διαφέρειν φησὶ τὸν βασιλέα, οὕτως λέγων·

---

1 *ἔλϑ' ἡμῖν* UBV 2 *ἐπακούων* PW 3 *γ'* pro *δ'* PW *γένευ* PB 4 *δὲ ἔρωτα* UV *δ' ἔρωτα* B *δέ τ' ἔρωτα* PW 5 *ὦ δ' ευνυσε* V *ὧδ' εὖ νῦ σε* P *ὧδ' εὖ νῦν σε* UB (imo U: *ὧιδ'*) 6 *τὰσ* om. VB *ἐποίνων εὐχὰσ* VBPW *εὐχὰσ ἐποίνων* (hoc ord.) U corr. Dindorf 7 *ἀγαϑοῖσ* pro *ἱλαροῖσ* U 9 *γενοίμ' αν* V hic et 11 *ἐλεφαντίνα* UB *ἐλεφαντίη* P 10 *φέροιεν* PW 11 *μέγα* om. V 12 *φοροῖεν* UBV 14 *ἁπάντων* U 15 Hom. Il. B 412sq. 18 *αἰσϑαλοεν* V 21 *λαβοίατο* PW 22 *παρὰ* VPW 24 *ἐπαξιέναι* P ⟨*ἐν*⟩ *ἅπασιν* Wil.; ipse verba *τὴν αὑτοῦ — σαφῶς* transponebam post *Ἀγαμέμνονος* l. 26 deleto *ὅτι* l. 25 25 *πάντα* VB (ex U nihil notavi?) 27 *στρατειαν* VW *καὶ τοὺσ ἄλλουσ* U *τὸ* add. Dindorf 28 *ἄλων* P 30 *οὑτωσὶ* UB

ἠύτε βοῦς ἀγέληφι μέγ᾽ ἔξοχος ἔπλετο πάντων
ταῦρος· ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομένῃσι·
τοῖον ἄρ᾽ Ἀτρείδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ,
ἐκπρεπέ᾽ ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν.

τοῦτο δὲ οὐχ ἁπλῶς εἴρηκεν, ἐμοὶ δοκεῖν, τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ μόνον 67
ἐπαινῶν καὶ ἐπιδεῖξαι βουλόμενος· οὕτω μὲν γὰρ δὴ καὶ λέοντι παραβαλὼν καλῶς ⟨ἂν⟩ αὐτὸν ἐδόκει ἀφομοιῶσαι· τὸ δὲ ἥμερον τῆς φύσεως ἐνδεικνύμενος καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων προθυμίαν. ὁ γὰρ ταῦρος οὐκ ἔστι τῶν γενναίων μόνον ζῴων οὐδὲ αὑτοῦ χάριν χρῆται τῇ ἀλκῇ, καθάπερ ὅ τε λέων καὶ σῦς οἵ τε ἀετοί, διώκοντες τὰ λοιπὰ ζῷα καὶ κρείττους γιγνόμενοι τροφῆς ἕνεκα τῆς αὑτῶν· διὸ δὴ καὶ μᾶλλον ἄν τις αὐτοὺς φαίη τυραννίδος παράδειγμα ἢ βασιλείας γεγονέναι. ὁ δὲ ταῦρος σαφῶς, ἐμοὶ δοκεῖν, 68
πρὸς βασιλείαν καὶ βασιλέως εἰκόνα πεποίηται. τροφῇ τε γὰρ ἑτοίμῃ καὶ διαίτῃ χρῆται νεμόμενος, ὥστε μηδὲν δεῖν βιάζεσθαι μηδὲ πλεονεκτεῖν ταύτης ἕνεκεν, ἀλλ᾽ ὥσπερ τοῖς ὀλβίοις βασιλεῦσιν ἀνελλιπῆ καὶ ἄφθονα ὑπάρχει τὰ τῆς ἀναγκαίου κτήσεως.
βασιλεύει δὲ καὶ ἄρχει τῶν ὁμοφύλων μετ᾽ εὐνοίας, ὡς ἂν εἴποι 69
τις, καὶ κηδεμονίας, τοῦτο μὲν ἐξηγούμενος νομῆς, τοῦτο δὲ θηρίου φανέντος οὐ φεύγων, ἀλλὰ πάσης τῆς ἀγέλης προμαχόμενος καὶ τοῖς ἀσθενέσι βοηθῶν, προθυμούμενος σῴζειν τὸ πλῆθος ἀπὸ τῶν χαλεπῶν καὶ ἀγρίων ⟨θηρίων⟩· ὥσπερ καὶ τὸν ἄρχοντα χρὴ καὶ βασιλέα τῷ ὄντι καὶ τῆς μεγίστης ἐν ἀνθρώποις οὐκ ἀνάξιον τιμῆς.
ἐνίοτέ γε μὴν ἄλλης ἀγέλης ἐπιφανείσης ἀγωνίζεται πρὸς τὸν 70
ἐκείνης ἡγεμόνα νίκης ἕνεκα, ὡς κρείττω μὲν αὐτὸν δόξαι, κρείττω
(4 M) *δὲ τὴν αὑτοῦ ἀγέλην. καὶ μὴν τό γε ἀνθρώποις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ τῶν ἀφρόνων ζῴων ἡγεμονικώτατόν τε καὶ ἄριστον πεφυκότα*

---

1 Hom. Il. B 480 sq. 2 *ἀγρομενοισι* (η supra lin.) P *ἀγρομένῃσιν* (οι supra lin.) W *ἀγρομένοισιν* V *ἀγρομένῃσι* UB 3 *οἷον ἄρ᾽* PW *θῆκεν* U 4 *ἡρώεσσι* UVP 5 *εἰρηκέναι μοι δοκεῖν* UB *εἰρηκέναι μοι δοκεῖ* V 7 *ἂν* abest a libris, add. Jacobs *παραβάλλων* V *παραβάλων* P 8 *προμήθειαν* UB 9 *οὐκέτι* pro *οὐκ ἔστι* U *ζωίων* V 10 *ζῶια* V scribendum *γίγνονται*, deleto *καὶ* ante *κρείττους* 11 *γινόμενοι* UBV 12 scribendum: *παραδείγματα* 14 *πρὸσ βασιλέα* UB malim *βασιλείας*, deleto *καὶ βασιλέωσ* 15 pro *διαίτῃ χρῆται* UB habent: *ῥαδίαι ἡσυχῇτε* *νεμομένοισ* UB *δεῖν* om. UB *μηδένα* UB 17 *ἀνελλειπῆ* UBV scribendum: *ὑπάρχειν* *ἀναγκαίασ* U *κτίσεωσ* P 19 *κηδαιμονίασ* P 20 *φεύγον* P 21 *καὶ* post *βοηθῶν* add. PW *προμηθούμενοσ* UB 22 *θηρίων* a libris abest, add. Upton. *χρὴ* om. UBV 23 *τῷ ὅτι* P 25 *ὥστε* PW *δόξαι* om. V. *φανῆναι* UB 26 *μὴ τὸ πολεμεῖν* V *μήποτε* UB 27 *ζώιων* V *τε* om. UB

ὅμως προσίεσθαι τὴν τοῦ κρείττονος ἡγεμονίαν, ἰσχύι μὲν καὶ θυμῷ καὶ βίᾳ μηδενὸς ἡττώμενον μηδὲ ὑπείκοντα, λογισμῷ δὲ καὶ φρονήσει ἑκόντα ὑποταττόμενον, πῶς οὐχὶ καὶ τοῦτο θείη τις ἂν
71 παίδευμα καὶ δίδαγμα βασιλικὸν τῶν σωφρόνων βασιλέων, τὸ δεῖν ἀνθρώπων μὲν τῶν ὁμοίων κρείττονα φαινόμενον ἄρχειν, δικαίως καὶ κατὰ φύσιν ἔχοντα τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὸ μὲν πλῆθος σῴζειν τῶν ὑπηκόων, προβουλεύοντα καὶ προπολεμοῦντα, ὅταν δέῃ, καὶ φυλάττοντα ἀπὸ τῶν ἀγρίων καὶ παρανόμων τυράννων, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλων βασιλέας, εἴ τινες ἄρα εἶεν, ἁμιλλᾶσθαι περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ζητεῖν, εἰ δυνατὸν εἴη, ἐπ᾽ ὠφελείᾳ τῶν ὅποι ποτὲ ἀν-
72 θρώπων κρατεῖν· θεοῖς γε μὴν τοῖς ἀμείνοσιν ἕπεσθαι, καθάπερ οἶμαι νομεῦσιν ἀγαθοῖς, καὶ τὴν κρείττω καὶ μακαριωτέραν φύσιν προτιμᾶν, δεσπότας αὐτοῦ καὶ ἄρχοντας νομίζοντα ἐκείνους, καὶ τοῦ μεγίστου καὶ πρώτου βασιλέως θεοῦ κτῆμα ἀποφαίνοντα τιμιώτατον πρῶτον μὲν αὐτόν, ἔπειτα τοὺς ἄλλους τοὺς ὑπ᾽ αὐτῷ
73 τεταγμένους. καὶ γὰρ δὴ ὥσπερ οἱ σώφρονες νομεῖς, ἐπειδὰν χαλεπὸς καὶ ἄγριος ταῦρος γενόμενος ἄρχῃ ἀσελγῶς παρὰ φύσιν, τῆς μὲν αὑτοῦ καταφρονῶν ἀγέλης καὶ λυμαινόμενος, τοὺς δὲ ἔξωθεν ἐπιβουλεύοντας ὑποχωρῶν καὶ προβαλλόμενος τὸ ἀδύνατον πλῆθος, μηδενὸς δὲ χαλεποῦ παρόντος ὑβρίζων καὶ θρασυνόμενος, τοῦτο μὲν ὀξὺ καὶ ἀπειλητικὸν μυκώμενος, τοῦτο δὲ ὀρθοῖς τοῖς κέρασι παίων τὸν οὐκ ἀνθιστάμενον, ἐπιδεικνύμενος [δὲ] τὴν ἰσχὺν ἐν τοῖς ἥττοσι καὶ τοῖς οὐ μαχομένοις, τὸ δὲ τῶν βοῶν πλῆθος οὐκ ἐῶν νέμεσθαι καθ᾽ ἡσυχίαν δι᾽ ἔκπληξιν καὶ φόβον· τότε τοῦτον οἱ δεσπόται καὶ βουκόλοι μετέστησαν καὶ ἠφάνισαν, ὡς οὐκ ἐπιτήδειον
74 οὐδὲ συμφέροντα ἡγεῖσθαι τῆς ἀγέλης· τὸν δὲ πρᾷον μὲν ταῖς (85 R)
ἑπομέναις βουσίν, εὔψυχον δὲ καὶ ἄφοβον πρὸς τὰ θηρία, σεμνὸν δὲ καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ δυνατὸν φυλάττειν καὶ προηγεῖσθαι τῆς ἀγέλης, τοῖς δέ γε νομεῦσιν εἴκοντα καὶ πειθόμενον, ἐῶσι μέχρι
75 γήρως ὑστάτου, κἂν ἤδη βαρύτερος τὸ σῶμα γένηται. ὁμοίως δὲ

---

1 προσεῖσθαι UBV (ubi accentu caret) ἡγεμόνειαν V 4 βασιληκὸν P δόγμα libri, corr. Wil. ex § 65 6 ἡγεμόνειαν V 7 τῶν ὑπηκόων σώζειν UBV 9 οἵ τινεσ UB ἄλλων mutatum in ἄλλουσ P 10 ἢ pro εἰ V εἴη παρα των V εἴη πάντων UB 11 τῆσ pro τοῖσ P 12 κρείττω καὶ τὴν UBV 14 πρῶτον μὲν καὶ τιμιώτατον αὐτὸν (hoc ord.) UBV, mihi magis placeret τίμιον 15 immo ὑφ᾽ αὐτῷ 17 ἄρχει W 18 τοῖς δὲ ἔξωθεν ἐπιβουλεύουσιν PW 20 θρασϊνόμενοσ P 21 τοῖσ om. U 22 δὲ seclusi 23 ἥττοσιν U 24 τὸν τοιοῦτον pro τότε τοῦτον Dindorf probabiliter 25 ἠφάνησαν U 27 ἄψυχον U ἔμψυχον V 29 ἥκοντα V 30 γίνηται V βραδύτερος Herwerden perperam

*καὶ οἱ θεοὶ καὶ ὁ δὴ μέγας βασιλεὺς βασιλέων, ἅτε κηδεμὼν καὶ
πατὴρ κοινὸς ἀνθρώπων καὶ θεῶν, [Ζεὺς] ὃς ἂν ἀνθρώπων γένηται
βίαιος καὶ ἄδικος καὶ παράνομος ἄρχων, τὴν ἰσχὺν οὐ τοῖς πολε-
μίοις ἐνδεικνύμενος, ἀλλὰ τοῖς ὑπηκόοις καὶ τοῖς φίλοις, ἄπληστος
μὲν ἡδονῶν, ἄπληστος δὲ χρημάτων, ὑπονοῆσαι ταχύς, ἀμείλικτος
ὀργισθείς, ὀξὺς πρὸς διαβολάς, ἀπειθὴς λόγοις, πανοῦργος, ἐπί-
βουλος, ταπεινός, αὐθάδης, τοὺς κακοὺς αὔξων, τοῖς κρείττοσι
φθονῶν, παιδείας ἀσύνετος, φίλον οὐδένα νομίζων οὐδ' ἔχων, ὡς
ἔλαττον αὑτοῦ [τὸ] κτῆμα, ἐκεῖνον ἐκποδὼν ἐποιήσατο καὶ μετέστη-
σεν, ὡς οὐκ ἄξιον ὄντα βασιλεύειν οὐδὲ κοινωνεῖν τῆς αὑτοῦ τιμῆς* 76
*καὶ ἐπωνυμίας, μετά τε αἰσχύνης καὶ προπηλακισμοῦ, καθάπερ
οἶμαι Φάλαριν τε καὶ Ἀπολλόδωρον καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν
ὁμοίων. τὸν δέ γε ἀνδρεῖον καὶ φιλάνθρωπον καὶ τοῖς ὑπηκόοις* 77
*εὔνουν καὶ τιμῶντα μὲν τὴν ἀρετὴν καὶ συναγωνιῶντα μή τινος
τῶν ἀγαθῶν δόξῃ φαυλότερος, τοὺς δὲ ἀδίκους μετανοεῖν ἀναγκά-
ζοντα, τοῖς δὲ ἀσθενέσιν ἀρήγοντα, τῆς ἀρετῆς ἀγάμενος ὡς τὸ
πολὺ μὲν ἄγει πρὸς γῆρας, καθάπερ ἀκούομεν Κῦρόν τε καὶ Δηιό-
κην τὸν Μῆδον καὶ Ἰδάνθυρσον τὸν Σκύθην καὶ Λεύκωνα καὶ πολ-
λοὺς τῶν Λακωνικῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ πρότερόν
τινας· ἐὰν δὲ τὸ τῆς εἱμαρμένης ἀναγκαῖον ἐπείγῃ πρὸ τοῦ γήρως,* 78
*ἀλλ' οὖν μνήμης γε ἀγαθῆς καὶ παρὰ πᾶσιν εὐφημίας εἰς τὸν ἀεὶ
χρόνον ἠξίωσε, καθάπερ, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ἡμέτερον πρό-*
M) *γονον, τὸν νομισθέντα τοῦ Διὸς διὰ τὴν ἀρετὴν Ἡρακλέα. ταῦτα* 79
*δὲ ἀκούσας ὁ Φίλιππος, ἡσθείς, Οὐ μάτην, εἶπεν, Ἀλέξανδρε, περὶ
πολλοῦ ποιούμεθα τὸν Ἀριστοτέλη, καὶ τὴν πατρίδα αὐτῷ συν-
εχωρήσαμεν ἀνακτίζειν, Στάγειρα τῆς Ὀλυνθίας οὖσαν. ὁ γὰρ ἀνὴρ
ἄξιος πολλῶν καὶ μεγάλων δωρεῶν, εἰ τοιαῦτά σε διδάσκει περί
τε ἀρχῆς καὶ βασιλείας εἴτε Ὅμηρον ἐξηγούμενος εἴτε ἄλλον τρόπον.*

---

2 *καὶ θεῶν* om. P. *Ζεύς* interpolatum esse ostendit locus 6 *ὀξὺς πρὸς διαβολάς* Emp. *ὀξύτερος διαβολῆς* UV *ὀξύτερος διαβολαῖς* B *ὀξύτερος ὑπὸ διαβολῆς* PW 7 *τοὺς* om. U 9 *τὸ* del. Wil. 14 *μή τινος* Reiske *μήτις* PWV *μήτι* UB 18 *Ἀγάθυρσον* plerique, *ἂν θυρσον* V corr. Geel. 21 *γε* Reiske, *τε* libri 22 *ἠξίωσεν* apogr. rec., *ἠξίωσαν* libri *καὶ καθάπερ* UBV *ὁ Ἀλέξανδρος* del. Wil. 26 *Στάγειρα τῆς Ὀλυνθίας οὖσαν* secl. Reiske et Emp. (*Στάγειραν* PW) 28 *εἴτε καὶ* UB

(3) ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Γ.

1 *Σωκράτης Ἀθήνησι, πρεσβύτης ἀνὴρ καὶ πένης, ὃν καὶ σὺ
γιγνώσκεις ἀκοῇ πρὸ πάνυ πολλῶν ἐτῶν γενόμενον, πυθομένου
τινὸς εἰ εὐδαίμονα νομίζοι τὸν Περσῶν βασιλέα, Τυχόν, εἶπεν,
εὐδαίμων· οὐκ ἔφη δὲ αὐτὸς εἰδέναι διὰ τὸ μὴ συγγενέσθαι αὐτῷ
μηδὲ γιγνώσκειν ὁποῖός ἐστι τὴν διάνοιαν, ὡς οὐκ ἀλλαχόθεν οἶμαι
γιγνόμενον τὸ εὐδαιμονεῖν, ἀπὸ χρυσωμάτων ἢ πόλεων ἢ χώρας ἢ
ἄλλων ἀνθρώπων, ἑκάστῳ δὲ παρά τε αὑτοῦ καὶ τῆς αὑτοῦ δια-*
2 *νοίας. ὁ μὲν οὖν Σωκράτης, ὅτι ἐτύγχανεν ἄπειρος ὢν τοῦ Πέρσου
τῆς ψυχῆς, ἄπειρος ἡγεῖτο εἶναι καὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ. ἐγὼ
δέ, ὦ γενναῖε αὐτοκράτορ, παραγέγονά σοι, καὶ τυχὸν οὐδενὸς ἧττον
ἔμπειρός εἰμι τῆς σῆς φύσεως, ὅτι τυγχάνεις χαίρων ἀληθείᾳ καὶ*
3 *παρρησίᾳ μᾶλλον ἢ θωπείᾳ καὶ ἀπάτῃ. αὐτίκα τὰς μὲν ἀλόγους
ἡδονὰς ὑποπτεύεις, καθάπερ ἀνθρώπους κόλακας, τοὺς δὲ πόνους
ὑπομένεις, ἐλέγχους ὑπολαμβάνων εἶναι τῆς ἀρετῆς. ἐπειδὴ δὲ
ὁρῶ σε, αὐτοκράτορ, ἐντυγχάνοντα τοῖς παλαιοῖς ἀνδράσι καὶ
συνιέντα φρονίμων καὶ ἀκριβῶν λόγων, φημὶ δὴ σαφῶς ἄνδρα εἶναι
μακάριον, τὸν μεγίστην μὲν ἔχοντα δύναμιν μετὰ τοὺς θεούς, κάλλιστα*
4 *δὲ τῷ δύνασθαι χρώμενον. ᾧ γὰρ ἐξὸν ἁπάντων μὲν ἀπολαύειν τῶν
ἡδέων, μηδενὸς δὲ πειρᾶσθαι τῶν ἐπιπόνων, ῥαθυμοῦντα δὲ ὡς* (37
*οἷόν τε βιοτεύειν, συνελόντι δὲ εἰπεῖν, πράττοντα ὅ,τι βούλεται,
οὐ μόνον κωλύοντος οὐδενὸς [ὅ,τι βούλεται] ἀλλὰ καὶ ἐπαινούντων*
5 *ἁπάντων, οὗτος ὁ ἀνήρ, ὅταν ᾖ νομιμώτερος μὲν δικαστὴς τῶν
κατὰ κλῆρον δικαζόντων, ἐπιεικέστερος δὲ βασιλεὺς τῶν ὑπευθύνων
ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχόντων, δικαιότερος δὲ στρατηγὸς τῶν ἑπο-
μένων στρατιωτῶν, φιλοπονώτερος δὲ ἐν ἅπασι τοῖς ἔργοις τῶν
ὑπ᾽ ἀνάγκης πονούντων, ἔλαττον δὲ βουλόμενος τρυφᾶν τῶν μηδε-
μιᾶς εὐπορούντων τρυφῆς, εὐνούστερος δὲ τοῖς ὑπηκόοις τῶν φιλο-*

1 *ἀθήνησι* V 2 *γινώσκεισ* UVPY 3 *τινοσ* bis exaratum V *τῶν περσῶν* VP 5 *γινώσκειν* PY *ἔστιν* U *ἄλλοθεν* V 6 *χρυσευμάτων* UBV 7 *πολλῶν* PY pro *ἄλλων* *ἑαυτοῦ* priore loco UB 10 *αὐτοκράτωρ* V 12 *αὐτίκα — ἀρετῆς* suspecta Emperio 14 *ἐπεὶ δὲ* UBV 15 *αὐτοκράτωρ* U offendit Emp. compellatio intra breve spatium repetita *ἀνδράσιν* U 18 *τὸ δύνασθαι* PY *ἀπολάβειν* P *ἀπολαύοντα* ceteri 20 *τε* pro *δὲ* PY *βιωτεύειν* U 21 *ὅ,τι βούλεται* om. Y 22 *ὁ* om. PY *νομιμότεροσ* V 24 *δικαιότερος* iam Geelio displicuit; *ἀοκνότερος* vel *κοσμιώτερος* Emperius; malim *εὐτακτότερος* 26 *ἀνάγκην* UB 27 *τρυφῆσ* apogr. rec.; *τροφῆσ* UBVPY *ὑπηκόοισ η:῎:· τῶν* (post *η* litura; ῎ a corr.) P

*τέκνων πατέρων, φοβερώτερος δὲ τοῖς πολεμίοις τῶν ἀνικήτων καὶ
ἀμάχων θεῶν, πῶς οὐκ ἂν εἴποι τις τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς ἀγαθὸν
εἶναι τὸν δαίμονα, οὐκ αὐτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι;
τῶν μὲν γὰρ πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδιωτῶν [μικράν τινα ἀρχὴν* 6
*ἐχόντων] ὀλίγος ὁ δαίμων καὶ μόνου τοῦ ἔχοντος· ὅτου δ' ἂν παμπλη-
θεῖς μὲν ὑπακούωσι πόλεις, πάμπολλα δὲ ἔθνη κυβερνᾶται διὰ
τῆς [ἐκείνου] γνώμης, ἀνήριθμα δὲ φῦλα ἀνθρώπων καὶ ἄμικτα ἀλλή-
λοις ἀποβλέπῃ πρὸς τὴν φρόνησιν, πάντων οὗτος ἀνθρώπων
γίγνεται σωτὴρ καὶ φύλαξ, ἄνπερ ᾖ τοιοῦτος. τοῦ γὰρ πάντων
ἄρχοντος καὶ κρατοῦντος ἡ μὲν φρόνησις ἱκανὴ καὶ τοὺς ἄφρονας
ὠφελεῖν· βουλεύεται γὰρ ὁμοίως ὑπὲρ πάντων. ἡ δὲ σωφροσύνη* 7
*καὶ τοὺς ἀκολαστοτέρους σωφρονεστέρους ποιεῖ· ἐφορᾷ γὰρ ὁμοίως
ἅπαντας. ἡ δὲ δικαιοσύνη καὶ τοῖς ἀδίκοις αὐτῆς μεταδίδωσιν,
ἡ δὲ ἀνδρεία καὶ τοὺς ἧττον εὐψύχους οὐ μόνον σῴζειν, ἀλλὰ καὶ
θαρραλεωτέρους ποιεῖν δύναται. οὔτε γὰρ δειλὸς οὕτως ἄγαν* 8
*οὐδεὶς ὥστε μὴ θαρρεῖν ἑπόμενος μεθ' οὗ νικᾶν ἕτοιμον, οὔτε ἐπὶ
τοσοῦτον ἀνειμένος ὥστε ῥᾳθυμεῖν παραταττόμενον ὁρῶν ᾧ μόνῳ τὸ
προστάττειν ἔνειμεν ὁ θεός, οὐδ' αὖ σφόδρα οὕτως ἀναίσχυντος
ὥστε περὶ ἑτέρου πονεῖν ἀναγκαῖον, τούτῳ δὲ μὴ συμπονεῖν ἐθέλειν.
δοκεῖ ⟨δέ⟩ μοι καὶ Ὅμηρος αὐτὸ τοῦτο φράζειν· μνησθεὶς γὰρ τοῦ* 9
χρηστοῦ βασιλέως ἐπὶ πᾶσιν εἴρηκεν,

ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.

*ὁ γὰρ τοιοῦτος βασιλεὺς τοῖς μὲν ἄλλοις καλὸν κτῆμα τὴν ἀρετὴν
νενόμικεν, αὐτῷ δὲ καὶ ἀναγκαῖον. τίνι μὲν γὰρ δεῖ πλείονος φρο-* 10
*νήσεως ἢ τῷ βουλευομένῳ περὶ τῶν μεγίστων; τίνι δὲ ἀκριβεστέρας
δικαιοσύνης ἢ τῷ μείζονι τῶν νόμων; τίνι δὲ σωφροσύνης ἐγκρα-
τεστέρας ἢ ὅτῳ πάντα ἔξεστι; τίνι δὲ ἀνδρείας ἰσχυροτέρας ἢ ὑφ'*

---

3 *οὐχ αὐτῷ* PY 4 *μικράν — ἐχόντων* seclusi propter v. *μόνου τοῦ ἔχοντος* 5 *μόνον* B (?) *ὅτου δ' ἂν* scripsi, *ὅταν* (vel *ὅτ' ἂν*) *δὲ* VPY *ὅτῳ δὲ* (om. *ἂν*) UB 6 *ὑπακούουσι* UB 7 *ἐκείνου* seclusi, additum propter *ὅταν* l. 5 *ἀνήριθμα* VPY *ἀναρίθμητα* UB *ἀνθρώπων καὶ μικτὰ ἀνθρώποισ* UBV 8 *ἀποβλέπει* UB *πρὸσ τὴν* scripsi, *πρὸς μίαν* libri *πάντων δὲ* (om. *οὗτοσ*) V *πάντων δὴ οὗτοσ* U *πάντων δὲ οὗτοσ* B 9 *γίνεται* UVPY 11 *ὀφελεῖ* V *δὲ* pro *γὰρ* UBV 13 *ἅπαντα* UB *αὐτὴν* UB *αὐτὴν* V (at corr. *αὐτῆσ*) 16 *νικῶν* PY 17 *παραταττόμενον* scripsi *παρατάττοντα* VPY *προστάττοντα* UB *μόνον* PY 18 *οὕτω σφόδρα* Herwerden perperam 19 *περι ετερον πονεῖν* V *περὶ ἑτέρων πονεῖν* PY *παρὼν ᾧ τὸ πονεῖν* UB, fortasse: *ὥστε ⟨ὃν ὁρᾷ⟩ ὑπὲρ ἑαυτοῦ πονεῖν ἀναδεχόμενον, τούτῳ μηδὲ* etc. *ἀναγκαίων* P *τοῦτο* P 20 ⟨*δὲ*⟩ add. Dindorf, *δοκεῖ — αὐτοῦ* del. Wil. cf. Hom. Od. *τ* 114 23 *ὁ γὰρ* etc. haec non bene cohaerent cum antecedentibus 24 *δὴ* pro *δεῖ* V *φρονίσεωσ* P 25 *τίνι δὲ σωφροσύνησ — ἔξεστι* post *σώζεται* transp. U 27 *ἔξεστιν* U

11 *οὔ πάντα σῴζεται; τίνα δὲ μᾶλλον εὐφραίνει τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς*
ἢ τὸν σύμπαντας ἀνθρώπους θεατὰς καὶ μάρτυρας ἔχοντα τῆς
αὑτοῦ ψυχῆς; ὥστε μήποτε πράξαντι μηδὲν οἷόν τε λαθεῖν, οὐ
μᾶλλον ἢ τῷ ἡλίῳ πορεύεσθαι διὰ σκότους· πάντα γὰρ τἄλλα
ἀναφαίνων πρῶτον ἑαυτὸν ἐπιδείκνυσι.
12 *λέγω δὲ ταῦτα οὐκ ἀγνοῶν ὅτι τὰ ῥηθέντα νῦν ὑπ᾽ ἐμοῦ ἐν*
πλείονι χρόνῳ ἀνάγκη λέγεσθαι·
ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι δέος μήποτε ἐγὼ φανῶ τι κολακείᾳ λέγων. οὐ
13 *γὰρ ὀλίγην οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δέδωκα βάσανον τῆς ἐλευθερίας. εἰ*
δὲ ἐγὼ πρότερον μέν, ὅτε πᾶσιν ἀναγκαῖον ἐδόκει ψεύδεσθαι διὰ
φόβον, μόνος ἀληθεύειν ἐτόλμων, καὶ ταῦτα κινδυνεύων ὑπὲρ τῆς
ψυχῆς, νῦν δέ, ὅτε πᾶσιν ἔξεστι τἀληθῆ λέγειν, ψεύδομαι, μηδενὸς
κινδύνου παρεστῶτος, οὐκ ἂν εἰδείην οὔτε παρρησίας οὔτε κολα-
14 *κείας καιρόν. καίτοι σύμπαντες οἱ πράττοντες ὁτιοῦν ἑκόντες ἢ*
χρημάτων ἕνεκα πράττουσιν ἢ δόξης ἢ δι᾽ ἡδονήν τινα ἄλλην ἢ
15 *λοιπὸν οἶμαι δι᾽ ἀρετὴν καὶ τὸ καλὸν αὐτὸ τιμῶντες. ἐγὼ δὲ χρή-*
ματα μὲν λαβεῖν παρ᾽ οὐδενὸς πώποτε ἠξίωσα, πολλῶν δοῦναι
βουλομένων, τῶν ἐμαυτοῦ δὲ ὀλίγων ὑπαρχόντων οὐ μόνον μετα-
16 *διδοὺς ἑτέροις, ἀλλὰ καὶ ῥίπτων φανήσομαι πολλάκις. ἡδονὴν δὲ* (39 M
ποίαν ἐθηρώμην, ὁπότε καὶ τῶν κολάκων οἱ φανερῶς πεποιημένοι
τέχνην ταύτην ὁμολογοῦσιν ἁπάντων ἀηδέστερον τὸ κολακεύειν;
πῶς γὰρ ἡδύ, ἵν᾽ ἄλλον ἀδίκως ἐπαινῇ τις, αὐτὸν δικαίως ψέγε-
17 *σθαι; καὶ μὴν οὐδὲ ἔνδοξον οὐδὲ καλὸν εἶναι δοκεῖ τὸ κολακεύειν,*
ἵνα τιμῆς ἕνεκεν ἢ δι᾽ ἀρετήν τις τοῦτο ἐπιτηδεύῃ. πασῶν γάρ,
ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν κακιῶν αἰσχίστην τις ἂν εὕροι τὴν κολακείαν.
18 *πρῶτον μὲν γὰρ τὸ κάλλιστον καὶ δικαιότατον διαφθείρει, τὸν*
ἔπαινον, ὥστε μηκέτι δοκεῖν πιστὸν μηδὲ ἀληθῶς γιγνόμενον, καὶ
τό γε πάντων δεινότατον, τὰ τῆς ἀρετῆς ἔπαθλα τῇ κακίᾳ δίδω-
σιν. ὥστε πολὺ χεῖρον δρῶσι τῶν διαφθειρόντων τὸ νόμισμα·
οἱ μὲν γὰρ ὕποπτον ποιοῦσι τὸ νόμισμα, οἱ δὲ τὴν ἀρετὴν ἄπι-

---

1 *εὐφρανεῖ* UBV *ἐμφανίζει* Wil. dub. 3 *ἑαυτοῦ* PY *μήτε* UBV; om. *μηδὲν* UB 6 *καὶ λέγω* (om. *δὲ*) UBV *ἐν* om. UBV 8 *ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι* etc. quomodo cum antecedentibus cohaereant, non intellego 12 *ἔξεστιν* U 13 *παρησίας* P 14 *καὶ τοίνυν πάντες* libri, corr. Reiske 15 *πράττουσι* P 17 *πολλῶν δ᾽ οὖν καὶ* UB 19 *φανίσομαι* V (corr.—*ήσομαι*) 20 *ὁπότε* Emp. *ὁπόταν* libri *εἰσ* pro *οἱ* P 21 *ἀηδέστατον* Reiske *κολακεύειν; ἄλλον γὰρ ἀδίκωσ ἐπαινῶν τισ αὐτὸσ δίκαιοσ ψέγεσθαι* V *κολακεύειν; πῶσ γὰρ ἡδὺ ἄλλον ἀδίκωσ ἐπαινεῖν ὡς* (B *ὃσ*) *ἂν ἀγαπᾷ αὐτὸν δικαίωσ ψέγεσθαι* UB 23 *εὔδοξον* V *οὐδὲν ἔνδοξον* P 24 *τισ* om. UBV 25 *τῶν* om. V *τισ* om. UBV *κολακίαν* U 26 *διαφθείρειν* P 27 *ἀληθὲσ* UB *οἳ* pro *καὶ* UB 28 *διδόασιν* UB 30 *οἱ μὲν γὰρ — νόμισμα* om. UB *ἄπιστον ἐργαζόμενοι* UB

στον. ἔπειτα δὲ οἶμαι ἀεί ποτε μὲν ὁ πονηρὸς ἀνόητος λέγεται 19
καὶ ἔστιν ὄντως, τῷ δὲ ἄφρονι πάντας ὑπερβέβληκεν ὁ κόλαξ.
μόνος γὰρ τῶν ἀφανιζόντων τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἐκείνους θαρρεῖ
τὰ ψευδῆ λέγειν τοὺς μάλιστα εἰδότας ὅτι ψεύδεται. τίς γὰρ
ἄπειρός ἐστι τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων; ἢ τίς ἠλίθιος οὕτως ὅστις
οὐκ οἶδεν πότερον πόνοις ἢ ῥᾳθυμίᾳ χαίρει καὶ πότερον ἥδεται
πλέον ἔχων ἢ τὰ δίκαια πράττων καὶ πότερον ἡδονῶν ἥττων ἐστὶν
ἢ τῶν καλῶν πράξεων ἐραστής; καὶ τοίνυν ὃ μάλιστα οἴεται, χαρί- 20
ζεσθαι τοῖς ἐπαινουμένοις, ἐμοὶ δοκεῖ τούτου καὶ μάλιστα ἀπο-
τυγχάνειν· τοὐναντίον γὰρ ἀπεχθάνεσθαι μᾶλλον ἢ χαρίζεσθαι τοῖς
μὴ τελέως κούφοις. αὐτίκα ⟨ὁ⟩ τὸν πένητα μακαρίζων ὡς πλού- 21
σιον αὐτὸς μὲν ψεύδεται, τῷ δὲ μακαριζομένῳ τὴν πενίαν ὀνει-
δίζει. πάλιν ὁ τὸν αἴσχιστον ὡς καλὸν ἐπαινῶν ἄλλο τι ἢ προ-
φέρει τὸ αἶσχος αὐτῷ; ἢ ὁ τὸν ἀνάπηρον ὁλόκληρον εἶναι λέγων
πῶς ἂν χαρίζοιτο ὑπομιμνήσκων τῆς ἀτυχίας; ὁ δὲ αὖ τὸν ἀνόητον
ὡς φρόνιμον ὑμνῶν, οὗτος ἂν τυχὸν ἁπάντων εἴη πιθανώτερος
διὰ τὴν ἄνοιαν τοῦ ἀκούοντος καὶ τοσούτῳ γε μείζονα ἐργάζεται
M) βλάβην· ἀναπείθει γὰρ ὑπὲρ ἑαυτοῦ βουλεύεσθαι καὶ μὴ τοῖς φρο-
νίμοις ἐπιτρέπειν. [ὁ μὲν γὰρ τὸν δειλὸν ὡς ἀνδρεῖον θαυμάζων, 22
οὗτος δικαιότατα χρῆται τῇ ἀνοίᾳ τοῦ κολακευομένου· τάχιστα γὰρ
ἂν οἶμαι ἀπόλοιτο πειθόμενος αὐτῷ καὶ τῆς ἀνδρείας τὰ ἔργα ἐπι-
χειρῶν.] καθόλου δὲ φωραθεὶς μὲν ὁ κόλαξ οὐ καταγιγνώσκεται 23
μόνον, ἀλλὰ καὶ μισεῖται· δοκεῖ γὰρ καταγελῶν λέγειν· πείσας δὲ
ὡς ἀληθῶς λέγει οὐ μεγάλης τινὸς τυγχάνει χάριτος. τί γὰρ καὶ
δοκεῖ χαρίζεσθαι τἀληθῆ λέγων; πολύ γε μὴν πονηρότερός ἐστι τῶν 24
ψευδομένων μαρτύρων. οἱ μὲν γὰρ οὐ διαφθείρουσι τὸν δικαστήν,
ἀλλὰ μόνον ἐξαπατῶσιν· ὁ δὲ κολακεύων ἅμα δεκάζει τῷ ἐπαίνῳ.
ἵνα δὲ μήτε ἐγὼ κολακείας αἰτίαν ἔχω τοῖς θέλουσι δια- 25
βάλλειν μήτε σὺ τοῦ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς ἐθέλειν ἐπαινεῖσθαι, ποιή-
σομαι τοὺς λόγους ὑπὲρ τοῦ χρηστοῦ βασιλέως, ὁποῖον εἶναι δεῖ

---

1 ἀείποτε Emp. ποτε libri μὲν om. P. 5 τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων P 6 οἶδεν UV 7 ἔχων εἶναι UB 8 καλλῶν P 9 τοῦτο U 10 ἢ μὴ χαρίζεσθαι UBV τῷ μὴ τελέωσ κούφῳ UB 11 ὁ apogr. rec., om. libri 13 προσφέρει UY 14 ὁ om. V ἀνάπειρον UY λέγων εἶναι UY 15 ουδε αν V 16 φρόνημον P Dio fortasse scripsit: ὑμνῶν, ὅσῳ τυχὸν ἁπάντων ἐστὶ πιθανώτερος διὰ τὴν ἄνοιαν τοῦ ἀκούοντος, τοσούτῳ γε etc. 17 τοσοῦτο ex τοσούτῳ fecit U m. s. 18 τὰ ὑπὲρ ἑαυτὸν UB 19 ὁ μὲν γὰρ — ἐπιχειρῶν seclusi quae subabsurda sunt 20 δικαιότατα corruptum; δὴ καιριώτατα Geelius 22 καταγινώσκεται libri omnes 25 ἔστιν U 27 δικάζει PY καὶ δικάζει V 29 ἐθέλησ Y 30 τὸ ποῖον UBVY

26 καὶ τίς ἡ διαφορὰ τοῦ προσποιουμένου μὲν ἄρχοντος εἶναι, πλεῖ-
στον δὲ ἀπέχοντος ἀρχῆς καὶ βασιλείας. εἰ δέ τις φήσει με τοὺς
αὐτοὺς ποιεῖσθαι λόγους, τοῦτο ἂν εἴη κοινὸν ἐμοὶ τὸ ἔγκλημα καὶ
Σωκράτει. φασὶ γάρ ποτε Ἱππίαν τὸν Ἠλεῖον, διὰ χρόνου πλείονος
ἀκούοντα τοῦ Σωκράτους περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς λέγοντος,
27 καὶ παραβάλλοντος, ὥσπερ εἰώθει, τοὺς κυβερνήτας καὶ ἰατροὺς
καὶ σκυτοτόμους καὶ κεραμέας, εἰπεῖν, ἅτε σοφιστήν, Πάλιν σὺ
ταὐτά, Σώκρατες; καὶ ὃς γελάσας ἔφη, Καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. σὺ
μὲν γάρ, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ σοφίας οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν
λέγεις, ἡμῖν δὲ ἓν τοῦτο δοκεῖ τῶν καλλίστων εἶναι. τοὺς μὲν γὰρ
28 ψευδομένους οἴδαμεν πολλὰ καὶ ἀνόμοια λέγοντας· τοῖς δὲ ἀλη-
θεύουσιν οὐχ οἷόν τε ἕτερα εἰπεῖν τῶν ἀληθῶν. ἐγὼ δὲ εἰ μὲν
ἑώρων ἄλλην ὑπόθεσιν σπουδαιοτέραν ἢ σοὶ μᾶλλον προσήκουσαν,
ἐκείνην ἂν ἐπεχείρουν ποιήσασθαι. νῦν δὲ οὔτε ἰατρὸν ἄλλους
τινὰς ἀκούειν [ἢ λέγειν] λόγους φαίην ἂν ὀρθῶς ἢ τοὺς περὶ ὑγιείας
σώματος καὶ νόσου· [οὗτοι γὰρ ὑγιεινοὶ καλοῦνται ἰατροῖς·] οὔτε (41
κυβερνήτην ἢ τοὺς περὶ ὡρῶν καὶ ἀνέμων καὶ ἄστρων· οὗτοι γὰρ
29 κυβερνητικοὶ δικαίως λέγονται· οὔτε ἄρχοντα καὶ βασιλέα ἢ τοὺς
περὶ ἀρχῆς τε καὶ διοικήσεως ἀνθρώπων. ὡς δὲ καὶ περὶ τούτων
ἐνόμιζε Σωκράτης πειράσομαι εἰπεῖν. μετὰ γὰρ τὴν ἀπόκρισιν
30 τὴν περὶ τῆς εὐδαιμονίας ἐπύθετο τοῦ Σωκράτους ὁ ἐκεῖνο τὸ
ἐρώτημα ἐρωτήσας, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, τοῦτο μὲν ἐπίστασαι παντὸς
μᾶλλον, ὅτι τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀνθρώπων ἐκεῖνός ἐστιν ἰσχυρό-
τατος καὶ μηδὲ τῶν θεῶν αὐτῶν ἥττονα ἔχων δύναμιν, ᾧ γε ἔνεστι
καὶ τὰ ἀδύνατα δοκοῦντα ποιῆσαι δυνατά, [εἰ βούλοιτο πεζεύεσθαι
31 μὲν τὴν θάλατταν, πλεῖσθαι δὲ τὰ ὄρη, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἐκλείπειν
ὑπὸ ἀνθρώπων πινομένους]. ἢ οὐκ ἀκήκοας ὅτι Ξέρξης ὁ τῶν Περ-
σῶν βασιλεὺς τὴν μὲν γῆν ἐποίησε θάλατταν, διελὼν τὸ μέγιστον
τῶν ὀρῶν καὶ διαστήσας ἀπὸ τῆς ἠπείρου τὸν Ἄθω, διὰ δὲ τῆς

---

3 ποιῆσαι UBY scribendum: ⟨ἀεὶ⟩ ποιεῖσθαι 4 φησὶ UBV Cf. Xen. Mem. IV, 4, 5 6 εἴωθε UBVY 7 σὺ ταυτα V σὺ ταῦτα UPY σὺ τὰ αὐτὰ B 9 τὰ αὐτὰ VP οὐδέποτε τὰ περὶ U, ταὐτὰ om. Y 11 οἶδα μὲν UBY 14 ποιή-σασθαι corruptum; fort. ἐκείνῃ ἂν ἐπεχείρουν 15 ἢ λέγειν seclusi ὑγείασ UB ὑγίασ P 16 οὗτοι γὰρ — ἰατροῖς addita ab interpolatore propter concinnitatem ἰατροὶ UVYP 18 καλοῦνται (mrg. γρ. λέγονται) P 19 δὴ pro δὲ V 21 τὴν περὶ om. V σοκράτουσ P ὁ om. UB 22 desidero: ⟨Ἀλλ'⟩ ὦ Σώκρατες, ἔφη, τοῦτο μὲν ⟨δή γε⟩ ἐπίστασαι etc. 24 ἔχον P 25 καὶ bis exaratum P εἰ βούλοιτο seclusi, cetera Wil., βούλοιτο μὲν ποιῆσαι πεζεύεσθαι θάλατταν UBV 26 τὴν om. P 27 ἀκήᾶσ (κο a corr.) V 28 θάλασσαν V

θαλάττης τὸν πεζὸν στρατὸν ἄγων ἤλαυνεν ἐφ' ἅρματος; ὥσπερ οἶμαι τὸν Ποσειδῶνά φησιν Ὅμηρος· καὶ τυχὸν ὁμοίως οἵ τε δελφῖνες καὶ τὰ κήτη κάτωθεν ὑπέπλει τὴν σχεδίαν, ὁπότε ἐκεῖνος ἤλαυνεν. καὶ ὁ Σωκράτης, Οὐδὲ τοῦτό σοι ἔχω εἰπεῖν, εἴτε μέγιστον 32
ὁ ταῦτα ποιῶν δύναται, καθάπερ σὺ λέγεις, εἴτε ἐλάχιστον ἢ τὸ παράπαν οὐδέν. αὐτίκα εἰ μὲν ἦν σώφρων καὶ ἀνδρεῖος καὶ δίκαιος καὶ μετὰ γνώμης ἔπραττεν ὅσα ἔπραττεν, ἰσχυρὸν αὐτὸν ἡγοῦμαι καὶ μεγίστην ἔχειν τῷ ὄντι δύναμιν· εἰ δὲ αὖ δειλὸς καὶ 33
ἀνόητος καὶ ἀσελγὴς καὶ παράνομος καὶ δι' ὕβριν ταῦτα ἐπιχειρῶν, τοὐναντίον ἔμοιγε ἀσθενέστερος εἶναι δοκεῖ τῶν σφόδρα πενήτων καὶ μηδὲ ἕνα γῆς κεκτημένων βῶλον, ὥστε διαθρύψαι μακέλλῃ τροφῆς ἕνεκεν, [οὐχ ὅπως τὰ μέγιστα διθρύπτειν ὄρη, καθάπερ σὺ φῄς]. ὁ γὰρ ἀδύνατος μὲν ὀργὴν ἐπικατασχεῖν πολλάκις ὑπὲρ μικρῶν 34
γιγνομένην, ἀδύνατος δὲ ἐπιθυμίαν παῦσαι τῶν αἰσχίστων, ἀδύνατος δὲ ἀπώσασθαι λύπην, ἐνίοτε μηδενὸς λυπηροῦ παρόντος, οὐ δυνάμενος δὲ ὑπομεῖναι πόνους, οὐδὲ τοὺς ἡδονῆς ἕνεκεν γιγνομένους, ἀδύνατος δὲ τῆς ψυχῆς ἀπελάσαι φόβον, οὐδὲν ὠφελοῦντα ἐν τοῖς δεινοῖς, ἀλλὰ τὰ μέγιστα βλάπτοντα, πῶς οὐκ ἄνανδρος 35
σφόδρα, ἡττώμενος μὲν γυναικῶν, ἡττώμενος δὲ εὐνούχων; ἢ σὺ [τὸν] ἰσχυρὸν εἶναι λέγεις τὸν καὶ τοῦ μαλακωτάτου πάντων ἀσθενέστερον, ὕπνου; ὑφ' οὗ ξυμποδισθεὶς πολλάκις ἄνευ δεσμῶν οὐχ ὅπως ἄλλοις, ἀλλ' οὐδ' ἑαυτῷ δύναται βοηθεῖν οὐδὲ ἐπίκουρον οὐδένα καλέσαι τῶν βουλομένων ἀμύνειν; ταῦτα δὲ ἀκούσας εἶπεν, 36
Ἐκεῖνο μέντοι οἶσθα δήπου, ὦ Σώκρατες, ὅτι τῆς ἁπάσης οἰκουμένης τοῦ πλείστου καὶ ἀρίστου βασιλεύει μέρους. ἔξω γὰρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας καί τινων ὀλίγων ἐθνῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ξύμπαντα τἄλλα ὑφ' ἑαυτῷ πεποίηται, καὶ τῆς μὲν 37

---

2 *τυχων* V   Il. *N* 27   4 *ἤλαυνε* P   *καὶ ὁ — σὺ λέγεισ* om. P (suppl. corr. in mrg.)   6 *οὐδὲν σκόπει γὰρ τοῦτο αὐτίκα* UB   7 *ἰσχυρὰν* UB   10 *ἀσθενέστατοσ* UBV   11 *μηδένα* UB   *κεκτημένον* V   *διατρῖψαι* UB *διατρύψαι* V   *μακέλῃ* V   12 *οὐχ ὅπως — φῄς* del. Wil.   14 e. gr: *τῶν αἰσχίστων ⟨θιγγάνουσαν⟩* et mox *ἀπώσασθαι λύπην ⟨ἐνοχλοῦσαν⟩ ἐνίοτε* etc.   15 *ἀπόσασθαι* U   16 *τοὺσ* Reiske, *τῆσ* libri   18 *καὶ* pro *τὰ* P   *πῶσ οὐ σφόδρα* (om. *ἄνανδροσ*) V *πῶσ οὐ σφόδρα ἀσθενὴσ οὗτοσ* UB   19 *ἡττώμενον γυναικῶν* (om. *μὲν*), *ἡττόμενον δὲ εὐνούχων* V   *ἡττώμενον* P (post. loco)   20 *τὸν* VP; *τοῦτον* ceteri, seclusit Wil.   22 *ἄλλωσ* (corr. *ἄλλοισ*) V *ἄλλῳ* UB   *οὐδὲ αὐτῷ* V   24 *μὲν* pro *μέντοι* UBV   *οὐκ οἶσθα* P   *ὦ* om. UBV   *τῆσ* om. UB   25. *γαργὰρ* V   26 *ἄλλων* mallem abesset propter *τἄλλα*   27 *δοῦλλα* P (pro *τἄλλα*; sed *δου-* in ras.)

καλουμένης Ἀσίας ὅλης ἄρχει μέχρις Ἰνδῶν· πολλοὺς δὲ καὶ αὐτῶν
φασιν ὑπακούειν· τῆς δὲ Λιβύης τοῦ πλείονος μέρους· ἐν δὲ τῇ
Εὐρώπῃ Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας· ἁπάντων τούτων κρατεῖ· ὅθεν
38 *δὴ καὶ μέγας βασιλεὺς κέκληται μόνος ἐκεῖνος. καὶ ὁ Σωκράτης*
εἶπεν, Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο οἶδα ὅλως γε, εἰ βασιλεύς ἐστι τὴν ἀρχὴν
οὐδεμιᾶς πόλεως ἢ κώμης. Σὺ ἄρα, εἶπε, μόνος ἀνήκοος εἶ τού-
των ἃ πάντες ἴσασιν; Ἀκούω, ἔφη, πολλῶν λεγόντων ἃ σὺ λέγεις
καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· ὃ δὲ οὐκ ἐᾷ με γιγνώσκειν ὃ λέγω
39 *τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ οἶδα, ὦ ἄριστε, εἰ νομίμως καὶ δικαίως τού-*
των ἁπάντων προέστηκεν καὶ τοιοῦτος ὢν ὁποῖον εἴρηκα πολλάκις·
εἰ μὲν γὰρ εὐγνώμων καὶ φιλάνθρωπος καὶ νόμιμος ὢν ἐπὶ σωτηρίᾳ
καὶ τῷ συμφέροντι τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖται, αὐτὸς πρῶτος εὐδαί-
μων [καὶ φρόνιμος] ὤν, καθάπερ εἶπον, καὶ τοῖς ἄλλοις μεταδιδοὺς
[καὶ] τῆς αὐτοῦ εὐδαιμονίας, οὐ δίχα θεὶς τό τε αὐτοῦ καὶ τὸ τῶν
ἀρχομένων συμφέρον, ἀλλὰ τότε χαίρων μάλιστα καὶ τότε νομίζων
ἄριστα πράττειν, ὅταν ὁρᾷ καλῶς πράττοντας τοὺς ἀρχομένους,
40 *δυνάμει τε μέγιστός ἐστιν καὶ βασιλεὺς ἀληθῶς· εἰ δὲ φιλήδονος*
καὶ φιλοχρήματος καὶ ὑβριστὴς καὶ παράνομος, αὐτὸν οἰόμενος
αὔξειν μόνον, ὡς ἂν πλεῖστα μὲν χρήματα κεκτημένος, μεγίστας (43)
δὲ καὶ πλείστας καρπούμενος ἡδονάς, ῥαθύμως δὲ διάγων καὶ
ἀπόνως· τοὺς δὲ ὑπηκόους ἅπαντας ἡγούμενος δούλους καὶ ὑπηρέτας
41 *τῆς αὐτοῦ τρυφῆς, οὐδὲ ποιμένος ἐπιεικοῦς ἔχων ἦθος, σκέπης*
καὶ νομῆς προνοούμενος τοῖς αὐτοῦ κτήνεσιν, ἔτι δὲ θῆρας ἀπ-
αμύνων καὶ φῶρας προφυλάττων, ἀλλ' ⟨αὐτὸς⟩ πρῶτος διαρπάζων
τε καὶ φθείρων καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτρέπων, καθάπερ, οἶμαι, πολε-
μίων λείαν, οὐκ ἄν ποτε εἴποιμι τὸν τοιοῦτον ἄρχοντα ἢ αὐτο-
κράτορα ἢ βασιλέα, πολὺ δὲ μᾶλλον τύραννον καὶ λευστῆρα, ὡς

---

1 *πολλοὶ δὲ καὶ αὐτῆσ* UB *τούτων* (pro *αὐτῶν*) Wil. 2 *δὲ* (ante *Λιβ.*) om. UBV *τοὺσ πλείονασ* UB *μέρουσ* om. UBV 3 *κρατεῖν* UB 5 *ἐστιν* V 6 fortasse: *οὐδ' εἰ μιᾶς πόλεως ἢ κώμης ⟨ἄρχει⟩ εἶπεν* VU *τούτων ἅπαντεσ* VP *τούτου ὅν* UB 8 *γινώσκειν* VP 10 *προέστικε* P · *εἴρηκασ* UBV 11 *μὲν γὰρ* UB *μὲν οὖν* P *μὲν* V 13 *εὐδαίμων καὶ φρόνιμοσ* V *καὶ εὐδαίμων καὶ φρόνιμοσ* UB *καὶ φρόνιμοσ εὐδαίμων* P, verba *καὶ φρόνιμοσ* secl. Emp. *διδοὺσ* UB *καὶ* ante *τῆς* del. Reiske 14 *οὐ διδαχθεὶσ* V *οὐ δι ..... τότε* P 17. *ἐστι* om. P 18. scribendum: *αὐτὸν βουλόμενος αὔξειν* vel *οἰόμενος ⟨δεῖν⟩ αὔξειν* 19 *πληστα* V immo *κτώμενος;* si *κεκτημένος* servatur, infra scribendum est: *ῥαθύμως διάγῃ καὶ* etc. deleto *δέ* 21 *ὑπηρέτασ αὐτοὺσ τρυφῆσ* V 23 *νομῆσ* Emp. *μονῆσ* libri omnes *κτήνεσιν* Emp. corr. P *κτήμασιν* UBV 24 *ἀλλὰ πρῶτος* libri, *αὐτὸσ* add. Emp. 25. *διαφθείρων* U 27. *τύραννον κελευστῆρα* VP *ὅ ποτε* UBV

ποτε προσεῖπεν ὁ Ἀπόλλων τὸν Σικυώνιον τύραννον, εἰ καὶ πολλὰς
μὲν ἔχοι τιάρας, πολλὰ δὲ σκῆπτρα ὑπακούοιεν αὐτῷ. τοιαῦτα μὲν 42
ἐκεῖνος εἰώθει λέγειν, προτρέπων ἀεὶ πρὸς ἀρετὴν καὶ βελτίους
ποιῶν καὶ ἄρχοντας καὶ ἰδιώτας.

ὅμοια δὲ εἰρήκασι περὶ ἀρχῆς καὶ βασιλείας οἱ μετ᾽ αὐτόν, ὡς
οἷόν τε ἑπόμενοι τῇ σοφωτάτῃ γνώμῃ. αὐτὰ δὲ πρῶτα δηλοῖ τὰ
ὀνόματα τὴν διαφορὰν τῶν πραγμάτων. λέγεται γὰρ ἡ μὲν ἀρχὴ 43
νόμιμος ἀνθρώπων διοίκησις καὶ πρόνοια ἀνθρώπων κατὰ νόμον,
βασιλεία δὲ ἀνυπεύθυνος ἀρχή, [βασιλεὺς δὲ καὶ αὐτοκράτωρ ὁ αὐτὸς
ἀνυπεύθυνος ἄρχων] ὁ δὲ νόμος βασιλέως δόγμα. ὁ δὲ τύραννος καὶ ἡ 44
τυραννὶς ἐναντίον τούτοις βίαιος καὶ παράνομος χρῆσις ἀνθρώπων τοῦ
δοκοῦντος ἰσχύειν πλέον. [οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς διανοούμεθα καὶ φαμὲν 45
περὶ τοῦ θείου καὶ θεοφιλοῦς αὐτοκράτορος καὶ βασιλέως] τρία γὰρ
εἴδη, τὰ φανερώτατα, πολιτειῶν [ὀνομάζεται] γιγνομένων κατὰ νόμον
καὶ δίκην μετὰ δαίμονός τε ἀγαθοῦ καὶ τύχης ὁμοίας· μία μὲν ἡ πρώτη
καὶ μάλιστα συμβῆναι δυνατή, περὶ ἧς ὁ νῦν λόγος, εὖ διοικουμένης
πόλεως ἢ πλειόνων ἐθνῶν ἢ ξυμπάντων ἀνθρώπων ἑνὸς ἀνδρὸς ἀγα-
θοῦ γνώμῃ καὶ ἀρετῇ· δευτέρα δὲ ἀριστοκρατία καλουμένη, οὔτε ἑνὸς 46
M) *οὔτε πολλῶν τινων, ἀλλὰ ὀλίγων τῶν ἀρίστων ἡγουμένων, πλεῖον*
ἀπέχουσα ἤδη τοῦ δυνατοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος· [τοῦτο ἔμοιγε
δοκεῖ καὶ Ὅμηρος εἰπεῖν διανοηθείς,

οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
εἷς βασιλεύς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.]

τρίτη δὲ πασῶν ἀδυνατωτάτη σχεδὸν ἡ σωφροσύνῃ καὶ ἀρετῇ 47
δήμου προσδοκῶσά ποτε εὑρήσειν κατάστασιν ἐπιεικῆ καὶ νόμιμον,
δημοκρατία προσαγορευομένη, ἐπιεικὲς ὄνομα καὶ πρᾷον, εἴπερ ἦν
δυνατόν. τρισὶ δὲ ταύταις, ὥσπερ εἴρηται, πολιτείαις τρεῖς ἐναντίαι 48
[καὶ] παράνομοι διαφθοραί, ἡ μὲν πρώτη [τε καὶ ἀρίστη καὶ μόνη

---

1 *ὁ Ἀπολλώνιοσ* P cf. Herodot. V 67 2 *ἔχοντι ἄρασ* P (at *-τι ἄ-* a corr.) *ὑπακούεν* (corr. *-ειν*) V *ὑπακούοι ἐν* P 6 *οἷοιτε* V *ταῦτα δὲ* UBV 9 *ἀρχή. βασιλεὺσ — ἄρχων* UBV, *ἄρχων* (cett. om.) P, sed mrg. habet a corr. quae ceteri; secluserunt interpolationem editores inde a Veneta 11 malim *ἡ ⟨δὲ⟩ τυραννίς*, deletis *ὁ δὲ τύραννος καὶ* *βίαιον* UB 12 *ἰσχύει* V *πλέον· οὕτω δὲ — βασιλέωσ* libri omnes; seclusit Reiske 14 *ὀνομάζεται* seclusi, *νομίζεται* U *γινομένων* V 16 *συμμεῖναι* pro *συμβῆναι* Cobetus perperam *εὖ* om. UBV 19 *ὀλίγον* P 20 *τοῦτο ἔμοιγε — ἀγκυλομήτεω* seclusi. multo cautius enim ipse Dio in antecedentibus 22 Il. B 204 *κύρανος* U 23 *ἀγγυλομήτεω* P (prius *γ* in *κ* mutatum) 24 *ἀδυνατω* (supra *ω* habet *ττ*) P *ἡ* Reiske, *καὶ* UBV om. P *σωφροσύνη καὶ ἀρετὴ* P 25 *δήμῳ* UB *καὶ κατάστασιν* V *νόμον* UB *νμον* V 27 *ὥσπερ εἴρηται* Ubinam dictum est? 28 *καὶ* ante *παράνομοι* del. Emp.

δυνατή], τυραννίς, ἑνὸς ὕβρει καὶ βίᾳ τοῦ κακίστου τῶν ἄλλων
ἀπολλυμένων· ἡ δὲ μετ' ἐκείνην ὀλιγαρχία, σκληρὰ καὶ ἄδικος
πλεονεξία πλουσίων τινῶν καὶ πονηρῶν ὀλίγων ἐπὶ τοὺς πολλοὺς
49 καὶ ἀπόρους συστᾶσα· ἡ δὲ ἑξῆς ποικίλη καὶ παντοδαπὴ φορὰ
πλήθους οὐδὲν εἰδότος ἁπλῶς, ταραττομένου δὲ ἀεὶ καὶ ἀγριαινον-
τος ὑπὸ ἀκολάστων δημαγωγῶν, ὥσπερ κλύδωνος ἀγρίου καὶ χαλεποῦ
ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν μεταβαλλομένου. τούτων μὲν οὖν ὁ λόγος
ἄλλως ἐπεμνήσθη, πολλὰ παθήματα καὶ συμφορὰς ἑκάστης αὐτῶν
50 ἐκ τοῦ πρότερον χρόνου δεῖξαι δυνάμενος· περὶ δὲ τῆς εὐδαίμονός
τε καὶ θείας καταστάσεως τῆς νῦν ἐπικρατούσης χρὴ διελθεῖν ἐπι-
μελέστερον. πολλαὶ μὲν οὖν εἰκόνες ἐναργεῖς καὶ παραδείγματα
οὐκ ἀμυδρὰ τῆσδε τῆς ἀρχῆς, ἔν τε ἀγέλαις καὶ σμήνεσι διασημαι-
νούσης τῆς φύσεως τὴν κατὰ φύσιν τοῦ κρείττονος τῶν ἐλαττόνων
ἀρχὴν καὶ πρόνοιαν· οὐ μὴν φανερώτερον οὐδὲ κάλλιον ἕτερον ⟨ἂν⟩
γένοιτο τῆς τοῦ παντὸς ἡγεμονίας, ἢ ὑπὸ τῷ πρώτῳ τε καὶ ἀρίστῳ
θεῷ * * ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΟΣ
51 τοιοῦτος δὲ ὢν πρῶτον μέν ἐστι θεοφιλής, ἅτε τῆς μεγί- (45)
στης τυγχάνων παρὰ θεῶν τιμῆς καὶ πίστεως. καὶ πρῶτόν γε
καὶ μάλιστα θεραπεύσει τὸ θεῖον, οὐχ ὁμολογῶν μόνον, ἀλλὰ
καὶ πεπεισμένος εἶναι θεούς, ἵνα δὴ καὶ αὐτὸς ἔχῃ τοὺς κατ'
52 ἀξίαν ἄρχοντας. ἡγεῖται δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις συμφέρειν τὴν
αὑτοῦ πρόνοιαν οὕτως ὡς αὑτῷ τὴν ἐκείνων ἀρχήν. καὶ μὴν ἐκεῖνο
ἑαυτῷ συνειδὼς ὡς οὔποτε δῶρον δέξεται παρὰ κακῶν ἀνδρῶν,
οὐδὲ τοὺς θεοὺς ἀναθήμασιν οὐδὲ θυσίαις οἴεται χαίρειν τῶν ἀδί-
κων [ἀνδρῶν], παρὰ μόνων δὲ τῶν ἀγαθῶν προσίεσθαι τὰ διδόμενα.
τοιγαροῦν θεραπεύειν ἀφθόνως αὐτοὺς σπουδάσει καὶ τούτοις·
ἐκείνοις γε μὴν οὐδέποτε παύσεται τιμῶν, τοῖς καλοῖς ἔργοις καὶ

---

1 δυνατῇ P δυνατη τε V δυνατωτάτη UB τε — δυνατή seclusi ridiculum interpolatoris additamentum 4 συστᾶσα P σύστασις ceteri δ' P ποικίλλη U 6 καὶ δημαγωγῶν V παιδαγωγῶν U 7 μεταβαλομένου V 8 ἀλλ' ὡσ ὑπεμνήσθη P 9 προτέρου UB δυναμένου V εὐδαιμονίασ VP; possit etiam scribi: εὐδαιμονικῆς 11 ἐναργῆσ U 12 σμήνεσιν VP (at corr. μ in κ mut.) ἐπισημαινούσησ UB 14 ἂν abest a libris, post φανερώτερον addebat Jacobs 15 ἡγεμονείασ V 16 θεῷ τὰ περὶ τοῦ διὸσ VP (sed V accentibus fere caret) θεῷ τάττεται τῷ Διί UB cf. praef. 17 τοσοῦτοσ δὲ libri, corr. Reiske. Ante τοιοῦτος hiat sententiarum conexus 18 τε pro γε V 19 θεραπεύειν UB οὐ μόνον UB 20 ἔχοι UBV 21 ἡγεῖτο V νομίσει P 22 ἐκεῖνοσ P 23 τῶν κακῶν U (τῶν a correctore rec. add.) 24 οὐδὲ τοὺς — ἀνδρῶν om. U m. pr. (mrg. γρ. οὐδὲ — ἀδίκων) 25 ἀνδρῶν seclusi παράνομον δὲ τῶν UBV (hic accentibus caret) θεῶν pro ἀγαθῶν UBV δεδομένα libri, corr. Wil. 26 θεραπεύει UB σπουδάσει om. UBV τούτουσ V 27 ἐκείνουσ γε UBV

ταῖς δικαίαις πράξεσιν. ἕκαστόν γε μὴν τῶν θεῶν ἱλάσκεται κατὰ
[τὴν τοῦ θεοῦ] δύναμιν. ἡγεῖται δὲ τὴν μὲν ἀρετὴν ὁσιότητα, τὴν 53
δὲ κακίαν πᾶσαν ἀσέβειαν. εἶναι γὰρ ἐναγεῖς καὶ ἀλιτηρίους οὐ
μόνον τοὺς τὰ ἱερὰ συλῶντας ἢ λέγοντάς τι βλάσφημον περὶ τῶν
θεῶν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τούς τε δειλοὺς καὶ ἀδίκους καὶ ἀκρατεῖς
καὶ ἀνοήτους καὶ καθόλου τοὺς ἐναντίον τι πράττοντας τῇ τε δυνά-
μει καὶ βουλήσει τῶν θεῶν. οὐ μόνον δὲ ἡγεῖται θεούς, ἀλλὰ καὶ 54
δαίμονας καὶ ἥρωας ἀγαθοὺς τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ψυχὰς μετα-
βαλούσας ἐκ τῆς θνητῆς φύσεως· τοῦτο δὲ βεβαιοῖ τὸ δόγμα οὐχ 55
ἥκιστα χαριζόμενος αὐτῷ.

τήν τε τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν οὐ πάρεργον οὐδὲ ἀσχο-
λίαν ἄλλως νενόμικεν, βαρυνόμενος οἶμαι τὰς φροντίδας, ἀλλὰ
ἔργον αὑτοῦ καὶ τέχνην ταύτην. καὶ ὅταν μὲν ἄλλο τι ποιῇ,
οὐδὲν ἡγεῖται σπουδαῖον οὐδὲ τῶν αὑτοῦ πράττειν· ὅταν δὲ
ἀνθρώπους ὠφελῇ, τότε νομίζει τὸ προσῆκον ἀποτελεῖν, ἅτε
ὑπὸ τοῦ μεγίστου θεοῦ ταχθεὶς ἐπὶ τοῦτο τὸ ἔργον, ᾧ ἀπει-
θεῖν οὐ θέμις οὐδὲν οὐδὲ ἄχθεσθαι. [ἅτε προσηκούσας αὐτῷ 56
νομίζων τὰς εὐεργεσίας]. οὐδεὶς γὰρ οὕτω μαλακὸς οὐδὲ φιλή-
5 M) δονος ὃς οὐχ ἥδεται τῇ αὑτοῦ πράξει, κἂν τύχῃ ἐπίπονος· ὡς
ἥκιστα μὲν κυβερνήτης ⟨ἂν⟩ ἀχθεσθείη τοῖς ἐν θαλάττῃ πόνοις,
ἥκιστα δὲ γεωργὸς τοῖς περὶ γεωργίαν ἔργοις, ἥκιστα δὲ κυνηγέτης
οἷς δεῖ θηρῶντα κάμνειν· καίτοι σφόδρα μὲν ἐπίπονον γεωργία,
σφόδρα δὲ κυνηγεσία. οὐ μὴν ἀπαξιοῖ τὸ κάμνειν καὶ ἐνοχλεῖσθαι 57
τῶν ἄλλων ἕνεκεν, οὐδὲ ταύτῃ χεῖρον πράττειν νενόμικεν, ἐὰν δέῃ
πλείστους αὐτὸν ἀνέχεσθαι πόνους καὶ πλεῖστα πράγματα ἔχειν.
ὁρᾷ γὰρ ὅτι πανταχοῦ τὸ βέλτιον τοῦ ἥττονος ἔταξεν ὁ θεὸς προ- 62

---

1 μετὰ τὴν V 2 τὴν — θεοῦ secl. Wil, coll. Hes. Op. et D. 336 3 οὐ μόνον οὐ UBV 4 τὰ om. UBV 6 καὶ ante καθόλου om. V 7 malim θεοὺς ⟨εἶναι⟩ 8 ἀγαθοὺσ post δαίμονας transponit Dind. probabiliter μεταβαλλούσασ libri, corr. Reiske 10 post αὐτῷ iterum hiat oratio; alioquin scribendum esset τὴν δὲ 12 ἀλλ' ὡς P νενόμικε P 16 ὥσ pro ᾧ V 17 ἄχθεσθαι ἅτε προσηκούσασ αὐτῷ νομίζων οὐδεὶσ etc. UBV ἄχθεσθαι ἅτε προσηκούσασ αὐτῶν νομίζων τὰσ ἐργασίας ουδεὶσ etc. P ἅτε — ἐργασίας del. Geel. εὐεργεσίας scripsi ex coni. 18 οὕτωσ UB 20 ἂν add. Jacobs 21 περὶ γεωργίασ UB 22 ὡσ ἀεὶ V ὃν δεῖ UB εἰσ ἀεὶ P, corr. Emp. θηρῶν κάμνει P 23 οὔγε μὴν P post κυνηγεσία excidit: ⟨σφόδρα οὖν καὶ βασιλεία⟩ 24 πράττων V, item U, sed ων mutatum in ειν 25 αὐτοὺσ ἀνέχεσθαι V αὐτὸσ ἀναδέχεσθαι UB πόνοσ U post ἔχειν libri omnes haec habent: ὁρᾷ γὰρ καὶ τὸν ἥλιον οὐδενὸσ ἐλάττω (ἔλαττον V) τῶν θεῶν ὄντα (ὄντα om. UBV) οὐκ ἀχθόμενον, εἰ σωτηρίας ἕνεκεν ἀνθρώπων καὶ βίου τὸν αἰῶνα διαπράττεται πάντα ὅσα πράττει· quae seclusit Emp., §§ 58—61 post 85 transponens cf. § 73 sq. 26 ὁρᾷσ libri; corr. Emp.

νοεῖν τε καὶ ἄρχειν, οἷον τέχνην μὲν ἀτεχνίας, ἀσθενείας δὲ δύναμιν, τοῦ δὲ ἀνοήτου τὸ φρόνιμον προνοεῖν καὶ προβουλεύειν ἐποίησεν. ἐν πάσαις δὲ ταύταις ταῖς ἐπιμελείαις τὸ ἄρχειν οὐδαμῶς ῥᾴθυμον, ἀλλὰ ἐπίπονον, οὐδὲ πλεονεκτοῦν ἀνέσεως καὶ σχολῆς, ἀλλὰ
63 *φροντίδων καὶ πόνων. αὐτίκα ἐν νηὶ ἐπιβάταις ἔξεστιν ἀμελεῖν καὶ μηδὲ ὁρᾶν τὴν θάλατταν, ἀλλὰ μηδὲ ὅποι γῆς εἰσι, τὸ τοῦ λόγου, τοῦτο εἰδέναι· καὶ πολλοὶ τὸν τρόπον τοῦτον πλέουσι ταῖς εὐδίαις, οἱ μὲν πεττεύοντες, οἱ δὲ ᾄδοντες, οἱ δὲ εὐωχούμενοι δι' ἡμέρας· ὅταν δὲ καταλάβῃ χειμών, ἐγκαλυψάμενοι περιμένουσι τὸ συμβησόμενον· οἱ δέ τινες καθυπνώσαντες οὐδὲ ἀνέστησαν, ἕως*
64 *ἐγένοντο ἐν τῷ λιμένι. τῷ κυβερνήτῃ δὲ ἀνάγκη μὲν ὁρᾶν πρὸς τὸ πέλαγος, ἀνάγκη δὲ ἀποβλέπειν εἰς τὸν οὐρανόν, ἀνάγκη δὲ προσκοπεῖν τὴν γῆν· οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ἐν τῷ βυθῷ χρὴ λανθάνειν αὐτόν, ἢ λήσεται περιπεσὼν ὑφάλοις πέτραις ἢ ἀδήλοις ἕρμασι·*
65 *μόνῳ δὲ ἐκείνῳ τῆς μὲν νυκτὸς ἧττον ἔξεστι καθυπνῶσαι ἢ τοῖς νηχομένοις· ἡμέρας δὲ εἴ πού τι βραχὺ κλέψειε τοῦ ὕπνου, καὶ τοῦτο μετέωρον καὶ ἀμφίβολον, ὡς ἀναβοᾶν πολλάκις ἢ τὸ ἱστίον στέλλειν ἢ παράγειν τὸ πηδάλιον ἢ ἄλλο τι τῶν ναυτικῶν· ὥστε καὶ κοιμώμενος ἐκεῖνος μᾶλλον ἐπιμελεῖται τῆς νεὼς ἢ τῶν ἄλλων*
66 *οἱ σφόδρα ἐγρηγορότες. ἔν γε μὴν τῷ στρατεύεσθαι τῶν μὲν στρατιωτῶν ἕκαστος αὑτῷ μόνῳ ἐπιμελεῖται καὶ ὅπλων καὶ τροφῆς, καὶ ταῦτα οὐ πορίζων, ἀλλ' ἕτοιμα ἀξιῶν ἔχειν· μόνης δὲ φρον-*
67 *τίζει τῆς ὑγιείας τῆς ἑαυτοῦ, μόνης δὲ τῆς σωτηρίας. τῷ στρατηγῷ δὲ ἔργον ἐστὶν ἅπαντας μὲν ὡπλίσθαι καλῶς, ἅπαντας δὲ εὐπορεῖν σκέπης, οὐ μόνον δὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων γαστέρας πληροῦν, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἵππων· ἐὰν δὲ μὴ πάντες ἔχωσι τὰ ἐπιτήδεια, πολὺ μᾶλλον ἄχθεται ἢ αὐτὸς νοσῶν· σωτηρίαν γε μὴν τὴν ἐκείνων οὐ περὶ ἐλάττονος ποιεῖται τῆς αὑτοῦ. [καὶ γὰρ δὴ νικᾶν μὲν ἀδύνατον ἄνευ σωτηρίας τῶν στρατιωτῶν· ὑπὲρ δὲ τῆς*
68 *νίκης πολλοὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀποθνήσκειν αἱροῦνται.] πάλιν δὲ καθ' ἕκαστον ἡμῶν τὸ μὲν σῶμα, ἅτε ἀνόητον, οὐδὲ αὑτῷ βοηθεῖν*

---

1 *ἀσθενίασ* V 3 *ταῖσ* om. P *ῥάθυμον οὐδὲ ἐπίπονον* UB 4 *ἀλλ'* UB *οὐδὲ πλέον ἔχεται* UB 5 *ἐπιβάτεσ* P 6 *καὶ* om. UB *εἴσιν* U 8 *εὐδείαισ* P *πετεύοντεσ* P 10 *ἕωστε* V 11 *γένοιντο* U *γενόμενοι* B 14 *ὑφάλ' πέτρεσ* P *ἕρμασιν* U 16 *κλέψειεν* UV scribe: *καὶ τοῦτ' ⟨ἔσχε⟩ μετέωρον* vel simile quid 18 *ἢ παραστῆσαι* UBV 19 *καὶ* om. UB 20 *στρατιοτῶν* U 21 *αὐτοῦ μόνου* P 22 *ταῦτα οὐ — φροντίζει τῆσ* om. P *ἀλλὰ* V 23 *στρατιγῷ* P 25 *μόνασ* UB 28 *εὐλάττονοσ* P *καὶ γὰρ — αἱροῦνται* seclusi ineptum interpolatoris additamentum; cf. etiam § 85 30 *δὲ οἱ* V *δὲ τοῖσ* P

ἱκανόν ἐστιν [οὐδὲ ὑπὲρ αὐτοῦ φροντίζειν πέφυκεν], ὅ γε τῆς
ψυχῆς ἀπολιπούσης οὐδὲ ὀλίγον δύναται διαμένειν, ἀλλὰ παρα-
χρῆμα λύεται καὶ ἀπόλλυται· ἡ ψυχὴ δὲ ὑπὲρ ἐκείνου πάσας μὲν
φροντίδας φροντίζει, πάσας δὲ ἐπινοίας σκύλλει καὶ πολλὰ μὲν
ἀνιᾶται λυπουμένη *. καὶ τὸ μὲν σῶμα παρούσης αὐτὸ μόνον 69
αἰσθάνεται τῆς ἀλγηδόνος· ἡ ψυχὴ δὲ πρὶν ἢ γενέσθαι τὴν ἀλγη-
δόνα ἀνιᾶται, πολλάκις δὲ καὶ μὴ μελλούσης γίγνεσθαι δι' ὀρρω-
δίαν. θανάτου δὲ σῶμα μὲν οὐδέποτε ᾔσθετο· ψυχὴ δὲ καὶ τού-
του συνίησι, καὶ πολλὰ πάσχει ῥυομένη μὲν ἐκ νόσων τὸ σῶμα,
ῥυομένη δὲ ἐκ πολέμων, ῥυομένη δὲ ἐκ χειμῶνος, ῥυομένη δὲ ἐκ
θαλάσσης. οὕτω πανταχῇ ἐπιπονώτερον ψυχὴ καὶ ταλαιπωρότερον
σώματος, ὅμως δὲ θειότερον καὶ βασιλικώτερον. καὶ μὴν τῶν γε 70
ἀνθρώπων πᾶς ἂν ὁμολογήσειεν ὡς ἰσχυρότερον καὶ ἡγεμονικώτερον
ἀνὴρ γυναικός. ἀλλ' ἐκείναις μὲν τὰ πολλὰ τῶν ἔργων κατ' οἰκίαν
ἐστί, καὶ ἄπειροι μὲν ὡς τὸ πολὺ χειμώνων διατελοῦσιν, ἄπειροι
δὲ πολέμων, ἄπειροι δὲ κινδύνων. τοῖς δὲ ἀνδράσι προσήκει μὲν 71
στρατεύεσθαι, προσήκει δὲ ναυτιλίας [προσήκει δὲ πλεῖν], ἀνάγκη δὲ
ἐν ὑπαίθρῳ τὰ ἔργα διαπονεῖν. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο μᾶλλον ἄν τις
μακαρίσειε τῶν ἀνδρῶν τὰς γυναῖκας. ὅσοι δ' αὖ δι' ἀσθένειάν τε καὶ 72
μαλακίαν ἐζήλωσαν τὸν ἐκείνων βίον, ὥσπερ Σαρδανάπαλλος, διαβόη-
τοι μέχρι νῦν εἰσιν ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς. τὸ δὲ μέγιστον, ὁρᾷς τὸν ἥλιον, 73
πόσῳ μὲν τῶν ἀνθρώπων ὑπερέχει μακαριότητι θεὸς ὤν· ὅτι δὲ οὐκ
(M) ἀναίνεται δι' αἰῶνος ἡμῖν ὑπουργῶν καὶ τῆς ἡμετέρας ἕνεκα σω-
τηρίας πράττων ἅπαντα. τί γὰρ ⟨ἂν⟩ ἄλλο τις εἴποι τὸν ἥλιον 74
ἐργάζεσθαι δι' αἰῶνος ἢ ὁπόσων ἄνθρωποι δέονται; ποιοῦντα μὲν
καὶ διακρίνοντα τὰς ὥρας, αὔξοντα δὲ καὶ τρέφοντα πάντα μὲν τὰ
ζῷα, πάντα δὲ τὰ φυτά, χορηγοῦντα δὲ τὸ κάλλιστον καὶ ἥδιστον
ὁραμάτων, φῶς, οὗ χωρὶς οὐδὲ τῶν ἄλλων ὄφελος οὐδὲν τῶν καλῶν,

---

1 οὐδὲ — πέφυκεν suspecta ὅτε libri; corr. Reiske 2 ἀπολειπούσησ UBV 4 φροντίζειν V καὶ πολλὰ etc.: τὰ πολλὰ μετ' ἀνίασ καὶ λυπουμένη Emp. σκύλλει corruptum, κυκλεῖ Geel. κυλίει Herwerden 5 παρούσησ αὐτὸ μόνον Dindorfius παρούσησ αὐτῷ μόνον P αὐτὸ παρούσησ μόνον UBV 6 ἢ om. V 7 καὶ om. V μὴ om. UB γίνεσθαι UBP διορρωδεῖν UB 8 θανάτου τε UB τοῦτο libri, corr. Reiske 9 συνίεσι P 10 δ' UB primo loco, ceteris etiam P 11 θαλάττης U ταλαιπορώτερον V ταλαιπορότερον U 13 ὡσ om. UB 14 ἀλ' P 15 ἐστὶν U 17 προσήκει δὲ πλεῖν secl. Emp. ναυτηλίασ V 20 των V βίων P σαρδανάπαλοσ P 21 ἐπιταισχρον V ἐπὶ τ' αἰσχροῦ P (at ου del., ω superscr. corrector), recepi lect. UB ex coni. ortam hic quoque scribendum: ὁρᾷ ut p. 43, 25 24 ἂν add. Dind. 26 μὲν ζῷα (om. τὰ) UBV

οὔτε οὐρανίων οὔτε ἐπιγείων, ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῦ ζῆν· καὶ ταῦτα οὐδέ-
75 ποτε κάμνει χαριζόμενος. ἤπού γε δουλείαν δουλεύειν φαίη τις
ἂν πάνυ ἰσχυράν. εἰ γὰρ καὶ σμικρὸν ἀμελήσειε καὶ παραβαίη τῆς
αὑτοῦ τάξεως, οὐδὲν κωλύει πάντα μὲν οὐρανόν, πᾶσαν δὲ γῆν,
πᾶσαν δὲ θάλατταν οἴχεσθαι, πάντα δὲ τοῦτον τὸν εὐειδῆ καὶ
μακάριον κόσμον τὴν αἰσχίστην καὶ χαλεπωτάτην ἀκοσμίαν φανῆναι.
76 νῦν δέ, ὥσπερ ἐν λύρᾳ φθόγγων ἁπτόμενος ἐμμελῶς, οὐδέποτε
ἐξίσταται τῆς καθαρᾶς τε καὶ ἄκρας ἁρμονίας, μίαν ἀεὶ καὶ τὴν
77 αὐτὴν ἀπιὼν ὁδόν. ἐπεὶ δὲ δεῖται μὲν ἀλέας ἡ γῆ ὥστε γεννῆσαι
τὰ φυόμενα καὶ ὥστε αὐξῆσαι καὶ ὥστε ἐπιτελέσαι, δεῖται δὲ τὰ
ζῷα καὶ σωτηρίας ἕνεκα τῶν σωμάτων καὶ ἡδονῆς τῆς κατὰ φύσιν,
δεόμεθα δὲ πάντων μάλιστα ἡμεῖς, ἅτε πλείστης χρῄζοντες βοη-
θείας, θέρος ἐποίησεν ἀεὶ [καὶ] μᾶλλον, ἐγγυτέρω προσιὼν τῆς
ἡμετέρας οἰκήσεως, ἵνα πάντα μὲν φύσῃ, πάντα δὲ θρέψῃ, πάντα
δὲ τελειώσῃ, θείαν δὲ καὶ θαυμαστὴν παράσχῃ τοῖς ἀνθρώποις
78 εὐφροσύνην τε καὶ ἑορτήν. ἐπεὶ δὲ αὖ πάλιν τἄλλα τε καὶ ἡμεῖς
ἐν χρείᾳ γιγνόμεθα τῆς ἐναντίας κράσεως· δεῖται μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ
ψύχους τὰ σώματα συνίστασθαι, δεῖται δὲ πυκνώσεως τὰ φυτά,
δεῖται δὲ ὄμβρων ἡ γῆ· πάλιν ἄπεισιν ἀφ᾽ ἡμῶν ἀφιστάμενος τὸ
79 μέτριον. οὕτω δὲ πάνυ ἀσφαλῶς καὶ ἀραρότως τηρεῖ τοὺς ὅρους
πρὸς τὸ ἡμῖν συμφέρον, ὥστε εἴτε προσιὼν ὀλίγον ἐγγυτέρω γένοιτο, (50
πάντα ἂν συμφλέξειεν, εἴτε ἀπιὼν μικρὸν ὑπερβάλοι, πάντα ἂν
80 ἀποψυγείη τῷ κρύει. ἐπεὶ δὲ ἀσθενέστεροι φέρειν ἐσμὲν τὴν
μεταβολὴν ἀθρόαν γιγνομένην, κατ᾽ ὀλίγον ταῦτα μηχανᾶται, καὶ
τρόπον τινὰ λανθάνει συνεθίζων μὲν ἡμᾶς διὰ τοῦ ἦρος ὑπενεγκεῖν
τὸ θέρος, προγυμνάζων δὲ διὰ τοῦ μετοπώρου χειμῶνα ἀνέχεσθαι,
ἐκ μὲν τοῦ χειμῶνος θάλπων κατ᾽ ὀλίγον, ἐκ δὲ τοῦ θέρους
ἀναψύχων, ὥστε ἀλύπως ἀφικνεῖσθαι πρὸς ἑκατέραν τὴν ὑπερ-

---

1 τὸ ζῆν UV 3 κἂν σμικρὸν UB 5 θάλλατταν P 6 ἀκοσμίαν ἔχοντα V 7 φθόγκον P 8 τε om. V ἀεὶ om. UBV 9 ἀγαπῶν ὁδὸν V γῆ γεννῆσαι (om. ὥστε) UB 10 δὲ om. U m. pr. 11 ἕνεκεν UV ἡδονῆσ τῶν κατὰ UB 12 δεόμεθα καὶ ἡμεῖσ πάντων μάλιστα UB 13 καὶ del. Emp.; fort.: θέρος ἐποίησεν ἀλεαίνων μᾶλλον, ἐγγυτέρω προσιών, τὴν ἡμετέραν οἴκησιν. 15 παράσχοι UBV 16 τε prius om. V πάλιν πολλὰ καὶ ἡμεῖσ UB :τ:αλὰ (alterum λ superscr., τ in rasura) P 17 γινόμεθα UVP scribe: δεῖται μὲν γὰρ τοῦ ψύχους τὰ σώματα ⟨ὥστε⟩ συνίστασθαι 19 ἀφιστάμενος ἀφ᾽ ἡμῶν (hoc ord.) P τὸ om. UB 20 οὕτωσ UVP 21 συμφέρων U m. pr. 23 ἀποπαγείη Xenoph. Memor. IV, 3. 8 quem imitatur 24 γινομένην V 25 τρόπον τινὰ λανθάνειν καὶ συνεθίζων ἡμᾶσ τοῦ ἦροσ V τρόπον ἡμᾶσ λανθάνειν (-ων B) καὶ συνεθίζων τινὰ τοῦ ἦροσ UB ὑπενέγγειν P 26 διὰ om. UBV

βολήν. ἐπεὶ δὲ αὖ τὸ φῶς ὁρᾶσθαι μὲν ἥδιστον, πράττειν δὲ 81
*ἀδύνατον ὁτιοῦν χωρὶς αὐτοῦ, κοιμώμενοι δὲ πᾶσαν μὲν ἡσυχίαν
ἄγομεν, οὐδὲν δὲ χρώμεθα τῷ φωτί, ὅσον μὲν ἱκανὸν ἐγρηγορέναι
χρόνον, ἡμέραν ἐποίησεν, ὅσον δὲ κοιμᾶσθαι ἀναγκαῖον, νύκτα
ἀπέδειξε, περὶ πᾶσαν ἰὼν γῆν, ἄλλοτε ἄλλους ἀναπαύων τε καὶ
ἀνιστάς, ἀφιστάμενος μὲν ἀπὸ τῶν μηκέτι δεομένων φωτός, τοῖς
δὲ ἀεὶ δεομένοις ἐπιφαινόμενος. καὶ ταῦτα μηχανώμενος δι' αἰῶνος
οὐδέποτε κάμνει. ὅπου δὲ θεὸς ὁ πάντων κάλλιστος καὶ φανερώ-* 82
*τατος οὐχ ὑπερορᾷ τὸν ἅπαντα χρόνον ἀνθρώπων ἐπιμελούμενος,
ἦπού γε ἄνθρωπον θεοφιλῆ καὶ φρόνιμον χρὴ βαρύνεσθαι τὸ
τοιοῦτον, ἀλλὰ μὴ καθ' ὅσον οἷός τέ ἐστι μιμεῖσθαι τὴν ἐκείνου
δύναμιν καὶ φιλανθρωπίαν; ταῦτα δὴ λογιζόμενος οὐκ ἄχθεται* 83
*καρτερῶν. κατανοεῖ δὲ τοὺς μὲν πόνους ὑγίειάν τε παρέχοντας
καὶ σωτηρίαν ἔτι δὲ δόξαν ἀγαθήν, τὴν δὲ αὖ τρυφὴν ἅπαντα τού-
των τἀναντία. ἔτι δὲ οἱ μὲν πόνοι αὐτοὺς ἐλάττους ἀεὶ ποιοῦσι
καὶ φέρειν ἐλαφροτέρους, τὰς δὲ ἡδονὰς μείζους καὶ ἀβλαβεστέρας,
ὅταν γίγνωνται μετὰ τοὺς πόνους. ἡ δέ γε τρυφὴ τοὺς μὲν πόνους
ἀεὶ χαλεπωτέρους ποιεῖ φαίνεσθαι, τὰς δὲ ἡδονὰς ἀπομαραίνει
καὶ ἀσθενεῖς ἀποδείκνυσιν. ὁ γὰρ ἀεὶ τρυφῶν ἄνθρωπος, μηδέ-* 84
*ποτε δὲ ἁπτόμενος πόνου μηδενός, τελευτῶν πόνον μὲν οὐκ ἂν
οὐδένα ἀνάσχοιτο, ἡδονῆς δὲ οὐδεμιᾶς ἂν αἴσθοιτο, οὐδὲ τῆς σφο-
δροτάτης. ὥστε ὁ φιλόπονος καὶ ἐγκρατὴς οὐ μόνον βασιλεύειν
ἱκανώτερός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἥδιον βιοτεύει πολὺ τῶν ἐναντίων.
[ἐγρηγόρσεως δὲ καὶ ὕπνου τοῖς μὲν στρατιώταις ἐξ ἴσου μέτεστι,* 85
*τῶν μὲν φυλαττόντων ἐν μέρει, τῶν δὲ ἀναπαυομένων· ὁ δὲ στρα-
τηγὸς ἀγρυπνότερός ἐστι τῶν ἀεὶ φυλαττόντων.]*
καὶ τοίνυν τὴν μὲν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν φρόνησιν 58

---

2 *μὲν* om. UB 3 *ἄγωμεν* V 4 *χρόνον* om. UB 5 *περί τε* UB *ἀναπάβων* P 6 *περιστάμενοσ* V *παριπτάμενοσ* UB 7 *δὴ* pro *ἀεὶ* UB 8 *φανερώτεροσ* UV 11 *τοιοῦτο* libri *μὴν* pro *μὴ* UB m. pr. 12 *εὔνοιαν* vel *διάνοιαν* propos. Herwerden, neutrum placet. *δὴ* scripsi, *δὲ* libri 13 *ὑγείαν* UBV 14 *σωτηρίαν ἐν δε δόξαν* V *σωτηρίαν καὶ δόξαν* P 15 *ἐλάτονσ* P *ποιοῦσιν* V 17 *γίγνονται* UV *πόνουσ· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τοὺσ μὲν* etc. UB 18 *χαλεποτέρουσ* V *φένεσθαι* P *τὰσ δὲ ἡδονὰσ — ἀποδείκνυσιν* om. V 19 *ὑποδείκνυσιν* P *τρυφὸν* P 23 *βιοτεύει* scripsi, *βιοτεύειν* libri (-ωτ- U) 24 *ἐγρηγόρσεως — φυλαττόντων* ad eum locum pertinent qui tractatur p. 44, 20—28; casu huc aberrarunt. *μέτεστιν* U 25 *ἀναπαβομένων* P 26 *φυλασσόντων* U 27 *καὶ τοίνυν — τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως* p. 48, 21 huc traiecit Emperius; vulgo leguntur post *πάντα ὅσα πράττει* p. 43, 24; sed ne huic quidem loco apta sunt, quod sero mihi persuadet Wil.

ἀναγκαίας νομίζει καὶ τοῖς ἀμελοῦσι τοῦ δικαίου καὶ βουλομένοις
τυραννεῖν, εἰ μὴ τάχιστα ἀπολοῦνται, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἔτι τούτων ὁρᾷ
59 δεομένους αὐτούς, ὅσῳ δὲ πλείους μὲν ἔχει τοὺς μισοῦντας, πλείους δὲ
τοὺς ἐπιβουλεύοντας, οὐδένα δὲ πιστὸν οὐδὲ κηδόμενον, τοσούτῳ γε
μᾶλλον, εἰ σωθήσεταί τινα χρόνον, καὶ ἀγρυπνητέον εἶναι καὶ φρον-
τιστέον, ὡς ἀμυνόμενόν τε μὴ ἡττᾶσθαι τῶν πολεμίων καὶ ἐπι-
βουλευόμενον μὴ ἀγνοεῖν τοὺς ἐπιβουλεύοντας, καὶ τῶν ἡδονῶν
ἀφεκτέον καὶ γαστρὶ καὶ ὕπνῳ καὶ ἀφροδισίοις ἐλάχιστα προσεκτέον,
[ἢ τῷ φιλουμένῳ μὲν ὑπὸ πάντων, μηδένα δὲ ἔχοντι ἐπιβουλεύοντα.]
60 εἰ δὲ δεῖ τὰς αὐτὰς μὲν φροντίδας ἔχειν ἢ ⟨καὶ⟩ πλείους, πολὺ δὲ
μείζους ἀσχολίας, ὁμοίως δὲ εὐλαβεῖσθαι τὰς ἡδονάς, ὁμοίως δὲ
τοὺς κινδύνους ὑπομένειν, πόσῳ γε κρεῖττον μετὰ δικαιοσύνης καὶ
ἀρετῆς ἢ μετὰ πονηρίας καὶ ἀδικίας πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύειν, καὶ
μετὰ ἐπαίνου [φαίνεσθαι τοιοῦτον] ἢ μετὰ ψόγου, ἀγαπώμενον
μὲν ὑπὸ ἀνθρώπων, ἀγαπώμενον δὲ ὑπὸ θεῶν, ἢ τοὐναντίον μισού-
61 μενον; καὶ τοίνυν τὸ μὲν παρὸν βραχύ τι τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀσυλ-
λόγιστον, κατέχει δὲ τοῦ βίου τὸ πλεῖστον ἡ μνήμη τῶν προγεγο-
νότων καὶ ἡ τῶν μελλόντων ἐλπίς. πότερον οὖν τοῖν ἀνδροῖν ἡγώμεθα
εὐφραίνειν τὴν μνήμην καὶ πότερον ἀνιᾶν, καὶ πότερον θαρρύνειν τὰς
ἐλπίδας καὶ πότερον ἐκπλήττειν; οὐκοῦν καὶ ἡδίονα ἀνάγκη τὸν βίον
εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως.
86 φιλίαν γε μὴν ἁπάντων νενόμικε τῶν αὑτοῦ κτημάτων κάλ-
λιστον καὶ ἱερώτατον. οὐ γὰρ οὕτως αἰσχρὸν εἶναι [τὸ βασι-
λεύειν] οὐδὲ ἐπικίνδυνον χρημάτων ἀπορεῖν ὡς φίλων, οὐδ᾽ ἂν
οὕτως τῇ χορηγίᾳ καὶ τοῖς στρατοπέδοις καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει δια-
87 φυλάττειν τὴν εὐδαιμονίαν ὡς τῇ πίστει τῶν φίλων. μόνος μὲν
γὰρ οὐδεὶς πρὸς οὐδὲν οὐδὲ τῶν ἰδίων ἱκανός ἐστι· τοῖς δὲ βασι-
λεῦσιν ὅσῳ πλείω τε καὶ μείζω πράττειν ἀνάγκη, πλειόνων δεῖ καὶ

---

1 ἀναγκαίουσ P 2 οὐχ εἰ τάχιστα ἐσπούδακεν ἀπολοῦνται UB (sed B om. ἀπολοῦνται?) μᾶλλον ἔτι scripsi μᾶλλον ἤ τινοσ P μᾶλλον εἴτι V μᾶλλον παρέχειν εἴτι UB ὁρᾷ scripsi, ἑώρα libri αὐτοῦ UB 3 πλείουσ ἡ μὲν V scribendum: ἔχει ⟨τις⟩ 4 οὐδενὸσ δὲ P δὲ om. UBV τοσοῦτόγε P δὲ pro γε UBV 6 ὥσ Emp., καὶ libri πολεμικῶν UBV idem habuit P a m. pr. 9 μὲν om. P ἢ τῷ — ἐπιβουλεύοντα seclusi 10 καὶ add. Reiske 11 ὁμοίουσ δὲ τοὺσ U 12 πόσῳ δὲ V πόσῳ δὴ UB 13 ἐπιτιδεύειν P φαίνεσθαι τοιοῦτον sensu carent 14 scribendum: ⟨καὶ⟩ ἀγαπώμενον 18 ἡγούμεθα libri, corr. Reiske 19 εὖ φρονεῖν P εὐφρονειν V τὴν γνώμην libri, corr. Geelius ποτέροιν bis P ποτε θαρρύνειν V 20 ποτέροιν P ἐκπλείττην U ἥδιον UBV (in U corrector ι superscr. literae η) ἴδιον P; corr. Reiske 22 ὁ δὲ φιλίαν γε μὴν P νενόμικεν UB 23 τὸ βασιλεύειν del. Wil. 24 οὐδ᾽ ἂν οὕτω — τῶν φίλων om. V 27 ἔστιν U

τῶν συνεργούντων καὶ μετ' εὐνοίας πλείονος. ἀνάγκη γὰρ τὰ
μέγιστα καὶ σπουδαιότατα τῶν πραγμάτων ἢ πιστεύειν ἑτέροις ἢ
προΐεσθαι. καὶ τοίνυν τοῖς μὲν ἰδιώταις οἱ νόμοι παρέχουσι τὸ 88
μὴ ἀδικεῖσθαι ῥᾳδίως ὑπὸ τούτων οἷς ἂν συμβάλωσιν ἢ χρήματα
πιστεύσαντες ἢ οἶκον ἐπιτρέψαντες ἢ ἔργου τινὸς κοινωνήσαντες,
ζημιοῦντες τὸν ἀδικοῦντα· τοῖς δὲ βασιλεῦσι τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι
πιστεύσαντας οὐκ ἔστι παρὰ τῶν νόμων ζητεῖν, ἀλλὰ παρὰ τῆς
εὐνοίας. καὶ γὰρ ἰσχυροτάτους μὲν εἰκὸς ἁπάντων εἶναι τοὺς ἐγγὺς 89
τῶν βασιλέων καὶ τὴν ἀρχὴν συνδιοικοῦντας. ἀπὸ δὲ τούτων οὐκ
ἔστιν ἄλλη φυλακὴ πλὴν τὸ ἀγαπᾶσθαι· καὶ τοῖς μὲν τυχοῦσιν οὐκ
ἀσφαλὲς εἰκῇ μεταδιδόναι δυνάμεως, ὅσῳ δ' ἂν τις τοὺς φίλους
ἰσχυροτέρους ποιῇ, τοσούτῳ ἰσχυρότερος αὐτὸς γίγνεται. [ὅρα δὲ 90
ὅτι τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων τὰ μὲν ἀναγκαῖα μόνον καὶ χρήσιμα
2 M) δοκεῖ πᾶσι, τέρψιν δὲ οὐδεμίαν παρέχεται· τὰ δὲ ἡδέα μόνον, συμ-
φέροντα δὲ οὔ· τοὐναντίον δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἡδέων ἀσύμφορα
εὑρίσκεται.] καὶ τοίνυν ὅσα μὲν ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα τῶν κτη- 91
μάτων, οὐ πάντως ἡδονήν τινα ἔχει τοῖς κεκτημένοις· ὅσα δὲ
τερπνά, οὐκ εὐθὺς διὰ τοῦτο καὶ συμφέροντα· τοὐναντίον γὰρ
πολλὰ τῶν ἡδέων ἀξύμφορα ἐξελέγχεται. αὐτίκα τείχη μὲν καὶ 92
ὅπλα καὶ μηχανήματα καὶ στρατόπεδα τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ κτη-
μάτων τοῖς κρατοῦσιν· ἄνευ γὰρ τούτων οὐχ οἷόν τε σώζεσθαι τὴν
ἀρχήν· τέρψιν δὲ οὐχ ὁρῶ ποίαν δίχα γε τῆς ὠφελείας ἔχει. καλὰ 93
δὲ ἄλση καὶ οἰκίαι πολυτελεῖς ⟨καὶ⟩ ἀνδριάντες καὶ γραφαὶ τῆς
παλαιᾶς τε καὶ ἄκρας τέχνης καὶ χρυσοῖ κρατῆρες καὶ ποικίλαι
τράπεζαι καὶ πορφύρα καὶ ἐλέφας καὶ ἤλεκτρος καὶ μύρων ὀσμαὶ
καὶ θεαμάτων παντοίων καὶ ἀκουσμάτων τέρψεις διά τε φωνῆς
καὶ ὀργάνων, [πρὸς δὲ αὖ τούτοις γυναῖκες ὡραῖαι καὶ παιδικὰ
ὡραῖα] ξύμπαντα ταῦτα οὐδεμιᾶς ἕνεκα χρείας, ἀλλ' ἡδονῆς εὑρη-

2 σπουδαιότερα libri, corr. Reiske 4 ὑπό του V συμβάλλωσιν UB 7 ζειτεῖν U 9 scribendum: ἀπὸ δὲ τοιούτων 10 καὶ scripsi, ὡς libri 11 ὅσοι U 12 τοσοῦτο P γίνεται UVP 13 ὅτι τούτων μὲν V scribendum: ὁρᾷ; ceterum ὁρᾷ δὲ ὅτι — εὑρίσκεται verbis tantum differunt a sequentibus καὶ τοίνυν — ἐξελέγχεται, ut fere in hac oratione fieri solet; seclusit haec Dindorfius, illa Emperius 13 ἀναγγαῖα μόνα P χρήσημα P ἀχρήσιμα V 14 πᾶσιν U 18 διὰ τοῦτο οὐκ εὐθὺσ UBV 19 τὰ πολλὰ UB ἀσύμφορα UBV τείχει P 20 ἀναγγαίων P ἐστὶ om. UBV 22 ποίαν γε δίχα UB 23 καὶ οἰκίαι πολυτελεῖσ ἀνδριάντεσ V καὶ οἰκίαι καὶ πολυτελεῖσ ἀνδριάντεσ UB (at hic οἰκία) καὶ οἱ πολυτελεῖσ ἀνδριάντεσ P, corr. Reiske τῆσ παιδείασ τε V τῆσ σπουδαίασ τε UB 25 πορφύραι U ὀσμαὶ θεαμάτων τε UBV 27 πρὸς δὲ — ὡραῖα interpolata, ut ostendit εὑρημένα παιδία UB 28 ταῦτα δὲ P ἀλ' P

94 μένα φαίνεται. μόνῃ δὲ τῇ φιλίᾳ συμβέβηκεν ἁπάντων μὲν εἶναι
συμφορώτατον, ἁπάντων δὲ ἥδιστον. εὐθὺς οἶμαι τῶν ἀναγκαίων
τὰ μέγιστα, ὅπλα καὶ τείχη καὶ στρατεύματα καὶ πόλεις, ἄνευ τῶν
διοικούντων φίλων οὔτε χρήσιμα οὔτε συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ λίαν
95 ἐπισφαλῆ· οἱ δέ γε φίλοι καὶ δίχα τούτων ὠφέλιμοι. καὶ ταῦτα
μὲν ἐν πολέμῳ μόνον χρήσιμα, τοῖς δὲ ἀεὶ βιωσομένοις ἐν εἰρήνῃ,
96 ἂν ᾖ δυνατόν, ἀχρεῖα καὶ βαρέα· ἄνευ δὲ φιλίας οὐδ' ἐν εἰρήνῃ
ζῆν ἀσφαλές. καὶ μὴν ὧν εἶπον ἡδέων τὸ μὲν κοινωνεῖν φίλοις
τερπνότερον, μόνον δὲ ἀπολαύειν ἐν ἐρημίᾳ πάντων ἀηδέστατον,
καὶ οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειεν· ἔτι δὲ λυπηρότερον, εἰ δεήσειε κοινω-
97 νεῖν τοῖς μὴ ἀγαπῶσιν. ποία μὲν γὰρ εὐφροσύνη προσφιλής, (εἰ
[μὴ] καὶ πάντα παρείη τὰ μέγιστα), ποῖον δὲ συμπόσιον ἡδὺ χωρὶς
εὐνοίας τῶν παρόντων; [ποία δὲ θυσία κεχαρισμένη θεοῖς ἄνευ
98 τῶν συνευωχουμένων;] οὐ γὰρ καὶ τὰ ἀφροδίσια ταῦτα ἥδιστα καὶ
ἀνυβριστότατα ὅσα γίγνεται μετὰ φιλίας τῶν συνόντων καὶ ὅσα
μαστεύουσιν εὔνοιαν ἀνθρώποις ἐπῆλθε παρὰ παιδικῶν ἢ παρὰ (53)
99 γυναικῶν; πολλαὶ μὲν γὰρ ἐπωνυμίαι τῆς φιλίας, ὥσπερ ἀμέλει
καὶ χρεῖαι· ἡ δὲ μετὰ κάλλους καὶ ὥρας γιγνομένη φιλία δικαίως
100 ἔρως ὠνόμασται, καὶ δοκεῖ κάλλιστος τῶν θεῶν. καὶ μήν τά γε
ὠφέλιμα φάρμακα τοῖς μὲν νοσοῦσιν ὠφέλιμα, τοῖς δὲ ὑγιαίνουσι
περιττά. φιλίας δὲ καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν ἀεὶ σφόδρα δεῖ καὶ τοῖς
νοσοῦσιν· ἣ συμφυλάττει μὲν πλοῦτον, ἐπαρκεῖ δὲ πενίᾳ, λαμ-
101 πρύνει μὲν δόξαν, ἀμαυροῖ δὲ ἀδοξίαν. μόνον δὲ τοῦτο τὰ μὲν
δυσχερῆ πάντα μειοῖ, τὰ δὲ ἀγαθὰ πάντα αὔξει. ποία μὲν γὰρ
συμφορὰ δίχα φιλίας οὐκ ἀφόρητος, ποία δὲ εὐτυχία χωρὶς φίλων
οὐκ ἄχαρις; [εἰ δὲ σκυθρωπὸν ἐρημία καὶ πάντων φοβερώτατον, οὐ
τὴν ἀνθρώπων ἐρημίαν χρὴ τοιοῦτον νομίζειν, ἀλλὰ τὴν τῶν φίλων·
102 ἐπεὶ τῶν γε μὴ εὐνοούντων πολλάκις ἡ ἐρημία κρείττων.] ἐγὼ μὲν
γὰρ οὐδ' εὐτυχίαν ἐκείνην νενόμικα, ᾗ μηδένα ἔχει τὸν συνηδόμενον.
ῥᾷον γὰρ ἄν τις συμφορὰν τὴν χαλεπωτάτην φέροι μετὰ φίλων ἢ

2 εὐθὺσ δὲ UB 6 μόνῳ U 7 οὐδὲ ἐν P 9 τερπνότατον U 10 δεήσειεν U 11 ἀγαπῶσιν V 12 μὴ seclusi 13 ποία δὲ — συνευωχουμένων seclusi; nihil ad rem, quid dis gratum sit. συνενοχουμένων UV ἀφροδίσια αὐτὰ P 15 γίνεται UVP ἀνυβριστώτατα V ὅσοι libri; ὅσα mrg. Mor. et Emp. in adn. 18 χρεῖα P 19 offendit, quod ad „utilia" relabitur, quae ante „suavia" tractaverat. τά γε ὠφέλιμα vix sanum 21 φιλίασ δὲ ἀεὶ μὲν καὶ τοῖσ ὑγιαίνουσι σφόδρα δεῖ καὶ UBV 22 νοσοῦσι καὶ συμφυλάττει UBV καὶ λαμπρύνει UB 24 γὰρ om. PV 25 οὐκ om. V 26. εἰ δὲ — κρείττων seclusi, quae conexum interrumpunt 28 ἡ om. UBV 29 οὐδὲ P εἰ μηδένα UB 30 χαλεποτάτην V

μόνος εὐτυχίαν τὴν μεγίστην. ὡς ἐκεῖνον ἀθλιώτατον ἐγὼ κρίνω
δικαίως ὃς ἐν μὲν ταῖς συμφοραῖς πλείστους ἔχει τοὺς ἐφηδομένους,
ἐν δὲ ταῖς εὐτυχίαις οὐδένα τὸν συνηδόμενον. [ᾧ γὰρ πλεῖστοι 103
μὲν καὶ ἄριστοι φίλοι, δυσμενὴς δὲ φαυλότατος, εἴτις ἄρα ἐστί,
καὶ πολλοὶ μὲν οἱ ἀγαπῶντες, πλείους δὲ οἱ ἐπαινοῦντες, ψέγειν
δὲ οὐδεὶς δυνάμενος, πῶς ὁ τοιοῦτος οὐ τελέως εὐδαίμων; ὁ γὰρ
τοιοῦτος ἀνὴρ πολλοὺς μὲν ἔχει τοὺς συνηδομένους, οὐδένα δὲ
ἐφηδόμενον καὶ διὰ τὸ εὐτυχεῖν ἐφ' ἅπασι καὶ διὰ τὸ πολλοὺς
μὲν ἔχειν φίλους, μηδένα δὲ ἐχθρόν.] εἰ δὲ ὀφθαλμοὶ ⟨καὶ ὦτα⟩ 104
καὶ γλῶττα καὶ χεῖρες ἀνθρώπῳ τοῦ παντὸς ἄξια οὐ μόνον πρὸς
τὸ ἥδεσθαι ζῶντα, ἀλλὰ δύνασθαι ζῆν, τούτων οὐκ ἔλαττον, ἀλλὰ
καὶ μᾶλλον φίλοι χρήσιμοι. διὰ μὲν γὰρ τῶν ὀφθαλμῶν μόλις 105
ὁρᾶν ἔστι τὰ ἐμποδών, διὰ δὲ τῶν φίλων καὶ τὰ ἐπὶ γῆς πέρασι
θεᾶσθαι. καὶ διὰ μὲν τῶν ὤτων οὐκ ἄν τις ἀκούσαι ἢ τῶν σφόδρα
ἐγγύθεν, διὰ δὲ τῶν εὐνοούντων οὐδενὸς τῶν ἀναγκαίων ὅπου
δήποτε ἀνήκοός ἐστι. καὶ τῇ μὲν γλώττῃ μόνοις τοῖς παροῦσι 106
σημαίνει, καὶ ταῖς χερσίν, εἰ καὶ σφόδρα εἴη καρτερός, οὐκ ἂν
ἐργάσαιτο πλεῖον ἔργον ἢ δύ' ἀνδρῶν· διὰ δὲ τῶν φίλων δύναται
καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις διαλέγεσθαι καὶ πάντων ἔργων ἐφικνεῖσθαι.
οἱ γὰρ εὐνοοῦντες πάντα ἐκείνῳ συμφέροντα καὶ λέγουσι καὶ δρῶσι.
τὸ δὲ δὴ πάντων παραδοξότατον, ἕνα γὰρ ὄντα ἐγχωρεῖ, ὅστις 107
πολύφιλος, πολλὰ μὲν ἐν ταὐτῷ χρόνῳ πράττειν, περὶ πολλῶν δὲ
ἅμα βουλεύεσθαι, πολλὰ δὲ ὁρᾶν, πολλὰ δὲ ἀκούειν, ἐν πολλοῖς
δὲ ἅμα εἶναι τόποις, ὃ καὶ τοῖς θεοῖς χαλεπόν, ὡς μηδαμοῦ μηδὲν
ἔρημον ἀπολείπεσθαι τῆς ἐκείνου προνοίας. καὶ τοίνυν οὐχ ἧττον 108
αἱ τῶν φίλων εὐπάθειαι τὸν ἀγαθὸν πεφύκασιν εὐφραίνειν τῆς
αὑτοῦ τινος τέρψεως. πῶς γὰρ οὐ μακαριστόν, ὅτῳ πάρεστι πολ-

---

2 *ὡσ ἐν* P 3 *ᾧ γὰρ — μηδένα δὲ ἐχθρόν* seclusi; oblitus est interpolator non de rege hic agi, sed de amicitia. Inde ab *ὁ γὰρ τοιοῦτος* seclusit iam Reiskius 4 *φαυλότατοσ* om. UBV *οὔτισ* UB *ἐστὶν* UV 6 *ὁ δυνάμενοσ* UB 7 *συνειδομένουσ* V 9 *δὲ* prius om. P *καὶ ὦτα* add. Geelius *γλῶτται* UBV 10 *ἀνθρώπων* libri, corr. Emp. cunctanter 11 *ζῶντασ* libri, corr. Emp. cunct. *ζεῖν* U scribendum: *ἀλλ' ⟨ὥστε⟩ δύνασθαι* *ἀλλὰ μᾶλλον* (om. *καὶ*) UBV 13 *τὰ ἐπὶ γῆσ* UBV *τὰ ἐν τοῖς γῆς* P *πέρασιν* V 14 *θεάσασθαι* UBV 15 *ἀναγγαίων* P *ἀναγκαίων* post *δήποτε* transponendum est 16 *ἔστιν* UB *γλώσσῃ* UBP 18 *ἐργάσεται* V *ἐργάσηται* UB 19 *ἀνθρώποισ* om. U in P dubium, *ἀφικνεῖσθαι* an *ἐφικνεῖσθαι* a pr. m. sit 20 *ἐκείνων* P 21 *ἐγχωριοστισ* V 23 *περὶ πολλῶν δὲ ὁρᾶν* libri, corr. Geelius 24 *ὡσ* om. V *καὶ* pro *ὡσ* UB 26 *εὐφραίνει* P *τῆς* cum *τινος* vereor ut coniungi possit 27 pro *γὰρ* desidero *οὖν*

λοῖς μὲν σώμασιν ἡδόμενον εὐφραίνεσθαι, [πολλαῖς δὲ διανοίαις φροντίζοντα βουλεύεσθαι] πολλαῖς δὲ ψυχαῖς εὐτυχοῦντα χαίρειν;
109 *εἰ δὲ δόξα τοῖς φιλοτίμοις περισπούδαστον, πολλάκις ἂν εὐδοξεῖν εἴη τῶν φίλων ἐπαινουμένων. [εἰ δὲ πλοῦτος πέφυκεν εὐφραίνειν τοὺς κτωμένους, πολλάκις ἂν εἴη πλούσιος ὁ τοῖς φίλοις μετα-*
110 *διδοὺς τῶν παρόντων.] καὶ τοίνυν ἡδὺ μὲν χαρίζεσθαι τοῖς ἐλευθέροις, ἀφθόνων ὄντων, ἡδὺ δὲ λαμβάνειν δῶρα, δικαίως λαμβάνοντα καὶ δι' ἀρετήν· ὁ τοίνυν τοῖς φίλοις χαριζόμενος ἥδεται ἅμα μὲν ὡς διδούς, ἅμα δὲ ὡς αὐτὸς κτώμενος. καὶ γὰρ δὴ παλαιός ἐστιν ὁ λόγος ὁ κοινὰ ἀποφαίνων τὰ τῶν φίλων. [οὐκοῦν ἀγαθῶν*
111 *παρόντων τοῖς ἀγαθοῖς οὐχ ἥκιστα ἂν εἴη ταῦτα κοινά.] ἐν μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις οὐ πάντως ὑπερβάλλειν τοὺς ἰδιώτας ὁ τοιοῦτος βασιλεὺς βούλεται, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἔλαττον ἐκείνων ἔχειν, οἷον σχολῆς, ῥᾳθυμίας, ἀνέσεως· ἐν μόνῃ δὲ φιλίᾳ βούλεται πλεονεκτεῖν.* (55)
128 *οὐχ οὕτως δ' ἡγεῖται μακάριον ὅτι ἔξεστι κεκτῆσθαι καλλίστους μὲν ἵππους, κάλλιστα δὲ ὅπλα, καλλίστην δὲ ἐσθῆτα, καὶ τἆλλα ὁμοίως, ἀλλ' ὅτι φίλους τοὺς καλλίστους, καὶ πολύ γε αἴσχιον φιλίας*
129 *ἐνδεέστερον ἔχειν τῶν ἰδιωτῶν ἢ τούτων τινός. ᾧ γὰρ ἐξ ἁπάντων ἀνθρώπων ἐκλέξασθαι τοὺς πιστοτάτους ὑπάρχει, καὶ σχεδὸν οὐδείς ἐστιν ὃς οὐκ ἂν ἄσμενος ὑπακούσειεν αὐτῷ βουλομένῳ χρῆσθαι, πῶς οὐ καταγέλαστον τοῦτον μὴ χρῆσθαι τοῖς σπουδαιοτάτοις; οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν δυναστῶν τοὺς ὅπως δήποτε πλησίον γενομένους καὶ τοὺς κολακεύειν ἐθέλοντας, τούτους μόνους ὁρῶσι, τοὺς δὲ ἄλλους πάντας ἀπελαύνουσι, καὶ τούς γε βελτίστους ἔτι*
130 *μᾶλλον. ὁ δὲ ἐξ ἁπάντων ποιεῖται τὴν ἐκλογήν, ἄτοπον ἡγούμενος Νισαίους μὲν ἵππους μεταπέμπεσθαι, ὅτι βελτίους εἰσὶ τῶν Θετταλῶν, καὶ κύνας Ἰνδικάς, ἀνθρώποις δὲ μόνοις χρῆσθαι τοῖς*
131 *ἐγγύς. πάντα γὰρ ὑπάρχει τούτῳ, δι' ὧν ἐστι φιλία κτητόν.*

---

1 *πολλαῖς — βουλεύεσθαι* seclusi 3 *ἡ δὲ δόξα* V 4 *εἴη* om. V *εὐδοξοίη* UB *εἰ δὲ — παρόντων* suspecta 6 scribendum: *τοῖς ἐλευθερίοις* 8 *χαριζόμενοσ ἅμα μὲν ὡσ χαριζόμενοσ ἥδεται διδοὺσ* VB *χαριζόμενοσ ἥδεται διδοὺσ* U 9 *αὐτὸσ* (*υ* a correctore) V *κτόμενοσ* P 10 *ὁκοι* (*α* supra) *ἀ :: ποφαίνων* P *οὐκοῦν — κοινὰ* non intellego 11 *μὲν γὰρ τοῖσ* P 12 *πάντα* P 13 *ἐλάττων* UB *ἔχειν* om. UBV 15 *καὶ οὐχ* U *οὕτω* P *ἡγεῖται μακάριοσ* UBV *ἡγεῖται δεῖν εἶναι μακάριοσ* P *οὐχ οὕτω* — 53, 10 *τὸν ἀντιποιησόμενον* in libris leguntur post verba *γῆν ὁδευτὴν ἐποίησεν* p. 55, 17; huc traiecit Emperius, reprobat Wil., sed nunc suo loco restituere nequeo 17 *ὅτι τοὺσ φίλουσ* P 21 *τοῦτον* scripsi, *τὸ* libri 23 *τούτουσ μόνουσ — πάντασ* om. U *ὁρῶσιν οἱ δὲ τοὺσ ἄλλουσ* VB 24 *τε* pro *γε* V *ἐπὶ μᾶλλον* P 26 *νησαίουσ* (corr. *νισαίουσ*) V *νησῶν* UB *ἵπουσ* P *θεταλῶν* V *θεσσαλῶν* UB 27 *ἰνδικοὺσ* P

*προσάγεται γὰρ εἰς εὔνοιαν τοὺς μὲν φιλοτίμους ἔπαινος, τοὺς δὲ
ἡγεμονικοὺς τὸ ἀρχῆς μεταλαμβάνειν, τοὺς δὲ αὖ πολεμικοὺς τὸ
πράττειν τι τῶν πολεμικῶν, τοὺς δὲ ἐπιμελεῖς τὸ πράγματα διοι-
κεῖν· τούς γε μὴν φιλοστόργους ἡ συνήθεια. τίς οὖν δύναται* 132.
*⟨μᾶλλον⟩ ἄρχοντας ἀποδεικνύειν; τίς δὲ πλειόνων δεῖται τῶν ἐπι-
μελουμένων; τίς δὲ κύριος μειζόνων μεταδοῦναι πραγμάτων; τίνι
δὲ μᾶλλον ἔξεστιν ἑτέρῳ πιστεύειν τὰ πρὸς πόλεμον; αἱ παρὰ
τίνος δὲ τιμαὶ φανερώτεραι; ἢ παρὰ τίνι δὲ εὐδοξοτέρα τράπεζα;*
M) *εἰ δὲ ὠνητὸν ὑπῆρχε φιλία, τίς εὐπορώτερος χρημάτων, ὥστε μη-
δένα ἔχειν τὸν ἀντιποιησόμενον; καὶ οὐ μόνον οὐδὲν ἡγεῖται ποιεῖν* 112
*ἄτοπον, ἀλλὰ καὶ ἀγάλλεται μᾶλλον μὲν ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀγα-
πώμενος ἢ οἱ γονεῖς, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἢ τοὺς παῖ-
δας ἀγαπῶσι, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῶν συνόντων ἢ τοὺς ἐξ ἴσου συνόν-
τας ἀγαπῶσι, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῶν ἀκοῇ μόνον ἀκουόντων ἢ οἱ
σφόδρα ἐγγὺς ὄντες ἀγαπῶσι· φιλοσυγγενέστατος δὲ ὢν καὶ φι-* 113
*λοικειότατος ἔσθ' ὅπῃ μεῖζον ἀγαθὸν νενόμικε τὴν φιλίαν τῆς
συγγενείας. ἄνευ μὲν γὰρ συγγενείας οἱ φίλοι χρήσιμοι, ἄνευ δὲ
φιλίας οὐδὲ οἱ σφόδρα ἐγγὺς ὠφέλιμοι. τοσοῦτον δὲ ἀξίαν κρίνει
τὴν φιλίαν, ὥστε οὐδένα ἡγεῖται τῶν πώποτε ἠδικῆσθαι ὑπὸ φίλου,
ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἓν τῶν λεγομένων ἀδυνάτων εἶναι [ὥστε καὶ παθεῖν
ὑπὸ φίλου κακῶς τῶν ἀδυνάτων εἶναι κέκρικεν]. ἅμα γάρ τις* 114
*ἀδικῶν πεφώραται καὶ δῆλον πεποίηκεν ὅτι οὐκ ἦν φίλος. ὅσοι
δὲ πεπόνθασι δεινόν, ὑπ' ἐχθρῶν πεπόνθασι, λεγομένων μὲν
φίλων, ἀγνοουμένων δὲ ὅτι ἦσαν ἐχθροί. δεῖ οὖν καταμέμφεσθαι
τὴν αὑτῶν ἄγνοιαν, ἀλλὰ μὴ ψέγειν τὸ τῆς φιλίας ὄνομα. καίτοι* 115
*πατέρα γε ὄντα οὐκ ἀδύνατον υἱὸν ἀδικῆσαι καὶ παῖδα περὶ τοὺς
γονέας ἐξαμαρτεῖν· ὁμοίως δὲ ἀδελφοὺς ἀλλήλων κακόν τι ἀπο-
λαῦσαι. οὕτως δὲ πάνυ τὴν φιλίαν ἱερὸν νενόμικεν ὥστε καὶ τοὺς*

---

2 *τὸ ἄλλων μεταλαμβάνειν* UB 3 *τὸ* om. UBV *πράγμα* P 5 *⟨συν⟩ επιμελουμένων* Wil. 7 *μᾶλλον* add. Geelius 8 *ἢ* pro *ἡ* P *τίνι εὐδοξοτέρα* (om. *δὲ*) V 9 *ὑπάρχει* U *τίς εὐπορώτερος* cum sequentibus *ὥστε — ἀντιποιησόμενον* pugnat; scribe igitur: *οὐκ εὐπορώτατος χρημάτων* 10 *ἀντωνησόμενον* Cobetus *καὶ ἄλλο μὲν οὐδὲν* libri, corr. Reiske 11 de hoc enuntiato certa ratione in pristinam formam restituendo desperavi 12 *ἢ τῶν γονέων* UV *οἱ τῶν γονέων* B *μᾶλλον τε* V *πρεσβυτέρων οἱ τουσ* UBV 13 *συνόντων — ὑπὸ τῶν* om. V *συνόντων οἱ τουσ ἐξ* UB *συνόντων ἢ οἱ τουσ ἐξ* P 14 *ἀκουόντων ἢ οἱ* P *ἀκουόντων ἐπαλλουσ οἱ* V *ἀκουόντων ἀπ' ἀλλήλων οἱ* UB *οἱ* UB 15 *ἀγαπῶσιν* P 16 *ἔσθ' ὅπι* U *καὶ μεῖζον* UB *νενόμικεν* U 17 *γὰρ καὶ συγγενείασ* P 18 *ὀφέλιμοι* P 20 *ἓν* om. UBV *ἀδύνατον εἶναι* UBV *ὥστε — κέκρικεν* secl. Emp., *τῶν — εἶναι* om. P. 24 *καὶ μέμφεσθαι* libri, corr. Reiske 25 *φεύγειν* P 28 *οὗτοσ δὲ* U

116 θεοὺς αὐτῷ πειρᾶται ποιεῖν φίλους. [ἐν ἅπασι μὲν οὖν τοῖς εἰρη-
μένοις ἔστι συννοεῖν ὅτι πάντα τἀναντία τοῖς τυράννοις κακὰ
πρόσεστιν ὧν ἐμνήσθημεν ἀγαθῶν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τῷ νῦν λεγο-
μένῳ. πάντων γὰρ ἀπορώτατός ἐστι φιλίας τύραννος· οὐδὲ γὰρ
117 δύναται ποιεῖσθαι φίλους. τοὺς μὲν γὰρ ὁμοίους αὐτῷ, πονη-
ροὺς ὄντας, ὑφορᾶται, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνομοίων καὶ ἀγαθῶν μισεῖται.]
[ὁ δὲ μισούμενος ἐχθρὸς καὶ τοῖς ἀδίκοις ἄδικος. οἱ μὲν γὰρ
δικαίως μισοῦσιν αὐτόν, οἱ δὲ τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦντες ἐπιβουλεύ-
118 ουσιν.] [ὥστε ὁ μὲν Πέρσης ἕνα τινὰ ἔσχεν, ὀφθαλμὸν βασιλέως (56
λεγόμενον, καὶ τοῦτον οὐ σπουδαῖον ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐπι-
τυχόντων, ἀγνοῶν ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως οἱ φίλοι πάντες εἰσὶν
119 ὀφθαλμοί.] φιλοίκειος δὲ καὶ φιλοσυγγενὴς πῶς οὐκ ἂν εἴη δια-
φερόντως; ὅς γε τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς συγγενεῖς μέρος νενόμικε
120 τῆς αὐτοῦ ψυχῆς; καὶ προνοεῖ γε οὐ μόνον ὅπως μετέχωσι τῆς
λεγομένης εὐδαιμονίας, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅπως ἄξιοι δοκῶσι κοινω-
νεῖν τῆς ἀρχῆς, καὶ τοῦτο ἐσπούδακεν ἐξ ἅπαντος ὅπως μὴ διὰ
τὴν συγγένειαν αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετὴν φαίνηται προτιμῶν.
καὶ τοὺς μὲν ζῶντας μάλιστα πάντων ἀγαπᾷ καὶ φίλους ἀναγκαίους
121 νενόμικεν. τοὺς μὲν γὰρ φίλους ἔστι διαλύσασθαι δυσχέρειάν τινα
ἐν αὐτοῖς ἐνιδόντα· πρὸς δὲ τοὺς συγγενεῖς οὐχ οἷόν τε διαλύσα-
σθαι τὴν συγγένειαν, ἀλλ᾽ ὁποῖοί ποτ᾽ ἂν ὦσιν, ἀνάγκη τοῦτο
122 ἀκούειν τὸ ὄνομα. γυναῖκα δὲ οὐ κοίτης μόνον ἢ ἀφροδισίων κοινω-
νὸν νενόμικεν, βουλῆς δὲ καὶ ἔργων καὶ τοῦ ξύμπαντος βίου συνεργόν.
123 μόνος δὲ τὴν εὐδαιμονίαν οὐχ ἡδυπάθειαν νενόμικε, πολὺ
δὲ μᾶλλον καλοκἀγαθίαν, τὴν δὲ ἀρετὴν οὐκ ἀνάγκην, ἀλλὰ
βούλησιν, τὴν δὲ καρτερίαν οὐ ταλαιπωρίαν, ἀλλ᾽ ἀσφάλειαν, καὶ
τὰς μὲν ἡδονὰς αὔξει τοῖς πόνοις καὶ μείζους διὰ τοῦτο καρποῦται,
124 τοὺς δὲ πόνους ἐπελαφρύνει τῷ ἔθει. ταὐτὰ δὲ ἡγεῖται συμφέ-

1 ἐν ἅπασι — μισεῖται seclusit Wil. 5 γὰρ om. BV ὁμοίως UB αὐτῷ omnes 7 [ὁ δὲ — ἐπιβουλεύουσιν] seclusi, quae ultima verba antecedentis interpolationis inde a τοὺς μὲν γὰρ variant, ita fere emendanda: ὅ γε μισούμενος τοῖς ἐσθλοῖς καὶ τοῖς ἀδίκοις. οἱ μὲν γὰρ etc. 9 ὥστε — ὀφθαλμοί seclusit Emp., cf. § 105 11 οἱ φίλοι om. P 13 ὅ γε τοὺσ V 14 μετέχουσι P 15 ἀξιοῖ δοκοῦσι P 17 δι᾽ ἀρετὴν (om. τὴν) P 18 καὶ prius om. P ζῶντασ corruptum, ἐγγίζοντασ UB; hanc fere sententiam loci corrupti fuisse arbitror: καὶ τοὺς μὲν ⟨ταύτην⟩ ζηλοῦντας μάλιστα πάντων ⟨ἀποδέχεται· τοὺς δὲ ἧττον σπουδαίους ὅμως⟩ ἀγαπᾷ etc. ἀναγγαίουσ νενόμικε P 19 τοῖσ μὲν γὰρ φίλοισ VP 20 δὲ τοσσυγγενεῖσ οὐχ οἷον ται V 21 ὁποιποτ᾽ ἂν VP 22 οὐ κείτισ μόνον V 23 νενόμικε BP 24 μόνος δὲ etc. sequuntur, ut monet Wil., tria fragmenta appendicis loco, § 123—127, § 128—132, § 133—fin. νενόμικεν U 25 ἀνάγκη P 28 ἀπελαφρύνει P ταῦτα U

ροντα καὶ ἡδέα· ὁρᾷ γὰρ τοὺς μὲν ἰδιώτας, εἰ μέλλουσιν ὑγιαίνειν
καὶ παραμένειν εἰς γῆρας, οὔποτε ἀργῷ καὶ ἀπόνῳ τῷ σώματι
τροφὴν προσφέροντας, ἀλλὰ τοὺς μὲν τέχνας ἐργαζομένους, ἐνίας
αὐτῶν καὶ πολὺν ἐχούσας τὸν κάματον, τοὺς μὲν χαλκέας, τοὺς δὲ 125
ναυπηγούς, τοὺς δὲ οἰκοδόμους· ὅσοι δὲ κέκτηνται γῆν, διαπονοῦν-
τας πρότερον τὰ περὶ γεωργίαν, ὅσοι δὲ ἐν ἄστει διάγουσι, τῶν
κατὰ πόλιν τι πράττοντας· τῶν τε σχολὴν ἀγόντων τὰ γυμνάσια 126
μεστὰ καὶ ⟨τὰς⟩ παλαίστρας, καὶ τοὺς μὲν τρέχοντας ἐν τοῖς δρό-
μοις, τοὺς δὲ αὖ παλαίοντας, τοὺς δὲ ἄλλο τι περὶ τὴν ἀγωνίαν
⟨ἀσκοῦντας⟩ οὐκ ὄντας ἀθλητάς. ἁπλῶς δὲ εἰπεῖν, ἑκάστων τῶν
μὴ σφόδρα ἀνοήτων * * καὶ σίτων καὶ λουτρῶν καὶ ὑγιεινῶν καὶ
πάντων, ὁ ἄρχων ἁπάντων τούτων διαφέρει τῷ μὴ μάτην πονεῖν 127
μηδὲ τὸ σῶμα μόνον αὔξειν, ἀλλ' ἕνεκα πράξεων· ἢ γὰρ ἦλθε πρός
τι τῶν δεομένων προνοίας ἢ ἔφθασεν ὅπου δεῖ τάχους ἢ κατήνυσέν
τι τῶν οὐ ῥᾳδίων ἀνυσθῆναι ἢ στρατιὰν ἐξέταξεν ἢ χώραν ἡμέρωσεν
ἢ πόλιν ᾤκισεν ἢ ποταμοὺς ἔζευξεν ἢ γῆν ὁδευτὴν ἐποίησεν.
ἐπειδὴ ἄνθρωπον ὄντα φύσει τῶν ἐν τῷ βίῳ διαφερόντων 133
καὶ τοῦτο τῶν ἄλλων [τι] ὥσπερ παραμύθιον ἔχειν δεῖ· ὅθεν
δὴ πολλὰ πολλοῖς προσέπεσε νοσήματα ἀγεννῆ καὶ λυμαινόμενα
τὰς ψυχάς, ἔτι δὲ καθαιροῦντα τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας· ὁ 134
μὲν γὰρ [ὑπὸ] ᾠδῆς ἁλοὺς μινυρίζων διετέλει καὶ θρηνῶν ἐν τοῖς
θεάτροις, ἀμελήσας δὲ τῆς αὑτοῦ βασιλείας, τοὺς παλαιοὺς ὑπο-
κρινόμενος ἠγάπα βασιλέας· ὁ δὲ αὐλήσεως ἐραστὴς ἐγένετο· ὁ δὲ 135
ἀγαθὸς βασιλεὺς τῶν μὲν τοιούτων οὐδέποτε ἀκροᾶται συνεχῶς·
κάλλιστον δὲ εὕρεμα ἡγεῖται κυνηγεσίαν, καὶ τούτῳ μάλιστα χαίρει·
δι' οὗ τὸ μὲν σῶμα γίγνεται ῥωμαλεώτερον, ἡ ψυχὴ δὲ ἀνδρειοτέρα,
τὰ πολεμικὰ δὲ ἅπαντα ἀσκεῖται. καὶ γὰρ ἱππεῦσαι καὶ δραμεῖν 136
ἀναγκαῖον καὶ ὑφίστασθαι πολλὰ τῶν ἀλκίμων θηρίων καὶ καῦμα

---

1 μέλουσιν P 3 ἐνίασ δ' αὐτῶν UB 4 τὸν om. UBV καὶ τουσ μὲν UB scribendum: τουσ μὲν χαλκεύοντας, τοὺς δὲ ναυπηγοῦντας, τοὺς δὲ οἰκοδομοῦντας 5 κέκτηντε P διαπονοῦσιν VP 6 ἄστη P 8 μετὰ U καὶ παλαίστρασ V καὶ παλαῖστραι UBP τὰς add. Reiske 10 ἀσκοῦντας add. Emp. dubitanter 11 σιτίων UB καὶ σίτων — πάντων desperata 12 πάν- των ἄρχων V πάντων καὶ ἀρχῶν P 13 ante ἢ fuit καί, nunc erasum, in P

14 κατήνυσε BP 15 στρατειαν V στρατιαν (ει supra) (sic!) P 16 ὁδωτὴν UB 17 ἐπεὶ δὲ δεῖ UB 18 τοῦτον UB τι om. VP δεῖ om. UBV 20 τὸ ἀξίωμα Emp., τὰ ἀξιώματα libri 21 γὰρ om. UBV ὑπὸ del. Cobetus coll. or. 32 § 90 ἄλλουσ (pro ἁλοὺσ) V 25 ἡγήσατο UBV μάλ- λιστα P 26 γίνεται UP ῥωμαλαιώτερον V 28 ἀναγγαῖον P ταῦτα pro καῦμα P

*ἀνέχεσθαι καὶ ψῦχος ὑπομένειν, πολλάκις δὲ καὶ λιμοῦ καὶ δίψους
πειραθῆναι, διὰ δὲ τὴν ἐπιθυμίαν ἐθίζοντα καρτερεῖν μεθ᾽ ἡδονῆς*
137 *οὐ μέντοι τήν γε Περσικὴν θήραν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παραδείσοις
περιλαβόντες, ὁπότε ἐπιθυμήσειαν, ὥσπερ ἐν εἱρκτῇ τὰ θηρία
ἔκτεινον, ὡς μήτε ζητοῦντες πονεῖν μήτε αὖ κινδυνεύοντες, ἅτε
ἀσθενῆ καὶ δεδουλωμένα· ὁμοίως δὲ ἀφῃροῦντο τὴν ἐπὶ τῷ εὑρεῖν
[τε] χαρὰν καὶ τὴν ἐπὶ τῷ φθάσαι σπουδὴν καὶ τὴν ἐπὶ τῷ συμβῆναι*
138 *ἀγωνίαν. ὅμοιον γὰρ ἐποίουν ὥσπερ εἰ πολεμικοὶ φάσκοντες εἶναι
ἀφέντες τὸ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι τοὺς αἰχμαλώτους οἴκοι λα-
βόντες ἔκτεινον.*

---

(4) ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Δ. (59 M)

---

1 *Φασί ποτε Ἀλέξανδρον Διογένει συμβαλεῖν οὐ πάνυ τι σχολά-
ζοντα πολλὴν ἄγοντι σχολήν. ἦν γὰρ ὁ μὲν βασιλεὺς Μακεδόνων
τε καὶ ἄλλων πολλῶν, ὁ δὲ φυγὰς ἐκ Σινώπης. ταῦτα δὲ λέγουσι
καὶ γράφουσι πολλοί*, τὸν Ἀλέξανδρον οὐχ ἧττον θαυμάζοντες
καὶ ἐπαινοῦντες, ὅτι τοσούτων ἄρχων καὶ τῶν τότε μέγιστον δυνά-
μενος οὐχ ὑπερεώρα πένητος ἀνθρώπου συνουσίαν νοῦν ἔχοντος*
2 *καὶ δυναμένου καρτερεῖν. οἱ γὰρ ἄνθρωποι χαίρουσι φύσει πάντες
τιμωμένην ὁρῶντες φρόνησιν ὑπὸ τῆς μεγίστης ἐξουσίας τε καὶ
δυνάμεως, ὥστε οὐ μόνον τἀληθῆ διηγοῦνται περὶ τῶν τοιούτων,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ πλάττουσιν ὑπερβάλλοντες, προσέτι καὶ τἄλλα
ἀφαιρούμενοι τῶν φρονίμων, οἷον χρήματα καὶ τιμὰς καὶ τὴν τοῦ
σώματος δύναμιν, ὅπως διὰ μόνην δόξωσι τιμᾶσθαι τὴν ξύνεσιν.*
3 *ὡς δὲ εἰκὸς ἐκείνοις γενέσθαι τὴν ξυνουσίαν [ἐκείνην], εἴποιμ᾽ ἄν,
ἐπειδὴ καὶ τυγχάνομεν σχολὴν ἄγοντες ἀπὸ τῶν ἄλλων πραγμάτων.*

---

1 *ψύχουσ ὑπομένειν* U *ψύχους* pro *δίψους* UBVP, corr. apogr. rec. 2 fortasse: *τὰ δὲ τὴν εὐθυμίαν ἐρεθίζοντα καρτ.?* 5 *ἔκτειναν* UBV *ζητοῦν-
τασ* UBV *μή τϊ αὖ* P *κινδυνεύοντας* UBV scribe: *μήτε αὖ κινδυνεύ-*
συμβῆναι
⟨ειν κτείν⟩οντες 7 *τε* om. UBV *τῷ συμβῆναι* UBV, *τῶ ::: πληγῆναι* P 8 *ἐποίει* ex *ἐποίουν* U m. pr. *ἐποίει* etiam corrector B 9 *ἐχμαλώτουσ* P Ad calcem additur: *ἐγγὺσ παραινετικόσ ἐστιν ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν βασιλέα* UBV 13 *σινώπισ* V m. pr. 14 lacuna post *πολλοί* ita expleri potest: *⟨τὸν Διογένην ἀγάμενοι τῆς παῤῥησίας καὶ⟩ τὸν Ἀλ.* etc.; *οὐχ ἥκιστα* scribebat Reiske 15 *ἢ* pro *καὶ* priore UB 19 *τἀληθῆ καὶ ἡγοῦνται* V *ὑπὲρ τῶν* P 20 *ὑπερβαλλόντωσ* UB 23 *ἐκείνοισ* del. Emp.; sed praestat delere *ἐκείνην συνουσίαν* V

ἦν μὲν γάρ, ὥς φασιν, ὁ Ἀλέξανδρος ἀνθρώπων φιλοτιμότατος 4
καὶ μάλιστα δόξης ἐραστὴς καὶ τοῦ καταλιπεῖν ὡς μέγιστον αὑτοῦ
ὄνομα ἐν πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, καὶ ἐπεθύμει γε τιμᾶσθαι
σχεδὸν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων μόνον πανταχοῦ, ἀλλ' εἴ πως
δυνατὸν ἦν, ὑπό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι θηρίων.
τῶν μὲν οὖν ἄλλων πάντων κατεφρόνει καὶ οὐδένα ᾤετο ἀξιόμαχον 5
αὑτῷ περὶ τούτου τοῦ πράγματος, οὔτε τὸν Πέρσην οὔτε τὸν Σκύθην
οὔτε τὸν Ἰνδὸν οὔτε ἐν τοῖς Ἕλλησιν οὐδένα ⟨οὔτε⟩ ἄνδρα οὔτε πόλιν.
ᾐσθάνετο γὰρ ὅτι μικροῦ διεφθαρμένοι πάντες εἰσὶ τὰς ψυχὰς ὑπὸ 6
τρυφῆς καὶ ἀργίας καὶ τοῦ κερδαίνειν καὶ ἡδονῆς ἥττονες. περὶ
Διογένους δὲ πυνθανόμενος τῶν τε λόγων οὓς ἔλεγεν καὶ τῶν ἔργων
M) *ἃ ἔπραττεν, καὶ ὅπως διήνεγκε τὴν φυγήν, ἐνίοτε μὲν κατεφρόνει*
τῆς τε πενίας τἀνδρὸς καὶ τῆς εὐτελείας, ἅτε νέος ὢν καὶ τραφεὶς
ἐν βασιλικῷ τύφῳ, πολλάκις δὲ ἐθαύμαζε καὶ ἐζηλοτύπει τῆς τε 7
ἀνδρείας τοῦτον καὶ τῆς καρτερίας, καὶ μάλιστα τῆς δόξης, ὅτι
τοιοῦτος ὢν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι γιγνώσκοιτο καὶ θαυμάζοιτο, καὶ
οὐδεὶς ἠδύνατο τῶν ἄλλων οἷος ἐκεῖνος γενέσθαι τῇ φιλοτιμίᾳ· καὶ 8
ὅτι αὑτῷ μὲν ἔδει τῆς Μακεδόνων φάλαγγος καὶ τοῦ Θετταλῶν
ἱππικοῦ καὶ Θρᾳκῶν καὶ Παιόνων καὶ ἄλλων πολλῶν, εἰ μέλλοι
βαδίζειν ὅποι βούλοιτο καὶ τυγχάνειν ὧν ἐπιθυμοῖ· ὁ δὲ μόνος
ἀπῄει πάνυ ἀσφαλῶς οὐ μόνον ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ νυκτός, ἔνθα
αὐτῷ ἐδόκει· καὶ ὅτι αὐτὸς μὲν χρυσίου καὶ ἀργυρίου παμπόλλου 9
ἐδεῖτο, ὥστε ἐπιτελέσαι τι ὧν ἐβούλετο· ἔτι δὲ εἰ μέλλοι πειθο-
μένους ἕξειν Μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, θεραπευτέον
αὐτῷ τούς τε ἄρχοντας καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον λόγοις τε καὶ δώροις
πολλάκις· ὁ δὲ οὐδένα ἀνθρώπων ὑπῄει θωπεύων, ἀλλὰ τἀληθῆ 10
πρὸς ἅπαντας λέγων καὶ οὐδεμίαν δραχμὴν κεκτημένος ὡς ἐβούλετο
ἔπραττε καὶ τῶν προκειμένων οὐδενὸς ἀπετύγχανε καὶ τὸν βίον ἔζη
μόνος, ὃν ἡγεῖτο ἄριστον καὶ εὐδαιμονέστατον, καὶ οὐκ ἂν ἠλλάξατο
τὴν ἐκείνου βασιλείαν οὐδὲ τὸν τῶν Περσῶν τε καὶ Μήδων πλοῦτον
ἀντὶ τῆς ἑαυτοῦ πενίας. διὰ ταῦτα δὴ δακνόμενος, εἴ τις αὐτοῦ 11

---

1 *φιλοτιμώτατοσ* V 2 *ἐξεταστὴσ* UBV 4 ⟨*τῶν*⟩ *πανταχοῦ* Reiske 6 *μὲν* om. P *ἁπάντων* UB 8 *οὐδένα ἄνδρα* (om. *οὔτε*) libri, *οὔτε* add. Reiske 10 *τοῦ τε* UB 11 *τοῦ διογένουσ δὲ* V *δὲ τοῦ διογένουσ* UB *ἔλεγεν* V 12 *ἔπραττε* P *ἔπραξεν* U *ἔπραξε* B 13 *τῆσ πενίασ* V *τοῦ ἀνδρὸσ* P 14 *ἐθαύμαζεν* U 16 *ἕλησι* P 17 *ἠδύνατο* VP *ἐδύ-νατο* UB *τῇ φιλοτιμίᾳ* del. Wil. 18 *θεταλῶν* V 20 *ἐπιθυμοῖ* V *ἐπιθυμεῖ* UBP 26 *οὐδενανθρώπων* V 27 *κεκτημένοσ* suspectum propter *καὶ δώροις*; fortasse: *δαπανώμενος* 28 *ἔπραττεν* U *ἀπετύγχανεν* U *ἕζει* U 31 *αὐτοῦ* pro *ἑαυτοῦ* P

διοίσει ῥᾳδίως οὕτως καὶ ἀπραγμόνως ζῶν, καὶ προσέτι οὐχ ἧττον
ὀνομαστὸς ἔσοιτο, τυχὸν δέ τι καὶ ὠφεληθήσεσθαι νομίζων ἀπὸ
τῆς συνουσίας τἀνδρός, πάλαι μὲν ἐπεθύμει θεάσασθαι τὸν ἄνδρα
12 *καὶ συγγενέσθαι αὐτῷ· ἐπεὶ δὲ ἧκεν εἰς Κόρινθον καὶ τάς τε*
πρεσβείας ἀπεδέξατο τὰς παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τἄλλα τὰ τῶν
ξυμμάχων διῴκησεν, ἔφη τοῖς περὶ αὐτὸν ὅτι σχολάσαι τι βούλοιτο,
καὶ ᾤχετο, οὐκ ἐπὶ θύρας τοῦ Διογένους· οὐ γὰρ ἦσαν αὐτῷ θύραι
οὔτε μείζους οὔτε ἐλάττους, οὐδὲ οἶκος ἴδιος οὐδὲ ἑστία, καθάπερ
13 *τοῖς μακαρίοις, ἀλλὰ οἴκοις μὲν ἐχρῆτο ταῖς πόλεσι, καὶ ἐνταῦθα*
διέτριβεν ἐν τοῖς κοινοῖς τε καὶ ἱεροῖς, [ἅπερ ἵδρυται τοῖς θεοῖς],
ἑστίαν δὲ ἐνόμιζε τὴν γῆν ἅπασαν, ἥπερ ἐστὶ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων (61)
14 *ἑστία καὶ τροφός. καὶ τότε ἐτύγχανεν ἐν τῷ Κρανείῳ διατρίβων*
μόνος· οὐδὲ γὰρ μαθητάς τινας οὐδὲ τοιοῦτον ὄχλον περὶ αὐτὸν
εἶχεν, ὥσπερ οἱ σοφισταὶ καὶ αὐληταὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν χορῶν.
προσῆλθεν οὖν αὐτῷ καθημένῳ καὶ ἠσπάσατο. καὶ ὃς ἀνέβλεψε
πρὸς αὐτὸν γοργόν, ὥσπερ οἱ λέοντες, καὶ ἐκέλευσεν ἀποστῆναι
15 *σμικρόν· ἐτύγχανε γὰρ ἀλεαινόμενος πρὸς τὸν ἥλιον. ὁ οὖν Ἀλέ-*
ξανδρος εὐθὺς ἠγάσθη τοῦ ἀνδρὸς τὸ θάρσος καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὅτι
οὐ κατεπλάγη ἐπιστάντος αὐτῷ. καὶ γάρ πως πεφύκασιν οἱ μὲν
θαρραλέοι τοὺς θαρραλέους φιλεῖν, οἱ δὲ δειλοὶ τοὺς μὲν ὑφορῶνται
καὶ μισοῦσιν ὡς ἐχθρούς, τοὺς δὲ ἀγεννεῖς προσίενται καὶ ἀγα-
πῶσιν. ὅθεν τοῖς μὲν ἀλήθεια καὶ παρρησία πάντων ἐστὶν ἥδιστον,
τοῖς δὲ κολακεία καὶ ψεῦδος, καὶ ἀκούουσιν ἡδέως οἱ μὲν τῶν πρὸς
16 *χάριν ὁμιλούντων, οἱ δὲ τῶν πρὸς ἀλήθειαν. ὁ οὖν Διογένης ὀλίγον*
ἐπισχὼν ἤρετο αὐτὸν ὅστις εἴη καὶ τί βουλόμενος ἥκοι πρὸς αὐτόν,
ἤ, ἔφη, τῶν ἐμῶν τι ληψόμενος; Ἦ γάρ, ἔφη, χρήματά ἐστι σοι
καὶ ἔχεις ὅτου ἂν μεταδοίης; Πολλά γε, εἶπε, καὶ πολλοῦ ἄξια, ὧν
σὺ οὐκ οἶδα εἴ ποτε δυνήσῃ μεταλαβεῖν. οὐ μέντοι ʻ ἄορας οὐδὲ
λέβητας᾽ οὐδὲ κρατῆρας οὐδὲ κλίνας καὶ τραπέζας τυγχάνω κεκτη-
17 *μένος, ὥς τινές φασι κεκτῆσθαι Δαρεῖον ἐν Πέρσαις.* ***Τί δέ, ἔφη,***

1 indicat. *διοίσει* cum opt. *ἔσοιτο* coniunctus offendit Wil. 2 *ἰνο-ματοσ* V 7 *ἐπὶ θύραισ* P 8 *οὔτε οἶκοσ* UB *ἴδιοσ οὐδεὶσ καθάπερ* P *ἴδιοσ οὐδε εσται* V *ἴδιοσ οὐδὲ ἑστίαι* UB, corr. Emp. 9 totum locum sic scribo: *οἴκοις μὲν ἐχρῆτο τῶν πόλεων τοῖς κοινοῖς τε καὶ ἱεροῖς καὶ ἐνταῦθα διέτριβεν, ἑστίαν δὲ* etc. 10 *ἵδρυνται* V *ἱδρύονται* UBP, corr. Dindorf. *ἅπερ — θεοῖς* seclusi 12 *κρανίῳ* UB 13 *περὶ αὐτὸν ὄχλον* (hoc ord.) UB 17 *ἐτύγχανεν* V 19 *αὐτοῦ* P a corr. 20 *θαραλέοι* et *θαραλέου* P *δηλοὶ* U 23 *τὸ ψεῦδοσ* UBV 25 *εἴρετο* UB *ὅστισ εἴη — αὐτὸν* om. P 26 *ληψόμενοσ ἥκεισ* P 27 *μεταδῴησ* libri, corr. Dind. *εἶπεν* V 28 *δόρασ* V cf. Od. 17, 222 29 *κλίνας οὐδὲ τραπέζασ* V 30 *τί δαὶ* UB

οὐκ οἶσθα Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα; Τό γε ὄνομα, εἶπεν, ἀκούω
πολλῶν λεγόντων, ὡς κολοιῶν περιπετομένων, αὐτὸν δὲ οὐ γιγνώσκω·
οὐ γάρ εἰμι ἔμπειρος αὐτοῦ τῆς διανοίας. Ἀλλὰ νῦν, ἔφη, γνώσῃ 18
καὶ τὴν διάνοιαν· ἥκω γὰρ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ἐμαυτόν τε παρέξων
σοι καταμαθεῖν καὶ σὲ ὀψόμενος. Ἀλλὰ χαλεπῶς, ἔφη, με ἂν ἴδοις,
ὥσπερ τὸ φῶς οἱ τὰ ὄμματα ἀσθενεῖς. τόδε δέ μοι εἰπέ, σὺ ἐκεῖνος
εἶ Ἀλέξανδρος, ὃν λέγουσιν ὑποβολιμαῖον; καὶ ὃς ἀκούσας ἠρυ-
[illegible]) *θρίασε μὲν καὶ ὠργίσθη, κατέσχε δ' ἑαυτόν· μετενόει δέ, ὅτι εἰς*
λόγους ἠξίωσεν ἐλθεῖν ἀνδρὶ σκαιῷ τε καὶ ἀλαζόνι, ὡς αὐτὸς ἐνό-
μιζεν. ὁ οὖν Διογένης καταμαθὼν αὐτὸν τεταραγμένον, ἐβουλήθη 19
μεταβαλεῖν αὐτοῦ τὴν ψυχήν, ὥσπερ οἱ παῖδες τοὺς ἀστραγάλους.
εἰπόντος δὲ αὐτοῦ, Πόθεν δέ σοι ἐπῆλθεν ἡμᾶς ὑποβολιμαίους
εἰπεῖν; Ὁπόθεν, ἔφη, καὶ τὴν μητέρα σου ἀκούω ταῦτα περὶ σοῦ
λέγειν. ἢ οὐκ Ὀλυμπιάς ἐστιν ἡ εἰποῦσα ὅτι οὐκ ἐκ Φιλίππου
τυγχάνεις γεγονώς, ἀλλ' ἐκ δράκοντος ἢ Ἄμμωνος ἢ οὐκ οἶδα ὅτου
ποτὲ θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ θηρίων; καίτοι οὕτως ὑποβολιμαῖος
ἂν εἴης. ἢ σὺ τοὺς ἀλεκτρυόνας οὐ καλεῖς νόθους, οἳ ἂν ὦσιν ἐξ 54
ἀνομοίων; ἢ οἱ μείζων σοι δοκεῖ διαφορὰ θεοῦ πρὸς γυναῖκα
θνητὴν ἢ γενναίου ἀλεκτρυόνος; εἰ οὖν γέγονας οὕτως καθάπερ
φασί, καὶ σὺ νόθος ἂν εἴης ὥσπερ ἀλεκτρυών. τυχὸν δὲ καὶ
μαχιμώτατος ἔσῃ τῶν ἄλλων διὰ ταύτην τὴν νοθείαν. ἐνταῦθα 20
ὁ Ἀλέξανδρος ἐμειδίασεν, καὶ ἥσθη ὡς οὐδέποτε, καὶ ἔδοξεν
αὐτῷ ὁ Διογένης .οὐ μόνον οὐ σκαιός, ἀλλὰ καὶ δεξιώτατος
ἁπάντων καὶ μόνος εἰδὼς χαρίζεσθαι. Τί οὖν, ἔφη, πότερον
ἀληθὴς ἢ ψευδὴς εἶναι δοκεῖ σοι ὁ λόγος; Ἄδηλον, ἔφη, ἐστίν· 21
ἐὰν μὲν γὰρ ᾖς σώφρων καὶ ἀνδρεῖος καὶ τὴν τοῦ Διὸς ἐπιστά-
μενος τέχνην τὴν βασιλικήν, οὐθέν σε κωλύει τοῦ Διὸς εἶναι
υἱόν· ἐπεὶ τοῦτό γε καὶ Ὅμηρόν φασι λέγειν, ὅτι πατήρ ἐστιν ὁ 22

---

1 *σὺ οὐκ οἶσθα* UBV *εἶπεν* om. B *ἔφη* U 2 *πετομένων* UV *πετωμένων* B *γινώσκω* libri 4 *ἐμαυτόν γε* libri, corr. Reiske 5 *ἴδοισ σὺ* B *ἴδοισ — ὄμματα ἀσθενεῖσ* om. P, mrg. *ὄψη ὥσπερ τὸν ἥλιον οἱ τυφλώττοντεσ* 7 *ἐρυθρίασε* P 8 *κατέσχεν* UV *δὲ* UB *μετενόει τε δὲ* (sic!) P 10 *ὁ γοῦν* P 11 *οἱ πέδεσ* P *τοῖσ ἀστραγάλοισ* UBP *οἱ παίζοντες τοῖς ἀστραγάλοις* Bamberger optime, nam puero parum apte Diog. comparatur. 12 *εἰπόντοσ οὖν αὐτοῦ* P 16 *καίτοι οὕτωσ* Cobetus; *καὶ τοιοῦτοσ ὢν* UBP, item omisso *ὢν* V 17 *ἢ σὺ τοὺς — τὴν νοθείαν* in libris leguntur p. 65, 12 post *διανηξάμενος;* huc traiecit Geelius *ἀλεκτϊόνασ* P 18 *μεῖζόν σοι* U 19 scribendum: *γενναίου ἀλεκτρυόνος* ⟨*πρὸσ ἀγεννῆ ἀλεκτορίδα*⟩ 20 *φασὶν* U 21 *μαχημώτατοσ* V *νωθείαν* U 22 *ὁ* om. V *ἐμειδίασε* BP 25 *σοι* om. UBV *λόγοσ ἢ οὐκ· ἄδηλόν ἐστιν, ἔφη. ἄδηλον, ἔφη, ἐστὶν* UB

Ζεύς, ὥσπερ τῶν θεῶν, καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' οὐ τῶν ἀνδραπόδων
οὐδὲ τῶν φαύλων τε καὶ ἀγεννῶν οὐδενός· ἐὰν δὲ δειλὸς ᾖς καὶ
τρυφερὸς καὶ ἀνελεύθερος, οὔτε σοι θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τῶν
23 ἀγαθῶν προσήκει. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν Θήβαις Σπαρτοῖς ποτε λεγο-
μένοις σημεῖον λέγεται εἶναι τοῦ γένους λόγχη τις οἶμαι ἐπὶ τοῦ
σώματος· ὅστις δὲ τοῦτο τὸ σημεῖον μὴ ἔχοι, οὐ δοκεῖν τῶν Σπαρ-
τῶν εἶναι· τοῖς δὲ τοῦ Διὸς ἐκγόνοις οὐκ οἴει σημεῖον ἐνεῖναι τῇ
ψυχῇ, ἐξ οὗ φανεροὶ ἔσονται τοῖς δυναμένοις γνωρίζειν εἴτε ἐξ
ἐκείνου γεγονότες εἰσὶν εἴτε μή; πάνυ οὖν ἥσθη τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ
24 Ἀλέξανδρος. μετὰ δὲ τοῦτο ἤρετο αὐτόν, Πῶς ἄν, ἔφη, κάλλιστα
βασιλεύοι τις; καὶ ὃς δεινὸν ὑποβλέψας, Ἀλλ' οὐδὲ ἔστιν, ἔφη,
βασιλεύειν κακῶς οὐ μᾶλλον ἢ κακῶς ἀγαθὸν εἶναι. ὁ γὰρ βασι-
λεὺς ἀνθρώπων ἄριστός ἐστιν, ἀνδρειότατος ὢν καὶ δικαιότατος
καὶ φιλανθρωπότατος καὶ ἀνίκητος ὑπὸ παντὸς πόνου καὶ πάσης
25 ἐπιθυμίας. ἢ σὺ οἴει τὸν ἀδύνατον ἡνιοχεῖν ἡνίοχον εἶναι τοῦτον;
ἢ τὸν ἄπειρον τοῦ κυβερνᾶν κυβερνήτην, ἢ τὸν οὐκ ἐπιστάμενον
ἰᾶσθαι ἰατρόν; οὐκ ἔστιν. καθάπερ οὖν οὐκ ἔστι κυβερνᾶν μὴ κυ-
βερνητικῶς, οὕτως οὐδὲ βασιλεύειν μὴ βασιλικῶς, οὐδ' ἂν πάντες
φῶσιν Ἕλληνες καὶ βάρβαροι καὶ πολλὰ διαδήματα καὶ σκῆπτρα
καὶ τιάρας προσάψωσιν αὐτῷ, καθάπερ τὰ περιδέραια τοῖς ἐκτι-
26 θεμένοις παιδίοις, ἵνα μὴ ἀγνοῆται. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος φοβηθεὶς
μὴ ἄρα ἄπειρος ἀναφανῇ τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης, Καὶ τίς, ἔφη,
27 σοι δοκεῖ τὴν τέχνην ταύτην παραδιδόναι; ἢ ποῖ δεῖ πορευθέντα
μαθεῖν; ὁ οὖν Διογένης εἶπεν, Ἀλλ' ἐπίστασαι αὐτήν, εἴπερ ἀλη-
θὴς ὁ τῆς Ὀλυμπιάδος λόγος καὶ γέγονας ἐκ τοῦ Διός· ἐκεῖνος
γάρ ἐστιν ὁ τὴν ἐπιστήμην ταύτην πρῶτος καὶ μάλιστα ἔχων καὶ
οἷς ἐθέλει μεταδιδούς· οἷς δὲ ἂν μεταδῷ, πάντες οὗτοι Διὸς παῖδές
28 εἰσί τε καὶ λέγονται. ἢ σὺ οἴει τοὺς σοφιστὰς εἶναι τοὺς διδά-
σκοντας βασιλεύειν; ἀλλ' ἐκείνων μὲν οἱ πολλοὶ οὐχ ὅπως βασι-
29 λεύειν, ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἴσασιν. οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι διττή ἐστιν ἡ

---

3 *οὐδέν σοι θεῶν οὔτε* P *οὐδὲν σοι ⟨οὔτε⟩ θεῶν* Wil. 4 *προσή-κοι* UBV *ἀνοήτοισ μὲν ἐν* V *ἄνοισ μὲν γὰρ ἐν* P *σπάρτουσ* V 6 *δοκεῖ* UBV 7 *τοῦσ δὲ* V *σημεῖον εἶναι* libri, corr. Geelius 9 *ὁ* om. U 10 *κάλιστα* P 11 *τισ* om. UBV *ἔστην* P 12 *οὐ μᾶλλον ἢ κακῶσ* om. P *ὄντα* pro *εἶναι* P 15 *τοῦτον* delet Cobetus 16 *καὶ κυβερνήτην* P 17 verba *καθάπερ οὖν — μὴ βασιλικῶσ* leguntur in libris post *ἀγνοῆται*, huc transposuit Emp. possunt etiam in altera recensione pro verbis *ἢ σὺ οἴει — οὐκ ἔστιν* videri posita fuisse. *κυβερνᾶν μὴ* om. V 18 *⟨οὐδ' ἔσται ὁ τοιοῦτος βασιλεύς⟩* vel tale quid addendum post *βασιλικῶς;* 20 *τὰ δέρεα* UBV *τὰ* om. P 26 *πρώτωσ καὶ μάλλιστα* P 28 *εἰσίν τε* V 30 *ἔστι παιδεία* (om. *ἡ*) UB (*παιδία* U)

παιδεία, ἡ μέν τις δαιμόνιος, ἡ δὲ ἀνθρωπίνη; ἡ μὲν οὖν θεία
μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ καὶ ῥᾳδία, ἡ δὲ ἀνθρωπίνη μικρὰ καὶ ἀσθενὴς
καὶ πολλοὺς ἔχουσα κινδύνους καὶ ἀπάτην οὐκ ὀλίγην· ὅμως δὲ
ἀναγκαία προσγενέσθαι ἐκείνῃ, εἰ ὀρθῶς γίγνοιτο. καλοῦσι δὲ οἱ 30
πολλοὶ ταύτην μὲν παιδείαν, [καθάπερ οἶμαι παιδιάν], καὶ νομίζουσι
τὸν πλεῖστα γράμματα εἰδότα, Περσικά τε καὶ Ἑλληνικὰ καὶ τὰ
Σύρων καὶ τὰ Φοινίκων, καὶ πλείστοις ἐντυγχάνοντα βιβλίοις, τοῦ-
τον σοφώτατον καὶ μάλιστα πεπαιδευμένον· πάλιν δὲ ὅταν ἐντύ-
χωσι τῶν τοιούτων τισὶ μοχθηροῖς καὶ δειλοῖς καὶ φιλαργύροις,
ὀλίγου ἄξιόν φασι τὸ πρᾶγμα [καὶ τὸν ἄνθρωπον]· τὴν δὲ ἑτέραν
ἐνίοτε μὲν παιδείαν, ἐνίοτε δὲ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην. καὶ 31
[illegible] *οὕτω δὴ Διὸς παῖδας ἐκάλουν οἱ πρότερον τοὺς τῆς ἀγαθῆς παι-*
δείας ἐπιτυγχάνοντας καὶ τὰς ψυχὰς ἀνδρείους, πεπαιδευμένους
ὡς Ἡρακλέα ἐκεῖνον. οὐκοῦν ὅστις ἂν ἐκείνην τὴν παιδείαν ἔχῃ
καλῶς πεφυκώς, ῥᾳδίως καὶ ταύτης γίγνεται μέτοχος, ὀλίγα ἀκούσας
καὶ ὀλιγάκις, αὐτὰ τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα, καὶ μεμύηται καὶ
φυλάττει ἐν τῇ ψυχῇ. καὶ οὐδεὶς ἂν αὐτόν τι τούτων ἀφέλοιτο 32
οὔτε καιρὸς οὔτε ἄνθρωπος σοφιστής, ἀλλ' οὐδ' ἂν πυρί τις ἐκκαῦσαι
βουλόμενος· ἀλλὰ κἂν ἐμπρήσῃ τις τὸν ἄνθρωπον, ὥσπερ τὸν Ἡρα-
κλέα φασὶν αὐτὸν ἐμπρῆσαι, μένοι ἂν αὐτοῦ τὰ δόγματα ἐν τῇ
ψυχῇ, καθάπερ οἶμαι τῶν κατακαιομένων νεκρῶν τοὺς ὀδόντας φασὶ
διαμένειν, τοῦ ἄλλου σώματος δαπανηθέντος ὑπὸ τοῦ πυρός. [οὐ 33
γὰρ μαθεῖν, ἀλλ' ὑπομνησθῆναι δεῖται μόνον· ἔπειτα εὐθὺς οἶδέν
τε καὶ ἐγνώρισεν, ὡς ἂν ἐξ ἀρχῆς τὰ δόγματα ἔχων ταῦτα ἐν τῇ
αὐτοῦ διανοίᾳ.] προσέτι δέ, ἐὰν μὲν ἀνδρὶ περιπέσῃ ὥσπερ ὁδὸν
ἐπισταμένῳ, ῥᾳδίως ἐκεῖνος ἐπέδειξεν αὐτῷ, καὶ μαθὼν εὐθὺς
ἄπεισιν· ἐὰν δὲ ἀγνοοῦντι καὶ ἀλαζόνι [σοφιστῇ,] κατατρίψει περιά-

---

2 *βεβαία* pro *ῥᾳδία* Herwerden perperam 4 *ἀναγγαία* P *καὶ καλοῦσιν οἱ* UB 5 *παιδία* P (pro *παιδιὰν*) *παιδείαν* UB *καθάπερ — παιδίαν* non intellego 7 *καὶ τῶν φοινίκων* UB 10 *καὶ τὸν ἄνθρωπον* subabsurda 11 *καὶ οὕτω δὴ δίχα παιδείασ ἐκάλουν* libri, praeclare emendavit Casaub. 12 *πρότεροι* libri, *πρότερον* apogr. rec. *τοὺσ* om. VB *τοὺσ δὲ τῆσ* U *τῆσ* om. P 13 *τοὺσ τὰσ ψυχὰσ* UB verba *τὰς ψυχὰς ἀνδρείους* abesse malim 15 *γίνεται* libri 16 scribendum *αὐτὰ* ⟨*γὰρ*⟩, deleto *καὶ* ante *μεμύηται* 17 *αὐτὸν ἔτι* libri, *αὐτὸν ἔτι τι* Jacobs, *αὐτόν τι* Dind. 18 *ἄνθρωποσ οὔτε σοφιστὴσ* libri, corr. Emp. *πυρίτησ ἐγκαῦσαι* U *πυρί τις ἐγκαῦσαι* BV 20 *μένειν αὐτοῦ* libri, corr. Jacobs 22 *οὐ γὰρ — αὐτοῦ διανοίᾳ* interpretamentum, quod ad l. 15 sq. pertinet 23 *εἶδέ τε* B *οἶδέ τε* P m. pr. 25 *περιπέσοι* P *περιπέσῃ* ⟨*τισ*⟩ scripsi, nam de omnibus haec dicuntur, non de divinae eruditionis alumno 27 *σοφιστῇ* seclusi *κατρίψει* (sic!) V *κατατρίψῃ* PB

γων αὐτόν, ὁτὲ μὲν πρὸς ἀνατολάς, ὁτὲ δὲ πρὸς δύσιν, ὁτὲ δὲ πρὸς
μεσημβρίαν ἕλκων, οὐδὲν αὐτὸς εἰδώς, ἀλλὰ εἰκάζων, καὶ πολὺ πρότε-
34 ρον αὐτὸς ὑπὸ τοιούτων ἀλαζόνων πεπλανημένος. ὥσπερ ⟨γὰρ⟩ αἱ
ἀμαθεῖς καὶ ἀκόλαστοι κύνες ἐν τῇ θήρᾳ μηδὲν ξυνεῖσαι μηδὲ γνωρί-
σασαι τὸ ἴχνος ἐξαπατῶσιν ἄλλας τῇ φωνῇ καὶ τῷ σχήματι, ὡς
εἰδυῖαί τε καὶ ὁρῶσαι, καὶ πολλαὶ συνέπονται ταύταις, αἱ ἀφρο-
35 νέσταται σχεδὸν ταῖς μάτην φθεγγομέναις, τούτων δ' αἱ μὲν
ἄφθογγοι καὶ σιωπῶσαι μόναι αὐταὶ ἐξαπατῶνται, αἱ δὲ προπε-
τέσταται καὶ ἀνοητόταται μιμούμεναι τὰς πρώτας θορυβοῦσι καὶ
φιλοτιμοῦνται ἄλλας ἐξαπατᾶν, τοιοῦτον εὕροις ἂν καὶ περὶ τοὺς
καλουμένους σοφιστὰς πολὺν ὄχλον ἐνίοτε συνεπόμενον ἀνθρώπων
ἠλιθίων· καὶ γνώσῃ ὅτι οὐδὲν διαφέρει σοφιστὴς ἄνθρωπος εὐνού-
36 χου ἀκολάστου. καὶ ὅς ἀκούσας ἐθαύμασε κατὰ τί τὸν σοφιστὴν (65
εὐνούχῳ παρέβαλεν, καὶ ἤρετο αὐτόν. Ὅτι, εἶπε, τῶν εὐνούχων
φασὶν οἱ ἀσελγέστατοι ἄνδρες εἶναι καὶ ἐρᾶν τῶν γυναικῶν, καὶ
συγκαθεύδουσιν αὐταῖς καὶ ἐνοχλοῦσι, γίγνεται δ' οὐδὲν πλέον, οὐδ'
37 ἂν τάς τε νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας συνῶσιν αὐταῖς. καὶ παρὰ τοῖς
σοφισταῖς οὖν πολλοὺς εὑρήσεις γηράσκοντας ἀμαθεῖς, πλανωμέ-
νους ἐν τοῖς λόγοις πολὺ κάκιον ἢ τὸν Ὀδυσσέα φησὶν Ὅμηρος ἐν
τῇ θαλάττῃ, καὶ πρότερον εἰς ᾅδου ἂν ἀφίκοιτο, ὥσπερ ἐκεῖνος,
38 ἢ γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθὸς λέγων τε καὶ ἀκούων. καὶ σύ, ἐπείπερ οὕτω
πέφυκας, ἐὰν τύχῃς ἐπισταμένου ἀνδρός, ἱκανή σοί ἐστι μία ἡμέρα
πρὸς τὸ συνιδεῖν τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν τέχνην, καὶ οὐδὲν ἔτι δεήσῃ
ποικίλων σοφισμάτων ἢ λόγων· ἐὰν δὲ μὴ τύχῃς διδασκάλου τοῦ
Διὸς ἢ ἄλλου τοιούτου, ταχὺ καὶ σαφῶς φράζοντος ἃ δεῖ ποιεῖν,
οὐδέν σοι πλέον, οὐδὲ ἂν ὅλον κατατρίψῃς τὸν βίον ἀγρυπνῶν τε
39 καὶ ἀσιτῶν παρὰ τοῖς κακοδαίμοσι σοφισταῖς. τοῦτο δὲ οὐκ ἐγὼ
λέγω νῦν, ἀλλ' Ὅμηρος ἐμοῦ πρότερος. ἢ οὐκ ἔμπειρος εἶ τῶν
Ὁμήρου ἐπῶν; ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μέγιστον ἐφρόνει, ὅτι ἠπίστατο
μὲν τὸ ἕτερον ποίημα ὅλον, τὴν Ἰλιάδα, πολλὰ δὲ καὶ τῆς Ὀδυσσείας.

---

1 ὅτε πρὸσ δύσιν (om. δὲ) V 3 γὰρ add. Wil., ipse οὖν addebam; ab ὥσπερ novum enuntiatum incipere, certum est. 4 ξυνιεῖσαι UBV 7 φθεγκομέναισ P scribendum: ἀφρονέστεραι; nam superlativus pugnat cum πολλαί 8 μόνον αὖται U 9 καὶ μιμοῦνται ἄλλασ libri, corr. Reiske 12 ἀνθρώπου UBV 13 ἐθαύμασεν U τὸν om. UB 14 εἴρετο U verba καὶ ἤρετο αὐτὸν melius post ἐθαύμασε collocarentur 15 φασὶ P 16 αὐταῖσ ἐνοχλοῦσιν (om. καὶ) V 18 οὖν om. UBV πλανομένουσ V 19 πολὺ κάκιον πλανωμένουσ ἐν τοῖσ λόγοισ U (hoc ord.) 20 θαλάσσῃ UB θαλλάττῃ P post πρότερον adde ὁ τοιοῦτος 21 εἴπερ Reiske 22 σοι ἔτι U ἔσται desiderat Wil. 23 συνειδεῖν V δεήσει V 28 ἀλλὰ P 30 scribe τὸ μὲν (hoc ord.) ἠλιάδα P ὀδυσείας P

θαυμάσας οὖν ἔφη, Καὶ ποῦ διείλεκται περὶ τούτων Ὅμηρος; Ἐκεῖ, ἔφη, ὅπου τὸν Μίνω λέγει τοῦ Διὸς δαριστήν. ἢ οὐ τὸ δαρίζειν ὁμι- 40
λεῖν ἐστιν; οὐκοῦν ὁμιλητὴν τοῦ Διός φησιν αὐτὸν εἶναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἔφη μαθητήν. ἆρ᾽ οὖν ὑπὲρ ἄλλων αὐτὸν οἴει [μανθάνειν τε καὶ] ὁμιλεῖν τῷ Διὶ πραγμάτων ἢ τῶν δικαίων καὶ βασιλικῶν; ἐπεί τοι καὶ λέγεται δικαιότατος ὁ Μίνως πάντων γενέσθαι. πάλιν δὲ ὅταν λέγῃ 41
διοτρεφεῖς τοὺς βασιλέας καὶ διιφίλους, ἄλλο τι οἴει λέγειν αὐτὸν τὴν τροφὴν ταύτην, ⟨ἢ⟩ [ἣν ἔφη εἶναι] διδασκαλίαν καὶ μαθητείαν; ἢ σὺ οἴει λέγειν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Διὸς τοὺς βασιλέας τρέφεσθαι ὥσπερ ὑπὸ τίτθης γάλακτι καὶ οἴνῳ καὶ σιτίοις, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπιστήμῃ καὶ ἀληθείᾳ; ὁμοίως δὲ καὶ φιλίαν [οὐκ] ἄλλην ἢ τὸ ταὐτὰ βούλεσθαι 42
καὶ διανοεῖσθαι, ὁμόνοιάν τινα οὖσαν; οὕτως γὰρ δήπου καὶ τοῖς ἀνθρώποις δοκοῦσιν οἱ φίλοι πάντων μάλιστα ὁμονοεῖν καὶ μὴ διαφέρεσθαι περὶ μηδενός. ὃς ἂν οὖν τῷ Διὶ φίλος ᾖ καὶ ὁμονοῇ 43
πρὸς ἐκεῖνον, ἔσθ᾽ ὅπως ἀδίκου τινὸς ἐπιθυμήσει πράγματος ἢ πονηρόν τι καὶ αἰσχρὸν διανοηθήσεται; αὐτὸ δὲ τοῦτο ἔοικε δηλοῦν καὶ ὅταν ἐγκωμιάζων τινὰ λέγῃ τῶν βασιλέων 'ποιμένα λαῶν'. τοῦ 44
γὰρ ποιμένος οὐκ ἄλλο τι ἔργον ἢ πρόνοια καὶ σωτηρία καὶ φυλακὴ προβάτων. καίτοι ἐνίοτε πολλὰ πρόβατα ἐλαύνει μάγειρος εἰς ὠνησάμενος ὥστε κατακόπτειν [οὐ μὰ Δία] καὶ σφάττειν καὶ δέρειν. ἀλλὰ πλεῖστον διαφέρει μαγειρική τε καὶ ποιμενική, σχεδὸν ὅσον βασιλεία τε καὶ τυραννίς. ὅτε γοῦν Ξέρξης καὶ Δαρεῖος ἄνωθεν 45
ἐκ Σούσων ἤλαυνον πολὺν ὄχλον Περσῶν τε καὶ Μήδων καὶ Σακῶν καὶ Ἀράβων καὶ Αἰγυπτίων δεῦρο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπολούμενον, πότερον βασιλικὸν ἢ μαγειρικὸν ἔπραττον ἔργον λείαν ἐλαύνοντες κατακοπησομένην; καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, Σοί, ἔφη, ὡς ἔοικεν, οὐ δοκεῖ 46
βασιλεὺς εἶναι οὐδὲ ὁ μέγας βασιλεύς; καὶ ὁ Διογένης μειδιάσας, Οὐ μᾶλλον, εἶπεν, ὦ Ἀλέξανδρε, ἢ ὁ σμικρὸς δάκτυλος. Οὐδ᾽ ἄρα

---

2 τῶν μίνω V   τὸ ὡς (compendio) ἀρίζειν P το οριζειν V   4 ὑπέρ τινων ἄλλων UB   ὅτι pro οἴει V   μανθάνειν τε καὶ abesse malit Emp. 7 λέγει UP   διοτρεφῆσ P   αὐτὸν ἢ τὴν libri, ἢ suo loco restitui   8 αὐτῶν pro ταύτην UB   ἣν — εἶναι seclusi   αὐτὸ V   9 τρέφεσθαι om. UBV 10 τιτθῆσ P   11 οὐκ seclusit Emperius dubit.   ταῦτα UBPV 12 pro καὶ scribe κἂν   13 μάλλιστα P   14 παρὰ μηδενὸσ U   φίλοσ εἴη UB   ὁμονοεῖ UB   15 ἐπιθυμεῖ UBV   16 πονηρόν τε καὶ UB 20 verba ὥστε — δέρειν huc transposui, quae vulgo post φυλακὴ προβάτων leguntur   οὐ μὰ Δία seclusi   21 τε om. UB   ποιμενοικὴ P   ὅσον βασιλικὴ τε καὶ U, item omisso τε VB   22 ὅτε οὖν libri, corr. Reiske   23 εἰσ σοῦσα P   καὶ σακῶν om. V   24 ἐγυπτίων P   ἑλάδα P   25 λιαν V 26 καὶ ὁ Ἀλέξανδροσ om. P   28 ὡσμικρὸσ U   ἢ οὐδ᾽ ἄρα UBV (qui accentu caret)

47 ἐγώ, ἔφη, καταλύσας ἐκεῖνον μέγας βασιλεὺς ἔσομαι; Οὐ τούτου
γε ἕνεκα, εἶπεν ὁ Διογένης. οὐδὲ γὰρ τῶν παίδων ὁ νικήσας, ὅταν
παίζωσιν, ὥς αὐτοί φασι, βασιλέας, τῷ ὄντι βασιλεύς ἐστιν. οἱ
μέντοι παῖδες ἴσασιν ὅτι ὁ νενικηκὼς καὶ λεγόμενος βασιλεὺς σκυ-
τοτόμου υἱός ἐστιν ἢ τέκτονος, καὶ δεῖ μανθάνειν αὐτὸν τὴν τοῦ
πατρὸς τέχνην· ὁ δὲ ἀποδρὰς παίζει μεθ᾽ ἑτέρων, [καὶ τότε μά-
λιστα οἴεται σπουδάζειν ἐνίοτε δὲ καὶ δοῦλος καταλιπὼν τὸν δεσπό-
48 την.] ἴσως οὖν καὶ ὑμεῖς τοιοῦτόν τι ποιεῖτε, ἑκάτερος ὑμῶν παῖδας
ἔχοντες τοὺς συμφιλονικοῦντας, ὁ μὲν Πέρσας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς
κατὰ τὴν Ἀσίαν, σὺ δὲ Μακεδόνας τε καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας.
καὶ ὥσπερ ἐκεῖνοι τῇ σφαίρᾳ στοχάζονται ἀλλήλων, ὁ δὲ πληγεὶς
ἥττηται, καὶ σὺ νῦν Δαρείου στοχάζῃ καὶ σοῦ ἐκεῖνος, καὶ τυχὸν ἂν
πλήξαις τε καὶ ἐκβάλοις αὐτόν· ἐπισκοπώτερος γάρ εἶναί μοι δοκεῖς.
49 ἔπειτα οἱ μετ᾽ ἐκείνου πρότερον ὄντες μετὰ σοῦ ἔσονται καὶ ὑποκύ-
ψουσι, καὶ σὺ ὀνομασθήσῃ βασιλεὺς ἁπάντων. ὁ οὖν Ἀλέξανδρος
πάλιν ἐλυπεῖτο καὶ ἤχθετο. οὐδὲ γὰρ ζῆν ἐβούλετο, εἰ μὴ βασι-
λεὺς εἴη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Λιβύης καὶ εἴ πού
50 τίς ἐστι νῆσος ἐν τῷ Ὠκεανῷ κειμένη. ἐπεπόνθει γὰρ τοὐναντίον
ἢ φησιν Ὅμηρος τὸν Ἀχιλλέα νεκρὸν πεπονθέναι. ἐκεῖνος μὲν γὰρ
ἔλεγεν ὅτι ζῶν βούλοιτο θητεύειν

> ἀνδρὶ παρ᾽ ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
> ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·

ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δοκεῖ μοι ἑλέσθαι ἂν καὶ τοῦ τρίτου μέρους τῶν
νεκρῶν ἄρχειν ἀποθανὼν ἢ ζῆν τὸν ἅπαντα χρόνον θεὸς γενόμενος,
51 [μόνον] εἰ μὴ βασιλεὺς γένοιτο τῶν ἄλλων θεῶν. μόνου δ᾽ ἴσως
οὐκ ἂν ὑπερεῖδε τοῦ Διός, ὅτι βασιλέα καλοῦσιν αὐτὸν [οἱ ἄνθρω-
ποι]· ὅθεν καὶ ἐκόλαζεν αὐτὸν ὁ Διογένης πάντα τρόπον. ἔφη
οὖν, Ὦ Διόγενες, σὺ μέν μοι παίζειν δοκεῖς· ἐγὼ δὲ ἂν Δαρεῖον

---

4 παιδέσ φασιν ὅτι libri, corr. Emp. νενικηκὸσ P 5 καὶ δὴ U
6 καὶ τότε — σπουδάζειν de puero ludente dici potuisse non credo. Totius loci ita fere restitui potest sententia: καὶ οἱ μὲν παῖδες ἴσασιν — πατρὸς τέχνην· ὁ δὲ ἀποδρὰς — ἑτέρων· ἐνίοτε δὲ — δεσπότην· ⟨τῶν δὲ ἀνδρῶν πολλάκις ὅτῳ ἂν βασιλείας οὐδὲν μᾶλλον προσήκῃ βασιλεὺς ὀνομαζόμενος χαίρει⟩ καὶ τότε μάλιστα οἴεται σπουδάζειν. Wil. del. ἐνίοτε — δεσπότην, cetera servat
9 τοὺς φιλονεικοῦντας UBV τοὺσ φιλονικοῦντασ P corr. Reiske ἄλουσ P
10 ἄλλουσ om. UB 11 τῇ om. UBV 12 ἥττητε U 14 οἱ μὲν ἐκείνου libri, corr. Emp. 18 ἔστιν U 21 ἀνδρεῖ U cf. Od. λ 490 22 πᾶσι UB
25 μόνον ex sequentibus errore huc relatum μὴ om. P μόνον οὐδ᾽ ἴσωσ V μόνου — ἄνθρωποι suspecta Wil. 26 ὑπερεῖδεν UV διὸσ εἰ καὶ βασιλέα UB οἱ ἄνθρωποι seclusi 27 πάντα τρόπον — ὦ Διόγενεσ om. UB
28 σοι μὲν V σὺ μέντοι παίζειν ἔφη δοκεῖσ UB ἀνδρεῖον ἕλω καὶ ὅτι P

*ἕλω καὶ ἔτι τὸν Ἰνδῶν βασιλέα, οὐδέν με κωλύσει τῶν πώποτε βασι-
λέων μέγιστον εἶναι. τί γάρ ἐμοὶ λοιπόν ἐστι κρατήσαντι Βαβυ-
λῶνος καὶ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων καὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς πραγμάτων;
καὶ ὃς ὁρῶν αὐτὸν φλεγόμενον ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας κἀκεῖ τῇ ψυχῇ* 52
*ὅλον τεταμένον καὶ φερόμενον, ὥσπερ αἱ γέρανοι, ὅποι ἂν ὁρμή-
σωσιν, ἀποτείνασαι ἑαυτὰς πέτονται, Ἀλλ᾽ οὐδὲν ἕξεις, ἔφη, πλέον* 53
*οὐδενὸς οὐδὲ τῷ ὄντι βασιλεύσεις ἀφ᾽ ἧς ἔχεις [ταύτης] διανοίας,
οὐδὲ ἂν ὑπερβαλλόμενος τὸ ἐν Βαβυλῶνι τεῖχος οὕτως ἕλῃς τὴν
πόλιν, ἀλλὰ μὴ διορύττων ἔξωθεν καὶ ὑπορύττων, [ὁμοίως δὲ καὶ
τὸ ἐν Σούσοις καὶ τὸ ἐν Βάκτροις], οὐδ᾽ ἂν Κῦρον μιμησάμενος
κατὰ τὸν ποταμὸν εἰσρυῇς, ὥσπερ ὕδρος, οὐδ᾽ ἂν ἑτέραν προσλάβῃς*
8 M) *μείζω τῆς Ἀσίας ἤπειρον, τὸν Ὠκεανὸν διανηξάμενος. Καὶ τίς,* 55
*εἶπεν, ἔτι μοι καταλείπεται πολέμιος, ἐὰν ἕλω τούτους οὓς εἶπον;
Ὁ πάντων, ἔφη, δυσμαχώτατος, οὐ περσίζων, οὐ μηδίζων τῇ φωνῇ,
καθάπερ οἶμαι Δαρεῖος, ἀλλὰ μακεδονίζων τε καὶ ἑλληνίζων. καὶ
ὃς ἐταράχθη τε καὶ ἠγωνίασεν μή τινα ἐπίσταιτο ἐν Μακεδονίᾳ ἢ
ἐν τῇ Ἑλλάδι παρασκευαζόμενον ὡς πολεμήσοντα καὶ ἤρετο, Τίς* 56
*οὗτός ἐστιν ἐμὸς πολέμιος ἐν τῇ Ἑλλάδι ἢ Μακεδονίᾳ; Σύ, ἔφη,
ἀγνοεῖς, πάντων μάλιστα γιγνώσκειν οἰόμενος; Ἔπειτα, ἔφη, οὐκ
ἐρεῖς αὐτόν, ἀλλὰ κρύψεις; Πάλαι γάρ, εἶπε, λέγω, σὺ δὲ οὐκ
ἀκούεις, ὅτι σὺ αὑτῷ μάλιστα ἔχθιστος εἶ καὶ πολεμιώτατος,
μέχρι ἂν ᾖς κακὸς καὶ ἀνόητος. καὶ οὗτος, ἔφη, ἐστὶν ἀνήρ, ὃν σὺ
ἀγνοεῖς, ὡς οὐδένα ἄλλον. οὐδεὶς γὰρ τῶν ἀφρόνων καὶ πονηρῶν* 57
*ἐπίσταται ἑαυτόν. οὐ γὰρ ἂν τοῦτο πρῶτον προσέταττεν ὁ Ἀπόλ-
λων ὡς χαλεπώτατον ἑκάστῳ, γνῶναι ἑαυτόν. ἢ οὐ τὴν ἀφροσύνην* 58
*ἡγῇ μεγίστην καὶ τελεωτάτην πασῶν νόσον καὶ βλάβην τοῖς ἔχουσι
καὶ τὸν ἄφρονα ἄνδρα αὐτὸν αὑτῷ βλαβερώτατον; ἢ οὐ τὸν βλαβερώ-
τατον ἑκάστῳ καὶ πλείστων κακῶν αἴτιον, τοῦτον ἔχθιστον καὶ
πολεμιώτατον ἐκείνῳ ὁμολογεῖς εἶναι; πρὸς ταῦτα χαλέπαινε καὶ* 59
πήδα, ἔφη, καὶ μιαρώτατον ἀνθρώπων ἐμὲ νόμιζε καὶ λοιδόρει

---

1 *τῶν* (pro *τὸν*) U *κωλύσει* Cobetus *κωλύει* libri 2 *κρατίσαντι* P 3 *Ἰνδοῖσ προμάτων* U 4 *φιλοτιμίασ κακίστῃ ψυχῇ* UB scribendum: *κἀκεῖσε* cum Emperio 7 *ἐφ᾽ ἧσ* U *ταύτης* secl. Wil. 8 *ὑπερβαλλόμενοσ* P *ὑπερβαλόμενοσ* V *ὑπεραλλόμενος* UB, editores 9 *ὁμοίως — Βάκτροις* seclusi 10 *οὐδ᾽ ἂν Κῦρον — ὕδρος* post *διανηξάμενοσ* vulgo leguntur, huc transposui secutus Emperium qui post *ὑπορύττων* inserebat cf. Herodot. I 191 *κύρων* V 11 *καὶ* prius om. UBV *προσλάβοισ* libri, corr. Emp. 13 *εἶπεν εἰπέ μοι* V *πόλεμοσ* libri, corr. Reiske *ἂν* UB 14 *μηδίζων* Herwerden, *λυδίζων* libri 16 *ἠγωνίασε* BP 17 *εἴρετο* U 20 *εἶπεν* UBV 21 *αὐτῶν* V 24 *ἀπόλλον* U 25 post *ἑαυτον* aliquid excidisse suspicor, velut *οὕτως δὲ καὶ πολεμιώτατος ἂν εἴης ἑαυτῷ*, reprobat Wil. 26 *νόσων* U 27 *τοῦτον αὐτῷ* (vel *αὑτῷ*) UBV 30 *με* V

πρὸς ἅπαντας, ἐὰν δέ σοι δόξῃ, τῷ δορατίῳ διαπερόνησον· ὡς
ἀκούσει παρὰ μόνου ἀνθρώπων ἐμοῦ τἀληθῆ, καὶ παρ' οὐδενὸς ἄλλου
[ἀνθρώπων] ἂν μάθοις. πάντες γάρ εἰσι χείρους ἐμοῦ καὶ ἀνελευθε- (69)
60 *ρώτεροι. ταῦτα δὲ ἔλεγεν ὁ Διογένης, παρ' οὐδὲν μὲν ἡγούμενος, εἰ*
καί τι πείσεται, πλὴν σαφῶς γε εἰδὼς ὅτι οὐδὲν ἔσοιτο. ἠπίστατο
γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον δοῦλον ὄντα τῆς δόξης καὶ οὐδέποτ' ἂν ἁμαρ-
61 *τόντα περὶ ἐκείνην. ἔφη οὖν αὐτὸν μηδὲ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικὸν*
ἔχειν. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος θαυμάσας, Οὐκ ἄρτι ἔλεγες, ἔφη, ὅτι
οὐδὲν δεῖ σημείων τῷ βασιλεῖ; Ναὶ μὰ Δί', εἶπε, τῶν γε ἔξωθεν,
οἷον τιάρας καὶ πορφύρας· τούτων γὰρ οὐδέν ἐστιν ὄφελος· τὸ δὲ
62 *ἐκ τῆς φύσεως αὐτῷ δεῖ προσεῖναι πάντων μάλιστα. Καὶ τί τοῦτό*
ἐστιν, ἔφη ὁ Ἀλέξανδρος; Ὃ καὶ τῶν μελιττῶν, ἦ δ' ὅς, τῷ βασιλεῖ
πρόσεστιν. ἢ οὐκ ἀκήκοας ὅτι ἐστὶ βασιλεὺς ἐν ταῖς μελίτταις
φύσει γιγνόμενος, οὐκ ἐκ γένους τοῦτο ἔχων, ὥσπερ ὑμεῖς φατε,
ἀφ' Ἡρακλέους ὄντες; Τί οὖν τοῦτό ἐστιν, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος,
63 *τὸ σημεῖον; Οὐκ ἀκήκοας, εἶπε, τῶν γεωργῶν ὅτι μόνη ἐκείνη ἡ*
μέλιττα ἄνευ κέντρου ἐστίν, ὡς οὐδὲν αὐτῇ δέον ὅπλου πρὸς οὐ-
δένα; οὐδεμία γὰρ αὐτῇ τῶν ἄλλων μελιττῶν ἀμφισβητήσει περὶ
τῆς βασιλείας οὐδὲ μαχήσεται τοῦτο ἐχούσῃ. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ
64 *μόνον περιπατεῖν, ἀλλὰ καὶ καθεύδειν ἐν τοῖς ὅπλοις. Οὐκ οἶσθα,*
ἔφη, ὅτι φοβουμένου ἐστὶν ἀνθρώπου ὅπλα ἔχειν; φοβούμενος δὲ
οὐδέποτ' ἂν οὐδεὶς γένοιτο βασιλεύς, οὐ μᾶλλον ἢ δοῦλος. ἀκούσας
65 *δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὀλίγου ἐκ τῆς χειρὸς ἀφῆκε τὸ δοράτιον. ταῦτα*
δὲ ἔλεγεν ὁ Διογένης, προτρέπων αὐτὸν εὐεργεσίᾳ πιστεύειν καὶ
τῷ δίκαιον παρέχειν αὐτόν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ὅπλοις. Σὺ δέ, ἔφη, καὶ
τὸν θυμὸν ἐν τῇ ψυχῇ φορεῖς ἠκονημένον, χαλεπὸν οὕτως καὶ
66 *βίαιον κέντρον. οὐκ ἀπορρίψας ταῦτα ἃ νῦν ἔχεις, ἐξωμίδα λαβὼν*
λατρεύσεις τοῖς αὐτοῦ κρείττοσιν, ἀλλὰ περιελεύσῃ διάδημα ἔχων
καταγέλαστον; μικρῷ δὲ ὕστερον ἴσως λόφον φύσεις καὶ τιάραν,
ὥσπερ οἱ ἀλεκτρυόνες; οὐκ ἐννενόηκας τὴν τῶν Σακῶν ἑορτήν, ἣν

---

1 *διαπερώνησον* V 2 *ἀκούεις* scribendum *μόνων* UBV *καὶ παρ' — μάθοις* del. Herwerden 3 *ἀνθρώπων* del. Emp. possis etiam hic servare, del. priore loco *μάθῃσ* P *ἀνελευθερώτατοι* UBP 5 *πείσοιτο* pro *ἔσοιτο* Cobetus Herwerden 7 *ἐκεῖνον* libri, corr. Geelius *αὐτὸν* om. UB 9 *εἶπεν* BV 10 *οἷον* om. UBV 12 *καὶ τῶν μεγίστων* UB 16 *εἶπεν* V 17 *οὐδὲ αὐτῇ* V 19 *μάχεται* UBV *ἐχούσησ* UB 25 *τὸ δίκαιον* libri, *τῷ δικ.* apogr. rec. 27 *ἀποῤῥίψασ οὖν* UB 28 *περικελεύσῃ* P 29 *μικροῦ* UBV 30 *ἐνενόνόηκασ* P (sic!) *τὴν* om. UB *σάκκων* U, non certum est, scribendum esse *Σακαίων* cf. Strabo p. 512 sq.

Πέρσαι ἄγουσιν, οὗ νῦν ὥρμηκας στρατεύεσθαι; καὶ ὃς εὐθὺς
ἠρώτα, Ποίαν τινά; ἐβούλετο γὰρ πάντα εἰδέναι τὰ τῶν Περσῶν 67
πράγματα. Λαβόντες, ἔφη, τῶν δεσμωτῶν ἕνα τῶν ἐπὶ θανάτῳ
καθίζουσιν εἰς τὸν θρόνον τὸν τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν ἐσθῆτα
διδόασιν αὐτῷ τὴν βασιλικήν, καὶ προστάττειν ἐῶσι καὶ πίνειν καὶ
τρυφᾶν καὶ ταῖς παλλακαῖς χρῆσθαι τὰς ἡμέρας ἐκείνας ταῖς βασι-
λέως, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν αὐτὸν κωλύει ποιεῖν ὧν βούλεται. μετὰ δὲ
ταῦτα ἀποδύσαντες καὶ μαστιγώσαντες ἐκρέμασαν. τίνος οὖν ἡγῇ 68
τοῦτο εἶναι σύμβολον καὶ διὰ τί γίγνεσθαι παρὰ τοῖς Πέρσαις;
οὐχ ὅτι πολλάκις ἀνόητοι ἄνθρωποι καὶ πονηροὶ τῆς ἐξουσίας
ταύτης καὶ τοῦ ὀνόματος τυγχάνουσιν, ἔπειτα χρόνον τινὰ ὑβρί-
σαντες αἴσχιστα καὶ τάχιστα ἀπόλλυνται; οὐκοῦν τότε, ἐπειδὰν 69
ἄρωσι τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῶν δεσμῶν, εἰκός ἐστι τὸν μὲν ἀνόητον
καὶ ἄπειρον τοῦ πράγματος χαίρειν καὶ μακαρίζειν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῖς
γιγνομένοις, τὸν δὲ εἰδότα ὀδύρεσθαι καὶ μὴ ἐθέλειν ἑκόντα συν-
ακολουθεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον, ὥσπερ εἶχε, μένειν ἐν ταῖς πέδαις. μὴ 70
οὖν πρότερον, ὦ μάταιε, βασιλεύειν ἐπιχείρει πρὶν ἢ φρονῆσαι.
τέως δέ, ἔφη, κρεῖττον μηδὲν προστάττειν, ἀλλὰ μόνον αὐτὸν ζῆν
διφθέραν ἔχοντα. Σύ, ἔφη, κελεύεις ἐμὲ διφθέραν λαβεῖν τὸν ἀφ᾽
Ἡρακλέους γεγονότα καὶ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνα καὶ Μακεδόνων
βασιλέα; Πάνυ γε, εἶπεν, ὥσπερ ὁ πρόγονός σου. Ποῖος, ἔφη, 71
πρόγονος; Ἀρχέλαος. ἢ οὐκ αἰπόλος ἦν ὁ Ἀρχέλαος οὐδὲ ἦλθεν εἰς
Μακεδονίαν αἶγας ἐλαύνων; πότερον οὖν αὐτὸν ἐν πορφύρᾳ μᾶλλον
ἢ ἐν διφθέρᾳ οἴει τοῦτο ποιεῖν; καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνείθη τε καὶ
ἐγέλασε καὶ ἔφη, Τὰ περὶ τὸν χρησμόν, ὦ Διόγενες, λέγεις. ὁ δὲ 72
στρυφνῷ τῷ προσώπῳ, Ποῖον, εἶπε, χρησμόν; οὐκ οἶδα ἔγωγε,
πλὴν ὅτι αἰπόλος ἦν ὁ Ἀρχέλαος. ἀλλ᾽ ἂν ἀπαλλαγῇς τοῦ τύφου
καὶ τῶν νῦν πραγμάτων, ἔσῃ βασιλεύς, οὐ λόγῳ τυχόν, ἀλλ᾽ ἔργῳ·
καὶ κρατήσεις οὐ μόνον τῶν ἀνδρῶν ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν γυναι-
κῶν, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς, ὃν σου φῂς πρόγονον εἶναι. καὶ ὅς, Ποίων, 73
ἔφη, γυναικῶν; ἢ δῆλον, ἔφη, ὅτι τῶν Ἀμαζόνων λέγεις; Ἀλλ᾽ ἐκεί-

---

1 ὥρμικασ P 4 καθέζουσιν V τὸν alterum om. UB 5 αὐτῷ αὐτὴν καὶ τρυφᾶν (om. τὴν βασιλικὴν — πίνειν) UB 6 τριφᾶν P 8 ἀποδήσαντεσ P μαστηγώσαντεσ U ἡγῆται P mrg. γρ. ἡγῇ 9 σύμβουλον P 11 χρόνῳ τινὰ UB 12 ἄρωσι tuetur Wil., ἀνῶσι Emp. λύωσι Cobetus 13 ἔστιν BP 14 ἐπὶ om. U 16 εἶχεν U 18 τέοσ δὲ U πράττειν P (mrg. προστάττειν) ζεῖν P 19 σὺ δὲ UB κελεύεισ με διφθ. UBV 22 ὁ om. BP 23 αὐτὸν om. UBV 24 οἴει om. P 25 ἐγέλασεν VB 27 ὅτι om UB ὁ om. UBV 28 τυχὼν V ἀλλὰ UB 29 τῶν ἀνθρώπων ἁπάντων UBV 30 ὃν σὺ libri, corr. Reiske 31 ὅτι om. U

νων, ἦ δ' ὅς, οὐδὲν ἦν κρατῆσαι χαλεπόν· ἑτέρου δέ τινος γένους, (71
δεινοῦ καὶ ἀγρίου παντελῶς. ἦ οὐκ ἀκήκοας τὸν Λιβυκὸν μῦθον;
74 καὶ ὃς οὐκ ἔφη ἀκηκοέναι. διηγεῖτο δὴ μετὰ ταῦτα προθύμως καὶ
ἡδέως, βουλόμενος αὐτὸν παραμυθήσασθαι, καθάπερ αἱ τίτθαι τὰ
παιδία, ἐπειδὰν αὐτοῖς πληγὰς ἐμβάλωσι, παραμυθούμεναι καὶ
75 χαριζόμεναι μῦθον αὐτοῖς ὕστερον διηγήσαντο. Εὖ δὲ ἴσθι, ἔφη,
ὅτι οὐ πρότερον ἔσῃ βασιλεύς, πρὶν ἂν ἱλάσῃ τὸν αὑτοῦ δαίμονα
καὶ θεραπεύσας ὡς δεῖ ἀποδείξῃς ἀρχικόν τε καὶ ἐλευθέριον καὶ
βασιλικόν, ἀλλὰ μή, ὡς νῦν ἔχεις, δοῦλον καὶ ἀνελεύθερον καὶ
76 πονηρόν. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκπεπληγμένος τοῦ ἀνθρώπου
τὸ ἀνδρεῖον καὶ τὸ ἀδεές, νομίσας πλέον τι τῶν ἄλλων ἐπίστασθαι
αὐτόν, παντοδαπὸς ἦν ἱκετεύων μὴ φθονῆσαι μηδένα τρόπον, ἀλλὰ
φράσαι τίς ἐστιν ὁ δαίμων αὐτοῦ καὶ πῶς χρὴ ἱλάσασθαι αὐτόν.
ἤλπιζε γὰρ ὄνομά τι ἀκούσεσθαι δαίμονος καὶ θυσίας τινὰς ἢ
77 καθαρμούς, οὓς δεῖ ἐπιτελέσαι. κατιδὼν οὖν αὐτὸν ὁ Διογένης
τεθορυβημένον καὶ σφόδρα τῇ ψυχῇ μετέωρον, προσέπαιζε καὶ
περιεῖλκεν, εἴ πως δύναιτο κινηθεὶς ἀπὸ τοῦ τύφου καὶ τῆς δόξης
78 μικρόν τι ἀνανῆψαι. καὶ γὰρ δὴ ᾐσθάνετο αὐτὸν νῦν μὲν ἡδό-
μενον, νῦν δὲ λυπούμενον ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἄκριτον
οὖσαν, ὥσπερ τὸν ἀέρα ἐν ταῖς τροπαῖς, ὅταν ἐκ τοῦ αὐτοῦ νέφους
ὕῃ τε καὶ λάμπῃ ὁ ἥλιος. συνίει δὲ ὅτι καὶ τοῦ τρόπου κατε-
φρόνει, ἐν ᾧ διελέγετο πρὸς αὐτόν, ἅτε οὐδέποτε ἀκηκοὼς δεινοῦ
λέγειν ἀνδρός, ἀλλὰ τοὺς τῶν σοφιστῶν θαυμάζων λόγους, ὡς
79 ὑψηλούς τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς. βουλόμενος οὖν χαρίσασθαι αὐτῷ,
ἅμα τε ἐπιδεῖξαι ὅτι οὐκ ἀδύνατός ἐστιν ὥσπερ ἵππον εὐμαθῆ
καὶ πειθόμενον, ὅταν αὐτῷ δοκῇ, τὸν λόγον ἐπᾶραι, λέγει πρὸς
αὐτὸν οὕτως περὶ δαιμόνων, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἔξωθεν τῶν ἀνθρώπων
οἱ πονηροὶ καὶ ἀγαθοὶ δαίμονες, οἱ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας
80 φέροντες αὐτοῖς, ὁ δὲ ἴδιος ἑκάστου νοῦς, οὗτός ἐστι δαίμων τοῦ
ἔχοντος ἀνδρός, ἀγαθὸς μὲν ὁ τοῦ φρονίμου καὶ ἀγαθοῦ δαίμων,
πονηρὸς δὲ ὁ τοῦ πονηροῦ, ὡσαύτως δὲ ἐλεύθερος μὲν ὁ τοῦ ἐλευ-
θέρου, δοῦλος δὲ ὁ τοῦ δούλου, καὶ βασιλικὸς μὲν ὁ τοῦ βασιλικοῦ
81 καὶ μεγαλόφρονος, ταπεινὸς δὲ ὁ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀγεννοῦς. ἵνα
δέ, ἔφη, μὴ καθ' ἓν ἕκαστον ἐπιὼν πολύ τι πλῆθος ἐπάγωμαι

---

1 κρατῆσσαι P 6 διηγήσατο P 9 ἀλλὰ μὴν ὡσ V ἀλλὰ μὴ ὂν UB δοῦλον ἀνελεύθερον (om. καὶ) UB 13 ἱλάσκεσθαι U 14 ἤλπιζεν V ἀκούσαι mutatum in ἀκούσεσθαι P 16 προσέπεζε P προσέπαιζεν U 18 ἀνανεῦσαι UB 20 νέφους del. Herwerden 21 ὕει UB λάμπει U 26 τῷ λόγῳ UB ἐπᾶραι suspectum Wil. 30 ὁ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φρονίμου δαίμων (hoc. ord.) V 34 καθ' ἕκαστον UB scribendum: ἐπεξιὼν ἐπάγομαι V

λόγων, ἐρῶ τοὺς κοινοτάτους καὶ φανερωτάτους δαίμονας, ὑφ' ὧν ἅπαντες, ὡς εἰπεῖν, ἐλαύνονται τύραννοι καὶ ἰδιῶται καὶ πλούσιοι καὶ πένητες καὶ ὅλα ἔθνη καὶ πόλεις. ἐνταῦθα δὴ πάντα ἀνεὶς κάλων μάλα ὑψηλῶς καὶ ἀδεῶς τὸν ἑξῆς διεπέραινε λόγον. 82

Πολλαὶ μέν, ὦ παῖ Φιλίππου, περὶ πάντα κακίαι τε καὶ διαφθοραὶ τῶν ἀθλίων ἀνθρώπων, καὶ τοσαῦται σχεδὸν ὅσας οὐ δυνατὸν διελθεῖν. τῷ ὄντι γὰρ κατὰ τὸν ποιητὴν

οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος
οὐδὲ πάθος οὐδὲ συμφορὰν θεήλατον,
ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

τριῶν δὲ ἐπικρατούντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, βίων, εἰς οὓς μάλιστα 83 *ἐμπίπτουσιν οἱ πολλοί, μὰ Δί' οὐ μετὰ λογισμοῦ σκεψάμενοι καὶ δοκιμάσαντες, ἀλόγῳ δὲ ὁρμῇ καὶ τύχῃ προσενεχθέντες, τοσούτους φατέον εἶναι καὶ δαίμονας, οἷς συνέπονται καὶ λατρεύουσιν ὁ πολὺς καὶ ἀμαθὴς ὅμιλος, ἄλλοι ἄλλῳ, καθάπερ ἡγεμόνι πονηρῷ καὶ μαινομένῳ πονηρὸς καὶ ἀσελγὴς θίασος. ἔστι δὲ τούτων ὧν ἔφην* 84 *βίων ὁ μὲν ἡδυπαθὴς καὶ τρυφερὸς περὶ τὰς τοῦ σώματος ἡδονάς, ὁ δ' αὖ φιλοχρήματος καὶ φιλόπλουτος, ὁ δὲ τρίτος ἀμφοτέρων ἐπιφανέστερός τε καὶ μᾶλλον τεταραγμένος, ὁ φιλότιμος καὶ φιλόδοξος, ἐκδηλοτέραν καὶ σφοδροτέραν ἐπιδεικνύμενος τὴν ταραχὴν καὶ τὴν μανίαν, ἐξαπατῶν αὑτόν, ὡς καλοῦ δή τινος ἐραστήν. φέρε οὖν καθάπερ οἱ κομψοὶ τῶν δημιουργῶν ἐπὶ πάντα ἔμβραχυ* 85
(73 M) *φέρουσι τὴν αὑτῶν ἐπίνοιαν καὶ τέχνην, οὐ μόνον τὰς τῶν θεῶν ἀπομιμούμενοι φύσεις ἀνθρωπίνοις εἴδεσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ποταμούς τε ἐνίοτε γράφοντες ἀνδράσιν ὁμοίους καὶ κρήνας ἔν τισι γυναικείοις εἴδεσι, νήσους τε καὶ πόλεις καὶ τὰ ἄλλα μικροῦ δεῖν ξύμπαντα, ὁποῖον καὶ Ὅμηρος ἐτόλμησεν ἐπιδεῖξαι Σκάμανδρον φθεγγόμενον ὑπὸ τῇ δίνῃ, κἀκεῖνοι φωνὰς μὲν οὐκ ἔχουσι* 86 *προσθεῖναι τοῖς εἰδώλοις, εἴδη δὲ οἰκεῖα καὶ σημεῖα ἀπὸ τῆς φύσεως, οἷον τοὺς ποταμοὺς κατακειμένους γυμνοὺς τὸ πλέον, γένειον πολὺ καθεικότας, μυρίκην ἢ κάλαμον ἐστεφανωμένους· οὐκ-* 87 *οῦν καὶ ἡμεῖς μὴ χείρους μηδὲ φαυλότεροι περὶ τοὺς λόγους*

---

1 *κοινωτάτουσ* P 2 *ἐλάνονται* P 4 *κάλον* UBV *πάλαι μὲν* U 5 *φιλίπον* P *διαφοραὶ* UV 6 *ἀθλίων* om. U *τοσαῦτα* P 9 *πάθοσ οὐδὲ συμφορὰν δαιμόνιον* UBV P cf. Eur. Orest. 1—3 10 *ἄραιτο* UBV *ἄρατ'* P 13 *τοσούτοισ* U 14 *λατρέβουσιν* P 15 *ὅμηλοσ* P 16 *ἔστιν* U 22 *ἐπὶ πάντασ* UB *ἔμβραχυ* Cobetus, *ἐν βραχεῖ* libri 25 *ἐνίοτε* bis exaratum V 26 *εἴδεσι νήσουσ καὶ* V *εἴδεσι καὶ νήσουσ καὶ* UB (*εἴδεσιν* U) 28 *φθεγκόμενον* P *ἔχουσιν* V 31 *καθήκοντασ* UB *μυῤῥίκην* P *καλάμην* UB

φανῶμεν ἢ ἐκεῖνοι περὶ τὰς αὑτῶν τέχνας, τῷ πλάττειν καὶ ἀφο-
μοιοῦν τοὺς τρόπους τοῦ τριπλοῦ δαίμονος τῶν τριῶν βίων, τὴν
ἐναντίαν ἕξιν καὶ ἀντίστροφον ἐπιδεικνύμενοι τῆς τῶν λεγομένων
88 φυσιογνωμόνων ἐμπειρίας καὶ μαντικῆς. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς μορ-
φῆς καὶ τοῦ εἴδους τὸ ἦθος γιγνώσκουσι καὶ ἀπαγγέλλουσιν, ἡμεῖς
δὲ ἀπὸ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἔργων χαρακτῆρα καὶ μορφὴν ἀξίαν
ἐκείνων σπάσωμεν, εἰ ἄρα μᾶλλον ἅψασθαι δυνησόμεθα τῶν πολ-
λῶν καὶ φαυλοτέρων· πρὸς τὸ ἀποδεῖξαι τὴν τῶν βίων ἀτοπίαν
89 οὐδὲν ἄσχημον ⟨ὃν⟩ οὐδὲ νεμεσητὸν καὶ ποιηταῖς παραβαλλομένους
καὶ χειροτέχναις καὶ καθαρταῖς [δρᾶσθαι], εἰ δέοι, σπεύδειν πανταχό-
θεν εἰκόνας καὶ παραδείγματα πορίζοντας, ἄν πως ἰσχύσωμεν
ἀποτρέψαι κακίας καὶ ἀπάτης καὶ πονηρῶν ἐπιθυμιῶν, εἰς ἀρετῆς
90 δὲ φιλίαν προαγαγεῖν καὶ ἔρωτα [καὶ] ζωῆς ἀμείνονος· ἢ ὡς εἰώ-
θασιν ἔνιοι τῶν περὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰ καθάρσια, μῆνιν Ἑκάτης
ἱλασκόμενοί τε καὶ ἐξάντη φάσκοντες ποιήσειν, ἔπειτα οἶμαι φά-
σματα πολλὰ καὶ ποικίλα πρὸ τῶν καθαρμῶν ἐξηγούμενοι καὶ
91 ἐπιδεικνύντες, ἅ φασιν ἐπιπέμπειν χολουμένην τὴν θεόν. εἶεν·
ὁ μὲν δὴ φιλοχρήματος δαίμων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ γῆς καὶ
βοσκημάτων καὶ συνοικιῶν καὶ πάσης κτήσεως ἐραστής. ἆρα οὐκ
ἂν σκυθρωπός τε καὶ συννεφὴς ἰδεῖν ἐν σχήματι ταπεινῷ καὶ
ἀγεννεῖ πλάττοιτο ὑπὸ δημιουργοῦ μὴ φαύλου τὴν τέχνην; αὐχμηρὸς (74 M)
καὶ ῥυπῶν, οὔτε παῖδας ἢ γονέας οὔτε πατρίδα φιλῶν, ἢ συγγένειαν
ἄλλο τι νομίζων ἢ τὰ χρήματα, τοὺς δὲ θεοὺς πλέον οὐδὲν εἶναι
λογιζόμενος, ὅ τι μὴ πολλοὺς αὐτῷ μηδὲ μεγάλους θησαυροὺς παρα-
δεικνύουσιν ἢ θανάτους οἰκείων τινῶν καὶ συγγενῶν, ὅπως ἔχοι
κληρονομεῖν, τὰς δὲ ἑορτὰς ζημίαν ἄλλως ἡγούμενος καὶ ματαίαν
92 δαπάνην, ἀγέλαστος καὶ ἀμειδίατος, ὑφορώμενος ἅπαντας καὶ βλα-
βεροὺς ἡγούμενος καὶ ἀπιστῶν πᾶσιν, ἁρπακτικὸν βλέπων, ἀεὶ

---

1 ἥπερ ἐκεῖνοι UB τοῦ πλάττειν libri, corr. Emp. 5 γινώσκουσι UB 7 πλάσωμεν pro σπάσωμεν Cobetus δυνησόθηθα P 9 οὐδὲ γὰρ UB § 90 ante § 89 οὐδὲν etc. transponit Wil., qui cetera servat, σπεύδειν in σπουδῇ mutat; ipse § 90 post σπάσωμεν inserendam puto ὂν addidi 10 καὶ καθάπερ ταῖσ VP ὁρᾶσθαι ἐνδέοι P ὁρᾶσθαι delendum, ut εἰ δέοι ad καθαρταῖς referatur 11 πορίζειν εἴ πωσ ἂν ἰσχ. UB 12 ἀποστρέψαι V; malim ἀποτρέψαι ⟨τινας⟩ 13 προσαγαγεῖν P καὶ ante ζωῆσ om. B? ἠώθασιν P 14 ἔνιοι περὶ om. τῶν P ἔνιοι τῶ περὶ V ἔνιοι τὸ περὶ UB corr. Ruhnken 15 ἐξάντι UP ἐξάττη V 17 οἵ φασιν UB 18 φιλοχρήματοσ ἄμμων V 19 ἀπάσησ V κτίσεωσ U 21 ἀχμηρὸσ P ἥτε pro οὔτε P 22 verba φιλῶν ἢ συγγένειαν post γονέας collocat Emp. dubitanter 23 πλέον οὐκ εἶναι UBV 24 μὴ om. P 25 συγγενεων V συγγενειῶν U 27 ἀμειδίαστοσ UBP

κινῶν τοὺς δακτύλους, ἤτοι τὴν αὑτοῦ λογιζόμενος οὐσίαν ἢ τῶν
ἄλλων τινός, τἄλλα δὲ ἀναίσθητος καὶ ἀμαθής, παιδείας καὶ γραμ-
μάτων καταγελῶν, πλὴν ὅσον περὶ λογισμοὺς καὶ συμβόλαια, τυφλοῦ
δικαίως καὶ λεγομένου καὶ γραφομένου τοῦ πλούτου τυφλότερος 93
ἐραστής, περὶ πάντα λυττῶν κτήματα καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον ἡγού-
μενος, οὐχ ὥσπερ τὴν μαγνῆτιν λίθον ἕλκειν φασὶ πρὸς αὑτὴν τὸν
σίδηρον, ἀλλὰ καὶ χαλκὸν καὶ μόλυβδον προσαγόμενος, κἂν ψάμμον
ἢ λίθον διδῷ τις, πανταχῇ καὶ περὶ πάντα σχεδόν τι τὸ ἔχειν τοῦ
μὴ ἔχειν λυσιτελέστερόν τε καὶ ἄμεινον ἡγούμενος, μάλιστα δὲ περὶ
τὴν τοῦ ἀργυρίου κτῆσιν ἔκφρων καὶ συντεταμένος, ὅτι δὴ τάχιστα
κἀδαπανώτατα πρόεισι, σὺν ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ προβαῖνον καὶ φθάνον
οἶμαι τὰς τῆς σελήνης περιόδους, τὸ δὲ τῆς ἀπεχθείας καὶ τὸ τοῦ 94
μίσους καὶ ⟨τῶν⟩ βλασφημιῶν οὐδαμῇ λογιζόμενος, ἔτι δὲ τῇ μὲν
ἄλλῃ κτήσει καλλωπισμόν τινα προσεῖναι καὶ διατριβὴν ἡγούμενος,
τὸ δὲ ἀργύριον ὡς ἐν βραχυτάτῳ συνειληφέναι τὴν τοῦ πλούτου
δύναμιν. τοῦτο οὖν διώκει καὶ ζητεῖ πανταχόθεν, οὐδέν τι μετα- 95
στρεφόμενος, οὔτ' εἰ μετ' αἰσχύνης οὔτ' εἰ μετ' ἀδικίας γίγνοιτο,
πλὴν ὅσον τὰς κολάσεις ὑφορώμενος δδοιδόκων [ἀσφαλέστερος] δειλίᾳ
κρατηθείς, κυνὸς ἀχρήστου ψυχὴν ἔχων, τὰ μὲν ἁρπάζοντος, ἐὰν
ἐλπίσῃ λήσεσθαι, τοῖς δὲ ἐπεμβλέποντος καὶ ἄκοντος ἀπεχομένου
M) διὰ τοὺς ἐφεστηκότας φύλακας. ἔστω δὴ βραχὺς ἰδεῖν, δουλο- 96
πρεπής, ἄγρυπνος, οὐδέποτε μειδιῶν, ἀεί τῳ λοιδορούμενος καὶ
μαχόμενος, πορνοβοσκῷ μάλιστα προσεοικὼς τό τε σχῆμα καὶ τὸν
τρόπον ἀναιδεῖ καὶ γλίσχρῳ, βαπτὸν ἀμπεχομένῳ τριβώνιον μιᾶς
τινος τῶν ἑταιρῶν ὧν ἴσμεν, τοὺς αὑτοῦ φίλους τε καὶ ἑταίρους,
μᾶλλον δὲ δούλους καὶ ὑπηρέτας λωβώμενος καὶ καταισχύνων πάντα 97
τρόπον, ἐάν τε ἐν ἰδιώτου σχήματι λάβῃ τινὰς ἐάν τε ἐν βασιλέως.
ἢ οὐ πολλοὺς τῶν καλουμένων βασιλέων ἰδεῖν ἔστι καπήλους καὶ 98

---

2 ἀνέσθητοσ P corr. (pr. m. ἀνέστιτοσ) 3 πλὴν ὅσονσ U σύμβολα libri, corr. Reiske 4 καὶ δικαίωσ (hoc ord.) UBV 6 μαγνῖτιν U φασιν V πρὸσ αὐτὸν τὸν V 7 σήδηρον P καὶ ante χαλκὸν om. P μόλιβδον UB καὶ pro κἂν U 10 ἀργυρίου UBV συντεταγμένοσ U 11 καὶ δαπανώτατα libri προβαίνων καὶ φθάνων libri, exc. V 12 σελήνησ γε ὁδοὺσ UB 13 τῶν addidi 14 καλλοπισμὸν U 17 οὔτε εἰ P γίγνοιντο UB 18 ὁ δὲ δὴ δοκῶν libri, corr. Emp. ἀσφαλέστερος seclusit Wil., propter ὁ δὴ δοκῶν interpolatum; fortasse ὁδοιδοκῶν ⟨ἀπο⟩δειλιᾷ deleto κρατηθείς 19 κρατηθεὶσ καὶ ἀχρήστου B κρατηθεὶσ καὶ ἀχαρίστου U ἁρπάζοντοσ ἐν ἐλπίσι U 20 ἐπεβλέποντοσ P ἐπιβλέποντοσ UBV ἐπεμβλ. C 25 τῶν ἑτέρων V post ἴσμεν libri haec addunt: ὅδε ὁ (ὁ δὲ UB) δαίμων αἰσχρὸσ καὶ ἀπρεπὴσ, secludenda potius quam cum Reiskio transponenda; ὧδε ὁ etc. Wil., qui haec conexui necessaria putat ἑτέρουσ V 26 δούλουσ τε καὶ UB 27 ἰδιότου U ἄν τε ἐν UB ἅτε ἐν V 28 ἔστιν U

*τελώνας καὶ πορνοβοσκούς; ἀλλὰ Δρόμωνα μὲν καὶ Σάραμβον, ὅτι
ἐν Ἀθήναις καπηλεύουσι καὶ ὑπὸ Ἀθηναίων τοῦτο ἀκούουσι τὸ
ὄνομα, δικαίως φαμὲν ἀκούειν, Δαρεῖον δὲ τὸν πρότερον, ὅτι ἐν
Βαβυλῶνι καὶ Σούσοις ἐκαπήλευε, καὶ Πέρσαι αὐτὸν ἔτι καὶ νῦν*
99 *καλοῦσι κάπηλον, οὐ δικαίως κεκλῆσθαι; ἴδιόν γε μὴν τούτῳ
συμβέβηκε παρὰ τοὺς ἄλλους δαίμονας· ἐνίοτε μὲν γὰρ ἄρχει καὶ
κρατεῖ τῆς ψυχῆς, ἐνίοτε δὲ ἐκείνοις συνέπεται διὰ τὸ πάσης ἐπι-
θυμίας καὶ σπουδῆς ὑπηρέτην τε καὶ διάκονον ἀπροφάσιστον εἶναι*
100 *τὸν πλοῦτον. ἀλλ' ἐγὼ λέγω νῦν τὸν αὐτὸν ἡγούμενον καὶ προ-
εστηκότα τῆς τοῦ δυστυχοῦς ἀνθρώπου διανοίας, οὔτε ἐφ' ἡδονήν
τινα οὔτε εἰς δόξαν ἀναφέροντα τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν, οὐδὲ
ὡς ἀναλώσοντα καὶ χρησόμενον ξυνάγοντα, ἀνέξοδον δὲ καὶ ἀχρεῖον
φυλάττοντα τὸν πλοῦτον τῷ ὄντι, κατάκλειστον ἔν τισι κρυπτοῖς
καὶ ἀφεγγέσι θαλάμοις.*
101 *εἶεν· ὁ δὲ δὴ δεύτερος ἀνήρ τε καὶ δαίμων ἐκείνου τοῦ ἀν-
δρός, ὁ τὰ τῆς ἡδονῆς ἀναφαίνων ὄργια καὶ τὴν θεὸν ταύτην
θαυμάζων καὶ προτιμῶν, ἀτεχνῶς γυναικείαν θεόν, ποικίλος καὶ
πολυειδὴς περί τε ὀσμὰς καὶ γεύσεις ἀπλήρωτος, ἔτι δὲ οἶμαι περὶ
πάντα ⟨μὲν⟩ ὁράματα, πάντα δὲ ἀκούσματα τὰ πρὸς ἡδονήν τινα
φέροντα, πάσας δὲ ἁφὰς προσηνεῖς τε καὶ μαλακὰς λουτρῶν τε
ὁσημέραι θερμῶν [μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ἡμέρας,] καὶ χρίσεων οὐ κά-*
102 *ματον ἰωμένων, πρὸς δὲ αὖ τούτοις ἐσθήτων τε μαλακῶν ἕλξεις* (76)
*καὶ κατακλίσεις ἠσκημένας καὶ διακονίας ἀκριβεῖς καθ' ἑκάστην
ἐπιθυμίαν τε καὶ χρείαν, περὶ ταῦτα πάντα δεινῶς ἐπτοημένος,
μάλιστα μέντοι καὶ ἀκρατέστατα περὶ τὴν τῶν ἀφροδισίων ὀξεῖαν
καὶ διάπυρον μανίαν θηλυκῶν τε καὶ ἀρρενικῶν μίξεων καὶ ἔτι
πλειόνων ἀρρήτων καὶ ἀνωνύμων αἰσχρουργιῶν, ἐπὶ πάντα ὁμοίως*

---

1 *σάραμβρον* P cf. Plat. Gorg. 518b pro *ὅτι* scribendum *οἳ* et mox *ὃς ἐν Βαβ.* 2 *ἀθήνεσ* P *τοὔνομα* UB 4 *ἐκαπήλευεν* UB 5 *κάπηλον οἴει ὡσ οὐ* UB *τοῦτο συμβέβηκε* UP 6 *γὰρ ἔχει* UBV *γὰρ κατέχει* P, corr. Emperius 8 *διάκονον καὶ ἀπροφάσιστον* BV 9 *λέγω* om. P *τὸν αὐτὸν ἡγούμενον* VP *ἡγούμενον τὸν αὐτὸν* UB *τὸν* delet Emp. 11 *ἀναφέροντοσ* UBV 12 *ἀναλώσαντα* U 13 *ἔν τϊ* P 15 verba *ἐκείνου τοῦ ἀνδρός* abesse malim 16 *ἀναφέρων* P 17 *καὶ προτείνων* V 18 *πολυειδὴς καὶ περὶ* P 19 *πάντα τὰ* VP *μὲν* add. Reiske *τὰ* ante *πρὸσ* om. UBV 20 malim *τὰς προσηνεῖς λουτρῶν δὲ* UB 21 *ὡσ ἡμέραι* UVP *δὶς* pro *καὶ* UB, quod verum iudicat Wil. *τὰς* pro *τῆς* P *χρήσεων* libri, corr. Emp. 22 *καὶ ἑλίξεισ* UB 24 *περὶ πάντα ταῦτα* (hoc ord.) UB 25 *μὲν* libri, corr. Jacobs 27 *πλείων* P

τὰ τοιαῦτα φερόμενος καὶ ἄγων, οὐδὲν ἀπώμοτον οὐδὲ ἄπρακτον
ποιούμενος. νῦν γὰρ δὴ ἕνα τοῦτον τίθεμεν τὸν ἁπάσας τὰς τοι- 103
αύτας παρειληφότα νόσους καὶ ἀκρασίας τῆς ψυχῆς, ἵνα μὴ πολύν
τινα ἀθροίσωμεν ἑσμὸν μοιχικῶν τινων δαιμονίων καὶ φιλόψων καὶ
φιλοίνων καὶ ἄλλων δὴ μυρίων, ἀλλ᾽ ἁπλῶς ἕνα δαίμονα τιθῶμεν
τὸν ἀκόλαστον καὶ δεδουλωμένον ὑφ᾽ ἡδονῆς, ἐὰν μὲν ἐπιρρέῃ 104
ποθὲν ἀνελλιπὲς τὸ τῆς χορηγίας, χρημάτων βασιλικῶν ἢ τινος
μεγάλης ἰδιωτικῆς ὑπούσης οὐσίας, ἐν πολλῇ καὶ ἀφθόνῳ κυλινδού-
μενον ἀσελγείᾳ μέχρι γήρως· εἰ δὲ μή, ταχὺ μάλα ἐξαναλώσαντα
τὰ παρόντα, πένητα ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον ἐν σπάνει καὶ ἱμέρῳ
δεινῶς τῶν ἐπιθυμιῶν λειπόμενον. ἔτι δέ τινας οὗτος τῶν ὑπ᾽ 105
αὐτοῦ κρατουμένων εἰς γυναικεῖον μετέβαλε βίον τε καὶ σχῆμα,
ὥσπερ οἱ μῦθοί φασι τοὺς μεταβαλόντας ἐξ ἀνθρώπων εἰς ὄρνι-
θας ἢ θηρία, ἐὰν τύχωσι τοιαύτης ἡττηθέντες ἡδονῆς· πάλιν δὲ 106
κἀνταῦθα διττὴ χορηγία πέφηνεν. ὁ μὲν γὰρ ἀσθενής τε καὶ
ἄτολμος ἐκ τούτου τοῦ γένους δαίμων ἐπί τε τὰς γυναικείας νόσους
καὶ ἄλλας αἰσχύνας, ὁπόσαις πρόσεστι ζημία καὶ ὀνείδη, προσάγει
ῥᾳδίως· ὅπου δὲ [ἡδονῶν τινων] τιμωρίαι πρόσεισι, θανάτοις ἢ
δεσμοῖς κολάζουσαι τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ἢ χρημάτων πολλῶν
ἐκτίσεσιν, οὐ πάνυ τι πρὸς ταῦτα ἐφίησιν. ὁ δὲ ἀτενέστερός τε 107
καὶ θρασύτερος πάντα ἁπλῶς ὑπερβαίνειν ἀναγκάζει τά τε ἀν-
7M θρώπινα καὶ τὰ θεῖα. καὶ ὁ μὲν ἀσθενής τε καὶ ἄτολμος ἔνθα
προσθέμενος τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ὁμολογεῖ οὐδενὸς ἀνδρείου
πράγματος ἁπτόμενος, ἀλλὰ παραχωρῶν τῶν κοινῶν καὶ πολιτικῶν
πράξεων τοῖς ἄμεινον βεβιωκόσιν· ὁ δὲ ἰταμὸς καὶ ἄτρεστος, πολ- 108
λὰς ὕβρεις τε καὶ αἰσχύνας ὑπομείνας, ὀστράκου, φασί, μεταπεσόν-
τος, στρατηγὸς ἢ δημαγωγὸς πέφηνεν ὀξὺ καὶ διάτορον βοῶν, ὥσπερ

---

1 ἀγόμενοσ UB 2 γὰρ δ᾽ ἕνα τοῦτον V τούτων UBP 3 τῆσ τύχησ U 4 τινῶν μοιχικῶν (hoc ordine) UB καὶ prius abest ab UVP, de B dubito φιλοψύχων UBV 6 δεδουλωμένων P 7 ἀνελλειπὲσ UV χρῆμα τῶν UB 9 ἢ δὲ μὴ P 11 δεινῷ Reiske ἔτι δέ τινας scripsi; εἰ δέ τινας libri 12 μετέβαλεν V χῆμα P 13 μεταβάλλοντασ VP ὄρνηθασ P post ἀνθρώπων inser. ⟨τινας⟩ 14 pro ἐὰν malim οἳ ἂν 15 κἀνταῦθα ἐν τῇ χορηγίᾳ libri, ipse correxi 17 ζημία ὀνείδη (om. καὶ) V fortasse: ἀντὶ ζημίας ὀνείδη προσάγῃ P προάγει V 18 ἡδονῶν τινῶν secl. Wil. τιμωρία πρόσεισι V πρόεισι P 19 πολλαῖσ UB 20 κτήσεσιν UBV πρὸσ ταῦτα πρόεισιν UB πρὸσ ταῦτα ἴασιν V ἀγενέστεροσ VP ἀγεννέστεροσ UB corr. Jacobs 22 θεῖα· ὁ μὲν V θεῖα· ἀλλ᾽ ὁ μὲν UB sub ἔνθα quid lateat nescio 23 usitatius esset: προσέμενος αἰσχύνειν ὡμολογεῖ U 24 παραχωρήσασ UBV 25 ἐν τοῖσ UBV ἄτριπτοσ V

οἱ τῶν δραμάτων ὑποκριταὶ ἀπορρίψας μεταξὺ τὴν γυναικείαν
στολήν, ἔπειτα στρατιώτου τινὸς ἢ ῥήτορος στολὴν ἁρπάσας περιέρ-
109 χεται συκοφάντης καὶ φοβερός, ἀντίον πᾶσι βλέπων. ἆρ' οὖν
ἀρρενωπόν τι καὶ σεμνὸν εἶδος τῷ τοιούτῳ δαίμονι πρέπει ἢ
μᾶλλον ὑγρόν τε καὶ μαλθακόν; οὐκοῦν τὸ οἰκεῖον αὐτῷ σχῆμα
προσθήσομεν, οὐχ ὃ πλαττόμενος ἐνδύεται πολλάκις [ἀνδρεῖον καὶ
110 φοβερόν]· προΐτω γε μὴν νὴ Δία τρυφῶν τε καὶ μύρου καὶ οἴνου
ἀποπνέων ἐν κροκωτῷ μετὰ πολλοῦ καὶ ἀτάκτου γέλωτος, μεθύοντι
προσεοικὼς κωμάζοντι μεθ' ἡμέραν ἀσελγῆ κῶμον, στεφάνους τινὰς
ἐστεφανωμένος ἑώλους τήν τε κεφαλὴν καὶ περὶ τῷ τραχήλῳ, καὶ
πλάγιος φερόμενος, ὀρχούμενός τε καὶ ᾄδων θῆλυ καὶ ἄμουσον
111 μέλος. ἀγέσθω δὲ ὑπὸ γυναικῶν ἀναισχύντων καὶ ἀκολάστων,
[ἐπιθυμιῶν τινων λεγομένων] ἄλλων ἐπ' ἄλλα ἑλκουσῶν, μηδεμίαν
αὐτῶν ἀπωθούμενος μηδὲ ἀντιλέγων, ἀλλὰ ἑτοίμως δὴ καὶ προθύ-
112 μως συνεπόμενος. αἱ δὲ μετὰ πολλοῦ πατάγου κυμβάλων τε καὶ
αὐλῶν φέρουσαι μαινόμενον αὐτὸν σπουδῇ προΐτωσαν. ὁ δ' ἐκ
μέσων ἀναβοάτω τῶν γυναικῶν ὀξύτερον καὶ ἀκρατέστερον, λευκὸς
ἰδεῖν καὶ τρυφερός, αἰθρίας καὶ πόνων ἄπειρος, ἀποκλίνων τὸν
τράχηλον, ὑγροῖς τοῖς ὄμμασι μάχλον ὑποβλέπων, ἀεί ποτε τὸ
σῶμα καταθεώμενος, τῇ ψυχῇ δὲ οὐδὲν προσέχων οὐδὲ τοῖς ὑπ'
113 αὐτῆς προσταττομένοις. τοῦτον ἀγαλματοποιὸς ἢ γραφεὺς ἀναγ-
καζόμενος εἰκάζειν οὐκ ἂν ὁμοιότερον ἄλλῳ ἐργάσαιτο ἢ τῷ Σύρων
βασιλεῖ μετ' εὐνούχων καὶ παλλακῶν ἔνδον διαβιοῦντι, στρατοπέδου
114 δὲ καὶ πολέμου καὶ ἀγορᾶς ἀθεάτῳ τὸ παράπαν. προηγείσθω (78
δὲ καὶ τούτου ἀπάτη, πάνυ ὡραία καὶ πιθανή, κεκοσμημένη κόσμοις
πορνικοῖς, μειδιῶσα καὶ ὑπισχνουμένη πλῆθος ἀγαθῶν, ὡς ἐπ'
αὐτὴν ἄγουσα τὴν εὐδαιμονίαν, ἕως ἂν εἰς τὸ βάραθρον καταβάλῃ
λαθοῦσα, εἰς πολύν τε καὶ ῥυπαρὸν βόρβορον, ἔπειτα ἐάσῃ κυλιν-
115 δεῖσθαι μετὰ τῶν στεφάνων καὶ τοῦ κροκωτοῦ. τοιούτῳ δεσπότῃ
λατρεύουσαι καὶ τοιαῦτα πάσχουσαι πλανῶνται κατὰ τὸν βίον ὅσαι

2 ἔπιτα P στολὴν πάσασ UB 3 ἄγριον πᾶσι βλέπων Cobetus; non accedo 4 πρέποι VP 5 εἰ γοῦν pro οὐκοῦν requirit Wil., sed obstat γε μὴν l. 7 6 ἀνδρεῖον καὶ φοβερόν ex antecedentibus ab interpolatore repetita. 7 μὴν διατρυφῶν τε VB μὴν διατρυφόντεσ U 9 ἀσελγεῖ κώμῳ P 10 ἐστεφανωμένουσ P 11 πλαγίωσ P 13 ἐπιθυμιῶν — λεγομένων delevi; sunt enim interprete magis quam Dione digna 14 ἀλλ' UB 15 πολλοῦ καμάτου UBV 19 τοῖσ ὄμμασιν U μαλγον V μαλακὸν P ποτε om. UB 20 ὑπ' αὐτῇ U 21 προστασσομένοισ UB 23 στρατοπέδου τε libri, corr. Dindorf 24 προηγεισθαι V 25 καὶ τοῦτον UBV πιθανὴ καὶ κεκοσμημένη P 27 pro καταβάλῃ λαθοῦσα mallem καταβαλοῦσα 30 λατρέβουσαι P

*ψυχαὶ πρὸς μὲν πόνους δειλαὶ καὶ ἀδύνατοι, δεδουλωμέναι δὲ ἡδο-
ναῖς, φιλήδονοι καὶ φιλοσώματοι, βίον αἰσχρὸν καὶ ἐπονείδιστον
οὐχ ἑλόμεναι ζῶσιν, ἀλλὰ ἐνεχθεῖσαι πρὸς αὐτόν.*

οὐκοῦν μετὰ τοῦτον ὁ λόγος ὥσπερ ἐν ἀγῶνι σφύττει τρίτον 116
*εἰσάγειν, ὡς ἐκεῖ χορόν, τὸν φιλότιμον, οὐ πάνυ προθύμως τὰ νῦν
ἀγωνιούμενον, καίτοι φιλόνικον ὄντα τῇ φύσει περὶ πάντα καὶ
πρωτεύειν ἀξιοῦντα· πλὴν οὐ περὶ δόξης ἢ τιμῆς ἡ κρίσις αὐτῷ
τὰ νῦν ἐνέστηκεν, ὑπὲρ δὲ πολλῆς καὶ δικαίας ἀδοξίας. φέρε δὴ* 117
*ποῖόν τι πλάττωμεν τό τε σχῆμα καὶ εἶδος τοῦ φιλοτίμου δαί-
μονος; ἢ δῆλον ὅτι πτερωτόν τε καὶ ὑπηνέμιον κατὰ τὸ ἦθος αὐτοῦ
καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἅμα τοῖς πνεύμασι φερόμενον, ὁποίους τοὺς
Βορεάδας ἐνεθυμήθησάν τε καὶ ἔγραψαν οἱ γραφεῖς, ἐλαφρούς τε
καὶ μεταρσίους, ταῖς τοῦ πατρὸς αὔραις συνθέοντας. ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι* 118
*μέν, ὁπότε βουληθεῖεν, ἐπεδείκνυντο τὴν αὐτῶν δύναμιν, τέως δὲ
μετὰ τῶν ἄλλων ἡρώων ἐν τῇ Ἀργοῖ συνέπλεον ναυτιλλόμενοι καὶ
τἄλλα πράττοντες οὐδενὸς ἧττον. ὁ δὲ τῶν φιλοδόξων ἀνδρῶν
προστάτης ἀεὶ μετέωρος, οὐδέποτε γῆς ἐφαπτόμενος οὐδὲ ταπεινοῦ
τινος, ἀλλὰ ὑψηλὸς καὶ μετάρσιος, ὅταν μὲν αἰθρίας τύχῃ καὶ* 119
*γαλήνης ἢ ζεφύρου τινὸς ἐπιεικῶς πνέοντος, ἀεὶ μᾶλλον ἀγαλλό-
μενός τε καὶ ⟨ἀν⟩ιὼν εἰς αὐτὸν τὸν αἰθέρα, πολλάκις δ᾽ ἐν σκοτεινῷ
νέφει κρυπτόμενος, ἀδοξίας τινὸς συντρεχούσης καὶ ψόγου παρὰ
τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, οὓς ἐκεῖνος θεραπεύει καὶ τιμᾷ καὶ τῆς
εὐδαιμονίας τῆς αὐτοῦ κυρίους ἀπέδειξεν. οὐδέν γε μὴν προσέοικεν* 120
*ἀσφαλείας ἕνεκεν οὔτε ἀετοῖς οὔτε γεράνοις οὔτε ἄλλῳ τινὶ πτηνῷ
γένει τὴν φύσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἄν τις αὐτὸν προσεικάσειε τῇ Ἰκαρίου
βιαίῳ καὶ παρὰ φύσιν φορᾷ, οὐ δυνατὸν τέχνημα ἐπιχειρήσαντος
Δαιδάλου τεχνήσασθαι. τοιγαροῦν ὑπὸ νεότητος καὶ ἀλαζονείας* 121
ἐπιθυμῶν ὑψηλότερος τῶν ἄστρων φέρεσθαι χρόνον μέν τινα ἐσφ-

---

1 *καὶ ἀκάματοι* Y 4 *οὐκ οὖν* BP *σφιττοῖ* U *σφηττοῖ* B 5 *εἰσά-γειν* U m. pr. (*ν* nunc erasum) *ὡσ ἐκεῖ τὸν φιλότιμον χορὸν* PY (at P numeris *χορὸν* ante *τὸν φιλότ.* transponit) *χορὸν ὡσ ἐκεῖ τὸν φιλότιμον* UV *τὸ νῦν* UV 6 *φιλόνεικον* libri 7 *προτεύειν* P 8 *ἕστηκεν* libri, corr. Emp. 12 *ἐνεθυμήσαμέν τε* P (*-μέν τε* fort. a. correctore) *ἐλά-φουσ* B *ἐλάφοσ τε μεταρσίουσ* (om. *καὶ*) U 13 *προσ* a m. sec. mutatum in *πνος* U (quid Y habeat nescio) 14 *τέλοσ δὲ* Y 15 *ναυτιλιζόμενοι* Y 16 *φιλολόγων* (corr. *φιλοδόξων*) Y 17 *οὐδὲ παπινοῦ τινοσ* P *οὐδὲ ὑψηλοῦ τινοσ* UBV 19 *ἐπιεικοῦσ* Y (?) 20 *ἰὼν* libri, corr. Wil. *ἐσ* VUBY *δὲ ἐν* Y 21 *νέφη* U *φόβου* UVPY, *ψόγου* Emp. 23 *εὐδαιμονίασ αὐτοῦ* (om. *τῆσ*) U *τῆσ ἑαυτοῦ* Y 24 *πτηνῶν* Y 25 *προσεικά-σειεν* U *Ἰκάρου* Reiske 27 *δαίδαλον* V

ζετο βραχύν, χαλωμένων δὲ τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ κηροῦ ῥέοντος,
ἐπωνυμίαν ἀπὸ τοῦδε τῷ πελάγει παρέσχεν, οὗπερ ἠφανίσθη
122 πεσών· κἀκεῖνος ἀσθενέσι καὶ κούφοις τῷ ὄντι πιστεύσας πτεροῖς,
λέγω δὲ τιμαῖς τε καὶ ἐπαίνοις ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν πολλῶν
ὡς ἔτυχε γιγνομένοις, ἐπισφαλῶς καὶ ἀσταθμήτως φέρεται καὶ
φέρει τὸν ἄνδρα τὸν αὑτοῦ ζηλωτήν τε καὶ ὑπηρέτην, νῦν μὲν
ὑψηλὸν καὶ μακάριον πολλοῖς φαινόμενον, πάλιν δὲ αὖ ταπεινόν
τε καὶ ἄθλιον τοῖς τε ἄλλοις καὶ πρώτῳ καὶ μάλιστα αὑτῷ δο-
123 κοῦντα. εἰ δέ τῳ οὐ φίλον πτηνὸν αὐτὸν διανοεῖσθαι καὶ ποιεῖν, ὁ
δὲ ἀφομοιούτω αὐτὸν τῇ τοῦ Ἰξίονος χαλεπῇ καὶ βιαίῳ φορᾷ τε καὶ
ἀνάγκῃ, τροχοῦ τινος ῥύμῃ κύκλῳ κινουμένου τε καὶ φερομένου.
οὐ γὰρ ἀπεοικὸς οὐδὲ μακρὰν δὴ τῶν σοφῶν τε καὶ κομψῶν εἰκασ-
μάτων εἴη ἂν ὁ τροχὸς δόξῃ παραβαλλόμενος, τῇ τε κινήσει καὶ
μεταβολῇ πάνυ ῥᾳδίως περιθέων, ἐν δὲ τῇ περιφορᾷ παντοῖα σχή-
ματα τὴν ψυχὴν ἀναγκάζων λαμβάνειν μᾶλλον ἢ ὁ τῶν κεραμέων
124 τὰ ἐπ᾽ αὐτῷ πλαττόμενα. ἄνδρα δὴ τοιοῦτον εἰλούμενον ἀεὶ καὶ
περιφερόμενον, κόλακα δήμων τε καὶ ὄχλων ἐν ἐκκλησίαις ἢ ἐπιδεί-
ξεσιν ἢ βασιλέων ἢ τυράννων λεγομέναις δὴ φιλίαις καὶ θεραπείαις,
τίς οὐκ ἂν ἐλεήσειε τῆς φύσεως καὶ τοῦ βίου; λέγω δὲ οὐχ ὃς ἂν
ἀπὸ τοῦ βελτίστου προεστηκὼς πολύ τι πλῆθος ἀνθρώπων πειθοῖ
καὶ λόγῳ μετ᾽ εὐνοίας καὶ δικαιοσύνης πειρᾶται ῥυθμίζειν τε καὶ
125 ἄγειν ἐπὶ τὰ βελτίω. ἐχέτω δὴ καὶ οὗτος ἡμῖν ὁ δαίμων τέλος,
ἵνα μὴ νῦν στολάς τε καὶ μορφὰς προστιθέντες αὐτῷ καὶ τἄλλα
τὰ προσήκοντα πολὺν καὶ ἄπειρον εἰσφερώμεθα λόγων ὄχλον. (8
126 εἴη δ᾽ ἂν αὐτοῦ τὸ ἦθος, ὡς ἐν βραχεῖ περιλαβεῖν, φιλόνικον,
ἀνόητον, χαῦνον, ἀλαζονείᾳ καὶ ζηλοτυπίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις
ἔγγιστα χαλεποῖς καὶ ἀγρίοις πάθεσιν. ἅπαντα γὰρ ταῦτα φιλο-

---

4 λέγω δὴ V τιμαῖσ τε καὶ ἐπινοίαισ UB 5 ἔτυχεν U γιγνο-μέναισ UB 8 ἄθλιον ἀλλὰ πρώτῳ UBV πρώτῃ P αὐτῷ libri 9 διονοῆσαι UB 10 ἀφωμοιοῦτο UB Ἰξίωνοσ Y 12 μακράν τε τῶν Y τε om. Y τῶν — εἰκασμάτων mihi suspecta 13 εἴη ἂν καὶ UB εἴη ἂν οὖν VPY οὐδὲ pro οὖν Emp., del. Dind. 14 τῇ μεταβολῇ Y περιθεῶν V 15 τῇ ψυχῇ VPY ἀναγκάζει libri, corr. Reiske 16 τὰ ὑπ᾽ αὐτῶν Y ἡλοῦμενον U 17 ἐπιδείξεσι βασιλέων libri, corr. Emp. 18 λεγομένη δὴ V λεγομέναισ (om. δὴ) B λεγομένων (om. δὴ) U 19 ἐλεή-σειεν U καὶ τῆσ βίασ UB 20 βίου pro βελτίστου Y ἀπὸ τοῦ βελτίστου suspecta, maxime propter ἐπὶ τὰ βελτίω l. 22 πειθοῖ καὶ λόγῳ om. Y 21 ῥυθμήζειν P 22 ἐχέτω δὴ etc. hic prosopopoeiae finem imponit, pergit ad mores, quorum descriptionem illi praemitti oportebat, ut in ceteris daemonibus; fraudis descriptionem ad prosopopoeiam pertinere moneo (§ 129); § 126—128 a suo loco aberrarunt. 27 ἔγγιστα corruptum (Wil.)

τίμῳ τρόπῳ ψυχῆς ἀκοινώνητα καὶ ἄγρια καὶ χαλεπὰ ἀνάγκη πᾶσα 127
συνέπεσθαι, ἔτι δὲ αὐτὸν πολὺ μεταλλάττειν καὶ ἀνώμαλον ἔχειν
τὴν διάνοιαν, ἅτε ἀνωμάλῳ δουλεύοντα καὶ προσέχοντα πράγματι,
πυκνότερον καὶ συνεχέστερον ἢ τοὺς κυνηγέτας φασὶ χαίροντα καὶ
λυπούμενον· ἐκείνοις γὰρ δὴ μάλιστα τοῦτο πλεῖστον καὶ συνεχέ-
στατον συμβαίνειν λέγουσι, φαινομένης τε καὶ ἀπολλυμένης τῆς
ἄγρας· ὅταν μὲν γὰρ εὐδοκιμήσεις τε καὶ ἔπαινοι συμβαίνωσιν 128
αὐτοῖς, ἡ ψυχὴ τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς αὔξει καὶ βλαστάνει καὶ θαυ-
μαστὸν ἴσχει μέγεθος, καθάπερ Ἀθήνησί φασι τὸν ἱερὸν τῆς ἐλαίας
θαλλὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βλαστῆσαι καὶ τέλειον γενέσθαι· ταχὺ δὲ
αὖ πάλιν συστέλλεται καὶ ταπεινοῦται καὶ φθίνει, ψόγου τινὸς
προσπεσόντος ἢ δυσφημίας. ἀπάτη δὲ καὶ τούτῳ παρέπεται τῷ 129
δαίμονι ἁπασῶν πιθανωτάτη. οὐ γὰρ ὡς ἡ τοῦ φιλαργύρου καὶ
φιληδόνου λαμπρὸν μὲν οὐδὲν λόγῳ ἐδύναντο ὑποσχέσθαι, οὐδ᾽ ὡς
ἐπὶ σεμνὰ καὶ λαμπρὰ προήγαγον τοὺς ἀπατωμένους ὑπ᾽ αὐτῶν,
ἀλλὰ μόνον τὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ὄνομα ἐπεφήμιζον καὶ προσετί-
θεσαν, οὕτως ἡ τοῦδε ἀπάτη, ἀλλ᾽ ἐπᾴδουσα καὶ γοητεύουσά φησι
φιλόκαλον αὐτὸν εἶναι καὶ ὡς ἐπ᾽ ἀρετήν τινα ἢ εὔκλειαν ἄγει
τὴν δόξαν. πάλιν οὖν ἐνθάδε κινδυνεύσω τὸ δεύτερον εἰς τὸν 130
αὐτὸν πεσεῖν μῦθον τὸν Ἰξίονος. καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν ἐπιθυμή-
σαντα τῶν Ἥρας μακαρίων γάμων νεφέλῃ τινὶ συγγενόμενον σκο-
τεινῇ καὶ ἀχλυώδει ἄχρηστα καὶ ἀλλόκοτα γεννῆσαι τέκνα, τὸ τῶν
Κενταύρων γένος ποικίλον καὶ συμπεφορημένον. ὁ γὰρ εὐκλείας 131
ἔρωτος διαμαρτών, ἔπειτα δόξης ἐπιθυμίᾳ συνών, τῷ ὄντι νεφέλῃ
λέληθεν ἀντὶ τῆς θείας καὶ σεμνῆς ὁμιλίας συνών. ἐκ δὲ τῶν
τοιούτων συνουσιῶν ἢ γάμων ὠφέλιμον μὲν ἢ χρήσιμον οὐδὲν ἂν
γένοιτο, θαυμαστὰ δὲ καὶ ἄλογα, προσεοικότα τοῖς Κενταύροις,
δημαγωγῶν τινων πολιτεύματα καὶ ξυγγράμματα σοφιστῶν. ξε- 132

---

1 ἀκοινόνητα U καὶ χαλεπὰ καὶ ἄγρια (hoc ord.) Y πᾶσα om. Y 2 μεταλλάττειν εἰκὸσ PY (hic uno λ) 3 ἀνομάλῳ V 4 πυκνότερόν τε P 5 ἐκείνοις — ἄγρας dele; proverbia non solent explicare scriptores πρῶτον pro πλεῖστον Y 7 γὰρ om. P τε καὶ om. U, τε om. B 9 ἰσχύει V 10 τέλειον scripsi, πλείονα libri et Append. byz. Pseudoarist. Mirab. Auscult. 153, quem hunc locum exscripsisse Emperius notavit 12 δυσθυμίασ libri, corr. Reiske 14 λαμπρῷ μὲν Y ἐδύναντο Y, P corr., ἐδύνατο ceteri 15 καὶ λαμπρὰ om. U 17 ἀλλ᾽ ἐπαίρουσα libri (P: ἐπέρουσα), corr. Morellius 18 ἄγει scripsi, ἄγειν libri 19 κινδυνεύσει libri, corr. Emp. 20 τὸν Wil., τοῦ libri φασὶ P 21 συγγενοσκοτεινῇ V 24 ἔρωτι UBVY ἔρωτοσ P 25 ὁμιλίασ συνὸν U 26 καὶ pro ἢ Y ὀφέλιμον P

*ναγοὶ γὰρ καὶ σοφισταὶ καὶ δημαγωγοί· λέγω δὲ διακρίνων στρατη-
γούς τε καὶ παιδευτὰς καὶ πολιτικοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῶν νῦν εἰρη-
μένων· οὗτοι πάντες ἐκείνῳ τῷ δαίμονι προσνέμεσθαι ἄξιοι καὶ
τῆς ἐκείνου μερίδος τε καὶ ἑταιρείας ἀριθμεῖσθαι.*
133 *καὶ δὴ νῦν μὲν ἐπεξῆλθον τοὺς ὑφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν εἰρη-
μένων δαιμόνων ἐλαυνομένους· πολλάκις δὲ καὶ δύο τὸν αὐτὸν ἢ
πάντες εἰλήχασι, τἀναντία ἀλλήλοις προστάττοντες καὶ ἀπειλοῦντες,*
134 *εἰ μὴ πείθοιτο, μεγάλαις τισὶ περιβαλεῖν ζημίαις, ὁ μὲν φιλή-
δονος ἀναλίσκειν εἰς τὰς ἡδονὰς κελεύων, καὶ μήτε χρυσοῦ μήτε
ἀργύρου μήτε ἄλλου κτήματος φείδεσθαι μηδενός, ὁ δ' αὖ φιλο-
χρήματος καὶ μικρολόγος οὐκ ἐῶν, ἀλλὰ κατέχων τε καὶ ἀπειλῶν,
εἰ πείσεται ἐκείνῳ, λιμῷ τε καὶ δίψῃ καὶ ἁπάσῃ πενίᾳ τε καὶ*
135 *ἀπορίᾳ διολλύειν αὐτόν. πάλιν δὲ ὁ μὲν φιλόδοξος συμβουλεύει
καὶ παρακαλεῖ προΐεσθαι τὰ ὄντα τιμῆς ἕνεκεν· ὁ δὲ καὶ πρὸς
τοῦτον ἀπομάχεται καὶ ἀντιβαίνει. καὶ μὴν ὅ γε τῆς ἡδονῆς φίλος
καὶ ὁ τῆς δόξης οὔποτε δύνανται συνᾷσαι οὐδὲ τὸ αὐτὸ εἰπεῖν.
ὁ μὲν γὰρ καταφρονεῖ τῆς δόξης καὶ λῆρον ἡγεῖται καὶ τὸ τοῦ
Σαρδαναπάλλου προφέρεται πολλάκις ἐλεγεῖον,*

τόσσ' ἔχω ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ' ἔρωτος
τέρπν' ἔπαθον· τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ὄλβια πάντα λέλειπται,

136 *καὶ μάλιστα τὸν θάνατον ἀεὶ πρὸ ὀφθαλμῶν δείκνυσιν, ὡς οὐδενὸς
ἔτι τῶν ἡδέων δυνησομένῳ μετασχεῖν· ὁ δὲ φιλόδοξος ἀπάγει
τε καὶ ἀφέλκει τῶν ἡδονῶν, τά τε ὀνείδη καὶ τὰς λοιδορίας*
137 *ἐπανατεινόμενος. οὐκ ἔχων οὖν ὅ ποιήσῃ καὶ ὅποι τράπηται καὶ
καταδύσηται, ἀποδιδράσκει πολλάκις εἰς τὸ σκότος, καὶ πειρᾶται
λανθάνων τῷ ἑτέρῳ χαρίζεσθαι καὶ ὑπηρετεῖν· ὁ δὲ ἀποκαλύπτει*
138 *καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτὸν ἕλκει. οὕτω δὴ ψυχὴν διαφορουμένην τε
καὶ διασπωμένην, ἀεί ποτε ἐν μάχῃ καὶ στάσει διηνεκεῖ πρὸς
αὐτὴν οὖσαν, ἀνάγκη πρὸς πᾶσαν ἀφικνεῖσθαι δυστυχίαν. ὥσπερ
γὰρ τὰ νοσήματα ἀλλήλοις ἐπιπλεκόμενα, τἀναντία δοκοῦντα πολ-*

---

1 *στρατιγούσ τε* P 2 *σοφιστὰσ* pro *παιδευτὰσ* U 4 *ἑταιρίασ* UY 6 *πολάκισ* P 7 *εἰλήχασιν* P 8 *πείθοιντο* Y *περιβάλλειν* VPY 11 *μικρολόγοσ οὐδενὸσ ἀλλὰ* Y 12 *δίψει* P 13 *διολεῖν* Dindorf probabiliter 15 *τοῦτον ἀεὶ μάχεται* Y 16 *οὐ δύνανται* Y 17 *καὶ κλῆρον* V *καὶ λῆρον ἡγεῖται* om. Y 18 *σαρδαναπάλου* PY 19 *ἔχων* P *ἐνύβρισα* PY *ἐρώτων* UB 20 pro *λοιπὰ* legitur *πολλὰ* Athen. VIII p. 336 a, *λοιπὰ* vero in Chrysippi parodia ibid. p. 337 a 21 *μάλλιστα* P *ἐξ οὗ* pro *ὡσ* UB 22 *δυνησόμενοσ* libri, corr. Reiske 23 *ἀπάγει* Reiske, *ἄγει* libri 24 *ποιήσει* libri, exc. M, unde recepit Emp. *ποιήσῃ* 25 *καταδύσεται* libri, corr. Mor. 26 *λανθάνειν* UB 28 *διασπομένην* P *ἀεί τε ἐν* PY *μάχει* Y 29 *δυστιχίαν* P

λάκις, χαλεπὴν καὶ ἄπορον ποιεῖ τὴν ἴασιν, τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον ἀνάγκη γίγνεσθαι καὶ τῶν τῆς ψυχῆς συμμιγνυμένων τε καὶ συμπλεκομένων εἰς τὸ αὐτὸ παθῶν.

ἀλλὰ δὴ μεταλαβόντες καθαράν τε καὶ κρείττω τῆς πρότερον 139
ἁρμονίας τὸν ἀγαθὸν καὶ σώφρονα ὑμνῶμεν δαίμονα καὶ θεόν, οἷς ποτε ἐκείνου τυχεῖν ἐπέκλωσαν ἀγαθαὶ Μοῖραι παιδείας ὑγιοῦς καὶ λόγου μεταλαβοῦσι [καὶ δὴ πεπρωμένον αὐτοῖς ἐκ θεῶν ἐγένετο].

---

(5) ΛΙΒΥΚΟΣ ΜΥΘΟΣ.

[Μῦθον Λιβυκὸν ἐκπονεῖν καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα κατατρίβειν 1
τὴν περὶ λόγους φιλοπονίαν οὐκ εὐτυχὲς μέν, οὐ γὰρ οὖν τῶν πρὸς ζῆλον τοῖς ἐπιεικεστάτοις ἀνθρώπων ἀπονευόντων, ἀλλ᾽ ὅμως οὐκ ἀφεκτέον ὀλιγωρίᾳ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀδολεσχίας.] τάχα γὰρ ἄν ποτε καὶ ἡμῖν χρείαν οὐ φαύλην παράσχοι ἑλκόμενά πῃ πρὸς τὸ δέον καὶ παραβαλλόμενα τοῖς οὖσι καὶ ἀληθέσιν. ἡ δὲ τοιαύτη 2
δύναμις καὶ ἐπιχείρησις ὁμοία μοι δοκεῖ τῇ τῶν γεωργῶν ἐμπειρίᾳ περὶ τὰ φυτά, ἐάνπερ ἱκανῶς γίγνηται· ἐκεῖνοι γὰρ ἐνίοτε τοῖς ἀκάρποις καὶ ἀγρίοις ἐνθέντες καὶ ἐμφυτεύσαντες τὰ ἥμερα καὶ καρποφόρα χρήσιμον ἀντ᾽ ἀχρήστου καὶ ὠφέλιμον ἀντὶ ἀνωφελοῦς ἀπέδειξαν τὸ φυτόν. οὕτω δὴ καὶ τοῖς ἀνωφελέσι μυθεύμασι λόγος 3
ἐμβληθεὶς χρήσιμος καὶ συμφέρων οὐδὲ ἐκεῖνα εἴασεν εἶναι μάτην λεγόμενα. τυχὸν δὲ καὶ οἱ πρῶτοι συντιθέντες αὐτὰ πρός τι τοι-
M) *οῦτον συνέθεσαν, αἰνιττόμενοι καὶ μεταφέροντες τοῖς δυναμένοις ὀρθῶς ὑπολαμβάνειν. τόδε μὲν δὴ προοίμιον, ὥς ἔφη τις, τοῦ* 4

---

1 *ποι*:: U (c. ras.) 2 *ἀνάγκη γίγνεσθαι* post *παθῶν* transponit Y *αὐτὸν δὴ τρόπον οἶμαι καὶ ἐπὶ τῶν* Y 3 *αὐτὸ παθεῖν* UB 4 *μεταβαλλόμενοι* UBV at lectio P confirmatur locis Platonicis velut Theaet. p. 172 d 5 *οἳ ποτε* UB 6 *ἀγαθῇ μοίρᾳ* UB 7 locum de Jove (cf. p. 42) sequi debere vidit Wil. *καὶ — ἐγένετο* seclusit Emp. ut ex Synesii Dione interpolata. Subscriptio cod. Y: *Διογένης ἢ περὶ βασιλείας Δ διάλεξις διογένους καὶ Ἀλεξάνδρου περὶ τοῦ ποῖον εἶναι δεῖ τὸν βασιλέα* 8 *Μῦθον — ἀδολεσχίασ* om. VPY, pro spuriis igitur habenda sunt 9 *οὐ γὰρ οὐ τῶν* libri, corr. Wyttenb. 12 *ποι* pro *πῃ* Y 14 *μοι* om. UB 16 *ἀκάρποισ καὶ ἀνημέροισ* Y 17 *ἀντὶ* UB *ὀφέλιμον* P *ἀντὶ* UB 18 *οὕτωσ* V 19 *εἶναι* om. UBV *οὕτω εἶναι* Y *μάτην λελεγμένα* UBV 20 *αὐτοῖσ* U 21 *τοῖσ βουλομένοισ ὀρθῶσ* Y 22 *οὖν* pro *δὴ* Y *ὡς* etc. quem spectet, ignoro

νόμου. [τὸ] λοιπὸν δ' ἂν εἴη αὐτὸν τὸν νόμον [ἢ τὸν μῦθον]
λέγειν τε καὶ ᾄδειν, ὁποίῳ μάλιστα ἀφομοιοῦμεν εἰκάσματι τὰς
ἐπιθυμίας.
5 λέγεται γὰρ πάλαι ποτὲ θηρίων εἶναί τι γένος χαλεπὸν καὶ
ἄγριον, πλεῖστον καὶ μάλιστα γιγνόμενον ἐν τοῖς ἀοικήτοις τῆς
Λιβύης. ἥδε γὰρ ἡ χώρα καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ παντοδαπὰς φέρειν
6 ζῴων φύσεις, ἑρπετῶν τε καὶ ἄλλων θηρίων. ἐν οἷς εἶναι καὶ
τοῦτο τὸ γένος, ὑπὲρ οὗ νῦν ὁ λόγος, σύνθετον τὴν τοῦ σώματος
ἰδέαν σχεδὸν ἐκ τῶν πλεῖστον διαφερόντων, παντελῶς ἄτοπον.
πλανᾶσθαι δὲ αὐτὸ μέχρι τῆσδε τῆς θαλάττης ἐπὶ τὴν Σύρτιν
7 τροφῆς ἕνεκα. θηρᾶν μὲν γὰρ καὶ τἄλλα θηρία, τούς τε λέοντας
καὶ παρδάλεις [ὡς ἐκεῖνα] τάς τε ἐλάφους καὶ τοὺς ἀγρίους ὄνους
καὶ τὰ πρόβατα, μάλιστα δὲ ἥδεσθαι τῇ τῶν ἀνθρώπων ἄγρᾳ.
ὧν δὴ καὶ ἕνεκεν ἐγγὺς ἀφικνεῖσθαι τῶν οἰκουμένων μέχρι τῆς
8 Σύρτεως. ἔστι δὲ ἡ Σύρτις κόλπος θαλάττης εἰσέχων ἐπὶ πολὺ
τῆς χώρας καὶ τριῶν ἡμερῶν, φασί, πλοῦς ἀκωλύτως πλέουσι.
9 τοῖς δὲ κατενεχθεῖσιν οὐκ εἶναι τὸν ἔκπλουν δυνατόν· βραχέα γὰρ
καὶ διθάλαττα καὶ ταινίαι μακραὶ μέχρι πολλοῦ διήκουσαι παντά-
πασιν ἄπορον καὶ δύσκολον παρέχουσι τὸ πέλαγος. οὐ γάρ ἐστι
κατ' ἐκεῖνα τὸ τῆς θαλάττης ἀγγεῖον καθαρόν, κοῖλος δὲ καὶ ψαμ-
μώδης ὁ τόπος ὢν ἐκδέχεται τὸ πέλαγος, οὐδὲν ἔχων στερεόν.
10 ὅθεν οἶμαι θῖνές τε μεγάλαι καὶ χώματα ἐν αὐτῷ γίγνονται τῆς
ψάμμου, καθάπερ ἐν τῇ χώρᾳ συμβαίνει τὸ τοιοῦτον ἀπὸ πνευ-
μάτων, ἐκεῖ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ κλύδωνος. ἔστι δὲ καὶ τὰ κύκλῳ
11 τοιαῦτα σχεδόν, ἐρημία καὶ θῖνες. ἀλλὰ γὰρ δὴ τούς τε ναυαγοὺς
ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐπανιόντας καὶ εἴ τινας τῶν Λιβύων κατ'
ἀνάγκην διεξιόντας ἢ πλανωμένους ἐπιφαινόμενα ἥρπαζε τὰ θηρία.
12 ἡ δὲ φύσις αὐτῶν τοῦ σώματος καὶ ἡ ἰδέα τοιάδε· τὸ μὲν πρόσ-
ωπον γυναικεῖον εὐειδοῦς γυναικός, μαστοὶ δὲ καὶ στήθη πολύ
τι κάλλιστα καὶ τράχηλος, ὁποῖα οὔτε παρθένου [θνητῆς] γένοιτ'
ἂν οὔτε νύμφης ἀκμαζούσης οὔτε πλάττων ἢ γράφων οὐδεὶς δυνή-

1 ἐπ' αὐτὸν V ἑαυτὸν UB ἂν εἴη αὐτὸν τὸν Wil., ἂν ἔτ' αὐτὸν εἴη τὸν libri verba τὸ et ἢ τὸν μῦθον secl. Wil. ἤδη pro εἴη Y 5 γινόμενον BVPY ἀεικήτοισ Y 6 λυβίησ Y 10 θαλάττεισ U σύρτην Y 12 πορδάλεισ V ὡς ἐκεῖνα seclusi 13 τὴν — ἄγραν corr. P 14 ἕνεκα UB 15 πολλὺ P 16 ἀκολύτωσ P 17 βραγχέα Y 18 διὰ θάλαττα P τενίαι V διοίκουσαι Y 20 θαλλάττησ P κοῖλος vix sanum; ipse de κυρτός cogitavi ψαμμόδησ U τόποσ ὃν ἐκδ. UBV 22 γίνονται Y 24 ἐκεῖ δὲ UB ἀπὸ τοῦ Y ἔστι δὴ Y 25 ἐρημίαι UB 26 λιβίων P λυβίων Y (ita semper) 28 ἰδέα ἥδε V 29 καὶ εὐειδοῦσ Y 30 θνητῆσ παρθένου (hoc ord.) V; θνητῆς seclusit Wil. 31 δύναιτ' ἂν ἀπεικάσαι Y

σεται ἀπεικάσαι· τὸ δὲ χρῶμα λαμπρότατον, καὶ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων
φιλοφροσύνη καὶ ἵμερος ταῖς ψυχαῖς ἐνέπιπτεν, ὁπότε προσίδοι
τις· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα σκληρόν τε καὶ ἄρρηκτον φολίσι, καὶ τὸ 13
κάτω πᾶν ὄφις· ὑστάτη δὲ κεφαλὴ τοῦ ὄφεως μάλα ἀναιδής. τὰ
δὲ θηρία ταῦτα πτερωτὰ μὲν οὐ λέγεται γενέσθαι, καθάπερ αἱ
σφίγγες, [οὐδὲ διαλέγεσθαι, ὡς ἐκεῖναι, οὐδὲ ἄλλην ἱέναι φωνήν,
ἀλλὰ συρίττειν μόνον, ὥσπερ οἱ δράκοντες, ὀξύτατα·] τῶν δὲ πεζῶν 14
ἁπάντων τάχιστα, ὡς μηδένα ἄν ποτε ἐκφυγεῖν αὐτά· καὶ τῶν μὲν
ἄλλων ἀλκῇ κρατεῖν, ἀνθρώπων δὲ ἀπάτῃ, παραφαίνοντα τὰ στήθη
καὶ τοὺς μαστούς, καὶ ἅμα προσβλέποντα καταγοητεύειν τε καὶ
ἔρωτα ἐμβάλλειν δεινὸν τῆς ὁμιλίας· καὶ τοὺς ⟨μὲν⟩ προσιέναι καθ-
άπερ γυναιξί, τὰ δὲ μένειν ἀτρεμοῦντα καὶ κάτω πολλάκις βλέ-
ποντα, μιμούμενα γυναῖκα κοσμίαν, γενόμενον δ' ἐγγὺς συναρπά- 15
ζειν· ἔχειν γὰρ δὴ καὶ χεῖρας θηριώδεις, ἃς ὑποκρύπτειν τέως.
ὁ μὲν οὖν ὄφις εὐθὺς δακὼν ἀπέκτεινεν ἀπὸ τοῦ ἰοῦ· τὸν δὲ νεκρὸν
κατεσθίουσιν ἅμα τε ὁ ὄφις καὶ τὸ ἄλλο θηρίον.
ὅδε μὲν δὴ ὁ μῦθος, οὐ παιδίῳ πλασθείς, ὡς ἂν ἧττον ᾖ 16
θρασὺ καὶ ἀκόλαστον, ἀλλὰ τοῖς μείζω καὶ τελειοτέραν ἀφροσύνην
ἔχουσιν, ὑφ' ἡμῶν δεῦρο μετενεχθεὶς τάχ' ἂν ἱκανῶς ἐπιδεῖξαι
δύναιτο ὁποῖόν ἐστι τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν γένος, ὅτι ἄλογοι οὖσαι
καὶ θηριώδεις, ἔπειτα ἡδονήν τινα παραδεικνύουσαι, προσαγόμεναι
τοὺς ἀνοήτους ἀπάτῃ καὶ γοητείᾳ, διαφθείρουσιν οἴκτιστα καὶ
ἐλεεινότατα. ἃ χρὴ δεδιέναι πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντας, ὥσπερ ἐκεῖνα 17
τοὺς παῖδας ὁπόταν παρὰ καιρὸν τροφῆς ἢ παιδιᾶς ἢ ἄλλου τινὸς
ὀρέγωνται, καὶ ἡμᾶς, ὁπόταν ἢ τρυφῆς ἢ χρημάτων ἢ ἀφροδισίων
ἢ δόξης ἢ ἄλλης τινὸς ἡδονῆς ἐρῶμεν, μήποτε προσιόντες ταῖς
πανούργοις ταύταις συναρπασθῶμεν ὑπ' αὐτῶν ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ
διαφθορᾷ πασῶν αἰσχίστῃ. καὶ γάρ τοι καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου 18

---

1 δὲ scripsi, τε libri   ὀμάτων Y   2 ὁπότε προσίδοι τισ om. Y
3 φωλίσι P   4 τοῦ δράκοντος Y   5 θηρία αὐτὰ libri, corr. Reiske
6 οὐδὲ — ὀξύτατα seclusi, ut sequentium cum antecedentibus conexum restituerem; συριγμόν hausit interpolator ex pag. 83, 20   8 τάχιστα om. V
μηδὲν Emperius probabiliter   10 πρβλέποτα (ο supra) P   δὲ pro τε UB   11 μὲν add. Reiske   προσιαίναι P   13 δὲ UBVY   γενομένους necessarium puto propter τοὺς μὲν   14 ἀποκρύπτειν UV   15 καὶ τὸν νεκρὸν Y   18 θρασὺσ καὶ ἀκόλαστοσ UBPY, verum V   19 ἔχουσι P   20 ἄλογαι Y   23 καὶ pro ἃ libri, corr. Emp.   δεδοικέναι Y   ἔχοντα PY   ἐκεῖναι BVY αἱ τίτθαι U
24 παιδείασ V   25 ὀρέγονται UV   ἡμεῖσ V   ἢ τροφῆσ libri, corr. Reiske

ταύτῃ τρέπειν οὐ χαλεπὸν ἀνδρὶ ἀδολέσχῃ καὶ πλείω σχεδὸν ἢ ἔδει σχολὴν ἄγοντι.

*προστιθέασι γὰρ ὡς δὴ βασιλεύς τις τῶν Λιβύων ἐπεχείρησεν
ἀνελεῖν τόδε τὸ φῦλον τῶν θηρίων, ἀγανακτῶν τῇ διαφθορᾷ τοῦ
λαοῦ. τυγχάνειν δὲ αὐτῶν πολλὰς αὐτοῦ κατῳκισμένας, ὑπὲρ τὴν*
19 *Σύρτιν δρυμὸν καταλαβούσας πυκνόν τε καὶ ἄγριον. συναγαγόντα
δὴ πλῆθος στρατοῦ πολὺ ** εἶναι γὰρ οὐκ ἀφανεῖς τοῖς τε σύρμασι
τῶν ὄφεων καὶ ὀσμῆς αὐτόθεν δεινῆς φερομένης· οὕτω περισχόντα
πανταχόθεν πῦρ ἐμβαλεῖν, καὶ τὰς μὲν ἀποληφθείσας ἀπολέσθαι
μετὰ τῶν σκύμνων, τοὺς δὲ Λίβυας φεύγειν κατὰ τάχος ἀπὸ τοῦ
χωρίου, μήτε νύκτα μήτε ἡμέραν ἀναπαυομένους, μέχρι νομίζοντες*
20 *πολὺ προειληφέναι κατέζευξαν παρὰ ποταμόν τινα. τῶν δὲ θηρίων
ὁπόσα ἀπῆν κατὰ θήραν, ἐπειδὴ τάχιστα ᾔσθοντο ἀπολωλότας
τοὺς φωλεούς, καταδιώξαντα τὴν στρατιὰν πρὸς τὸν ποταμὸν τοὺς
μὲν ⟨ἐν⟩ ὕπνῳ καταλαβόντα, τοὺς δὲ ἄλλους ἀπειρηκότας ὑπὸ τοῦ*
21 *κόπου, διαφθεῖραι πανσυδί. τότε μὲν οὖν ἀτελὲς αὐτῷ γενέσθαι
τὸ ἔργον τῆς διαφθορᾶς τοῦ γένους. ὕστερον δὲ Ἡρακλέα τὴν
σύμπασαν γῆν καθαίροντα ἀπό τε τῶν θηρίων καὶ τῶν τυράννων
κἀκεῖσε ἀφικέσθαι, καὶ τόν τε τόπον ἐμπρῆσαι καὶ τὰ φεύγοντα
ἐκ τοῦ πυρὸς τὰ μὲν τῷ ῥοπάλῳ παίοντα κατακαίνειν, ὁπόσα*
22 *ὁμόσε ᾔει, τὰ δὲ ἀποδιδράσκοντα τοῖς βέλεσι. τυχὸν οὖν ὁ μῦθος
αἰνίττεται λέγων τοὺς πολλοὺς μὲν εἴ πού τις ἐπεχείρησε καθῆραι
τὴν αὑτοῦ ψυχὴν ὥσπερ ἄβατον καὶ μεστόν τινα θηρίων χαλεπῶν
τόπον, ἐξελὼν δὴ καὶ ἀπολέσας τι τῶν ἐπιθυμιῶν εἶδος, ἐλπίσαντας
ἀπηλλάχθαι καὶ διαπεφευγέναι, οὐκ ἰσχυρῶς αὐτὸ δράσαντας, ὀλίγον*

---

1 *ταύτῃ τρέπειν* P *ταύτῃ πρέπειν* YUBV *ἀνδρεὶ ἀδολέσχει* U (B) *πλεῖον ἢ* (om. *σχεδὸν*) Y *ἢ δεῖ* UB 4 *φύλλον* Y 5 *καὶ τυγχάνειν αὐτῶν* V *καὶ γὰρ τυγχάνειν αὐτῶν* UB *αὐτοῦ πολλὰσ ἐκεῖ* Y *τὸν ὑπὲρ* UB 7 post *πολὺ* supplendum est: ⟨*καὶ ἐξιχνεύσαντα τοὺς φωλεούς*⟩ ut ostendunt sequentia *ἀφανῆσ* (vel *-ῆσ*) UB 8 *οὕτωσ* UBV 9 *πανταχόθεν περισχόντα* (hoc ord.) V *ἐμβάλλειν* UBV *ἀπολειφθείσασ* libri, corr. Selden. 10 *ἀπὸ τοῦ χωρίου κατὰ τάχοσ* (hoc ord.) Y *ὑπὲρ τοῦ χωρίου* UB 11 *ἀναπαβομένουσ* P 13 *ἐπεὶ τάχιστα* Y *ἐπϊτάχιστα* P 14 *στρατείαν* V ⟨*ἐν* add. Emperius 16 *διέφθειραν* libri (*διέφθειρον πασυδὶ* Y), corr. Geelius *αὐτὸ γενέσθαι* P; fortasse: *οὕτω γεν.* 17 *διαφορᾶσ* VP 19 *κἀκεῖσαι* P *καταφεύγοντα* (pro *καὶ τὰ φ.*) V 20 *ὑπὸ τοῦ πυρὸσ* Y immo *κατακανεῖν* 21 *ἴῃ* pro *ᾔει* PY *τυχὸν ἂν οὖν* libri, *ἂν* del. Emp. 22 *λέγων τῶν πολλῶν* UB *εἴ ποι τίσ* UBV *ἐπεχείρησεν* U 23 *χαλεπὸν* PY 24 *ἐξελθὼν* VPY *τι* Wil., *τὸ* libri *εἶδοσ* om. UB *εἶτ' ἐλπίσασ* UB *ἐλπίσαντας* scripsi et mox *δράσαντας*, *ἐλπίσασ* et *δράσασ* libri 25 *ἀπειλάχθαι* Y *ἰσχυρῶσ ἀποδράσασ* U

ὕστερον ὑπὸ τῶν λειπομένων ἐπιθυμιῶν ἀπολέσθαι καὶ διαφθα-
ρῆναι. Ἡρακλέα δὲ τὸν Διὸς καὶ Ἀλκμήνης ἐπεξελθεῖν καὶ ἀπο- 23
φῆναι καθαρὰν καὶ ἥμερον τὴν αὑτοῦ διάνοιαν. καὶ τοῦτο αὐτῷ
[βούλεσθαι] δηλοῦν τῆς γῆς τὴν ἡμέρωσιν.

βούλεσθε οὖν βραχύ τι καὶ τοῖς νεωτέροις [λόγων] ἐπιχαρισώ- 24
μεθα τοῦ μυθολογήματος; οὕτω γὰρ πάνυ πείθονται αὐτῷ καὶ
νομίζουσιν ἀληθὲς ὥστε ὕστερόν ποτέ φασιν ἐπιφανῆναι τοῦ
γένους τούτου βαδίζουσιν εἰς Ἄμμωνος Ἕλλησι θεωροῖς μετὰ πολ-
λῆς δυνάμεως παραπεμπούσης ἱππέων καὶ τοξοτῶν. δόξαι γὰρ 25
αὐτοῖς ἐπὶ θινός τινος κατακεῖσθαι γυναῖκα, διφθέραν ἐπιβεβλη-
μένην ἄνωθεν, ὥσπερ αἱ Λίβυσσαι, ἐπιδεικνύειν δὲ τὰ στήθη καὶ
τοὺς μαστοὺς [καὶ] τὸν τράχηλον ἀνακλῶσαν. καὶ τοὺς ὑπολαβεῖν
ἔκ τινος κώμης τῶν ἑταιρουσῶν τινα γυναικῶν ἐνταῦθα ἰέναι πρὸς
τὸν ὄχλον. δύο δέ τινας νεανίσκους ἐκπλαγέντας τὸ εἶδος ἰέναι 26
πρὸς αὐτήν, [θάτερον] τὸν ἕτερον φθάνοντα. τὸ δὲ θηρίον, ὡς
ἔλαβεν αὐτόν, κατασῦραν εἰς κοῖλόν τι τῆς ψάμμου κατεσθίειν.
καὶ τὸν ἕτερον νεανίσκον ὑπερβαλόντα θεάσασθαι καὶ ἀνακραγεῖν, 27
καὶ οὕτως ἐπιβοηθῆσαι τὸ λοιπὸν πλῆθος. τὸ δὲ θηρίον ἐφορ-
μῆσαι τῷ νεανίσκῳ, προϊσχόμενον τὸν ὄφιν, καὶ ἀποκτεῖναν οἴχε-
σθαι μετὰ συριγμοῦ. τὸν δὲ νεκρὸν εὑρεθῆναι σαπρόν τε καὶ
μυδῶντα· καὶ τοὺς Λίβυας τοὺς ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ οὐκ ἐᾶν ἅπτε-
σθαι τοῦ σώματος, ὡς ἅπαντας ἀπολουμένους.

---

(6) ΔΙΟΓΕΝΗΣ Η ΠΕΡΙ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ.

Διογένης ὁ Σινωπεύς, ὅτε ἔφυγεν ἐκ Σινώπης, ἀφικόμενος εἰς 1
τὴν Ἑλλάδα διῆγε ποτὲ μὲν ἐν Κορίνθῳ, ποτὲ δὲ Ἀθήνησιν. ἔφη
δὲ μιμεῖσθαι τοῦ Περσῶν βασιλέως τὴν δίαιταν· καὶ γὰρ ἐκεῖνος

---

3 καὶ τοῦτο αὐτὸ UBV 4 βούλεσθαι ex sequentibus errore huc relatum 5 βούλεσθαι P βαχύ τι (sic!) P τοῖσ νεωτέροισ λόγων (P νεοτέροισ) VPY τῶν νεωτέρων λόγων UB, λόγων seclusi ἔτι χαρισώμεθα V ἔτι χαρισόμεθα PY 6 μυθολογίματοσ P 11 ἐπιδεικνύουσαν Emp. dubitanter 12 καὶ del. Gelius κᾶτα pro καὶ τουσ UB 15 θάτερον om. UBV; iniuria igitur vapulavit Dio Cobeto Coll. crit. p. 56 17 ὑπερβαλλόντωσ Y 19 οἴχεται Y 20 σαπρὸν δὴ καὶ UBV 21 ὀδωδότα pro μυδῶντα Y Or. VI § 1—39 M[1] notatur 25 διῆγεν UV ἀθήνησι V

*τοῦ μὲν χειμῶνος ἐν Βαβυλῶνι καὶ Σούσοις, ἐνίοτε δὲ ἐν Βάκτροις
διῆγεν, ἐν τοῖς εὐδιεινοτάτοις τῆς Ἀσίας, τοῦ δὲ θέρους ἐν Ἐκ-
βατάνοις τῆς Μηδικῆς, ὅπου ψυχρότατος ὁ ἀὴρ ἀεί ποτέ ἐστι καὶ
2 τῷ περὶ Βαβυλῶνα χειμῶνι τὸ θέρος ὅμοιον. οὕτως δὲ καὶ αὐτὸς
μεταλλάττειν τὴν οἴκησιν κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους. τὴν μὲν γὰρ
Ἀττικὴν μήτε ὄρη μεγάλα ἔχειν μήτε ποταμοὺς διαρρέοντας, καθ-
άπερ τήν τε Πελοπόννησον καὶ Θετταλίαν· εἶναι γὰρ τὴν χώραν
ἀραιὰν καὶ τὸν ἀέρα κοῦφον, ὡς μήτε ὕεσθαι πολλάκις μήτε ὑπο-
μένειν τὸ γιγνόμενον ὕδωρ, περιέχεσθαί τε ὀλίγου πᾶσαν αὐτὴν
ὑπὸ τῆς θαλάττης· ὅθεν δὴ καὶ τοὔνομα λαβεῖν, οἷον ἀκτήν τινα
οὖσαν· τὴν δὲ αὖ πόλιν ἐν τῷ χθαμαλῷ κεῖσθαι καὶ πρὸς μεσημ-
3 βρίαν. σημεῖον δέ· τοὺς γὰρ ἀπὸ τοῦ Σουνίου καταίροντας εἰς
τὸν Πειραιᾶ μὴ δύνασθαι ἄλλως ἢ νότῳ κατᾶραι. εἰκότως οὖν
τὸν χειμῶνα γίγνεσθαι πρᾷον. ἐν δὲ τῇ Κορίνθῳ τὸ θέρος εὔ-
πνουν, διὰ τοὺς εἰσέχοντας κόλπους ἀεί ποτε τῶν πνευμάτων ἐκεῖσε
συρρεόντων· ὅ τε Ἀκροκόρινθος ἐπισκιάζει καὶ αὐτὴ μᾶλλον ἐπὶ
4 τὸ Λέχαιον καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον ἀποκλίνει. πολὺ δὲ καλλίονας
ὑπάρχειν τὰς πόλεις ταύτας Ἐκβατάνων καὶ Βαβυλῶνος, καὶ πολὺ
ἄμεινον κατεσκευάσθαι τῶν ἐκεῖ βασιλείων τό τε Κράνειον καὶ τὴν
Ἀθήνησιν ἀκρόπολιν καὶ τὰ προπύλαια, μεγέθει δὲ λείπεσθαι
μόνον· καίτοι διακοσίων σταδίων εἶναι τὴν περίμετρον τῶν Ἀθη-
νῶν, τοῦ Πειραιῶς συντιθεμένου καὶ τῶν διὰ μέσου τειχῶν πρὸς
τὸν περίβολον τοῦ ἄστεος· οἰκεῖσθαι γὰρ οὐ πάλαι καὶ ταῦτα σύμ-
παντα· ὥστε τὸ ἥμισυ ἔχειν Ἀθήνας Βαβυλῶνος, εἰ τυγχάνει
5 ἀληθῆ λεγόμενα περὶ τῶν ἐκεῖ. καὶ μὴν τό γε τῶν λιμένων κάλλος,
ἔτι δὲ ἀνδριάντας καὶ γραφὰς καὶ χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ χαλ-
κόν, τό τε νόμισμα καὶ τὰ ἔπιπλα, καὶ τὴν τῶν οἰκιῶν κατασκευήν,
ὑπερβάλλειν μὲν τὰ ἐνταῦθα· πλὴν αὐτῷ γε οὐ πολὺ μέλειν τῶν
6 τοιούτων. τὸ δὲ τῆς ὁδοῦ μῆκος ἐκείνῳ μέν ὥστε μεταβῆναι*

---

1 *τῷ μὲν χειμῶνι* UB 2 *εὐδινοτάτοισ* V *εὐδινωτάτοισ* UB 3 *ἔστιν* UY *ὁ ἀνὴρ* M[1] 5 *μεταλάττειν* V 7 *πελοπόνησον* Y 8 *ἄρρα* M[1] scribendum: *ὕειν* *ἀναμένειν*, corr. *ὑπομένειν* P 9 *τὸ πινόμενον ὕδωρ* libri, corr. Emp. *περιελέσθαί* M *ὀλίγον* V 11 *αὖ πάλιν* libri, corr. Reiske 12 *συνίου* V 14 *γίνεσθαι* Y 15 *εἰσήκοντας* libri, corr. Reiske *ἐκεῖ* UBV 16 *εἰσρρεόντων* (sic!) Y 17 *λέχεον* UV *λέχειον* B 18 *ὑπέρεχε τὰσ* Y 19 *κατεσκεβάσθαι* P *βασιλέων* UV *κράνιον* UB 20 *μεγέθη* P 21 *τὴν περίοδον* (mrg. *γρ. περίμετρον*) Y *τῶν Ἀθηνῶν* om. Y 22 *πειρεῶσ* Y *πειραιέωσ* UV *συντιθεμενον* V *τειχίων* PYM[1] 23 *ἄστεωσ* U *οὐ* om. UB 25 *λιμένων* Casaubonus *λιμνῶν* libri 26 *ἔτι δὲ καὶ* M[1] *χρυσίον* V *χαλκοῦν* Y 27 *τό γε* V *καὶ ἔτι τὰ* Y *τὴν* post *οἰκιῶν* transponit Y, idem *ὑπερβάλλειν* post *μὲν*

πάμπολυ γίγνεσθαι· σχεδὸν γοῦν αὐτὸν ἐν ὁδῷ διάγειν τοῦ χει-
μῶνος καὶ τοῦ θέρους τὸ πλέον· αὐτὸν δὲ πλησίον καταλύσαντα
Μεγαροῖ Ἀθήνησι γενέσθαι τῇ ὑστεραίᾳ πάνυ ῥᾳδίως, εἰ μὲν
βούλοιτο, ἐπ' Ἐλευσῖνος· εἰ δὲ μή, βραχυτέραν διὰ Σαλαμῖνος, ⟨μὴ⟩
δι' ἐρήμων σταθμῶν πορευόμενον· ὥστε πλεονεκτεῖν βασιλέως καὶ
μᾶλλον τρυφᾶν· ἄμεινον γὰρ κατεσκευάσθαι τὴν οἴκησιν. ταῦτα 7
δὲ εἰώθει μὲν παίζων λέγειν· ὅμως δὲ ἐνεδείκνυτο τοῖς θαυμά-
ζουσι τὸν πλοῦτον τοῦ Πέρσου καὶ τὴν λεγομένην εὐδαιμονίαν ὅτι
οὐδέν ἐστι τῶν ἐκείνου πραγμάτων οἷον νομίζουσι. τῶν μὲν γὰρ
οὐδὲν ὄφελος εἶναι, τὰ δὲ καὶ σφόδρα πένησιν ἐξεῖναι ποιεῖν.

οὐδὲ γάρ, ὡς ἐνόμιζον ἔνιοι τῶν ἀφρόνων, ἀμελὲς ἦν αὐτῷ 8
περὶ τοῦ σώματος, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ὁρῶντες ῥιγῶντα καὶ θυραυ-
λοῦντα καὶ διψῶντα πολλάκις ἡγοῦντο ἀμελεῖν τοῦ ὑγιαίνειν καὶ
τοῦ ζῆν· ὁ δὲ ταῦτα πάσχων μᾶλλον μὲν ὑγίαινε τῶν ἀεὶ ἐμπιμ-
πλαμένων, μᾶλλον δὲ τῶν ἔνδον μενόντων καὶ μηδέποτε μήτε
ψύχους μήτε καύματος πειρωμένων, ἔτι δὲ ἥδιον μὲν ἀλεαινόμενος 9
ᾐσθάνετο, ἥδιον δὲ σιτία προσεφέρετο· πολὺ δὲ μάλιστα ταῖς
ὥραις ἔχαιρεν, καὶ τοῦτο μὲν εὐφραίνετο θέρους προσιόντος, ὁπότε
ἤδη διαχέοι τὸν ἀέρα, τοῦτο δὲ οὐκ ἤχθετο παυομένου, ἅτε ἀπαλ-
λαττόμενος τοῦ σφοδροῦ καύματος, ταῖς δὲ ὥραις ξυνεπόμενος καὶ
κατ' ὀλίγον αὐτῶν πειρώμενος ἀλύπως ἀφικνεῖτο πρὸς ἑκατέραν
τὴν ὑπερβολήν. πυρὶ δὲ ἢ σκιᾷ ἢ σκέπῃ σπανίως ἐχρῆτο, ⟨οὐ⟩ προ- 10
λαμβάνων τὸν καιρόν, οὐδὲ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ὅτι μὲν
ἔξεστιν αὐτοῖς ἀεὶ πῦρ καίειν, εὐποροῦσι δὲ ἐσθῆτος, ἔχουσι δὲ
οἰκίας, ἐὰν καὶ μικρὸν αἴσθωνται ψύχους, εὐθὺς ἀποδιδράσκουσι
τὸν ἀέρα καὶ τὰ σώματα ἀχρεῖα ποιοῦσι καὶ ἀδύνατα ἀνέχεσθαι
χειμῶνος, ὅτι δὲ ἔξεστιν αὐτοῖς σκιᾷ μὲν ἀφθόνῳ χρῆσθαι τοῦ 11
θέρους, πίνειν δὲ οἶνον ὁπόσον βούλονται, διὰ τοῦτο ἄπειροι μὲν

---

1 γίνεσθαι libri σχεδὸν οὖν UBV 2 αὐτῷ UB 3 μέγαρα δὲ U(B) μέγαρα V μεγάρων PYM μεγαροῖ scripsi ex Plat. Theaet. p. 142 c ἀτὰρ πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν; 4 βραχύτερα P μὴ add. Dind. 6 κατασκευάσθαι Y κατασκευᾶσθαι M¹ 7 εἰώθη VY πέζων U 9 οὐδέν ἐστιν V 11 οὐδέν γὰρ UBV ἀνῶν pro ἀφρόνων Y 12 ῥιγῶντα V ῥιγοῦντα ceteri 14 μᾶλλον δὲ ὑγίαινε P ὑγίαινε om. UB 16 πειρωμένων ὑγιαινέ τε καὶ ἔζη UB 17 σιτίοις libri, corr. Reiske 18 ἔχαιρε UB ἐφραίνετο Y ὁπότε δὲ ἤδη VPYM¹, corr. UB 19 τοῦτον οὐκ VPYM¹ τοῦτο οὐκ UB corr. v ἤχθετο δὲ UB παβομένου P 20 συνεπόμενοσ Y 21 ἀλύπως ἀφικνεῖτο etc. eadem fere verba or. III p. 127 R 22 σκιῶ M¹ οὐ add. Pflugk. 23 ὅτε UB; malim ⟨οἳ⟩ ὅτι 24 ἀεὶ om. M¹ 27 αὐτοῖσ οἰκίᾳ libri corr. Geelius ἀφθόνωσ UB 28 ὅσον Y

ἡλίου διατελοῦσιν, ἄπειροι δὲ τοῦ διψῆν κατὰ φύσιν, οἰκότροφοι (89
μὲν οὐχ ἧττον τῶν γυναικῶν, ἄπονοι δὲ καὶ ἀργοὶ τὰ σώματα,
κραιπάλης δὲ καὶ λήθης τὰς ψυχὰς γέμοντες. ὅθεν δὴ καὶ ἐπιμη-
χανῶνται αὐτοῖς καὶ σιτία πονηρὰ καὶ βαλανεῖα τούτου χάριν, τῆς
δ' αὐτῆς ἡμέρας πολλάκις δέονται μὲν ἀνέμου, δέονται δὲ ἐσθῆτος,
δέονται δὲ ὁμοῦ χιόνος καὶ πυρός, τὸ δὲ πάντων ἀτοπώτατον,
12 ἐπιθυμοῦσι καὶ λιμοῦ καὶ δίψους. ἀκόλαστοι δὲ ὄντες οὐχ ἥδονται
ἀφροδισίοις διὰ τὸ μὴ περιμένειν ὀρέγεσθαι αὐτῶν· ὅθεν ζητοῦσιν
ἀχαρίτους καὶ ἀτερπεῖς ἡδονάς. ὁ δὲ λιμῷ μὲν ἐχρῆτο καὶ δίψει
πρὸ τῆς τροφῆς ἑκάστοτε, καὶ ἐνόμιζε τοῦτο ἱκανώτατον καὶ δρι-
μύτατον τῶν ὄψων. τοιγαροῦν ἥδιον μὲν προσεφέρετο μᾶζαν ἢ
οἱ ἄλλοι τὰ πολυτελέστατα τῶν σιτίων, ἥδιον δὲ ἔπινε τοῦ ῥέοντος
13 ὕδατος ἢ οἱ ἄλλοι τὸν Θάσιον οἶνον. κατεγέλα δὲ τῶν, ὁπότε
διψῷεν, τὰς μὲν κρήνας παρερχομένων, ζητούντων δὲ πάντως ὁπό-
θεν ὠνήσονται Χῖον ἢ Λέσβιον, καὶ πολὺ ἔφασκεν ἀφρονεστέρους
εἶναι τῶν βοσκημάτων· ἐκεῖνα γὰρ οὐδέποτε διψῶντα κρήνην οὐδὲ
ῥεῦμα καθαρὸν παρελθεῖν οὐδὲ πεινῶντα ἀπέχεσθαι τῶν ἁπαλω-
14 τάτων φύλλων καὶ πόας τῆς ἱκανῆς τρέφειν· οἰκίας δὲ τὰς καλ-
λίστας καὶ ὑγιεινοτάτας ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν ἔχειν ἀναπε-
πταμένας τά τε ἱερὰ καὶ τὰ γυμνάσια. ἱμάτιον δὲ ἓν ἐξήρκει τοῦ
θέρους αὐτῷ καὶ τοῦ χειμῶνος· τοῦ γὰρ ἀέρος ἠνείχετο ῥᾳδίως,
15 ἅτε δὴ συνήθης αὐτῷ γενόμενος. τοὺς δὲ πόδας οὐδέποτε ἔσκεπεν·
οὐ γὰρ ἔφη τρυφερωτέρους εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ προσώ-
που. ταῦτα γάρ, ἀσθενέστατα πεφυκότα, μάλιστα ἀνέχεσθαι τὸ
ψῦχος διὰ τὸ γυμνοῦσθαι ἀεί· μὴ γὰρ εἶναι τοῖς ἀνθρώποις δυνα-
τὸν καταδησαμένους τὰ ὄμματα βαδίζειν, ὥσπερ τοὺς πόδας. ἔφη
δὲ τοὺς πλουσίους ὁμοίους εἶναι τοῖς νεογνοῖς βρέφεσι· δεῖσθαι
16 γὰρ ἀεί ποτε σπαργάνων. ὑπὲρ οὗ δὲ πλεῖστα μὲν πράγματα

---

1 διψεῖν V οικεια τροφη μεν V οἰκείαν καὶ τροφῇ μὲν UB 3 κρε-πάλησ P δὲ post κραιπ. om. Y δὲ pro δὴ M¹ 5 δέονται δὲ ἐσθῆτοσ om. V at habet M² 6 ὁμοῦ χειμῶνοσ PY M¹ 8 ζητοῦσι P 9 ἀχαρίτουσ B ἀχαρίστουσ ceteri δίψῃ V 10 ἱκανότατον P ἱκανώτατον suspectum Emperio δρυμίτατον Y 11 ἢ ἄλλοι (om. οἱ) PYM¹ 13 οἱ om. M¹ 14 μὲν om. Y κρήνας μὲν (hoc ord.) M¹ πάντως ὁπόθεν Wil., ὁπόθεν (om. πάντως) PYM¹ ὁπόθεν πάντες UBV ὁπόθεν πάντως Tv 15 ὠνήσονται scripsi, ὠνίσαιντο P ὠνήσαιντο ceteri 16 διφῶντα M¹ οὔτε ῥεῦμα Y 19 τὰσ ὑγιεινοτάτασ UBV αναπαυσαισ pro ἐν ἁπάσαισ V ἀνεπταμένασ V ἀναπεταμένασ P 20 ἐξήρκη P 21 ἠνίχετο V ἀνείχετο UB ῥαδίωσ ἀνεί-χετο (hoc ord.) Y 22 γινόμενοσ V 23 τριφεροτέρουσ P εἶναι δεῖ Y 25 γεγυμνῶσθαι YM¹ 26 καταδυσαμένουσ UB 27 βρέφεσιν U

*ἔχουσιν ἄνθρωποι, πλεῖστα δὲ χρήματα ἀναλίσκουσι, πολλαὶ δὲ
ἀνάστατοι πόλεις διὰ ταῦτα γεγόνασι, πολλὰ δὲ ἔθνη τούτων
ἕνεκεν οἰκτρῶς ἀπόλωλεν, ἁπάντων ἐκείνῳ χρημάτων ἀπονώτατον
ἦν καὶ ἀδαπανώτατον. οὐ γὰρ ἔδει αὐτὸν οὐδαμόσε ἐλθεῖν ἀφρο-* 17
*δισίων ἕνεκεν, ἀλλὰ παίζων ἔλεγεν ἁπανταχοῦ παρεῖναι αὐτῷ τὴν
Ἀφροδίτην προῖκα· τοὺς δὲ ποιητὰς καταψεύδεσθαι τῆς θεοῦ
διὰ τὴν αὐτῶν ἀκρασίαν, πολύχρυσον καλοῦντας. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ
τοῦτο ἠπίστουν, ἐν τῷ φανερῷ ἐχρῆτο καὶ πάντων ὁρώντων· καὶ
ἔλεγεν ὡς εἴπερ οἱ ἄνθρωποι οὕτως εἶχον, οὐκ ἂν ἑάλω ποτὲ ἡ
Τροία, οὐδ' ἂν ὁ Πρίαμος ὁ Φρυγῶν βασιλεύς, ἀπὸ Διὸς γεγονώς,
ἐπὶ τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς ἐσφάγη. τοὺς δὲ Ἀχαιοὺς οὕτως εἶναι* 18
*ἄφρονας ὥστε καὶ τοὺς νεκροὺς νομίζειν προσδεῖσθαι γυναικῶν
καὶ τὴν Πολυξένην σφάττειν ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Ἀχιλλέως. ἔφη
δὲ τοὺς ἰχθύας σχεδόν τι φρονιμωτέρους φαίνεσθαι τῶν ἀνθρώ-
πων· ὅταν γὰρ δέωνται τὸ σπέρμα ἀποβαλεῖν, ἰόντας ἔξω προσ-
κνᾶσθαι πρὸς τὸ τραχύ. θαυμάζειν δὲ τῶν ἀνθρώπων τὸ τὸν* 19
*μὲν πόδα μὴ θέλειν ἀργυρίου κνᾶσθαι μηδὲ τὴν χεῖρα μηδὲ ἄλλο
μηδὲν τοῦ σώματος, μηδὲ τοὺς πάνυ πλουσίους ἀναλῶσαι ἂν μηδε-
μίαν ὑπὲρ τούτου δραχμήν· ἓν δὲ ἐκεῖνο τὸ μέρος πολλάκις πολ-
λῶν ταλάντων, τοὺς δέ τινας ἤδη καὶ τῇ ψυχῇ παραβαλλομένους.
ἔλεγε δὲ παίζων τὴν συνουσίαν ταύτην εὕρεμα εἶναι τοῦ Πανός,* 20
*ὅτε τῆς Ἠχοῦς ἐρασθεὶς οὐκ ἐδύνατο λαβεῖν, ἀλλ' ἐπλανᾶτο ἐν
τοῖς ὄρεσι νύκτα καὶ ἡμέραν, τότε οὖν τὸν Ἑρμῆν διδάξαι αὐτόν,
οἰκτείραντα τῆς ἀπορίας, ἅτε υἱὸν αὐτοῦ. καὶ τόν, ἐπεὶ ἔμαθε,
παύσασθαι τῆς πολλῆς ταλαιπωρίας· ἀπ' ἐκείνου δὲ τοὺς ποι-
μένας χρῆσθαι μαθόντας.*

τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα ἐνίοτε τῶν ἀνθρώπων καταγελῶν ἔλεγεν 21
*τῶν τετυφωμένων καὶ ἀνοήτων· μάλιστα δὲ ὕβριζε τοὺς σοφιστὰς
τοὺς σεμνοὺς εἶναι θέλοντας καὶ πλέον τι τῶν ἄλλων εἰδέναι οἰο-*

---

1 *ἔχουσι οἱ ἄνθρωποι* PY *δὲ* bis scr. M^1 *ἀναλίσκουσιν* UY 2 *γεγόνασιν* U 3 *ἕνεκα* Y *οἰκτροῖς* M^1 *ἐκεῖνο χρημάτων* UVM^1 *ἀτοπώτατον* libri, corr. Casaub. 4 *ἦν* om. PYM^1 *καὶ ἀδαπανώτατον* om. Y *εἶναι* in fine addunt PYM^1 7 *ἀκράτειαν* V 8 *τούτῳ* PYM^1 *καὶ* om. Y 9 *ὡσ* om. UBV *ἐ ἄλλω* P 11 *οὕτωσ* (vel - *ω*) *φάναι* UB 12 *ὅστε* P 15 *δέονται* VM^1 *ἀποβαλεῖν ἐλθόντασ* UB *ἀποβ. ελοντασ* V *προσκεῖσθαι* M^1 *προσκνῆσθαι* formam atticam desiderat Cobetus, et mox *κνῆσθαι* 16 *τὸ* ante *τὸν* om. UBV 18 *μηδεμίαν* om. UB 20 immo *τὴν ψυχὴν* 21 *ἔλεγεν* U *καὶ τὴν* UB *εὕρεμα* om. Y 22 *ἠδύνατο* VYM^1 23 *τὸν* om. UBV 24 *τῆσ ἀπορίασ* Y *τὴν ἀπορίαν* ceteri *ὥσγε* pro *ἅτε* UB *καὶ τὸν* om. M^1 *ἔμαθεν* U *τὸν μαθόντα παύσασθαι* Y 27 *οὖν* om. UBV *ἔλεγε* BY 28 *μάλλιστα* P *ὕβριζεν* V

μένους. ἔλεγε δὲ διὰ τὴν μαλακίαν τοὺς ἀνθρώπους ἀθλιώτερον
22 ζῆν τῶν θηρίων. ἐκεῖνα γὰρ ὕδατι μὲν ποτῷ χρώμενα, τροφῇ δὲ
βοτάνῃ, τὰ πολλὰ δὲ αὐτῶν γυμνὰ ὄντα δι' ἔτους, εἰς οἰκίαν δὲ
οὐδέποτε εἰσιόντα, πυρὶ δὲ οὐδὲν χρώμενα, ζῆν μὲν ὁπόσον ἡ (91 M
φύσις ἑκάστοις ἔταξε χρόνον, ἐὰν μηδεὶς ἀναιρῇ· ἰσχυρὰ δὲ καὶ
ὑγιαίνοντα διάγειν ὁμοίως ἅπαντα, δεῖσθαι δὲ μηδὲν ἰατρῶν μηδὲ
23 φαρμάκων. τοὺς δὲ ἀνθρώπους οὕτως μὲν πάνυ φιλοζῴους ὄντας,
τοσαῦτα δὲ μηχανωμένους πρὸς ἀναβολὴν τοῦ θανάτου, τοὺς μὲν
πολλοὺς αὐτῶν μηδὲ εἰς γῆρας ἀφικνεῖσθαι, ζῆν δὲ νοσημάτων
γέμοντας, ἃ μηδὲ ὀνομάσαι ῥᾴδιον, τὴν δὲ γῆν αὐτοῖς μὴ ἐξαρκεῖν
24 παρέχουσαν φάρμακα, δεῖσθαι δὲ καὶ σιδήρου καὶ πυρός. καὶ
μήτε Χείρωνος μήτε Ἀσκληπιοῦ μήτε τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἰωμένων
μηδὲν αὐτοῖς ὄφελος εἶναι διὰ τὴν αὐτῶν ἀκολασίαν καὶ πονηρίαν,
25 μηδὲ μάντεων μαντευομένων μηδὲ ἱερέων καθαιρόντων. εἰς δὲ
τὰς πόλεις συνελθόντας, ὅπως ὑπὸ τῶν ἔξωθεν μὴ ἀδικῶνται,
τοὐναντίον αὐτοὺς ἀδικεῖν καὶ τὰ δεινότατα πάντα ἐργάζεσθαι,
ὥσπερ ἐπὶ τούτῳ ξυνεληλυθότας. διὰ ταῦτα δὲ δοκεῖν αὐτῷ καὶ
τὸν μῦθον λέγειν ὡς τὸν Προμηθέα κολάζοι ὁ Ζεὺς διὰ τὴν εὕ-
ρεσιν καὶ μετάδοσιν τοῦ πυρός, ὡς ἀρχὴν τοῦτο καὶ ἀφορμὴν τοῖς
ἀνθρώποις μαλακίας καὶ τρυφῆς. οὐ γὰρ δὴ τὸν Δία μισεῖν τοὺς
26 ἀνθρώπους οὐδὲ φθονεῖν αὐτοῖς ἀγαθοῦ τινος. ἐπεὶ δὲ ἔλεγόν
τινες οὐ δυνατὸν εἶναι ζῆν τὸν ἄνθρωπον ὁμοίως τοῖς ἄλλοις
ζῴοις διὰ τὴν ἁπαλότητα τῶν σαρκῶν καὶ διότι ψιλός ἐστιν, οὔτε
θριξὶ σκεπόμενος, ὥσπερ τὰ πολλὰ τῶν θηρίων, οὔτε πτεροῖς,
27 οὐδὲ δέρμα ἰσχυρὸν ἐπαμπέχεται, πρὸς ταῦτα ἀντέλεγεν, οὕτως
μὲν σφόδρα ἁπαλοὺς εἶναι διὰ τὴν δίαιταν· φεύγειν μὲν γὰρ ὡς
τὸ πολὺ τὸν ἥλιον, φεύγειν δὲ τὸ ψῦχος· τὴν δὲ ψιλότητα τοῦ
σώματος μηδὲν ἐνοχλεῖν. ἐπεδείκνυε δὲ τούς τε βατράχους καὶ
ἄλλα οὐκ ὀλίγα ζῷα πολὺ μὲν ἁπαλώτερα ἀνθρώπου, πολὺ δὲ
ψιλότερα, καὶ ἔνια τούτων ἀνεχόμενα οὐ τὸν ἀέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ
28 ἐν τῷ ψυχροτάτῳ ὕδατι ζῆν δυνάμενα τοῦ χειμῶνος. ἐπεδείκνυε
δὲ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τούς τε ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ πρόσωπον

---

1 ἔλεγεν UV ἀθλιώτερο (sic!) V 4 εἰσιῶντα P οὐδαμῶσ pro οὐδὲν Y χρ. τοῦτο μὲν ζῆν ὁπόσον U 5 ἑκάστοις ἡ φύσισ (h. o.) Y ἔταξεν U αὐτὰ ἀναιρῇ Y τοῦτο δὲ ἰσχυρὰ UBV 8 μηχανομένουσ Y μιχανωμένουσ P τοῦ om. Y 14 μαντέων κολακευομένων P 17 ἐν τούτῳ Y ἐπὶ τοῦτο UBV δοκεῖ UB 19 τοῦτ' ὂν Dind. 21 αὐτοῖσ om. Y 22 ζεῖν U 23 καὶ ὅτι Y 24 σκεπόμενοσ καθάπερ Y 25 οὔτε δέρμα libri, corr. Emp. οὕτω UB 26 ἁπλοὺς M¹ 28 ἐπεδείκνυεν UV 29 ἁπαλότερα P 30 ψιλώτερα UB 31 ἐπεδείκνυεν UV

οὐδὲν δεόμενα σκέπης. καθόλου δὲ ἐν μηδενὶ τόπῳ γίγνεσθαι ζῷον, ὃ μὴ δύναται ζῆν ἐν αὐτῷ· ἢ πῶς ἂν ἐσώθησαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι γενόμενοι, μήτε πυρὸς ὄντος μήτε οἰκιῶν μήτε ἐσθῆτος μήτε ἄλλης τροφῆς ἢ τῆς αὐτομάτου; ἀλλὰ τὴν πανουργίαν τοῖς ὕστερον καὶ τὸ πολλὰ εὑρίσκειν καὶ μηχανᾶσθαι πρὸς τὸν βίον οὐ πάνυ τι συνενεγκεῖν. οὐ γὰρ πρὸς ἀνδρείαν οὐδὲ δικαιοσύνην 29
χρῆσθαι τῇ σοφίᾳ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς ἡδονήν· διώκοντας οὖν τὸ ἡδὺ ἐξ ἅπαντος ἀεὶ ζῆν ἀηδέστερον καὶ ἐπιπονώτερον, καὶ δοκοῦντας προμηθεῖσθαι σφῶν αὐτῶν κάκιστα ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν πολλὴν ἐπιμέλειάν τε καὶ προμήθειαν. καὶ οὕτως δὴ τὸν Προμηθέα δικαίως λέγεσθαι δεδεμένον ἐν πέτρᾳ κείρεσθαι τὸ ἧπαρ 30
ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ. ὁπόσα μὲν οὖν πολυδάπανα καὶ δεόμενα πραγματείας καὶ ταλαιπωρίας, ταῦτα μὲν ἀφῄρει καὶ βλαβερὰ τοῖς χρωμένοις ἀπέφαινεν· ὅσα δὲ ῥᾳδίως καὶ ἀπραγμόνως ἔστιν ἐπικουρεῖν τῷ σώματι καὶ πρὸς χειμῶνα καὶ πρὸς λιμὸν καὶ πρὸς τὸ παῦσαί τινα ὄρεξιν τοῦ σώματος, οὐ παρέπεμπεν οὐδὲν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τόπους ᾑρεῖτο τοὺς ὑγιεινοὺς μᾶλλον ἢ τοὺς νοσώδεις καὶ τοὺς εὐφόρους ἑκάστῃ ὥρᾳ, καὶ τροφῆς ὅπως εὐπορήσει τῆς 31
ἱκανῆς ἐπεμελεῖτο καὶ ἐσθῆτος τῆς μετρίας, πραγμάτων δὲ καὶ δικῶν καὶ φιλονικιῶν καὶ πολέμων καὶ στάσεων ἐκτὸς ἦν. καὶ μάλιστα ἐμιμεῖτο τῶν θεῶν τὸν βίον· ἐκείνους γὰρ μόνους φησὶν Ὅμηρος ῥᾳδίως ζῆν, ὡς τῶν ἀνθρώπων ἐπιπόνως καὶ χαλεπῶς βιούντων. τὰ δὲ τοιαῦτα ἔφη καὶ τὰ θηρία διορᾶν. τοὺς μὲν 32
γὰρ πελαργοὺς τὰ θερμὰ τοῦ θέρους ἀπολείποντας εἰς τὸν εὔκρατον ἀέρα ἀφικνεῖσθαι, καὶ διαγαγόντας ἐνταῦθα ὁπόσον ἥδιστον τοῦ χρόνου, μετὰ ταῦτα ἀθρόους ἀπιέναι, τὸν χειμῶνα ὑποχωροῦντας, τὰς δὲ γεράνους ἐπιφοιτᾶν τῷ σπόρῳ, χειμῶνα μετρίως φερούσας, καὶ τῆς τροφῆς ἕνεκα. τὰς δὲ ἐλάφους καὶ τοὺς λαγὼς 33
τοῦ μὲν ψύχους εἰς τὰ πεδία καὶ τὰ κοῖλα καταβαίνειν ἐκ τῶν ὀρῶν, κἀνταῦθα ὑποστέλλειν τοῖς ἀπηνέμοις καὶ προσηνέσι, τοῦ

---

1 δεόμενον libri, corr. Wil. γίνεσθαι Y 2 ζεῖν U ἐν om. PM[1] Y haec ita scr.: ἐν ᾧ μὴ δύνασθαι ζῆν αὐτὸ, οἳ πῶσ etc. 3 γενόμενοι ἄνθρωποι UY (hoc ord.) οἰκείων M[1] 4 τροφῆσ τῆσ (om. ἢ) V 5 ἕτερον M[1] καὶ τὰ πολλὰ U 6 οὐδὲ γὰρ UB 8 καὶ ἐξ ἅπαντοσ UB 9 αὐτῶ V 13 ταλεπωρίασ P καὶ οὐχ ὑγιερὰ M[1] 14 ἀπραγμόνους M[1] 18 ἐφόρουσ (ὐ superscr.) Y ἐφόρους M[1] ἑκάστῃ τῇ UBV τροφῇ ὅπωσ V εὐπορήσῃ YM[1] 20 φιλονεικιῶν libri στάσεων καὶ πολέμων (hoc ord.) Y 22 ὡσ τῶν ἁπάντων ἐπιπόνωσ V 23 δρᾶν UB 24 εἰς τὸ M[1] 25 ὅπως M[1] 26 ἀποχωροῦντασ libri, corr. Lobeck 28 καὶ τῆσ om. Y 29 παιδία P 30 προσηνοισ UBV

δὲ καύματος εἰς τὴν ὕλην ἀποχωρεῖν καὶ τὰ βορειότατα τῶν χω-
34 *ρίων. ὁρῶν δὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἅπαντα μὲν τὸν βίον ταραττομένους, ἅπαντα δὲ ἀλλήλοις ἐπιβουλεύοντας, ἀεὶ δὲ ἐν κακοῖς ὄντας μυρίοις, μηδέποτε δὲ ἡσυχίαν δυναμένους ἄγειν, ἀλλὰ μηδὲ ἐν ταῖς ἱερομηνίαις μηδὲ ἂν ἐκεχειρίαν ἐπαγγέλλωσι, καὶ ταῦτα ξύμπαντα δι' οὐδὲν ἕτερον τὰ μὲν δρῶντας, τὰ δὲ πάσχοντας, ἢ ὅπως ζῆν δυνήσονται, καὶ μάλιστα δὴ δεδιότας μήποτε αὐτοὺς ἐπιλίπῃ τἀναγκαῖα δὴ λεγόμενα, ἔτι δὲ φροντίζοντας καὶ ζητοῦντας ὅπως παισὶ τοῖς αὐτῶν καταλίπωσι πολλὰ χρήματα, ἐθαύμαζεν ὅτι μηδὲν αὐτὸς πράττοι τοιοῦτον, ἀλλὰ μόνος δὴ τῶν ἁπάντων ἐλεύθερός ἐστι καὶ οὐδεὶς ἄλλος συνίησι τῆς αὐτοῦ μάλιστα εὐδαιμονίας.*
35 *ὥστε οὐκέθ' αὐτὸν ἠξίου τῷ Περσῶν βασιλεῖ παραβάλλειν· πολὺ γὰρ εἶναι τὸ μεταξύ. τὸν μὲν γὰρ ἀθλιώτατον ἁπάντων τυγχάνειν, φοβούμενον μὲν ἐν τοσούτῳ χρυσῷ πενίαν, φοβούμενον δὲ νόσους, τῶν δὲ νοσερῶν ἀπέχεσθαι μὴ δυνάμενον, ἐκπεπληγμένον δὲ τὸν θάνατον, καὶ πάντας ἐπιβουλεύειν αὐτῷ νομίζοντα*
36 *μέχρι τῶν παίδων τε καὶ ἀδελφῶν. διὰ δὲ ταῦτα μήτε ἐσθίοντα ἥδεσθαι, τῶν ἡδίστων αὐτῷ παρόντων, μήτε πίνοντα ἐπιλανθάνεσθαι τῶν ὀχληρῶν. μηδεμίαν δὲ ἡμέραν διάγειν ῥᾳδίως, ἐν ᾗ βλέπειν αὐτὸν ⟨εἶναι⟩ μὴ τὰ δεινότατα πάσχοντα. καὶ τοῦτο μὲν νήφοντα ἐπιθυμεῖν μέθης, ὡς τότε ἀπαλλαγησόμενον τῶν συμφορῶν, τοῦτο δ' αὖ μεθύοντα ἀπολωλέναι νομίζειν, ὡς ἀδύνατον*
37 *αὐτῷ βοηθεῖν. ἔτι δὲ ἐγρηγορότα μὲν εὔχεσθαι καθυπνῶσαι, ὅπως ἐπιλάθηται τῶν φόβων, κοιμώμενον δὲ ἀναστῆναι τὴν ταχίστην, ἅτε ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐνυπνίων ἀπολλύμενον· τῆς δὲ χρυσῆς αὐτῷ πλατάνου καὶ τῶν Σεμιράμιδος οἰκοδομημάτων καὶ τῶν ἐν Βαβυ-*
38 *λῶνι τειχῶν μηδὲν ὄφελος γιγνόμενον. τὸ δὲ δὴ πάντων παρα-*

1 *βορεινότατα* UV 3 *ἐπιβουλεύοντα* M[1] *ἐν καιροῖς* M[1] 4 *ἢ σύων* (pro *ἡσυχίαν*) M[1] 5 *μηδὲ ἐὰν* U *ἀπαγγέλλωσι* UBV *ἀπαγγέλλωσι* (ε supra) P *ἐπανέλλωσι* M[1] 6 *οὐδενὸς* M[1] 7 *ἢ* om. V *δυνήσωνται* libri, corr. Casaub. *δὴ* om. U 8 *ἐπιλείπῃ* V *τὰ ἀναγκαῖα* UV *φροντίζοντα* M[1] 9 *καταλείπωσι τοῖσ αὐτῶν* (hoc. ord.) U 10 *πράττων* UBV 11 *ἐστιν* U *καὶ οὐδεὶσ* (*ὧσ* supra) (*ὡσ* a m. sec.) P *ἄλλοσ* om. UV *σύνεισι* V 13 *οὐκέτ' αὐτὸν* V 14 *ἁπάντων* om. V *ἁπάντων — πενίαν* om. UB 17 *δὲ* om. PYM[1] 18 *μηδὲ ἐσθίοντα* libri, corr. Emp. 19 *αὐτοῦ* M[1] 21 *εἶναι* add. Emp.; *ῥᾳδίως, ἐν ⟨δὲ τοῖς ὕπνοις μηδέποτε⟩ βλέπειν αὐτὸν μὴ* etc. exspectat Wil. *δεινότατα πάντα* M[1] 22 *ὥστε* pro *ὡσ τότε* UB, *καὶ τότε* M[1] 23 *δὲ αὖ* VPY *ἀπολλωλέναι* Y 24 *αὐτῷ τι* UB *ἔστι δὲ* P 26 *οὔτε ὑπ'* M[1] *ἐνυπνίδων* Y *χρησῆσ* Y 27 *σεμειράμιδοσ* U *οἰκημάτων* Y 28 *μηδὲν εἶναι* Y *γινόμενον* VPY; scribendum: *γίγνεσθαι*

λογώτατον, φοβεῖσθαι μὲν τοὺς ἀνόπλους, πιστεύειν δὲ αὐτὸν τοῖς
ὡπλισμένοις, καὶ διερευνᾶσθαι μὲν τοὺς προσιόντας, μή τις ἔχοι
σίδηρον, ἐν μέσῳ δὲ ζῆν τῶν σιδηροφορούντων. φεύγειν δὲ ἀπὸ
94 M) μὲν τῶν ἀνόπλων πρὸς τοὺς ὡπλισμένους, ἀπὸ δὲ τῶν ὡπλισμέ-
νων πρὸς τοὺς ἀνόπλους· ἀπὸ μέν γε τοῦ πλήθους φυλάττεσθαι
τοῖς δορυφόροις, ἀπὸ δὲ τῶν δορυφόρων εὐνούχοις. οὐκ ἔχειν δὲ
οἷς ἂν πιστεύσας οὐδὲ ὅποι τραπόμενος δυνήσεται ζῆσαι μίαν
ἡμέραν ἀφόβως. ὑφορᾶσθαι δὲ καὶ τὰ σιτία καὶ τὸ ποτόν, καὶ 39
τοὺς προπειράσοντας ταῦτα ἔχειν, ὥσπερ ἐν ὁδῷ πολεμίων γε-
μούσῃ τοὺς προερευνῶντας. ἀλλὰ μηδὲ τοῖς ἀναγκαίοις θαρρεῖν,
μήτε παισὶ μήτε γυναικί. οὕτως δὲ χαλεποῦ ὄντος [τοῦ] πράγ-
ματος καὶ δυστυχοῦς τῆς μοναρχίας, μηδὲ ἀπαλλαγῆναί ποτε αὐτοῦ
μήτε βούλεσθαι μήτε δύνασθαι. καίτοι πάντα ὅσα δεινὰ τοῖς 40
ἀνθρώποις παραμυθίαν ἔχει τὸ τυχὸν ἂν παύσασθαι αὐτῶν. καὶ
γὰρ ὅστις ὑπὸ δεσμῶν ἔχεται, προσδοκᾷ ποτε λυθῆναι, καὶ τῷ τὴν
πατρίδα φεύγοντι οὐκ ἀδύνατον κατελθεῖν, καὶ τῷ νοσοῦντι μέχρι
τῆς τελευτῆς ἔστιν ἐλπίζειν τὴν ὑγίειαν· τῷ δὲ οὐκ ἔστιν ἀπαλλα-
γῆναι τοῦ πράγματος, ἀλλ' οὐδ' εὔξασθαι γοῦν, εἰ μή τι ἕτερον.
ὅσοις δὲ ἀνιᾶσθαι συμβέβηκε τῶν φίλων τινὸς ἀποθανόντος, σαφῶς
ἐπίστανται ὅτι παύσονταί ποτε λυπούμενοι τῷ χρόνῳ· τῷ δὲ
τοὐναντίον ἐπιτείνεται μᾶλλον τὰ χαλεπά. οὐ ῥᾴδιον μὲν γὰρ 41
ἄνδρα γηρᾶσαι τύραννον, χαλεπὸν δὲ τυράννου γῆρας, οὐχ οἷον
ἵππου φασίν. οἵ τε γὰρ πεπονθότες κακῶς πλείους οἵ τε κατα-
φρονοῦντες· αὐτὸς δὲ τῷ σώματι βοηθεῖν ἀδύνατος αὐτῷ. πάντα
μὲν οὖν τὰ δεινὰ πέφυκε μᾶλλον ἐκπλήττειν τοὺς προσδεχομένους
ἢ λυπεῖν τοὺς πειραθέντας, καὶ πενία καὶ φυγὴ καὶ δεσμοὶ καὶ
ἀτιμία. τοῦ θανάτου δὲ εἴ τις ἀφέλοι τὸ δέος, οὐδὲν ὑπολείπεται
δυσχερές· οὐ γὰρ μόνον αὐτὸς οὐκ ἐνοχλεῖ τοὺς παθόντας, ἀλλ' 42
οὐδὲν ἔτι λυποῦνται. ὁ δὲ φόβος οὕτω χαλεπός ἐστιν ὥστε πολλοὶ

---

1 τουσ ἀνάπλουσ V 2 καὶ διερευνᾶσθαι — τουσ ὠπλισμένουσ om. UB διερευνᾶν M[1] 4 ὡπλισμένους — ὡπλισμένων πρὸς τοὺς om. V 5 χωρεῖν πρὸσ τοὺσ ἀνόπλουσ UB γὰρ pro γε UB 6 ἔχει UB 7 ζῆν UB κἂν μίαν Y 8 τὸν ποτὸν U 9 προπειράσαντασ V προπειράτοντασ P malim: ἐν ὁδῷ ⟨δὲ⟩ ὥσπερ etc. traiecto ὥσπερ ante πολεμίων 11 παιδὶ Y οὗτοσ U τοῦ seclusi 14 τυχὸν ἀναπαύσασθαι UBV 15 ποτ' ἂν Hertlein 17 ὑγειαν V 18 οὐδέ γ' εὔξασθαι UBV 19 συμβέβηκεν V ἀποθανοῦντοσ P 20 τῷ δὲ Wil. τοῖς δὲ libri 21 ἐπιγίνεσθαι VPY, ἐπιγίγνεσθαι UB, corr. Geelius γὰρ om. UB καὶ οὐ ῥᾴδιον μὲν U 22 δὲ τυράνου P 23 φησὶν UV 27 ἀφέλει Y ἀφέλοιτο δέοσ ÜVP 28 αὐτὸσ ο θάνατοσ UBY (?) P a corr. 29 οὐδὲ ἔτι UB malim ἀλλὰ καὶ ἄλλο οὐδὲν ὅστε P

ἤδη προέλαβον τὸ ἔργον· οἱ μὲν ⟨γὰρ⟩ ἐν νηὶ χειμαζόμενοι οὐ περιέ-
μειναν καταδῦναι τὴν ναῦν, ἀλλὰ πρότερον αὑτοὺς ἀπέσφαξαν, οἱ
δὲ πολεμίων περιειληφότων, σαφῶς εἰδότες ὅτι οὐδὲν πείσονται
43 *δεινότερον. τοῦτο δὴ τὸ χαλεπὸν ἀεὶ πάρεστι τοῖς μονάρχοις,*
ὁμοίως μὲν ἡμέρας, ὁμοίως δὲ νυκτός. καὶ τοῖς μὲν καταδικα- (95
σθεῖσιν ἡμέρα ῥητὴ πρόκειται, ἐν ᾗ δεῖ ἀποθνήσκειν, τοῖς δὲ καὶ
τοῦτο ἄδηλον, εἴτε μετ᾽ ὀλίγον εἴτε ἤδη, καὶ οὐδεὶς καιρός, οὐδὲ
ὁ βραχύτατος, ἀπήλλακται τούτου τοῦ δέους, ἀλλὰ καὶ ἐσθίοντα
ἀνάγκη δεδιέναι καὶ θύοντα τοῖς θεοῖς καὶ συμπίνειν τούτῳ τῷ
44 *φόβῳ καὶ συγκαθεύδειν. εἰ δέ ποτε ἐπέλθοι παίζειν τοῖς τοι-*
ούτοις, καὶ πρὸς ἀφροδισίοις [οὗτος] γιγνόμενος, ἐὰν καὶ πάνυ
τύχῃ ἐρῶν, μέμνηται τοῦ θανάτου, ὡς τυχὸν ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν ἐρω-
45 *μένων ἀπολούμενος, ὥστε μοι δοκεῖ τότε μόνον χαίρειν, ἐπειδὰν*
πληγῇ, ἀνὴρ τύραννος, ὡς τοῦ μεγίστου κακοῦ ἀπηλλαγμένος. τὸ
δὲ πάντων ἀτοπώτατον, οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἴσασιν ἐν ταῖς ἀνιάτοις
γιγνόμενοι συμφοραῖς, ὥστε οὐ πολὺν χρόνον κακοπαθοῦσιν, οἷς
ἂν μὴ ἀδύνατον ᾖ τὸ ἀποθνήσκειν· οἱ δὲ τύραννοι τὰ μέγιστα
κακὰ ἔχοντες ἐν τοῖς μεγίστοις νομίζουσιν ἀγαθοῖς εἶναι, οἶμαι
τῇ δόξῃ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐξηπατημένοι τῶν ἀπείρων τοῦ
46 *πράγματος. καὶ ταύτην ὁ θεὸς αὐτοῖς τὴν ἄγνοιαν συνέζευξεν, ἵνα*
παραμένωσι κολαζόμενοι. δοκεῖ δὲ τοῖς μὲν εὖ πράττουσι τῶν
ἀνθρώπων ὁ μὲν βίος ἀμείνων, ὁ δὲ θάνατος διὰ τοῦτο λυπηρό-
47 *τερος· οἱ δὲ αὖ κακῶς ζῶντες τὸν βίον δοκοῦσι δυσχερέστερον*
φέρειν, τὸν δὲ θάνατον ἥδιον προσδέχεσθαι. τοῖς δέ γε τυράννοις
ἀμφότερα ταῦτα χαλεπώτερα ἢ τοῖς ἄλλοις· ζῶσι μὲν γὰρ πολὺ
ἀηδέστερον τῶν πάνυ ἐπιθυμούντων τεθνάναι, τὸν δὲ θάνατον
48 *οὕτω δεδοίκασιν ὡς ἥδιστα διάγοντες ἐν τῷ βίῳ. πεφυκότος δὲ*

---

1 *ἤδη πολλοὶ* (hoc ord.) Y *γὰρ* add. Wil. *οὔτε περιέμειναν* UBV 2 *τὴν νᾶν* Y 3 *παρειληφότων* VPY (?) *προειληφότων* UB, corr. Emp. *πήσονται* Y 4 *κακὸν* pro *δεινότερον* Y *μονάρχαισ* PY 7 *οὔτε ὁ* UB 9 *καὶ συμπίνειν — συγκαθεύδειν* vulgo leguntur post *ἀπολούμενος* l. 13, huc transp. Geelius 10 *ἔλθοι* P *τοῖσ τοιούτοισ παίζειν* U; scribendum *τῷ τοιούτῳ* 11 *οὗτοσ* om. UBV, interpolatum ab altera familia, ne numeri mutatio offenderet *γιγνόμενον* UBV 13 *ἀπολλούμενοσ* Y *ἀπολούμενον* UBV *τότε μὲν χαίρειν* UBV *τότε χαίρειν* PY, *μόνον* Jacobs *ἐπειδὴ* P 15 *ἄλλοι πάντεσ* Y 16 *γινόμενοι* libri 17 *μη δυνατον* V 19 *τὴν δόξαν* V *τῶν ἀπείρων* om. UB 20 *κατ᾽ αὐτὴν ὁ θεὸσ αὐτοῖσ* V *ταύτην αὐτοῖσ ὁ θεὸσ* (om. *καὶ* et hoc ord.) B *ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ* P *ὁ γὰρ θεὸσ αὐτοῖσ* Y 22 *διὰ τοῦτο* om. UB 23 *δοκοῦσι* om. UBV 24 *δὲ* post *θάνατον* transp. Y *ἤδη* pro *ἥδιον* UB *προδέχεσθαι* P *ἐκδέχεσθαι* Y 25 *χαλεπότερα* P 27 *οὔτε δεδοίκασιν* U *διάγοντοσ* Y

τοῦ τὰ μὲν ἡδέα μᾶλλον εὐφραίνειν, ὅταν ᾖ σπάνια, τοῖς δὲ συνεχῶς
χρωμένοις εἰς ἀηδίαν περιίστασθαι, τὰ δὲ κακὰ χαλεπώτερα εἶναι
μηδέποτε ἀπαλλαττόμενα, σχεδὸν ἀμφότερα τοῖς τυράννοις καὶ τὰ
ἡδέα καὶ τὰ λυπηρὰ ἀεὶ πάρεστιν, ὡς λυπούμενον μὲν μηδέποτε
παύεσθαι σχεδόν, ἡδόμενον δὲ μηδέποτε αἰσθάνεσθαι. δέδοικε 49
δὲ ἀεί ποτε τῶν μὲν πλουσίων τὴν δύναμιν, τῶν δὲ ἀπόρων τὴν
ἐπιθυμίαν τοῦ πλούτου. μόνοις δὲ τοῖς μονάρχοις τῶν μὲν εὖ
παθόντων οὐδεὶς οἶδε χάριν· οὐδέποτε γὰρ ἡγοῦνται τῶν ἱκανῶν
τυγχάνειν· οἱ δὲ μὴ τυγχάνοντες ὧν βούλονται πάντων μάλιστα
μισοῦσιν αὐτούς. καὶ μὴν ἐπιφθονώτατος ἁπάντων ὁ πλεῖστα 50
μὴ δικαίως ἔχων· ὥστε οὐδεὶς τυράννου ἐπιφθονώτερός ἐστιν.
πρὸς δὲ τούτοις ἀνάγκη μὲν αὐτῷ χαρίζεσθαι τοῖς περὶ αὐτόν·
εἰ δὲ μή, τάχιστα ἀπολεῖται. χαρίζεσθαι δὲ πολλάκις πολλοῖς οὐ
ῥᾴδιον μὴ ἄλλων ἀφαιρούμενον. ἔχει δὴ καὶ τοὺς ἀφαιρεθέντας
ἐχθροὺς καὶ τοὺς εἰληφότας ὑπόπτους καὶ ζητοῦντας ὅτι τάχιστα
ἀπηλλάχθαι. τὰ μὲν οὖν πόρρω διὰ τὸ πολὺ ἀφεστάναι φοβεῖται,
τὰ δὲ ἐγγύς, ὅτι πλησίον ἐστὶν αὐτῷ, καὶ παρὰ μὲν τῶν μακρόθεν
ὑφορᾶται πόλεμον, παρὰ δὲ τῶν ἐγγὺς δόλον. καὶ τὴν μὲν εἰρήνην 51
ἀσύμφορον νομίζει διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σχολήν, τὸν δὲ πό-
λεμον, ὅτι ἀνάγκη τοὺς ὑπηκόους ἐνοχλεῖν καὶ χρήματα πορίζοντα
καὶ στρατεύεσθαι προσαναγκάζοντα. τοιγαροῦν πολέμου μὲν ὄντος
εἰρήνης ἐρῶσιν, εἰρήνης δὲ γενομένης εὐθὺς μηχανῶνται πόλεμον.
καὶ τοῦτο μὲν τῶν ἐπιτηδείων ἀφθόνων ὄντων δεδοίκασι τοῦ πλή- 52
θους τὴν ὕβριν, τοῦτο δὲ εἴ τις ἔνδεια καταλαμβάνοι, τὴν ὀργήν.
ἡγοῦνται δὲ μήτε ἀποδημεῖν ἀσφαλὲς μήτε μένειν μήτε προϊέναι
μήτ' ἔνδον διαιτᾶσθαι παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ μηδὲ ἐπιβαίνειν οὗ ἂν
ἐπιβαίνωσιν [ἀσφαλῶς], ἅπαντα δὲ εἶναι μεστὰ ἐνέδρας καὶ δόλων.
ἀναλογίζεται δὲ ἕκαστος αὐτῶν καὶ τοὺς θανάτους τῶν τυράννων 53
καὶ τὰς ἐπιβουλάς, ὅσαι πώποτε γεγόνασι, καὶ ξύμπαντα ταῦτα
ἐφ' αὐτὸν ἰέναι νομίζει, καὶ οὕτως ἔχει περιφόβως ὡς ξύμπαντας
ἐκείνους τοὺς θανάτους ἀποθανούμενος· καὶ περιβλέπειν μὲν ἀεὶ

---

4 μηδέποτε παύσασθαι V μηδὲ παύσασθαι UB 5 πάβεσθαι P δέδοικεν U δέδοικε γὰρ Y 7 μονάρχαισ P 9 μήπω τυγχ. PY μήτε τυγχ. V 10 πλεῖστα καὶ δικαίωσ V πλεῖστα κἂν δικαίως UBM 11 ἐστι UBY 13 πολλὰ πολλοῖσ Cobetus ἃ πολλοῖς V 14 ἄλλον Y ἀφερούμενον P ἔχει δὲ libri, corr. Emp. 16 πόρω P 17 αὐτοῦ UB 21 καταναγκάζοντα Y 22 μηχανόνται U 24 καταλαμβάνει Y 25 ἀσφαλῶσ UBV 26 μήτε ἔνδον UBY μηδ' V 27 μετὰ ἐνέδρασ libri, corr. mrg. mr. ασφαλῶς secl. Dind. 28 τοὺσ θανόντασ PY 29 ὅσα UV γεγόνασιν V 30 ἐπ' αὐτὸν libri, corr. Dind. ἰέναι Hertlein, Cobetus, εἶναι libri 31 θανούμενοσ V

καὶ περιστρέφεσθαι βούλεται, πληγήσεσθαι πανταχόθεν οἰόμενος,
αὐτὸ δὲ τοῦτο οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ὑπὸ αἰσχύνης ἅμα καὶ φόβου.
54 *ὅσῳ γὰρ ἂν ἐνδηλότερος ᾖ φοβούμενος ἀνὴρ τύραννος, τοσούτῳ*
μᾶλλον ἐπιβουλεύουσι καταφρονοῦντες τῆς δειλίας. [ἔστιν οὖν ὁ (97)
βίος ὅμοιος] ὥσπερ ⟨οὖν⟩ εἴ τις καθείρξειέ τινα ἐν εἱρκτῇ μικρᾷ,
τῶν μὲν ἄνωθεν ξιφῶν κρεμαμένων, τῶν δὲ κυκλόθεν περιπεπη-
55 *γότων, καὶ τούτων ἁπτομένων τοῦ χρωτός· οὕτως οὐ τῷ σώματι*
μόνον, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ τοῦ τυράννου περιπέπηγε τὰ ξίφη, ὥστε τὸν
ἐν ᾅδου Τάνταλον, ὅν φασι
κεφαλῆς ὑπερτέλλοντα δειμαίνειν πέτρον,
πολὺ ῥᾷον διάγειν. οὐ γὰρ δὴ ἔτι φοβεῖται ὁ Τάνταλος μὴ ἀπο-
θάνῃ· τῷ δὲ τυράννῳ ζῶντι τοῦτο ξυμβέβηκεν, ὃ ἐκείνῳ νεκρῷ
56 *λέγουσιν. ὅσοι μὲν οὖν μιᾶς γεγόνασι τύραννοι πόλεως ἢ χώρας*
ὀλίγης, τούτοις μὲν οὐκ ἀδύνατον ἀποδράντας ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀλλα-
χόσε ποι καταφυγόντας ζῆν· καίτοι οὐδεὶς ἄνδρα ἀγαπᾷ τύραννον,
ἀλλὰ μισοῦσί τε καὶ ὑποπτεύουσι καὶ ῥᾳδίως ἐκδιδόασι τοῖς ἠδικη-
μένοις· ὅσοι δὲ πολλῶν πόλεων ἄρχουσι καὶ ἐθνῶν καὶ ἀπείρου
γῆς, ὥσπερ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς, τούτοις δὲ οὐδ᾽ ἄν ποτε
παραστῇ συνεῖναι τῶν κακῶν κἂν θεῶν τις ἀφέλῃ τὴν ἄγνοιαν
57 *αὐτῶν, οὐ δυνατὸν ἐκφυγεῖν. δοκεῖ δὲ οὐδέποτε ἂν ἀσφαλῶς ζῆν,*
οὐδ᾽ εἰ χαλκοῦς ἢ σιδηροῦς γένοιτο, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἂν κατακοπεὶς
ἢ καταχωνευθεὶς ἀπολέσθαι. ἐὰν μὲν οὖν τις αὐτῷ διαλέγηται
θαρρῶν, ὁ δὲ ὀργίζεται καὶ δέδοικε τὴν παρρησίαν· ἐὰν δὲ θερα-
58 *πεύων καὶ ὑποκατακλινόμενος, ὑποπτεύει τὴν θεραπείαν. καὶ*
ὑπὸ μὲν τῶν ἐλευθερίως προσερχομένων οἴεται ὑβρίζεσθαι, ὑπὸ
δὲ τῶν ταπεινοτέρων ἐξαπατᾶσθαι. καὶ λοιδορούμενος ⟨μὲν⟩ πολλα-
πλασίως ἀνιᾶται ἢ ἄλλος, ὅτι δὴ τύραννος ὢν ἀκούει κακῶς·
ἐπαινούμενος δὲ οὐχ ἥδεται· οὐ γὰρ φρονοῦντας οὕτως οἴεται
59 *λέγειν. τοῦ δὲ καλλίστου καὶ λυσιτελεστάτου κτήματος ἁπάντων*

---

1 *βουλεύεται δὲ* UBV *πανταχόθεν πληγήσεσθαι* U 2 *ἔξεστιν* U 3 *ἐνδειλότεροσ* U *ἐνδηλώτεροσ* V *μετ βουμενοσ* V 4 *ἔστιν* — *ὅμοιος* seclusi, *οὖν* post *ὥσπερ* addidi 5 *καθείρξειέν τινα* UV 6 *κεκραμένων* V 8 *καὶ τῇ* UB? *τυραννο περιπέπηγε* (sic!) V *περιπέμπηγε* P *τὰ* ante *ξίφη* om. UBV 9 *φασιν* Y 10 Eur. Or. 6, ubi *κορυφῆς* libri 11 *ῥαιδιον* U *ἀποθάνοι* PY 13 *λέγουσι* U 14 *μὲν* scripsi, *δὲ* libri (om. Y) *ἀποδράσσειν* U *ἀποδράσειν* BV *καὶ ἀλλαχόσε* UB 15 *ζεῖν* U 18 *οὐδὲ ἂν* UBV 19 *καὶ* pro *κἂν* V 21 *οὗτοσ* Y *ἂν* om. PY 25 *ἐλευθέρως προσφερομένων* Cobetus, et mox *ταπεινότερον* 26 *μὲν* addidi 27 *ἀνιᾶται ἄλλωσ* UB *ἀκούοι* libri, corr. Dind.

ἐστὶν ἀπορώτατος· εὐνοίας ⟨γὰρ⟩ καὶ φιλίας ἐλπίσαι [δὲ] οὐδὲν δύναται παρ᾽ οὐδενός, ἀλλὰ πρότερον τοὺς ἀγρίους λέοντας οἱ τρέφοντες ἀγαπήσουσιν ἢ τοὺς τυράννους οἱ θεραπεύοντες καὶ προσιόντες.

ἐγὼ δὲ βαδίζω μὲν ὅποι βούλομαι, φησί, νύκτωρ, βαδίζω δὲ 60
μεθ᾽ ἡμέραν μόνος, θαρρῶ δέ, εἰ δέοι, καὶ διὰ στρατοπέδου
18 M) *πορευόμενος ἄνευ κηρυκείου καὶ διὰ λῃστῶν· οὐδεὶς γάρ ἐμοὶ πολέμιος οὐδὲ ἐχθρός ἐστι βαδίζοντι. ἂν δὲ ἅπας μὲν ἐκλίπῃ ὁ χρυσός, ἅπας δὲ ὁ ἄργυρος, ἅπας δὲ ὁ χαλκός, οὐκ ἂν ἐγὼ βλαβείην οὐδὲ*
μικρόν. ἐὰν δὲ ἅπασαι μὲν αἱ οἰκίαι πέσωσιν ὑπὸ σεισμοῦ, καθ- 61
άπερ ἐν Σπάρτῃ ποτέ, καὶ πάντα διαφθαρῇ τὰ πρόβατα, ὡς μηδένα ἐσθῆτος εὐπορῆσαι, μὴ μόνον δὲ τὴν Ἀττικήν, ἀλλὰ καὶ Βοιωτίαν καὶ Πελοπόννησον καὶ Θετταλίαν ἀπορία καταλάβῃ, ὥσπερ ἤδη πρότερόν φασιν, οὐδὲν ἐγὼ χεῖρον οὐδὲ ἀπορώτερον
βιώσομαι. παρὰ πόσον μὲν γὰρ ἔσομαι γυμνότερος τοῦ νῦν, πόσῳ 62
δὲ ἀοικότερος; ἱκανὰ δέ μοι τροφὴν παρασχεῖν καὶ μῆλα καὶ κέγχροι καὶ κριθαὶ καὶ ὄροβοι καὶ τὰ εὐτελέστατα τῶν ὀσπρίων καὶ φηγὸς ὑπὸ τῇ τέφρᾳ καὶ ὁ τῆς κρανείας καρπός, ᾗ φησιν Ὅμηρος ἐδωχεῖν τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρους τὴν Κίρκην, ὑφ᾽ ὧν ἀντέχει τρεφόμενα καὶ τὰ μέγιστα θηρία.

---

10 M)

(7) ΔΙΟΓΕΝΗΣ Η ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος, οὐδενὸς δια- 1
φέρων τῶν πάνυ φαύλων Ἀθήναζε ἀφίκετο, καὶ καταλαμβάνει συχνοὺς ἔτι τῶν Σωκράτους ἑταίρων· καὶ γὰρ Πλάτωνα καὶ Ἀρίστιππον καὶ Αἰσχίνην καὶ Ἀντισθένην καὶ τὸν Μεγαρέα Εὐκλείδην· Ξενοφῶν δὲ ἔφευγε διὰ τὴν μετὰ Κύρου στρατείαν. τῶν μὲν οὖν

---

1 *δὲ* om. P seclusit Wil., qui *γὰρ* addidit post *εὐνοίας* 2 *πρότερον οἱ τοὺσ* UBV *πρότερον ἂν τοὺσ* PY, corr. Reiske *οἱ τρέφοντεσ* PY, *οἱ* om. ceteri 3 *ἀγαπήσωσιν* YP *τοὺσ* om. UV 5 *φησί* om. UBV 6 *θαρρῶν δὲ* UBV 7 *κηρυκίου* BVPY 8 *μὲν* B e coni., om. ceteri 10 *ἂν δὲ* UB 13 *πελοπόνησον* Y 15 *βιόσομαι* V *μὲν* om. V *γυμνώτεροσ* Y 16 *ἀοικότεροσ τοῦ νῦν* PY *κέχροι* Y 17 *ὄροβοι τὰ* (om. *καὶ*) UBV 18 *τῆσ τέφρασ* V *τὴν τέφραν* PY *κρανίασ* VY *ᾗ* (vel *ἥ*) *φησιν* UBV *ῳ φησιν* Y *ἢ ὧ φησιν* P cf. Od. 10, 242 29 *οὗτοσ* pro *Ξενοφῶν* UB *ἔφυγε* UB

ἄλλων ταχὺ κατεφρόνησεν, Ἀντισθένει δὲ ἐχρῆτο, οὐκ αὐτὸν οὕτως
ἐπαινῶν ὡς τοὺς λόγους οὓς ἔλεγεν, ἡγούμενος μόνους εἶναι ἀληθεῖς
2 καὶ μάλιστα δυναμένους ἄνθρωπον ὠφελῆσαι. ἐπεὶ αὐτόν γε τὸν
Ἀντισθένην παραβάλλων πρὸς τοὺς λόγους ἐνίοτε ἤλεγχεν ὡς πολὺ
μαλακώτερον, καὶ ἔφη αὐτὸν εἶναι σάλπιγγα λοιδορῶν· αὐτοῦ γὰρ
οὐκ ἀκούειν φθεγγομένου μέγιστον. καὶ ὁ Ἀντισθένης ὑπέμενεν
αὐτὸν ταῦτα ἀκούων· πάνυ γὰρ ἐθαύμαζε τοῦ ἀνθρώπου τὴν φύσιν.
3 ἔλεγεν οὖν ἀμυνόμενος ἀντὶ τῆς σάλπιγγος τοῖς σφηξὶν αὐτὸν ὅμοιον
εἶναι. καὶ γὰρ τῶν σφηκῶν εἶναι τὸν μὲν ψόφον τῶν πτερῶν
μικρόν, τὸ δὲ κέντρον δριμύτατον. ἔχαιρεν οὖν τῇ παρρησίᾳ τοῦ
Διογένους, ὥσπερ οἱ ἱππικοί, ὅταν ἵππον θυμοειδῆ λάβωσιν, ἄλλως
δὲ ἀνδρεῖον καὶ φιλόπονον, οὐδὲν ἧττον ἀποδέχονται τὸ χαλεπὸν
τοῦ ἵππου· τοὺς δὲ νωθροὺς καὶ βραδεῖς μισοῦσι καὶ ἀποδο- (131
4 κιμάζουσιν. ἐνίοτε μὲν οὖν ἐπέτεινεν αὐτόν, ἐνίοτε δὲ ἐπειρᾶτο
ἀνιέναι, ὥσπερ οἱ χορδοστρόφοι τὰ νεῦρα [τείνουσι], προσέχοντες
μὴ ῥαγῇ.

ἐπεὶ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ἀντισθένης καὶ τῶν ἄλλων οὐδένα ἡγεῖτο
συνουσίας ἄξιον, μετέβη εἰς Κόρινθον, κἀκεῖ διῆγεν οὔτε οἰκίαν
μισθωσάμενος οὔτε παρὰ ξένῳ τινὶ καταγόμενος, ἀλλ' ἐν τῷ Κρα-
5 νείῳ θυραυλῶν. ἑώρα γὰρ ὅτι πλεῖστοι ἄνθρωποι ἐκεῖ συνίασι
διὰ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἑταίρας, καὶ ὅτι ἡ πόλις ὥσπερ ἐν
τριόδῳ τῆς Ἑλλάδος ἔκειτο. δεῖν οὖν τὸν φρόνιμον ἄνδρα, ὥσπερ
τὸν ἀγαθὸν ἰατρόν, ὅπου πλεῖστοι κάμνουσιν, ἐκεῖσε ἰέναι βοηθή-
σοντα, οὕτως ὅπου πλεῖστοί εἰσιν ἄφρονες, ἐκεῖ μάλιστα ἐπιδημεῖν,
6 ἐξελέγχοντα καὶ κολάζοντα τὴν ἄνοιαν αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἧκεν ὁ τῶν
Ἰσθμίων χρόνος καὶ πάντες ἦσαν ἐν Ἰσθμῷ, κατέβη καὶ αὐτός.
εἰώθει γὰρ ἐπισκοπεῖν ἐν ταῖς πανηγύρεσι τὰς σπουδὰς τῶν ἀν-
θρώπων καὶ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ὧν ἕνεκα ἀδημονοῦσι καὶ ἐπὶ τίσι
7 μέγα φρονοῦσι. παρέσχε δὲ καὶ αὐτὸν τῷ βουλομένῳ ἐντυγχάνειν,

---

4 ἀντισθένη UBP (?) 5 αὐτοὺσ pro αὐτόν UB λοιδόρων UBV
6 οὐκ ἤκουε UBV φθεγγόμενον mavult Cobetus 10 σμικρὸν P
13 scribendum: ⟨διὰ⟩ τὸ χαλεπόν, deletis τοῦ ἵππου τοὺς δὲ βραδεῖσ καὶ
νοθροὺσ V 14 ἐπειρᾶτο τὸ P 15 τείνουσιν U τείνουσι seclusit
Wil. 17 ὁ om. UB deleto καὶ aut ἡγούμενος scribendum, aut mox
μετέβη ⟨δὲ⟩ 19 μισθοσάμενοσ V κρανίῳ libri exc. P 20 συνιᾶσι V
συνιᾶσιν U m. pr. 22 δεῖ οὖν PYV δεῖν γὰρ ἔλεγε UB corr. v 23 ὅπου
πολλοὶ νοσοῦσιν UB 24 ὅποι V ἀποδημεῖν libri, corr. Reiske 26 κατεύη P
27 εἰώθει ἐπισκοπεῖν (om. γὰρ) P πανηγύρεσιν U σπουδὰσ ex σπονδὰσ
corr. V 28 πρὸσ ἅτινα (pro ὧν ἕνεκα) UB ἀποδημοῦσι libri (U: — σιν),
corr. Jacobs 29 παρέσχεν UM

*καὶ ἔλεγε θαυμάζειν ὅτι εἰ μὲν ἔφη ὀδόντας ἰᾶσθαι, πάντες ἂν
αὐτῷ προσῆσαν οἱ δεόμενοι ὀδόντα ἐξελέσθαι, καὶ νὴ Δία εἰ
ὑπέσχετο ὀφθαλμοὺς θεραπεύειν, πάντες ἂν οἱ ὀφθαλμιῶντες
αὐτοὺς ἐπεδείκνυον· ὁμοίως δέ, εἰ σπληνὸς ἢ ποδάγρας ἢ κορύζης
εἰδέναι φάρμακον· ἐπεὶ δὲ ἔφη παύσειν τοὺς πειθομένους αὐτῷ* 8
*ἀγνοίας καὶ πονηρίας καὶ ἀκολασίας, οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν οὐδὲ ἐκέ-
λευεν ἰᾶσθαι αὐτόν, οὐδ' ἂν εἰ πολὺ προσλήψεσθαι ἀργύριον ἔμελλεν,
ὡς ἧττον ὑπὸ τούτων [ἢ ἐκεῖνοι] ἐνοχλούμενος ἢ χαλεπώτερον ἀν-
θρώπῳ σπληνὸς ἀνέχεσθαι οἰδοῦντος καὶ διεφθαρμένου ὀδόντος ἢ
ψυχῆς ἄφρονος καὶ ἀμαθοῦς καὶ δειλῆς καὶ θρασείας καὶ φιληδόνου
καὶ ἀνελευθέρου καὶ ὀργίλης καὶ λυπηρᾶς καὶ πανούργου καὶ πάντα
τρόπον διεφθαρμένης.*

[illegible]) *καὶ δὴ καὶ τότε ἦν περὶ τὸν νεὼν τοῦ Ποσειδῶνος ἀκούειν* 9
*πολλῶν μὲν σοφιστῶν κακοδαιμόνων βοώντων καὶ λοιδορουμένων
ἀλλήλοις, καὶ τῶν λεγομένων μαθητῶν ἄλλου ἄλλῳ μαχομένων,
πολλῶν δὲ συγγραφέων ἀναγιγνωσκόντων ἀναίσθητα συγγράμματα,
πολλῶν δὲ ποιητῶν ποιήματα ᾀδόντων, καὶ τούτους ἐπαινούντων
ἑτέρων, πολλῶν δὲ θαυματοποιῶν θαύματα ἐπιδεικνύντων, πολλῶν
δὲ τερατοσκόπων τέρατα κρινόντων, μυρίων δὲ ῥητόρων δίκας στρε-
φόντων, οὐκ ὀλίγων δὲ καπήλων διακαπηλευόντων ὅ,τι τύχοιεν
ἕκαστος. εὐθὺς οὖν καὶ αὐτῷ τινες προσῆλθον, τῶν μὲν Κορινθίων* 10
*οὐδείς· οὐδὲ γὰρ ᾤοντο οὐδὲν ὠφεληθήσεσθαι, ὅτι καθ' ἡμέραν
ἑώρων αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ· τῶν δὲ ξένων ἦσαν οἱ προσιόντες, καὶ
τούτων ἕκαστος βραχύ τι εἰπὼν ἢ ἀκούσας ἀπῄει, φοβούμενος τὸν
ἔλεγχον. διὰ δὴ τοῦτο ἔφη ὁ Διογένης προσεοικέναι τοῖς κυσὶ* 11
*τοῖς Λάκωσι· καὶ γὰρ τούτους, ὅταν στῶσιν εἰς τὰς πανηγύρεις,
πολλοὺς μὲν εἶναι τοὺς καταψήχοντας καὶ προσπαίζοντας, μηδένα
δὲ ὠνεῖσθαι ῥᾳδίως, διὰ τὸ μὴ ἐπίστασθαι χρῆσθαι. πυθο-
μένου δέ τινος εἰ καὶ αὐτὸς ἥκοι τὸν ἀγῶνα θεασόμενος, οὐκ, ἔφη,*

---

3 *ὑπίσχετο* U *ὑπείχετο* V *ἀνοι* (i. e. *ἄνθρωποι*) pro *ἂν οἱ* UB *ὀφθαλμοὺσ αὐτῷ* UB; *ὀφθαλμιῶντες ⟨τοὺς ὀφθαλμοὺς⟩ αὐτῷ ἐπεδ.* Jacobs **probabiliter** 4 *ἢ* pro *εἰ* UB 7 *ἐκέλευσεν* UBP *οὐδ' ⟨ἂν⟩ εἰ* scripsi; *οὐδὲ εἰ* **libri** *ἔμελεν* P 8 *ἧττον οὗτοσ ὑπὸ* UB *ἢ ἐκεῖνοσ* UBV, seclusit Wil. 9 *καὶ* scripsi, *ἢ* libri 13 *ἀκούειν* et *μὲν* om. UBV 14 *βοώντων* om. V 15 **fortasse**: *καὶ ⟨περὶ⟩ τῶν λεγομένων μαθητῶν μαχομένου* UB 16 *ἀναγινω-σκόντων* UB 18 *πολλῶν τε* P 20 *ὀλίγον* P *ὅτ' ἂν τύχῃ* UB 21 *εὐθὺς* **suspectum** 22 *γὰρ οὐδὲν ᾤοντο οὐδὲν* U *ὀφεληήσεσθαι* P, *ὠφελήσεσθαι* (sed inde ab *η* in rasura) U 24 *ἀκούσασ ἢ εἰπὼν* (hoc ord.) U scrib. *εἰπὼν καὶ ἀκούσας* 26 *λάκκωσι* V *στῶσι* P 27 *καταψύχοντασ* P *καταψή-λοντασ* Y 29 *θεώμενοσ* UB

ἀλλ᾽ ἀγωνιούμενος. καὶ ὅς ἐγέλασέ τε καὶ ἤρετο αὐτὸν τίνας ἔχοι
12 *τοὺς ἀνταγωνιστάς. ὁ δὲ ὥσπερ εἰώθει ὑποβλέψας, Τοὺς χαλεπω-*
τάτους, εἶπε, καὶ ἀμαχωτάτους, οἷς οὐδεὶς δύναται ἀντιβλέψαι τῶν
Ἑλλήνων, οὐ μέντοι διατρέχοντας ἢ παλαίοντας ἢ διαπηδῶντας οὐδὲ
πυκτεύοντας καὶ ἀκοντίζοντας καὶ δισκεύοντας [ἀλλὰ τοὺς σωφρονί-
13 *ζοντας]. Τίνας μήν; ἤρετο. Τοὺς πόνους, ἔφη, μάλα ἰσχυρούς τε*
καὶ ἀνικήτους ὑπὸ ἀνθρώπων ἐμπεπλησμένων καὶ τετυφωμένων
καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ὅλας ἐσθιόντων, ἐν δὲ ταῖς νυξὶ ῥεγκόντων,
ὑπὸ δὲ ἀνδρῶν ἡττωμένους λεπτῶν τε καὶ ἀσάρκων καὶ τῶν σφηκῶν
14 *τὰς γαστέρας μᾶλλον ἐντετμημένων. ἢ σὺ οἴει τούτων τι ὄφελος*
εἶναι τῶν τὰς μεγάλας κοιλίας ἐχόντων, οὓς ἐχρῆν περιαγαγόντας
καὶ περικαθάραντας ἐκβαλεῖν, μᾶλλον δὲ καταθύσαντας καὶ κατατε- (138
μόντας εὐωχεῖσθαι, καθάπερ οἶμαι τὰ τῶν κητῶν κρέα, τοὺς νοῦν
ἔχοντας, ἕψοντας ἁλσὶ καὶ θαλάσσῃ, τὴν δὲ πιμελὴν τήξαντας, ὥσπερ
ἐν Πόντῳ παρ᾽ ἡμῖν τὸ τῶν δελφίνων στέαρ, ἀλείφεσθαι τοὺς
15 *δεομένους. οἶμαι γὰρ αὐτοὺς τῶν ὑῶν ἧττονα ψυχὴν ἔχειν. ὁ δὲ*
ἀνὴρ ὁ γενναῖος ἡγεῖται τοὺς πόνους ἀνταγωνιστὰς μεγίστους, καὶ
τούτοις ἀεὶ φιλεῖ μάχεσθαι καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν, οὐχ ὑπὲρ
σελίνου, ὥσπερ αἱ αἶγες, οὐδὲ κοτίνου καὶ πίτυος, ἀλλὰ ὑπὲρ εὐδαι-
μονίας καὶ ἀρετῆς παρὰ πάντα τὸν βίον, οὐχ ὅταν Ἠλεῖοι προεί-
πωσιν ἢ Κορίνθιοι ἢ τὸ κοινὸν Θετταλῶν, μηδένα αὐτῶν φοβού-
16 *μενον μηδὲ εὐχόμενον ἄλλῳ λαχεῖν, ἀλλὰ προκαλούμενον ἐφεξῆς*
ἅπαντας, καὶ λιμῷ φιλονεικοῦντα καὶ ψύχει καὶ δίψος ὑπομένοντα,
κἂν δέῃ μαστιγούμενον καρτερεῖν καὶ τεμνόμενον καὶ καόμενον μηδὲν
μαλακὸν ἐνδιδόντα· πενίαν δὲ καὶ φυγὴν καὶ ἀδοξίαν καὶ τὰ τοιαῦτα
μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινὸν αὐτῷ, ἀλλὰ πάνυ κοῦφα, καὶ πολλάκις παίζειν
ἐν αὐτοῖς τὸν ἄνδρα τὸν τέλειον, ὥσπερ οἱ παῖδες τοῖς ἀστραγάλοις
17 *καὶ ταῖς σφαίραις ταῖς ποικίλαις. καὶ γὰρ δοκοῦσι μέν, ἔφη, δεινοὶ*
καὶ ἀνυπόστατοι πᾶσι τοῖς κακοῖς οἱ ἀνταγωνισταὶ οὗτοι· ἐὰν δέ τις

---

1 *ἐγέλασέν τε* V *ἤιρετο* U 3 *τῶν Ἑλλήνων ἀντιβλέψαι* P (hoc ord.; corr. ord. vulg.) 5 *ἀλλὰ τοὺσ σώφρονασ* UB; *ἀλλὰ τοὺσ σωφρονίζοντας* seclusit Emperius 6 *τίνασ μὲν* U P m. pr. *ἤιρετο* U 8 *ῥεγχόντων* libri (*ῥεχχόντων* P) 10 *διατετμημένων* libri, *ἐντετμ.* T 12 *περικαθαίροντασ* VP 16 *τῶν υἱῶν* VP 17 conieci ⟨*ὃν*⟩ *καὶ τούτοις ἀεὶ φημι μάχεσθαι* 18 *ἀεὶ ἔφη δεῖν* Pflugk (Emperius). 19 *ὥσπερ αἱ γυναῖκεσ* libri, corr. Valesius p. 50, qui del. *αἱ* *κοιτίνου* P 20 *ἥλιον* V *προσείπωσιν* UBV 21 *κορινθίων* UB *κορίνθιον* V 22 *παρακαλούμενον* UV 23 *φιλονεικοῦντασ* UBV *ὑπομένοντασ* UBV 24 *καρτερεῖν καὶ τεμνόμενον* om. PY *καὶ κλώμενον* PY *μηδὲν μᾶλλον* libri, emend. Ruhnkenius

αὐτῶν καταφρονήσῃ καὶ προσίῃ θαρρῶν [οὐ χαλεπὸν] δειλοὺς καὶ ἀδυνάτους ἄνδρας ἰσχυροὺς κρατῆσαι, μάλιστα τοῖς κυσὶν ὁμοίους, οἳ τοὺς μὲν φεύγοντας ἐπιδιώκουσι καὶ δάκνουσι καὶ διέσπασαν ἔστιν οὓς καταλαβόντες, τοὺς δὲ ἐπιόντας καὶ μαχομένους φοβοῦνται καὶ ἀναχωροῦσι, τελευτῶντες δὲ σαίνουσιν, ἐπειδὰν συνήθεις γένωνται.
οἱ δὲ πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκπεπληγμένοι αὐτοὺς καὶ ἀεί ποτε φεύ- 18
γοντες κρίνουσιν, οὐδέποτε ἐναντίον βλέποντες. καὶ γὰρ δή, ὥσπερ οἱ πυκτεύειν εἰδότες, ἐὰν μὲν προλάβωσι τὸν ἀνταγωνιστήν, οὐ παίονται τὴν ἀρχήν, πολλάκις δὲ ἀπέβησαν αὐτοὶ καταβαλόντες· ἐὰν δὲ ὑποχωρῶσι φοβούμενοι, τότ' ἰσχυροτάτας πληγὰς λαμβάνουσιν· οὕτως ἐὰν μέν τις τοὺς πόνους δέχηται καταφρονῶν καὶ πλησιάζῃ προθύμως, οὐ πάνυ ἰσχύουσι πρὸς αὐτόν· ἐὰν δὲ ἀφιστῆται καὶ ἀναχωρῇ, τῷ παντὶ μείζους καὶ σφοδρότεροι δοκοῦσι. τοῦτο 19
δ' ἂν ἴδοις καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς γιγνόμενον· ἐὰν μὲν σφόδρα ἐπιβῇς, ἔσβεσας τὸ πῦρ· ἐὰν δὲ ὑποπτεύων καὶ δεδοικώς, σφόδρα ἐκαύθης· ὥσπερ ἐνίοτε παίζοντες οἱ παῖδες τῇ γλώττῃ τὸ πῦρ σβεννύουσιν. οὗτοι μὲν οὖν οἱ ἀνταγωνισταὶ σχεδὸν ὅμοιοί εἰσι τοῖς παμμάχοις, παίοντές τε καὶ ἄγχοντες καὶ διασπῶντες καὶ ἀποκτιννύντες ἐνίοτε. ἑτέρα δὲ δεινοτέρα μάχη καὶ ἀγὼν ἐστιν οὐ μικρός, 20
ἀλλὰ πολὺ τούτου μείζων καὶ ἐπικινδυνότερος ὁ πρὸς τὴν ἡδονήν, [οὐκ ἄντικρυς βιαζομένην, ἀλλ' ἐξαπατῶσαν καὶ γοητεύουσαν δεινοῖς φαρμάκοις] οὐχ οἵαν Ὅμηρός φησιν,

αὖθις δὲ δριμεῖα μάχη παρὰ νηυσὶν ἐτύχθη.
ὀξέσι δὴ πελέκεσσι καὶ ἀξίναις ἐμάχοντο
καὶ ξίφεσιν μεγάλοισιν 21

οὐχ οὗτος ὁ τρόπος τῆς μάχης· [οὐδὲ γὰρ ἄντικρυς βιάζεσθαι τὴν ἡδονήν,] ἀλλ' [ἐξαπατᾶν καὶ γοητεύειν δεινοῖς φαρμάκοις,] ὥσπερ Ὅμηρός φησι τὴν Κίρκην τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρους καταφαρ-

---

1 *οὐ χαλεπὸν* om. UBV *δειλοὺσ καὶ ἀδυνάτουσ* UBV *δειλῶν καὶ ἀδυνάτων* PY 2 *ὁμοίουσ* VPY *ὁμοίωσ* UB; scribendum puto: *ἐὰν — θαρρῶν ⟨εὑρήσει⟩ δειλοὺς καὶ ἀδυνάτους* etc. 3 *ἔστιν* om. UBV 4 *κατέλαβον* UB *ἀναχωροῦσιν* V; praeferrem *ὑποχωροῦσι* 5 *σαίνουσι* P 7 *ἐκκλίνουσι* Wyttenbach 9 *παὐονται* U *δὲ ἐπέβησαν* PYV *δὲ καὶ ἐπέβησαν* UB, corr. Reiske, qui *καὶ* servat (*ἐπείησαν* P) 10 *ἀποχωρῶσι* libri, corr. Geelius *ἰσχυροτάτουσ τὰσ* P *ἰσχυροτάτασ τὰσ* Y 12 *ἀφίστηται* U 15 *ἂν δὲ* V 16 *σβεννοίουσιν* U 17 *τοῖς πυγμάχοις* PY 18 *ἀποκτεινύντεσ* (ν supra) Y *ἀποκτειννύοντεσ* U *ἀποκτεινύοντεσ* B *ἀποκτιννύοντεσ* V 20 *ἡδονὴν οὐκ ἀντικρὺσ βιαζομένην ἀλλ' ἐξαπατῶσαν καὶ γοητεύουσαν δεινοῖσ φαρμάκοισ· οὐχ οἷαν* etc. libri, interpolata seclusit Geelius Hom. Il. 15, 696. 711. 712 24 *πελέκεσι* PY *ἀξίνεσ* V *μεγάλοισ* UBV 26 *ὁ* om. VPY *οὐδὲ γὰρ — φαρμάκοισ* hic quoque secludenda puto *οὐ γὰρ* UB 28 *ἑτέρουσ* P

μάξαι, κἄπειτα τοὺς μὲν σῦς αὐτῶν, τοὺς δὲ λύκους γενέσθαι, τοὺς
δὲ ἄλλ' ἄττα θηρία, τοιοῦτόν ἐστι τὸ χρῆμα τῆς ἡδονῆς, οὐχ ἁπλῶς
ἐπιβουλευούσης, ἀλλὰ πάντα τρόπον, διά τε τῆς ὄψεως καὶ ἀκοῆς
22 ἢ ὀσφρήσεως ἢ γεύσεως ἢ ἁφῆς, ἔτι δὲ σιτίοις καὶ ποτοῖς καὶ ἀφρο-
δισίοις διαφθεῖραι πειρωμένης, ὁμοίως μὲν ἐγρηγορότας, ὁμοίως δὲ
κοιμωμένους. οὐδὲ γὰρ ὥσπερ πρὸς τοὺς πολεμίους ἔστι φυλακὰς
καταστήσαντας καθεύδειν, ἀλλὰ μάλιστα δὴ πάντων τότε ἐπιτίθεται,
23 τὰ μὲν αὐτῷ τῷ ὕπνῳ μαραίνουσα καὶ δουλουμένη, τὰ δὲ ἐπιπέμπουσα
ὀνείρατα πανοῦργα καὶ ἐπίβουλα, ἀναμιμνήσκοντα αὐτῆς. ὁ μὲν οὖν (1
πόνος διὰ τῆς ἁφῆς ἐπιγίγνεται ὡς τὸ πολὺ καὶ ταύτῃ πρόσεισιν, ἡ
δὲ ἡδονὴ κατὰ πᾶσαν αἴσθησιν ὁπόσας ἄνθρωπος αἰσθήσεις ἔχει, καὶ
24 δεῖ τοῖς μὲν πόνοις ἀπαντᾶν καὶ συμπλέκεσθαι, τὴν δὲ ἡδονὴν φεύγειν
ὡς πορρωτάτω καὶ μηδὲν ὅλως ἢ τἀναγκαῖα ὁμιλεῖν. καὶ ἐνταῦθα ὁ
κράτιστος ἀνήρ [κράτιστος δὲ] σχεδόν, ὃς ἂν δύνηται πλεῖστον ἀπο-
φεύγειν τὰς ἡδονάς· οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἡδονῇ συνόντα ἢ καὶ πειρώ-
μενον συνεχῶς μὴ οὐ πάντως ἁλῶναι. ὅταν οὖν κρατήσῃ καὶ περι-
γένηται τῆς ψυχῆς τοῖς φαρμάκοις, γίγνεται τὸ λοιπὸν ἤδη τὸ τῆς
25 Κίρκης, πλήξασα ῥᾳδίως τῇ ῥάβδῳ εἰς συφεόν τινα ἐλαύνει καὶ
καθείργνυσι καὶ τὸ λοιπὸν ἀπ' ἐκείνου ἤδη ὁ ἄνθρωπος διατελεῖ
σῦς ὢν ἢ λύκος, γίγνονται δὲ καὶ ὄφεις ὑφ' ἡδονῆς ποικίλοι καὶ
ὀλέθριοι καὶ ἄλλ' ἄττα ἑρπετά, καὶ θεραπεύουσιν ἐκείνην ἀεὶ περὶ
26 τὰς θύρας ὄντες καὶ ἐπιθυμοῦντες μὲν τῆς ἡδονῆς καὶ λατρεύοντες
ἐκείνῃ, μυρίους δὲ ἄλλως πόνους ἔχοντες. ἡ γὰρ ἡδονὴ κρατήσασα
αὐτῶν καὶ παραλαβοῦσα τοῖς πόνοις παραδίδωσι τοῖς ἐχθίστοις
καὶ χαλεπωτάτοις. τοῦτον δὴ τὸν ἀγῶνα ἐμοὶ καρτεροῦντι καὶ
παραβαλλομένῳ πρὸς ἡδονὴν καὶ πόνον οὐδεὶς προσέχει τῶν ἀθλίων
27 ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοῖς ἀνδραπόδοις τοῖς πηδῶσι καὶ τρέχουσι καὶ
χορεύουσιν. οὐδὲ γὰρ τὸν Ἡρακλέα ἑώρων ἀγωνιζόμενον καὶ πο-
νοῦντα, οὐδὲ ἔμελεν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τότε ἴσως ἀθλητάς τινας
ἐθαύμαζον, Ζήτην καὶ Κάλαϊν καὶ Πηλέα καὶ ἄλλους τοιούτους

2 ἄλλα ἄττα UB comma posui post θηρία pro puncto 4 γεύσεω P (sic!) 6 εἶναι (pro ἔστι) libri, corr. Reiske 10 ἐπιγίνεται PY γίνεται UV γίγνεται B ὡσ πολὺ UBV καὶ ὡσ πολὺ PY corr. Reiske 11 ἁφὴ pro ἡδονὴ UBV 13 καὶ ἐνταῦθα — ἀνὴρ delebat Geelius; κράτιστος δὲ del. Wil. 14 δὲ om. P 15 οὐδὲν V 17 γίνεται libri 18 ἢ (vel ἢ) πλήξασα UB συφεῶνα V 19 καθείργνυσιν UB 20 γίνονται libri 22 ἰόντεσ libri praeter B λατρέβοντεσ P 23 ἄλλουσ libri, corr. Emp. 25 καρτερὸν ὄντα καὶ παράδοξον UBV (pro καρτεροῦντι καὶ παραβαλλομένῳ) 26 τῶν ἀθέτων ἀνθρώπων UB 27 πηδόσι P 28 χορεύουσι UBV ἐθεώρουν pro ἑώρων Schwartz γὰρ ὅτε τὸν Reiske (et v. 29 οὐδὲν) 30 Ζῆθον UBV Ζήτην Ζῆθον (sic!) P; in Y desunt verba Ζήτην — ἐθαύμαζον

δρομέας τινὰς καὶ παλαιστάς· καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ κάλλει, τοὺς δὲ
ἐπὶ πλούτῳ ἐθαύμαζον, καθάπερ Ἰασίωνα καὶ Κινύραν· περὶ δὲ 28
τοῦ Πέλοπος ἔλεγον ὅτι καὶ τὸν ὦμον ἐλεφάντινον ἔχοι, ὥσπερ τι
ὄφελος ἀνθρώπου χρυσῆν χεῖρα ἢ ἐλεφαντίνην ἔχοντος ἢ ὀφθαλμοὺς ἀδάμαντος ἢ σμαράγδου· τὴν δὲ ψυχὴν οὐκ ἐγίγνωσκον αὐτοῦ
ὁποίαν τινὰ εἶχεν. τὸν δὲ Ἡρακλέα πονοῦντα μὲν καὶ ἀγωνιζόμενον ἠλέουν, καὶ ἔφασαν αὐτὸν ἀνθρώπων ἀθλιώτατον· καὶ διὰ τοῦτο ἄθλους ἐκάλουν τοὺς πόνους αὐτοῦ καὶ τὰ ἔργα, ὡς τὸν ἐπίπονον βίον ἄθλιον ὄντα· ἀποθανόντα δὲ πάντων μάλιστα τιμῶσι καὶ θεὸν νομίζουσι καί φασιν Ἥβῃ συνοικεῖν, καὶ τούτῳ πάντες εὔχονται, ὅπως αὐτοὶ μὴ ἔσονται ἄθλιοι, τῷ πλεῖστα ἀθλήσαντι. τὸν 29
δὲ Εὐρυσθέα οἴονται κρατεῖν τούτου καὶ ἐπιτάττειν, ὃν οὐδενὸς ἄξιον νενομίκασιν, οὐδὲ εὔξατο οὐδὲ ἔθυσεν οὐδέποτε οὐδεὶς Εὐρυσθεῖ. πλὴν ὅ γε Ἡρακλῆς περιῄει τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν,
οὐδὲν ὢν τούτοις ὅμοιος τοῖς ἀθληταῖς — ποῦ γὰρ ἂν ἠδυνήθη προελ- 30
θεῖν σάρκας τοσαύτας ἔχων ἢ τοσούτων κρεῶν δεόμενος ἢ βαθὺν οὕτως ὕπνον καθεύδων; — ἀλλ᾽ ἄγρυπνος καὶ λεπτός, ὥσπερ οἱ λέοντες, ὀξὺ βλέπων, ὀξὺ ἀκούων, οὔτε χειμῶνος οὔτε καύματος φροντίζων, οὐδὲν δεόμενος στρωμάτων ἢ χλανίδων ἢ ταπήτων, ἀλλὰ δέρμα ἀμπεχόμενος ῥυπαρόν, λιμοῦ πνέων, τοῖς ἀγαθοῖς βοηθῶν, τοὺς
κακοὺς κολάζων. καὶ Διομήδην δὲ τὸν Θρᾷκα, ὅτι ποικίλην εἶχεν 31
ἐσθῆτα καὶ καθῆστο ἐπὶ θρόνου πίνων δι᾽ ἡμέρας καὶ τρυφῶν, καὶ τοὺς ξένους ἠδίκει καὶ τοὺς ὑφ᾽ αὑτῷ, πολλὴν ἵππον τρέφων, τῷ ῥοπάλῳ παίων διήραξεν ὥσπερ πίθον παλαιόν. καὶ τὸν Γηρυόνην, πλείστους βοῦς ἔχοντα καὶ τῶν πρὸς ἑσπέρας ἁπάντων πλουσιώτατον ὄντα καὶ ὑπερηφανώτατον, αὐτόν τε ἀπέκτεινε καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς βοῦς ἀπήλασε. τὸν δὲ Βούσιριν εὑρὼν πάνυ 32
ἐπιμελῶς ἀθλοῦντα καὶ δι᾽ ὅλης ἡμέρας ἐσθίοντα καὶ φρονοῦντα μέγιστον ἐπὶ πάλῃ, διέρρηξεν ἐπὶ τὴν γῆν καταβαλὼν ὥσπερ τοὺς θυλάκους τοὺς σφόδρα γέμοντας. καὶ τῆς Ἀμαζόνος ἔλυσε τὴν ζώνην, θρυπτομένης αὐτῷ καὶ νομιζούσης ὅτι τῷ κάλλει κρατήσει,

---

2 Ἰάσονα libri, corr. Pflugk 3 τοῦ δὲ Πέλοποσ (om. περὶ) UBV 4 ὄφελοσ ὂν P ἄνωθέν που (pro ἀνθρώπου) UB 5 ἐγίνωσκον UBPY 6 εἶχε BPY 8 ἐκάλλουν P ὡσ καὶ τὸν UB 11 ἔσωνται UB 13 νενομήκασι (sic!) P 15 πόσον γὰρ? προσελθεῖν UBV, περιελθεῖν Jacobs 16 οὗτοσ P 17 ἀλλὰ libri, praeter V 19 χλανιδίων PY 21 διομήδη UB 23 αὐτὸν PY πωλεῖν ηἰρημένον καὶ ἵππον τρέφειν U (quid B habeat nescio) 25 ἑσπέραν VY 26 τε pro ὄντα UBV ἀπέκτεινεν UBV 27 ἀπήλασεν UB 29 καὶ καταβαλὼν V

συγγενόμενος δ' ⟨ἀπῄει⟩ δείξας ὅτι οὐκ ἄν ποτε ἡττηθείη κάλλους οὐδ' ἂν μείνειε χάριν γυναικὸς πόρρω τῶν αὑτοῦ κτημάτων οὐδέποτε.
33 *τὸν δὲ Προμηθέα, σοφιστήν τινα, ἐμοὶ δοκεῖν, καταλαβὼν ὑπὸ* (137)
*δόξης ἀπολλύμενον, [καὶ] νῦν μὲν οἰδοῦντος αὐτῷ καὶ αὔξοντος τοῦ ἥπατος, ὁπότε ἐπαινοῖτο, πάλιν δὲ φθίνοντος, ὁπότε ψέγοιεν αὐτόν, ἐλεήσας καὶ φοβήσας * ἔπαυσε τοῦ τύφου καὶ τῆς φιλονικίας· καὶ οὕτως ᾤχετο ὑγιᾶ ποιήσας. ταῦτα μὲν οὖν ἔπραττεν οὐδὲν Εὐρυσθεῖ*
34 *χαριζόμενος. τὰ δὲ μῆλα τὰ χρυσᾶ ἃ ἐκόμισε λαβὼν ἔδωκεν ἐκείνῳ, τὰ τῶν Ἑσπερίδων· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἐδεῖτο, ἀλλ' ἐκέλευσε κλάειν ἔχοντα. μηδὲν γὰρ ὄφελος εἶναι ἀνθρώπῳ χρυσῶν μήλων· μηδὲ γὰρ ταῖς Ἑσπερίσι γενέσθαι. πέρας δέ, ἐπεὶ βραδύτερος ἐγίγνετο καὶ ἀσθενέστερος αὑτοῦ, φοβούμενος μὴ οὐ δύνηται ζῆν ὁμοίως, ἔπειτα οἶμαι νόσου τινὸς καταλαβούσης κάλλιστα ἀνθρώπων ἐθεράπευσεν αὑτόν, πυρὰν νήσας ἐν τῇ αὐλῇ ξύλων ὡς ξηροτάτων καὶ*
35 *δείξας ὅτι οὐδὲν ἄξιον ἐφρόντιζε τοῦ πυρετοῦ. πρότερον δέ, ἵνα μὴ δοκῇ σεμνὰ ⟨μόνον⟩ καὶ μεγάλα ἔργα διαπράττεσθαι, τὴν κόπρον ἀπελθὼν τὴν κειμένην παρ' Αὐγέᾳ, πολύ τι χρῆμα πολλῶν ἐτῶν, ἐκείνην ἐξεφόρει καὶ ἐκάθαιρεν. ἡγεῖτο γὰρ οὐχ ἧττον αὑτῷ διαμαχητέον εἶναι καὶ πολεμητέον πρὸς τὴν δόξαν ἢ τὰ θηρία καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς κακούργους.*

36 *ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ Διογένους, περιίσταντο πολλοὶ καὶ πάνυ ἡδέως ἠκροῶντο τῶν λόγων. ἐννοήσας δὲ οἶμαι τὸ τοῦ Ἡρακλέους, τοὺς μὲν λόγους ἀφῆκε, χαμαὶ δὲ καθεζόμενος ἐποίει τι τῶν ἀδόξων. εὐθὺς οὖν οἱ πολλοὶ κατεφρόνουν αὐτοῦ καὶ μαίνεσθαι ἔφασαν, καὶ πάλιν ἐθορύβουν σοφισταί, καθάπερ ἐν τέλματι βάτραχοι τὸν ὕδρον οὐχ ὁρῶντες.*

---

1 *δ' ἀπῄει δείξας* Geelius, *δὲ καὶ δείξας* UBV *τε καὶ δείξας* PY 2 *μείνειεν* U *γυναικὸσ πρὸ τῶν* UV (*πρὸσ* B?) 4 *καὶ* delevi 6 *φοβήσας* ⟨*τὸν τῶν ἀνοήτων μαθητῶν ὄχλον*⟩ talia excidisse vidit Wil. 8 *μῆλα ἃ χρύσεα ἐκόμισε* libri, corr. Emperius *ἐνόμισε* UBV 9 *κλαίειν* libri 10 *χρυσῶ* U 11 *βραχύτεροσ* UBV *ἐγίνετο* UVP *ἐγένετο* Y 12 *αὐτοῦ καὶ ἀσθενέστεροσ* (hoc ord.) UB *βοβούμενοσ* P 14 *οἴτῃ* pro *αὐλῇ* U a *πυρὰν* novum enuntiatum incipere puto, cuius pars excidit *καὶ δείξας — πυρετοῦ* non intellego; locum lacunosum esse mecum putat Wil. 16 *μόνον* add. Reiske 17 *ἐπελθών* Emp., sed cf. additamenta p. 812 *αὐγεω* V *αὐγεου* B *αὐγείου* U *πολλόν τι χρῆμα* VB *πολλοῖν τι χρῆμα* U 18 pro *ἐκείνην* malim *ἑκὼν* *ἐκφορεῖ* UBV *ἐκάθηρεν* UB 19 *εἶναι καὶ πολεμητέον* om. PY 23 *ἀφῆκεν* U 24 *οἱ* om. UBV *ἔφασκον* V 25 *οἱ σοφισταὶ* UB *τέλμασι* PY

(8) ΔΙΟΓΕΝΗΣ Η ΙΣΘΜΙΚΟΣ.

Ἰσθμίων ὄντων κατέβη Διογένης εἰς τὸν Ἰσθμόν, ὡς ἔοικεν, 1
ἐν Κορίνθῳ διατρίβων. παρετύγχανε δὲ ταῖς πανηγύρεσιν οὐχ
ὧνπερ οἱ πολλοὶ ἕνεκα, βουλόμενοι θεάσασθαι τοὺς ἀθλητὰς καὶ
ἵνα ἐμπλησθῶσιν, ἀλλ' ἐπισκοπῶν οἶμαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν
ἄνοιαν αὐτῶν. ᾔδει γὰρ ὅτι φανερώτατοί εἰσιν ἐν ταῖς ἑορταῖς
καὶ ταῖς πανηγύρεσιν· ἐν δὲ πολέμῳ καὶ στρατοπέδῳ λανθάνουσι
μᾶλλον διὰ τὸ κινδυνεύειν καὶ φοβεῖσθαι. καὶ μέντοι ἐνόμιζε 2
τότε εὐιατοτέρους εἶναι· καὶ γὰρ τὰ νοσήματα τοῦ σώματος, ὅταν
ἔκδηλα ᾖ, ῥᾷον θεραπεύεσθαι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἢ μέχρι ὑποστέλ-
λεται· τοὺς μέντοι ἀμελουμένους τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς τοιαύταις
διατριβαῖς τάχιστα ἀπόλλυσθαι. διὰ ταῦτα παρέβαλλεν εἰς τὰς 3
πανηγύρεις. ἔλεγε δὲ ἐπισκώπτων, ὅτι ἐπιπλήττοι τὸ τοῦ κυνός·
[διὰ τὴν χαλεπότητα καὶ τὸ λοιδορεῖσθαι κύνα αὐτὸν ἀπεκάλουν·]
τοὺς γὰρ κύνας ἕπεσθαι μὲν εἰς τὰς πανηγύρεις, μηδένα δὲ ἀδικεῖν
τῶν ἐκεῖ γιγνομένων, ὑλακτεῖν δὲ καὶ μάχεσθαι τοῖς κακούργοις
καὶ λῃσταῖς, καὶ ὅταν οἱ ἄνθρωποι μεθυσθέντες καθεύδωσιν, αὐτοὺς
ἐγρηγορότας φυλάττειν. ὡς δὲ ἐφάνη ἐν τῇ πανηγύρει, Κοριν- 4
θίων μὲν οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχε τὸν νοῦν, ὅτι πολλάκις αὐτὸν
ἑώρων ἐν τῇ πόλει καὶ περὶ τὸ Κράνειον. οἱ γὰρ ἄνθρωποι οὓς
ἂν ἀεὶ βλέπωσι καὶ οἷς νομίζουσιν εἶναι ὁπότε βούλονται προσελ-
θεῖν, τούτων οὐ πάνυ φροντίζουσιν· οὓς δ' ἂν διὰ χρόνου ἴδωσιν
ἢ μηδεπώποτε ἑωρακότες, πρὸς ἐκείνους τρέπονται. ὅθεν ἥκιστα
ὠφελοῦντο ὑπὸ τοῦ Διογένους Κορίνθιοι, καθάπερ ἂν εἰ νοσοῦντες
ἐπιδημοῦντος ἰατροῦ μὴ προσῄεσαν ἀλλ' ἐνόμιζον ἱκανὸν εἶναι καὶ
τὸ ὁρᾶν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. τῶν δὲ ἄλλων οἱ μακρόθεν μάλιστα 5

---

1 *κατεύη* P 3 *ὅνπερ* U 5 *ᾗιδη* U 7 *κινδυνεύειν φοβεῖσθαι* UB (om. *καὶ*) 8 *τότε* Hemsterh. (qui *αὐτοὺς* addit), *τούτους* libri *καὶ εἶναι* V 9 *μέχρισ* UB *μέχρις ἂν ὑποστέλληται* Jacobs-Pflugk. *ὑποστέλλει* UBV fortasse verum 10 scrib. *ἐν τοῖς τοιούτοις* deleto *διατριβαῖς* 12 *ἔλεγεν* VU *ἐπισκοπων* V *ἐπιπλήττοιτο τοῦ* PY *ἐπιπλήττοιτο το τοῦ* UB *ὅτι — κυνὸς* corrupta sunt; fortasse: *ὅτι ἐπιτηδεύοι τὸ τοῦ κυνός* 13 *διὰ — ἀπεκάλουν* interpolata seclusi *γὰρ τὴν* UB *καὶ τῶι* UB 15 *κακούργοισ καὶ κακίστοισ* libri, corr. Emp. 19 *κράνιον* UB *οὓσ ἂν αὐτοὶ* libri, *ἀεὶ* pro *αὐτοὶ* Jacobs 20 *βλέπουσιν* V *νομίζουσι ῥᾷον εἶναι* UB 22 *ἑορακότες* V 23 *εἰ ἐπιδημοῦντοσ* UB *καθάπερ ἂν εἰ* ex coni. scripsi; libri *καθάπερ οἱ* 24 *οἵ γε οὐδὲ* pro *μὴ* PY *προσίεσαν πρὸσ αὐτὸν ἀλλ'* P (sed *πρὸσ αὐτὸν* deletum)

προσῄεσαν πρὸς αὐτόν, ἀπὸ τῆς Ἰωνίας τε καὶ Σικελίας καὶ Ἰταλίας
ὅσοι παρῆσαν καὶ τῶν ἐκ Λιβύης τινὲς καὶ τῶν ἐκ Μασσαλίας (139
καὶ ἀπὸ Βορυσθένους, οὗτοι δὴ πάντες ἰδεῖν βουλόμενοι μᾶλλον
αὐτὸν καὶ βραχύ τι ἀκοῦσαι λέγοντος, ὡς ἔχοιεν ἀπαγγέλλειν ἑτέροις,
6 *ἢ βελτίους γενέσθαι. ἐδόκει γὰρ ἱκανὸς εἶναι λοιδορῆσαι καὶ τοῖς*
ἐρωτῶσιν ἀποκρίνασθαι πρὸς ἔπος. ὥσπερ οὖν τοῦ Ποντικοῦ
μέλιτος γεύεσθαι ἐπιχειροῦσιν οἱ ἄπειροι, γευσάμενοι δὲ παραχρῆμα
ἐξέπτυσαν δυσχεράναντες, ὅτι πικρόν ἐστι καὶ ἀηδές, οὕτως καὶ
τοῦ Διογένους ἀποπειρᾶσθαι μὲν ἤθελον διὰ πολυπραγμοσύνην,
7 *ἐλεγχόμενοι δὲ ἀπεστρέφοντο καὶ ἔφευγον. καὶ ἄλλων μὲν ἥδοντο*
λοιδορουμένων, αὐτοὶ δὲ ἐφοβοῦντο καὶ ἀνεχώρουν. καὶ εἰ μὲν
ἔσκωπτέν τε καὶ ἔπαιζεν, ὥσπερ εἰώθει ἐνίοτε, ὑπερφυῶς ἔχαιρον,
ἀνατειναμένου δὲ καὶ σπουδάσαντος οὐχ ὑπέμενον τὴν παρρησίαν·
καθάπερ οἶμαι τὰ παιδία προσπαίζοντα ἥδεται τοῖς γενναίοις
κυσίν, ἐπειδὰν δὲ χαλεπήνῃ καὶ ὑλάξῃ μεῖζον, ἐξεπλάγη καὶ τῷ
δέει τέθνηκε. καὶ τότε ἐκεῖνος ἐποίει ταὐτά, οὐδὲν μεταστρεφό-
μενος οὐδὲ φροντίζων, εἴτε ἐπαινοίη τις αὐτὸν εἴτε καὶ ψέγοι τῶν
παρόντων, οὐδὲ εἰ τῶν πλουσίων τε καὶ ἐνδόξων ἢ στρατηγὸς ἢ
δυνάστης διαλέγοιτο προσελθὼν ἢ τῶν πάνυ φαύλων τε καὶ πενή-
8 *των· ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων ληρούντων ἐνίοτε κατεφρόνει, τοὺς*
δὲ σεμνοὺς εἶναι βουλομένους καὶ μέγα φρονοῦντας ἐφ᾽ αὐτοῖς διὰ
πλοῦτον ἢ γένος ἢ ἄλλην τινὰ δύναμιν, τούτους μάλιστα ἐπίεζε
καὶ ἐκόλαζε πάντα τρόπον. τινὲς μὲν οὖν αὐτὸν ἐθαύμαζον ὡς
σοφώτατον πάντων, τισὶ δὲ μαίνεσθαι ἐδόκει, πολλοὶ δὲ κατεφρό-
νουν ὡς πτωχοῦ τε καὶ οὐδενὸς ἀξίου, τινὲς δ᾽ ἐλοιδόρουν, οἱ δὲ
προπηλακίζειν ἐπεχείρουν, ὀστᾶ ῥιπτοῦντες πρὸ τῶν ποδῶν, ὥσπερ
9 *τοῖς κυσίν, οἱ δὲ καὶ τοῦ τρίβωνος ἥπτοντο προσιόντες, πολλοὶ δὲ*
οὐκ εἴων, ἀλλ᾽ ἠγανάκτουν, καθάπερ Ὅμηρός φησι τὸν Ὀδυσσέα
προσπαίζειν τοὺς μνηστῆρας, κἀκεῖνον πρὸς ὀλίγας ἡμέρας ἐνεγκεῖν (140
τὴν ἀκολασίαν αὐτῶν καὶ τὴν ὕβριν· ὁ δὲ ὅμοιος ἦν ἐν ἅπαντι·

---

2 *ὅση* P *Μασσαλίας* Geelius, *μεσσαδίασ* V *μεσαδίασ* P (in Y haec verba om.) *θεσσαλίασ* UB 3 *βωρυσθένουσ* V *οὗτοι δὲ* UBV 4 *καὶ βραχὺ — λέγοντοσ* post *γενέσθαι* in libris leguntur, huc transpos. Emp. *ἑτέραν* P 6 *ἀποκρίνεσθαι* V 7 *ἀπογεύεσθαι* UB 12 *ἔσκωπτέ τε* BPY *ἔπαιεν* libri, *ἔπαιζεν* Stob. XIII. 18 *εἰώθειν* V 13 *ἀνατεινομένου* UBV 16 *τέθνηκεν* UB *οὕτω καὶ τότε* UB *καὶ τότε* corrupta; fort. *καὶ ⟨ἀεί⟩ ποτε ταῦτα* PY *μετατρεπόμενος* UBV 18 *στρατιγὸσ* P 20 *ἠνείχετο ληρούντων* UB *κατεφρόνει* om. VUB 21 *μεγαλοφρονοῦντασ* PYM *ἐπ᾽ αὐτοῖσ* UBV 22 *ἢ ἄλλην* scripsi, *καὶ ἄλλην* libri *τινα δυναστείαν* V *ἐπίεζεν* U 24 *σοφωτάτων* P 25 *δὲ* VY 27 *οἱ πολλοὶ δὲ* PY, malim *ἄλλοι δὲ* 29 *προπηλακίζειν* pro *προσπαίζειν* Wil.

τῷ ὄντι γὰρ ἐῴκει βασιλεῖ καὶ δεσπότῃ, πτωχοῦ στολὴν ἔχοντι, κἄπειτα ἐν ἀνδραπόδοις τε καὶ δούλοις αὐτοῦ στρεφομένῳ τρυφῶσι καὶ ἀγνοοῦσιν ὅστις ἐστί, καὶ ῥᾳδίως φέροντι μεθύοντας ἀνθρώπους καὶ μαινομένους ὑπὸ ἀγνοίας καὶ ἀμαθίας. ὅμως δὲ οἵ 10
τε ἀθλοθέται τῶν Ἰσθμίων καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ἔντιμοι καὶ δυνατοὶ σφόδρα ἠποροῦντο καὶ συνεστέλλοντο, κατ' ἐκεῖνον ὁπότε γένοιντο, καὶ πάντες οὗτοι σιγῇ παρῄεσαν ὑποβλέποντες αὐτόν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐστεφανώσατο τῆς πίτυος, πέμψαντες οἱ Κορίνθιοι τῶν ὑπηρετῶν τινας ἐκέλευον ἀποθέσθαι τὸν στέφανον καὶ μηδὲν παράνομον ποιεῖν. ὁ δὲ ἤρετο αὐτοὺς διὰ τί παράνομόν ἐστιν αὐτὸν ἐστε- 11
φανῶσθαι τῆς πίτυος, ἄλλους δὲ οὐ παράνομον. εἶπεν οὖν τις αὐτῶν, Ὅτι οὐ νενίκηκας, ὦ Διόγενες. ὁ δέ, Πολλούς γε, εἶπεν, ἀνταγωνιστὰς καὶ μεγάλους, οὐχ οἷα ταυτά ἐστι τὰ ἀνδράποδα τὰ νῦν ἐνταῦθα παλαίοντα καὶ δισκεύοντα καὶ τρέχοντα, τῷ παντὶ δὲ 12
χαλεπωτέρους, πενίαν καὶ φυγὴν καὶ ἀδοξίαν, ἔτι δὲ ὀργήν τε καὶ λύπην καὶ ἐπιθυμίαν καὶ φόβον καὶ τὸ πάντων ἀμαχώτατον θηρίον, ὕπουλον καὶ μαλθακόν, ἡδονήν· ᾗ οὐδεὶς οὔτε τῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν βαρβάρων ἀξιοῖ μάχεσθαι καὶ περιεῖναι τῇ ψυχῇ κρατήσας, ἀλλὰ πάντες ἥττηνται καὶ ἀπειρήκασι πρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, Πέρσαι καὶ Μῆδοι καὶ Σύροι καὶ Μακεδόνες καὶ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, πλὴν ἐμοῦ. πότερον ὑμῖν ἄξιος δοκῶ τῆς πίτυος, 13
ἢ λαβόντες αὐτὴν δώσετε τῷ πλείστων κρεῶν γέμοντι; ταῦτα οὖν ἀπαγγέλλετε τοῖς πέμψασι καὶ ὅτι αὐτοὶ παρανομοῦσιν· οὐ γὰρ νικήσαντες οὐδένα ἀγῶνα περιέρχονται στεφάνους ἔχοντες· [καὶ ὅτι ἐνδοξότερα πεποίηκε τὰ Ἴσθμια κατακρατήσας αὐτὸς τὸν στέφανον, καὶ ὅτι οὐ τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ ταῖς αἰξὶ δηλαδὴ περιμάχητον
II 290) αὐτὸν εἶναι δεῖ.] μετὰ δὲ τοῦτο ἰδών τινα ἐκ τοῦ σταδίου 14
βαδίζοντα μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ μηδὲ ἐπιβαίνοντα τῆς γῆς, ἀλλὰ ὑψηλὸν φερόμενον ὑπὸ τοῦ ὄχλου, τοὺς δέ τινας ἐπακολουθοῦντας καὶ βοῶντας, ἄλλους δὲ πηδῶντας ὑπὸ χαρᾶς καὶ τὰς χεῖρας αἴροντας πρὸς τὸν οὐρανόν, τοὺς δὲ ἐπιβάλλοντας αὐτῷ στεφάνους καὶ ταινίας, ὅτε ἐδυνήθη προσελθεῖν ἤρετο τίς ἐστιν ὁ

---

2 αὐτοῦ στρεφομένου UB 3 ἐστὶν U φέροντα UBV 4 ὅμως mihi **suspectum** 6 ἠπόρουν τε καὶ Wil. 12 ὁ δὲ om. V 16 ἀμαχώτατον ἢ καὶ δυσμαχώτατον θηρίον UB item V omisso ἤ, ἀτοπώτατον καὶ δυσμ. θηρ. Y ἀμαχώτατον καὶ δυσμαχωτάτων θηρίων P, corr. Emperius 18 ἄξιοσ UB 19 ἀπηρήκασι V 21 πότερον οὖν UB πύτιοσ U 23 πέμψασιν U 24 καὶ ὅτι — εἶναι δεῖ seclusit Wil. αὐτὰσ U αὐτοῦ PY 27 δεῖ om. UBV 31 εἰσ τὸν οὐρανὸν UY

15 θόρυβος ὁ περὶ αὐτὸν καὶ τί συνέβη. ὁ δὲ ἔφη, Νικῶμεν, [Διόγενες,]
βέλτιστε ἀνδρῶν, τὸ στάδιον. Τοῦτο δὲ τί ἐστιν; εἶπεν· οὐ γὰρ δὴ
φρονιμώτερος γέγονας οὐδὲ μικρόν, ὅτι ἔφθασας τοὺς συντρέχοντας,
οὐδὲ σωφρονέστερος νῦν ἢ πρότερον οὐδὲ δειλὸς ἧττον, οὐδ' ἔλατ-
τον ἀλγεῖς οὐδ' ἐλαττόνων δεήσῃ τὸ λοιπὸν οὐδὲ ἀλυπότερον βιώσῃ.
16 Μὰ Δία, εἶπεν, ἀλλὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ταχύτατός εἰμι πάντων.
Ἀλλ' οὐ τῶν λαγῶν, ἔφη ὁ Διογένης, οὐδὲ τῶν ἐλάφων· καίτοι
ταῦτα τὰ θηρία πάντων ἐστὶ [τάχιστα καὶ] δειλότατα, καὶ τοὺς
ἀνθρώπους καὶ τοὺς κύνας καὶ τοὺς ἀετοὺς φοβεῖται, καὶ ζῇ βίον
ἄθλιον. οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι τὸ τάχος δειλίας σημεῖόν ἐστι; τοῖς
γὰρ αὐτοῖς ζῴοις συμβέβηκε ταχίστοις τε εἶναι καὶ ἀνανδροτάτοις.
17 ὁ γοῦν Ἡρακλῆς διὰ τὸ βραδύτερος εἶναι πολλῶν καὶ μὴ δύνασθαι
κατὰ πόδας αἱρεῖν τοὺς κακούργους, διὰ τοῦτο ἐφόρει τόξα καὶ
τούτοις ἐχρῆτο ἐπὶ τοὺς φεύγοντας. καὶ ὅς, Ἀλλὰ τὸν Ἀχιλλέα,
ἔφη, ταχὺν ὄντα, φησὶν ὁ ποιητὴς ἀνδρειότατον εἶναι. Καὶ πῶς,
ἔφη, οἶσθα ὅτι ταχὺς ἦν ὁ Ἀχιλλεύς; τὸν μὲν γὰρ Ἕκτορα ἑλεῖν
18 οὐκ ἐδύνατο κατὰ τὴν ἡμέραν ὅλην διώκων. οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, ἐπὶ
πράγματι σεμνυνόμενος, ἐν ᾧ τῶν φαυλοτάτων θηρίων χείρων
πέφυκας; οἶμαι γάρ σε μηδὲ ἀλώπεκα δύνασθαι φθάσαι. πόσον
δέ τι καὶ ἔφθασας; Παρ' ὀλίγον, εἶπεν, ὦ Διόγενες. τοῦτο γάρ
τοι καὶ τὸ θαυμαστὸν ἐγένετο τῆς νίκης. Ὥστε, ἔφη, παρ' ἓν
βῆμα εὐδαίμων γέγονας. Ἅπαντες γὰρ οἱ κράτιστοι ἦμεν οἱ τρέ-
χοντες. Οἱ δὲ κόρυδοι ⟨οὐ⟩ πολλῷ τινι θᾶττον ὑμῶν διέρχονται τὸ (142
19 στάδιον; Πτηνοὶ γάρ εἰσιν, εἶπεν. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Διογένης, εἴπερ τὸ
ταχύτατον εἶναι κράτιστόν ἐστι, πολὺ βέλτιον κόρυδον εἶναι σχεδὸν
ἢ ἄνθρωπον· ὥστε τὰς ἀηδόνας οὐδέν τι δεῖ οἰκτίρειν οὐδὲ τοὺς
ἔποπας, ὅτι ὄρνιθες ἐγένοντο ἐξ ἀνθρώπων, ὡς ὑπὸ τοῦ μύθου
λέλεκται. Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπων ταχύτατός
εἰμι. τί δέ; οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς μύρμηξιν, εἶπεν, εἰκὸς ἄλλον ἄλλου
ταχύτερον εἶναι; μὴ οὖν θαυμάζουσιν αὐτόν; ἢ οὐ δοκεῖ σοι γελοῖον

---

1 διόγενεσ βέλτιστε ἀνδρῶν PY διόγενες, τῶν ἀνδρῶν UBV; nomen seclusit Wil. 3 φρονιμότεροσ U τοὺσ σὺν αὐτῷ τρέχοντασ UBV 6 εἰμὶ εἰπόντοσ ἀλλ' UB 7 ἀλλ' οὐδὲ UB 8 ἁπάντων UBV τάχιστα καὶ seclusit Wil. 9 καὶ τοὺσ ἀετοὺσ καὶ τοὺσ κύνασ U (hoc. ord.) 10 ⟨ἢ⟩ οὐκ Wil. 12 βραδύτατοσ libri, corr. Emp. 13 τοὺσ στρατηγοὺσ libri, corr. Pflugk. 14 ἀχιλέα P 18 φαυλωτάτων V χείρω V 19 πέφυκασ ἧττων (pro χείρων πέφυκασ) PY 20 γάρ τι P 21 ἓν μόνον UB 22 γέγονα P 23 κορυδοὶ UB ⟨οὐ⟩ πολλῷ τινι scripsi ποιω τινι V ποίῳ τινὶ τρόπῳ PY πόσῳ τινι UB 25 κορυδὸν UB 26 δεῖν U 28 ἀνθρώπων om PY 29 τί δαὶ UB 30 θαυμάζουσι P

εἶναι, εἴ τις ἐθαύμαζε μύρμηκα ἐπὶ τάχει; τί δέ; εἰ χωλοὶ πάντες 20
ἦσαν οἱ τρέχοντες, ἐχρῆν σε μέγα φρονεῖν, ὅτι χωλοὺς [οὐ] χωλὸς ἔφθης; τοιαῦτα δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον διαλεγόμενος πολλοὺς ἐποίησε τῶν παρόντων καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος, κἀκεῖνον αὐτὸν λυπούμενον ἀπελθεῖν καὶ πολὺ ταπεινότερον. τοῦτο δὲ οὐ 21
μικρὸν παρεῖχε τοῖς ἀνθρώποις, ὁπότε ἴδοι τινὰ μάτην ἐπαιρόμενον καὶ διὰ πρᾶγμα οὐδενὸς ἄξιον ἔξω τοῦ φρονεῖν, συστείλας ἐπὶ βραχὺ καὶ ἀφελὼν μικρόν τι τῆς ἀνοίας, ὥσπερ οἱ τὰ πεφυσημένα καὶ οἰδοῦντα νύξαντες ἢ σείσαντες.

ἐν δὲ τούτῳ θεασάμενος ἵππους ἐν τῷ αὐτῷ δεδεμένους, 22
ἔπειτα μαχομένους τε καὶ λακτίζοντας αὐτούς, καὶ πολὺν ὄχλον περιεστῶτας καὶ θεωμένους, ἕως καμὼν ὁ ἕτερος ἔφυγεν ἀπορρήξας προσελθὼν ἐστεφάνωσε τὸν μένοντα καὶ ἀνεκήρυττεν ὡς Ἰσθμιονίκην, ὅτι λακτίζων ἐνίκησεν. ἐπὶ τούτῳ γέλως καὶ θόρυβος ἦν ἁπάντων, καὶ τὸν Διογένην πολλοὶ ἐθαύμαζον καὶ τῶν ἀθλητῶν κατεγέλων, καί τινας ἀπελθεῖν φασιν οὐκ ἰδόντας αὐτούς — ὅσοι κακῶς ἐσκήνουν ἢ καὶ τούτου ἠπόρουν.

---

(9) ΔΙΟΓΕΝΗΣ Η ΠΕΡΙ ΟΙΚΕΤΩΝ.

Ἀπιὼν ποτε Διογένης ἐκ Κορίνθου Ἀθήναζε συνέβαλε κατὰ 1
τὴν ὁδὸν ἑνὶ τῶν γνωρίμων, καὶ ἤρετο ποῖ ἄπεισιν, οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπερωτῶσιν, ἐπιδεικνύμενοι ὅτι οὐκ ἀμελὲς εἰδέναι αὐτοῖς τὰ περὶ τῶν φίλων, ἔπειτα ἀκούσαντες μόνον ἀπηλλάγησαν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἰατροὶ ἀνακρίνουσι τοὺς ἀσθενοῦντας ὅ τι μέλλουσι ποιεῖν ἕνεκα τοῦ συμβουλεῦσαι, καὶ τὰ μὲν κελεύουσι, τὰ δὲ ἀπαγορεύουσιν, οὕτως ἀνέκρινεν ὁ Διογένης τὸν ἄνθρωπον ὅ,τι πράττοι; καὶ ὅς ἔφη, Ὦ Διόγενες, πορεύομαι εἰς Δελφοὺς 2
τῷ θεῷ χρησόμενος. μέλλων δὲ διὰ Βοιωτῶν ἰέναι, ὁ γὰρ παῖς

---

1 τί δαὶ UB 2 ἐχρῆν γε UBV ὁ pro οὐ Emperius 6 ὁπότ' ἴδοι UB 9 ἢ στίξαντεσ UB ἢ στήσαντεσ V σείσαντες verum et integrum 12 θεομένουσ U 14 ἐπὶ τοῦτο V 15 τὸν om. P διογένη libri πολὺ ἐθαύμαζον U ἐθαύμαζων P 16 πολλοὶ κατεγέλων PY 17 ἢ om. UBV 18 συνέβαλεν V 19 τῆσ ὁδοῦ PY ἤίρετο U 21 ἔπιτα P 23 μέλουσι P 25 ὅ,τι πράττοιεν UBV 26 μέλλω VPY ἰέναι Wil., ἀπιέναι libri, ἀνιέναι ego conieceram

*με ὁ μετ' ἐμοῦ πορευόμενος ἀπέδρα, νῦν ἐπὶ Κορίνθου ἄπειμι·
ἴσως γὰρ ἂν εὕροιμι καὶ τὸν παῖδα. καὶ ὁ Διογένης εἶπεν,
ὥσπερ εἰώθει, σπουδάσας, Ἔπειτα, καταγέλαστε, ἐπιχειρεῖς θεῷ
χρῆσθαι, οὐ δυνάμενος ἀνδραπόδῳ χρήσασθαι; ἢ οὐ δοκεῖ σοι
τοῦτο ἐκείνου ἧττον χαλεπὸν καὶ ἐλάττονα ἔχειν κίνδυνον τοῖς οὐ
δυναμένοις χρήσασθαι ὀρθῶς; τί δὲ καὶ βουλόμενος, εἶπε, ζητεῖς*
3 *τὸν παῖδα; ἢ οὐκ ἦν πονηρός; Πάντων γε, ἔφη, μάλιστα· μηδὲν
γὰρ ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος, πρὸς δὲ καὶ * γενόμενος * ἡγεῖτο πο-
νηρόν· εἰ γὰρ ἀγαθὸν ἡγεῖτο, οὐκ ἄν ποτε ἀπέλιπεν. Ἴσως, ὦ
Διόγενες, κακὸς αὐτὸς ὤν. Ἔπειτα ἐκεῖνος μέν, ἔφη, σὲ πονηρὸν
ἡγούμενος ἔφυγεν, ἵνα μὴ βλάπτηται ὑπὸ σοῦ, σὺ δὲ ἐκεῖνον πονη-
ρὸν εἶναι λέγων ζητεῖς, δῆλον ὅτι βλάπτεσθαι ὑπ' αὐτοῦ βουλό-*
4 *μενος; ἢ οὐχ οἱ κακοὶ ἄνθρωποι βλαβεροί εἰσι τοῖς ἔχουσι καὶ
τοῖς χρωμένοις, ἐάν τε Φρύγες ὦσιν ἐάν τε Ἀθηναῖοι, ἐάν τε
ἐλεύθεροι ἐάν τε δοῦλοι; καίτοι κύνα μὲν οὐδεὶς κακὸν ἡγούμενος
ζητεῖ ἀποδράντα, οἱ δὲ καὶ ἐκβάλλουσιν, ἐὰν ἐπανέλθῃ· ἀνθρώπου
δὲ πονηροῦ ἀπαλλαγέντες οὐκ ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ πολλὰ πράγματα
ἔχουσι καὶ τοῖς ξένοις ἐπιστέλλοντες καὶ αὐτοὶ ἀποδημοῦντες καὶ*
5 *χρήματα ἀναλίσκοντες, ὅπως λάβωσιν αὐτόν. καὶ πότερον οἴει
πλείους ὑπὸ κυνῶν βλαβῆναι πονηρῶν ἢ ὑπ' ἀνθρώπων; ὑπὸ μέν
γε κυνῶν φαύλων ἕνα τὸν Ἀκταίωνά φασιν ἀπολέσθαι, καὶ τού-
των μανέντων· ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων φαύλων οὐδὲ εἰπεῖν ἔστιν ὅσοι
ἀπολώλασι καὶ ἰδιῶται καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις ὅλαι, οἱ μὲν ὑπὸ
οἰκετῶν, οἱ δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ δορυφόρων, οἱ δὲ ὑπὸ φίλων
τινῶν καλουμένων, οἱ δέ τινες καὶ ὑπὸ υἱέων καὶ ἀδελφῶν καὶ*
6 *γυναικῶν. ἆρα οὖν οὐ μέγα κέρδος, ὅτῳ ἂν συμβῇ ἀπαλλαγῆναι
κακοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ δεῖ τοῦτον ζητεῖν τε καὶ ἐπιδιώκειν; ὥσπερ
εἴ τις ἀπαλλαγὲν νόσημα ἐζήτει καὶ ἐβούλετο ἀναλαβεῖν εἰς τὸ
σῶμα;*

καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶπεν, Ταῦτα μὲν ὀρθῶς εἶπας, ὦ Διόγενες·

---

1 *με* om. V *καὶ νῦν* VPY 2 *ἐκεῖ* pro *καὶ* priore Wil. dubitans 8 *πρὸσ δὲ καὶ εὖ γενόμενοσ* U? lacunam sic fere supplere licet: *πρὸς δὲ καὶ ⟨εὐεργετούμενος, ὅμως ἀπέλιπεν. Ἀλλὰ δῆλον δήπουθεν, ἔφη, ὅτι κἀκεῖνος σὲ⟩ ἡγεῖτο πονηρόν* 12 *ζητεῖς· δῆλον* Dindorf *ζητεῖσ· ἄδηλον ὅτι* VPY *ζητεῖσ· οὐ γὰρ ἄδηλον ὅτι* UB *βλάπτῃ καὶ ὑπ' αὐτοῦ* VP (Y item, sed *βλάπτῃ* post *βουλόμενοσ* transponit) *βλάπτῃ καὶ σὺ ὑπ' αὐτοῦ* UB corr. Dindorf 16 *καὶ* om. U *ἐκβάλλουσι* P *ἐκβάλουσιν* V *ἐὰν παρέλθῃ* U *ἀλλ' οὐ ἄνου δὲ* mrg. *γρ. ἀλλ' οὐδὲ πονηροῦ* P 17 *ἀπαλλαγέντοσ* P 18 *ἔχουσιν* UV *καὐτοὶ* V *καὐτὸν* B 19 *αὐτοὺσ* libri, corr. Geelius *καί τοι* pro *καὶ* Wil. 20 *ὑπὸ ἀνθρώπων* PY 21 *γε σκυνῶν* P *καὶ τοῦτον μανέντα* PY 25 *υἱέων* V 26 *οὕτω ἂν* P 27 *ἀλλὰ δὴ* U *ὡσ εἴτισ* PY 28 *ἀπαλαγὲν* P 30 *εἶπεν* V *εἶπε* ceteri

ἀλλὰ χαλεπόν ἐστιν ἀδικηθέντα μὴ τιμωρήσασθαι. ἐκεῖνος γὰρ
οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ παθών, ὡς ὁρᾷς, ἐτόλμησεν ἀπολιπεῖν με· ὃς
ἔργον μὲν παρ' ἐμοὶ οὐδὲν ἔπραττεν ὅσα δοῦλοι ἐργάζονται, ἀργὸς
δὲ ὢν ἔνδον ἐτρέφετο, οὐδὲν ποιῶν ἢ ἐμοὶ ἀκολουθῶν. Ἔπειτα, 7
ἔφη, οὐδὲν ἠδίκεις αὐτὸν ἀργὸν ὄντα καὶ ἀμαθῆ τρέφων καὶ ποιῶν
ὅτι κάκιστον; ἡ γὰρ ἀργία καὶ τὸ σχολὴν ἄγειν ἀπόλλυσι πάντων
μάλιστα τοὺς ἀνοήτους ἀνθρώπους. οὐκοῦν ὀρθῶς συνῆκεν ὑπὸ
σοῦ διαφθειρόμενος, καὶ ἀπέδρα δικαίως, ἵν' ἐργάζηται δῆλον ὅτι
καὶ μὴ σχολάζων τε καὶ καθεύδων καὶ ἐσθίων χείρων ἀεὶ γίγνηται.
σὺ δὲ ἴσως οἴει μικρὸν ἀδίκημα εἶναι, ὃς ἄνθρωπον ποιεῖ πονηρό-
τερον, ἀλλ' οὐχὶ τοῦτον δεῖν πάντων μάλιστα φεύγειν ὡς ἔχθιστον
καὶ ἐπιβουλότατον;

καὶ ὅς, Τί οὖν, ἔφη, ποιήσω; οὐ γάρ ἐστι μοι ἄλλος οἰκέτης.
Τί δέ, ἔφη, ποιήσεις, ὅταν ἄλλα ὑποδήματα μὴ ἔχῃς, τὰ δὲ ὄντα 8
ἐνοχλῇ καὶ διακόπτῃ τοὺς πόδας; ἆρα οὐχ ὑπολυσάμενος ὅτι τά-
χιστα ἀνυπόδητος βαδίσεις; ἀλλὰ κἂν αὐτόματον λυθῇ, πάλιν ἐπι-
δεῖς τε καὶ σφίγγεις τὸν πόδα; καὶ γὰρ δὴ ὥσπερ οἱ ἀνυπόδητοι
ἐνίοτε ῥᾷον βαδίζουσι τῶν φαύλως ὑποδεδεμένων, οὕτως πολλοὶ
χωρὶς οἰκετῶν ῥᾷον ζῶσι καὶ ἀλυπότερον τῶν πολλοὺς οἰκέτας
ἐχόντων. οὐχ ὁρᾷς τοὺς πλουσίους, ὁπόσα πράγματα ἔχουσιν, 9
οἱ μὲν θεραπεύοντες τοὺς νοσοῦντας τῶν οἰκετῶν καὶ δεόμενοι
ἰατρῶν καὶ τῶν ἄλλων [τῶν] παραμενούντων; καὶ γὰρ ὡς τὸ πολὺ
πέφυκεν ἀμελεῖν αὐτῶν τὰ ἀνδράποδα καὶ οὐ προσέχειν ἐν ταῖς
νόσοις, τὸ μέν τι ὑπὸ ἀκρατείας, τὸ δὲ ἡγούμενα, εἴ τι πάθοι,
τοὺς δεσπότας ζημιώσεσθαι, οὐχ αὑτούς· οἱ δὲ μαστιγοῦντες ὁση-
μέραι, ἕτεροι δὲ δεσμεύοντες, ἄλλοι διώκοντες φεύγοντας. καὶ γάρ
τοι οὔτε ἀποδημῆσαι δύνανται ῥᾳδίως, ὁπόταν δοκῇ αὐτοῖς, οὔτε
μένοντες σχολὴν ἄγουσι. τὸ δὲ πάντων γελοιότατον· ἐνίοτε ἀπο- 10
ροῦσι διακόνων μᾶλλον τῶν πενήτων τε καὶ οὐκ ἐχόντων οὐδένα
οἰκέτην. καὶ ἔστι τὸ πρᾶγμα ὅμοιον τοῖς ἰούλοις· οἶμαι γάρ σε
εἰδέναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μυρίους πόδας ἔχοντες βραδύτατοί εἰσι
τῶν ἑρπετῶν. οὐκ οἶσθα ὅτι τὸ σῶμα ἡ φύσις ἑκάστῳ ἐποίησεν

1 γὰρ om. UBV 2 παθὼν ὑπ' ἐμοῦ (h. o.) V ἐτόλμησεν ὡσ ὁρᾷσ (h. o.) VY ἐτόλμισεν U 3 ἔπρατεν P 6 κάκιστα UBV 7 μάλλιστα P 10 εἶναι ὃ UB pro ἴσως desidero ἆρα, adversante Wilamowitzio; pro ἀδίκημα εἶναι exspectaveris ἀδικεῖν τὸ ἄνθρ. ποιεῖν Kaibel; non accedo 11 δεῖν Dindorf, δεῖ libri 14 τί δαὶ U 16 ἂν υποδητοσ βαδίσειασ V ἀνυπόδητοσ βαδίσῃσ PY (hic-δετοσ) ἂν ἀνυπόδητοσ βαδίσῃσ UB 18 καὶ οὕτωσ P 20 πόσα UB οἱ (pro ὁπόσα) PY ἔχουσι P 22 τῶν παραμελούντων UB τῶν delevit Wil. 24 ἀκρασίας PY 25 ζημιώσασθαι P οὐκ αὐτοὺσ V 26 δεσμοῦντεσ libri, praeter V 27 οὐδὲ ὁπόταν UBV 32 τὸ om. V

ἱκανὸν εἶναι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν; πόδας μέν, ὥστε ἀπιέναι, χεῖρας δέ, ὥστε ἐργάζεσθαι καὶ τοῦ ἄλλου σώματος ἐπιμελεῖσθαι,
11 *ὀφθαλμοὺς δέ, ὥστε ὁρᾶν, ὦτα δέ, ὥστε ἀκούειν. πρὸς δὲ τούτοις σύμμετρον ἐποίησε τὴν γαστέρα, καὶ οὐ δεῖται πλείονος τροφῆς ὁ ἄνθρωπος ἢ δυνατός ἐστιν αὐτῷ πορίζειν, ἀλλὰ τοῦτο μέτρον ἑκάστῳ ἱκανώτατον καὶ ἄριστον καὶ ὑγιέστατον. ὥσπερ οὖν ἡ χεὶρ ἀσθενεστέρα ἐστὶν ἡ πλείονας δακτύλους ἔχουσα τῶν φύσει γιγνομένων, καὶ ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἀνάπηρος καλεῖται τρόπον τινὰ ᾧ ἂν ἔξωθεν προσφυῇ δάκτυλος περιττός, καὶ μηδὲ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι δύναται κατὰ τρόπον, οὕτως ὅταν πολλοὶ πόδες καὶ πολλαὶ χεῖρες καὶ πολλαὶ γαστέρες ἀνθρώπῳ τινὶ προσγένωνται, μὰ Δί' οὐκ ἰσχυρότερος οὗτος γίγνεται πρὸς οὐδὲν οὐδὲ μᾶλλον τυγχάνει ὧν δεῖ τυγχάνειν αὐτόν, ἀλλὰ πολὺ ἔλαττον καὶ δυσχερέστερον.*
12 *σὺ δέ, ἔφη, νῦν μὲν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ζητεῖς τροφήν, τότε δὲ δυσί· καὶ νῦν μὲν σαυτὸν νοσηλεύσεις, ἐὰν ἄρα συμβῇ τις ἀσθένεια, τότε δὲ ἀνάγκη θεραπεύειν κἀκεῖνον νοσοῦντα· καὶ νῦν μὲν ὅταν αὐτὸς ᾖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, οὐ φροντίζεις μή τι αὐτὸς ὑφέλῃ, οὐδὲ ὅταν καθεύδῃς, μὴ ἐγρηγορὼς ὁ παῖς κακόν τι ἐργάσηται. πάντα δὴ ταῦτα δεῖ σε σκοπεῖν. γυναῖκα τοίνυν εἰ ἔχεις, τότε μὲν οὐκ ἂν ἠξίου σε θεραπεύειν, ὁρῶσα οἰκέτην ἔνδον τρεφόμενον, καὶ τὰ μὲν ἐκείνῳ μαχομένη, τὰ δὲ αὐτὴ τρυφῶσα, ἐνοχλεῖν σε ἔμελλεν· νῦν δὲ ἧττον*
13 *μὲν αὐτὴ ἀργήσει, μᾶλλον δὲ σοῦ ἐπιμελήσεται. καὶ μὴν ὅπου οἰκέτης ἐστίν, εὐθὺς διαφθείρονται οἱ γιγνόμενοι παῖδες καὶ ἀργότεροί τε γίγνονται καὶ ὑπερηφανώτεροι, ὄντος μὲν τοῦ διακονοῦντος, ἔχοντες δὲ οὗ καταφρονοῦσιν· ὅπου δ' ἂν αὐτοὶ [μὴ] ὦσι, πολὺ ἀνδρειότεροι καὶ ἰσχυρότεροι [καὶ] τῶν πατέρων εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κήδεσθαι μανθάνοντες.*

Ἀλλ', ὦ Διόγενες, πένης [τέ] εἰμι καὶ εἰ μὴ συμφέροι κεκτῆσθαι τὸν οἰκέτην, ἀποδώσομαι αὐτόν. Ἔπειτα, ἔφη, οὐκ αἰσχύνῃ, πρῶ-

---

1 ⟨*δοῦσα*⟩ post *μὲν* add. Herwerden 3 *ὀφθαλμούσ τε ὡσ ὁρᾶν* P 9 *προσφύηι* U *ὅτι* pro *καὶ* Pflugk perperam 10 *δύναται* Pflugk *δύνηται* libri 11 *ἀνθρώπων τινὶ* UB *τινὶ πολλαὶ* V 12 *γίνεται* UPY *οὐδὲ* om. UB *τυγχάνων αὐτῶν ἀλλὰ* (cet. om.) UB 14 *ἑνὶ ἀνθρώπῳ — νῦν μὲν* om. U 15 *νῦν μὲν ἕνα νοσηλεύσειϲ* UBV (*-εύεις* B) 17 *φροντίζησ μὴ τι* P haec fere desiderantur: *ὅταν ἀπῇς ἐκ τῆς οἰκίας οὐ φροντίζεις μή τι οὗτος ὑφέλῃ* cf. Kayser Philostr. V. S. p. 236 18 post *ἐργάσηται* pauca excidisse docet *μὲν* l. 16 19 *εἰ εἶχεσ* libri, corr. Jacobs 21 *ἔμελλον* P *ἀργήσει* scripsi, *ἀλγήσει* libri 24 *τε* om. VY *ὑπερηφανώτατοι* P 25 *καταφρονῶσιν* UB *αὐτοὶ μὴ ὦσι* VPY (at V-*σιν*) *μὴ* recte omisit UB *πολλοὶ* P 26 *καὶ* seclusi 28 *ἀλλὰ ὦ* V *τε*

τον μὲν ἐξαπατῶν τὸν ἄνθρωπον, πονηρὸν αὐτῷ ἀποδιδόμενος; ἢ γὰρ οὐκ ἐρεῖς τἀληθὲς ἢ οὐ δυνήσῃ ἀποδόσθαι αὐτόν. πρὸς δὲ 14 τούτοις, ἐάν τις ἱμάτιον ἀποδῶται κίβδηλον ἢ σκεῦος ἢ κτῆνος νοσοῦν τε καὶ ἄχρηστον, ἀνάγκη αὐτὸ ἀπολαμβάνειν, ὥστε οὐδὲν ἔσται σοι πλέον. εἰ δὲ καὶ δυνήσῃ ἐξαπατῆσαί τινα κἀκεῖνος οὐκ αἰσθήσεται τοῦ ἀνθρώπου τῆς πονηρίας, τὸ ἀργύριον οὐ δέδοικας; ἴσως μὲν γὰρ ἄλλον ὠνήσῃ φαυλότερον, ἐὰν δριμυτέρου τύχῃς ἢ κατὰ σὲ τοῦ ἀποδιδομένου· τυχὸν δὲ εἰς ἄλλο τι χρήσῃ λαβὼν ἀφ᾽ οὗ βλαβήσῃ. οὐ γὰρ δὴ ἀεί ποτε τὸ ἀργύριον ὠφελεῖ τοὺς κτησαμένους, ἀλλὰ πολλῷ πλείονας βλάβας καὶ πλείω κακὰ πεπόνθασιν ἄνθρωποι ὑπὸ ἀργυρίου ἢ ὑπὸ πενίας, ἄλλως τε καὶ ἀνόητοι ὄντες. οὐκ ἐκεῖνο πρότερον κτήσασθαι σπουδάσεις ᾧ δυνήσῃ ὑπὸ 15 (7 M) παντὸς ὠφελεῖσθαι καὶ πᾶσι τοῖς αὐτοῦ πράγμασι χρῆσθαι καλῶς, ἀλλὰ πρὸ τοῦ φρονῆσαι ζητήσεις ἀργύριον ἢ γῆν ἢ ἀνδράποδα ἢ ζεῦγος ἢ πλοῖον ἢ οἰκίαν; οἷς σὺ δουλεύσεις καὶ λυπήσῃ δι᾽ αὐτὰ καὶ πολλὰ πονήσεις μάτην καὶ διατελέσεις ἅπαντα τὸν βίον φροντίζων ἐκείνων, ὀνήσῃ δὲ οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἀπ᾽ αὐτῶν. οὐχ ὁρᾷς τὰ θηρία ταῦτα 16 καὶ τὰ ὄρνεα, ὅσῳ ζῇ τῶν ἀνθρώπων ἀλυπότερον, πρὸς δὲ καὶ ἥδιον, καὶ μᾶλλον ὑγιαίνει καὶ πλέον ἰσχύει καὶ ζῇ χρόνον ἕκαστον αὐτῶν ὅσον πλεῖστον δύναται, καίτοι οὔτε χεῖρας ἔχοντα οὔτε ἀνθρώπου διάνοιαν; ἀλλ᾽ ὅμως ἀντὶ πάντων αὐτοῖς τῶν ἄλλων [κακῶν] ὑπάρχει μέγιστον ἀγαθόν, ὅτι ἀκτήμονά ἐστιν.

Ἀλλὰ δοκῶ μοι ἐάσειν, ὦ Διόγενες, τὸν οἰκέτην, ἐάνπερ μὴ ἀπὸ τύχης ἐμπέσῃ μοι. Ναὶ μὰ Δία, εἶπεν ὁ Διογένης, ὥσπερ εἰ λέγοις ὅτι δάκνοντα ἢ λακτίζοντα ἵππον οὐκ ἂν ζητήσαιμι· ἐὰν μέντοι περιτύχω, προσέλθοιμ᾽ ἄν, ὥστε δηχθῆναι ἢ λακτισθῆναι.

Ταῦτα μὲν ἔασον· ἀλλὰ τῷ θεῷ διὰ τί με χρῆσθαι οὐκ ἐᾷς; 17 Ἐγὼ γὰρ ἀπαγορεύω σοι θεῷ χρῆσθαι, εἰ δύνασαι; οὐ τοῦτο ἔφην, ἀλλ᾽ ὅτι χαλεπόν ἐστι, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον, χρῆσθαι ἢ θεῷ ἢ ἀνθρώπῳ ἢ αὐτὸν αὑτῷ μὴ ἐπιστάμενον· τὸ δὲ ἐπιχειρεῖν ἄνευ

---

1 τὸν delet Herwerden et mox τῳ pro αὐτῷ; non accedo 3 ἀποδῷ libri, corr. Emperius sententia manca; desidero: πρὸς δὲ τούτοις ⟨ἐὰν αἴσθηται πονηρὸν ὄντα, εὐθὺς ἀποδώσει. καὶ γὰρ⟩ ἐάν τις ἱμάτιον etc. 3 κίβδιλον U 4 νοσοῦντά τε U αὐτῷ V αὐτὸν PY 7 ὠνήσει UB 11 καὶ om. UBV 12 ἐκεῖνο οὖν UB σπουδάσεισ κτήσασθαι V ᾧ ὡσ PY malim: ἀπὸ 13 τοῖσ αὐτοῦ UBVP 15 οἷσ συνδουλεύσεισ UB πολλὰ ποιήσεισ UBV 18 ἀλυπότερα V 20 καίτοι οὔτε χεῖρασ οὔτε πόδασ VP καίτοι οὔτε πόδασ UB καίτοι οὔτε χεῖρασ Y 21 κακῶν seclusi 25 λέγεισ PYB ὅτι om. UB 26 δειχθῆναι V 28 ἀπηγόρευόν σοι UB ἀπαγωρεύω P 29 ἀλλὰ UB ὅτι om. U ἐστιν U

τοῦ ἐπίστασθαι πάντων βλαβερώτατον· ἢ ὅστις οὐκ ἔστιν ἔμπειρος ἵππων χρήσεως, δοκεῖ σοι οὗτος χρῆσθαι ἂν ἵπποις; Οὐκ ἔμοιγε. Εἰ δ' αὖ βιάζοιτο, κακὸν ἄν τι ἀπολαῦσαι πρότερον ἢ
18 *ἀγαθόν; Ἀληθῆ. Τί δέ; ὅστις ἀγνοεῖ χρῆσιν κυνῶν, δυνατὸς ἂν εἴη χρῆσθαι; ἢ οὐ τό τινι χρῆσθαι ὠφελεῖσθαί ἐστιν ἀπ' ἐκείνου; Δοκεῖ μοι. Οὐδεὶς ἄρα τῶν βλαπτομένων ἀπό τινος χρῆται ἐκείνῳ ὑφ' οὗ βλάπτεται; Οὐ γάρ. Οὔκουν καὶ ὁ κυσὶ πειρώμενος χρῆσθαι ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι ζημιώσεται ἀπ' αὐτῶν; Εἰκός γε. Οὐκ ἄρα οὐδὲ χρήσεται αὐτοῖς, ἐπεὶ οὐκ ἔστι χρῆσις ὅπου ζημία πρόσεστι. καὶ οὐ μόνον περὶ κυνῶν καὶ ἵππων ἔχει οὕτως, ἀλλὰ καὶ βοῶν καὶ ὀρέων, καὶ ὁ μᾶλλον θαυμάσαις ἄν, οὐδὲ ὄνῳ ἢ προβάτῳ χρῆσθαι πάρεστι τοῖς* (14
19 *ἀπείροις. ἢ οὐκ οἶσθα τοὺς μέν τινας ὠφελημένους, τοὺς δὲ καὶ βεβλαμμένους ἀπό τε προβατείας καὶ ὀνηλασίας; Ἔγωγε. Πότερον δι' ἄλλο τι ἢ διότι ἀνάγκη τοὺς μὲν ἀπείρους ζημιοῦσθαι, τοὺς δὲ εἰδότας ὀνίνασθαι καὶ ἀπὸ ὄνων καὶ ἀπὸ συῶν καὶ ἀπὸ χηνῶν καὶ ἀπὸ ἄλλου ζῴου παντός; Ἔοικε. Τί δέ; οὐκ ἐπὶ τοῖς σκεύεσιν ὁ αὐτὸς λόγος; ἀλλὰ κιθάρᾳ χρήσαιτο ἂν ὁ ἄμουσος, ἢ ἐπιχειρῶν οὐκ ἂν εἴη καταγέλαστος, πρὸς τῷ μηδὲν ἐργάζεσθαι καὶ τὴν κιθάραν διαφθείρων καὶ ἀπορρηγνὺς τοὺς φθόγγους; τί*
20 *δέ; εἴ τις αὐλοῖς οὐκ ὢν αὐλητικὸς ἐθέλοι χρῆσθαι καὶ παριὼν εἰς τὰ θέατρα αὐλεῖν, οὐκ αὐτός τε δώσει δίκην βαλλόμενος καὶ τοὺς αὐλοὺς ἂν προσέτι συντρίψειεν; ὃς δ' ἂν ἐπιχειρῇ πηδαλίῳ χρῆσθαι οὐκ ἐπιστάμενος κυβερνᾶν, ἔστιν ὅπως οὐκ ἂν τάχιστα ἀνατρέψας τὴν ναῦν αὐτόν τε ἀπολέσειεν καὶ τοὺς ἐμπλέοντας; τί δέ; ἡ δόρατος χρῆσις ἢ ἀσπίδος συμφέρει τοῖς δειλοῖς καὶ ἀνεπιστήμοσιν, ἀλλ' οὐκ ἂν ἀποβάλοιεν τῇ τοιαύτῃ πείρᾳ τῆς χρήσεως οὐ τὰ ὅπλα μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτούς; Συγχωρῶ, ἔφη, ὦ*
21 *Διόγενες· ἀλλὰ καταδύεις τὸν ἥλιον περὶ πάντων ἐπερωτῶν. Καὶ πότερον ἄμεινον, εἶπεν, ἀκούοντα ὧν χρὴ καταδῦσαι τὸν ἥλιον ἢ βαδίζοντα μάτην; ὁμοίως δ' ἐπὶ πάντων σχεδὸν ὅσων ἄπεστιν*

---

2 *οὐκ ἔγωγε* UBV 3 *οὐδ' αὖ* UB 4 *τί δαὶ* UB 6 *οὐδὲν ἄρα τῶν* VPY *οὐδὲ παρὰ τῶν* UB, corr. Mor. 7 *οὐκοῦν* UVY *εἰκόσγε — αὐτοῖσ* om. UBV 9 *πρόσεστιν* UB 10 *ὀρνέων* libri, corr. Pierson 11 *θαυμάσαι ἂν* UBV *πρόβατα* U 12 *ὠφελουμένουσ* UBV *καὶ βλαβέντασ* UBV 14 *διότι* Wil., *δῆλον ὅτι* libri 16 *τί δαὶ* UB 17 *σκεύεσι* P *καθάραι* U m. pr. 18 *καταγέλαστοσ καὶ πρὸσ* U 19 *διαφθεῖραι καὶ ἀποῤῥῆξαι* UBV *τί δαὶ* UB 20 *παριῶν* V 21 *ἐκβαλλόμενος* Kaibel 24 *ἀπολέσειε* BPY *τί δαὶ* UB 25 *ἢ δόρατοσ ἡ χρῆσισ* UBV 27 *συγχωρῶν* P 29 *εἰπεῖν* UBV *ἀκούσαντα* UBV 30 *ὅμωσ δὲ* (vel *δ'*) libri, corr. Geelius *ὅσον* UBY

ἐμπειρία τοῦ χρῆσθαι χαλεπὸν τὸ προθυμεῖσθαι, μείζω δὲ τὴν
βλάβην γενέσθαι εἰκὸς ἀπὸ τῶν μειζόνων. ἢ οὖν δοκεῖ σοι ὁμοία
εἶναι ἡ ὄνου χρῆσις τῇ ἵππου; Πόθεν; Τί δέ; ἡ ἀνθρώπου τῇ
θεοῦ; Ἀλλ' οὐδὲ λέγειν ἄξιον, ἔφη, ὦ Διόγενες. Ἔστιν οὖν ὃς
αὐτῷ χρῆσθαι δύναται, οὐ γιγνώσκων αὐτόν; Καὶ πῶς; εἶπεν.
Ὁ γὰρ ἄνθρωπον ἀγνοῶν ἀδύνατος ἀνθρώπῳ χρῆσθαι. Ἀδύνατος
γάρ. Ὁ δὴ αὐτὸν ἀγνοῶν οὐκ ἂν ἔχοι αὐτῷ χρῆσθαι; Δοκεῖ μοι. 22
Ἤδη οὖν ἀκήκοας τὸ ἐν Δελφοῖς γράμμα τὸ Γνῶθι σαυτόν; Ἔγωγε.
[illegible]) Οὔκουν δῆλον ὅτι ὁ θεὸς κελεύει πᾶσιν ὡς οὐκ εἰδόσιν αὐτούς;
Ἔοικεν. Εἷς ἄρα τῶν πάντων καὶ σὺ εἴης ἄν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκ
ἄρα οὐδὲ σὺ γιγνώσκεις αὐτόν; Οὔ μοι δοκῶ. Σεαυτὸν δὲ ἀγνοῶν
ἄνθρωπον ἀγνοεῖς, ἄνθρωπον δὲ οὐκ εἰδὼς χρῆσθαι ἀνθρώπῳ οὐ
δυνατὸς εἶ, ἀνθρώπῳ δὲ χρῆσθαι ἀδύνατος ὢν θεῷ ἐπιχειρεῖς, ὃ
τῷ παντὶ μεῖζον καὶ χαλεπώτερον ἐκείνου ὁμολογοῦμεν εἶναι.
τί δέ; νομίζεις τὸν Ἀπόλλωνα ἀττικίζειν ἢ δωρίζειν; ἢ τὴν αὐτὴν 23
εἶναι διάλεκτον ἀνθρώπων καὶ θεῶν; ἀλλὰ τοσοῦτον διαφέρει
ὥστε τὸν ποταμὸν τὸν ἐν Τροίᾳ Σκάμανδρον παρ' ἐκείνοις Ξάνθον
καλεῖσθαι, καὶ τὴν κύμινδιν τὸ ὄρνεον χαλκίδα, καὶ τόπον τινὰ
πρὸ τῆς πόλεως, ὃν οἱ Τρῶες ἐκάλουν Βατίειαν, τοὺς θεοὺς σῆμα
Μυρίνης ὀνομάζειν. ὅθεν δὴ καὶ ἀσαφῆ τὰ τῶν χρησμῶν ἐστιν καὶ
πολλοὺς ἤδη ἐξηπάτηκεν. Ὁμήρῳ μὲν οὖν ἀσφαλὲς ἦν ἴσως πορεύε- 24
σθαι παρὰ τὸν Ἀπόλλω εἰς Δελφούς, ἅτε [διγλώττῳ] ἐπισταμένῳ
τὰς φωνάς, — εἴπερ ἁπάσας ἠπίστατο, ἀλλὰ μὴ ὀλίγ' ἄττα· ὥσπερ
οἱ δύο ἢ τρία Περσικὰ εἰδότες ῥήματα ἢ Μηδικὰ ἢ Ἀσσύρια τοὺς
ἀγνοοῦντας ἐξαπατῶσι — σὺ δὲ οὐ δέδοικας μὴ ἄλλα τοῦ θεοῦ
λέγοντος ἄλλα διανοηθῇς; ὥσπερ οὖν φασι Λάϊον ἐκεῖνον, τὸν
γενόμενον Χρυσίππου ἐραστήν, ὃς ἀφικόμενος εἰς Δελφοὺς ἐπηρώτα

---

1 γὰρ pro δὲ libri, corr. Pflugk. 2 εἰ οὖν V ἢ οὖν ceteri 3 χρῆσισ ἢ ἵπποι UBV (τοῦ ἵππου Y) τί δαὶ UBV ἢ pro ἡ P ἢ θεοῦ UBV τοῦ θεοῦ Y 4 ἔστι P ὃς αὐτῷ ex coni. posui οὖν το (corr. τω in textu, ὅτω in mrg.) P οὖν ὅτω ceteri 5 δύναταί τις PY γινώσκων libri αὐτὸν (voluerunt αὑτὸν) UBV αὐτὸ PY 6 ἀδύνατοσ ἀνθρώπῳ — αὐτὸν ἀγνοῶν om. P 7 δοκεῖ μοι om. U 8 ἤδι (sic!) U ἐγὼ UBV 9 πᾶσι P 10 pro ἄρα repone δὲ σὺ ἦσ ἂν P γὰρ οὐκ ἄρα (om. οὔ) P 11 γινώσκεισ libri αὐτὸν VP σαυτὸν ceteri 15 τί δαὶ UB δορίζειν U 17 ξάνθον om. UBV cf. Il. Υ 74 Ξ 291 Β 811 18 καὶ τὴν χαλκίδα ὄρνεον κύμινδιν UBV 19 βατίαν UB βάτειαν ceteri, corr. Emp. 20 μυρρίνησ libri, praeter Y ἐστι BPY 21 οὖν om. P ἴσασ P 22 διάγλωττῶν UBV διγλώττῳ seclusit Wil. καὶ ἐπισταμένῳ Emperius 23 ἐπίστατο P 25 δέδεικασ P 27 ἀφηκόμενοσ V

τὸν θεὸν ὅπως αὐτῷ ἔσοιντο παῖδες. ἔχρησεν οὖν μὴ γεννᾶν, ἢ
25 ἐκτιθέναι γεννήσαντα. οὕτω δὲ ἀνόητος ἦν ὁ Λάϊος ὥστε ἀμφό-
τερα παρακοῦσαι τοῦ θεοῦ· καὶ γὰρ ἐγέννησε καὶ ἔθρεψεν. ἔπειτα
καὶ αὐτὸς ἀπώλετο καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ, διότι ἀδύνατος ὢν ἐπε-
χείρησε τῷ Ἀπόλλωνι χρῆσθαι. μὴ γὰρ ταῦτα ἀκούσας τὸν Οἰδί-
ποδα οὐκ ἂν ἐξέθηκεν. ὁ δὲ οἴκοι τραφεὶς οὐκ ἂν ἀπέκτεινε τὸν
26 Λάϊον, ἐπιστάμενος ὅτι αὐτοῦ παῖς εἴη. καὶ τοίνυν τὰ περὶ Κροῖσον
ἀκήκοας τὸν Λυδόν, ὃς ἡγούμενος πείθεσθαι τῷ θεῷ παντὸς μᾶλ-
λον καὶ διαβὰς τὸν ποταμὸν τὸν Ἅλυν, τὴν ἀρχὴν ἀπέβαλε, καὶ
αὐτὸς ἐν πέδαις ἐδέθη καὶ ὀλίγου κατεκαύθη ζῶν. ἢ σὺ οἴει φρονι-
μώτερος εἶναι Κροίσου, ἀνδρὸς οὕτω πλουσίου καὶ τοσούτων ἀν-
θρώπων ἄρχοντος καὶ Σόλωνι συγγενομένου καὶ ἄλλοις παμπόλλοις
27 σοφισταῖς; τὸν δὲ Ὀρέστην καὶ αὐτὸν δήπου ὁρᾷς ἐν ταῖς τραγῳ-
δίαις ἐγκαλοῦντα τῷ θεῷ καὶ μεμφόμενον, ὁπότε μαίνοιτο, ὡς
συμβουλεύσαντος ἐκείνου τὴν μητέρα ἀποκτεῖναι. καί τοι μὴ νόμιζε
τὸν Ἀπόλλωνα χαλεπόν τι ἢ αἰσχρὸν προστάξαι τοῖς ἐρωτῶσιν
αὐτόν. ἀλλ᾽ ὅπερ εἶπον, χρῆσθαι τῷ θεῷ ἀδύνατοι ὄντες, ἔπειτα
ἐπιχειροῦντες, οὐχ αὑτούς, ἀλλ᾽ ἐκεῖνον αἰτιῶνται. σὺ οὖν, ἐάν
μοι πεισθῇς, φυλάξῃ, καὶ πρότερον προθυμήσῃ γνῶναι σεαυτόν,
28 ἔπειτα φρονήσας, ἐὰν δοκῇ σοι, τότε ἤδη μαντεύσῃ. ἐγὼ μὲν γὰρ
οἶμαί σε μηδὲν δεήσεσθαι μαντείας νοῦν ἔχοντα. καὶ γὰρ δὴ ὅρα,
ἐάν σε κελεύσῃ γράφειν καὶ ἀναγιγνώσκειν ὀρθῶς μὴ γραμματικὸν
ὄντα, οὐ δυνήσῃ. γράμματα δὲ εἰδώς, καὶ μὴ τοῦ θεοῦ κελεύοντος
κατὰ τρόπον γράψεις καὶ ἀναγνώσῃ. ὁμοίως δὲ ἄλλο ὁτιοῦν πράτ-
τειν, ἐὰν συμβουλεύσῃ σοι μὴ ἐπισταμένῳ, οὐχ οἷός τε ἔσει. καὶ
ζῆν ὀρθῶς οὐ δυνήσῃ μὴ ἐπιστάμενος, οὐδ᾽ ἂν κατὰ τὴν ἡμέραν
ἑκάστην τὸν Ἀπόλλω ἐνοχλῇς καὶ σοὶ μόνῳ σχολάζῃ. νοῦν δὲ ἔχων
29 γνώσῃ ἀπὸ σεαυτοῦ ὅ, τι σοι πρακτέον ἐστὶ καὶ ὅπως. ὁ δὲ
ἔλαθέ ⟨με⟩ περὶ τοῦ Οἰδίποδος εἰπεῖν, ὅτι εἰς Δελφοὺς μὲν οὐκ
ἦλθε μαντευσόμενος, τῷ δὲ Τειρεσίᾳ συμβαλὼν μεγάλα κακὰ ἀπέ-
λαυσε τῆς ἐκείνου μαντικῆς διὰ τὴν αὑτοῦ ἄγνοιαν. ἔγνω γὰρ ὅτι

---

1 ἀλλὰ (pro ἢ) V ἀλλὰ καὶ UB 4 ἐπεχείρησεν P ἐπεχείρισε B 8 τῶν pro τὸν U 9 ἄλλυν P ἀπέβαλεν U 10 πέδεσ P φρονιμότεροσ V 11 οὕτωσ UP 13 ἐν ταῖσ τραγῳδίαις e. gr. Eur. Or. 285 14 ὡσ om. UBV 15 νομίζεισ (om. μὴ) UB 18 οὐκ αὐτοὺσ UB ἀλεκεῖνον P 19 προθυμηθήσῃ PY 22 ἀναγινώσκειν UPY ὀρθῶσ καὶ μὴ UBV 24 ἀναγνώσεισ V δὲ καὶ P αλλοτιουν V 25 συμβουλεύῃ VY malim: καὶ ζῆν ⟨ἄρα⟩ 26 καὶ τὸν κατὰ τὸν Ἀπόλλω U καὶ τὸν Ἀπόλλω B 28 ἔλαθεν UV ἔλαθε ceteri, με om. omnes, add. Geelius 30 ἦλθεν UV ἀπήλαυσε VP, quod Dionem scripsisse non praefracte negaverim

τῇ μητρὶ συνεγένετο καὶ παῖδές εἰσιν αὐτῷ ἐξ ἐκείνης· καὶ μετὰ ταῦτα, δέον ἴσως κρύπτειν τοῦτο ἢ ποιῆσαι νόμιμον τοῖς Θηβαίοις, πρῶτον μὲν πᾶσιν ἐποίησε φανερόν, ἔπειτα ἠγανάκτει καὶ ἐβόα μεγάλα, ὅτι τῶν αὐτῶν πατήρ ἐστι καὶ ἀδελφὸς καὶ τῆς αὐτῆς γυναικὸς ἀνὴρ καὶ υἱός. οἱ δὲ ἀλεκτρυόνες οὐκ ἀγανακτοῦσιν ἐπὶ 30
τούτοις οὐδὲ οἱ κύνες οὐδὲ τῶν ὄνων οὐδείς, οὐδὲ οἱ Πέρσαι·
M) καίτοι δοκοῦσι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἄριστοι. πρὸς δὲ τούτοις ἐτύφλωσεν αὐτόν· ἔπειτα ἠλᾶτο τετυφλωμένος, ὥσπερ οὐ δυνάμενος βλέπων πλανᾶσθαι. καὶ ὃς ἀκούσας ἔφη, Σὺ μέν, ὦ Διόγενες, ἀναισθητότατον ἁπάντων ἀνθρώπων ἀποφαίνεις τὸν Οἰδίπουν· οἱ δὲ Ἕλληνες οἴονται οὐκ εὐτυχῆ μὲν γενέσθαι ἄνθρωπον, συνετὸν δὲ πάντων μάλιστα· μόνον γοῦν αὐτὸν λῦσαι τὸ αἴνιγμα 31
τῆς Σφιγγός. καὶ ὁ Διογένης γελάσας, Μὴ γάρ, ἔφη, ἐκεῖνος ἔλυσε τὸ αἴνιγμα; οὐκ ἀκήκοας ὅτι ἄνθρωπον αὐτὸν ἐκέλευσε γνῶναι ἡ Σφίγξ; ὁ δὲ ἄνθρωπον μὲν ὅ ἐστιν οὔτε εἶπεν οὔτε ἔγνω· τὸ δὲ ὄνομα τὸ τοῦ ἀνθρώπου λέγων ᾤετο λέγειν τὸ ἐρωτώμενον· ὥσπερ εἴ τις ἐρωτηθεὶς τί ἐστι Σωκράτης, ὁ δὲ μηδὲν εἴποι πλέον τοῦ ὀνόματος, ὅτι Σωκράτης. ἐγὼ δὲ ἤκουσά του λέγοντος ὅτι ἡ Σφίγξ ἡ ἀμαθία ἐστίν. ταύτην οὖν καὶ πρότερον διαφθεῖραι τοὺς Βοιω- 32
τοὺς καὶ νῦν, οὐδὲν αὐτοὺς ἐῶσαν εἰδέναι, ἅτε ἀνθρώπων ἀμαθεστάτους. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους μᾶλλόν τι αἰσθάνεσθαι τῆς αὑτῶν ἀνοίας, τὸν δὲ Οἰδίποδα, σοφώτατον ἡγησάμενον αὐτὸν εἶναι καὶ διαπεφευγέναι τὴν Σφίγγα καὶ πείσαντα τοὺς ἄλλους Θηβαίους τοῦτο, κάκιστα ἀπολέσθαι. ὅσοι γὰρ ἂν ἀμαθεῖς ὄντες πεισθῶσι σοφοὶ εἶναι, οὗτοι πολύ εἰσιν ἀθλιώτεροι τῶν ἄλλων ἁπάντων· καὶ ἔστι τοιοῦτον τὸ τῶν σοφιστῶν γένος.

---

(10) ΤΡΩΙΚΟΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΙΛΙΟΝ ΜΗ ΑΛΩΝΑΙ.

Οἶδα μὲν ἔγωγε σχεδὸν ὅτι διδάσκειν μὲν ἀνθρώπους ἅπαντας 1
χαλεπόν ἐστιν, ἐξαπατᾶν δὲ ῥᾴδιον. καὶ μανθάνουσι μὲν μόγις, ἐάν τι καὶ μάθωσι, παρ᾽ ὀλίγων τῶν εἰδότων, ἐξαπατῶνται δὲ

3 ενοα P 4 μέγα Cobetus 5 ἀγανακτοῦσι P 8 εἰλᾶτο V 13 τῆσ σφιγγὸσ — τὸ αἴνιγμα om. P 14 ἐκέλευε UP 16 ὄνομα τοῦ (om. τὸ) U 17 ἐρωτιθεὶσ PV 18 του om. UBV τοῦ P a corr., του m. pr. 20 ἐῶσα UBV 21 ἐσθάνεσθαι P 22 ὅσῳ σοφώτατον UB ἡγησάμενοσ P m. pr., Y, ἡγησάμενοι UBV ἡγησάμενον corr. P, corr. T αὐτὸν om. UBV 23 πήσαντα U 24 τοσούτῳ pro τοῦτο UBV ὃ γὰρ ἂν V πισθῶσι V 27 ἅπαντασ ἀνθρώπουσ V 29 ἐξαπατῶνται — οὐκ εἰδότων om. UT

*τάχιστα ὑπὸ πολλῶν τῶν οὐκ εἰδότων, καὶ οὐ μόνον γε ὑπὸ τῶν
ἄλλων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν. τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς πικρόν
ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προσηνές.*
2 *ὥσπερ οἶμαι καὶ τοῖς νοσοῦσι τὰ ὄμματα τὸ μὲν φῶς ἀνιαρὸν
ὁρᾶν, τὸ δὲ σκότος ἄλυπον καὶ φίλον, οὐκ ἐῶν βλέπειν. ἢ πῶς
ἂν ἴσχυε τὰ ψεύδη πολλάκις πλέον τῶν ἀληθῶν, εἰ μὴ δι' ἡδονὴν
ἐνίκα; χαλεποῦ δέ, ὡς ἔφην, ὄντος τοῦ διδάσκειν, τῷ παντὶ
χαλεπώτερον τὸ μεταδιδάσκειν, ἄλλως τε ὅταν πολύν τινες χρόνον
ὦσι τὰ ψευδῆ ἀκηκοότες καὶ μὴ μόνον αὐτοὶ ἐξηπατημένοι, ἀλλὰ
καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν καὶ οἱ πάπποι καὶ σχεδὸν πάντες οἱ πρό-*
3 *τερον. οὐ γάρ ἐστι ῥάδιον τούτων ἀφελέσθαι τὴν δόξαν, οὐδ' ἂν
πάνυ τις ἐξελέγχῃ. καθάπερ οἶμαι τῶν τὰ ὑποβολιμαῖα παιδάρια
θρεψάντων χαλεπὸν ὕστερον ἀφελέσθαι τἀληθῆ λέγοντα ἅ γε ἐν
ἀρχῇ, εἴ τις αὐτοῖς ἔφρασεν, οὐκ ἄν ποτε ἀνείλοντο. οὕτω δὲ τοῦτο
ἰσχυρόν ἐστιν ὥστε πολλοὶ τὰ κακὰ μᾶλλον προσποιοῦνται καὶ
ὁμολογοῦσι καθ' αὑτῶν, ἂν ὦσι πεπεισμένοι πρότερον, ἢ τἀγαθὰ
μετὰ χρόνον ἀκούοντες.*
4 *οὐκ ἂν οὖν θαυμάσαιμι καὶ ὑμᾶς, ἄνδρες Ἰλιεῖς, εἰ πιστότερον
ἡγήσασθαι Ὅμηρον τὰ χαλεπώτατα ψευσάμενον καθ' ὑμῶν ἢ ἐμὲ
τἀληθῆ λέγοντα, κἀκεῖνον μὲν ὑπολαβεῖν θεῖον ἄνδρα καὶ σοφόν,
καὶ τοὺς παῖδας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ ἔπη διδάσκειν οὐθὲν ἄλλο ἢ
κατάρας ἔχοντα κατὰ τῆς πόλεως, καὶ ταύτας οὐκ ἀληθεῖς, ἐμοῦ
δὲ μὴ ἀνέχοισθε τὰ ὄντα καὶ γενόμενα λέγοντος, ὅτι πολλοῖς ἔτεσιν*
5 *ὕστερον Ὁμήρου γέγονα. καίτοι φασὶ μὲν οἱ πολλοὶ τὸν χρόνον
τῶν πραγμάτων * καὶ κριτὴν ἄριστον εἶναι, ὅτι δ' ἂν ἀκούωσι μετὰ
πολὺν χρόνον, διὰ τοῦτο ἄπιστον νομίζουσιν. εἰ μὲν οὖν παρ'
Ἀργείοις ἐτόλμων ἀντιλέγειν Ὁμήρῳ, καὶ τὴν ποίησιν αὐτοῦ δει-
κνύναι ψευδῆ περὶ τὰ μέγιστα, τυχὸν ἂν εἰκότως ἤχθοντό μοι καὶ
τῆς πόλεως ἐξέβαλλον εἰ τὴν παρ' ἐκείνων δόξαν ἐφαινόμην ἀφα-
νίζων καὶ καθαιρῶν· ὑμᾶς δὲ δίκαιόν ἐστί μοι χάριν εἰδέναι καὶ
ἀκροᾶσθαι προθύμως· ὑπὲρ γὰρ τῶν ὑμετέρων προγόνων ἐσπού-*
6 *δακα. προλέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοὺς λόγους τούτους ἀνάγκη καὶ*

---

4 *ὥσπερ γε* UBT Emp. Dind. 6 *ἰσχοῖεν* UB *ἴσχυον* T *πολλάκισ ὄντων ἀληθῶν* UVT *πολλάκισ τῶν ἀληθῶν* B, corr. Emp. 7 *ἐνίκα* delet Kaibel; non accedo 14 *οὐκ ἄν ποτε ἀνείλοντο* B *οὐκ ἄν ποτε ἕλοιντο* UT *οὐκ αν ποτε ἂν ἕλοιννто* (sic! prius *ν* ex *ε* corr.) V *ἀνείλοντο* m. rec. in marg. 19 *ἡγή-σασθαι* U, *ἡγήσασθε* BVT *ἡγήσαισθε* et mox *ὑπολάβοιτε* et *διδάσκοιτε* Reiske; mihi potius post *εἰ* optativus, velut *τλαίητε*, videtur supplendus esse, unde infinitivi pendeant 21 *οὐθὲν* UV, *οὐδὲν* ceteri 24 *φασὶν* U 25 ⟨*μάρτυρα*⟩ *καὶ κριτὴν* Wil. 29 *ἐξέβαλον* T 31 *καὶ* om. UT?

παρ᾽ ἑτέροις ῥηθῆναι καὶ πολλοὺς πυθέσθαι· τούτων δὲ οἱ μέν τινες οὐ συνήσουσιν, οἱ δὲ προσποιήσονται καταφρονεῖν, οὐ καταφρονοῦντες αὐτῶν, οἱ δέ τινες ἐπιχειρήσουσιν ἐξελέγχειν, [μάλιστα δὲ οἶμαι τοὺς κακοδαίμονας σοφιστάς.] ἐγὼ δὲ ἐπίσταμαι σαφῶς ὅτι οὐδὲ ὑμῖν πρὸς ἡδονὴν ἔσονται. οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων οὕτως ἄγαν εἰσὶν ὑπὸ δόξης διεφθαρμένοι τὰς ψυχὰς ὥστε μᾶλλον ἐπιθυμοῦσι περιβόητοι εἶναι ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀτυχήμασιν ἢ μηδὲν κακὸν ἔχοντες ἀγνοεῖσθαι. αὐτοὺς γὰρ οἶμαι τοὺς 7 *Ἀργείους μὴ ἂν ἐθέλειν ἄλλως γεγονέναι τὰ περὶ τὸν Θυέστην καὶ τὸν Ἀτρέα καὶ τοὺς Πελοπίδας, ἀλλ᾽ ἄχθεσθαι σφόδρα, ἐάν τις ἐξελέγχῃ τοὺς μύθους τῶν τραγῳδῶν, λέγων ὅτι οὔτε Θυέστης ἐμοίχευσε τὴν τοῦ Ἀτρέως οὔτε ἐκεῖνος ἀπέκτεινε τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ παῖδας οὐδὲ κατακόψας εἱστίασε τὸν Θυέστην οὔτε Ὀρέστης αὐτόχειρ ἐγένετο τῆς μητρός. ἅπαντα ταῦτα εἰ λέγοι τις, χαλεπῶς ἂν φέροιεν ὡς λοιδορούμενοι. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο κἂν Θηβαίους οἶμαι* 8 *παθεῖν, εἴ τις τὰ παρ᾽ αὐτοῖς ἀτυχήματα ψευδῆ ἀποφαίνοι, καὶ οὔτε τὸν πατέρα Οἰδίπουν ἀποκτείναντα οὔτε τῇ μητρὶ συγγενόμενον οὔθ᾽ ἑαυτὸν τυφλώσαντα οὔτε τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸ τοῦ τείχους ἀποθανόντας ὑπ᾽ ἀλλήλων, οὔθ᾽ ὡς ἡ Σφὶγξ ἀφικομένη κατεσθίοι τὰ τέκνα αὐτῶν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἥδονται ἀκούοντες καὶ τὴν Σφίγγα ἐπιπεμφθεῖσαν αὐτοῖς διὰ χόλον Ἥρας καὶ τὸν Λάιον ὑπὸ τοῦ υἱέος ἀναιρεθέντα καὶ τὸν Οἰδίπουν ταῦτα ποιήσαντα καὶ παθόντα τυφλὸν ἀλᾶσθαι, καὶ πρότερον ἄλλου βασιλέως αὐτῶν* 9 *καὶ τῆς πόλεως οἰκιστοῦ, Ἀμφίονος, τοὺς παῖδας, ἀνθρώπων καλλίστους γενομένους, κατατοξευθῆναι ὑπὸ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος· καὶ ταῦτα καὶ αὐλούντων καὶ ᾀδόντων ἀνέχονται παρ᾽ αὐτοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τιθέασιν ἆθλα περὶ τούτων, ὃς ἂν οἰκτρότατα εἴπῃ περὶ αὐτῶν ἢ αὐλήσῃ· τὸν δὲ εἰπόντα ὡς οὐ γέγονεν οὐδὲν αὐτῶν ἐκβάλλουσιν. εἰς τοῦτο μανίας οἱ πολλοὶ* 10 *ἐληλύθασι καὶ οὕτω πάνυ ὁ τῦφος αὐτῶν κεκράτηκεν. ἐπιθυμοῦσι γὰρ ὡς πλεῖστον ὑπὲρ αὐτῶν γίγνεσθαι λόγον· ὁποῖον δέ τινα, οὐθὲν μέλει αὐτοῖς. ὅλως δὲ πάσχειν μὲν οὐ θέλουσι τὰ δεινὰ*

---

3 *μάλιστα — σοφιστὰς* interpolata seclusi 5 *ὅτ᾽ οὐδὲ* UT, *ὅτι* (οὐ superscr.) *δε* (sic! *οὐ* a m. div.) V 9 *ἀργίουσ* U *μὴ ἂν ἑλεῖν* V *θυέστιν* U 11 *τῶν τραγωδῶν* om. UT *θυέστισ* U m. pr. 12 *ἐμοίχευσεν* V *ἀπέκτεινεν* U 13 *οὔτε κατακόψασ* libri, corr. Emp. *θυέστιν* m. pr. U *οὔτε* V, *οὐδὲ* ceteri 15 *κἂν* Emp., *καὶ* libri 16 *τὰ παρ᾽ αὐτοῖσ — ὡσ οὔτε* om. UT *καὶ* Reiske, *ὡσ* libri 18 *οὔτε αὐτὸν* UBT 20 *αὐτῶν ἐπιδεικνύοι* T 22 *υἱέωσ* U m. pr. *τὸν δίπουν* U m. pr. 26 *ταῦτα αὐλούντων* (om. *καὶ*) T 28 *εἴποι* T 30 *ἐληλύθασιν* U *οὕτωσ* V 32 *ὅλωσ δὲ* M, *ὅμως δὲ* ceteri

διὰ δειλίαν, φοβούμενοι τούς τε θανάτους καὶ τὰς ἀλγηδόνας· ὡς
δὲ παθόντες μνημονεύεσθαι περὶ πολλοῦ ποιοῦνται.
11 ἐγὼ δὲ οὔθ' ὑμῖν χαριζόμενος οὔθ' Ὁμήρῳ διαφερόμενος οὐδὲ
τῆς δόξης φθονῶν ἐκείνῳ, πειράσομαι δεικνύειν ὅσα μοι δοκεῖ
ψευδῆ εἰρηκέναι περὶ τῶν ἐνθάδε πραγμάτων, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν,
ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ποιήσεως ἐλέγχων, τῷ τε ἀληθεῖ βοηθῶν καὶ
μάλιστα διὰ τὴν Ἀθηνᾶν, ὅπως μὴ δοκῇ ἀδίκως διαφθεῖραι τὴν
αὐτῆς πόλιν μηδὲ ἐναντία βούλεσθαι τῷ αὐτῆς πατρί, οὐχ ἧττον
12 δὲ διὰ τὴν Ἥραν καὶ τὴν Ἀφροδίτην. δεινὸν γὰρ τὴν μὲν τῷ Διὶ
συνοῦσαν μὴ νομίσαι ⟨αὐτὸν⟩ κριτὴν ἱκανὸν τοῦ αὐτῆς εἴδους, εἰ μὴ
ἀρέσει καὶ τῶν ἐν Ἴδῃ βουκόλων ἑνί, τὴν δὲ ἀρχὴν ὑπὲρ κάλλους
ἐρίζειν τῇ Ἀφροδίτῃ, πρεσβυτάτην φάσκουσαν εἶναι τῶν Κρόνου
13 παίδων, ὡς αὐτὸς Ὅμηρος ἀπήγγειλε ποιήσας,

καί με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,

ἔτι δὲ οὕτω χαλεπῶς διατεθῆναι πρὸς τὸν Πάριν, αὐτὴν ἐπιτρέ-
ψασαν τὴν κρίσιν· καίτοι οὐδὲ τῶν ἀνθρώπων ὃς ἂν ἐπιτρέψῃ δίαι-
ταν, ἐχθρὸν ἡγεῖται τὸν διαιτητήν, ἐὰν μὴ δικάσῃ καθ' ἑαυτόν· τὴν
δέ γε Ἀφροδίτην οὕτως αἰσχρὰν καὶ ἄδικον καὶ ἀσύμφορον δοῦναι δω-
ρεάν, καὶ μηδένα ποιήσασθαι λόγον μήτε τῆς Ἑλένης ἀδελφῆς οὔσης
μήτε τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ προκρίναντος αὐτήν, ἀλλὰ χαρίζεσθαι
τοιοῦτον γάμον δι' ὃν αὐτός τε ἔμελλεν ἀπόλλυσθαι καὶ οἱ γονεῖς
14 αὐτοῦ καὶ ἡ πόλις. ἔτι δὲ οὐκ ἄξιον οἶμαι παριδεῖν οὐδὲ τὸ τῆς
Ἑλένης, ἣ τοῦ Διὸς λεγομένη θυγάτηρ διὰ μὲν τὴν ἄδικον φήμην
περιβόητος ἐπ' αἰσχύνῃ γέγονε, διὰ δὲ τὴν αὐτῆς ἰσχὺν θεὸς ἐνο-
μίσθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλ' ὅμως ὑπὲρ τηλικούτων ὄντος
τοῦ λόγου τινὲς τῶν σοφιστῶν ἀσεβεῖν με φήσουσιν Ὁμήρῳ ἀντι-
λέγοντα καὶ ἐπιχειρήσουσι διαβάλλειν πρὸς τὰ δύστηνα μειράκια,
ὧν ἐμοὶ ἐλάττων λόγος ἐστὶν ἢ πιθήκων. (155 M
15 πρῶτον μὲν οὖν φασι τὸν Ὅμηρον ὑπὸ πενίας τε καὶ ἀπορίας
προσαιτεῖν ἐν τῇ Ἑλλάδι· τὸν δὲ τοιοῦτον ἀδύνατον ἡγοῦνται ψεύ-
σασθαι πρὸς χάριν τῶν διδόντων, οὐδ' ἂν τὰ τοιαῦτα λέγειν ὁποῖα
ἔμελλεν ἐκείνοις καθ' ἡδονὴν ἔσεσθαι· τοὺς δὲ νῦν πτωχοὺς οὐδέν
φασιν ὑγιὲς λέγειν, οὐδὲ μάρτυρα οὐδεὶς ἂν ἐκείνων οὐδένα ποιή-
σαιτο ὑπὲρ οὐδενός, οὐδὲ τοὺς ἐπαίνους τοὺς παρ' αὐτῶν ἀποδέ-
16 χονται ὡς ἀληθεῖς. ἴσασι γὰρ ὅτι πάντα θωπεύοντες ὑπ' ἀνάγκης

---

2 παθόντασ libri (in V m. pr. -τεσ in -τασ mutavit); corr. Reiske 7 ἀδίκωσ δοκῇ B 9 ὥραν B 10 αὐτὸν supplevit Reiske 11 ἀρέσει Wil., ἀρέσαι libri 14 τε καὶ τὸ (pro τέκετο) U m. pr. τέτοκε B χρόνοσ παῖσ V (-ου corr.) Il. Δ 59 16 διαιτᾶν BVT δίαιτᾶν U δίαιταν M 24 γέγονεν U αἰσχύνην (pro ἰσχὺν) UT εὐσχημοσύνην Jacobs σωφροσύνην Emper. 30 προσαιτοῦν U m. pr.

λέγουσιν. ἔπειτα δὲ εἰρήκασι τοὺς μὲν ὡς πτωχῷ, τοὺς δὲ ὡς
μαινομένῳ ἀπάρχεσθαι, καὶ μᾶλλον οἴονται τοὺς τότε καταγνῶναι
αὐτοῦ μανίαν τἀληθῆ λέγοντος ἢ ψευδομένου. οὐ μὴν ὅσον γε ἐπὶ
τούτοις ψέγω Ὅμηρον· κωλύει γὰρ οὐθὲν ἄνδρα σοφὸν πτωχεύειν
οὐδὲ μαίνεσθαι δοκεῖν· ἀλλ' ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνων δόξαν, ἣν ἔχουσι
περὶ Ὁμήρου καὶ περὶ τῶν τοιούτων, εἰκός ἐστι μηθὲν ὑγιὲς εἶναι
τῶν εἰρημένων ὑπ' αὐτοῦ. οὐ τοίνυν οὐδὲ τόδε νομίζουσιν, 17
οὐκ εἶναι ἐν τῇ Ὁμήρου φύσει τὸ ψεῦδος οὐδὲ ἀποδέχεσθαι αὐτὸν
τοιοῦτον· πλεῖστα γοῦν τὸν Ὀδυσσέα πεποίηκε ψευδόμενον, ὃν
μάλιστα ἐπῄνει, τὸν δὲ Αὐτόλυκον καὶ ἐπιορκεῖν φησι, καὶ τοῦτ'
αὐτῷ παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ δεδόσθαι. περὶ δὲ θεῶν πάντες, ὡς ἔπος
εἰπεῖν, ὁμολογοῦσι μηθὲν ἀληθὲς λέγειν Ὅμηρον καὶ οἱ πάνυ ἐπαι-
νοῦντες αὐτόν, καὶ τοιαύτας ἀπολογίας πειρῶνται πορίζειν, ὅτι οὐ
φρονῶν ταῦτ' ἔλεγεν, ἀλλ' αἰνιττόμενος καὶ μεταφέρων. τί οὖν 18
κωλύει καὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτὸν οὕτως εἰρηκέναι; ὅστις γὰρ
περὶ θεῶν οὐ φανερῶς τἀληθῆ φησιν, ἀλλὰ τοὐναντίον οὕτως ὥστε
τὰ ψευδῆ μᾶλλον ὑπολαμβάνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ ταῦτα
μηδὲν ὠφελούμενος, πῶς ἂν περί γε ἀνθρώπων ὀκνήσειεν ὁτιοῦν
ψεῦδος εἰπεῖν; καὶ ὅτι μὲν πεποίηκεν ἀλγοῦντας τοὺς θεοὺς καὶ
στένοντας καὶ τιτρωσκομένους καὶ ἀποθνῄσκοντας σχεδόν, ἔτι δὲ
156 M. μοιχείας καὶ δεσμὰ καὶ διεγγυήσεις θεῶν, οὐ λέγω, πρότερον εἰρη-
μένα πολλοῖς. οὐδὲ γὰρ βούλομαι κατηγορεῖν Ὁμήρου, μόνον δὲ
ἐπιδεῖξαι τἀληθὲς ὡς γέγονεν· ἐπεί τοι καὶ ἀπολογήσομαι περὶ
αὐτοῦ τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα. ὅτι δὲ τὸ ψεῦδος οὐκ ὤκνει πάντων 19
μάλιστα οὐδὲ αἰσχρὸν ἐνόμιζε, τοῦτο λέγω· πότερον δὲ ὀρθῶς ἢ
μὴ παρίημι νῦν σκοπεῖν. ἀφεὶς οὖν ὅσα δοκεῖ δεινὰ πεποιηκέναι
περὶ θεῶν καὶ οὐ πρέποντα ἐκείνοις, τοσοῦτό φημι μόνον, ὅτι
λόγους οὐκ ὤκνει τῶν θεῶν ἀπαγγέλλειν, οὓς φησιν αὐτοὺς δια-
λέγεσθαι πρὸς αὐτούς, καὶ οὐ μόνον γε τοὺς ἐν κοινῷ γενομένους
καὶ παρατυγχανόντων ἁπάντων τῶν θεῶν, ἀλλὰ καὶ οὓς ἰδίᾳ τινὲς
διαλέγονται ἀλλήλοις, οἷον ὁ Ζεὺς τεθυμωμένος τῇ Ἥρᾳ διὰ τὴν 20
ἀπάτην καὶ τὴν ἧτταν τῶν Τρώων, καὶ πρότερον Ἥρα πρὸς τὴν
Ἀφροδίτην, παρακαλοῦσα φαρμάξαι τὸν πατέρα καὶ δοῦναι τὸ
φίλτρον αὐτῇ, τὸν κεστὸν ἱμάντα, ὡς εἰκός, ἐν ἀπορρήτῳ τοῦτο

---

3 τἀληθῆ δὲ UBT λέγοντοσ οὐ προστεθείκασιν ἢ UBT 9 τὸ τοιοῦτον T 10 ἐπαινεῖ T 14 ταῦτα ἔλεγεν V 15 περὶ om. U 21 δεσμοὺσ B 22 δ' ἐπιδεῖξαι B 23 ὡς οὐ γέγονεν U ὑπὲρ αὐτοῦ BT 25 λέγων libri, corr. Reiske πρότερον δὲ U 26 δεινὰ δοκεῖ (hoc ord.) U 27 ἐκείνωι libri, corr. Reiske 28 αὐτὸσ V 29 καὶ οὐ μόνον γε om. UT γε om. B γινομένουσ T

ἀξιοῦσα. οὐδὲ γὰρ τῶν ἀνθρώπων εἰκὸς ἄλλον τινὰ εἰδέναι τὰ τοιαῦτα, ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς διαφερομένων καὶ λοιδορούντων ἐνίοτε ἀλλήλους. καὶ τὸν Ὀδυσσέα πεποίηκεν ἐπανορθούμενον τὸ τοιοῦτο, μὴ δόξῃ ἀλαζὼν διηγούμενος τοὺς παρὰ τοῖς θεοῖς γενομένους ὑπὲρ αὐτοῦ λόγους. ἔφη γὰρ ἀκοῦσαι τῆς Καλυψοῦς, ἐκείνην δὲ παρά του πυθέσθαι· περὶ αὐτοῦ δὲ οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηκεν ὅτι 21 πύθοιτο παρὰ θεοῦ τινος. οὕτω πάνυ κατεφρόνει τῶν ἀνθρώπων, καὶ οὐθὲν αὐτῷ ἔμελεν, εἰ δόξει μηθὲν λέγειν ἀληθές. οὐ γὰρ δὴ πείσειν γε ἐνόμιζέ τινα ὡς ἐπίσταιτο τοὺς παρὰ τοῖς θεοῖς γενομένους ὑπὲρ αὐτοῦ λόγους. [ἔφη γὰρ ἀκοῦσαι ἅπαντα καὶ τοὺς πολλοὺς ἔπεισε.] διηγεῖται δὲ καὶ τὴν συνουσίαν τὴν τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν ἐν τῇ Ἴδῃ γενομένην καὶ τοὺς λόγους οὓς εἶπε πρὸ τῆς συνουσίας, ὡς αὐτὸς ἑωρακώς τε καὶ ἀκηκοώς, καὶ οὐδὲν αὐτὸν ἐκώλυσεν, ὡς ἔοικε, τὸ νέφος, ὃ περιεκάλυψεν ὁ Ζεὺς τοῦ μὴ φανερὸς γενέσθαι.

22 . τούτοις δὲ ἐπέθηκε τὸν κολοφῶνα σχεδόν· ἵνα γὰρ μὴ ἀπορῶ- (157 M) μεν ὅπως ξυνίει τῶν θεῶν, οὕτως διαλέγεται ἡμῖν σχεδὸν ὡς ἔμπειρος τῆς τῶν θεῶν γλώττης, καὶ ὅτι οὐχ ἡ αὐτή ἐστι τῇ ἡμετέρᾳ οὐδὲ τὰ αὐτὰ ὀνόματα ἐφ' ἑκάστῳ λέγουσιν ἅπερ καὶ ἡμεῖς. ἐνδείκνυται δὲ ταῦτα ἐπὶ ὀρνέου τινός, ὅ φησι τοὺς μὲν θεοὺς χαλκίδα καλεῖν, τοὺς δὲ ἀνθρώπους κύμινδιν, καὶ ἐπὶ τόπου τινὸς πρὸ τῆς πόλεως, ὃν τοὺς μὲν ἀνθρώπους Βατίειαν ὀνο-

πέρας δὴ ἐπιτέθεικεν· ὥσπερ γὰρ τοῖς βαρβάροις διαλέγονται οἱ δίγλωττοι καλούμενοι καὶ ἑρμηνεύοντες αὐτοῖς τὰ παρ' ἡμῶν, οὕτως Ὅμηρος ἡμῖν διαλέγεται, τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἑρμηνεύων, ὥσπερ ἐπιστάμενος τὴν θείαν διάλεκτον· πρῶτον μὲν ὅτι οὐχ ἡ αὐτή ἐστι τῇ ἡμετέρᾳ οὐδὲ τὰ αὐτὰ παρά τε ἡμῖν καὶ παρ' ἐκείνοις ὀνόματα, ἔπειτα ἐξηγούμενος περί τινων, ὅπως οἱ θεοὶ νομίζουσιν, οἷον ὅτι τὴν χαλκίδα κύμινδιν οἱ θεοὶ καλοῦσι· τόπον

---

1 ⟨ἐπὶ⟩ τῶν Wil. 4 τὸν μὲν M 5 παρ' αὐτοῖσ θεοῖσ V 6 παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ Reiske 7 παρὰ θεοῦ πύθοιτό τινοσ UT 9 ἐνόμιζεν V 10 [ἔφη — ἔπεισε] respondere versibus 5—10 monet Wil., haec et antecedentia inde ab οὐ γὰρ delebat Rhodom. 13 ἑορακώσ U 15 φανερὸσ UTM φανερῶσ BV m. pr. (corr.-ὸσ) verba τούτοισ δὲ — ἀμήχανον φύσιν bis leguntur in libris, ita ut verba discrepent, conspirent sententiae

---

a 3 οὕτω BT 6 τῇ ἡμέρα B 10 Hom. Il. Ξ 291 13 ὅ pro ὃν UBTV, ὃν M 14 Βατείαν UV (sine accentu) ibid. B 811 sq.

b 5 διαλέγονται superscr. M 8 ὅτι om. BT 14 καλοῦσιν U

μάζειν, τοὺς δὲ θεοὺς Σῆμα
23 Μυρίνης. περὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ φράσας ἡμῖν ὅτι οὐ Σκάμανδρος ἀλλὰ Ξάνθος λέγοιτο παρὰ τοῖς θεοῖς, αὐτὸς οὕτως ἤδη ἐν τοῖς ἔπεσιν ὀνομάζει, ὡς οὐ μόνον ἐξὸν αὐτῷ τὰς ἄλλας γλώττας μιγνύειν τὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ποτὲ μὲν αἰολίζειν, ποτὲ δὲ δωρίζειν, ποτὲ δὲ ἰάζειν, ἀλλὰ καὶ διαστὶ διαλέγεσθαι. ταῦτα δέ μοι εἴρηται, ὥσπερ δὴ ἔφην, οὐ κατηγορίας ἕνεκεν, ἀλλ' ὅτι ἀνδρειότατος ἀνθρώπων ἦν πρὸς τὸ ψεῦδος Ὅμηρος καὶ οὐθὲν ἧττον ἐθάρρει καὶ ἐσεμνύνετο ἐπὶ τῷ ψεύδεσθαι ἢ
24 τῷ τἀληθῆ λέγειν. οὕτω μὲν γὰρ σκοποῦσι πάνυ σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια φαίνεται, ἃ ἐγώ φημι αὐτὸν ἐψεῦσθαι. τῷ γὰρ ὄντι ἀνθρώπινα ψεύσματα καὶ λίαν πιθανὰ πρὸς θείαν καὶ ἀμήχανον φύσιν.

δέ τινα πρὸ τῆς πόλεως, Βατίειαν ὀνομαζόμενον σῆμα Μυρίνης. τὸ δὲ μῶλυ εἰπὼν ὅπως οἱ θεοὶ λέγουσιν, οὐκέτι προστίθησι τὸ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὄνομα· καὶ τὸν ποταμὸν εἰπὼν ὅτι οὐ Σκάμανδρος ἀλλὰ Ξάνθος ὀνομάζοιτο παρ' αὐτοῖς, οὕτως ἤδη ἐν τοῖς ἔπεσι χρῆται, ὡς ἐξὸν αὐτῷ, μὴ μόνον τὰς τῶν Ἑλλήνων φωνὰς μιγνύειν, μηδὲ τοῖς σφόδρα ἀρχαίοις ⟨μόνον⟩, ἀλλὰ καὶ τοῖς δαιμονίοις χρῆσθαι ὀνόμασι, καὶ ποτὲ μὲν αἰολίζοντα ποτὲ δὲ δωρίζοντα, πάλιν δὲ ἰάζοντα διαλέγεσθαι, [καθάπερ οἶμαι θετταλίζοντα ἢ κρητίζοντα, οἱονεὶ τὴν ἀγορὰν ἐκάλει λιμένα, Θετταλῶν ἀκούσας.] ταῦτα δέ μοι εἴρηται, ὥσπερ ἤδη ἔφην, οὐ κατηγορίας ἕνεκεν, ἀλλ' ὅτι ἀνδρειότατος ἦν ἀνθρώπων πρὸς τὸ ψεῦδος Ὅμηρος καὶ οὐχ ἧττον ἐθάρρει καὶ ἐσεμνύνετο ἐπὶ τῷ ψεύδεσθαι ἢ τῷ τἀληθῆ λέγειν. οὕτω γὰρ σκοποῦσιν οὐδὲν ἔτι φαίνεται παράδοξον οὐδὲ ἄπιστον τῶν ὑπ' ἐμοῦ δεικνυμένων, ἀλλὰ σμικρὰ καὶ ἀνθρώπεια ψεύσματα πρὸς θεῖα καὶ μεγάλα.

---

a 2 *μυρρίνησ* VT 3 *οὐ ξάνθοσ ἀλλὰ σκάμανδροσ* libri, cf. or. X 23 Hom. Il. Υ 74 5 *οὕτωσ* T, om. ceteri 8 *μηνύειν* V 11 *διαστὶ* Rhodomannus, *ἰαστὶ* libri (*θεϊστὶ* corr. rec. V) 23 *πρὸς — φύσιν* corrupta; potuit esse: *πρὸς θεῖα καὶ ἀμήχανον περιέχοντα ἀλαζονείαν*

b 1 *βάττειαν* BT *βατείαν* U *βάτειαν* M 2 *μυῤῥίνης* BT 3 Od. κ 305 13 *χρήσασθαι* BT 14 *ὀνόμασιν* U 17 *καθάπερ — ἀκούσας* seclusit Wil. 23 *ἦν ἀνθρώπων* om. UT

ἐπιχειρήσας γὰρ τὸν πόλεμον εἰπεῖν τὸν γενόμενον τοῖς Ἀχαιοῖς πρὸς τοὺς Τρῶας, οὐκ εὐθὺς ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ὅθεν ἔτυχεν· ὃ ποιοῦσι πάντες οἱ ψευδόμενοι σχεδόν, ἐμπλέκοντες καὶ περιπλέκοντες καὶ οὐθὲν βουλόμενοι λέγειν ἐφεξῆς· ἧττον γὰρ κατάδηλοί εἰσιν· εἰ δὲ μή, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελέγχονται.
25 *τοῦτο δὲ ἰδεῖν ἔστι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις καὶ παρ' ἄλλοις γιγνόμενον, οἳ μετὰ τέχνης ψεύδονται. οἱ δὲ βουλόμενοι τὰ γενόμενα ἐπιδεῖξαι, ὡς ξυνέβη ἕκαστον, οὕτως ἀπαγγέλλουσι, τὸ πρῶτον πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον δεύτερον καὶ τἄλλα ἐφεξῆς ὁμοίως. ἓν μὲν τοῦτο αἴτιον τοῦ μὴ κατὰ φύσιν ἄρξασθαι τῆς ποιήσεως· ἕτερον δέ, ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτῆς καὶ τὸ τέλος μάλιστα ἐπεβούλευσεν*
26 *ἀφανίσαι καὶ ποιῆσαι τὴν ἐναντίαν δόξαν ὑπὲρ αὐτῶν. ὅθεν οὔτε* (15 *τὴν ἀρχὴν οὔτε τὸ τέλος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ἐκ τοῦ εὐθέος, οὐδὲ ὑπέσχετο ὑπὲρ τούτων οὐδὲν ἐρεῖν, ἀλλ' εἴ που καὶ μέμνηται, παρέργως καὶ βραχέως, καὶ δῆλός ἐστιν ἐπιταράττων· οὐ γὰρ ἐθάρρει πρὸς αὐτὰ οὐδὲ ἐδύνατο εἰπεῖν ἑτοίμως. συμβαίνει δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ψευδομένοις ὡς τὸ πολύ γε, ἄλλα μέν τινα λέγειν τοῦ πράγματος καὶ διατρίβειν ἐπ' αὐτοῖς, ὃ δ' ἂν μάλιστα κρύψαι θέλωσιν, οὐ προτιθέμενοι λέγουσιν οὐδὲ προσέχοντι τῷ ἀκροατῇ, οὐδ' ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ τιθέντες, ἀλλ' ὡς ἂν λάθοι μάλιστα, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὅτι αἰσχύνεσθαι ποιεῖ τὸ ψεῦδος καὶ ἀποκνεῖν*
27 *προσιέναι πρὸς αὐτό, ἄλλως τε ὅταν ᾖ περὶ τῶν μεγίστων. ὅθεν οὐδὲ τῇ φωνῇ μέγα λέγουσιν οἱ ψευδόμενοι, ὅταν ἐπὶ τοῦτο ἔλθωσιν· οἱ δέ τινες αὐτῶν βατταρίζουσι καὶ ἀσαφῶς λέγουσιν· οἱ δὲ οὐχ ὡς αὐτοί τι εἰδότες, ἀλλ' ὡς ἑτέρων ἀκούσαντες. ὃς δ' ἂν ἀληθὲς λέγῃ τι, θαρρῶν καὶ οὐδὲν ὑποστελλόμενος λέγει. οὔτε οὖν τὰ περὶ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης Ὅμηρος εἴρηκεν ἐκ τοῦ εὐθέος οὐδὲ παρρησίαν ἄγων ἐπ' αὐτοῖς οὔτε ⟨τὰ⟩ περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς πόλεως. καίτοι γάρ, ὡς ἔφην, ἀνδρειότατος ὢν ὑποκατεκλίνετο καὶ ἡττᾶτο, ὅτι ᾔδει τἀναντία λέγων τοῖς οὖσι καὶ τὸ κεφάλαιον*
28 *αὐτὸ τοῦ πράγματος ψευδόμενος. ἢ πόθεν μᾶλλον ἄρξασθαι ἔπρεπεν ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος καὶ τῆς ὕβρεως τοῦ Ἀλε-*

---

1 *γενόμενον ὑπ' Ἀχαιοῖσ* U 6 *παρ' ἄλλοις* ex coni. scripsi, *ἄλλως* libri, Emper., servato *ἄλλως*, *οἳ* in *οὓ* mutabat 8 *τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον καὶ τὰ ἄλλα* V 10 *μὲν οὖν* B 14 *καὶ* om. V 16 *εἰπεῖν* ex coni. posui, libri *ἐρεῖν* 18 *ὅταν* libri, corr. Emp. 19 *προστιθέμενοι* UT *δέ λέγουσιν* UB 20 *οὐδ' ἐν τῇ αὐτῇ* libri, corr. Reiske Fortasse: *τιθέντες, καὶ διὰ τοῦτο ὅτι οὕτως ἂν λάθοι μάλιστα καὶ ὅτι* etc. *λάθοι* Wil., *λάθοιεν* libri 22 *προσεῖναι* BVU m. pr. (corr. *προσιέναι*) *οὐθὲν* pro *ὅθεν* V 23 *οἱ ψευδόμενοι* om. UT 24 *οὐδὲ οὐχ* V 26 *ἀληθῶσ* T 28 *τὰ* addidit Wil. 30 *οὖσιν* V 32 *ἐπέτρεπεν* V

ξάνδρου, δι' ἣν συνέστη ὁ πόλεμος, ἐπειδὴ συνωργίζοντο ἂν πάντες
οἱ τῇ ποιήσει ἐντυγχάνοντες καὶ συνεφιλονίκουν ὑπὲρ τοῦ τέλους
καὶ μηδεὶς ἠλέει τοὺς Τρῶας ἐφ' οἷς ἔπασχον· [οὕτω γὰρ εὐνούστερον
καὶ προθυμότερον ἕξειν ἔμελλε τὸν ἀκροατήν.] εἰ δ' αὖ ἐβούλετο τὰ 29
μέγιστα καὶ φοβερώτατα εἰπεῖν καὶ πάθη παντοδαπὰ καὶ συμ-
φοράς, ἔτι δὲ ὃ πάντων μάλιστα ἕκαστος ἐπόθει ἀκοῦσαι, τί μεῖζον
ἢ δεινότερον εἶχεν εἰπεῖν τῆς ἁλώσεως; οὔτε ἀνθρώπους πλείους
ἀποθνήσκοντας οὐδὲ οἰκτρότερον τοὺς μὲν ἐπὶ τοὺς βωμοὺς τῶν
θεῶν καταφεύγοντας, τοὺς δὲ ἀμυνομένους ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ
τῶν γυναικῶν, οὔτε γυναῖκας ἢ παρθένους [ἄλλοτε] ἀγομένας [βασι-
λίδας] ἐπὶ δουλείᾳ τε καὶ αἰσχύνῃ, τὰς μὲν ἀνδρῶν, τὰς δὲ πατέρων,
τὰς δὲ ἀδελφῶν ἀποσπωμένας, τὰς δέ τινας αὐτῶν τῶν ἀγαλμάτων,
ὁρώσας μὲν τοὺς φιλτάτους [ἄνδρας] ἐν φόνῳ κειμένους καὶ μὴ δυνα-
μένας ἀσπάσασθαι μηδὲ καθελεῖν τοὺς ὀφθαλμούς, ὁρώσας δὲ τὰ
νήπια βρέφη πρὸς τῇ γῇ παιόμενα ὠμῶς, οὔτε ἱερὰ πορθούμενα θεῶν 30
οὔτε χρημάτων πλῆθος ἁρπαζόμενον οὔτε κατ' ἄκρας ὅλην ἐμπιμπρα-
μένην [τὴν] πόλιν οὔτε μείζονα βοὴν ἢ κτύπον χαλκοῦ τε καὶ πυρὸς
τῶν μὲν φθειρομένων, τῶν δὲ ῥιπτουμένων· ἃ τὸν Πρίαμον πε-
ποίηκε λέγοντα ἐπ' ὀλίγον ὡς ἐσόμενα, ἃ τυχὸν αὐτῷ ὡς γιγνό-
μενα διελθεῖν, ὅπως ἐβούλετο καὶ μεθ' ὅσου τἄλλα εἰώθει δείματος,
ἐκπλήττων τε καὶ αὔξων τὰ μικρότατα. εἰ δέ γε ἤθελεν ἀνδρῶν 31
ἐπισήμων εἰπεῖν θάνατον, πῶς ἀπέλιπε τὸν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ
τὸν τοῦ Μέμνονος καὶ Ἀντιλόχου καὶ Αἴαντος καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου; πῶς δὲ τὴν Ἀμαζόνων στρατείαν καὶ τὴν μάχην ἐκείνην
τὴν λεγομένην τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἀμαζόνος γενέσθαι καλὴν
οὕτως καὶ παράδοξον; ὁπότε τὸν ποταμὸν αὐτῷ πεποίηκε μαχό- 32
μενον ὑπὲρ τοῦ λέγειν τι θαυμαστόν, ἔτι δὲ τοῦ Ἡφαίστου καὶ
τοῦ Σκαμάνδρου μάχην καὶ τῶν ἄλλων θεῶν πρὸς ἀλλήλους, τροπάς
τε καὶ ἥττας καὶ τραύματα [ἐπιθυμῶν ὅ,τι εἴποι μέγα καὶ θαυ-
μαστόν], ὑπὸ ἀπορίας πραγμάτων τοσούτων ἔτι καὶ τηλικούτων

---

1 οὖν ὠργίζοντο (om. ἄν) libri, corr. Reiske 3 οὕτω γὰρ — ἀκροατήν secl. Wil.; ipse transponebom ante ἐπειδὴ l. 1 4 ἔμελλον V 7 ἢ δεινότερον ἔχει B εἶχεν ἢ δεινότερον U scribendum οὔτε γὰρ 8 οὐδ' B 10 ἄλλοσε T? ἄλλοτε et βασιλίδας delet Wil. ἀγομένασ ἢ βασιλίδασ UBT 13 ἄνδρας delevit Wil. 14 καθελεῖν τουσ ἀδελφοὺσ V 15 τέκνα pro βρέφη UBT 16 ἐμπιπραμένην UBT 17 τὴν secl. Wil. 18 φθεγγομένων V 19 ἃ τυχὸν corrupta; ἐξὸν Selden. ὑπάρχον Emp.; fortasse καίτοι ἐξόν 20 καὶ m. V τἄλλα Casaub., τάχα libri εἰώθη UB διηγήματοσ pro δείματοσ UBT 22 θανάτουσ UT 24 στρατιὰν UBT 26 ἢ ὁπότε UT 27 τι om. V 28 [ἐπιθυμῶν — θαυμαστόν] seclusi, secutus Geelium

33 ἀπολειπομένων. ἀνάγκη οὖν ἐκ τούτων ὁμολογεῖν ἢ ἀγνώμονα Ὅμηρον καὶ φαῦλον κριτὴν τῶν πραγμάτων, ὥστε τὰ ἐλάττω καὶ ταπεινότερα αἱρεῖσθαι, καταλιπόντα ἄλλοις τὰ μέγιστά τε καὶ σπουδαιότατα, ἢ μὴ δύνασθαι αὐτόν, ὅπερ εἶπον, ἰσχυρίζεσθαι τὰ ψευδῆ, μηδ' ἐν τούτοις ἐπιδεικνύναι τὴν ποίησιν ἃ ἐβούλετο κρύψαι
34 ὅπως γέγονεν. οὕτως γὰρ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἰθάκην καὶ τὸν θάνατον τῶν μνηστήρων αὐτὸς λέγει, τὰ δὲ μέγιστα τῶν ψευσμάτων οὐχ ὑπέμεινεν εἰπεῖν, τὰ περὶ τὴν Σκύλλαν καὶ τὸν Κύκλωπα καὶ τὰ φάρμακα τῆς Κίρκης, ἔτι δὲ τὴν εἰς ᾅδου κατάβασιν τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλὰ τὸν Ὀδυσσέα ἐποίησε διηγούμενον τοῖς περὶ τὸν Ἀλκίνοον· ἐκεῖ δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν ἵππον καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας διεξιόντα τὸν Δημόδοκον ἐν ᾠδῇ δι' ὀλίγων ἐπῶν.
35 δοκεῖ δέ μοι μηδὲ προθέσθαι ταῦτα τὴν ἀρχήν, ἅτε οὐ γενόμενα, προϊούσης δὲ τῆς ποιήσεως, ἐπεὶ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους ῥᾳδίως πάντα πειθομένους, καταφρονήσας αὐτῶν καὶ ἅμα χαριζόμενος τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ἀτρείδαις πάντα συγχέαι καὶ μεταστῆσαι τὰ πράγματα εἰς τοὐναντίον. λέγει δὲ ἀρχόμενος,

μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων· αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν (16
οἰωνοῖσί τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

36 ἐνταῦθά φησι περὶ μόνης ἐρεῖν τῆς τοῦ Ἀχιλλέως μήνιδος καὶ τὰς συμφορὰς καὶ τὸν ὄλεθρον τῶν Ἀχαιῶν, ὅτι πολλὰ καὶ δεινὰ ἔπαθον

---

1 post ἀπολειπομένων libri addunt: ἔστι δὲ τοιαῦτα τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Πριάμου· (Hom. Il. X 60 sq.)

ὅν ῥα πατὴρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ
αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα,
υἱάς τ' ὀλλυμένουσ ἑλκυσθείσας τε θύγατρας
καὶ θαλάμους κεραϊζομένους καὶ νήπια τέκνα (160 M)
βαλλόμενα ποτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηιοτῆτι,
ἑλκομένας τε νυοὺς ὀλοῇς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν·
αὐτὸν δ' ἂν πύματόν με κύνες πρώτῃσι θύρῃσιν
ὠμησταὶ ἐρύουσιν, ἐπεί κέ τις ὀξέϊ χαλκῷ
τύψας ἠὲ βαλὼν ῥεθέων ἐκ θυμὸν ἕληται.

1 τε pro ῥα UBV 2 φθίσῃ UBV 3 om. UBV 5 ποτὶ UV προτὶ BT 7 δ' ἀμπύματον V προτῃισι V 8 ἐπὴν καί τισ ὀξέϊ δουρὶ V

---

1 ἀγνόμονα V 3 τε om. V 5 μηδ' ἐν Emperius dubit., ἐν δὲ libri 6 οὕτω γὰρ BT 12 ἐν ᾠι δὴ U 13 γινόμενα UB 21 δ' BT κύνεσιν V 23 φησὶν U

καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο καὶ ἄταφοι ἔμειναν, ὡς ταῦτα μέγιστα τῶν
γενομένων καὶ ἄξια τῆς ποιήσεως, καὶ τὴν τοῦ Διὸς βουλὴν ἐν
τούτοις φησὶ τελεσθῆναι, ὥσπερ οὖν καὶ συνέβη· τὴν δὲ ὕστερον
μεταβολὴν τῶν πραγμάτων καὶ τὸν τοῦ Ἕκτορος θάνατον, ἃ ἔμελλε
χαριεῖσθαι, ⟨οὐ φαίνεται⟩ ὑποθέμενος, οὐδὲ ὅτι ὕστερον ἑάλω τὸ
Ἴλιον· ἴσως γὰρ οὐκ ἦν πω βεβουλευμένος ἀναστρέφειν ἅπαντα.
ἔπειτα βουλόμενος τὴν αἰτίαν εἰπεῖν τῶν κακῶν, ἀφεὶς τὸν Ἀλέ- 37
ξανδρον καὶ τὴν Ἑλένην περὶ Χρύσου φλυαρεῖ καὶ τῆς ἐκείνου
θυγατρός.

ἐγὼ οὖν ὡς ἐπυθόμην παρὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερέων ἑνὸς εὖ
μάλα γέροντος ἐν τῇ Ὀνοῦφι, ἄλλα τε πολλὰ τῶν Ἑλλήνων κατα-
γελῶντος ὡς οὐθὲν εἰδότων ἀληθὲς περὶ τῶν πλείστων, καὶ μάλιστα
δὴ τεκμηρίῳ τούτῳ χρωμένου ὅτι Τροίαν τέ εἰσι πεπεισμένοι ὡς
ἁλοῦσαν ὑπὸ Ἀγαμέμνονος καὶ ὅτι Ἑλένη συνοικοῦσα Μενελάῳ
ἠράσθη Ἀλεξάνδρου· καὶ ταῦτα οὕτως ἄγαν πεπεισμένοι εἰσὶν ὑφ'
ἑνὸς ἀνδρὸς ἐξαπατηθέντες ὥστε καὶ ὀμόσαι ἕκαστος. ἔφη δὲ 38
πᾶσαν τὴν πρότερον ἱστορίαν γεγράφθαι παρ' αὐτοῖς, τὴν μὲν
ἐν τοῖς ἱεροῖς, τὴν δ' ἐν στήλαις τισί, τὰ δὲ μνημονεύεσθαι μόνον
ὑπ' ὀλίγων, τῶν στηλῶν διαφθαρεισῶν, πολλὰ δὲ καὶ ἀγνοεῖσθαι
τῶν ἐν ταῖς στήλαις γεγραμμένων διὰ τὴν ἀμαθίαν τε καὶ ἀμέλειαν
τῶν ἐπιγιγνομένων· εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ἐν τοῖς νεωτάτοις τὰ περὶ
τὴν Τροίαν· τὸν γὰρ Μενέλαον ἀφικέσθαι παρ' αὐτοὺς καὶ διη-
γήσασθαι ἅπαντα ὡς ἐγένετο. δεομένου δέ μου διηγήσασθαι, 39
τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἐβούλετο, λέγων ὅτι ἀλαζόνες εἰσὶν οἱ Ἕλληνες
καὶ ἀμαθέστατοι ὄντες πολυμαθεστάτους ἑαυτοὺς νομίζουσι· τούτου
δὲ μηθὲν εἶναι νόσημα χαλεπώτερον μήτε ἑνὶ μήτε πολλοῖς ἢ ὅταν
τις ἀμαθὴς ὢν σοφώτατον ἑαυτὸν νομίζῃ. τοὺς γὰρ τοιούτους
τῶν ἀνθρώπων μηδέποτε δύνασθαι τῆς ἀγνοίας ἀπολυθῆναι. οὕτως 40
δέ, ἔφη, γελοίως ἀπὸ τούτων διάκεισθε ὑμεῖς ὥστε ποιητὴν ἕτερον
Ὁμήρῳ πεισθέντα καὶ ταὐτὰ πάντα ποιήσαντα περὶ Ἑλένης, Στησί-
χορον, ὡς οἶμαι, τυφλωθῆναί φατε ὑπὸ τῆς Ἑλένης, ὡς ψευσά-
μενον, αὖθις δὲ ἀναβλέψαι τἀναντία ποιήσαντα. καὶ ταῦτα λέ-

---

4 ἔμελλεν U 5 οὐ φαίνεται ex coni. addidi, οὐχ Emperius ὑποθέμενος ex coni. posui ὑπεχόμενοσ libri, ὑποσχόμενος Emperius 11 ἐν τῷ ὄνυχι libri, corr. Morelius γέροντος scripsi, λέγοντος libri 12 μάλιστα δὲ libri, corr. Emp. 13 χρωμένῳ libri, praeter T 16 ἐξαπατηθέντοσ B ὀμῶσαι B 18 δὲ ἐν UB 19 ἀγνοεῖσθαι ex coni. dedi ἀπιστεῖσθαι libri, ἀϊστοῦσθαι Reiske 20 ταῖσ om. UBT 21 ταύτασ V 25 πολυμαθέστατοσ U 29 διακεῖσθαι ὑμᾶσ libri, corr. Ven.? malim ὑπὸ τούτου 30 ταῦτα πάντα libri, corr. Reiske 31 ποτε pro φατε B fortasse: καὶ ⟨οἱ⟩ ταῦτα λέγοντες

41 γοντες οὐδὲν ἧττον ἀληθῆ φασιν εἶναι τὴν Ὁμήρου ποίησιν καὶ
⟨ἀκούοντες⟩ τὸν μὲν Στησίχορον ἐν τῇ ὕστερον ᾠδῇ λέγειν ὅτι τὸ
παράπαν οὐδὲ πλεύσειεν ἡ Ἑλένη οὐδαμόσε, ἄλλους δέ τινας ὡς
ἁρπασθείη μὲν Ἑλένη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, δεῦρο δὲ παρ' ἡμᾶς
εἰς Αἴγυπτον ἀφίκοιτο καὶ τοῦ πράγματος οὕτως ἀμφισβητου-
μένου καὶ πολλὴν ἄγνοιαν ἔχοντος, οὐδὲ οὕτως ὑποπτεῦσαι δύνανται
42 τὴν ἀπάτην. τούτου δὲ αἴτιον ἔφη εἶναι ὅτι φιλήκοοί εἰσιν οἱ
Ἕλληνες· ἃ δ' ἂν ἀκούσωσιν ἡδέως τινὸς λέγοντος, ταῦτα καὶ
ἀληθῆ νομίζουσι, καὶ τοῖς μὲν ποιηταῖς ἐπιτρέπουσιν ὅ,τι ἂν
θέλωσι ψεύδεσθαι καί φασιν ἐξεῖναι αὐτοῖς, ὅμως δὲ πιστεύουσιν
οἷς ἂν ἐκεῖνοι λέγωσι, καὶ μάρτυρας αὐτοὺς ἐπάγονται ἐνίοτε περὶ
ὧν ἀμφισβητοῦσι· παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις μὴ ἐξεῖναι μηδὲν ἐμμέτρως
λέγεσθαι μηδὲ εἶναι ποίησιν τὸ παράπαν· ἐπίστασθαι γὰρ ὅτι
φάρμακον τοῦτο ἡδονῆς ἐστι πρὸς τὴν ἀκοήν. ὥσπερ οὖν οἱ δι-
ψῶντες οὐδὲν δέονται οἴνου, ἀλλ' ἀπόχρη αὐτοῖς ὕδατος πιεῖν,
οὕτως οἱ τἀληθῆ εἰδέναι θέλοντες οὐδὲν δέονται μέτρων, ἀλλ'
43 ἐξαρκεῖ αὐτοῖς ἁπλῶς ἀκοῦσαι. ἡ δὲ ποίησις ἀναπείθει τὰ ψευδῆ
ἀκούειν ὥσπερ ⟨ὁ⟩ οἶνος πίνειν μάτην.

ὡς οὖν ἤκουσα παρ' ἐκείνου, πειράσομαι εἰπεῖν, προστιθεὶς
ἐξ ὧν ἐδόκει μοι ἀληθῆ τὰ λεγόμενα. ἔφη γὰρ ἐν Σπάρτῃ γενέσθαι
Τυνδάρεων σοφὸν ἄνδρα καὶ βασιλέα μέγιστον, τούτου δὲ καὶ
Λήδας δύο θυγατέρας κατὰ ταὐτὸ ὥσπερ ἡμεῖς ὀνομάζομεν, Κλυ- (16
ταιμνήστραν καὶ Ἑλένην, καὶ δύο ἄρρενας παῖδας διδύμους καλοὺς
44 καὶ μεγάλους καὶ πολὺ τῶν Ἑλλήνων ἀρίστους. εἶναι δὲ τὴν Ἑλένην
ἐπὶ κάλλει περιβόητον καὶ πολλοὺς μνηστῆρας αὐτῆς ἔτι σμικρᾶς
παιδὸς οὔσης γενέσθαι καὶ ἁρπαγὴν ὑπὸ Θησέως βασιλέως ὄντος
Ἀθηνῶν. τοὺς οὖν ἀδελφοὺς τῆς Ἑλένης εὐθέως ἐλθεῖν εἰς τὴν
τοῦ Θησέως χώραν καὶ πορθῆσαι τὴν πόλιν καὶ κομίσασθαι τὴν
ἀδελφήν. τὰς μὲν οὖν ἄλλας γυναῖκας ἀφιέναι λαβόντας· τὴν δὲ
τοῦ Θησέως μητέρα αἰχμάλωτον ἄγειν, τιμωρουμένους αὐτόν· εἶναι
γὰρ αὐτοὺς ἀξιομάχους πρὸς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ καταστρέ-

---

1 εἶναι om. B 2 ⟨ἀκούοντες⟩ ex coni. supplevi 3 ἄλλους δέ τινας ex coni. dedi, libri ἄλλοι δέ τινες 5 ἀφίκετο UBT 6 ἄγνοιαν παρέχοντοσ V 7 φιλήκοοι Dindorf, φιλήδονοι libri 9 νομίζουσιν U 12 μηδὲν Reiske μηδὲ libri 14 ἔτι pro ἐστι V 17 ἀκοῦσαι ἁπλῶσ T 18 καὶ ὥσπερ UBT ὁ add. Geelius οἶνον UBT 21 Τυνδάρεω libri, praeter M 22 κατ' αὐτὸ V ἅσπερ BT κλυταιμήτραν V 23 διδύμουσ om T 26 γενέσθαι δὴ ἁρπαγὴν V γενέσθαι δὴ αὐτῆσ ἁρπαγὴν T γενέσθαι δὲ αὐτῆσ ἁρπαγὴν UB, corr. Dindorf 29 ἀφιέναι T ἀπιέναι ceteri 30 αὐτὸν Rhodom. αὐτὴν libri

ψασθαι ῥᾳδίως ἄν, εἰ ἐβούλοντο. εἶπον οὖν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν 45
ταῦτα λέγεται, καὶ προσέτι ὡς αὐτὸς ἑορακὼς εἴην ἐν Ὀλυμπίᾳ
ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τοῦ νεὼ τῆς Ἥρας ὑπόμνημα τῆς ἁρπαγῆς
ἐκείνης ἐν τῇ ξυλίνῃ κιβωτῷ τῇ ἀνατεθείσῃ ὑπὸ Κυψέλου, τοὺς
Διοσκόρους ἔχοντας τὴν Ἑλένην ἐπιβεβηκυῖαν τῇ κεφαλῇ τῆς Αἴ-
θρας καὶ τῆς κόμης ἕλκουσαν, καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγεγραμμένον
ἀρχαίοις γράμμασι. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἔφη, φοβούμενος τοὺς 46
Τυνδαρίδας ὁ Ἀγαμέμνων· ἠπίστατο γὰρ ὅτι ξένος ὢν καὶ ἔπηλυς
ἄρχοι τῶν Ἀργείων· ἐβούλετο προσλαβεῖν αὐτοὺς κηδεύσας, καὶ
διὰ τοῦτο ἔγημε Κλυταιμνήστραν· τὴν δὲ Ἑλένην ἐμνήστευε μὲν
τῷ ἀδελφῷ, οὐδεὶς δὲ ἔφασκε τῶν Ἑλλήνων ἐπιτρέψειν, καὶ γὰρ
προσήκειν ἕκαστος αὐτῷ τοῦ γένους μᾶλλον ἢ Μενελάῳ, Πελοπίδῃ
ὄντι. ἧκον δὲ καὶ ἔξωθεν πολλοὶ μνηστῆρες διά τε τὴν δόξαν τὴν
περὶ τοῦ κάλλους καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἀδελφῶν καὶ τοῦ πατρός.
ἐδόκει οὖν μοι καὶ τοῦτο ἀληθὲς λέγειν, ὅπου τὴν Κλεισθένους 47
θυγατέρα τοῦ Σικυωνίων τυράννου καὶ τῶν ἀπὸ Ἰταλίας τινὰ
μνηστεῦσαί φασιν· ἔτι δὲ Ἱπποδάμειαν τὴν Οἰνομάου Πέλοψ
ἔγημεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἀφικόμενος, Θησεὺς δὲ ἀπὸ τοῦ Θερμώδοντος
ποταμοῦ μίαν τῶν Ἀμαζόνων· ὡς δὲ ἐκεῖνος ἔφη, καὶ τὴν Ἰὼ 48
ἀφικέσθαι ἐκδοθεῖσαν εἰς Αἴγυπτον, ἀλλὰ μὴ βοῦν γενομένην οὕτως
οἰστρήσασαν ἐλθεῖν. οὕτως δὲ ἔθους ὄντος ἐκδιδόναι καὶ λαμ-
βάνειν γυναῖκας παρ' ἀλλήλων καὶ τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας τοῖς
ἐνδοξοτάτοις, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀφικέσθαι κατὰ μνηστείαν ἔφη,
πιστεύοντα τῇ δυνάμει τοῦ πατρός, σχεδόν τι βασιλεύοντος τῆς
Ἀσίας ἁπάσης, καὶ οὐδὲ πολὺ τῆς Τροίας ἀπεχούσης, ἄλλως τε
καὶ τῶν Πελοπιδῶν ἤδη δυναστευόντων ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ πολλῆς
ἐπιμιξίας γενομένης. ἐλθόντα δὲ μετὰ πολλοῦ πλούτου καὶ παρα- 49
σκευῆς ὡς ἐπὶ μνηστείαν, καὶ διαφέροντα κάλλει, εἰς λόγους αὐτὸν
καταστῆναι Τυνδάρεῳ τε καὶ τοῖς ἀδελφοῖς τῆς Ἑλένης, λέγοντα
περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Πριάμου καὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλήθους καὶ
τῆς ἄλλης δυνάμεως, καὶ ὅτι αὐτοῦ γίγνοιτο ἡ βασιλεία· τὸν δὲ

---

1 εἰ om. B βούλοιντο M 2 πρὸσ ἔτιοσ U (pro ἔτι ὡσ) ἑωρακὼσ BT 7 γράμμασιν U 8 τυνδαρείδασ T 9 ἄρχει T κηδεστὰσ UT 10 ἔγημαι B κλυταιμήστραν V 11 γὰρ om. V 12 πελοπηδηι V (?) 15 κλεισθένουσ VT πλησθένουσ UB 16 σικυωνίου libri, praeter V τινὰ om. V τινασ T 17 φασί τινα μνηστεῦσαι (hoc ord.) B 21 οὕτω δὲ B 22 τοὺσ ἐνδοξοτάτουσ VUT καὶ τοὺσ ἐνδ. B, corr. Emp. 24 βασιλεύοντοσ T βασιλεύοντα ceteri 27 καὶ πολλῆσ παρασκευῆσ U 28 καλεῖ αὐτὸν εἰσ λόγουσ UBM κάλλει αὐτὸν εἰσ λόγουσ T κάλλει εἰστ (sic!) λόγουσ αὐτὸν V 29 καὶ λέγοντα libri, corr. Reiske 30 ἀρχῆσ τοῦ Πριάμου BT (προιάμου B)

*Μενέλαον ἰδιώτην ἔφη εἶναι· τοῖς γὰρ Ἀγαμέμνονος παισίν, ἀλλ'
οὐκ ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν προσήκειν· καὶ ὡς θεοφιλὴς εἴη καὶ ὡς ἡ
Ἀφροδίτη αὐτῷ ὑπόσχοιτο τὸν ἄριστον γάμον τῶν ἐν ἀνθρώποις·
αὐτὸς οὖν προκρῖναι τὴν ἐκείνου θυγατέρα, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν ἐκ
τῆς Ἀσίας τινά, εἰ βούλοιτο, εἴτε τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως εἴτε*
50 *τοῦ Ἰνδῶν. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἁπάντων ἔλεγεν αὐτὸς ἄρχειν
ἀρξάμενος ἀπὸ Τροίας μέχρι Αἰθιοπίας· καὶ γὰρ Αἰθιόπων βασι-
λεύειν τὸν αὐτοῦ ἀνεψιὸν Μέμνονα, ἐκ Τιθωνοῦ ὄντα τοῦ Πριάμου
ἀδελφοῦ. καὶ ἄλλα πολλὰ ἔλεγεν ἐπαγωγά, καὶ δῶρα ἐδίδου τῇ
τε Λήδᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς προσήκουσιν, ὅσα οὐδὲ ξύμπαντες
οἱ Ἕλληνες ἐδύναντο. ἔφη δὲ καὶ ξυγγενὴς εἶναι τῆς Ἑλένης καὶ
αὐτός· ἀπὸ γὰρ Διὸς εἶναι τὸν Πρίαμον· πυνθάνεσθαι δὲ κἀκεί-
νους καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν Διὸς ὄντας. τῷ δὲ Ἀγαμέμνονι καὶ
τῷ Μενελάῳ μὴ προσήκειν ὀνειδίζειν αὐτῷ τὴν πατρίδα· καὶ γὰρ
αὐτοὺς εἶναι Φρύγας ἀπὸ Σιπύλου. πολὺ δὴ κρεῖττον τοῖς
βασιλεῦσι κηδεύειν τῆς Ἀσίας ἢ τοῖς ἐκεῖθεν μετανάσταις. καὶ
γὰρ Λαομέδοντα Τελαμῶνι δοῦναι τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Ἡσιό-
νην· ἐλθεῖν γὰρ αὐτὸν εἰς Τροίαν μνηστῆρα [μετὰ Ἡρακλέους],
ἄγειν δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα φίλον ὄντα καὶ ξένον Λαομέδοντι.*
51 *πρὸς οὖν ταῦτα ὁ Τυνδάρεως ἐβουλεύετο μετὰ τῶν παίδων. καὶ
ἐδόκει αὐτοῖς σκοποῦσιν οὐ χεῖρον εἶναι προσλαβεῖν τοὺς ἐκ τῆς
Ἀσίας βασιλέας. τὴν μὲν γὰρ Πελοπιδῶν οἰκίαν ἔχειν Κλυταιμ-
νήστραν συνοικοῦσαν Ἀγαμέμνονι· λοιπὸν δέ, εἰ Πριάμῳ κηδεύσειαν,
καὶ τῶν ἐκεῖ πραγμάτων κρατεῖν καὶ μηδένα αὐτοὺς κωλύειν τῆς
Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ἄρχειν ἁπάσης. πρὸς δὲ ταῦτα ἠγωνί-*
52 *ζετο μὲν ὁ Ἀγαμέμνων, ἡττᾶτο δὲ τοῖς δικαίοις. ἔφη γὰρ ὁ Τυν-
δάρεως ἱκανὸν εἶναι αὐτῷ κηδεύσαντι· καὶ ἅμα ἐδίδασκεν ὅτι οὐδὲ
συμφέροι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τυγχάνειν τῶν ἴσων· οὕτω γὰρ μᾶλλον
ἐπιβουλεύσειν· οὐδὲ γὰρ Ἀτρεῖ Θυέστην εὔνουν γενέσθαι. μάλιστα
δ' ἔπειθε λέγων [αὐτὸν] ὅτι οὐκ ἀνέξονται οἱ ἄλλοι μνηστῆρες τῶν
Ἑλλήνων ἀποτυχόντες, οὔτε Διομήδης οὔτε Ἀντίλοχος οὔτε Ἀχιλλεύς,
ἀλλὰ πολεμήσουσι· καὶ ὅτι κινδυνεύσει τοὺς δυνατωτάτους ποιῆσαι*

---

1 *Μενέλεω* V *Μενέλεων* ceteri *ἀλλ' οὐ κἀκείνῳ* B 7 *μέχρισ* BTM 16 *μεταναστᾶσι* Cobetus 18 [*μετὰ Ἡρακλέους*] seclusi 21 *αὐτοὺσ* V 22 *τῶν μὲν γὰρ* libri, corr. Reiske *οἰκίαν* TM *οἰκείαν* UBV 23 *συοι-κοῦσαν* (sic!) U *κηδεύσειε* BV *κηδεύσειεν* UTM, corr. Ven. 24 ⟨*ἂν*⟩ *κρατεῖν*? 28 *συμφέρει* BT *οὕτωσ* VM 29 *θυέστιν* U 30 *δ'* om. U *δὲ* V *ἔπειθε λέγων αὐτὸν* UBT *ἔπιθεν λέγων αὐτὸν* VM *αὐτὸν* del. Emperius dub. 32 malim *ποιήσασθαι, αὐτῷ πολεμίους* Reiske

τῶν Ἑλλήνων πολεμίους. κρεῖττον οὖν εἶναι μὴ καταλιπεῖν ἀρχὴν 53
πολέμου καὶ στάσεως ἐν τοῖς Ἕλλησι. τὸν δὲ ἄχθεσθαι μέν, οὐκ
ἔχειν δὲ ὅπως κωλύσῃ τὸν Τυνδάρεων· κύριον γὰρ εἶναι τῆς αὑτοῦ
θυγατρός· καὶ ἅμα φοβεῖσθαι τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ οὕτως δὴ
λαβεῖν Ἀλέξανδρον τὴν Ἑλένην ἐκ τοῦ δικαίου, πείσαντα τοὺς γονεῖς
αὐτῆς καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἀφικέσθαι ἄγοντα μετὰ πολλοῦ ζήλου
καὶ χαρᾶς· καὶ τόν τε Πρίαμον καὶ τὸν Ἕκτορα καὶ τοὺς ἄλλους
ἅπαντας ἥδεσθαι τῷ γάμῳ, καὶ τὴν Ἑλένην ὑποδέχεσθαι μετὰ
θυσιῶν καὶ εὐχῶν. Σκόπει δέ, ἔφη, τὴν εὐήθειαν τοῦ ἐναντίου 54
λόγου, εἴ σοι δοκεῖ δυνατὸν εἶναι πρῶτον μὲν ἐρασθῆναί τινα
γυναικός, ἣν οὐπώποτε εἶδεν· ἔπειτα καὶ πεῖσαι καταλιποῦσαν
τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πατρίδα καὶ πάντας τοὺς ἀναγκαίους, ἔτι δὲ
οἶμαι θυγατρίου γεγονυῖαν μητέρα, συνακολουθῆσαι ἀνδρὶ ἀλλοφύλῳ.
διὰ ταύτην γὰρ τὴν ἀλογίαν συνέπλασαν τὸν περὶ τῆς Ἀφροδίτης
μῦθον πολὺ τούτων ἀποπληκτότερον. εἰ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνε- 55
θυμήθη, πῶς ὅ τε πατὴρ ἐπέτρεψεν οὐκ ὢν ἀνόητος, ἀλλὰ καὶ
σφόδρα δοκῶν νοῦν ἔχειν, ἥ τε μήτηρ; πῶς δὲ εἰκὸς τὸν Ἕκτορα
ὕστερον μὲν ὀνειδίζειν καὶ λοιδορεῖσθαι αὐτῷ περὶ τῆς ἁρπαγῆς,
ὥς φησιν Ὅμηρος· λέγει γὰρ οὕτως·

> Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανές, ἠπεροπευτά,
> αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.
> οὐ γάρ τοι χραίσμῃ κίθαρις τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης
> ἥ τε κόμη τό τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης·

ἐξ ἀρχῆς δὲ πράττοντι συγχωρῆσαι ταῦτα; ὅ τε Ἕλενος πῶς οὐ 56
προέλεγε μάντις ὤν, ἥ τε Κασσάνδρα θεοφορουμένη, πρὸς δὲ τού-
τοις ὁ Ἀντήνωρ δοκῶν φρονεῖν, ἀλλ' ὕστερον ἠγανάκτουν καὶ ἐπέ-
πληττον ἐπὶ πεπραγμένοις, ἐξὸν ἀφ' ἑστίας κωλύειν; ἵνα δὲ
εἰδῇς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἠλιθιότητος καὶ ὡς τὰ ψευδῆ ἀλλήλοις
μάχεται· λέγουσι γὰρ ὡς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν Ἡρακλῆς πεπορθήκει
τὴν πόλιν διὰ μικρὰν πρόφασιν, ὀργισθεὶς ὑπὲρ ἵππων, ὅτι ὑπο-
σχόμενος αὐτῷ δώσειν ὁ Λαομέδων ψεύσαιτο. καὶ ἐγὼ ἀνεμνήσθην 57
τῶν ἐπῶν, ἐν οἷς ταῦτά φησιν·

---

3 *κωλύσει* V *Τυνδάρεω* libri 4 *οὕτω* BT 6 *αὐτοὺσ* pro *αὐτῆσ* UB 11 *καὶ πεῖσαι* UBT *καὶ ἐλπίσαι* VM unde *συνακολουθήσειν* Hertlein 17 *πῶς δὲ* scripsi, *πῶσ γὰρ* libri 20 *ἄριστα* M *ἢ περιπευτά* U cf. *Γ* 39 sq. 21 *ὄφελοσ* M *ἔμμεναι* UBT 22 *χραίσμοι* V 23 *κορίῃισι* U 27 *ἐξὸν ἀφικέσθαι κωλύειν* libri, corr. Wyttenb. 29 *πεπορθήκοι* Hertlein 30 *ἵπποτ* (ω ω superscr.) (sic!) V 31 *δώσιν* U

ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἕνεχ' ἵππων Λαομέδοντος
ἓξ οἴῃς σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν
Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.

Οὔκουν, εἶπεν, οὐδὲ τοῦτο ἀληθὲς λέγουσι. πῶς γὰρ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ [οὕτω] πόλις ἁλοῦσα καὶ ἐρημωθεῖσα τοσαύτην ἐπίδοσιν ἔσχεν ὡς μεγίστην γενέσθαι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν; πῶς δὲ ὁ μὲν Ἡρακλῆς σὺν ἓξ ναυσὶν εἷλεν ἐκ πολλοῦ ἀπόρθητον οὖσαν, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ μετὰ νεῶν χιλίων καὶ διακοσίων ἐλθόντες οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν; ἢ (16
πῶς τὸν Πρίαμον εἴασε βασιλεύειν ὁ Ἡρακλῆς, ἀποκτείνας αὐτοῦ τὸν πατέρα, ὡς πάντων ἐχθρότατον, ἀλλ' οὐκ ἄλλον τινὰ ἀπέδειξεν
58 ἄρχοντα τῆς χώρας; εἰ δ' ἦν οὕτως ὥς φασι, πῶς οὐκ ἔφριττον οἱ Τρῶες καὶ ὁ Πρίαμος τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἔχθραν, εἰδότες ὅτι καὶ πρότερον οὐδὲν τηλικοῦτον ἐξαμαρτόντες ἀπώλοντο καὶ ἀνάστατοι ἐγένοντο, καὶ πολλοὶ μνημονεύοντες τὴν ἅλωσιν * μηδὲν τούτων ἐννοῆσαι μηδὲ κωλῦσαι τὸν Ἀλέξανδρον μηδένα αὐτῶν; τίνα δὲ τρόπον ἀφικόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα συνῆν τῇ Ἑλένῃ καὶ διελέγετο καὶ τελευτῶν ἀνέπεισεν αὐτὴν ⟨φυγεῖν⟩, μήτε γονέων μήτε πατρίδος μήτε ἀνδρὸς ἢ θυγατρὸς μήτε τῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησι φήμης φροντίσασαν, ἀλλὰ μηδὲ τοὺς ἀδελφοὺς φοβηθεῖσαν περιόντας, οἵ πρότερον αὐτὴν ἀφείλοντο Θησέως καὶ οὐ περιεῖδον
59 ἁρπασθεῖσαν; τοῦτο μὲν γὰρ παρόντα τὸν Μενέλαον πῶς ταῦτα ἔλαθε γιγνόμενα; τοῦτο δὲ ἀπόντος ἀνδρὸς γυναῖκα εἰς ὁμιλίαν ἀφικνεῖσθαι ξένῳ ἀνδρὶ πῶς εἰκός [τοῦτο δὲ] μηδὲ τῶν ἄλλων μηδένα αἰσθέσθαι τὴν ἐπιβουλὴν ἢ αἰσθομένους κρύψαι, προσέτι δὲ τὴν Αἴθραν τὴν τοῦ Θησέως μητέρα συναπᾶραι αὐτῇ αἰχμάλωτον οὖσαν; — οὐ γὰρ ἱκανὸν ἦν Πιτθέως θυγατέρα οὖσαν ἐν
60 Σπάρτῃ δουλεύειν, ἀλλ' ᾑρεῖτο ἀκολουθεῖν εἰς Τροίαν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀδεῶς καὶ μετὰ τοσαύτης ἐξουσίας ἔπραττε τὸ πρᾶγμα, ὥστε οὐκ ἦν ἱκανὸν αὐτῷ τὴν γυναῖκα ἀπαγαγεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ χρήματα προσεπέθετο — καὶ μηδὲ ἐπαναχθῆναι μηδένα αὐτῷ, μήτε

---

1 cf. *E* 640 sq. 2 οἴαισ V οἶαισ M παυροτέροισ UBT 3 ἐξαλάπαξαι UBM χηρῶσαι BM 4 λέγουσιν M 5 οὕτωσ UM non tolerat Wil. 10 ἄλλον κάλλον M ὑπέδειξεν U 11 εἰ δ' οὖν οὕτω (vel- ωσ) πῶσ φασιν libri, corr. Geelius πῶσ γὰρ libri, γὰρ del. v 13 ἐξαμαρτῶντεσ T 14 μηδὲν τοιοῦτον BT post ἅλωσιν Reiske, ante πολλοὶ Kaibel lacunam statuit 17 ⟨φυγεῖν⟩ supplevit Reiske 18 τοῖσ pro τῆσ B 19 φροτίσασαν V 20 ἀφείλαντο V (corr. vulg.) ἀφίλαντο M περιίδον UBM 21 ἁρπασθεῖσαν Wil., ἀφαιρεθεῖσαν VUBT ἀφερεθεῖσαν M τὸν Μενέλεω V τὸν Μενέλεων ceteri 22 τὰ γιγνόμενα UVM 23 τοῦτο δὲ seclusi 25 αὐτὴν UB 26 οὐ γὰρ ἦν ἱκανὸν UT Πιτθέωσ θυγατέρα VM Θησέωσ μητέρα ceteri 27 ἀλλὰ UBMT

τῶν τοῦ Μενελάου μήτε τῶν τοῦ Τυνδάρεω μήτε τοὺς ἀδελφοὺς
τῆς Ἑλένης, καὶ ταῦτα νεῶν οὐσῶν ἐν τῇ Λακωνικῇ, ἔτι δὲ πρό-
τερον πεζῇ ἀπὸ Σπάρτης ἐπὶ θάλατταν κατιόντων, παραχρῆμα,
ὡς εἰκός, περιβοήτου γενομένης τῆς ἁρπαγῆς; καὶ οὕτω μὲν οἱ
δυνατὸν ἐλθεῖν Ἑλένην μετὰ Ἀλεξάνδρου· γάμῳ δὲ παρ' ἑκόντων
δοθεῖσαν τῶν οἰκείων. οὕτω γὰρ εὔλογον ἦν τήν τε Αἴθραν 61
ἀφικέσθαι μετ' αὐτῆς καὶ τὰ χρήματα κομισθῆναι. οὐδὲν γὰρ
τούτων ἁρπαγῆς, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον γάμου σημεῖόν ἐστιν.
ἐπεὶ δέ, ὡς ἔφην, γαμήσας ὁ Ἀλέξανδρος ἀπηλλάγη μετ' αὐτῆς,
ὅ τε Μενέλαος ἠνιᾶτο τῆς μνηστείας ἀποτυχὼν καὶ τὸν ἀδελφὸν
ᾐτιᾶτο, καὶ ἔφη προδοθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, ὅ τε Ἀγαμέμνων ἐκείνου 62
μὲν ἧττον ἐφρόντιζε, τὸν Ἀλέξανδρον δὲ ἐφοβεῖτο καὶ ὑπώπτευε
μήποτε ἀντιποιήσηται τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πραγμάτων, προσηκόντων
αὐτῷ διὰ τὸν γάμον. οὕτω δὴ καὶ τοὺς ἄλλους συγκαλεῖ τοὺς
μνηστῆρας τῆς Ἑλένης, καὶ ἔφη ὑβρισθῆναι αὐτοὺς ἅπαντας, καὶ
τὴν Ἑλλάδα καταφρονηθῆναι, καὶ τὴν ἀρίστην γυναῖκα οἴχεσθαι
εἰς τοὺς βαρβάρους ἐκδοθεῖσαν, ὡς οὐδενὸς ὄντος ἀξίου παρ'
αὐτοῖς. ταῦτα λέγων τὸν μὲν Τυνδάρεων παρῃτεῖτο καὶ συγγνώμην 63
ἔχειν ἐκέλευε· παραλογισθῆναι γὰρ αὐτὸν ὑπὸ δώρων· τὸν δὲ
Ἀλέξανδρον αἴτιον ἁπάντων ἀπέφαινε καὶ τὸν Πρίαμον· καὶ παρε-
κάλει συστρατεύειν ἐπὶ τὴν Τροίαν· πολλὰς γὰρ ἐλπίδας ἔχειν
αἱρήσειν αὐτὴν συναραμένων ἁπάντων. γενομένου δὲ τούτου πολλὰ
χρήματα διαρπάσειν αὐτοὺς καὶ χώρας κρατήσειν τῆς ἀρίστης.
εἶναι γὰρ τὴν μὲν πόλιν πλουσιωτάτην ἁπασῶν, τοὺς δὲ ἀνθρώ-
πους ὑπὸ τρυφῆς διεφθαρμένους· ἔχειν δὲ καὶ συγγενεῖς πολλοὺς
ἐν τῇ Ἀσίᾳ τοὺς ἀπὸ Πέλοπος, οἳ συμπράξουσιν αὐτῷ, μισοῦντες
τὸν Πρίαμον. ταῦτα δὴ ἀκούοντες, οἱ μέν τινες ὠργίζοντο καὶ 64
ἀτιμίαν τῷ ὄντι ἐνόμιζον τῆς Ἑλλάδος τὸ γεγονός, οἱ δέ τινες
ἤλπιζον ὠφεληθήσεσθαι ἀπὸ τῆς στρατείας· δόξα γὰρ ἦν τῶν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ πραγμάτων ὡς μεγάλων καὶ πλούτου ὑπερβάλλοντος. εἰ
μὲν οὖν ἡττήθησαν ὑπὸ τοῦ Μενελάου μνηστεύοντες τὴν Ἑλένην,
οὐκ ἂν ἐφρόντισαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐφήδεσθαι ἔμελλον αὐτῷ· νῦν

---

2 ἔτι δὲ ἀπορώτερον τὶ: ἀπὸ Σπάρτησ ἐπὶ θάλασσαν ἀνενόχλητον κατιέναι πεζῇ πολλοῖσ ὡσ εἰκὸσ παραχρῆμα περιβοήτου etc. U 4 οὕτωσ μὲν UM μὲν ἀδύνατον B 5 μετὰ τοῦ B γαμεῖ V γάμοι M 6 δεθεῖσαν (o a man. div.) V οὕτωσ U 9 ἐπεί τοι UBV ἐπεί τε T, corr. M μετὰ ταύτησ VM 10 Μενέλεωσ libri praeter V 11 ἔφην M ὅ τε scripsi, ὁ δὲ libri 12 ἐφρόντιζεν V ὑπώπτευεν V ὑπόπτευεν M 13 ἀντιποιήσεται UBT 14 οὕτω γε δὴ UB 18 τυνδάρεω VBMT 24 πλουσιοτάτην V 29 στρατιᾶσ UBT στρατίασ M 31 μνηστεύοντες scripsi, μνηστεύοντος libri

δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ἐμίσουν ἅπαντες, αὐτὸς ἕκαστος ἡγούμενος ἀφῃρῆσθαι τοῦ γάμου. οὕτω δὲ τῆς στρατείας γενομένης, πέμψας (16
ὁ Ἀγαμέμνων ἀπῄτει τὴν Ἑλένην· προσήκειν γὰρ αὐτὴν Ἑλληνίδα
65 *οὖσαν γαμηθῆναί τινι τῶν Ἑλλήνων. ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Τρῶες ἠγανάκτουν καὶ ὁ Πρίαμος καὶ πάντων μάλιστα ὁ Ἕκτωρ, ὅτι νόμῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου λαβόντος παρὰ τοῦ πατρός, καὶ τῆς Ἑλένης βουλομένης ἐκείνῳ συνοικεῖν, οἱ δὲ οὕτως ἀναίσχυντον ἐτόλμων λέγειν λόγον· καὶ ἔφασαν γιγνώσκειν ὅτι ζητοῖεν πολέμου πρόφασιν· αὐτοὶ δὲ μὴ ἄρχειν πολέμου, κρείττους ὄντες, ἀμύνεσθαι δὲ ἐπιχειροῦντας. καὶ διὰ ταῦτα ὑπέμενον οἱ Τρῶες πολὺν χρόνον πολεμούμενοι καὶ πολλὰ πάσχοντες, οὐχ ὅσα Ὅμηρός φησιν, ὅμως δὲ καὶ τῆς γῆς αὐτῶν φθειρομένης καὶ πολλῶν ἀποθνησκόντων ἀνθρώπων, ὅτι ἠπίσταντο ἀδικοῦντας τοὺς Ἀχαιοὺς*
66 *καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐθὲν ἄτοπον πράξαντα. εἰ δὲ μή, τίς ἂν ἠνέσχετο αὐτῶν ἢ τῶν ἀδελφῶν ἢ ὁ πατὴρ [ἢ] τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀπολλυμένων καὶ πάσης κινδυνευούσης ἀναστάτου γενέσθαι τῆς πόλεως διὰ τὴν ἐκείνου παρανομίαν, ἐξὸν ἀποδόντας τὴν Ἑλένην σῶσαι αὑτούς; οἱ δὲ καὶ ὕστερον, ὥς φασιν, Ἀλεξάνδρου ἀποθανόντος, κατεῖχον αὐτὴν καὶ Δηιφόβῳ συνῴκιζον, ὡς μέγιστον ἀγαθὸν*
67 *ἔχοντες ἐν τῇ πόλει καὶ φοβούμενοι μὴ καταλίποι αὐτούς. καίτοι εἰ πρότερον ἐρῶσα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔμενεν, πῶς ἔτι ἐβούλετο μένειν, εἰ μὴ καὶ Δηιφόβου αὐτὴν ἐρασθῆναι λέγουσιν; εἰκὸς γὰρ ἦν πεῖσαι τοὺς Τρῶας, ἀποδοῦναι αὐτὴν ἑτοίμους ὄντας. εἰ δὲ ἐφοβεῖτο τοὺς Ἀχαιούς, διαλύσεις πρότερον εὑρέσθαι χρῆν· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἀγαπητῶς ἂν ἀπηλλάγησαν τοῦ πολέμου, πλείστων καὶ ἀρίστων τεθνηκότων. ⟨ἀλλ'⟩ οὐ γὰρ ἦν ἀληθὲς τὸ τῆς ἁρπαγῆς οὐδὲ παρέσχον αἰτίαν τοῦ πολέμου οἱ Τρῶες, ὅθεν εὐέλπιδες ἦσαν περιγενέσθαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι, ἐν οἷς ἂν ἀδικῶνται, μέχρι ἐσχά-*
68 *του ὑπομένουσιν ἀμυνόμενοι. ταῦτα μὲν οὖν μὴ ἄλλως νόμιζε πραχθῆναι ἢ ὡς ἐγὼ λέγω. πολὺ γὰρ πιστότερον ἑκόντα Τυνδάρεων κηδεῦσαι τοῖς βασιλεῦσι τῆς Ἀσίας, καὶ Μενέλαον τῆς μνηστείας ἀπελπίσαντα βαρέως ἐνεγκεῖν, καὶ Ἀγαμέμνονα φοβηθῆναι*

---

2 *στρατιᾶσ* UBM 3 *προσῆκεν* UM *προσῆκε* BT 4 *τινα* B ?
6 *νόμοι* (corr. ex-*ου*) U 8 *γινώσκειν* T 9 *ἀμυνεῖσθαι* Wil. dubitans
13 *ἀνθρώπων* om. V 15 *αὐτὸν* V *ἢ* delevi 16 *ἀπολλυμένων πάντεσ γὰρ* libri, corr. Emp. 20 post *αὐτοὺς* hanc fere sententiam excidisse puto: ⟨*ἢ τῇ Ἑλένῃ χαρίζεσθαι νομιστέον αὐτόνς:*⟩ 24 *εὕρασθαι* V *εὑράσθαι* M
26 *ἀλλ'* add. Pflugk 28 *μέχρισ* libri 29 *οὖν* om. T 30 *τυνδάρεω* libri praeter T 31 *τοῖσ* om. M *Μενελάῳ τῆσ μνηστείασ ἀπελπίσαντι* libri, praeter T 32 *καὶ* om. UT *Ἀγαμέμνονά τε* T

τοὺς Πριαμίδας μὴ κατάσχωσι τὴν Ἑλλάδα, ἀκούοντα καὶ Πέλοπα
τὸν αὑτοῦ πρόγονον, ἐκ τῆς αὐτῆς ὄντα χώρας, διὰ τὸ κῆδος τὸ
Οἰνομάου τὴν Πελοπόννησον κατασχεῖν, καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας
συνάρασθαι τοῦ πολέμου, μνησικακοῦντας, ὅτι αὐτὸς ἕκαστος οὐκ
ἔγημεν, ἢ ἐρασθῆναι μὲν Ἀλέξανδρον ἧς ἠγνόει γυναικός, ἐπιτρέψαι
δὲ αὐτῷ τὸν πατέρα πλεῦσαι τοιαύτης ἕνεκα πράξεως, [καὶ ταῦτα,
ὥς φασιν, οὐ πάλαι τῆς Τροίας ἁλούσης ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ Λαομέδοντος ἀποθανόντος· ὕστερον δὲ πολεμου- 69
μένους καὶ τοσαῦτα κακὰ πάσχοντας μὴ θέλειν ἐκδοῦναι μήτε
ζῶντος Ἀλεξάνδρου μήτε ἀποθανόντος, οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχοντας
τῆς σωτηρίας·] τὴν δὲ Ἑλένην ἐρασθῆναι μὲν ξένου ἀνδρός, ᾧ τὴν
ἀρχὴν οὐκ εἰκὸς αὐτὴν ἐν ὁμιλίᾳ γενέσθαι, καταλιποῦσαν δὲ τὴν
πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους καὶ τὸν ἄνδρα μετ' αἰσχύνης ἐλθεῖν
εἰς ἀνθρώπους μισοῦντας· [πάντα ταῦτα δὲ γιγνόμενα μηδένα
κωλῦσαι, ⟨καὶ⟩ μήτε ἐξιοῦσαν αὐτήν, καὶ ταῦτα πεζῇ, ἕως θαλάττης
μήτε ἀποπλεύσασαν διῶξαι, συνάρασθαι δὲ τοῦ στόλου τὴν Θησέως
μητέρα πρεσβυτέραν καὶ δῆλον ὅτι μισοῦσαν τὴν Ἑλένην·] ὕστερον 70
δὲ Ἀλεξάνδρου τελευτήσαντος, οὗ λέγεται ἐρᾶν, Δηιφόβῳ συνεῖναι,
καθάπερ οἶμαι κἀκείνῳ τῆς Ἀφροδίτης ὑποσχομένης, καὶ μήτε
αὐτὴν ἐθέλειν ἀπιέναι παρὰ τὸν αὑτῆς ἄνδρα μήτε τοὺς Τρῶας
ἀποδοῦναι [τὴν Ἑλένην βίᾳ, μέχρι ἁλῶναι τὴν πόλιν]. τούτων
οὐθὲν εἰκὸς οὐδὲ δυνατόν. ἔτι δὲ καὶ τόδε πρὸς τοῖς εἰρημένοις.
τοὺς μὲν ἄλλους ἅπαντας Ἀχαιούς φησιν Ὅμηρος κοινωνῆσαι, οἷς
ἧττον ἔμελε, τῆς δυνάμεως· Κάστορα δὲ καὶ Πολυδεύκην μόνους
μὴ ἀφικέσθαι, τοὺς μάλιστα ὑβρισμένους. ταύτην δὲ τὴν ἀλογίαν 71
κρύπτων Ὅμηρος πεποίηκε θαυμάζουσαν τὴν Ἑλένην· ἔπειτα αὐτὸς
ἀπελογήσατο, εἰπὼν ὅτι τεθνήκεσαν πρότερον. οὐκοῦν τό γε ζώντων
αὐτὴν ἁρπασθῆναι δῆλόν ἐστιν. ἔπειτα ⟨πῶς⟩ Ἀγαμέμνονα περιέ-
μενον δέκα ἔτη διατρίβοντα καὶ συνάγοντα στρατιάν, ἀλλ' οὐκ
εὐθὺς ἐδίωξαν τὴν ἀδελφήν, μάλιστα μὲν εἰ κατὰ πλοῦν ἕλοιεν·
εἰ δ' οὖν, ὡς πολεμήσοντες μετὰ τῆς αὑτῶν δυνάμεως; οὐ γὰρ 72

2 τοῦ pro τὸ altero UT 3 πελοπόνησον V 6 Sequentia ab interpolatore amplificata esse puto; additamenta uncinis inclusi 8 πολεμουμένου V 9 πάσχοντοσ VUM 10 ἔχοντοσ UBVM 11 ἐρᾶσθαι B 14 πάντα δὲ ταῦτα γινόμενα T 15 καὶ add. Reiske ἀξιοῦσαν B αὐτὴν om. T 18 οὐ pro οὗ B δαιφόβῳ V 20 ἀπεῖναι VM 24 ἔμελλε V ἔμελλεν M τῆς δυνάμεως male graeca esse monet Wil. 25 ἀλογίαν Emperius, ἄγνοιαν libri 27 ἀπελογίσατο BV εἰπὸν U τεθνήκασι T 28 πῶς addidi 29 στρατεῖαν V στρατειὰν M 30 ἐδίωξαν Pflugk, ἔγνωσαν libri, ἔγνωσαν σῶσαι Emp. ἔλθοιεν libri praeter V scribendum: εἰ δύναιντο κατὰ πλοῦν ἑλεῖν 31 πολεμήσοντασ B

ἐπὶ Θησέα μὲν ἦλθον εὐθύς, ἄνδρα Ἕλληνα καὶ τῶν ἄλλων ἄριστον,
ἔτι δὲ αὐτόν τε πολλῶν ἄρχοντα καὶ Ἡρακλέους ἑταῖρον καὶ Πει-
ρίθου καὶ Θετταλοὺς καὶ Βοιωτοὺς ἔχοντα συμμάχους· ἐπὶ δὲ
Ἀλέξανδρον οὐκ ἂν ἦλθον, ἀλλὰ τοὺς Ἀτρείδας περιέμενον δέκα
ἔτη συλλέγοντας τὴν δύναμιν. Ἴσως γὰρ εἰκὸς ἦν καὶ αὐτὸν ἀφικέ-
73 σθαι τὸν Τυνδάρεων καὶ μηθὲν αὐτὸν κωλῦσαι τὴν ἡλικίαν. οὐ
γὰρ δὴ Νέστορος παλαιότερος ἦν οὐδὲ Φοίνικος, οὐδὲ μᾶλλον
ἐκείνους προσῆκον ἦν ἀγανακτεῖν ἢ τὸν πατέρα αὐτόν. ἀλλ' οὔτε
αὐτὸς οὔτε οἱ παῖδες ἧκον οὐδὲ ἦν αὐτοῖς βουλομένοις τὰ τῆς
στρατείας. ἑκόντες γὰρ αὐτοὶ τὴν Ἑλένην ἐξέδωκαν, προκρίναντες
τῶν ἄλλων μνηστήρων τὸν Ἀλέξανδρον διὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς καὶ
ἀνδρείαν· οὐδενὸς γὰρ ἦν χείρων τὴν ψυχήν. οὔτε οὖν ἐκεῖνοι
ἀφίκοντο πολεμήσοντες οὔτε Λακεδαιμονίων οὐδείς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο
ψεῦδός ἐστιν ὅτι Μενέλαος ἦγε Λακεδαιμονίους καὶ τῆς Σπάρτης
74 ἐβασίλευε Τυνδάρεω ζῶντος ἔτι. καὶ γὰρ ἦν δεινόν, εἰ Νέστωρ
μὲν μήτε πρότερον μήτε ὕστερον ἐλθὼν ἀπ' Ἰλίου παρεχώρησε
τοῖς υἱοῖς τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἀρχῆς διὰ γῆρας, Τυνδάρεως δὲ
Μενελάῳ ἐξέστη. φαίνεται γὰρ καὶ ταῦτα πολλὴν ἀπορίαν ἔχοντα.
ἐπεὶ δ' οὖν ἦλθον οἱ Ἀχαιοί, τὸ μὲν πρῶτον εἴργοντο τῆς
γῆς, καὶ Πρωτεσίλαός τε ἀποθνήσκει βιαζόμενος ἀποβῆναι καὶ
πολλοὶ τῶν ἄλλων, ὥστε διέπλευσαν εἰς τὴν Χερρόνησον, ὑπο- (17
σπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀνελόμενοι, κἀκεῖ θάπτουσι τὸν Πρωτεσί-
λαον. ἔπειτα περιπλέοντες ἀπέβαινον εἰς τὴν χώραν καὶ τῶν
75 πολισμάτων τινὰ ἐπόρθουν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μετὰ τοῦ Ἕκτορος
τὸν μὲν ὄχλον συνῆγεν ἅπαντα τὸν ἐκ τῆς χώρας εἰς τὸ ἄστυ, τὰς
δὲ μικρὰς πόλεις εἴων ⟨τὰς⟩ πρὸς τῇ θαλάττῃ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
πανταχοῦ βοηθεῖν. πάλιν δὲ καταπλεύσαντες εἰς τὸν Ἀχαιῶν
λιμένα νυκτὸς ἔλαθον ἀποβάντες, καὶ ναύσταθμον περιεβάλοντο
καὶ τάφρον ὤρυξαν φοβούμενοι τὸν Ἕκτορα καὶ τοὺς Τρῶας, καὶ
76 μᾶλλον ὡς αὐτοὶ πολιορκησόμενοι παρεσκευάζοντο. οἱ δὲ τὰ
μὲν ἄλλα συγχωροῦσιν Ὁμήρῳ, τὸ δὲ τεῖχος οὔ φασιν αὐτὸν γενό-
μενον λέγειν, ὅτι πεποίηκεν ὕστερον Ἀπόλλωνα καὶ Ποσειδῶνα

---

2 ἕτερον M 4 δέκα ἔτι U 5 ἔτησιν λέγοντασ M δὲ pro γὰρ coni. Wil. 6 τυνδάρεω libri μηδὲν UT 8 ἐκεῖνον T ἐκείνου U m. pr. VM 9 οὐδὲ Dind. οὔτε libri 10 στρατιᾶσ UM 12 ἀνδρίαν UB 14 Μενέλεωσ libri 15 δεινὸν mihi suspectum, oratorum usu defendit Wil. 16 παρεχώρησεν V 20 προτεσίλαοσ V γε pro τε T 23 ἀνέβαινον UBT 25 τῶν ἐκ τῆσ M τὸν μετὰ τῆσ UB τὸν μετὰ [ἐκ] τῆσ T 26 τὰσ add. Emp. 31 εἶχοσ M

τοὺς ποταμοὺς ἐφιέντας ἐπ' αὐτὸ καὶ ἀφανίσαντας· ὃ πάντων πιθανώτατόν ἐστι, κατακλυσθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ τείχους. ἔτι γὰρ καὶ νῦν οἱ ποταμοὶ λιμνάζουσι τὸν τόπον καὶ πολὺ τῆς θαλάττης προσκεχώκασι. τὸν δὲ λοιπὸν χρόνον τὰ μὲν ἐποίουν 77
κακῶς, τὰ δ' ἔπασχον, καὶ μάχαι μὲν οὐ πολλαὶ ἐγένοντο ἐκ παρατάξεως· οὐ γὰρ ἐθάρρουν προσιέναι πρὸς τὴν πόλιν διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν ἔνδοθεν· ἀκροβολισμοὶ δὲ καὶ κλωπεῖαι τῶν Ἑλλήνων· καὶ Τρωίλος τε οὕτως ἀποθνήσκει παῖς ὢν ἔτι καὶ Μήστωρ καὶ ἄλλοι πλείους. ἦν γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνεδρεῦσαι δεινότατος καὶ νυκτὸς ἐπιθέσθαι. ὅθεν Αἰνείαν τε οὕτως ἐπελθὼν 78
ὀλίγου ἀπέκτεινεν ἐν τῇ Ἴδῃ καὶ πολλοὺς ἄλλους κατὰ τὴν χώραν, καὶ τῶν φρουρίων ᾕρει τὰ κακῶς φυλαττόμενα· οὐδὲ γὰρ τῆς γῆς ἐπεκράτουν οἱ Ἀχαιοὶ ἀλλ' ἢ μόνον τοῦ στρατοπέδου. τεκμήριον δέ· οὐ γὰρ ἄν ποτε Τρωίλος ἔξω τοῦ τείχους ἐγυμνάζετο, καὶ ταῦτα μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως, οὐδ' ἂν ἐγεώργουν τὴν Χερρόνησον,
(M) ὡς ὁμολογοῦσι πάντες, εἴπερ ἐκράτουν τῆς Τρῳάδος, οὐδ' ἂν ἐκ Λήμνου οἶνος ἐκομίζετο αὐτοῖς. κακῶς δὲ φερομένων τῶν Ἀχαιῶν 79
ἐν τῷ πολέμῳ καὶ μηδενὸς ἀποβαίνοντος ὧν ἤλπισαν, ἀλλὰ συμμάχων ἐπιρρεόντων ἀεὶ τοῖς Τρωσὶ πλειόνων, λοιμός τε καὶ λιμὸς αὐτοὺς ἐπίεζε καὶ στάσις ἐγένετο τῶν ἡγεμόνων, ὅπερ εἴωθεν ὡς τὸ πολὺ γίγνεσθαι τοῖς κακῶς πράττουσιν, οὐ τοῖς κρατοῦσιν. ὁμολογεῖ δὲ ταῦτα καὶ Ὅμηρος· οὐδὲ γὰρ ἐδύνατο πάντα τἀληθῆ 80
ἀποκρύψασθαι· ἐν οἷς φησι τὸν Ἀγαμέμνονα ἐκκλησίαν συναγαγεῖν τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἀπάξοντα τὸ στράτευμα, δῆλον ὅτι τοῦ πλήθους χαλεπῶς φέροντος καὶ ἀπιέναι βουλομένου, καὶ τὸν ὄχλον ὁρμῆσαι πρὸς τὰς ναῦς· τὸν δὲ Νέστορα καὶ τὸν Ὀδυσσέα κατασχεῖν μόλις μαντείαν τινὰ προβαλλομένους καὶ ὀλίγον εἶναι χρόνον φάσκοντας, ὃν ἐδέοντο αὐτῶν ὑπομεῖναι. τὸν δὲ μάντιν τούτων Ἀγαμέμνων 81
ἐν τοῖς ἄνω ἔπεσί φησι μηδὲν πώποτε ἀληθὲς μαντεύεσθαι.

---

1 ἀφιέντασ UB ἀφέντασ T 2 ἀπιθανώτατον libri, praeter V θεμέλεια M 4 προκεχωρήκασι libri, corr. Rhodom. 5 δὲ ἔπασχον V ἐγίνοντο T παρατάξεων libri, corr. Emp. 7 τὴν ἔνδοθεν UB κλοπεῖαι UBV 9 μνήστωρ UBT cf. Ω 255 sq. 10 τε ἀπελθὼν οὕτωσ ὀλίγον (hoc ord.) V cf. Υ 89 sq. ἀπελθὼν VM 11 εἴδῃ M 12 φρουρείων M φυλασσόμενα UVT 15 χερόννησον B cf. Thuc. I 11 17 λίμνου U Il. VII 467 19 τε καὶ λειμὸσ M 20 ἐπίεσε UBT ἐπίεσεν VM, corr. Emp. ὥσπερ UBT 21 γίνεσθαι UV πράττουσι V 22 ἠδύνατο V 25 ἀπεῖναι VM 27 προβαλομένουσ U 28 μάντην U τούτων (corr. τοῦτον) V
29 post μαντεύεσθαι magnam hiare lacunam mihi certissimum est. Verba μέρχι μὲν — ἁρπαγὴν transponenda sunt post ἡλικίαν ἑλόντος p. 138, 18. Verba οὐκ αὐτὸσ — μονομαχίαν interpolatori tribuo

μέχρι μὲν οὖν τούτων ἐφεξῆς οὐ πάνυ φαίνεται τῶν ἀνθρώπων
καταφρονῶν Ὅμηρος, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ἔχεσθαι τἀληθοῦς, εἰ μή
γε τὰ περὶ τὴν ἁρπαγὴν * [*οὐκ αὐτὸς ὡς γενόμενα διηγούμενος,*
ἀλλ' Ἕκτορα ποιήσας ὀνειδίζοντα Ἀλεξάνδρῳ καὶ Ἑλένην ὀδυρο-
μένην πρὸς Πρίαμον, καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον μεμνημένον ἐν τῇ
συνουσίᾳ τῇ πρὸς τὴν Ἑλένην, ὃ πάντων σαφέστατα ἔδει ῥηθῆναι
καὶ μετὰ πλείστης σπουδῆς· ἔτι δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν μονομαχίαν.]
82 [*οὐ γὰρ δυνάμενος εἰπεῖν ὡς ἀπέκτεινε τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Μενέ-*
λαος, κενὰς αὐτῷ χαρίζεται χάριτας καὶ νίκην γελοίαν, ὡς τοῦ
ξίφους καταχθέντος. οὐ γὰρ ἦν τῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου χρήσασθαι,
τοσοῦτόν γε κρείττονα ὄντα, ὡς ἕλκειν αὐτὸν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς
83 *ζῶντα μετὰ τῶν ὅπλων, ἀλλ' ἀπάγχειν ἔδει τῷ ἱμάντι; ψευδὴς*
δὲ καὶ ἡ τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Ἕκτορος μονομαχία καὶ πάνυ εὐήθης
ἡ διάλυσις, πάλιν ἐκεῖ τοῦ Αἴαντος νικῶντος, πέρας δὲ οὐδέν, καὶ
δῶρα δόντων ἀλλήλοις ὥσπερ φίλων.] *μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη τἀληθῆ*
λέγει, τὴν τῶν Ἀχαιῶν ἧτταν καὶ τροπὴν καὶ τὰς τοῦ Ἕκτορος
ἀριστείας καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων, ὥσπερ ὑπέσχετο ἐρεῖν,
84 *τρόπον τινὰ ἄκων καὶ ἀναφέρων εἰς τιμὴν τοῦ Ἀχιλλέως.* [*καίτοι*
θεοφιλῆ γ' εἶναι τὴν πόλιν φησὶ καὶ Δία ἄντικρυς πεποίηκε λέ-
γοντα πασῶν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων τὸ Ἴλιον μάλιστα ἀγα-
πῆσαι καὶ τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ. ἔπειτα ὀστράκου
μεταπεσόντος, φασί, τοσοῦτον μετέβαλεν ὥστε οἴκτιστα ἀνελεῖν
τὴν ἁπασῶν προσφιλεστάτην δι' ἑνὸς ἀνδρὸς ἁμαρτίαν, εἴπερ
ἥμαρτεν.] *ὅμως δὲ οὐχ οἷός τέ ἐστιν ἀποκρύψαι τὰ τοῦ Ἕκτορος*
ἔργα νικῶντος καὶ διώκοντος μέχρι τῶν νεῶν, ὁτὲ μὲν Ἄρει παρα-
βάλλων αὐτόν, ὁτὲ δὲ φλογὶ λέγων τὴν ἀλκὴν ὅμοιον εἶναι, καὶ
πάντων αὐτὸν ἐκπεπληγμένων τῶν ἀρίστων, μηδενὸς δὲ ἁπλῶς
ὑπομένοντος αὐτόν, τοῦ τε Ἀπόλλωνος αὐτῷ παρισταμένου καὶ
85 *τοῦ Διὸς ἄνωθεν ἐπισημαίνοντος ἀνέμῳ καὶ βροντῇ — ταῦτα γὰρ*
οὐ βουλόμενος εἰπεῖν οὕτως ἐναργῶς, ὅμως ἐπεὶ ἀληθῆ ἦν, ἀρξά-

---

4 *Ἀλέξανδρον* UT *ἀλλ' Ἕκτορα* etc. cf. *Γ* 46 sq. *καὶ Ἑλένην* etc. cf. *Γ* 173 5 *καὶ αὐτὸν Ἀλ.* etc. cf. *Γ* 443 sq. 6 *δεῖ* pro *ἔδει* VM 8 [*οὐ γὰρ* — *φίλων*] ut antecedentia lacunae resarciendae causa interpolata puto 9 *ὡσ κενὰσ* V (at *ὡσ* a correctore del.) M *χάρεισ* (corr. *χάριτασ*) V *χάρισ* M 10 *τὸ τοῦ* B 12 cf. *Γ* 371 13 *ἡ τοῦ ἕκτοροσ καὶ αἴαντοσ* V *ἡ τοῦ αἴαντοσ καὶ ἡ τοῦ ἕκτοροσ* UTBM cf. *Η* 206 sq. 14 *πάλιν ἐκείνου αἴαντοσ* UTB *οὐδὲν* ⟨*πράξαντος*⟩? 16 *λέγειν* VM 18 [*καίτοι* — *ἥμαρτεν*] nisi forte a suo loco aberrarunt, interpolatori tribuenda sunt 19 *γε* BT 20 *πασῶν τὸν* M 22 *φασίν* B *μετέβαλλεν* T 25 hic post *νεῶν* vulgo leguntur verba *καὶ πάντων* — *ἀρίστων*, transposuit Reiske *ἀρεῖ* UV cf. *Θ* 215 et 349 30 *ἀληθὲσ* libri, exc. T

μενος αὐτῶν οὐ δύναται ἀποστῆναι — τήν τε νύκτα ἐκείνην τὴν
χαλεπὴν καὶ τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατήφειαν καὶ τὴν τοῦ Ἀγα-
μέμνονος ἔκπληξιν καὶ τὰς οἰμωγάς, ἔτι δὲ τὴν νυκτερινὴν ἐκ-
κλησίαν βουλευομένων ὅπως φύγοιεν, καὶ τὰς δεήσεις τὰς τοῦ
Ἀχιλλέως, εἴ τι δύναιτο ἐκεῖνος ἄρα ὠφελῆσαι. τῇ δ' ὑστεραίᾳ 86
τῷ μὲν Ἀγαμέμνονι χαρίζεταί τινα ἀριστείαν ἀνόνητον καὶ τῷ
Διομήδει καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ [καὶ Εὐρυπύλῳ], καὶ τὸν Αἴαντά φησι
μάχεσθαι προθύμως, εὐθὺς δὲ τοὺς Τρῶας ἐπικρατῆσαι καὶ τὸν
Ἕκτορα ἐλαύνειν ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν καὶ τὰς ναῦς. καὶ
ταῦτα μὲν λέγων δῆλός ἐστιν ὅτι ἀληθῆ λέγει καὶ τὰ γενόμενα ὑπ'
αὐτῶν τῶν πραγμάτων προαγόμενος· ὅταν δὲ αὔξῃ τοὺς Ἀχαιούς,
πολλῆς ἀπορίας μεστός ἐστι καὶ πᾶσι φανερὸς ὅτι ψεύδεται· τὸν
μὲν Αἴαντα δὶς κρατῆσαι τοῦ Ἕκτορος μάτην, ὁτὲ μὲν τῇ μονο-
μαχίᾳ, πάλιν δὲ τῷ λίθῳ, τὸν δὲ Διομήδην τοῦ Αἰνείου, μηδὲ
τούτου μηδὲν πράξαντος, ἀλλὰ τοὺς ἵππους μόνον λαβόντος, ὅπερ
ἦν ἀνεξέλεγκτον. οὐκ ἔχων δὲ ὅ,τι αὐτοῖς χαρίσηται τὸν Ἄρην καὶ 87
τὴν Ἀφροδίτην φησὶ τρωθῆναι ὑπὸ τοῦ Διομήδους. ἐν οἷς ἅπασι
δῆλός ἐστιν εὔνους μὲν ὢν ἐκείνοις καὶ βουλόμενος αὐτοὺς θαυμά-
ζειν, οὐκ ἔχων δὲ ὅ,τι εἴπῃ ἀληθές, διὰ τὴν ἀπορίαν εἰς ἀδύνατα
ἐμπίπτων καὶ ἀσεβῆ πράγματα, ὃ πάσχουσιν ὡς τὸ πολὺ πάντες
ὅσοι τῇ ἀληθείᾳ μάχονται. ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ Ἕκτορος ὁμοίως 88
ἀπορεῖ ὅ,τι εἴπῃ μέγα καὶ θαυμαστόν, ὥς γε οἶμαι τὰ γενόμενα
διηγούμενος· ἀλλὰ φεύγοντας μὲν προτροπάδην ἅπαντας καὶ κατ'
ὄνομα τοὺς ἀρίστους, ὅταν φῇ μήτε Ἰδομενέα μένειν μήτε Ἀγα-
μέμνονα μήτε τοὺς δύο Αἴαντας, ἀλλὰ Νέστορα μόνον ὑπ' ἀνάγκης,
καὶ τοῦτον ἁλῶναι παρ' ὀλίγον· ἐπιβοηθήσαντα δὲ τὸν Διομήδην
καὶ πρὸς ὀλίγον θρασυνόμενον, ἔπειτα εὐθὺς ἀποστραφέντα φεύ-
γειν, ὡς κεραυνῶν δῆθεν εἰργόντων αὐτόν· τέλος δὲ τὴν τάφρον 89
διαβαινομένην καὶ τὸ ναύσταθμον πολιορκούμενον καὶ ῥηγνυμένας

---

1 cf. *I* 1 sq. 3 *οἰμογασ* V 4 *βουλομένων* BM 5 *τῇ δ' ὑστεραίᾳ* etc. cf. *Λ* 1 sq. 6 *ἀνόητον* libri, corr. Valesius p. 52 *τῷ διομήδει* om. M 7 [*καὶ Εὐρυπύλῳ*] seclusi. cf. *Λ* 575 sq. 10 *δῆλον* B 13 *τοῦ αἴαντοσ* T *ὁτὲ μὲν* etc. cf. *H* 206 sq. 14 *διομήδη* VM *τοῦ αἰνίου* M *πάλιν δὲ* etc. cf. *Ξ* 409 sq. *τὸν δὲ Διομήδην* etc. cf. *E* 297–327 *καὶ μηδὲ* libri, corr. Emp. 16 *τὸν ἄρη* VM *τὸν Ἄρην* cf. *E* 846 sq. 17 *τὴν Ἀφροδίτην* cf. *E* 330 sq. *ἅπασιν δῆλον* M 18 *θαυμάζειν αὐτοὺσ* (hoc ord.) V 21 *ὅσοι τἀληθῆ μάχονται* VM *τῇ ἀληθί́α* T *ἀλλὰ* VM 22 *ὥστε* VM 23 post *μὲν* verbum aliquod, velut *ποιεῖ* supplendum puto. *ἀλλὰ* del. Schwartz 24 *ὅταν φησὶ* T *ὅταν φῇ* etc. cf. *Θ* 78 sq. *εἰδομενέα* M 25 *δὺ'* M 26 *ἐπιβοηθήσοντα* V *δὴ* pro *δὲ* TB *διομήδη* VT 27 *ἔπειτα ἐγγὺσ* V 28 *κεραύνων* U *τέλος δὲ* etc. cf. M 442 sq. 29 *διαμαινομένην* M *τον ανσταθμον* V

ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος τὰς πύλας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὰς ναῦς ἤδη
κατειλημένους καὶ περὶ τὰς σκηνὰς πάντα τὸν πόλεμον καὶ τὸν
Αἴαντα ἄνωθεν μαχόμενον ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τέλος ἐκβληθέντα
ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος καὶ ἀναχωρήσαντα καὶ τῶν νεῶν τινας ἐμπρη-
90 σθείσας. ἐνταῦθα γὰρ οὐκ ἔστιν Αἰνείας ὑπὸ Ἀφροδίτης ἁρπαζό-
μενος οὐδὲ Ἄρης ὑπὸ ἀνδρὸς τιτρωσκόμενος οὐδὲ ἄλλο τοιοῦτον
οὐθὲν ἀπίθανον, ἀλλὰ πράγματα ἀληθῆ καὶ ὅμοια γεγονόσι. μεθ᾽
ἣν ἧτταν οὐκέτι ἦν ἀναμάχεσθαι δυνατὸν οὐδὲ θαρρῆσαί ποτε
τοὺς οὕτως ἀπειρηκότας ὡς μήτε ὑπὸ τῆς τάφρου μήτε ὑπὸ τοῦ
ἐρύματος ὠφεληθῆναι μηθὲν μήτε αὐτὰς διαφυλάξαι τὰς ναῦς.
91 ποία γὰρ ἔτι τηλικαύτη δύναμις ἢ τίς οὕτως ἀνὴρ ἄμαχος καὶ
θεοῦ ῥώμην ἔχων, ὃς ἐπιφανεὶς ἐδύνατο σῶσαι τοὺς ἀπολωλότας
ἤδη; τὸ γὰρ τῶν Μυρμιδόνων πλῆθος πόσον τι πρὸς τὴν σύμ-
πασαν ἦν στρατιάν; ἢ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ⟨σθένος⟩, οὐ δήπου τότε (176
πρῶτον μέλλοντος μάχεσθαι, πολλάκις δὲ ἐν πολλοῖς τοῖς ἔμπρο-
σθεν ἔτεσιν εἰς χεῖρας ἐλθόντος, καὶ μήτε τὸν Ἕκτορα ἀποκτεί-
ναντος μήτε ἄλλο μηθὲν εἰργασμένου μέγα, ⟨εἰ⟩ μή γε Τρωίλον
παῖδα ἔτι ὄντα τὴν ἡλικίαν ἑλόντος;
92 ἐνταῦθα δὲ γενόμενος Ὅμηρος οὐδὲν ἔτι τἀληθοῦς ἐφρόντισεν,
ἀλλ᾽ εἰς ἅπαν ἧκεν ἀναισχυντίας καὶ πάντα τὰ πράγματα ἁπλῶς
ἀνέτρεψε καὶ μετέστησεν εἰς τοὐναντίον, καταπεφρονηκὼς μὲν τῶν
ἀνθρώπων, ὅτι καὶ τἄλλα ἑώρα πάνυ ῥᾳδίως πειθομένους αὐτοὺς
καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὐκ ὄντων δὲ ἑτέρων ποιητῶν οὐδὲ συγγραφέων,
παρ᾽ οἷς ἐλέγετο τἀληθές, ἀλλ᾽ αὐτὸς πρῶτος ἐπιθέμενος ὑπὲρ
τούτων γράφειν, γενεαῖς δὲ ὕστερον ξυνθεὶς πολλαῖς, τῶν εἰδότων
αὐτὰ ἠφανισμένων καὶ τῶν ἐξ ἐκείνων [ἔτι], ἀμαυρᾶς δὲ καὶ ἀσθενοῦς
ἔτι φήμης ἀπολειπομένης, ὡς εἰκὸς περὶ τῶν σφόδρα παλαιῶν,
ἔτι δὲ πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ ἰδιώτας μέλλων διηγεῖσθαι τὰ ἔπη,
καὶ ταῦτα βελτίω ποιῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς μηδὲ τοὺς γιγνώ-
σκοντας ἐξελέγχειν. οὕτως δὴ ἐτόλμησε τἀναντία τοῖς γενομένοις
93 ποιῆσαι·

---

2 κατειλιμένουσ UB κατειλημμένουσ TV ὄντα pro πάντα Hertlein
3 ἐκβληθέντα etc. Π 101 sq. ὑπὸ τῶν B 7 γεγονόσι BT γεγόνασιν UM
γεγόνασι V 8 οὐκέτ᾽ ἦν T 9 ἄφρον M 11 ἔστι pro ἔτι V 12 ἠδύνατο
UTM 14 στρατείαν V στρατειὰν M ⟨σθένος⟩ ex coni. supplevi, κράτος
Reiske 17 μέγα μήτε (om. εἰ) libri, corr. Reiske 19 ἐνταῦθα δὲ etc.
cf. p. 136, 1 sq. 21 ἀνέτρεψεν UBTM (ἀνέτριψεν U m. pr.) καταπεφρονικὼσ
M καταφρονηκὼσ B 22 τὰ ἄλλα V πιθομένουσ M 23 καὶ τὰ περὶ T
26 ἔτι seclusit Reiske 27 ὡσ εἰκὸσ σφόδρα περὶ τῶν παλαιῶν libri, corr. v
29 ποιεῖν UT γινώσκοντασ UT 30 οὕτω BT

*Τοῦ γὰρ Ἀχιλλέως ἐπιβοηθήσαντος ἐν τῇ καταλήψει τῶν νεῶν
ὑπ' ἀνάγκης τὸ πλέον καὶ τῆς αὑτοῦ σωτηρίας ἕνεκεν, τροπήν μέν τινα
γενέσθαι τῶν Τρώων καὶ ἀναχωρῆσαι παραχρῆμα ἀπὸ τῶν νεῶν
αὐτοὺς καὶ σβεσθῆναι τὸ πῦρ, ἅτε ἐξαπίνης ἐπιπεσόντος τοῦ
Ἀχιλλέως, καὶ τούς τε ἄλλους ἀποχωρεῖν καὶ τὸν Ἕκτορα ὑπάγειν
αὐτὸν ἔξω τῆς τάφρου καὶ τῆς περὶ τὸ στρατόπεδον στενοχωρίας,
σχέδην δὲ καὶ ἐφιστάμενον, ὥσπερ αὐτός φησιν Ὅμηρος. συμ-* 94
*πεσόντων δὲ καὶ μαχομένων πάλιν, τὸν Ἀχιλλέα κάλλιστα ἀγωνίσα-
σθαι μετὰ τῶν αὑτοῦ, καὶ πολλοὺς ἀποκτεῖναι τῶν Τρώων καὶ
τῶν ἐπικούρων, ἄλλους τε καὶ τὸν Σαρπηδόνα τὸν τοῦ Διὸς υἱὸν
λεγόμενον εἶναι, βασιλέα Λυκίων· καὶ περὶ τὴν τοῦ ποταμοῦ διά-
βασιν ἀποχωρούντων γενέσθαι φόνον πολύν, οὐ μέντοι προτρο-
πάδην φεύγειν αὐτούς, ἀλλὰ πολλὰς ἑκάστοτε ὑποστροφὰς γίγνε-
σθαι. τὸν δὲ Ἕκτορα ἐν τούτῳ παραφυλάττειν, ἐμπειρότατον* 95
*ὄντα καιρὸν μάχης ξυνεῖναι, καὶ μέχρι μὲν ἤκμαζεν ὁ Ἀχιλλεὺς
καὶ νεαλὴς ὢν ἐμάχετο, μὴ ξυμφέρεσθαι αὐτῷ, μόνον δὲ τοὺς
ἄλλους παρακαλεῖν· ἐπεὶ δ' ᾐσθάνετο κάμνοντα ἤδη καὶ πολὺ τῆς
πρότερον ὑφεικότα ὁρμῆς, ἅτε οὐ ταμιευσάμενον ἐν τῷ ἀγῶνι, καὶ
ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κοπωθέντα μείζονος ἐρρυηκότος ἀπείρως δια-
βαίνοντα, καὶ ὑπό τε Ἀστεροπαίου τοῦ Παίονος [ἑώρα] τετρωμένον,
Αἰνείαν τε συστάντα αὐτῷ καὶ μαχεσάμενον ἐπὶ πλέον, ὁπότε δὲ
ἐβουλήθη ἀσφαλῶς ἀποχωρήσαντα, Ἀγήνορα δὲ οὐ καταλαβόντα
ὁρμήσαντα διώκειν· καίτοι τούτῳ μάλιστα προεῖχεν ὁ Ἀχιλλεὺς
ὅτι ἐδόκει τάχιστος εἶναι· καταφανὴς οὖν ἐγεγόνει αὐτῷ διὰ τού-* 96
*των ἁπάντων εὐάλωτος ὤν, ἅτε δεινῷ τὴν πολεμικὴν τέχνην· ὥστε
θαρρῶν ἀπήντησεν αὐτῷ κατὰ μέσον τὸ πεδίον. καὶ τὸ μὲν πρῶ-
τον ἐνέκλινεν ὡς φεύγων, ἀποπειρώμενος αὐτοῦ, ἅμα δὲ κοπῶσαι
βουλόμενος, ὁτὲ μὲν περιμένων, ὁτὲ δὲ ἀποφεύγων· ἐπεὶ δὲ ἑώρα
βραδύνοντα καὶ ἀπολειπόμενον, οὕτως ὑποστρέψας αὐτὸς ἧκεν ἐπ'*

---

1 *Τοῦ γὰρ* — 17 *παρακαλεῖν* aliquid turbatum esse, ostendit oratio obliqua 2 *ἕνεκα* MBT 3 *νεῶν αὐτὰ* (corr. *αὐτοὺσ*) V *νεῶν αὐτοῦ* M 4 *ἅτ'* B 5 *ἀπάγειν* VBM 7 *σχεδὸν δὲ* libri, corr. Jacobs cf. *Π* 257 sq. 10 *ἄλλως* libri, corr. Reiske 11 *εἶναι λεγόμενον υἱὸν* T 12 *ἀποχωροῦντα* libri, corr. Rhodom. *προτροπάδιν* M cf. *Π* 303 sq. 13 *γίνεσθαι* UT 14 *δ'* B *τὸν δὲ Ἕκτορα* cf. *Π* 359 et 656 15 *ξυνῆναι* B *ὁ* om. M 17 *δὲ* T *πολὺσ* M 18 *ταμιευσάμενοσ* V *καὶ ἀπείρωσ* UBT 20 *Ἀστεροπαίου* cf. *Φ* 139 sq. 166 sq. *ἑώρα* seclusi 21 *Αἰνείαν* cf. *Υ* 158 sq. 22 *ἠβουλήθη* VM *Ἀντήνορα* libri, correxi ex *Φ* 544 sq. 23 *προσεῖχεν* libri, praeter T 25 *δεινοῦ* BV *τέχνην ὄντι* UT 26 *παιδίον* M 28 *ἐπεὶ δὲ καὶ* UBT 29 *βραδὺν ὄντα* UBT

αὐτὸν οὐδὲ τὰ ὅπλα φέρειν ἔτι δυνάμενον, καὶ συμβαλὼν ἀπέκτεινε
καὶ τῶν ὅπλων ἐκράτησεν, ὡς καὶ τοῦτο Ὅμηρος εἴρηκε. τοὺς δὲ
ἵππους διῶξαι μέν φησι τὸν Ἕκτορα, οὐ λαβεῖν δέ, κἀκείνων ἁλόν-
97 των. τὸ μὲν οὖν σῶμα μόλις διέσωσαν ἐπὶ τὰς ναῦς οἱ Αἴαντες.
οἱ γὰρ Τρῶες ἤδη θαρροῦντες καὶ νικᾶν νομίζοντες, μαλακώτερον
ἐφείποντο· ὁ δὲ Ἕκτωρ ἐνδυσάμενος τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὅπλα ἐπί-
σημα ὄντα ἔκτεινέ τε καὶ ἐδίωκε μέχρι τῆς θαλάττης, ὡς ὁμολογεῖ
ταῦτα Ὅμηρος. νὺξ δὲ ἐπιγενομένη ἀφείλετο μὴ πάσας ἐμπρῆσαι
τὰς ναῦς. τούτων δὲ οὕτως γενομένων, οὐκ ἔχων ὅπως κρύψῃ
τἀληθές, Πάτροκλον εἶναί φησι τὸν ἐπεξελθόντα μετὰ τῶν Μυρ-
μιδόνων, ἀναλαβόντα τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὅπλα, καὶ τοῦτον ὑπὸ τοῦ
Ἕκτορος ἀποθανεῖν, καὶ τὸν Ἕκτορα τῶν ὅπλων οὕτως κρατῆσαι.
98 καίτοι πῶς ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν τοσούτῳ κινδύνῳ τοῦ στρατοπέδου
ὄντος καὶ τῶν νεῶν ἤδη καιομένων καὶ ὅσον οὔπω ἐπ' αὐτὸν (178 R)
ἥκοντος τοῦ δεινοῦ, καὶ τὸν Ἕκτορα ἀκούων ὅτι φησὶ μηδένα αὐτῷ
ἀξιόμαχον εἶναι καὶ τὸν Δία βοηθεῖν αὐτῷ καὶ δεξιὰ σημεῖα φαί-
νειν, εἴ γε ἐβούλετο σῶσαι τοὺς Ἀχαιούς, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ σκηνῇ
ἔμενεν ἄριστος ὢν μάχεσθαι, τὸν δὲ πολὺ χείρονα αὐτοῦ ἔπεμπε;
καὶ ἅμα μὲν παρήγγελλεν ἐμπεσεῖν ἰσχυρῶς καὶ ἀμύνεσθαι τοὺς
Τρῶας, ἅμα δὲ τῷ Ἕκτορι μὴ μάχεσθαι; οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἐκείνῳ ἦν
99 οἶμαι προελθόντι γε ἅπαξ ὅτῳ ἐβούλετο μάχεσθαι. οὕτως δὲ
ὑποκαταφρονῶν τοῦ Πατρόκλου καὶ ἀπιστῶν αὐτῷ, τὴν δύναμιν
ἐπέτρεπεν ἐκείνῳ καὶ τὰ ὅπλα τὰ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἵππους, ὡς ἂν
κάκιστά τις βουλεύσαιτο περὶ τῶν αὐτοῦ, πάντα ἀπολέσαι βουλό-
μενος· ἔπειτα ηὔχετο τῷ Διὶ ὑποστρέψαι τὸν Πάτροκλον μετὰ
τῶν ὅπλων ἁπάντων καὶ τῶν ἑταίρων, οὕτως ἀνοήτως πέμπων
αὐτὸν πρὸς ἄνδρα κρείττονα, ᾧ προκαλουμένῳ τοὺς ἀρίστους οὐδεὶς
100 ὑπακοῦσαι ἤθελεν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἄντικρυς ἔφη καὶ τὸν Ἀχιλλέα
φοβεῖσθαι καὶ μὴ βούλεσθαι συμβαλεῖν ἐκείνῳ; τοιγαροῦν οὕτω
βουλευσάμενον αὐτὸν λέγει τοῦ τε ἑταίρου στερηθῆναι καὶ πολλῶν
ἑτέρων, ὀλίγου δὲ καὶ τῶν ἵππων καὶ ἄοπλον γενέσθαι. Ἃ οὐδέ-

---

1 *συλλαβὼν* UBT 2 *εἴρηκεν* UBM cf. *P* 75 sq. 7 *ἔκτεινεν τε* V 8 ⟨*καὶ*⟩ *ταῦτα* Schwartz *ἀφείλατο* V (corr. *ἀφείλετο*) M *ἀφεῖλε τὸ* B 9 *οὕτω* B 11 *καὶ τὸν ὑπὸ* VM 12 *οὕτω* BT 14 *ἐμαυτὸν* M 15 *αὐτῶν* T 18 *ἔμενεν ἐν τῇ σκηνῇ* (hoc ord.) UT *ἔμενεν* om. B 19 *ἀμύνειν τοῖσ Τρωσὶν* libri, praeter T 20 cf. *Σ* 14 *οὐδὲν γὰρ* M 21 *γε* om. T *οὕτωσ ὡσ ἐβούλετο* VM m. pr. *οὕτω δὲ* BT 23 *ἐπέτρεπεν* scripsi, *ἐπιτρέπειν* UBT, *ἐπιτρέπων* VM *τὰ ὅπλα αὐτοῦ* (om. *τὰ*) UBT 24 *περὶ αὐτοῦ* (om. *τῶν*) UT *πᾶν ἀπολέσαι* VM 25 *εὔχετο* V 26 *καὶ τῶν ἑτέρων* B *καὶ τῶν ἑταίρων* om. UT 27 cf. *H* 92 sq. et 113 sq. 30 *λέγειν* libri, corr. Selden *πολλῶν ἑταίρων* UT 31 *ἄνοπλον* T

ποτ' ἂν ἐποίησεν Ἀχιλλεὺς μὴ ἀπόπληκτος ὤν· εἰ δὲ μή, πάντως
ἂν αὐτὸν ἐκώλυσε Φοῖνιξ. ἀλλ' οὐ γὰρ ἐβούλετο, φησί, ταχέως
ἀπαλλάξαι τοῦ κινδύνου τοὺς Ἀχαιούς, ἕως ἂν λάβῃ τὰ δῶρα, καὶ
ἅμα οὐδέπω τῆς ὀργῆς ἐπέπαυτο. καὶ τί ἦν ἐμποδὼν αὐτὸν προελ- 101
θόντα ἐφ' ὅσον ἐβούλετο πάλιν μηνίειν; ξυνεὶς δὲ τῆς τοιαύτης
ἀλογίας αἰνίττεται διὰ πρόρρησίν τινα μένειν αὐτόν, ὡς, εἰ ἐξῄει,
πάντως ἀποθανούμενον, ἄντικρυς αὐτοῦ κατηγορῶν δειλίαν· καίτοι
ἐξῆν αὐτῷ διὰ ταύτην τὴν πρόρρησιν ἀποπλεῦσαι διενεχθέντα
πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα. οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Πατρόκλου
ἐτύγχανεν ἀκηκοὼς τῆς μητρός, ὃν φησιν ἐν ἴσῳ τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ
τιμᾶν καὶ μηδὲ αὐτὸς ἔτι βούλεσθαι ζῆν ἐκείνου ἀποθανόντος.
[ὡς δὲ ἑώρα αὐτὸν οὐ δυνάμενον βαστάσαι τὸ δόρυ τὰ ἄλλα ἐδίδου 102
δῆλον ὅτι προσεοικότα τῷ δόρατι, καὶ οὐκ ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύνηται
φέρειν αὐτά· ὥσπερ οὖν καί φησι συμβῆναι περὶ τὴν μάχην.]
ἀλλὰ γὰρ εἴ τις ἅπαντα ἐλέγχοι, πολὺ ἂν ἔργον εἴη. τὸ γὰρ ψεῦ-
δος ἐξ αὐτοῦ φανερόν ἐστι τοῖς προσέχουσιν· ὥστε οὐδενὶ ἄδηλον
καὶ τῶν ὀλίγον νοῦν ἐχόντων ὅτι σχεδὸν ὑπόβλητός ἐστιν ὁ Πάτρο-
κλος καὶ τοῦτον ἀντήλλαξεν Ὅμηρος τοῦ Ἀχιλλέως, βουλόμενος τὸ
κατ' ἐκεῖνον κρύψαι. ὑφορώμενος δὲ μή τις ἄρα καὶ τοῦ Πατρό- 103
κλου ζητῇ τάφον· ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶν ἄλλων ἀριστέων τῶν ἀπο-
θανόντων ἐν Τροίᾳ φανεροί εἰσιν οἱ τάφοι· διὰ τοῦτο προκατα-
λαμβάνων οὐκ ἔφη τάφον αὐτοῦ γενέσθαι καθ' αὑτόν, ἀλλὰ μετὰ
τοῦ Ἀχιλλέως τεθῆναι. [καὶ Νέστωρ μὲν οὐκ ἠξίωσε μετ' Ἀντι-
λόχου ταφῆναι δι' αὐτὸν ἀποθανόντος, οἴκαδε τὰ ὀστᾶ κομίσας·
τὰ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ὀστᾶ ἀνεμίχθη τοῖς τοῦ Πατρόκλου;] μάλιστα
μὲν οὖν ἐβούλετο Ὅμηρος ἀφανίσαι τὴν τοῦ Ἀχιλλέως τελευτὴν
ὡς οὐκ ἀποθανόντος ἐν Ἰλίῳ. τοῦτο δὲ ἐπεὶ ἀδύνατον ἑώρα, τῆς 104
φήμης ἐπικρατούσης καὶ τοῦ τάφου δεικνυμένου, τό γε ὑφ' Ἕκτορος

---

1 μηδὲ priore loco libri praeter T 2 ἀλλ' om. VM 4 ἐμπόδιον T 6 διαπόρρησιν U διὰ πόρρησιν B δι' απόρρησιν MT αὐτὸν ὡς ἀποθανούμενον VM αὐτὸν εἰ ἐξῄει πάντωσ ἀποθανούμενον UBT 8 ἐξὸν ἦν BVM ἐξῆν UT (scil. in archet. ἐξὸν superscr. ἦν) τὴν ἀπόῤῥησιν libri, praeter V 9 τοῦ om. UT 10 φησιν ἴσωι τῇ U φησιν ἴσον τῇ T 12 ὡσ δὲ ἑώρων VM ὡς δὲ ἑώρα — μάχας si genuina post ἀπολέσαι βουλόμενος p. 140, 25 inserenda sunt. τἄλλα M 14 συμβεῖναι U τὴν μάχην Wil., τὰς μάχας libri 15 ἔργον ἂν εἴη (hoc ord) UT 16 φανερώτερόν ἐστι UT 17 καὶ om. VM ὅστισ pro ὅτι M 18 ἀπήλλαξεν libri (ἀπήλεγξεν T), corr. Emp. διὰ τοῦ ἀχιλλέωσ libri, corr. Emp. 19 ὑφορόμενοσ U δεῖ pro δὲ M 20 ζητοῖ T ἀριστέων om. UT 21 cf. Ψ 244 23 [καὶ Νέστωρ — Πατρόκλου] seclusi 25 ἀνεμήχθη U m. pr. 28 τό τε libri, corr. Reiske

αὐτὸν ἀποθανεῖν ἀφείλετο καὶ τοὐναντίον ἐκεῖνον ὑπὸ τοῦ Ἀχιλ-
λέως ἀναιρεθῆναί φησιν, [ὃς τοσοῦτον ὑπερεῖχε τῶν ἀνθρώπων
ἁπάντων] καὶ προσέτι αἰκισθῆναι τὸν νεκρὸν αὐτοῦ καὶ συρῆναι
μέχρι τῶν τειχῶν. πάλιν δὲ εἰδὼς τάφον ὄντα τοῦ Ἕκτορος καὶ
τιμώμενον αὐτὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἀποδοθῆναι αὐτὸν λέγει κελεύ-
105 *σαντος τοῦ Διὸς λύτρων δοθέντων, τέως δὲ τὴν Ἀφροδίτην ἐπιμε-*
ληθῆναι καὶ τὸν Ἀπόλλω τοῦ διαμεῖναι τὸν νεκρόν. [οὐκ ἔχων δὲ
ὅ,τι ποιήσῃ τὸν Ἀχιλλέα, ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν ὑπὸ τῶν Τρώων τινὸς
ἀνῃρῆσθαι· οὐ γὰρ δὴ καὶ τοῦτον ἔμελλεν, ὥσπερ καὶ τὸν Αἴαντα,
ὑφ᾽ ἑαυτοῦ ἀποθανόντα ποιεῖν, φθονῶν τῆς δόξης τῷ ἀνελόντι·
τὸν Ἀλέξανδρόν φησιν ἀποκτεῖναι αὐτόν, ὃν πεποίηκε τῶν Τρώων
κάκιστον καὶ δειλότατον καὶ ὑπὸ τοῦ Μενελάου μικροῦ δεῖν ζω- (180
γρηθέντα, ὃν λοιδορούμενον ἀεὶ πεποίηκεν, ὡς μαλθακὸν αἰχμητὴν
106 *καὶ ἐπονείδιστον ἐν τοῖς Ἕλλησι. ἵνα δὴ τοῦ Ἕκτορος τὴν δόξαν*
ἀφέλοιτο, καὶ τὸν Ἀχιλλέα φαίνεται καθῃρηκώς, [καὶ] πολὺ χεῖρω
καὶ ἀδοξότερον αὐτοῦ ποιήσας τὸν θάνατον. τέλος δὲ προάγει
ἤδη τεθνηκότα τὸν Ἀχιλλέα καὶ ποιεῖ μαχόμενον· οὐκ ὄντων δὲ
ὅπλων, ἀλλὰ τοῦ Ἕκτορος ἔχοντος· ἐν τούτῳ ⟨γὰρ⟩ ἔλαθεν αὐτὸν ἕν τι
τῶν ἀληθῶν ῥηθέν· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φησι κομίσαι τὴν Θέτιν ὑπὸ
τοῦ Ἡφαίστου γενόμενα ὅπλα· καὶ οὕτως δὴ γελοίως τὸν Ἀχιλλέα
μόνον τρεπόμενον τοὺς Τρῶας, τῶν δὲ ἄλλων Ἀχαιῶν, ὥσπερ
οὐδενὸς παρόντος, ἁπάντων ἐπελάθετο· ἅπαξ δὲ τολμήσας τοῦτο
ψεύσασθαι πάντα συνέχεε. καὶ τοὺς θεοὺς ἐνταῦθα ποιεῖ μαχο-
μένους ἀλλήλοις, σχεδὸν ὁμολογῶν ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλει ἀληθείας.
107 *πάνυ δὲ ἀσθενῶς καὶ ἀπιθάνως τὴν ἀριστείαν διελθών, ὁτὲ μὲν*
ποταμῷ μαχόμενον αὐτόν, ὁτὲ δὲ ἀπειλοῦντα Ἀπόλλωνι καὶ διώ-
κοντα αὐτόν· ἐξ ὧν ἁπάντων ἰδεῖν ἔστι τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ σχεδόν·
οὐ γάρ ἐστιν ἐν τοῖς ἀληθέσιν οὕτως ἀπίθανος οὐδὲ ἀηδής· μόλις
ποτὲ τῶν Τρώων εἰς τὴν πόλιν φευγόντων, τὸν Ἕκτορα πεποίηκε
πρὸ τοῦ τείχους ἀνδρειότατα ὑπομένοντα αὐτὸν καὶ μήτε τῷ πατρὶ
δεομένῳ μήτε τῇ μητρὶ πειθόμενον, ἔπειτα φεύγοντα κύκλῳ τῆς

---

1 *ἀφείλατο* (corr. *ἀφείλετο*) V *ἀναφείλατο* M 2 *ἀνερεθῆναι* M *ὃσ* om. BVM m. pr. [*ὅς — ἁπάντων*] spuria *ὑπερεῖχεν* V 3 *προσέτει* M 6 *καὶ λύτρων* VM 7 [*οὐκ ἔχων — τὴν μάχην ἐκείνην*] haec omnia a Dione aliena puto 8 *ποιήσει* VT 11 *τὸν* pro *τῶν* B 13 *πεποίηκεν οὕτωσ μαλθακὸν* libri corr. Mor. 14 *ἕλλησιν* VM *καὶ ἵνα* UBT *τὴν τοῦ ἕκτοροσ* (hoc ord.) B 15 *καὶ* del. Geel *χείρων* U 16 *προάγῃ* M 17 *τεθνηξόμενον* T 18 *γὰρ* add. Emp. 19 *καὶ γὰρ ἐκ τοῦ* UBT *θέτην* B 20 *οὕτω* BT 22 *τοῦ* pro *τοῦτο* M 23 *συνέχεεν* VM 24 *μέλλει* M 25 *καὶ πειθάνωσ* (corr. *καὶ ἀπιθ.*) V 26 *Ἀπόλλονι* U 27 *αὐτὸν* om. UBT 28 *μόλισ δὲ* T

πόλεως, ἐξὸν εἰσελθεῖν, καὶ τὸν Ἀχιλλέα, τάχιστον ἀνθρώπων ἀεί
ποτε ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενον, οὐ δυνάμενον καταλαβεῖν. τοὺς δὲ 108
Ἀχαιοὺς ὁρᾶν ἅπαντας ὥσπερ ἐπὶ θέαν παρόντας καὶ μηδένα βοη-
θεῖν τῷ Ἀχιλλεῖ, τοιαῦτα πεπονθότας ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος καὶ μι-
σοῦντας αὐτόν, ὥστε καὶ νεκρὸν τιτρώσκειν. ἔπειτα Δηίφοβον ἐξελ-
θόντα τοῦ τείχους, μᾶλλον δὲ Ἀθηνᾶν παραλογίσασθαι αὐτόν,
εἰκασθεῖσαν Δηιφόβῳ, καὶ τὸ δόρυ κλέψαι τὸ τοῦ Ἕκτορος ἐν τῇ
μάχῃ, οὐδὲ ὅπως ἀποκτείνῃ τὸν Ἕκτορα εὑρίσκων, τρόπον τινὰ
ἰλιγγιῶν περὶ τὸ ψεῦδος καὶ τῷ ὄντι ὡς ἐν ὀνείρατι μάχην διηγού-
μενος. μάλιστα γοῦν προσέοικε τοῖς ἀτόποις ἐνυπνίοις τὰ περὶ
τὴν μάχην ἐκείνην.] εἰς τοῦτο δὲ προελθὼν ἀπεῖπε λοιπόν, οὐκ 109
ἔχων ὅ,τι χρήσηται τῇ ποιήσει καὶ τοῖς ψεύσμασι δυσχεραίνων
[ἀγῶνά τινα προσθεὶς ἐπιτάφιον, καὶ τοῦτο πάνυ γελοίως, καὶ τὴν
Πριάμου βασιλέως εἰς τὸ στρατόπεδον ἄφιξιν παρὰ τὸν Ἀχιλλέα,
μηδενὸς αἰσθομένου τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τὰ λύτρα τοῦ Ἕκτορος. καὶ
οὔτε τὴν τοῦ Μέμνονος βοήθειαν οὔτε τὴν τῶν Ἀμαζόνων, οὕτως
θαυμαστὰ καὶ μεγάλα, ἐτόλμησεν εἰπεῖν, οὔτε τὸν τοῦ Ἀχιλλέως
θάνατον οὔτε τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας.] οὐδὲ γὰρ ὑπέμεινεν οἶμαι 110
πάλαι τεθνηκότα τὸν Ἀχιλλέα ποιεῖν πάλιν ἀναιρούμενον, οὐδὲ
νικῶντας τοὺς ἡττηθέντας καὶ φεύγοντας, οὐδὲ τὴν κρατήσασαν
πόλιν, ταύτην πορθουμένην. οἱ δὲ ὕστερον ἅτε ἐξηπατημένοι καὶ
τοῦ ψεύδους ἰσχύοντος ἤδη θαρροῦντες ἔγραφον. τὰ δὲ πράγματα
οὕτως ἔσχεν.

Ἀχιλλέως τελευτήσαντος ὑπὸ Ἕκτορος ἐν τῇ βοηθείᾳ τῶν νεῶν, 111
οἱ μὲν Τρῶες, ὥσπερ καὶ πρότερον, ἐπηυλίσθησαν ἐγγὺς τῶν νεῶν,
ὡς φυλάξοντες τοὺς Ἀχαιούς· ὑπώπτευον γὰρ αὐτοὺς ἀποδράσεσθαι
τῆς νυκτός· ὁ δὲ Ἕκτωρ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πόλιν παρά τε τοὺς
γονέας καὶ τὴν γυναῖκα, χαίρων τοῖς πεπραγμένοις, ἐπὶ τοῦ στρα-
τεύματος καταλιπὼν Πάριν. ὁ δ' αὐτός τε καὶ τῶν Τρώων τὸ 112
πλῆθος ἐκάθευδεν, ὡς εἰκὸς ἦν κεκοπιωμένους καὶ μηδὲν προσδε-
χομένους κακόν, ἔτι δὲ παντελοῦς εὐπραγίας οὔσης. ἐν τούτῳ δὴ
Ἀγαμέμνων μετὰ Νέστορος καὶ Ὀδυσσέως καὶ Διομήδους βουλευ-

---

1 ἐξ ὂν U 5 νετκρὸν (sic!) U 6 αὐτοῦ V 8 literae -πο- in ἀποκτείνῃ a correctore U εὑρίσκειν libri, corr. Selden τρόπον τινὰ om. T 9 εἰλιγγιῶν M 10 τὰ περὶ τοῖσ T 11 ἀπεῖπεν V 12 ψεύμασι M 13 προθεὶσ libri, praeter V [ἀγῶνα — τῆς Τροίας] haec quoque interpolatori tribuo καὶ τοῦ Πριάμου libri, corr. Emp. 14 τοῦ pro τὸν U 15 αἰσθανομένου T λύτρα κομίσαι UBT 16 οὕτω BT 20 νικῶντασ τοὺσ Ἀθηναίουσ καὶ φεύγοντασ V 26 ἀποδράσαι (vel -ᾶσαι) libri, corr. Emp. 29 παρῆν M 31 τούτῳ δὲ VM

*σάμενος σιωπῇ καθείλκυσαν τῶν νεῶν τὰς πολλάς, ὁρῶντες ὅτι
καὶ τῇ προτεραίᾳ μικροῦ διεφθάρησαν, ὡς μηδὲ φυγὴν ἔτι εἶναι,
καὶ μέρος οὐκ ὀλίγον ἦν ἐμπεπρησμένον αὐτῶν, ἀλλ᾽ οὐ μία ναῦς
ἡ Πρωτεσιλάου· ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Χερρό-
νησον, τῶν αἰχμαλώτων πολλὰ καταλιπόντες καὶ τῶν ἄλλων οὐκ
ὀλίγα κτημάτων. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ φανεροῦ γενομένου τοῦ πράγ-* 11
*ματος, ὁ μὲν Ἕκτωρ ἠγανάκτει καὶ βαρέως ἔφερε καὶ τὸν Ἀλέξαν-
δρον ἐλοιδόρει· τοὺς γὰρ πολεμίους αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν ἀφεῖναι·
τὰς δὲ σκηνὰς ἐνέπρησαν οἱ Τρῶες καὶ διήρπαζον τὰ καταλειφθέντα.*
(182 M) *τοῖς δὲ Ἀχαιοῖς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ βουλευομένοις· οὐ γὰρ εἶχον οἱ
περὶ τὸν Ἕκτορα ναυτικὸν ἕτοιμον, ὥστε διαβαίνειν ἐπ᾽ αὐτούς·
ἐδόκει μὲν ἀπιέναι πᾶσι, πολλοῦ πλήθους ἀπολωλότος καὶ τῶν
ἀρίστων ἀνδρῶν· κίνδυνος δὲ ἦν μὴ ναῦς ποιησάμενοι παραχρῆμα
ἐπιπλεύσωσιν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. διὰ τοῦτο οὖν ἀναγκαῖον ἦν μένειν* 11
*ὥσπερ κατ᾽ ἀρχὰς ληστεύοντας, εἴ πως τῷ Πάριδι κάμνοντι διαλ-
λάξειαν αὐτοὺς καὶ πρὸς φιλίαν πράξαντες ἀπελθεῖν. ὡς δὲ
ἔκριναν ταῦτα, καὶ ἐποίουν πέραν μένοντες. κἀνταῦθα τοῖς Τρωσὶν
ἐπῆλθον ἐκ μὲν Αἰθιοπίας Μέμνων, αἱ δὲ Ἀμαζόνες ἐκ τοῦ Πόντου
βοηθοὶ καὶ ἄλλο πλῆθος ἐπικούρων, ὡς εὐτυχοῦντας ἐπυνθάνοντο
τὸν Πρίαμον καὶ τὸν Ἕκτορα καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ὅσον οὔπω διε-
φθαρμένους πάντας, οἱ μέν τινες κατ᾽ εὔνοιαν, οἱ δὲ καὶ φόβῳ τῆς
δυνάμεως· οὐ γὰρ τοῖς ἡττημένοις οὐδὲ τοῖς κακῶς πράτ-
τουσιν, ἀλλὰ τοῖς νικῶσι καὶ τοῖς περιγενομένοις ἁπάντων
πάντες ἐθέλουσι βοηθεῖν. μετεπέμψαντο δὲ καὶ οἱ Ἀχαιοὶ παρ᾽* 11
*αὐτῶν εἴ τινα ἐδύναντο ὠφέλειαν· τῶν μὲν γὰρ ἔξωθεν οὐδὲν
οὐδεὶς ἔτι προσεῖχεν αὐτοῖς· ἀλλὰ Νεοπτόλεμόν τε τὸν Ἀχιλλέως
κομιδῇ νέον ὄντα καὶ Φιλοκτήτην ὑπεροφθέντα πρότερον διὰ τὴν
νόσον, καὶ τοιαύτας βοηθείας οἴκοθεν ἀσθενεῖς καὶ ἀπόρους. ὧν
ἀφικομένων μικρὸν ἀναπνεύσαντες πάλιν διέπλευσαν εἰς τὴν Τροίαν,
καὶ περιεβάλοντο τεῖχος ἕτερον πολὺ ἔλαττον, οὐκ ἐν ᾧ πρότερον
τόπῳ παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἀλλὰ τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ καταλαβόντες.*

---

1 *καθείλκουσαν* M imo *τὰς πλοΐμους* 2 *φυγεῖν* M 5 *τῶν δὲ αἰχμ.* VM *ἄλλων κτημάτων οὐκ ὀλίγα* (hoc ord.) T 7 *ἔφερεν* V 8 *αὐτῶν* B 14 *μένειν ἦν* (hoc ord.) UT 15 *ληστεύοντεσ* VM *ὧ* pro *τῷ* M *διαλλάξιαν* M 16 *καὶ πρὸς — ἀπελθεῖν* nondum emendata, nisi quod *ἀπέλθοιεν* Unger probabiliter. 17 *μὲν ὄντεσ* M 22 *πράσσουσιν* B 23 *καὶ* om. B *ἁπάντων* suspectum; malim *τῶν ἐναντίων* 24 *θέλουσι* B 25 *ὠφελίαν* M *ἔσωθεν* libri, corr. Mor. 29 *ἀναπλεύσαντεσ* V (corr. *ἀναπν.*) M 39 *περιεβάλλοντο* T

τῶν δὲ νεῶν αἱ μέν τινες ὑφώρμουν ὑπὸ τὸ τεῖχος, αἱ δὲ ἐν τῷ 116
πέραν ἔμενον· ἅτε γὰρ οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχοντες κρατήσειν, ἀλλ'
ὁμολογιῶν δεόμενοι, καθάπερ εἶπον, οὐ βεβαίως ἐπολέμουν, ἀλλ'
ἀμφιβόλως τρόπον τινὰ καὶ πρὸς ἀπόπλουν μᾶλλον τὴν γνώμην
ἔχοντες. ἐνέδραις οὖν ὡς τὸ πολὺ καὶ καταδρομαῖς ἐχρῶντο. καί
ποτε μάχης ἰσχυροτέρας γενομένης, βιαζομένων αὐτῶν τὸ φρούριον
ἐξελεῖν, Αἴας τε ὑπὸ Ἕκτορος ἀποθνήσκει καὶ Ἀντίλοχος ὑπὸ τοῦ
Μέμνονος πρὸ τοῦ πατρός· ἐτρώθη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων ὑπὸ 117
τοῦ Ἀντιλόχου, καὶ ἀποκομιζόμενος τραυματίας τελευτᾷ κατὰ τὴν
ὁδόν. συνέβη δὲ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς εὐημερῆσαι τότε ὡς οὐ πρό-
τερον. ὅ τε γὰρ Μέμνων μέγα ἀξίωμα ἔχων ἐτρώθη καιρίως, τήν
τε Ἀμαζόνα ἀπέκτεινε Νεοπτόλεμος καταδραμοῦσαν ἐπὶ τὰς ναῦς
ἰταμώτερον καὶ πειρωμένην ἐμπρῆσαι, μαχόμενος ἐκ τῆς νεὼς ναυ-
μάχῳ δόρατι, καὶ Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκει Φιλοκτήτῃ διατοξευό-
μενος. ἦν οὖν ἀθυμία καὶ παρὰ τοῖς Τρωσίν, εἰ μηδέποτε παύ- 118
σονται τοῦ πολέμου μηδὲ ἔσται μηδὲν αὐτοῖς πλέον νικῶσιν. ὅ τε
Πρίαμος ἄλλος ἐγεγόνει μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν, σφόδρα
ἀνιαθεὶς καὶ φοβούμενος ὑπὲρ τοῦ Ἕκτορος. πολὺ δὲ φαυλότερον
ἔσχε τὰ τῶν Ἀχαιῶν Ἀντιλόχου τε καὶ Αἴαντος τεθνηκότων· ὥστε
πέμπουσι περὶ συμβάσεων, φάσκοντες ἀπιέναι γενομένης εἰρήνης
καὶ ὅρκων ὀμοσθέντων μηκέτι στρατεύσειν μήτε αὐτοὺς εἰς τὴν
Ἀσίαν μήτε ἐκείνους ἐπὶ τὸ Ἄργος. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἕκτωρ 119
ἀντέλεγε· πολὺ γὰρ εἶναι κρείττους καὶ τὸ ἐπιτείχισμα ἔφη κατὰ
κράτος αἱρήσειν· μάλιστα δὲ ἐχαλέπαινε τῇ Ἀλεξάνδρου τελευτῇ.
δεομένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τὸ γῆρας τὸ αὑτοῦ λέγοντος καὶ τῶν
παίδων τὸν θάνατον, τοῦ τε ἄλλου πλήθους ἀπηλλάχθαι βουλομέ-
νου, τὰς μὲν διαλύσεις συνεχώρησεν· ἠξίου δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς τά τε
χρήματα διαλῦσαι τὰ δαπανηθέντα εἰς τὸν πόλεμον καὶ δίκην τινὰ
ὑποσχεῖν, ὅτι μηθὲν ἀδικηθέντες ἐστρατεύσαντο, καὶ τήν τε χώραν
διέφθειραν πολλοῖς ἔτεσι καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς ⟨ἄλλους τε⟩ καὶ Ἀλέ-
ξανδρον, οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ παθόντες, ἀλλ' ὅτι κρείττων ἐνομίσθη

---

1 ὑφώρμων M ὑπὸ τοῦ τείχους UT 3 ὁμολογῶν M 4 καὶ om. M 6 pro αὐτῶν desidero τῶν Τρώων cum Reiskio 8 ὑπὸ ἀντιλόχου (om. τοῦ) UBT 11 offendit iterata Memnonis mentio 12 ἀπέκτεινεν ὁ Νεοπτ. BTM 13 νηὸς UT 15 ἦν ἀθυμία οὖν (hoc. ord.) B παύσωνται UB 20 συμβιβάσεων B 21 ὠμοσθέντων T ὅρκω νομισθέντων M στρατεύειν UT ἑαυτοὺς M 24 κράτους M 25 δὲ om. V m. pr., M γῆρας τὲ αὐτοῦ T λέγοντος suspectum; fort. καταλέγοντος βουλομένους libri, exc. T 29 τε om. M 30 ἄλλους τε add. Emp. ⟨ἄλλους τε ἀπέκτειναν πολλοὺς⟩ Kaibel 31 ἄλλο τι M

κατὰ μνηστείαν καὶ γυναῖκα ἔλαβεν ἐκ τῆς Ἰ
120 διδόντων. ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, οὗτος γὰρ ἐπρέσβευε
παρῃτεῖτο, ἐπιδεικνὺς ὅτι οὐχ ἧττω δεδράκασιν
τὴν αἰτίαν ἐκείνοις ἀνετίθει τοῦ πολέμου· μη
ξανδρον τοσούτων οὐσῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν γυναικ
Ἑλλάδα ἐλθόντα μνηστεύειν καὶ ἀπελθεῖν κα
ἀρίστων παρ' αὐτοῖς, πλούτῳ νικήσαντα· συμβῆνι
τὴν μνηστείαν, ἀλλὰ ἐπιβουλεύειν αὐτὸν τοῖς ἐκ
τούτου μὴ λανθάνειν αὐτούς· ὥστε τὸ λοιπὸν ἐξ
τοσούτων κακῶν γεγονότων ἀμφοτέροις, καὶ ταῦτ
οὔσης καὶ συγγενείας τοῖς Ἀτρείδαις πρὸς αὐτοὺ
121 περὶ δὲ τῶν χρημάτων κατεγέλα· μὴ γὰρ εἶναι χρ
λησιν, ἀλλὰ καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς ἑκόντας στρατεύ
οἴκοι πενίαν. ταῦτα δὲ ἔλεγεν ἀποτρέπων αὐτοὺς
Ἑλλάδα στρατείας. εἰ δὲ ⟨δέοι⟩ τινα δίκην γενέσθαι τ
χάριν, αὐτὸς εὑρεῖν. καταλείψειν γὰρ αὐτοὺς ἀνάθη
καὶ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ἐπιγράψειν, Ἱλαστήριο
Ἀθηνᾷ τῇ Ἰλιάδι. τοῦτο γὰρ φέρειν μεγάλην τιμὴν ἐκ
122 ἑαυτῶν δὲ γίγνεσθαι μαρτύριον ὡς ἡττημένων. παρε
τὴν Ἑλένην ὑπὲρ τῆς εἰρήνης συλλαμβάνειν. ἡ δὲ
προθύμως· ἤχθετο γὰρ ὅτι δι' αὐτὴν οἱ Τρῶες ἐδόκ
κακὰ πάσχειν. καὶ ποιοῦνται τὰς διαλύσεις, καὶ σπονδα
τοῖς Τρωσὶ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς· Ὅμηρος δὲ καὶ τοῦτο
ἐπὶ τὸ ψεῦδος, εἰδὼς γενόμενον· ἀλλ' ἔφη τοὺς Τρῶα
τὰς σπονδάς· ὤμοσάν τε ἀλλήλοις ὅ τε Ἕκτωρ καὶ Ἀγαμ
τῶν ἄλλων οἱ δυνατοὶ μήτε τοὺς Ἕλληνάς ποτε στρατε
τὴν Ἀσίαν, ἕως ἂν ἄρχῃ τὸ Πριάμου γένος, μήτε τοὺς Π
εἰς Πελοπόννησον ἢ Βοιωτίαν ἢ Κρήτην ἢ Ἰθάκην ἢ
123 Εὔβοιαν. ταύτας γὰρ μόνας ἐξαιρέτους ἐποίουν· περὶ
ἄλλων οὐκ ἐβούλοντο ὀμνύειν οἱ Τρῶες οὐδὲ τοῖς Ἀτρείδαι
τούτων δὲ ὀμοσθέντων, ὅ τε ἵππος ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐτε
μέγα ἔργον, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν οἱ Τρῶες πρὸς τὴν πόλιν κ

2 οὕτωσ γὰρ U 3 πεπόνθασι BM 4 μηδὲ Wil., deleto τὸν δὲ 8 ἐπιβουλεύοντα Emp., ἐπιβουλεύειν ἂν libri διὰ τούτου Emp., διὰ libri 9 ὡσ δὲ τὸ UVM εἰσ δὲ τὸ T 11 ἀτρίδαισ U 12 μηδὲ γὰρ 15 δέοι add. Pflugk δεῖ add. Rhodom. et Reiske αὐτοῖσ εὑρήσειν VM a εὑρεῖν UBT αὐτὸς edit. 16 καταλίψειν M 18 φέρει libri, corr. edit. spectes φέρειν ἂν 22 γίνονται T 24 ψεῦδοσ ἴσωσ γενόμενον VM ψε ὡσ οὐ γενόμενον UBT εἰδὼς Emperius praeclare 25 σπονδὰσ ἃσ ὤμο libri, corr. Rhodom. 26 στρατεύειν TM 28 φθεῖαν M 30 ἐ λεν UM 31 ἐπετελέσθη UTM

πυλῶν οὐ δεχομένων, μέρος τι τοῦ τείχους καθεῖλον· ὅθεν γελοίως ἐλέχθη τὸ ἁλῶναι τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ ἵππου. καὶ τὸ στράτευμα ᾤχετο ὑπόσπονδον τούτῳ τῷ τρόπῳ. τὴν δὲ Ἑλένην ὁ Ἕκτωρ συνῴκισε Δηιφόβῳ, ὃς ἦν μετ' ἐκεῖνον τῶν ἀδελφῶν ἄριστος. ὁ 124
δὲ πατὴρ αὐτοῦ τελευτᾷ πάντων εὐδαιμονέστατος, πλὴν ὅσα λελύπητο περὶ τῶν παίδων τῶν τετελευτηκότων. καὶ αὐτὸς βασιλεύσας συχνὰ ἔτη καὶ πλεῖστα τῆς Ἀσίας καταστρεψάμενος γηραιὸς ἀποθνήσκει, καὶ θάπτεται πρὸ τῆς πόλεως. τὴν δὲ ἀρχὴν Σκαμανδρίῳ τῷ παιδὶ κατέλιπεν.

ταῦτα δὲ ἔχοντα οὕτως ἐπίσταμαι σαφῶς ὅτι οὐδεὶς ἀποδέξεται, φήσουσι δὲ ψευδῆ πάντες εἶναι, πλὴν τῶν φρονούντων, οὐ μόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς. ἡ γὰρ διαβολὴ σφόδρα χαλεπόν ἐστι καὶ τὸ ἐξηπατῆσθαι πολὺν χρόνον. σκοπεῖτε δὲ τἀναντία 125
πῶς ἐστι γελοῖα, ἀφελόντες τὴν δόξαν καὶ τὸ προκατειλῆφθαι· [κρυφθῆναι μὲν ἐν τῷ ἵππῳ στράτευμα ὅλον, τῶν δὲ Τρώων μηθένα αἰσθάνεσθαι τοῦτο μηδὲ ὑποπτεῦσαι, καὶ ταῦτα μάντεως οὔσης παρ' αὐτοῖς ἀψευδοῦς, ἀλλὰ κομίσαι τοὺς πολεμίους δι' αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν· πρότερον δὲ ἕνα ἄνδρα πάντων ἡττωμένων ἱκανὸν γενέσθαι γυμνὸν ἐπιφανέντα τῇ φωνῇ τρέψασθαι τοσαύτας μυριάδας, καὶ μετὰ τοῦτο ὅπλα οὐκ ἔχοντα, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λαβόντα νικῆσαι τοὺς μιᾷ πρότερον ἡμέρᾳ κρατοῦντας καὶ διώκειν ἅπαντας ἕνα ὄντα. αὐτὸν δὲ ἐκεῖνον τοσοῦτον ὑπερέχοντα ἀποθανεῖν ὑπὸ 126
τοῦ πάντων κακίστου τὴν ψυχήν, ὡς αὐτοί φασιν, ἄλλου τε ἀποθανόντος ἄλλον σκυλευθῆναι, μόνῳ δὲ ἐκείνῳ τῶν ἡγεμόνων μὴ γενέσθαι τάφον. ἄλλον δέ τινα τῶν ἀρίστων τοσαῦτα ἔτη πολεμοῦντα ὑπὸ μὲν τῶν πολεμίων μηδενὸς ἀποθανεῖν· αὐτὸν δὲ ὀρ-
(181 M) γισθέντα ἀποσφάξαι, καὶ ταῦτα δοκοῦντα σεμνότατον καὶ πρᾳότατον εἶναι τῶν συμμάχων. τὸν δὲ ποιητὴν προθέμενον εἰπεῖν 127
τὸν Τρωικὸν πόλεμον τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν γεγονότων ἐᾶσαι καὶ μηδὲ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως διελθεῖν. ταῦτα γάρ ἐστιν ἐν τοῖς πεποιημένοις καὶ λεγομένοις. ὁ μὲν Ἀχιλλεύς, προηττημένων τῶν Ἀχαιῶν οὐκ εἰς ἅπαξ οὐδὲ τῶν ἄλλων μόνον, ἀλλὰ

---

3 τῷ om. V 4 συνώκισεν V συνώκησεν M διφόβω M 5 λελύπητο? scripsi, λελύπηται libri 8 σκαμάνδρῳ libri, corr. Emp. 9 κατέλιπε BT 10 ὅτ' οὐδεὶσ BM 13 πολὺν χρόνον: his verbis explicit V 14 καὶ τὸ M διὰ τὸ UBT post προκατειλῆφθαι iterum hiat oratio; nam quae sequuntur usque ad p. 148, 24 ἀσαφές Dione indigna sunt; §§ 127 et 128 delebat Emp. 15 μηδένα UT 16 κομίζουσι libri, corr. Emp. 18 ἡττώμενον libri, praeter T 19 στρέψασθαι U 20 ἐκ τοῦ ἄνου (i. e. ἀνθρώπου) U 23 ἀλλ' οὔτε U 27 σφάξαι T 31 προηττημένων M 32 μόνων T

καὶ τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς, μόνος περιγενόμενος καὶ τοσοῦτον τὰ πράγματα μεταβαλών, αὐτὸς δὲ Ἕκτορα μὲν ἀποκτείνας, ὑπὸ δὲ Ἀλεξάνδρου ἀποθνήσκων, ὃς ἦν ὕστατος τῶν Τρώων, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, Πατρόκλου δὲ ἀποθανόντος, σκυλευόμενος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ
128 τὰ ἐκείνου ληφθέντα ὅπλα, ὁ δὲ Πάτροκλος οὐ ταφείς. ἐπειδὴ δὲ Αἴαντος ἦν τάφος καὶ πάντες ᾔδεσαν αὐτὸν ἐν Τροίᾳ τελευτήσαντα, ἵνα δὴ μὴ ποιήσῃ τὸν ἀποκτείναντα ἔνδοξον, αὐτὸς αὑτὸν ἀνελών. οἱ δὲ Ἀχαιοὶ φεύγοντες μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας σιωπῇ καὶ τὰς σκηνὰς κατακαύσαντες καὶ τὸ ναύσταθμον ἀφθὲν ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος καὶ τὸ τεῖχος αὐτῶν ἑαλωκός, καὶ ἀνάθημα ἀναθέντες τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ἐπιγράψαντες, ὡς ἔθος ἐστὶ τοὺς ἡττημένους, οὐδὲν δὲ ἧττον τὴν Ἰροίαν ἑλόντες, ἐν δὲ τῷ ἵππῳ τῷ ξυλίνῳ στράτευμα ἀνθρώπων ἀποκρυφθέν. οἱ δὲ Τρῶες ὑποπτεύσαντες μὲν τὸ πρᾶγμα καὶ βουλευσάμενοι κατακαῦσαι τὸν ἵππον ἢ διατεμεῖν, μηθὲν δὲ τούτων ποιήσαντες, ἀλλὰ πίνοντες καὶ καθεύδοντες, καὶ
129 ταῦτα προειπούσης αὐτοῖς τῆς Κασσάνδρας. ταῦτα οὐκ ἐνυπνίοις ἐοικότα τῷ ὄντι καὶ ἀπιθάνοις ψεύσμασιν; ἐν γὰρ τοῖς ὄρῳ γεγραμμένοις ὀνείρασιν οἱ ἄνθρωποι τοιαύτας ὄψεις ὁρῶσι, νῦν μὲν δοκοῦντες ἀποθνήσκειν καὶ σκυλεύεσθαι, πάλιν δὲ ἀνίστασθαι καὶ μάχεσθαι γυμνοὶ ὄντες, ἐνίοτε δὲ οἰόμενοι διώκειν καὶ τοῖς θεοῖς διαλέγεσθαι καὶ αὑτοὺς ἀποσφάττειν [καὶ] μηδενὸς δεινοῦ ὄντος, καὶ οὕτως, εἰ τύχοι ποτέ, πέτεσθαι καὶ βαδίζειν ἐπὶ τῆς θαλάττης. ὥστε καὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν ὀρθῶς ἄν τινα εἰπεῖν ἐνύπνιον, καὶ τοῦτο ἄκριτον καὶ ἀσαφές.]

130 ἄξιον δὲ κἀκεῖνο ἐνθυμηθῆναι πρὸς τοῖς ὁμολογουμένοις. ὁμολογοῦσι γὰρ ἅπαντες τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας ἀναχθῆναι χειμῶνος ἤδη, καὶ διὰ τοῦτο ἀπολέσθαι τὸ πλέον τοῦ στόλου περὶ τὴν Εὔβοιαν· ἔτι δὲ μὴ κατὰ ταὐτὸ πλεῖν ἅπαντας, ἀλλὰ στασιάσαι τὸ στράτευμα καὶ τοὺς Ἀτρείδας, καὶ τοὺς μὲν Ἀγαμέμνονι, τοὺς δὲ Μενελάῳ προσθέσθαι, τοὺς δὲ καθ᾽ αὑτοὺς ἀπελθεῖν, ὧν καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ μέμνηται. τοὺς μὲν γὰρ εὖ πράττοντας ὁμονοεῖν εἰκὸς καὶ τῷ βασιλεῖ τὸ πλεῖστον ὑποτάττεσθαι, καὶ τὸν Μενέλαον μὴ διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν παραχρῆμα τῆς εὐερ-

1 στρατείασ M προσγενόμενοσ M 2 ὑπὸ Ἀλεξάνδρου δὲ T 4 λέγουσιν UM 7 ἵνα δὲ M 8 σιοπῇ M 9 καὶ τὸν B 10 ἀνάθεμα T 11 τοῖσ ἡττημένοισ UT 13 ὑπωπτεύσαντεσ T 14 τό τε BM 15 δὲ om. M 17 τοῖσ ὄρῳ M τοι σορῷ ceteri, τοῖς Ὥρῳ Scaliger 18 ὄψισ ὁρῶσιν U 21 καὶ secl. Schwartz scribe παρόντος 22 αὖθις pro οὕτως Geelius εἰ τύχηι UM εἰ τύχει B εἰ τύχοι T 28 κατὰ ταῦτα M 32 τὸ πλῆθος conieci 33 παρὰ χρῆμα U

γεσίας· τοῖς δὲ ἡττημένοις καὶ κακῶς πράττουσιν ἅπαντα ταῦτα ἀνάγκη συμβαίνειν. ἔτι δὲ τοὺς μὲν φοβουμένους καὶ φεύγοντας 131
ἐκ τῆς πολεμίας ἀπιέναι τὴν ταχίστην· [τοὺς δὲ νικῶντας καὶ διακινδυνεύειν μένοντας·] τοὺς δὲ κρατοῦντας καὶ πρὸς τοῖς αὑτῶν ἔχοντας τοσοῦτον πλῆθος αἰχμαλώτων καὶ χρημάτων περιμένειν τὴν ἀσφαλεστάτην ὥραν, ἅτε καὶ αὐτῆς τῆς γῆς κρατοῦντας καὶ πολλὴν ἁπάντων ἀφθονίαν ἔχοντας, ἀλλὰ μὴ δέκα ἔτη περιμείναντας διαφθαρῆναι παρ᾽ ὀλίγον. αἵ τε οἴκοι συμφοραὶ καταλαβοῦσαι τοὺς ἀφικομένους οὐχ ἥκιστα δηλοῦσι τὸ πταῖσμα καὶ τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν· οὐ πάνυ γὰρ εἰώθασιν ἐπιτίθεσθαι τοῖς νικῶσιν 132
οὐδὲ τοῖς εὐτυχοῦσιν, ἀλλὰ τούτους μὲν θαυμάζουσι καὶ φοβοῦνται, τῶν δὲ ἀποτυχόντων καταφρονοῦσιν οἵ τε ἔξωθεν καί τινες τῶν ἀναγκαίων. φαίνεται δὲ Ἀγαμέμνων ὑπὸ τῆς γυναικὸς ὑπεροφθεὶς διὰ τὴν ἧτταν, ὅ τε Αἴγισθος ἐπιθέμενος αὐτῷ καὶ κρατήσας ῥᾳδίως, οἵ τε Ἀργεῖοι καταλαβόντες τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν Αἴγισθον βασιλέα ἀποδείξαντες, οὐκ ἂν εἰ μετὰ τοσαύτης δόξης καὶ δυνάμεως ἀφικόμενον τὸν Ἀγαμέμνονα ἀπέκτεινε, κρατήσαντα τῆς Ἀσίας. ὅ τε Διομήδης ἐξέπεσεν οἴκοθεν, οὐθενὸς ἔλαττον εὐδοκι- 133
μῶν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ Νεοπτόλεμος εἴτε ὑπὸ Ἑλλήνων εἴτε ὑπὸ ἄλλων τινῶν· μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ καὶ πάντες ἐξέπεσον ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ κατελύθη τὸ τῶν Πελοπιδῶν γένος δι᾽ ἐκείνην τὴν
88 M) ξυμφοράν, οἱ δ᾽ Ἡρακλεῖδαι, πρότερον ἀσθενεῖς ὄντες καὶ ἀτιμαζόμενοι, κατῆλθον μετὰ Δωριέων. Ὀδυσσεὺς δὲ ἐβράδυνεν ἑκών, τὰ 134
μὲν αἰσχυνόμενος, τὰ δ᾽ ὑποπτεύων τὰ πράγματα. καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ μνηστείαν ἐτράπησαν τῆς Πηνελόπης καὶ τῶν κτημάτων ἁρπαγὴν ἡ τῶν Κεφαλλήνων νεότης. καὶ οὐδεὶς ἐβοήθει τῶν φίλων τῶν Ὀδυσσέως οὐδὲ Νέστωρ οὕτως ἐγγύθεν. ἅπαντες γὰρ ἦσαν ταπεινοὶ καὶ φαύλως ἔπραττον οἱ τῆς στρατείας μετασχόντες. τοὐναντίον δὲ ἐχρῆν δεινοὺς ἅπασι φαίνεσθαι τοὺς νενικηκότας καὶ μηδένα αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. Μενέλαος δὲ τὸ παράπαν οὐχ ἧκεν εἰς 135
Πελοπόννησον, ἀλλ᾽ ἐν Αἰγύπτῳ κατέμεινεν. καὶ σημεῖά γέ ἐστιν ἄλλα τε τῆς ἀφίξεως καὶ νομὸς ἀπ᾽ αὐτοῦ καλούμενος, οὐκ ἂν εἰ

1 καὶ om. libri, praeter T 3 τουσ δὲ — μένοντασ in mrg. T 5 τοσοῦτο UB (in U ν fin. del. m. pr.) καὶ χρημάτων om. B 7 ἀλλὰ μὴ — ὀλίγον aut spuria sunt aut lacunosa 8 διαφθαρεῖναι U 10 οὐ πάνυ M, οὐ πάντα UBT 14 Αἴγιστοσ B 15 καταλαβόντες corruptum, fort. καὶ ἀγαπῶντες Αἴγιστον B 18 βασιλείας pro Ἀσίας Kaibel ὅ τε Διομήδης — ἄλλων τινῶν post Δωριέων l. 22 transponenda sunt 23 μετα τῶν UT 24 ὑποπτεύωντα τὰ M καὶ ⟨γὰρ⟩ Wil. 25 πινελόπησ U 27 exspecto ἀλλ᾽ οὐδὲ 28 ὁ pro οἱ M στρατείασ M, στρατιᾶσ UBT 29 δεινοὺσ M, ἢ δειλοὺσ UBT 30 Μενέλεωσ B 31 κατέμεινε BT σημεῖά τε libri, corr. Reiske

πεπλανημένος καὶ πρὸς ὀλίγον ἀφίκετο. γήμας δὲ τὴν τοῦ βασι-
λέως θυγατέρα καὶ διηγήσατο τοῖς ἱερεῦσι τὰ τῆς στρατείας οὐθὲν
ἀποκρυπτόμενος. [οἱ δέ φασιν ὅτι καὶ τὴν Ἑλένην ἐκεῖθεν ἔλαβεν,
λόγον ἁπάντων ἀπιστότατον· τέως δὲ ἐλάνθανεν εἴδωλον ἐκ τῆς
Τροίας ἔχων· ὅ τε πόλεμος συνεστήκει περὶ εἰδώλου τὰ δέκα ἔτη.]
136 *σχεδὸν δὲ καὶ Ὅμηρος ἐπίσταται τοῦτο καὶ αἰνίττεται, φήσας τὸν*
Μενέλαον μετὰ τὴν τελευτὴν ὑπὸ τῶν θεῶν εἰς τὸ Ἠλύσιον πεδίον
πεμφθῆναι, ὅπου μήτε νιφετὸς γίγνεται μήτε χειμών, ἀλλ' αἰθρία
δι' ἔτους καὶ πρᾶος ἀήρ· ὁ γὰρ ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου τόπος τοιοῦτός
ἐστιν. δοκοῦσι δέ μοι καὶ τῶν ὕστερον ποιητῶν τινες ὑποπτεῦσαι
τὰ πράγματα. τὴν γὰρ Ἑλένην ἐπιβουλευθῆναι μὲν ὑπὸ Ὀρέστου
λέγει τις τῶν τραγῳδοποιῶν εὐθὺς ἐλθοῦσαν, γενέσθαι δὲ ἀφανῆ
τῶν ἀδελφῶν ἐπιφανέντων. τοῦτο δὲ οὐκ ἄν ποτε ἐποίησεν, εἰ
ἐφαίνετο ἡ Ἑλένη κατοικήσασα ὕστερον ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ τῷ Μενε-
137 *λάῳ συνοῦσα. τὰ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν πόλεμον εἰς*
τοῦτο ἦλθε δυστυχίας καὶ ταπεινότητος, τὰ δὲ τῶν Τρώων πολὺ
κρείττονα καὶ ἐπικυδέστερα ἐγένετο. τοῦτο μὲν γὰρ Αἰνείας ὑπὸ
Ἕκτορος πεμφθεὶς μετὰ στόλου καὶ δυνάμεως πολλῆς Ἰταλίαν
κατέσχε τὴν εὐδαιμονεστάτην χώραν τῆς Εὐρώπης· τοῦτο δὲ Ἕλενος
εἰς μέσην ἀφικόμενος τὴν Ἑλλάδα Μολοττῶν ἐβασίλευσε καὶ τῆς
Ἠπείρου πλησίον Θετταλίας. καίτοι πότερον εἰκὸς ἦν τοὺς ἡττη-
θέντας ἐπιπλεῖν ἐπὶ τὴν τῶν κρατησάντων χώραν καὶ βασιλεύειν
παρ' αὐτοῖς ἢ τοὐναντίον τοὺς κρατήσαντας ἐπὶ τὴν τῶν ἡττη-
138 *μένων; [πῶς δέ, εἴπερ ἁλούσης Τροίας ἔφευγον οἱ περὶ τὸν Αἰνείαν*
καὶ τὸν Ἀντήνορα καὶ τὸν Ἕλενον, οὐ πανταχόσε μᾶλλον ἔφευγον
ἢ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπην, οὐδὲ τόπον τινὰ ἠγάπων κατα-
λαβόντες τῆς Ἀσίας, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ τὴν ἐκείνων ἔπλεον ὑφ' ὧν
ἀνάστατοι ἐγένοντο; πῶς δὲ ἐβασίλευσαν ἅπαντες οὐ σμικρῶν οὐδὲ
ἀνωνύμων χωρίων;] [ἐξὸν αὐτοῖς καὶ τὴν Ἑλλάδα κατασχεῖν; ἀλλ'
ἀπείχοντο διὰ τοὺς ὅρκους. ὅμως δὲ Ἕλενος οὐκ ὀλίγον αὐτῆς
ἀπετέμετο, τὴν Ἤπειρον· Ἀντήνωρ δὲ Ἑνετῶν ἐκράτησε καὶ γῆς

2 *στρατιᾶσ* UBT   post *καὶ* lacunam statuo   3 [*οἱ δέ — ἔτη*] haec spuria esse sententiarum conexu evincitur   4 *τέωσ δὲ* T *τέλοσ δὲ* ceteri   7 *Μενέλεω* BM *Μενέλεων* UT   9 *πρὸσ* (pro *πρᾶοσ*) M   *γὰρ ἐπὶ τῆς* Schwartz, *γὰρ ἀπὸ τῆσ* UBM, *ἀπὸ* om. T   12 *λέγοι* U   *τραγῳδιοποιῶν* libri   14 *ἐφένετο* M   *ἡ* om. UBM   17 *ἐγένετο* MU, *ἐγένοντο* BT   19 post *Εὐρώπης* Antenoris mentionem excidisse suspicor   24 [*πῶς δέ — δυνατὸν γενέσθαι*] haec omnia a Dione aliena sunt   *ἔφυγον* UT   25 *ἀντί-νορα* U   27 *ἐκείνωσ* M   31 *ἀντίνωρ* UM   *καὶ τῆσ ἀρίστησ γῆσ περὶ* libri, corr. Pflugk

*ἀρίστης τῆς περὶ τὸν Ἀδρίαν· Αἰνείας δὲ πάσης Ἰταλίας ἐβασί-
λευσε καὶ πόλιν ᾤκισε τὴν μεγίστην πασῶν]. [ταῦτα δὲ οὐκ εἰκὸς ἦν* 139
*πρᾶξαι φυγάδας ἀνθρώπους καὶ ταῖς οἴκοθεν ξυμφοραῖς καταβεβλη-
μένους, ἀλλ' ἀγαπᾶν, εἴ τις αὐτοὺς εἴα κατοικεῖν· ἄλλως τε μετὰ
ποίας ἀφορμῆς ἀφικομένους χρημάτων ἢ στρατιᾶς διὰ μέσων τῶν
πολεμίων φεύγοντας, ἐμπεπρησμένης τῆς πόλεως, πάντων ἀπολω-
λότων, ὅπου χαλεπὸν ἦν τὰ σώματα αὐτὰ διασῶσαι τοὺς ἰσχύον-
τας καὶ νέους, ἀλλ' οὐ μετὰ παίδων, γυναικῶν καὶ γονέων καὶ χρη-
μάτων ἀπανίστασθαι, καὶ ταῦτα ἀδοκήτως τε καὶ παρ' ἐλπίδας
ἁλούσης τῆς πόλεως, οὐχ ὥσπερ εἰώθασι κατὰ σπονδὰς κατ' ὀλίγον
ἐκλείπειν; ἀλλὰ τὸ γενόμενον δυνατὸν γενέσθαι.] τὸν δὲ Ἕκτορά* 140
*φασιν, ὡς ἀπέπλευσαν οἱ Ἀχαιοί, πολλοῦ πλήθους εἰς τὴν πόλιν
συνεληλυθότος καὶ μηδὲ τῶν ἐπικούρων ἀπιέναι βουλομένων ἁπάν-
των, ἔτι δὲ ὁρῶντα τὸν Αἰνείαν οὐκ ἀνεχόμενον, εἰ μὴ μέρος λάβοι
τῆς ἀρχῆς· ταῦτα γὰρ ὑποσχέσθαι τὸν Πρίαμον αὐτῷ διαπολε-
μήσαντι τὸν πόλεμον καὶ ἐκβαλόντι τοὺς Ἀχαιούς· οὕτω δὴ τὴν*
(190 M) *ἀποικίαν στεῖλαι χρημάτων τε οὐ φεισάμενον καὶ πλῆθος ὁπόσον
αὐτὸς ἐβούλετο πέμψαντα μετὰ πάσης προθυμίας. λέγειν δὲ* 141
*αὐτὸν ὡς ἄξιος μὲν εἴη βασιλεύειν καὶ μηδὲν καταδεεστέραν ἀρχὴν
ἔχειν τῆς αὐτοῦ, προσήκειν δὲ μᾶλλον ἑτέραν κτήσασθαι γῆν· εἶναι
γὰρ οὐκ ἀδύνατον πάσης κρατῆσαι τῆς Εὐρώπης· τούτων δὲ οὕτως
γενομένων ἐλπίδας ἔχειν τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἄρχειν ἑκατέρας τῆς
ἠπείρου, ἐφ' ὅσον ἂν σώζηται τὸ γένος. ταῦτα δὴ ἀξιοῦντος* 142
*Ἕκτορος ἑλέσθαι τὸν Αἰνείαν, τὰ μὲν ἐκείνῳ χαριζόμενον, τὰ δὲ
ἐλπίζοντα μειζόνων τεύξεσθαι· οὕτως δὴ τὴν ἀποικίαν γενέσθαι
ἀπὸ ἰσχύος καὶ φρονήματος ὑπό τε ἀνθρώπων εὐτυχούντων παρα-
χρῆμά τε δυνηθῆναι καὶ εἰς αὖθις. ὁρῶντα δὲ Ἀντήνορα Αἰνείαν
στελλόμενον καὶ αὐτὸν ἐπιθυμῆσαι Εὐρώπης ἐπάρξαι, καὶ γενέσθαι
στόλον ἄλλον τοιοῦτον. πρὸς δὲ τούτοις ἐγκαλοῦντα Ἕλενον ὡς
ἐλαττούμενον Δηιφόβου δεηθῆναι τοῦ πατρός, καὶ λαβόντα ναῦς
καὶ στρατιὰν ὡς ἐφ' ἕτοιμον τὴν Ἑλλάδα πλεῦσαι καὶ κατασχεῖν
ὅλην ⟨τὴν⟩ ἔκσπονδον. οὕτω δὴ καὶ Διομήδην φεύγοντα ἐξ Ἄργους,* 143
ἐπειδὴ τὸν Αἰνείου στόλον ἐπύθετο, ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν, ἅτε εἰρήνης

---

5 *ποιήασ* M *στρατείασ* M *διὰ μέσον* UTM 8 *ἀλλὰ μετὰ* (om. *οὐ*) UBM, *ἀλλ' οὐ μετὰ* T *γυναικῶν καὶ νέων* T 9 *ἐπανίστασθαι* M 18 *λέγει* M 20 *γῆσ* M 21 *οὕτω* B 22 *ἄρξειν* Schwartz 24 *ἑλέσθαι Ἕκτοροσ* libri, corr. Mor. 25 *οὕτω* BT 27 *ἀντίνορα* U 29 *ἕλενοσ* M 31 *στρατεῖαν* M 32 *ὅλιν* U *τὴν* add. Reiske 33 *τὸν Αἰνεία στόλον ἐπύθετο* M *τὸν Αἰνείαν στόλῳ ἐπύθετο* B *τὸν Αἰνείαν ἐπύθετο στόλον* U *τὸν Αἰνείαν ἐπύθετο στόλω* T., *Αἰνείου* Geelius

καὶ φιλίας αὐτοῖς γενομένης, δεηθῆναί τε βοηθείας τυχεῖν, διηγη-
σάμενον τάς τε Ἀγαμέμνονος καὶ τὰς αὐτοῦ συμφοράς. τὸν δὲ
ἀναλαβεῖν αὐτὸν ἔχοντα ὀλίγας ναῦς καὶ μέρος τι παραδοῦναι τῆς
144 στρατιᾶς, ἐπειδὴ πᾶσαν ἔσχε τὴν χώραν. ὕστερον δὲ τῶν Ἀχαιῶν
τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ Δωριέων, ἀπορούντας ὅποι τράπωνται δι'
ἀσθένειαν, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐλθεῖν ὡς παρὰ φίλους τε καὶ ἐνσπόν-
δους τοὺς ἀπὸ Πριάμου τε καὶ Ἕκτορος, Λέσβον τε οἰκῆσαι κατὰ
φιλίαν παρέντων καὶ ἄλλα οὐ μικρὰ χωρία.

ὅστις δὲ μὴ πείθεται τούτοις ὑπὸ τῆς παλαιᾶς δόξης, ἐπι-
στάσθω ἀδύνατος ὢν ἀπαλλαγῆναι ἀπάτης καὶ διαγνῶναι τὸ ψεῦδος
145 ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς. τὸ γὰρ πιστεύεσθαι πολὺν χρόνον ὑπὸ ἀνθρώ-
πων ἠλιθίων οὐδέν ἐστιν ἰσχυρὸν οὐδὲ ὅτι τὰ ψευδῆ ἐλέγχθη παρὰ
τοῖς πρότερον· ἐπεί τοι καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν διαφέρονται καὶ (191 M
τἀναντία δοξάζουσιν. οἷον εὐθὺς περὶ τοῦ Περσικοῦ πολέμου, οἱ
μέν φασιν ὑστέραν γενέσθαι τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν τῆς ἐν
Πλαταιαῖς μάχης, οἱ δὲ τῶν ἔργων τελευταῖον εἶναι τὸ ἐν Πλα-
146 ταιαῖς· καίτοι γε ἐγράφη παραχρῆμα τῶν ἔργων. οὐ γὰρ ἴσασιν
οἱ πολλοὶ τὸ ἀκριβές, ἀλλὰ φήμης ἀκούουσι μόνον, καὶ ταῦτα οἱ
γενόμενοι κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον· οἱ δέ δεύτεροι καὶ τρίτοι τελέως
ἄπειροι καὶ ὅ,τι ἂν εἴπῃ τις παραδέχονται ῥᾳδίως· ὁπότε τὸν
Σκιρίτην μὲν λόχον ὀνομάζουσι Λακεδαιμονίων μηδεπώποτε γενό-
μενον, ὥς φησι Θουκυδίδης, Ἁρμόδιον δὲ καὶ Ἀριστογείτονα πάν-
των μάλιστα Ἀθηναῖοι τιμῶσιν, ὡς ἐλευθερώσαντας τὴν πόλιν
147 καὶ ἀνελόντας τὸν τύραννον. καὶ τί δεῖ τἀνθρώπεια λέγειν, ὅπου
τὸν μὲν Οὐρανὸν τολμῶσι λέγειν καὶ πείθουσιν ὡς ἐκτμηθέντα
ὑπὸ τοῦ Κρόνου, τὸν Κρόνον δὲ ὑπὸ τοῦ Διός; τοῦ γὰρ πρώτου
καταλαβόντος, ὥσπερ εἴωθεν, ἄτοπον τὸ πεισθῆναί ἐστι.

βούλομαι δὲ καὶ περὶ Ὁμήρου ἀπολογήσασθαι, ὡς οὐκ ἀνάξιον
ὁμολογεῖν αὐτῷ ψευδομένῳ. πρῶτον μὲν γὰρ πολὺ ἐλάττω τὰ

---

1 διηγησάμενοσ libri, corr. Reiske 4 στρατειᾶσ (ει in litura) M 7 ἕκτοροσ λαβόντασ οἰκῆσαι libri, corr. Geelius 8 παρέντεσ libri, corr. Wil. 12 ὅταν τὰ M ἐλέγχθη M 13 καὶ prius post πολλῶν libri, huc transp. Reiske 15 ὕστερον T 16 πλατεαῖσ UB πλατέαισ M (utroque loco) 17 καὶ ταῦτα ἐγράφη M 19 δεύτεροι Cobetus, ὕστεροι libri 20 εἴποι τισ T 21 σκιρήτην U σκείρη τὴν M σκυρήτην B σκυρίτην T Σκιρίτην: num ipse Dio peccavit? Πιτανάτην appellat Thuc. I 20 λόφον M 22 φη M 23 ἐλευθερώσαντα et ἀνελόντα U 24 post τύραννον excidisse, quibus communis opinio refelleretur, statuit Reiske τί δὴ U τανθρώπια M 25 πείθουσι (πίθουσι M) καὶ τολμῶσι λέγειν (hoc ord.) libri, transpos. Geelius ἐκβληθέντα Wil. 26 τοῦ γὰρ — ἐστι non intellego 27 τὸ πεισθῆναι ἔτι U τὸ μὴ πεισθῆναι ἔτι T ἐστιν M 28 περὶ τοῦ B 29 οὐ πολὺ libri, corr. Geelius

ψεύσματά ἐστι τῶν περὶ τοὺς θεούς· ἔπειτα ὠφέλειάν τινα εἶχε
τοῖς τότε Ἕλλησιν, ὅπως μὴ θορυβηθῶσιν, ἐὰν γένηται πόλεμος
αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας, ὥσπερ καὶ προσεδοκᾶτο. ἀνεμέ-
σητον δὲ Ἕλληνα ὄντα τοὺς ἑαυτοῦ πάντα τρόπον ὠφελεῖν. τοῦτο 148
δὲ τὸ στρατήγημα παρὰ πολλοῖς ἐστιν. ἐγὼ γοῦν ἀνδρὸς ἤκουσα
Μήδου λέγοντος ὅτι οὐδὲν ὁμολογοῦσιν οἱ Πέρσαι τῶν παρὰ τοῖς
Ἕλλησιν, ἀλλὰ Δαρεῖον μὲν φασιν ἐπὶ Νάξον καὶ Ἐρέτριαν πέμψαι
τοὺς περὶ Δᾶτιν καὶ Ἀρταφέρνην, κἀκείνους ἑλόντας τὰς πόλεις
ἀφικέσθαι παρὰ βασιλέα. ὁρμούντων δὲ αὐτῶν περὶ τὴν Εὔβοιαν
ὀλίγας ναῦς ἀποσκεδασθῆναι πρὸς τὴν Ἀττικήν, οὐ πλείους τῶν
(92 M) εἴκοσι, καὶ γενέσθαι τινὰ μάχην τοῖς ναύταις πρὸς τοὺς αὐτόθεν
ἐκ τοῦ τόπου. μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύ- 149
σαντα Λακεδαιμονίους μὲν νικῆσαι περὶ Θερμοπύλας καὶ τὸν βασι-
λέα αὐτῶν ἀποκτεῖναι Λεωνίδην, τὴν δὲ τῶν Ἀθηναίων πόλιν
ἑλόντα κατασκάψαι, καὶ ὅσοι μὴ διέφυγον ἀνδραποδίσασθαι. ταῦτα
δὲ ποιήσαντα καὶ φόρους ἐπιθέντα τοῖς Ἕλλησιν εἰς τὴν Ἀσίαν
ἀπελθεῖν. ὅτι μὲν οὖν ψευδῆ ταῦτά ἐστιν οὐκ ἄδηλον, ὅτι δὲ
εἰκὸς ἦν τὸν βασιλέα κελεῦσαι στρατεῦσαι τοῖς ἄνω ἔθνεσιν οὐκ
ἀδύνατον, ἵνα μὴ θορυβῶσιν. εἰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποίει τοῦτο,
συγγιγνώσκειν ἄξιον.

ἴσως ἂν οὖν εἴποι τις ἀνήκοος, Οὐκ ὀρθῶς Ἕλληνας καθαιρεῖς. 150
ἀλλ' οὐδὲν ἔστιν ἔτι τοιοῦτον, οὐδὲ ἔστι δέος μή ποτε ἐπιστρα-
τεύσωνται ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας τινές· ἥ τε γὰρ
Ἑλλὰς ὑφ' ἑτέροις ἐστὶν ἥ τε Ἀσία. τὸ δὲ ἀληθὲς οὐκ ὀλίγου
ἄξιον. πρὸς δὲ τούτοις, εἰ ᾔδειν ὅτι πείσω ταῦτα λέγων, ἴσως ἂν
ἐβουλευσάμην εἰπεῖν. ὅμως δὲ μείζω καὶ δυσχερέστερα ὀνείδη
φημὶ τῶν Ἑλλήνων ἀφελεῖν. τὸ μὲν γὰρ μὴ ἑλεῖν τινα πόλιν οὐδὲν 151
ἄτοπον, οὐδέ γε τὸ στρατεύσαντας ἐπὶ χώραν μηδὲν αὐτοῖς προσ-
ήκουσαν ἔπειτα εἰρήνην ποιησαμένους ἀπελθεῖν, οὐδέ γε ἄνδρα
ἀγαθὸν ὄντα τὴν ψυχὴν ὑπὸ ἀνδρὸς ὁμοίου τελευτῆσαι μαχόμενον,

---

2 τε pro τότε M μὴ om. M θορυβῶσιν M γείνηται M
3 ἐκ τοὺσ πρὸσ (hoc ord.) UT εἰ pro καὶ UBM, καὶ T 4 δὲ καὶ
UBT 5 ἔτεσιν pro ἔστιν M ἔγωγ' οὖν UBT 7 ἐρετρίαν UB ἐρε-
τρείαν T 8 δάτην U m. pr. κἀκείνουσ τε UT 11 καὶ om. M
13 παρὰ pro περὶ T 14 πόλιν ἔχοντα libri, corr. Emp. 15 ἀνδραποδίσαι
βω
UBT 18 εἰκὸς — θορυβῶσιν graviter laborant 19 θορυβηθῶσιν (sic!) T
δὲ pro δὴ B 20 συγγινώσκειν UBT συγγεινώσκειν M 21 ἂν om. BT
22 ἐπιστρατεύσονται M m. pr., ἐπιστρατεύωνται T 24 ὀλίγων ἄξιον UBM,
ὀλίγου T 26 ἐβουλευσάμην εἰπεῖν corrupta δυσχερέσ τε ῥᾶον εἴδη M
28 οὐδὲ ἐλέγετο pro οὐδέ γε τὸ libri, corr. Emp. μηθὲν M

οὐδὲ τοῦτο ὄνειδος· ἀλλὰ καὶ ἀποδέξαιτο ἄν τις μέλλων ἀποθνήσκειν, ὥσπερ ὅ γε Ἀχιλλεὺς πεποίηται λέγων,

ὥς μ' ὄφελ' Ἕκτωρ κτεῖναι, ὃς ἐνθάδε τέτραφ' ἄριστος.

152 τὸν δὲ ἄριστον ὄντα τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ φαυλοτάτου τῶν πολεμίων ἀποθανεῖν τῷ ὄντι μέγα ὄνειδος· ὁμοίως δὲ τὸν νοῦν ἔχειν δοκοῦντα καὶ σωφρονέστατον εἶναι τῶν Ἑλλήνων πρῶτον μὲν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βοῦς ἀποσφάττειν, βουλόμενον ἀποκτεῖναι τοὺς
153 βασιλέας, ὕστερον δὲ αὐτὸν ἀνελεῖν ὅπλων ἕνεκεν αἴσχιστον. πρὸς (193 R)
δὲ τούτοις Ἀστυάνακτα μὲν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ παῖδα οὕτως ὠμῶς ἀνελεῖν ῥίψαντας ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ταῦτα κοινῇ δόξαν τῷ στρατοπέδῳ καὶ τοῖς βασιλεῦσι· Πολυξένην δὲ παρθένον ἀποσφάττειν ἐπὶ τάφῳ καὶ τοιαύτας χεῖσθαι χοὰς τῷ τῆς θεᾶς υἱεῖ· Κασσάνδραν δέ, παναγῆ κόρην, ἱέρειαν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐν τῷ τεμένει φθαρῆναι τῆς Ἀθηνᾶς, ἐχομένην τοῦ ἀγάλματος, καὶ τοῦτο πρᾶξαι μηδένα τῶν φαύλων μηδὲ τῶν ἀναξίων, ἀλλ' ὅσπερ ἦν ἐν
154 τοῖς ἀρίστοις· Πρίαμον δὲ τὸν βασιλέα τῆς Ἀσίας ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ κατατρωθέντα παρὰ τὸν τοῦ Διὸς βωμόν, ἀφ' οὗ τὸ γένος ἦν, ἐπ' αὐτῷ σφαγῆναι, καὶ μηδὲ τοῦτο εἰργάσθαι μηδένα τῶν ἀφανῶν, ἀλλὰ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως υἱόν, καὶ ταῦτα ἑστιαθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ σωθέντα ὑπ' ἐκείνου πρότερον· Ἑκάβην δέ, δύστηνον τοσούτων μητέρα παίδων, Ὀδυσσεῖ δοθῆναι ἐπὶ ὕβρει, ὑπό τε τοῦ μεγέθους τῶν κακῶν πάνυ γελοίως κύνα γενέσθαι· τὸν δὲ βασιλέα τῶν Ἑλλήνων τὴν ἱερὰν κόρην τοῦ Ἀπόλλωνος, ἣν οὐδεὶς ἐτόλμησε γῆμαι διὰ τὸν θεόν, αὐτὸν ἀγαγέσθαι γυναῖκα, ὅθεν ἔδοξε τεθνηκέναι δικαίως· πόσῳ κρεῖττω ταῦτα μὴ γενόμενα τοῖς Ἕλλησιν ἢ Τροίαν ἁλῶναι;

---

2 ὥσπερ γὰρ Ἀχιλλεὺσ UBM ὥσπερ γε Ἀχ. T, corr. Emp. πεποίηκε M 8 αἴσχιστον Wil., αἴσχιστα M αἴσχιστα ἂν B αἴσχιστον ἂν U αἴσχιστον ἂν εἴη T 10 δόξαντα libri, corr. Emp. 11 βασιλεῦσιν M ἀποσφάττειν om. T 13 παναγῆ Emp., παναπῆ M πανευπρεπῆ ceteri 14 φθαρεῖναι U 15 ἀλλ' ὥσπερ M ἀλλ' ὅπερ B 17 τοῦ διὸσ τὸν (hoc ord.) UBT 19 ἐσθιαθέντα M παρὰ pro ὑπὸ UT 20 καὶ τῶ M 21 δύστινον U 23 κόρην ἀπὸ (B ὑπὸ) libri 25 καὶ πόσῳ M

(11) ΟΛΥΜΠΙΚΟΣ Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝΝΟΙΑΣ.

Ἀλλ' ἦ τὸ λεγόμενον, ὦ ἄνδρες, ἐγὼ καὶ παρ' ὑμῖν καὶ παρ' 1
ἑτέροις πλείοσι πέπονθα τὸ τῆς γλαυκὸς ἄτοπον καὶ παράδοξον
πάθος; ἐκείνην γὰρ οὐδὲν σοφωτέραν οὖσαν αὐτῶν οὐδὲ βελτίω
τὸ εἶδος, ἀλλὰ τοιαύτην ὁποίαν ἴσμεν, ὅταν δήποτε φθέγξηται
λυπηρὸν καὶ οὐδαμῶς ἡδύ, περιέπουσι τὰ ἄλλα ὄρνεα, καὶ ὅταν γε
ἴδῃ μόνον, τὰ μὲν καθιζόμενα ἐγγύς, τὰ δὲ κύκλῳ περιπετόμενα,
ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, καταφρονοῦντα τῆς φαυλότητος καὶ τῆς ἀσθε-
νείας· οἱ δὲ ἄνθρωποί φασιν ὅτι θαυμάζει τὴν γλαῦκα τὰ ὄρνεα.
πῶς δὲ οὐ τὸν ταῶ μᾶλλον ὁρῶντα θαυμάζει, καλὸν οὕτω καὶ 2
ποικίλον, ἔτι δὲ αὐτὸν ἐπαιρόμενον καὶ ἐπιδεικνύντα τὸ κάλλος
τῶν πτερῶν, ὅταν ἁβρύνηται πρὸς τὴν θήλειαν, ἀνακλάσας τὴν
οὐρὰν καὶ περιστήσας αὐτῷ πανταχόθεν ὥσπερ εὐειδὲς ἄντρον ἤ
τινα γραφῇ μιμηθέντα οὐρανὸν ποικίλον ἄστροις, σύν γε τῷ λοιπῷ
σώματι θαυμαστόν, ἐγγύτατα χρυσοῦ κυάνῳ κεκραμένου, καὶ δὴ
ἐν ἄκροις τοῖς πτεροῖς οἷον ὀφθαλμῶν ἐνόντων ἤ τινων δακτυ-
λίων τό τε σχῆμα καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ὁμοιότητα; εἰ δ' αὖ τις ἐθέ- 3
λοι σκοπεῖν τῆς πτερώσεως τὸ κοῦφον, ὡς μὴ χαλεπὸν εἶναι μηδὲ
δύσφορον διὰ τὸ μῆκος, ἐν μέσῳ μάλα ἥσυχον καὶ ἀτρεμοῦντα
παρέχει θεάσασθαι ἑαυτόν, ὥσπερ ἐν πομπῇ περιστρεφόμενος,
ὅταν δὲ βουληθῇ ἐκπλῆξαι, σείων τὰ πτερὰ καί τινα ἦχον οὐκ ἀηδῆ
ποιῶν, οἷον ἀνέμου κινήσαντος οὐ πολλοῦ πυκνήν τινα ὕλην. ἀλλ'
οὔτε τὸν ταῶ πάντα ταῦτα καλλωπιζόμενον τὰ ὄρνεα βούλεται
ὁρᾶν οὔτε τῆς ἀηδόνος ἀκούοντα τῆς φωνῆς ἕωθεν ἐπορθρευο-
μένης οὐδὲν πάσχει πρὸς αὐτήν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν κύκνον ἀσπάζεται 4

---

3 *σοφοτέραν* U *οὖσαν αὐτῶν* BM 4 *ὅταν δέ ποτε* M 5 *καὶ ὅταν γε* PY *ὅταν* M *ὅταν δὲ* UB 10 *ἐπειδεμκνύντα* P 11 *ἀνβρύνηται* P (*ν* pr. ex *μ* corr.) 12 *ἄντρον* M, *θέατρον* ceteri 13 *ποικίλοισ* M *σύν γε — σώματι* his verbis corruptelam inesse puto, unde tota sententia obscuratur; sub *σώματι* latere *χρῶμα* paene certum 14 *κυανῷ* BP 15 *τινα* PY *δακτυλίων* M *ἀκτίνων* ceteri 16 *τό τε — ὁμοιότητα* vereor ut recte dicta sint *οὐδ' αὖθισ* U *θέλοισ* M *ἐθέλει* Y 17 *ὡσ μὴ χαλεπὸν εἶναι*: vix sana *τὸ κοῦφον κοῦφον ὂν* U 18 *μῆκοσ, οὐδ' ὅπωσ ἐν μέσῳ* U *ἐν μέσῳ δὲ* libri, praeter U 19 *παρέχειν* P *ἑαυτὸν θεάσασθαι* U *περιστρεφόμενον* PY 20 *οὐδ' ὅταν βουληθῇ* U 21 *ποιήσασ* UBM *κεινήσαντοσ* M 22 *καλλωπιζόμενον ταῦτα πάντα* (hoc ord.) UY *καλλωπιζόμενον πάντα ταῦτα* B *καλλωπιζόμενοι ταῦτα πάντα* P 24 *οὐδ'* PY

διὰ τὴν μουσικήν, οὐδὲ ὅταν ὑμνῇ τὴν ὑστάτην ᾠδὴν ἅτε εὐγήρως,
ὑπὸ ἡδονῆς τε καὶ λήθης τῶν ἐν τῷ βίῳ χαλεπῶν εὐφημῶν ἅμα
καὶ προπέμπων ἀλύπως αὑτόν, ὡς ἔοικε, πρὸς ἄλυπον τὸν θά-
νατον· οὔκουν οὐδὲ τότε ἀθροίζεται κηλούμενα τοῖς μέλεσι πρὸς
ὄχθην ποταμοῦ τινος ἢ λειμῶνα πλατὺν ἢ καθαρὰν ᾐόνα λίμνης
5 *ἤ τινα σμικρὰν εὐθαλῆ ποταμίαν νησῖδα. ὡς δὲ καὶ ὑμεῖς τοσαῦτα*
μὲν θεάματα ἔχοντες τερπνά, τοσαῦτα δὲ ἀκούσματα, τοῦτο μὲν
ῥήτορας δεινούς, τοῦτο δὲ ξυγγραφέας ἡδίστους ἐμμέτρων καὶ ἀμέτρων
λόγων, τοῦτο δὲ [ταῶς ποικίλους, τοῦτο δὲ ὡς] πολλοὺς σοφιστάς, δόξῃ
καὶ μαθηταῖς ἐπαιρομένους οἷον πτεροῖς, ὑμεῖς δὲ ἐμοὶ πρόσιτε
καὶ βούλεσθε ἀκούειν, τοῦ μηδὲν εἰδότος μηδὲ φάσκοντος εἰδέναι,
ἆρ᾿ οὐκ ὀρθῶς ἀπεικάζω τὴν σπουδὴν ὑμῶν τῷ περὶ τὴν γλαῦκα
6 *γιγνομένῳ σχεδὸν οὐκ ἄνευ δαιμονίας τινὸς βουλήσεως; ὑφ᾿ ἧς*
καὶ τῇ Ἀθηνᾷ λέγεται προσφιλὲς εἶναι τὸ ὄρνεον, τῇ καλλίστῃ
τῶν θεῶν καὶ σοφωτάτῃ, καὶ τῆς γε Φειδίου τέχνης παρὰ Ἀθη-
ναίοις ἔτυχεν, οὐκ ἀπαξιώσαντος αὐτὴν συγκαθιδρῦσαι τῇ θεῷ,
συνδοκοῦν τῷ δήμῳ. Περικλέα δὲ καὶ αὐτὸν λαθὼν ἐποίησεν, ὥς
φασιν, ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. οὐ μέντοι ταῦτά γε εὐτυχήματα
νομίζειν ἔπεισί μοι τῆς γλαυκός, εἰ μή τινα φρόνησιν ἄρα κέκτηται
7 *πλείω. ὅθεν οἶμαι καὶ τὸν μῦθον Αἴσωπος ξυνέστησεν ὅτι σοφὴ*
οὖσα ξυνεβούλευε τοῖς ὀρνέοις τῆς δρυὸς ἐν ἀρχῇ φυομένης μὴ ἐᾶσαι,
ἀλλ᾿ ἀνελεῖν πάντα τρόπον· ἔσεσθαι γὰρ φάρμακον ἀπ᾿ αὐτῆς
ἄφυκτον, ὑφ᾿ οὗ ἁλώσονται, τὸν ἰξόν. πάλιν δὲ τὸ λίνον τῶν
ἀνθρώπων σπειρόντων, ἐκέλευε καὶ τοῦτο ἐκλέγειν τὸ σπέρμα·
8 *μὴ γὰρ ἐπ᾿ ἀγαθῷ φυήσεσθαι. τρίτον δὲ ἰδοῦσα τοξευτήν τινα*
ἄνδρα προέλεγεν ὅτι οὗτος ὁ ἀνὴρ φθάσει ὑμᾶς τοῖς ὑμετέροις
πτεροῖς, πεζὸς ὢν αὐτὸς πτηνὰ ἐπιπέμπων βέλη. τὰ δὲ ἠπίστει
τοῖς λόγοις καὶ ἀνόητον αὐτὴν ἡγοῦντο καὶ μαίνεσθαι ἔφασκον·
ὕστερον δὲ πειρώμενα ἐθαύμαζε καὶ τῷ ὄντι σοφωτάτην ἐνόμιζεν.

---

1 *εὔγηρωσ* (vel *εὐγήρωσ*) UBM, *εὔγηρυσ* PY 2 *τῶ* pro *τῶν* P 5 *ἠιό-νοσ* PY *λίμνη* P 6 *μικρὰν* P malim *εἰ* pro *ὡς; ὁμοίως* Geel. 8 *ἡδίστου* P 9 *ποικίλουσ· τοῦτο δὲ ὡσ πολλοὺσ* UBM *ποικίλους ὅπερ ἐστι πολλοὺς* PY [*ταῶς — ὡς*] seclusit Emperius. praeferrem: *ποικίλους σο-φιστὰς* 10 *ἐπαρομένουσ* P *πρὸσ εἴτε* M 11 *βούλεσθαι* BM 12 *ἀπηκάζω* P *τὸ περὶ* U 13 *οὐκ ἂν εὐδαιμονίασ* P 14 *εἶναι* om. PY 15 *τῆσ τε* libri, corr. Reiske *φιδίου* M *παρ᾿* PY 16 *τῷ θεῷ* P 17 *αὐτὸν* libri, corr. Jacobs *Περικλέα — ἀσπίδος* del. Geel. 19 *κέκτιται* P 20 *πλείω τῶν ἄλλων* M *αἴσοποσ* M 22 *ὑπ᾿ αὐτῆσ* UB *ὑφ᾿ αὐτῆσ* M 25 *φύεσθαι* PY 26 *τοῖσ συμέτροισ* P 27 *ἠπίσθει* P 28 *μένεσθαι* P 29 *ἐνόμιζε* UPY

καὶ διὰ τοῦτο, ἐπὰν φανῇ, πρόσεισιν ὡς πρὸς ἅπαντα ἐπισταμένην·
ἡ δὲ συμβουλεύει μὲν αὐτοῖς οὐδὲν ἔτι, ὀδύρεται δὲ μόνον. ἴσως 9
οὖν παρειλήφατε ὑμεῖς λόγον τινὰ ἀληθῆ καὶ ξυμβουλὴν συμφέ-
ρουσαν, ἥντινα ξυνεβούλευσε φιλοσοφία τοῖς πρότερον Ἕλλησιν, ἣν
οἱ τότε μὲν ἠγνόησαν καὶ ἠτίμασαν, οἱ δὲ νῦν ὑπομιμνήσκονται καί
μοι προσίασι διὰ τὸ σχῆμα, φιλοσοφίαν τιμῶντες ὥσπερ τὴν γλαῦκα
ἄφωνον τό γε ἀληθὲς καὶ ἀπαρρησίαστον οὖσαν. ἐγὼ μὲν γὰρ
(196 M) *οὐδὲν αὐτῷ ξύνοιδα οὔτε πρότερον εἰπόντι σπουδῆς ἄξιον οὔτε*
νῦν ἐπισταμένῳ πλέον ὑμῶν. ἀλλὰ εἰσὶν ἕτεροι σοφοὶ καὶ μακάριοι 10
παντελῶς ἄνδρες, οὓς ὑμῖν ἐγώ, εἰ βούλεσθε, μηνύσω, ἕκαστον
ὀνομαστὶ δεικνύμενος. καὶ γὰρ νὴ Δία τοῦτο μόνον οἶμαι χρήσιμον
ἔχειν, τὸ γιγνώσκειν τοὺς σοφούς τε καὶ δεινοὺς καὶ πάντα ἐπι-
σταμένους· οἷς ἐὰν ὑμεῖς ἐθέλητε ξυνεῖναι τἄλλα ἐάσαντες, καὶ γονεῖς
καὶ πατρίδας καὶ θεῶν ἱερὰ καὶ προγόνων τάφους, ἐκείνοις ξυνακο-
λουθοῦντες, ἔνθα ἂν ἄγωσιν ἢ καὶ μένοντές που καθιδρύωσιν, εἴτε
[εἰς τὴν Βαβυλῶνα] ἐν τῇ Νίνου καὶ Σεμιράμιδος εἴτε ἐν Βάκτροις
ἢ Σούσοις ἢ Παλιβόθροις ἢ ἄλλῃ τινὶ πόλει τῶν ἐνδόξων καὶ πλου-
σίων, χρήματα διδόντες ἢ καὶ ἄλλῳ τρόπῳ πείθοντες, εὐδαιμονέ-
στεροι ἔσεσθε αὐτῆς τῆς εὐδαιμονίας. εἰ δ' αὐτοὶ μὴ βούλεσθε, 11
καταμεμφόμενοι τὴν αὑτῶν φύσιν ἢ πενίαν ἢ γῆρας ἢ ἀσθένειαν,
ἀλλὰ τοῖς γε υἱέσι μὴ φθονοῦντες μηδὲ ἀφαιρούμενοι τῶν μεγί-
στων ἀγαθῶν, ἑκοῦσί τε ἐπιτρέποντες καὶ ἄκοντας πείθοντες ἢ
βιαζόμενοι πάντα τρόπον, ὡς ἂν παιδευθέντες ἱκανῶς καὶ γενόμενοι
σοφοὶ παρὰ πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις ὀνομαστοὶ ὦσι τὸ λοιπόν,
διαφέροντες ἀρετῇ καὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει τῇ πάσῃ
σχεδόν. οὐ γὰρ μόνον πλούτῳ φασὶν ἀρετὴν καὶ κῦδος ὀπηδεῖν,
ἀλλὰ καὶ πλοῦτος ἀρετῇ συνέπεται ἐξ ἀνάγκης. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐναντίον 12
τοῦδε τοῦ θεοῦ προλέγω καὶ ξυμβουλεύω δι' εὔνοιαν καὶ φιλίαν

---

2 *ξυμβουλεύη* P *οὐδὲν ἔτι αὐτοῖσ* BM *ἔτι αὐτοῖσ οὐδὲν* U 4 *φιλοσοφεῖν τοῖσ* BM 8 *ξυνεῖδα* P 9 *ἐπιστάμενον* P 10 *ἡμῖν* P *βούλεσθαι* U 11 *ἐνομαστὶ* P 13 *ἐθέληται* M 14 *πατρίδοσ* P 15 *ἄπωσιν* BM *ἀπῶσιν* UPY, corr. Emp. *καθιδρύωσιν* Wil., *καθιδρυθῶσιν* libri 16 *εἰς τὴν Βαβυλῶνα* seclusit Wil. *ἐν τῇ* Wil, *τὴν* libri *σεμειράμιδοσ* UM 17 *παλιμβάθροισ* UB *πάλιν βάθροισ* M *παλιμβάκτροισ* PY, corr. Geelius 18 *χρήματα — πείθοντες* del. Wil. *διδόντασ* P *πίθοντεσ* M 19 *ἔσεσθαι* libri corr. Mor. *αὐτῆσ ἔσεσθαι* (hoc ord.) PY *εἰ δ' αὖ αὐτοὶ* M *δὲ* PY *βούλεσθαι* PV 21 *δοκοῦντεσ* pro *φθονοῦντεσ* P 22 *ἑκοῦσίν τε* V 23 *πεδευθέντεσ* P 25 *δυνάμει τῇ πᾶσι* U m. pr. *δυνάμει καὶ πᾶσι* P *δυνάμει πάσῃ* (om. *τῇ*) Y 26 *ὀπηδεῖ* M 27 *λόγοσ ἀρετῇ* (-*τὴ* M) libri, ipse correxi *λόγοις ἀρετὴ* Reiske *ἡμῖν* P

*προαγόμενος. οἶμαι δὲ ἐμαυτὸν ⟨ἂν⟩ πρῶτον πείθειν καὶ παρα-
καλεῖν, εἴ μοι τὰ τοῦ σώματος καὶ τὰ τῆς ἡλικίας ἐπεδέχετο· ἀλλὰ
γὰρ ἀνάγκη διὰ τὸ [κακοπαθεῖν], εἴ πού τι δυνησόμεθα εὑρέσθαι
παρὰ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν ὥσπερ ἀπερριμμένον ἤδη καὶ ἕωλον
σοφίας λείψανον χήτει τῶν κρειττόνων τε καὶ ζώντων διδασκάλων.
ἐρῶ δὲ ὑμῖν καὶ ἄλλο, ὃ πέπονθα τῇ γλαυκὶ παραπλήσιον, ἐὰν καὶ*
13 *βούλησθε καταγελᾶν τῶν λόγων. ὥσπερ γὰρ ἐκείνη αὐτὴ μὲν οὐδὲν* (197 R
*χρῆται τοῖς προσπετομένοις, ἀνδρὶ δὲ ὀρνιθοθήρᾳ πάντων λυσιτε-
λέστατόν ⟨ἐστι⟩ κτημάτων· οὐδὲν γὰρ δεῖ οὔτε τροφὴν προβάλλειν
οὔτε φωνὴν μιμεῖσθαι, μόνον δ' ἐπιδεικνύντα τὴν γλαῦκα πολὺ
πλῆθος ἔχειν ὀρνέων· οὕτω κἀμοὶ τῆς σπουδῆς τῶν πολλῶν οὐδὲν
ὄφελος. οὐ γὰρ λαμβάνω μαθητάς, εἰδὼς ὅτι οὐδὲν ἂν ἔχοιμι
διδάσκειν, ἅτε οὐδ' αὐτὸς ἐπιστάμενος· ὡς δὲ ψεύδεσθαι καὶ ἐξα-
πατᾶν ὑπισχνούμενος, οὐκ ἔχω ταύτην τὴν ἀνδρείαν· σοφιστῇ δὲ
ἀνδρὶ ξυνὼν μεγάλα ἂν ὠφέλουν ὄχλον πολὺν ἀθροίζων πρὸς
αὐτόν, ἔπειτα ἐκείνῳ παρέχων ὅπως βούλεται διαθέσθαι τὴν
ἄγραν. ἀλλ' οὐκ οἶδα ὅπως οὐδεὶς με ἀναλαμβάνει τῶν σοφι-*
14 *στῶν οὐδὲ ἥδονται ὁρῶντες. σχεδὸν μὲν οὖν ἐπίσταμαι ὅτι
πιστεύετέ μοι λέγοντι ὑπὲρ τῆς ἀπειρίας τε κἀνεπιστημοσύνης τῆς
ἐμαυτοῦ, δῆλον ὡς διὰ τὴν αὐτῶν ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν· καὶ
τοῦτο οὐκ ἐμοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ Σωκράτει δοκεῖτέ μοι πιστεύειν
ἄν, ταὐτὰ ὑπὲρ αὐτοῦ προβαλλομένῳ πρὸς ἅπαντας ὡς οὐδὲν ᾔδει·
τὸν δὲ Ἱππίαν καὶ τὸν Πῶλον καὶ τὸν Γοργίαν, ὧν ἕκαστος αὐτὸν
μάλιστα ἐθαύμαζε καὶ ἐξεπλήττετο, σοφοὺς ἂν ἡγεῖσθαι καὶ μακα-*
15 *ρίους· ὅμως δὲ προλέγω ὑμῖν ὅτι ἐσπουδάκατε ἀνδρὸς ἀκοῦσαι
τοσοῦτον πλῆθος ὄντες οὔτε καλοῦ τὸ εἶδος οὔτε ἰσχυροῦ, τῇ τε
ἡλικίᾳ παρηκμακότος ἤδη, μαθητὴν δὲ οὐδένα ἔχοντος, τέχνην δὲ
ἢ ἐπιστήμην οὐδεμίαν ὑπισχνουμένου σχεδὸν οὔτε τῶν σεμνῶν
οὔτε τῶν ἐλαττόνων, οὔτε μαντικὴν οὔτε σοφιστικήν ἀλλ' οὐδὲ*

---

1 *⟨ἂν⟩* add. Emp. dubit. 2 *ἐμοὶ* pro *εἴ μοι* M *ἀπεδέχετο* M 3 *[κακοπαθεῖν]* corruptum *ἀνάγκη νὴ Δία ἀγαπᾶν εἴ* Emperius 4 *ἀπερι-μένων* P *ἀπεῤῥειμένον* M *καὶ βῶλον σοφίασ* libri, corr. Reiske 5 *λεί-ψανον δήτι τῶν* libri, corr. Reiske 6 *ἢ παραπλήσιον* M 7 *βούλεσθε* U m. pr., BM *καταγελῶν* P *ἐκείνοισ* P 9 *ἐστι* add. Herwerden *προσβάλλειν* libri, corr. Mor. 12 *οὐδένα* (om. *ἂν*) libri, corr. Jacobs 13 *ὥστε* (pro *ὡσ δὲ*) libri, corr. Pflugk. 15 *οὐ μεγάλα ἂν ὀφέλουν* P 16 *βούληται* B 17 *οὐδεὶσ ἀναλαβάνει* (sic! *μοι* superscr.) P 18 *σχεδὸν νοῦν* P *σχεδὸν οὖν* Y 19 *πιστεύεται* M *τε καὶ ἀνεπιστημοσύνησ* MY 20 *δηλῶν* M 22 *ἂν ταῦτα* UMP 23 *ἱππείαν* UM *ἕκαστοσ αὐτῶν* P *ἕκαστοσ αὐτῶν* UB 24 *ἡγεῖσθε* UB 27 *οὐδένα ἔχοντε::σ τέχνην* (*σ* ex *ν* corr.) P 28 *ἐπισχνουμένου* M

ῥητορικήν τινα ἢ κολακευτικὴν δύναμιν, οὐδὲ δεινοῦ ξυγγράφειν
οὐδὲ ἔργον τι ἔχοντος ἄξιον ἐπαίνου καὶ σπουδῆς, ἀλλ' ἢ μόνον
κομῶντος·

εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωίτερον καὶ ἄμεινον,

δραστέον τοῦτο καὶ πειρατέον ὅπως ἂν ᾖ δυνατὸν ἡμῖν. οὐ μέν- 16
τοι λόγων ἀκούσεσθε ὁποίων ἄλλου τινὸς τῶν νῦν, ἀλλὰ πολὺ
φαυλοτέρων καὶ ἀτοπωτέρων, ὁποίους δὴ καὶ ὁρᾶτε. χρὴ δὲ ἐᾶν
ὑμᾶς ἔμβραχυ, ὅ,τι ἂν ἐπίῃ μοι, τούτῳ ἕπεσθαι, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν,
ἐὰν φαίνωμαι πλανώμενος ἐν τοῖς λόγοις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸν
ἄλλον χρόνον ἔζηκα ἀλώμενος, ἀλλὰ συγγνώμην ἔχειν, ἅτε ἀκού-
οντας ἀνδρὸς ἰδιώτου καὶ ἀδολέσχου.

καὶ γὰρ δὴ τυγχάνω μακράν τινα ὁδὸν τὰ νῦν πεπορευμένος,
εὐθὺ τοῦ Ἴστρου καὶ τῆς Γετῶν χώρας ἢ Μυσῶν, ὥς φησιν Ὅμη-
ρος κατὰ τὴν νῦν ἐπίκλησιν τοῦ ἔθνους. ἦλθον δὲ οἱ χρημάτων ἔμ- 17
πορος οὐδὲ τῶν πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοπέδου σκευοφορῶν ἢ
βοηλατῶν, οὐδὲ πρεσβείαν ἐπρέσβευον συμμαχικὴν ἤ τινα εὔφημον,
τῶν ἀπὸ γλώττης μόνον συνευχομένων,

γυμνὸς ἄτερ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, οὐδ' ἔχον ἔγχος,

οὐ μὴν οὐδὲ ἄλλο ὅπλον οὐθέν. ὥστε ἐθαύμαζον ὅπως με ἠνεί- 18
χοντο ὁρῶντες. οὔτε ⟨γὰρ⟩ ἱππεύειν ἐπιστάμενος οὔτε τοξότης ἱκανὸς
ὢν οὔθ' ὁπλίτης, ἀλλ' οὐδὲ τῶν κούφων καὶ ἀνόπλων [τὴν βαρεῖαν
ὅπλισιν στρατιωτῶν οὐδ'] ἀκοντιστὴς ἢ λιθοβόλος, οὐδ' αὖ τεμεῖν
ὕλην ἢ τάφρον ὀρύττειν δυνατὸς οὐδὲ ἀμῆσαι χιλὸν ἐκ πολεμίου

---

4 Od. 1, 376. 2, 141 6 ἀκούσεσθαι PM 7 καὶ ἀτοπωτέρων om M m. pr. ἐὰν UM 8 ἡμᾶσ P ἐν βραχὺ V m. pr. ἐν βραχεῖ ceteri, corr. Geelius τοῦτο U ἕπεσθε corr. P 9 ἐν τοῖσ λόγοισ om. UPY χρόνον om. UBM 10 ἐξῆκα libri, corr. Reiske 12 μακρὰν τὴν ὁδὸν UM πορευόμενοσ PY 13 τῆσ γε τῶν χώρων P 15 σκευοφόρων UPY

17 ἀπὸ τῆσ γλώττησ PY συνεχομένων (υ suprascr.) U Post συνευχομένων addebatur: ἄλλο δὲ οὐδὲν (οὐθὲν UBM) χρὴ πολυπραγμονεῖν οὐδὲ ἀκούειν οὐδενὸς ἀλλ' ἢ μόνον σάλπιγγος ἱερᾶς καὶ τῶν μακαρίων κηρυγμάτων, ὡς ὅδε μὲν νικᾷ (νίκας M) πάλην (πάλιν UM) παίδων, ὅδε δὲ ἀνδρῶν, ὅδε δὲ πυγμήν, ὅδε δὲ παγκράτιον (ὁ δὲ ter UB), ὅδε δὲ πένταθλον, ὅδε δὲ στάδιον, ἑνὶ βήματι σχεδὸν εὐδαίμων γενόμενος, αὐτός τε καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸ σύμπαν ἀποφήνας (ἀποφῆναι UBM) γένος ἀοίδιμον. seclusit Valesius; Reiske post ἥκοντας § 25, Kayser post λόγων ibidem, Emp. post Ὄλυμπον § 26 transponebat 18 ἔχεν UBM 19 οὐδὲ ὅπλον ἀποβαλὼν οὐδὲν UBM ὥστε ἔγωγε M 20 γὰρ add. Wil. ἱππεῦσιν M ἐπειστάμενοσ P ἱκανῶσ M 21 ὄνθ' ὁπλίτησ P οὐ τὴν UBP τὴν — οὐδ' seclusi, Reiskium secutus 22 στρατιώτησ PY οὐδ' ante ἀκοντιστὴσ om. M, οὐκ UB ἢ λιθοβόλοσ M οὐ pro ἢ ceteri οὐδὲ αὖ P 23 χειλὸν M

λειμῶνος πυκνὰ μεταστρεφόμενος, οὐδὲ ἐγεῖραι σκηνὴν ἢ χάρακα,
ὥσπερ ἀμέλει ξυνέπονται τοῖς στρατοπέδοις πολεμικοί τινες ὑπη-
19 *ρέται· πρὸς ἅπαντα δὴ ταῦτα ἀμηχάνως ἔχων ἀφικόμην εἰς ἄνδρας οὐ*
νωθροὺς οὐδὲ σχολὴν ἄγοντας ἀκροᾶσθαι λόγων, ἀλλὰ μετεώρους
καὶ ἀγωνιῶντας καθάπερ ἵππους ἀγωνιστὰς ἐπὶ τῶν ὑσπλήγων,
οὐκ ἀνεχομένους τὸν χρόνον, ὑπὸ σπουδῆς δὲ καὶ προθυμίας κό- (199 R
πτοντας τὸ ἔδαφος ταῖς ὁπλαῖς· ἔνθα γε ἦν ὁρᾶν πανταχοῦ μὲν
ξίφη, πανταχοῦ δὲ θώρακας, πανταχοῦ δὲ δόρατα, πάντα δὲ ἵππων,
[πάντα δὲ ὅπλων] πάντα δὲ ὡπλισμένων ἀνδρῶν μεστά· μόνος δὴ
ἐν τοσούτοις φαινόμενος ῥᾴθυμος ἀτεχνῶς σφόδρα τε εἰρηνικὸς
20 *πολέμου θεατής, τὸ μὲν σῶμα ἐνδεής, τὴν δὲ ἡλικίαν προήκων, οὐ*
χρυσοῦν σκῆπτρον φέρων οὐδὲ στέμματα ἱερὰ θεοῦ τινος, ἐπὶ λύσει
θυγατρὸς ἥκων εἰς τὸ στρατόπεδον ἀναγκαίαν ὁδόν, ἀλλ' ἐπιθυμῶν
ἰδεῖν ἄνδρας ἀγωνιζομένους ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυνάμεως, τοὺς δὲ
ὑπὲρ ἐλευθερίας τε καὶ πατρίδος· ἔπειτα οὐ τὸν κίνδυνον ἀπο-
κνήσας, μὴ τοῦτο ἡγησάσθω μηδείς, ἀλλ' εὐχῆς τινος μνησθεὶς πα-
λαιᾶς δεῦρο ἀπετράπην πρὸς ὑμᾶς, ἀεὶ τὰ θεῖα κρείττω καὶ προυρ-
γιαίτερα νομίζων τῶν ἀνθρωπίνων, ἡλίκα ἂν ῃ.
21 *πότερον οὖν ἥδιον ὑμῖν καὶ μᾶλλον ἐν καιρῷ περὶ τῶν ἐκεῖ*
διηγήσασθαι, τοῦ τε ποταμοῦ τὸ μέγεθος καὶ τῆς χώρας τὴν φύσιν
ἢ ὡρῶν ὡς ἔχουσι κράσεως καὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ γένους,
ἔτι δὲ οἶμαι τοῦ πλήθους καὶ τῆς παρασκευῆς, ἢ μᾶλλον ἅψασθαι
τῆς πρεσβυτέρας τε καὶ μείζονος ἱστορίας περὶ τοῦδε τοῦ θεοῦ,
22 *παρ' ᾧ νῦν ἐσμεν; οὗτος γὰρ δὴ κοινὸς ἀνθρώπων καὶ θεῶν βα-*
σιλεύς τε καὶ ἄρχων καὶ πρύτανις καὶ πατήρ, ἔτι δὲ εἰρήνης καὶ
πολέμου ταμίας, ὡς τοῖς πρότερον ἐμπείροις καὶ σοφοῖς ποιηταῖς
ἔδοξεν, ἐάν πως ἱκανοὶ γενώμεθα τήν τε φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν δύ-
ναμιν ὑμνῆσαι λόγῳ βραχεῖ καὶ ἀποδέοντι τῆς ἀξίας, αὐτά που
23 *ταῦτα λέγοντες. ἆρ' οὖν κατὰ Ἡσίοδον ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ Μούσαις*
φίλον ἀρκτέον, ὡς ἐκεῖνος μάλα ἐμφρόνως οὐκ αὐτὸς ἐτόλμησεν
ἄρξασθαι παρ' αὐτοῦ διανοηθείς, ἀλλὰ τὰς Μούσας παρακαλεῖ
διηγήσασθαι περὶ τοῦ σφετέρου πατρός; τῷ παντὶ γὰρ μᾶλλον

---

3 *δὲ* pro *δὴ* UBM *ἀμιχάνωσ* U 4 *νωθροὺσ* M, *νόθουσ* ceteri *ἀλλὰ ὑμετέρουσ* libri, corr. Jacobs 5 *ὑσπλήττων* M 6 *ἀναχομένουσ* U *τε* pro *δὲ* M 7 *ἔνθα δ'* UBM 8 *δώρατα* P 9 [*πάντα — ὅπλων*] seclusit Dind. *ἀνδρῶν μετὰ* M *δὴ* om. UBM 10 *ὁ ῥᾴθυμοσ* UBM 11 Il. A 13—15 13 *εἰσ* om. M *ἀναγκαῖον* M *ἐπιθυμῶ* P 19 malim *ἐκεῖ* ⟨*με*⟩ 21 malim *ὡς ἔχει* *περὶ* ex coni. addidi, secutus Reiskium 23 *περὶ τοῦδε τοῦ* UBM, *τοῦδε* om. PY 28 *ἀποδόντι* mrg. P 29 *τἀναγκαῖα* pro *ταῦτα* Herwerden *λέγοντασ* libri, corr. Reiske 31 *εὔξασθαι* libri, *ἄρξασθαι* Reiske

πρέπον τόδε τὸ ᾆσμα ταῖς θεαῖς ἢ τοὺς ἐπὶ Ἴλιον ἐλθόντας ἀριθμεῖν, αὐτούς τε καὶ τὰ σέλματα τῶν νεῶν ἐφεξῆς, ὧν οἱ πολλοὶ (200 M) *ἀνόητοι ἦσαν· καὶ ποιητὴς σοφώτερός τε καὶ ἀμείνων ὁ παρακαλῶν ἐπὶ τοῦτο τὸ ἔργον ὧδέ πως·*

Μοῦσαι Πιερίηθεν ἀοιδῇσι κλείουσαι, 24
δεῦτε Δί᾽ ἐννέπετε σφέτερον πατέρ᾽ ὑμνείουσαι,
ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε
ῥητοί τ᾽ ἄρρητοί τε, Διὸς μεγάλοιο ἕκητι·
ῥέα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει,
ῥεῖα δ᾽ ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει,
ῥεῖα δέ τ᾽ ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.

ὑπολαβόντες οὖν εἴπατε πότερον ἁρμόζων ὁ λόγος οὗτος καὶ τὸ 25 *ᾆσμα τῇ συνόδῳ γένοιτ᾽ ἄν, ὦ παῖδες Ἠλείων· ὑμεῖς γὰρ ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες τῆσδε τῆς πανηγύρεως, ἔφοροί τε καὶ ἐπίσκοποι τῶν ἐνθάδε ἔργων καὶ λόγων· ἢ δεῖ θεατὰς εἶναι μόνον τοὺς ἐνθάδε ἥκοντας τῶν τε ἄλλων δῆλον ὅτι παγκάλων καὶ σφόδρα ἐνδόξων θεαμάτων καὶ δὴ μάλιστα τῆς τοῦ θεοῦ [θρησκείας καὶ] τῷ ὄντι μακαρίας εἰκόνος, ἣν ὑμῶν οἱ πρόγονοι δαπάνης τε ὑπερβολῇ καὶ τέχνης ἐπιτυχόντες τῆς ἄκρας εἰργάσαντο καὶ ἀνέθεσαν πάντων, ὅσα ἐστὶν ἐπὶ γῆς ἀγάλματα, κάλλιστον καὶ θεοφιλέστατον, πρὸς τὴν Ὁμηρικὴν ποίησιν, ὥς φασι, Φειδίου παραβαλλομένου, τοῦ* 26 *κινήσαντος ὀλίγῳ νεύματι τῶν ὀφρύων τὸν ξύμπαντα Ὄλυμπον, ὡς ἐκεῖνος μάλιστα ἐναργῶς καὶ πεποιθότως ἐν τοῖς ἔπεσιν εἴρηκεν,*

ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων,
ἀμβρόσιαι δ᾽ ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος
κρατὸς ἀπ᾽ ἀθανάτοιο, μέγαν δ᾽ ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.

(201 M) *ἢ καὶ περὶ αὐτῶν τούτων σκεπτέον ἡμῖν ἐπιμελέστερον τῶν τε ποιημάτων καὶ ἀναθημάτων καὶ ἀτεχνῶς εἴ τι τοιουτότροπόν ἐστι,*

---

3 *καὶ τίς ποιητὴς* UBPY *ποιητὴσ* om. P *σοφότερόσ τε* P *ἢ ὁ* PY 5 *π:::ερίηθεν* (sub ras. *ερι*) U *ἀοιδῆσιν* M 6 *ἐννέπεται* M, *ἐνέπετε* BP *ὑμνίουσαι* M 7 *φατοί τε* om. M 9 *ῥεῖα* libri *γὰρ* om. PY *ῥεῖα* UBM *χαλέπτῃ* M 10 *ἀίξει* U 11 *δὲ* om. M *δέ τι θύνει* U *κάρφι* M 12 *νίει* M 13 *ὑπολαβόντεσ — εἴπατε* mrg. add. M *καὶ τὸ* Wil., *ἢ τὸ* libri 17 *τῶν δε* M *ὅτι καὶ* Y 18 *δὴ* om. B *μάλλιστα* P *θεσπεσίας* pro *θρησκείας* Kayser; ut christiana seclusit Wil. 21 *περὶ* pro *πρὸσ* M 22 *ὧσ φασι τοῦτο* B *φεδίου* B *φιδίου* M *παραβαλομένου* UB *περιβαλλομένου* M 23 *κινήσαντος* Herwerden, *δινήσαντος* libri 24 *μάλλιστα* P *ἐναργῆ* (pr. m. — *θῆ*) P *πεποιθὼσ* M 26 *χαῖτε ἐπερώσαντο* P 27 *ἐλέλιζεν* M

τὴν ἀνθρωπίνην περὶ τοῦ δαιμονίου δόξαν ἀμηγέπῃ πλάττον καὶ ἀνατυποῦν, ἅτε ἐν φιλοσόφου διατριβῇ τὰ νῦν.

27 . περὶ δὴ θεῶν τῆς τε καθόλου φύσεως καὶ μάλιστα τοῦ πάντων ἡγεμόνος πρῶτον μὲν καὶ ἐν πρώτοις δόξα καὶ ἐπίνοια κοινὴ τοῦ ξύμπαντος ἀνθρωπίνου γένους, ὁμοίως μὲν Ἑλλήνων, ὁμοίως δὲ βαρβάρων, ἀναγκαία καὶ ἔμφυτος ἐν παντὶ τῷ λογικῷ γιγνομένη κατὰ φύσιν ἄνευ θνητοῦ διδασκάλου καὶ μυσταγωγοῦ χωρὶς ἀπάτης * καὶ χαρᾶς * διά τε τὴν ξυγγένειαν τὴν πρὸς αὐτοὺς καὶ πολλὰ μαρτύρια τἀληθοῦς, οὐκ ἐῶντα κατανυστάξαι καὶ ἀμελῆσαι τοὺς πρεσβυτάτους
28 καὶ παλαιοτάτους· ἅτε γὰρ οὐ μακρὰν οὐδ' ἔξω τοῦ θείου διῳκισμένοι καθ' αὑτούς, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ μέσῳ πεφυκότες, μᾶλλον δὲ συμπεφυκότες ἐκείνῳ καὶ προσεχόμενοι πάντα τρόπον, οὐκ ἐδύναντο μέχρι πλείονος ἀξύνετοι μένειν, [ἄλλως τε σύνεσιν καὶ λόγον εἰληφότες περὶ αὐτοῦ, ἅτε δὴ] περιλαμπόμενοι πάντοθεν θείοις καὶ μεγάλοις φάσμασιν οὐρανοῦ τε καὶ ἄστρων, ἔτι δὲ ἡλίου καὶ σελήνης, νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐντυγχάνοντες ποικίλοις καὶ ἀνομοίοις εἴδεσιν, ὄψεις τε ἀμηχάνους ὁρῶντες καὶ φωνὰς ἀκούοντες παντοδαπὰς ἀνέμων τε καὶ ὕλης καὶ ποταμῶν καὶ θαλάττης, ἔτι δὲ ζῴων ἡμέρων καὶ ἀγρίων, αὐτοί τε φθόγγον ἥδιστον καὶ σαφέστατον ἱέντες καὶ ἀγαπῶντες τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς τὸ γαῦρον καὶ ἐπίστημον, ἐπιθέμενοι σύμβολα τοῖς εἰς αἴσθησιν ἀφικνουμένοις, ὡς
29 πᾶν τὸ νοηθὲν ὀνομάζειν καὶ δηλοῦν, εὐμαρῶς ἀπείρων πραγμάτων [καὶ] μνήμας καὶ ἐπινοίας παραλαμβάνοντες. πῶς οὖν ἀγνῶτες εἶναι ἔμελλον καὶ μηδεμίαν ἕξειν ὑπόνοιαν τοῦ σπείραντος καὶ φυτεύσαντος καὶ σῴζοντος καὶ τρέφοντος, πανταχόθεν ἐμπιμπλάμενοι τῆς θείας φύσεως διά τε ὄψεως καὶ ἀκοῆς συμπάσης τε ἀτεχνῶς αἰσθήσεως; νεμόμενοι μὲν ἐπὶ γῆς, ὁρῶντες δ' ἐξ οὐρανοῦ

---

1 πλάττων M 2 τὰ νῦν om. PY ἅτε ἐν — τὰ νῦν **corrupta et lacunosa** 4 μὲν ἐν πρώτησ (om. καὶ) M 6 καὶ om. P καὶ **pro** κατὰ UB 7 ἀπάτησ καὶ χαρᾶσ (-ὰσ M) UBM ἀπάτησ χωρεῖ PY **in** καὶ χαρᾶσ **latet verbum totius enuntiati, e. gr.** κατεῖχε 9 κατανυστάσαι UB 11 καθ' αὑτοὺσ **om.** U μᾶλλον δὲ συμπεφυκότεσ M, om. ceteri 12 περιεχόμενοι **Reiske male** 13 ἄλλως τε — ἅτε δὴ seclusi; **nam offendit** σύνεσιν **post** ἀξύνετοι, λόγον **sententiae non aptum, participium perf. in rei non absolutae sed modo nascentis** descriptione, ἅτε δὴ post ἅτε v. 10, **maxime vero** ἄλλως τε, **cui nihil respondet** σύνεσιν — ἅτε δὴ om. UPY 14 παρ' αὐτοῦ UPY λαμπόμενοι UPY

15 τε om. PY 17 φωρὰσ M 20 ἀνινοισ φωνοῖσ P 22 ὀνομάζειν καὶ δήλωσ UB ὀνομάζειν καὶ δηλῶσαι M 23 καὶ **ante** μνήμασ **om. M** οὖν ἀγνοήσειν ἔμελλον M 25 φιτεύσαντοσ P ἐμπιπλάμενοι PY 26 τοῖσ pro τῆσ P ξυμπάσησ BMU

φῶς, τροφὰς δὲ ἀφθόνους ἔχοντες, εὐπορήσαντος καὶ προπαρα-
σκευάσαντος τοῦ προπάτορος θεοῦ πρώτην μὲν τοῖς πρώτοις καὶ 30
αὐτόχθοσι τὴν γεώδη, μαλακῆς ἔτι καὶ πίονος τῆς ἰλύος τότε οὔσης,
ὥσπερ ἀπὸ μητρὸς τῆς γῆς λιχμωμένοις ⟨καὶ⟩, καθάπερ τὰ φυτὰ νῦν,
ἕλκουσι τὴν ἐξ αὐτῆς ἰκμάδα, δευτέραν δὲ τοῖς ἤδη προϊοῦσι καρ-
πῶν τε αὐτομάτων καὶ πόας οὐ σκληρᾶς ἅμα δρόσῳ γλυκείᾳ καὶ
νάμασι νυμφῶν ποτίμοις, καὶ δὴ καὶ τοῦ περιέχοντος ἠρτημένοι
καὶ τρεφόμενοι τῇ διηνεκεῖ τοῦ πνεύματος ἐπιρροῇ, ἀέρα ὑγρὸν
ἕλκοντες, ὥσπερ νήπιοι παῖδες, οὔποτε ἐπιλείποντος γάλακτος ἀεί
σφισι θηλῆς ἐγκειμένης. σχεδὸν γὰρ ἂν ταύτην δικαιότερον λέ- 31
γοιμεν πρώτην τροφὴν τοῖς τε πρότερον καὶ τοῖς ὕστερον ἁπλῶς.
ἐπειδὰν γὰρ ἐκπέσῃ τῆς γαστρὸς νωθρὸν ἔτι καὶ ἀδρανὲς τὸ βρέ-
φος, δέχεται μὲν ἡ γῆ, ἡ τῷ ὄντι μήτηρ, ὁ δὲ ἀὴρ εἰσπνεύσας τε
καὶ ψύξας εὐθὺς ἤγειρεν ὑγροτέρᾳ τροφῇ γάλακτος καὶ φθέγξα-
σθαι παρέσχεν. ταύτην εἰκότως πρώτην λέγοιτ' ἂν τοῖς γεν-
νωμένοις ἡ φύσις ἐπισχεῖν θηλήν. ἃ δὴ πάσχοντες, ἐπινοοῦντες 32
οὐκ ἐδύναντο μὴ θαυμάζειν καὶ ἀγαπᾶν τὸ δαιμόνιον, πρὸς δὲ αὖ
τούτοις αἰσθανόμενοι τῶν ὡρῶν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἕνεκα γίγνονται
σωτηρίας πάνυ ἀκριβῶς καὶ πεφεισμένως ἑκατέρας τῆς ὑπερβολῆς,
[ἔτι δὲ] καὶ τόδε ἐξαίρετον ἔχοντες ἐκ τῶν θεῶν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα,
λογίζεσθαι καὶ διανοεῖσθαι περὶ αὐτῶν. σχεδὸν οὖν ὅμοιον 33
ὥσπερ εἴ τις ἄνδρα Ἕλληνα ἢ βάρβαρον μυοίη παραδοὺς εἰς μυ-
στικόν τινα οἶκον ὑπερφυῆ κάλλει καὶ μεγέθει, πολλὰ μὲν ὁρῶντα
μυστικὰ θεάματα, πολλῶν δὲ ἀκούοντα τοιούτων φωνῶν, σκότους
(103 M) τε καὶ φωτὸς ἐναλλὰξ αὐτῷ φαινομένων, ἄλλων τε μυρίων γιγνο-
μένων, ἔτι δὲ [εἰ] καθάπερ εἰώθασιν ἐν τῷ καλουμένῳ θρονισμῷ
καθίσαντες τοὺς μυουμένους οἱ τελοῦντες κύκλῳ περιχορεύειν· ἆρά

1 εὐπορήσαντοσ M εὖ πορίσαντοσ ceteri 2 τοῖς πρώτοις καὶ αὐτόχθοσι — λιχμμωένοις ⟨καὶ⟩ Wil. οἱ πρῶτοι καὶ αὐτόχθονες — λιχμώμενοι libri 3 τὴν γαιώδη UB πείονοσ U 4 μητρὸσ καὶ γῆσ P γῆσ om. U λειχμώμενοι UB ἕλκουσιν ἐξ (om. τὴν) UBM 5 δευτέραν τε BM 6 τε om. U ἅμα δὲ UBM 7 ποτίμοισ ἐκ δὴ τοῦ M ἀρδόμενοι Wil, deletis τοῦ πνεύματος l. 8 9 ἐπιλιπόντοσ UBM 10 σφίσιν U λήθησ libri, corr. Mor. ἐγκημένησ M ἐγγειμένησ P γὰρ οὖν libri, corr. Reiske δικαιοτέραν PY λέγομεν libri, corr. Reiske 11 ἁπλῆν libri, corr. Geelius 14 καὶ ψύξας Hertlein καὶ εἰσψύξας libri φθέξασθαι P 15 πρώτη M γενωμένοισ B 17 ἠδύναντο M v. ἐπινοοῦντες — δαιμόνιον melius legerentur post ὑπερβολῆς δὲ om. M 18 αἰσθανομένοισ UBY ἐσθανόμενοι P ἕνεκεν P 19 πεφισμένωσ M τῆσ om. P 20 ἔτι δὲ seclusi 21 τε καὶ PY scribendum τὸ λογίζεσθαι 22 μυοίη scripsi, μυεῖσθαι libri 23 μῦθον pro οἶκον UBM 25 αὐτῶν M ἐναλὰξ U 26 εἰ seclusi

γε τὸν ἄνδρα τοῦτον μηδὲν παθεῖν εἰκὸς τῇ ψυχῇ μηδ' ὑπονοῆσαι
τὰ γιγνόμενα, ὡς μετὰ γνώμης καὶ παρασκευῆς πράττεται σοφω-
τέρας, εἰ καὶ πάνυ τις εἴη τῶν μακρόθεν καὶ ἀνωνύμων βαρβάρων,
34 *μηδενὸς ἐξηγητοῦ μηδὲ ἑρμηνέως παρόντος, ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἔχων;*
ἢ τοῦτο μὲν οὐκ ἀνυστόν, κοινῇ δὲ ξύμπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος
τὴν ὁλόκληρον καὶ τῷ ὄντι τελείαν τελετὴν μυούμενον, οὐκ ἐν οἰ-
κήματι μικρῷ παρασκευασθέντι πρὸς ὑποδοχὴν ὄχλου βραχέος ὑπὸ
Ἀθηναίων, ἀλλὰ ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ, ποικίλῳ καὶ σοφῷ δημιουρ-
γήματι, μυρίων ἑκάστοτε θαυμάτων φαινομένων, ἔτι δὲ οὐκ ἀν-
θρώπων ὁμοίων τοῖς τελουμένοις, ἀλλὰ θεῶν ἀθανάτων θνητοὺς
τελούντων, νυκτί τε καὶ ἡμέρᾳ [καὶ φωτὶ καὶ ἄστροις], εἰ θέμις
εἰπεῖν, ἀτεχνῶς περιχορευόντων ἀεί, τούτων ξυμπάντων μηδεμίαν
αἴσθησιν μηδὲ ὑποψίαν λαβεῖν [μάλιστα δὲ] τοῦ κορυφαίου προε-
στῶτος τῶν ὅλων καὶ κατευθύνοντος τὸν ἅπαντα οὐρανὸν καὶ κόσ-
μον, οἷον σοφοῦ κυβερνήτου νεὼς ἄρχοντος πάνυ καλῶς τε καὶ
35 *ἀνενδεῶς παρεσκευασμένης; οὐ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ τοιοῦ-*
τον γιγνόμενον θαυμάσαι τις ἄν, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅπως καὶ μέχρι
τῶν θηρίων διικνεῖται τῶν ἀφρόνων καὶ ἀλόγων, ὡς καὶ ταῦτα
γιγνώσκειν καὶ τιμᾶν τὸν θεὸν καὶ προθυμεῖσθαι ζῆν κατὰ τὸν
ἐκείνου θεσμόν· ἔτι δὲ μᾶλλον ἀπεοικότως τὰ φυτά, οἷς μηδεμία
μηδενὸς ἔννοια, ἀλλὰ ἄψυχα καὶ ἄφωνα ἁπλῇ τινι φύσει διοικού-
μενα, ὅμως δὲ καὶ αὐτὰ ἑκουσίως καὶ βουλόμενα καρπὸν ἐκφέρει τὸν
προσήκοντα ἑκάστῳ. οὕτω πάνυ ἐναργὴς καὶ πρόδηλος ἡ τοῦδε τοῦ
36 *θεοῦ γνώμη καὶ δύναμις. ἀλλ' ἤπου σφόδρα γελοῖοι καὶ ἀρ-*
χαῖοι δόξομεν ἐπὶ τοῖς λόγοις, ἐγγυτέρω φάσκοντες εἶναι τὴν τοι-
αύτην ξύνεσιν τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς δένδροις ἤπερ ἡμῖν τὴν ἀπει-
ρίαν τε καὶ ἄγνοιαν; ὁπότε ἄνθρωποί τινες σοφώτεροι γενόμενοι (204 M)
τῆς ἁπάσης σοφίας, οὐ κηρὸν ἐγχέαντες τοῖς ὠσίν, ὥσπερ οἶμαί
φασι τοὺς Ἰθακησίους ναύτας ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακοῦσαι τῆς τῶν

---

1 *εἰκὸσ* om. M 2 *σοφοτέρασ* P 4 *παρόντων* U 5 *ἀνοιστὸν* U *ἂν οἰστὸν* BPY *ἄνυστον* M 9 *θαυμαστῶν* libri, corr. Reiske 10 *θνητοῖσ* M 11 [*καὶ — ἄστροις*] seclusi, inde a *θνητοὺσ* delet Wil., quae tolero modo scribatur *νυκτός τε καὶ ἡμέρας* 12 *περιχωρευόντων* U *συμπάντων* B 13 *αἴσθησιν ἔδει μηδὲ* P *μάλιστα δὲ* seclusi; *αἴσθησις* ad visibiles deos, *ὑποψία* ad supremum et invisibilem pertinet; alioqui *μηδὲ* dicendum erat 14 *ἅπαν οὐρανὸν* P 17 *γιγνόμενον* Y *ἔτι γιγνόμενον* P *ἐπιγιγνόμενον* UBM *ὁπῶσ οὐ* B *ὅπως οὖν* U 20 *ἀπειοικότωσ* B *ἀπεοικότοσ* U *μηδεμίαν* M 21 *ἀλλὰ ψυχὰ* M 22 *ὅμως δὲ καὶ αὐτα* scripsi, *ὡς δὴ καὶ ταῦτα* libri *ἐκφέρειν* UBM 23 *οὕτωσ* UP 24 *ἄλλη που* M 25 *δόξαμεν* P 26 *δένδρεσιν* M *ἀπειρίαν καὶ τὴν* PY 28 *ἐκχέαντεσ* U *ὠσὶν — Σειρήνων* in mrg. corr. P 29 *φασὶν* P *Ἰθακοσίουσ* P *κατασχοῦσαι γῆσ τῶν* P

Σειρήνων ᾠδῆς, ἀλλὰ μολύβδου τινὸς μαλθακὴν ὁμοῦ καὶ ἄτρωτον ὑπὸ φωνῆς φύσιν, ἔτι δὲ οἶμαι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σκότος πολὺ προβαλόμενοι καὶ ἀχλύν, ὑφ' ἧς Ὅμηρός φησι κωλύεσθαι τὸν καταληφθέντα διαγιγνώσκειν θεόν, ὑπερφρονοῦσι τὰ θεῖα, καὶ μίαν ἱδρυσάμενοι δαίμονα πονηρὰν καὶ ἄλυπον, τρυφήν τινα ἢ ῥαθυμίαν πολλὴν καὶ ἀνειμένην ὕβριν, ἡδονὴν ἐπονομάζοντες, γυναικείαν τῷ ὄντι θεόν, προτιμῶσι καὶ θεραπεύουσι κυμβάλοις τισὶν ἢ ψόφοις καὶ αὐλοῖς ὑπὸ σκότος αὐλουμένοις, ἧς εὐωχίας οὐδεὶς ἐκείνοις φθό- 37 νος, εἰ μέχρι τοῦ ᾄδειν αὐτοῖς τὸ σοφὸν ἦν, ἀλλὰ μὴ τοὺς θεοὺς ἡμῶν ἀφῃροῦντο καὶ ἀπῴκιζον, ἐξελαύνοντες ἐκ τῆς αὐτῶν πόλεώς τε καὶ ἀρχῆς, ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου παντός, εἴς τινας χώρας ἀτόπους, καθάπερ ἀνθρώπους δυστυχεῖς εἴς τινας νήσους ἐρήμους· τάδε δὲ τὰ ξύμπαντα φάσκοντες ἀγνώμονα καὶ ἄφρονα καὶ ἀδέσποτα καὶ μηδένα ἔχοντα ἄρχοντα μηδὲ ταμίαν μηδὲ ἐπιστάτην πλανᾶσθαι εἰκῇ καὶ φέρεσθαι, μηδενὸς μήτε νῦν προνοοῦντος μήτε πρότερον ἐργασαμένου τὸ πᾶν, μηδὲ ὥσπερ οἱ παῖδες τοὺς τροχοὺς αὐτοὶ κινήσαντες εἶτα ἐῶσιν ἀφ' αὑτῶν φέρεσθαι. ταῦτα 38 μὲν οὖν ἐπεξῆλθεν ὁ λόγος καθ' αὑτὸν ἐκβάς· τυχὸν γὰρ οὐ ῥᾴδιον τὸν τοῦ φιλοσόφου νοῦν καὶ λόγον ἐπισχεῖν, ἔνθα ἂν ὁρμήσῃ, τοῦ ξυναντῶντος ἀεὶ φαινομένου ξυμφέροντος καὶ ἀναγκαίου τοῖς ἀκροωμένοις, οὐ μελετηθέντα πρὸς ὕδωρ καὶ δικανικὴν ἀνάγκην, ὥσπερ οὖν ἔφη τις, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἐξουσίας καὶ ἀδείας. οὔκουν τό γε ἀναδραμεῖν οὐ χαλεπόν, ὥσπερ ἐν πλῷ τοῖς ἱκανοῖς κυβερνήταις οὐ πολὺ παραλλάξασι.

(5 M) τῆς γὰρ περὶ τὸ θεῖον δόξης καὶ ὑπολήψεως πρώτην μὲν 39 ἀτεχνῶς πηγὴν ἐλέγομεν τὴν ἔμφυτον ἅπασιν ἀνθρώποις ἐπίνοιαν, ἐξ αὐτῶν γιγνομένην τῶν ἔργων καὶ τἀληθοῦς, οὐ κατὰ πλάνην συστᾶσαν οὐδὲ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ πάνυ ἰσχυρὰν καὶ ἀέναον ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἀρξαμένην καὶ διαμένουσαν, σχεδόν τι κοινὴν καὶ δημοσίαν τοῦ λογικοῦ γένους· δευτέραν δὲ λέγομεν

1 *σιρήνων* M *μολίβδου* MY 3 *προβαλλόμενοι* UBM *φησιν* P Il. V 127 5 *ἄλογον* vel *ἄτοπον* Hertlein 7 *θεραπέβουσι κυβάλοισ* P *τισὶν ἀψόφοισ* M. In *ἢ ψόφοις* latet adiectivum, ad *κύμβαλα* referendum 8 *ἧς* M *τῆς* UB *ἀλλ' οὖν γε τῆς* PY 9 *τοῦ δεῖν αὐτοῖσ* M *αὐτοὶ* U *ἦν* om. UBM 10 *αὐτῶν* libri 11 *καὶ ἐκ τοῦδε* PY 13 *τὰ* om. PY 14 *ταμεῖαν* M 16 *ἐργασαμένου τόπον* M 17 *κεινήσαντεσ* M *εἶτα* om. M *ἐῶσι* P 18 *ὁρμῆσ ἢ* M melius sententia hoc ordine procederet: *ἐπισχεῖν, οὐ μελετηθέντα — ἀδείας* ⟨*προχωροῦντα*⟩ *ἔνθα ἂν ὁρμήσῃ* etc. 21 *ἀλλ' οὐ* UBM 27 *οὐκέτι πολλὴν σύστασιν* UBM, unde *οὐκ ἐπιπολῆς συστᾶσαν* Geelius 28 *ἀένναον* B 30 *κοινήν τε καὶ* Y *λεγομένην ἐπίκτητον καὶ δι' οὐδετέρων* libri, corr. Reiske; possit etiam: *καὶ νὴ Δί' ὕστερον ἐγγιγνομένην* *λέγωμεν* Wil.

*τὴν ἐπίκτητον καὶ δι' ἑτέρων ἐγγιγνομένην ταῖς ψυχαῖς λόγοις τε
καὶ μύθοις καὶ ἔθεσι, τοῖς μὲν ἀδεσπότοις τε καὶ ἀγράφοις, τοῖς*
40 *δὲ ἐγγράφοις καὶ σφόδρα γνωρίμους ἔχουσι τοὺς κυρίους. τῆς δὲ
τοιαύτης ὑπολήψεως τὴν μέν τινα ἑκουσίαν καὶ παραμυθητικὴν
φῶμεν, τὴν δὲ ἀναγκαίαν καὶ προστακτικήν. λέγω δὲ τοῦ μὲν ἑκου-
σίου καὶ παραμυθίας ἐχομένην τὴν τῶν ποιητῶν, τοῦ δὲ ἀναγκαίου
καὶ προστάξεως τὴν τῶν νομοθετῶν· τούτων γὰρ οὐδετέραν ἰσχῦ-
σαι δυνατὸν μὴ πρώτης ἐκείνης ὑπούσης, δι' ἣν βουλομένοις ἐγί-
γνοντο καὶ τρόπον τινὰ προειδόσιν αὐτοῖς αἵ τε προστάξεις καὶ
παραμυθίαι, τῶν μὲν ὀρθῶς καὶ ξυμφώνως ἐξηγουμένων ποιητῶν
καὶ νομοθετῶν τῇ τε ἀληθείᾳ καὶ ταῖς ἐννοίαις, τῶν δὲ ἀπο-*
41 *πλανωμένων ἔν τισιν. ἀμφοῖν δὲ τοῖν λεγομένοιν ποτέραν πρεσβυ-
τέραν φῶμεν τῷ χρόνῳ παρά γε ἡμῖν τοῖς Ἕλλησι, [ποίησιν ἢ νο-
μοθεσίαν], οὐκ ἂν ἔχοιμι διατεινόμενος εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι.
πρέπει δὲ ἴσως τὸ ἀζήμιον καὶ πειστικὸν ἀρχαιότερον εἶναι τοῦ*
42 *μετὰ ζημίας καὶ προστάξεως. σχεδὸν οὖν μέχρι τοῦδε ὁμοίως
πρόεισι τοῖς ἀνθρώποις τὰ περὶ τοῦ πρώτου καὶ ἀθανάτου γονέως,
ὃν καὶ πατρῷον Δία καλοῦμεν οἱ τῆς Ἑλλάδος κοινωνοῦντες, καὶ
τὰ περὶ τῶν θνητῶν καὶ ἀνθρωπίνων γονέων. καὶ γὰρ δὴ ἡ πρὸς
ἐκείνους εὔνοια καὶ θεραπεία τοῖς ἐκγόνοις πρώτη μὲν ἀπὸ τῆς
φύσεως καὶ τῆς εὐεργεσίας ἀδίδακτος ὑπάρχει, τὸ γεννῆσαν καὶ
τρέφον καὶ στέργον τοῦ γεννηθέντος εὐθὺς ἀντιφιλοῦντος καὶ ἀν-*
43 *τιθεραπεύοντος ὅπως ἂν ᾖ δυνατόν, δευτέρα δὲ καὶ τρίτη ποιητῶν* (206 M)
*καὶ νομοθετῶν, τῶν μὲν παραινούντων μὴ ἀποστερεῖν χάριν τὸ
πρεσβύτερον καὶ ξυγγενές, ἔτι δὲ αἴτιον ζωῆς καὶ τοῦ εἶναι, τῶν
δὲ ἐπαναγκαζόντων καὶ ἀπειλούντων κόλασιν τοῖς οὐ πειθομένοις,
ἄνευ τοῦ διασαφεῖν καὶ δηλοῦν ὁποῖοί τινές εἰσιν οἱ γονεῖς καὶ
τίνων εὐεργεσιῶν χρέος ὀφειλόμενον κελεύουσι μὴ ἀνέκτιτον ἐᾶν.*

*[ἐν τοῖς περὶ τῶν θεῶν λόγοις καὶ μύθοις μᾶλλον δὲ τοῦτο ἰδεῖν
ἔστιν ἐπ' ἀμφοτέρων γιγνόμενον.] ὁρῶ μὲν οὖν ἔγωγε τοῖς πολλοῖς*

---

1 *ψυχαῖσ ἢ λόγοισ* libri, praeter M *τε* om. P 3 *τε καὶ* B 5 *προσακτικὴν* M 9 *αὐταῖσ* P 11 *ἀληθείᾳ καὶ ἐννοίαισ* B *ἀληθείᾳ ταῖσ εὐνοίαισ* U *ἀποπλανομένων* P 13 *ποίησιν καὶ νομοθεσίαν* PY *ποιήσεωσ καὶ νομοθεσίασ* UBM, del. Emp. 14 *ἔχοι* P *διατεινάμενοσ* BM *ἐν* add. Reiske 15 *δὲ* om. M *ἐξήμιον* M *καὶ ποιητικὸν* libri, corr. Köhler 17 *πρόσεισι* UB *πρόσεισιν* M 18 *ὃν* om. M m. pr. *καλοῦμενον* U *ἑλάδοσ* P 19 *ἡ* om. M 20 *ἐκγώνοισ* U 23 v. *δευτέρα — τρίτη* mihi suspecta sunt; exspecto: *ὕστερον δὲ καὶ παρὰ ποιητῶν* 24 *τῶν* om. M 28 *εὐεργετῶν* libri, corr. Emp. *ὀφιλόμενον* P *ἀνέκτιστον* libri, corr. Mor. 29 *ἐν δὲ* M *ἐν — γιγνόμενον* seclusit Geelius *ἐν δὲ τοῖς — μᾶλλον ἔτι τοῦτο — ἀπ' ἀμφοτέρων* Wil., cum iis quae antecedunt coniungens *μύθοισ τε καὶ λόγοισ* PY (hoc ord.)

πανταχοῦ τὴν ἀκρίβειαν κοπῶδες καὶ τὰ περὶ τοὺς λόγους οὐδὲν ἧττον
οἷς μέλει πλήθους μόνον, οὐδὲν [δὲ] προειπόντες οὐδὲ διαστειλά-
μενοι περὶ τοῦ πράγματος, οὐδὲ ἀπό τινος ἀρχῆς ἀρχόμενοι τῶν
λόγων, ἀλλ' αὐτό γε, ὥς φασιν, ἀπλύτοις ποσὶ διεξίασι τὰ φανε-
ρώτατα καὶ γυμνότατα. καὶ ποδῶν μὲν ἀπλύτων οὐ μεγάλη βλάβη
διά τε πηλοῦ καὶ πολλῶν καθαρμάτων ἰόντων, γλώττης δὲ ἀνεπι-
στήμονος οὐ μικρὰ ζημία γίγνεται τοῖς ἀκροωμένοις. ἀλλὰ γὰρ
εἰκὸς τοὺς πεπαιδευμένους, ὧν λόγον τινὰ ἔχειν ἄξιον, συνεξανύειν
καὶ συνεκπονεῖν, μέχρις ἂν ὡς ἐκ καμπῆς τινος καὶ δυσχωρίας
καταστήσωμεν εἰς εὐθεῖαν τοὺς λόγους.

τριῶν δὴ προκειμένων γενέσεων τῆς δαιμονίου παρ' ἀνθρώ- 44
ποις ὑπολήψεως, ἐμφύτου, ποιητικῆς, νομικῆς, τετάρτην φῶμεν
τὴν πλαστικήν τε καὶ δημιουργικὴν τῶν περὶ τὰ θεῖα ἀγάλματα
καὶ τὰς εἰκόνας, λέγω δὲ γραφέων τε καὶ ἀνδριαντοποιῶν καὶ λι-
θοξόων καὶ παντὸς ἁπλῶς τοῦ καταξιώσαντος αὑτὸν ἀποφῆναι
μιμητὴν διὰ τέχνης τῆς δαιμονίας φύσεως, εἴτε σκιαγραφίᾳ μάλα
ἀσθενεῖ καὶ ἀπατηλῇ πρὸς ὄψιν, χρωμάτων μίξει καὶ γραμμῆς
ὅρῳ σχεδὸν τὸ ἀκριβέστατον περιλαμβανούσῃ, εἴτε λίθων γλυφαῖς
εἴτε ξοάνων ἐργασίαις, κατ' ὀλίγον τῆς τέχνης ἀφαιρούσης τὸ πε-
ριττόν, ἕως ἂν καταλίπῃ αὐτὸ τὸ φαινόμενον εἶδος, εἴτε χωνείᾳ
(207 M) χαλκοῦ καὶ τῶν ὁμοίων ὅσα τίμια διὰ πυρὸς ἐλαθέντων ἢ ῥυέντων
ἐπί τινας τύπους, εἴτε κηροῦ πλάσει ῥᾷστα ξυνακολουθοῦντος τῇ
τέχνῃ καὶ πλεῖστον ἐπιδεχομένου τὸ τῆς μετανοίας· οἷος ἦν Φειδίας 45
τε καὶ Ἀλκαμένης καὶ Πολύκλειτος, ἔτι δὲ Ἀγλαοφῶν καὶ Πολύ-
γνωτος καὶ Ζεῦξις καὶ πρότερος αὐτῶν ὁ Δαίδαλος. οὐ γὰρ ἀπέχρη
τούτοις περὶ τἆλλα ἐπιδείκνυσθαι τὴν αὑτῶν δεινότητα καὶ σοφίαν,
ἀλλὰ καὶ θεῶν εἰκόνας καὶ διαθέσεις παντοδαπὰς ἐπιδεικνύντες,
ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ χορηγοὺς τὰς πόλεις λαμβάνοντες, πολλῆς ἐνέ-

---

1 κοπῶδεσ M σκοπῶ δὲ PYUB καὶ τὰ etc. corrupta; exspecto κἂν τοῖς περὶ θεῶν λόγοισ 2 post ἧττον lacunam statuo, sic fere explendam: ⟨ὅθεν καὶ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν⟩ οἷς μέλει etc. οὐδὲν δὲ M, δὲ om. ceteri διαστηλάμενοι M (λ in ras) διαστησάμενοι B 4 αὐτογενῶς MPY αὐτόθεν coni. Wil. φησιν BM ἀπαύτοισ M 5 γυμνότατα suspectum (Wil.) καὶ om. M ἀπ' αὐτῶν M 6 διά τε πελτῶν PY 7 γίνεται UBY 8 λόγων UMY τινὰ εἰκότωσ ἔχειν ἄξιον ἔχων libri (Y om. ἔχων) corr. Jacobs 9 μέχρι M ὥσπερ M 11 imo προεκκειμένων 13 παρὰ τὰ PY θεῖα γράμματα M 14 λέγω δὴ PY 16 σκιαγραφεία M totum locum sic constituit Kayser: εἴτε σκιαγρ. μάλα ἀσθ. καὶ γραμμῆς ὅρῳ σχ. τὸ ἀκρ. περιλαμβ. εἴτε ἀπατηλῇ πρὸς ὄψιν χρ. μίξει 18 ὥρᾳ pro ὅρῳ PY περιλαμβανούσησ libri, corr. Reiske 19 ὀλίγων M 20 καταλίπῃ τὸ αὐτοῖσ libri, (καταλίποι U καταλιπεῖν M) corr. Emperius 23 τῆσ ὑπονοίασ PY φιδίασ M 25 τοῦ pro οὐ M 26 τὰ ἄλλα M 27 ἀλλὰ θεῶν (om. καὶ) PY

πλησαν ὑπονοίας καὶ ποικίλης περὶ τοῦ δαιμονίου, οὐ παντελῶς
διαφερόμενοι τοῖς ποιηταῖς καὶ νομοθέταις, τὸ μὲν ὅπως μὴ δο-
κῶσι παράνομοι καὶ ταῖς ἐπικειμέναις ἐνέχωνται ζημίαις, τὸ δὲ
ὁρῶντες προκατειλημμένους αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ πρεσβυ-
46 τέραν οὖσαν τὴν ἐκείνων εἰδωλοποιίαν. οὔκουν ἐβούλοντο φαίνεσθαι
τοῖς πολλοῖς ἀπίθανοι καὶ ἀηδεῖς καινοποιοῦντες. τὰ μὲν οὖν
πολλὰ τοῖς μύθοις ἑπόμενοι καὶ συνηγοροῦντες ἔπλαττον, τὰ δὲ
καὶ παρ' αὑτῶν εἰσέφερον, ἀντίτεχνοι καὶ ὁμότεχνοι τρόπον τινὰ
γιγνόμενοι τοῖς ποιηταῖς, ὡς ἐκεῖνοι δι' ἀκοῆς ἐπιδεικνύντες, ἀτε-
χνῶς καὶ αὐτοὶ δι' ὄψεως ἐξηγούμενοι τὰ θεῖα τοῖς πλείοσι καὶ ἀπει-
ροτέροις θεαταῖς. πάντα δὲ ταῦτα τὴν ἰσχὺν ἔσχεν ἀπὸ τῆς πρώτης
ἀρχῆς ἐκείνης, ὡς ἐπὶ τιμῇ καὶ χάριτι ποιούμενα τοῦ δαιμονίου.
47 καὶ μὴν [δίχα γε] τῆς ἁπλῆς καὶ πρεσβυτάτης ἐννοίας περὶ
θεῶν καὶ ξυγγενῶς πᾶσιν ἀνθρώποις ἅμα τῷ λόγῳ φυομένης πρὸς
τοῖς τρισὶ τούτοις ἑρμηνεῦσι καὶ διδασκάλοις [ποιητικῆς καὶ νομο-
θετικῆς καὶ δημιουργικῆς] τέταρτον ἀνάγκη παραλαβεῖν, οὐδαμῇ
ῥᾴθυμον οὐδὲ ἀπείρως ἡγούμενον ἔχειν ὑπὲρ αὐτῶν, λέγω δὲ τὸν
φιλόσοφον ἄνδρα, [ἢ] λόγῳ ἐξηγητὴν καὶ προφήτην τῆς ἀθανάτου
φύσεως ἀληθέστατον ἴσως καὶ τελειότατον.
48 τὸν μὲν οὖν νομοθέτην ἐάσωμεν τὰ νῦν εἰς εὐθύνας ἄγειν,
ἄνδρα αὐστηρὸν καὶ τοὺς ἄλλους αὐτὸν εὐθύνοντα· δέοι γὰρ ἂν (207 R
αὐτὸν αὑτοῦ φείδεσθαι καὶ τῆς ὑμετέρας ἀσχολίας. ὑπὲρ δὲ τῶν
λοιπῶν ἑκάστου γένους προχειρισάμενοι τὸν ἄκρον σκοπῶμεν, εἴ
τινα ὠφέλειαν ἢ καὶ βλάβην φανήσονται πεποιηκότες πρὸς εὐσέ-
βειαν τοῖς αὑτῶν ἔργοις ἢ λόγοις, ὅπως τε ἔχουσιν ὁμολογίας ἢ
τοῦ διαφέρεσθαι ἀλλήλοις, καὶ τίς αὐτῶν ξυνέπεται τῷ ἀληθεῖ μά-
λιστα, τῇ πρώτῃ καὶ ἀδόλῳ γνώμῃ σύμφωνος ὤν. πάντες [τοιγαροῦν]
οὗτοι ξυνᾴδουσιν, ὥσπερ ἑνὸς ἴχνους λαβόμενοι, καὶ τοῦτο σῴζοντες,
οἱ μὲν σαφῶς, οἱ δὲ ἀδηλότερον. οὐ γὰρ ἂν ἴσως δέοιτο παραμυ-
θίας ⟨ὁ⟩ τῇ ἀληθείᾳ φιλόσοφος, εἰ ⟨μὴ⟩ πρὸς σύγκρισιν ἄγοιτο ποιη-

3 ἐνέχονται MP   μὲν pro δὲ P   4 φαίνεσθαι BM om. U εἶναι PY
6 πολλοῖσ πιθανοῖσ M   7 τὰ δὲ P ὡσ δὲ ceteri   10 καὶ om. M m. pr.
ὄψεωσ καὶ ἐξηγούμενοι libri, praeter M   ἀπειροτέραν P   11 θεάτροις M
13 [δίχα γε] seclusi   14 φυομένην M   15 ποιητικῆς — δημιουργικῆς seclusi
16 καὶ δημιουργῷ M   18 ἢ λόγων libri, λόγῳ Ven., ἢ seclusi, ἢ λόγον
Wil.   20 οὖν om. M   22 αὐτὸν αὑτοῦ UBM, αὑτοῦ om. PY   ἡμετέ-
ρασ P   24 ὠφέλιάν M   ἢ καὶ Wil., τε καὶ libri   βλάβειν U   26 ξυνέμ-
πεται M   27 σύμφονοσ P   τοιγαροῦν om. M m. pr. recte; Dio fortasse
scripserat ⟨ἧς⟩ πάντες οὗτοι στοχάζονται vel simile quid   29 ante οὐ γὰρ
exciderunt, quibus philosophus breviter laudabatur.   30 ὁ add. Reiske
μὴ addidi

ταῖς ἀγαλμάτων ἢ μέτρων, καὶ ταῦτα ἐν ὄχλῳ πανηγύρεως ἐκείνοις φίλων δικαστῶν.

εἰ γάρ τις Φειδίαν πρῶτον ἐν τοῖς Ἕλλησιν εὐθύνοι, τὸν 49
σοφὸν τοῦτον καὶ δαιμόνιον ἐργάτην τοῦ σεμνοῦ καὶ παγκάλου
δημιουργήματος, καθίσας δικαστὰς τοὺς βραβεύοντας τῷ θεῷ τὸν
ἀγῶνα, μᾶλλον δὲ κοινὸν δικαστήριον ξυμπάντων Πελοποννησίων,
ἔτι δὲ Βοιωτῶν καὶ Ἰώνων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν πανταχοῦ
κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, οὐ τῶν χρημάτων λόγον ἀπαι-
τῶν οὐδὲ τῆς περὶ τὸ ἄγαλμα δαπάνης, ὁπόσων χρυσὸς ὠνήθη
ταλάντων καὶ ἐλέφας, ἔτι δὲ κυπάριττος καὶ θύον πρὸς τὴν ἐντὸς
ἐργασίαν μόνιμος ὕλη καὶ ἀδιάφθορος, τροφῆς τε καὶ μισθῶν ἀνα-
λώματος τοῖς ἐργασαμένοις οὐκ ὀλίγοις οὐδὲ ὀλίγον χρόνον ἄλλοις τε
οὐ φαύλοις δημιουργοῖς καὶ τὸν πλεῖστον [καὶ τελεώτατον] μισθὸν
ὑπὲρ τῆς τέχνης Φειδίᾳ· ταῦτα μὲν γὰρ Ἠλείοις προσήκοντα λογί- 50
σασθαι τοῖς ἀναλώσασιν ἀφθόνως καὶ μεγαλοπρεπῶς· ἡμεῖς δὲ
ὑπὲρ ἄλλου φήσομεν τῷ Φειδίᾳ προκεῖσθαι τὸν ἀγῶνα· εἰ οὖν
δὴ λέγοι τις πρὸς αὐτόν, Ὦ βέλτιστε καὶ ἄριστε τῶν δημιουργῶν,
ὡς μὲν ἡδὺ καὶ προσφιλὲς ὅραμα καὶ τέρψιν ἀμήχανον θέας εἰρ-
(209 M) *γάσω πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ὅσοι ποτὲ δεῦρο ἀφίκοντο*
πολλοὶ πολλάκις, οὐδεὶς ἀντερεῖ. τῷ γὰρ ὄντι καὶ τὴν ἄλογον ἂν 51
ἐκπλήξειε τοῦτό γε τῶν ζῴων φύσιν, εἰ δύναιντο προσιδεῖν μόνον,
ταύρων τε τῶν ἀεὶ πρὸς τόνδε τὸν βωμὸν ἀγομένων, ὡς ἑκόντας
ὑπέχειν τοῖς καταρχομένοις, εἴ τινα παρέξουσι τῷ θεῷ χάριν, ἔτι
δὲ ἀετῶν τε καὶ ἵππων καὶ λεόντων, ὡς τὸ ἀνήμερον καὶ ἄγριον
σβέσαντας τοῦ θυμοῦ πολλὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τερφθέντας ὑπὸ τῆς
θέας· ἀνθρώπων δέ, ὃς ἂν ᾖ παντελῶς ἐπίπονος τὴν ψυχήν, πολλὰς
ἀναντλήσας συμφορὰς καὶ λύπας ἐν τῷ βίῳ μηδὲ ὕπνον ἡδὺν ἐπι-
βαλλόμενος, καὶ ὃς δοκεῖ μοι κατ' ἐναντίον στὰς τῆσδε τῆς εἰκό-

---

5 *δήμη οὐργίματοσ* (sic!) P 8 *ῥημάτων* M 9 *περὶ τῆσ* (hoc ord.) B *ὁπόσον* B 10 *ἔτι τε* UB *εἴτε* M *κυπαρίττου καὶ θύον* UBM *πρὸς τὴν ἐντὸς ἐργασίαν μόνιμος ὕλη καὶ ἀδιάφθορος* scripsi, *πρὸς τὴν ἐν τῇ ἐργασίᾳ μόνιμον ὕλην καὶ ἀδιάφθορον* libri 11 *ἀναλώματος* Wil. *ἀνάλωμα* libri 13 scribendum *καὶ τῷ πλεῖστον ἀπολαβόντι μισθὸν* *καὶ τελεώτατον* interpolatum ex p. 170, 14 (Wil.) 14 *ἠλείασ* P (mrg. *ἠλείοισ*) 15 *τοῖσ ἀναλώμασιν* M 16 *φῶμεν* malim pro *φήσομεν* *φιδία* P 18 *ὡσ μὲν οὖν* libri, *οὖν* om. edit. 19 *πάλιν* pro *πᾶσιν* P *ὁπόσοι* Y 20 *τὴν ἂν ἄλογον ἐκπλήξει* P *τὴν ἄλογον ἐκπλήξει* ceteri, corr. Geelius 23 scribendum *ἑαυτοὺς ὑπέχειν* 24 *λεώντων* P 25 *σβέσαντα* PY *σβέσαντοσ* UBM *ἄγειν* om. M *τερφθέντα* libri, corr. Geelius 26 *ἄνον δὲ* P *τὴν τύχην* Cobetus; non accedo 27 *ἀπαντλήσας* libri, corr. Dind. *ξυμφορὰσ* BM *ἐπιβαλόμενοσ* P *ἐπιβαλλόμενος* vix sanum; scribendum *ἔτι λαμβάνων* 28 *τὰσ* pro *στὰσ* M *εἰκόνωσ* M

νος ἐκλαθέσθαι ⟨ἂν⟩ πάντων ὅσα ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ δεινὰ καὶ
52 *χαλεπὰ γίγνεται παθεῖν. οὕτως σύγε ἀνεῦρες καὶ ἐμηχανήσω θέαμα, ἀτεχνῶς*

νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθες ἁπάντων.

τοσοῦτον φῶς καὶ τοσαύτη χάρις ἔπεστιν ἀπὸ τῆς τέχνης. οὐδὲ γὰρ αὐτὸν τὸν Ἥφαιστον εἰκὸς ἐγκαλέσαι τῷδε τῷ ἔργῳ, κρίνοντα πρὸς ἡδονὴν καὶ τέρψιν ἀνθρωπίνης ὄψεως. εἰ δ' αὖ τὸ πρέπον εἶδος καὶ τὴν ἀξίαν μορφὴν τῆς θεοῦ φύσεως ἐδημιούργησας, ὕλῃ τε ἐπιτερπεῖ χρησάμενος, ἀνδρός τε μορφὴν ὑπερφυᾶ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος δείξας, πλὴν ἀνδρὸς καὶ τἄλλα ποιήσας ὡς ἐποίησας, σκοπῶμεν τὰ νῦν· ὑπὲρ ὧν ἀπολογησάμενος ἱκανῶς ἐν τοῖς παροῦσι, καὶ πείσας ὅτι τὸ οἰκεῖον καὶ τὸ πρέπον ἐξεῦρες σχήματός τε καὶ μορφῆς τῷ πρώτῳ καὶ μεγίστῳ θεῷ, μισθὸν ἕτε-
53 *ρον τοῦ παρ' Ἠλείων προσλάβοις ⟨ἂν⟩ μείζω καὶ τελειότερον. ὁρᾷς γὰρ ὅτι οὐ μικρὸς ἀγὼν οὐδ' ὁ κίνδυνος ἡμῖν. πρότερον μὲν γάρ, ἅτε οὐδὲν σαφὲς εἰδότες, ἄλλην ἄλλος ἀνεπλάττομεν ἰδέαν, [πᾶν τὸ θνητὸν] κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ φύσιν ἕκαστος ἰνδαλλόμενοι καὶ ὀνειρώττοντες· εἴ τέ πού τινα μικρὰ καὶ ἄσημα * τῶν ἔμπροσθεν εἰκάσματα τεχνιτῶν, οὐ πάνυ τούτοις οὔτε πιστεύ-* (210 M
οντες οὔτε προσέχοντες τὸν νοῦν. σὺ δέ γε ἰσχύϊ τέχνης ἐνίκησας καὶ ξυνέλεξας τὴν Ἑλλάδα πρῶτον, ἔπειτα τοὺς ἄλλους τῷδε τῷ φάσματι, θεσπέσιον καὶ λαμπρὸν ἀποδείξας, ὡς μηδένα τῶν
54 *ἰδόντων δόξαν ἑτέραν ἔτι λαβεῖν ῥᾳδίως. ἆρ' οὖν οἴει τὸν Ἴφιτον καὶ τὸν Λυκοῦργον καὶ τοὺς τότε Ἠλείους διὰ χρημάτων ἀπορίαν τὸν μὲν ἀγῶνα καὶ τὴν θυσίαν ποιῆσαι τῷ Διὶ πρέπουσαν, ἄγαλμα δὲ μηδὲν ἐξευρεῖν ἐπ' ὀνόματι καὶ σχήματι τοῦ θεοῦ, σχεδόν τι προέχοντας δυνάμει τῶν ὕστερον, ἢ μᾶλλον φοβηθέντας μήποτε οὐ δύναιντο ἱκανῶς ἀπομιμήσασθαι διὰ θνητῆς τέχνης τὴν ἄκραν καὶ τελειοτάτην φύσιν;*

---

1 ⟨*ἂν*⟩ add. Geelius *ἐν* om. B 2 *οἴεται* pro *γίγνεται* UPY *οὕτω* B *σύγεα* M 4 *τ'* om. UBMP *κακὸν* U 5 *τοσοῦτο* UBM *ἐπέστην* M 6 *γὰρ ἂν* PY *εἰκὸσ* om. PY 9 *ἀνδρόσ τε ἐποίεισ* UBM 10 *δείξασ* om. UBM *πλὴν ἀνδρὸς* del. Hertlein 11 *σκοποῦμεν* UBM *ἀπολογησόμενοσ ἱκανῶσ* U *ἱκανῶσ ἀπολογησόμενοσ* BM 12 *ἐξεύροισ* M 13 fortasse *μορφῆς* ⟨*πέρι*⟩ 14 *ἂν* add. Geelius *προσλαβεῖν* M 16 *ἄλλην ἄλλωσ* U *πᾶν τὸ θνητὸν* suspectum *πάντοθεν* Wil. 17 *ἑαυτὸσ* B *ἕκαστοι* M *ἕκαστον* U 18 *μακρὰ* PY *ἄσημα συλλέγοντες τῶν* PY; ante *τῶν* supplebam *ὑπῆρχε, ἴδοιμεν* Wil. 19 *τεχνητῶν* B *τεχνειτῶν* M 20 *γε* om. PY *ἰσχύει* M 21 *ξυλλέξασ* M *ξυνήλλαξας* vel. *ξυνήλεγξας* Emp., *ἔθελξας* Kayser 22 *ἀπέδειξασ* B 24 *καὶ τὸν* om. P 27 *προσέχοντασ* M *ὑστέρων* U 28 *οὐκ ἐδύναντο* UB *οὐκ ἠδύναντο* M *οὐκ ἂν δύναιντο* PY, corr. Schwartz

πρὸς δὴ ταῦτα τυχὸν εἴποι ἂν Φειδίας, ἅτε ἀνὴρ οὐκ ἄγλωττος 55
οὐδὲ ἀγλώττου πόλεως, ἔτι δὲ συνήθης καὶ ἑταῖρος Περικλέους·
Ἄνδρες Ἕλληνες, ὁ μὲν ἀγὼν τῶν πώποτε μέγιστος· οὐ γὰρ περὶ
ἀρχῆς οὐδὲ περὶ στρατηγίας μιᾶς πόλεως οὐδὲ περὶ νεῶν πλήθους
ἢ πεζοῦ στρατοπέδου, πότερον ὀρθῶς ἢ μὴ διῴκηται, τὰ νῦν ὑπέχω
λόγον, ἀλλὰ περὶ τοῦ πάντων κρατοῦντος θεοῦ καὶ τῆς πρὸς ἐκεῖ-
νον ὁμοιότητος, εἴτε εὐσχημόνως καὶ προσεοικότως γέγονεν, οὐδὲν
ἐλλείπουσα τῆς δυνατῆς πρὸς τὸ δαιμόνιον ἀνθρώποις ἀπεικασίας,
εἴτε ἀναξία καὶ ἀπρεπής. ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι οὐκ ἐγὼ πρῶτος 56
ὑμῖν ἐγενόμην ἐξηγητὴς καὶ διδάσκαλος τῆς ἀληθείας. οὐδὲ γὰρ
ἔφυν ἔτι κατ' ἀρχὰς τῆς Ἑλλάδος οὐδέπω σαφῆ καὶ ἀραρότα δόγ-
ματα ἐχούσης περὶ τούτων, ἀλλὰ πρεσβυτέρας τρόπον τινὰ καὶ
⟨τὰ⟩ περὶ τοὺς θεοὺς ἤδη πεπεισμένης καὶ νομιζούσης ἰσχυρῶς. καὶ
ὅσα μὲν λιθοξόων ἔργα ἢ γραφέων ἀρχαιότερα τῆς ἐμῆς τέχνης
σύμφωνα ἦσαν, πλὴν ὅσον κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ποιήσεως, ἐῶ
λέγειν. δόξας δὲ ὑμετέρας κατέλαβον παλαιὰς ἀκινήτους, αἷς οὐκ 57
ἦν ἐναντιοῦσθαι δυνατόν, καὶ δημιουργοὺς ἄλλους περὶ τὰ θεῖα,
211 M) πρεσβυτέρους ἡμῶν καὶ πολὺ σοφωτέρους ἀξιοῦντας εἶναι, τοὺς
ποιητάς, ἐκείνων μὲν δυναμένων εἰς πᾶσαν ἐπίνοιαν ἄγειν διὰ
τῆς ποιήσεως, τῶν δὲ ἡμετέρων αὐτουργημάτων μόνην ταύτην ἱκα-
νὴν ἐχόντων εἰκασίαν. τὰ γὰρ θεῖα φάσματα, λέγω δὲ ἡλίου 58
καὶ σελήνης καὶ σύμπαντος οὐρανοῦ καὶ ἄστρων, αὐτὰ μὲν καθ'
αὑτὰ φαινόμενα θαυμαστὰ πάντως, ἡ δὲ μίμησις αὐτῶν ἁπλῆ καὶ
ἄτεχνος, εἴ τις ἐθέλοι τὰ σελήνης σχήματα ἀφομοιοῦν ἢ τὸν ἡλίου
κύκλον· ἔτι δὲ ἤθους καὶ διανοίας αὐτὰ μὲν ἐκεῖνα μεστὰ πάντως,
ἐν δὲ τοῖς εἰκάσμασιν οὐδὲν ἐνδεικνύμενα τοιοῦτον· ὅθεν ἴσως καὶ
τὸ ἐξ ἀρχῆς οὕτως ἐνομίσθη τοῖς Ἕλλησι. νοῦν γὰρ καὶ φρόνησιν 59
αὐτὴν μὲν καθ' αὑτὴν οὔτε τις πλάστης οὔτε τις γραφεὺς εἰκάσαι
δυνατὸς ἔσται· ἀθέατοι γὰρ τῶν τοιούτων καὶ ἀνιστόρητοι παν-

1 δὲ pro δὴ MP   τυχὼν U   4 ὑπὲρ ἀρχῆσ οὐδὲ στρατηγίασ UBM   οὐδὲ περὶ νεῶν PY   ἢ νεῶν UBM   5 ἢ πεζῶν UPY   6 θεοῦ τῆσ (om. καὶ) P   7 εἴτε εὐχῇ μόνωσ P   ὁμοιότητος suspectum; exspecto: ὁμοιώσεως   προσεεικότωσ P   8 ἐλείπουσα P   9 ἀπρεπεῖσ M   10 ἡμῖν U   γὰρ ἔφην ὅτι libri, corr. apogr.   11 οὐδέπω τε P   12 περὶ τούτων om. Y   πέρα τούτων ceteri, verum mrg. M   τι pro τινά M   13 τὰ add. Schwartz et Wil.   εἴδη M   16 δόξαν δὲ P   19 ὡσ ἐκείνων PY   δυναμένουσ P   20 αὐτουργϊμάτων P   21 ἰκασίαν U   ἡλίου σελήνησ (om. καὶ) UBMP   22 σύμπαν τὸ B   24 θέλοι M   τὰ τῆσ UPY   25 μετὰ U   πάντων libri, corr. Reiske   26 ἰκάσμασιν M   οἷον ἴσωσ libri, corr. Selden.   27 ἕλησι P   29 ἔσται malim ἐστιν

*τελῶς πάντες. τὸ δὲ ἐν ᾧ τοῦτο γιγνόμενόν ἐστιν οὐχ ὑπονοοῦντες, ἀλλ᾽ εἰδότες, ἐπ᾽ αὐτὸ καταφεύγομεν, ἀνθρώπινον σῶμα ὡς ἀγγεῖον φρονήσεως καὶ λόγου θεῷ προσάπτοντες, ἐνδείᾳ καὶ ἀπορίᾳ παραδείγματος τῷ φανερῷ τε καὶ εἰκαστῷ τὸ ἀνείκαστον καὶ ἀφανὲς ἐνδείκνυσθαι ζητοῦντες, συμβόλου δυνάμει χρώμενοι, κρεῖττον ἤ φασι τῶν βαρβάρων τινὰς ζῴοις τὸ θεῖον ἀφομοιοῦν * * * κατὰ σμικρὰς καὶ ἀτόπους ἀφορμάς. ὁ δὲ πλεῖστον ὑπερβαλὼν κάλλει καὶ σεμνότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ, σχεδὸν οὗτος πολὺ κρά-*
60 *τιστος δημιουργὸς τῶν περὶ τὰ θεῖα ἀγαλμάτων. οὐδὲ γὰρ ὡς βέλτιον ὑπῆρχε μηδὲν ἵδρυμα μηδὲ εἰκόνα θεῶν ἀποδεδεῖχθαι παρ᾽ ἀνθρώποις φαίη τις ἄν, ὡς πρὸς μόνα ὁρᾶν δέον τὰ οὐράνια. ταῦτα μὲν γὰρ ξύμπαντα ὅ γε νοῦν ἔχων σέβει, θεοὺς ἡγούμενος μακαρίους μακρόθεν ὁρῶν· διὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ δαιμόνιον ὁρμὴν ἰσχυρὸς ἔρως πᾶσιν ἀνθρώποις ἐγγύθεν τιμᾶν καὶ θεραπεύειν τὸ θεῖον, προσιόντας καὶ ἁπτομένους μετὰ πειθοῦς, θύοντας καὶ στε-*
61 *φανοῦντας. ἀτεχνῶς γὰρ ὥσπερ νήπιοι παῖδες πατρὸς ἢ μητρὸς ἀπεσπασμένοι δεινὸν ἵμερον ἔχοντες καὶ πόθον ὀρέγουσι χεῖρας οὐ παροῦσι πολλάκις ὀνειρώττοντες, οὕτω καὶ θεοῖς ἄνθρωποι ἀγαπῶντες δικαίως διά τε εὐεργεσίαν καὶ συγγένειαν, προθυμούμενοι πάντα τρόπον συνεῖναί τε καὶ ὁμιλεῖν· ὥστε καὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων πενίᾳ τε καὶ ἀπορίᾳ τέχνης ὄρη θεοὺς ἐπονομάζουσι καὶ δένδρα ἀργὰ καὶ ἀσήμους λίθους, οὐδαμῇ [οὐδαμῶς] οἰκειότερα τῆς μορφῆς.*

62 *εἰ δ᾽ ὑμῖν ἐπαίτιός εἰμι τοῦ σχήματος, οὐκ ἂν φθάνοιτε Ὁμήρῳ πρότερον χαλεπῶς ἔχοντες· ἐκεῖνος γὰρ οὐ μόνον μορφὴν ἐγγύτατα τῆς δημιουργίας ἐμιμήσατο, χαίτας τε ὀνομάζων τοῦ θεοῦ, ἔτι δὲ ἀνθερεῶνα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ποιήσεως, ὅτε φησὶν ἱκετεύειν τὴν Θέτιν ὑπὲρ τιμῆς τοῦ παιδός· πρὸς δὲ τούτοις ὁμιλίας τε καὶ βουλεύσεις καὶ δημηγορίας τοῖς θεοῖς, ἔτι δὲ ἐξ Ἴδης ἀφίξεις πρὸς οὐρανὸν καὶ Ὄλυμπον, ὕπνους τε καὶ συμπόσια καὶ*

2 *σῶμα καὶ ἀγγεῖον* libri, corr. Jacobs 3 *λόγον* U *θεοῦ* UBM *ἔνδια* M 4 *παραδίγματοσ* M 5 *συμβούλου* UBM 6 *ζώοισ τὸ θνητὸν* UBM post *ἀφομοιοῦν* lacuna hiat 7 *καὶ τὰσ μικρὰσ* P 11 *παρὰ* P 12 *οὖν* pro *γὰρ* PY 13 *ὁρᾶν* PY *ὁρμὴν* Wil., *γνώμην* libri 17 *ἀπεσπαμένοι* B *ἥμερον* M *ὀρέγουσιν* P 18 *οὕτωσ* PYM *ἄνθρωποι θεοὺσ οὕτωσ* M *ἄνθρωποι καὶ θεοὺσ οὕτωσ* U *θεοὺς* libri, corr. Emperius *προθυμοῦνται* Wil. 20 *καὶ* om. M 21 *θεοῖσ* UBM 22 *ἀτήμουσ* P *οὐδαμῶσ* del. Jacobs 23 *τῆσ ⟨ἀνθρωπίνης⟩ μορφῆσ* coni. Geelius 27 Il. *A* 529. 501 28 *βουλήσεισ καὶ δημιουργίασ* (*δημ.* P) libri, corr. Reiske 29 *ἐν τοῖσ θεοῖσ* Geelius 30 *ἀφίξησ* P *πρὸσ οὐρανὸν — μίξεισ* om. P

μίξεις, μάλα μὲν ὑψηλῶς σύμπαντα κοσμῶν τοῖς ἔπεσιν, ὅμως δὲ ἐχόμενα θνητῆς ὁμοιότητος. καὶ δή γε καὶ ὁπότε ἐτόλμησεν Ἀγαμέμνονα προσεικάσαι τοῦ θεοῦ τοῖς κυριωτάτοις μέρεσιν εἰπών,

ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ.

τὸ δέ γε τῆς ἐμῆς ἐργασίας οὐκ ἄν τις οὐδὲ μανεὶς τινι ἀφομοιώσειεν 63
[οὐδὲ] θνητῷ, πρὸς κάλλος ἢ μέγεθος [θεοῦ] συνεξεταζόμενον. [ἀφ'
οὗ γε εἰ] μὴ Ὁμήρου πολὺ φανῶ κρείττων καὶ σωφρονέστερος ποιη-
τής, τοῦ δόξαντος ὑμῖν ἰσοθέου τὴν σοφίαν, ἣν βούλεσθε ζημίαν
ἕτοιμος ὑπέχειν ἐγώ. λέγω δὲ πρὸς τὸ δυνατὸν τῆς ἐμαυτοῦ
τέχνης· δαψιλὲς γὰρ χρῆμα ποίησις καὶ πάντα τρόπον εὔπορον 64
καὶ αὐτόνομον, καὶ χορηγίᾳ γλώττης καὶ πλήθει ῥημάτων ἱκανὸν
ἐξ αὐτοῦ πάντα δηλῶσαι τὰ τῆς ψυχῆς βουλήματα, κἂν ὁποιονοῦν
(213 M) *διανοηθῇ σχῆμα ἢ ἔργον ἢ πάθος ἢ μέγεθος, οὐκ ἂν ἀπορήσειεν*
ἀγγέλου φωνῆς πάνυ ἐναργῶς σημαινούσης ἕκαστα.

στρεπτὴ γὰρ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἔνι μῦθοι,

φησὶν Ὅμηρος αὐτός,

παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα.

κινδυνεύει γὰρ οὖν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἁπάντων ἐνδεὲς γενέσθαι 65
μᾶλλον ἢ φωνῆς καὶ λέξεως· τούτου δὲ μόνου κέκτηται θαυμα-
στόν τινα πλοῦτον. οὐδὲν γοῦν παραλέλοιπεν ἄφθεγκτον οὐδὲ ἄση-
μον τῶν πρὸς αἴσθησιν ἀφικνουμένων, ἀλλ' εὐθὺς ἐπιβάλλει τῷ
νοηθέντι σαφῆ σφραγῖδα ὀνόματος, πολλάκις δὲ καὶ πλείους φω-
νὰς ἑνὸς πράγματος, ὧν ὁπόταν φθέγξηταί τινα, παρέσχε δόξαν
οὐ πολὺ ἀσθενεστέραν τἀληθοῦς. πλείστη μὲν οὖν ἐξουσία
καὶ δύναμις ἀνθρώπῳ περὶ λόγον ἐνδείξασθαι τὸ παραστάν. ἡ δὲ 66
τῶν ποιητῶν τέχνη μάλα αὐθάδης καὶ ἀνεπίληπτος, ἄλλως τε Ὁμή-
ρου, τοῦ πλείστην ἄγοντος παρρησίαν, ὃς οὐχ ἕνα εἵλετο χαρακτῆρα
λέξεως, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶτταν διῃρημένην τέως ἀνέ-
μιξε, Δωριέων τε καὶ Ἰώνων, ἔτι δὲ τὴν Ἀθηναίων, εἰς ταὐτὸ κε-

---

1 *κόσμον* B 2 *τῆσ* pro *θνητῆσ* M *καὶ δή γε καὶ* om. M; si genuina sunt, scribendum *ποτε* 4 *ἴκελοσ* om. UB Il. B 478 5 *τινι* om. M m. pr. 6 *οὐδὲ* seclusit Wil. *οὐδενὶ θνητῷ* PY *μέγεθοσ θεῷ* M *θεοῦ* seclusit Emperius *ἀφ' οὗ τε εἰ* B, om. M recte, quae interpolatoris sunt lacunam explentis 7 *κρεῖττον* UP 8 *ἢν βούλεσθαι* M 9 *ὑπέχειν ζημίαν ἕτοιμοσ* (hoc ord., om. *ἐγὼ*) UM 11 *ἅμα ἱκανὸν* BM 12 *ψυχῆσ μου* P 13 *διανοηθεῖ* M 15 *γλῶττ'* UPY 17 *παντοίοισ* M *ἐπείων δὲ πόλισ* U Il. Y 248. 49 18 *ἀνθρώπειον* M 19 *λέξεων* P *τούτων δὲ μόνον* P *τοῦτον δὲ μόνον* Y 20 *παραλέλοιπε* P 21 *ἀφικνομένων* P 23 *φθέγξηται* mutatum in *σφέγξηται* P *δόξαν καὶ πολὺ* P 26 *αὐθήδησ* U *ἀνεπίλιπτοσ* M 27 *εἵλατο* M *ἄλετο* P 28 *τὴν* om. P *διειρημένην* M 29 *δωριαίων* MP Aeolensium mentionem desiderat Reiske

ράσας πολλῷ μᾶλλον ἢ τὰ χρώματα οἱ βαφεῖς, οὐ μόνον τῶν καθ᾽
αὑτόν, ἀλλὰ καὶ τῶν πρότερον, εἴ πού τι ῥῆμα ἐκλελοιπός, καὶ
τοῦτο ἀναλαβὼν ὥσπερ νόμισμα ἀρχαῖον ἐκ θησαυροῦ ποθεν ἀδεσ-
67 πότου διὰ φιλορρηματίαν, πολλὰ δὲ καὶ βαρβάρων ὀνόματα, φει-
δόμενος οὐδενὸς ὅ,τι μόνον ἡδονὴν ἢ σφοδρότητα ἔδοξεν αὐτῷ
[ῥῆμα] ἔχειν· πρὸς δὲ τούτοις μεταφέρων οὐ τὰ γειτνιῶντα μόνον
οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἐγγύθεν, ἀλλὰ τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα, ὅπως κηλήσῃ
τὸν ἀκροατὴν μετ᾽ ἐκπλήξεως καταγοητεύσας, καὶ οὐδὲ ταῦτα κατὰ
χώραν ἐῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν μηκύνων, τὰ δὲ συναιρῶν, τὰ δὲ ἄλλως
παρατρέπων· τελευτῶν δὲ αὐτὸν ἀπέφαινεν οὐ μόνον μέτρων ποι-
68 ητήν, ἀλλὰ καὶ ῥημάτων, παρ᾽ αὐτοῦ φθεγγόμενος, τὰ μὲν ἁπλῶς (214 M
τιθέμενος ὀνόματα τοῖς πράγμασι, τὰ δ᾽ ἐπὶ τοῖς κυρίοις ἐπονο-
μάζων, οἷον σφραγῖδα σφραγῖδι ἐπιβάλλων ἐναργῆ μᾶλλον καὶ εὔ-
δηλον, οὐδενὸς φθόγγου ἀπεχόμενος, ἀλλὰ ἔμβραχυ ποταμῶν τε
μιμούμενος φωνὰς καὶ ὕλης καὶ ἀνέμων καὶ πυρὸς καὶ θαλάττης,
ἔτι δὲ χαλκοῦ καὶ λίθου καὶ ξυμπάντων ἁπλῶς ζῴων καὶ ὀργά-
νων, τοῦτο μὲν θηρίων, τοῦτο δὲ ὀρνίθων, τοῦτο δὲ αὐλῶν τε
καὶ συρίγγων· καναχάς τε καὶ βόμβους καὶ κτύπον καὶ δοῦπον καὶ
ἄραβον πρῶτος ἐξευρὼν καὶ ὀνομάσας ποταμούς τε μορμύροντας
καὶ βέλη κλάζοντα καὶ βοῶντα κύματα καὶ χαλεπαίνοντας ἀνέμους
καὶ ἄλλα τοιαῦτα δεινὰ καὶ ἄτοπα τῷ ὄντι θαύματα, πολλὴν ἐμ-
69 βάλλοντα τῇ γνώμῃ ταραχὴν καὶ θόρυβον· ὥστε οὐκ ἦν αὐτῷ
ἀπορία φοβερῶν ὀνομάτων καὶ ἡδέων, ἔτι δὲ λείων καὶ τραχέων
καὶ μυρίας ἄλλας ἐχόντων διαφορὰς ἔν τε τοῖς ἤχοις καὶ τοῖς δια-
νοήμασιν. ὑφ᾽ ἧς ἐποποιίας δυνατὸς ἦν ὁποῖον ἐβούλετο ἐμ-
ποιῆσαι τῇ ψυχῇ πάθος. τὸ δὲ ἡμέτερον αὖ γένος, τὸ χει-
ρωνακτικὸν καὶ δημιουργικόν, οὐδαμῇ ἐφικνεῖται τῆς τοιαύτης ἐλευ-
θερίας, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὕλης προσδεόμεθα, ἀσφαλοῦς μὲν ὥστε
διαμεῖναι, πολὺν δὲ ἐχούσης κάματον πορισθῆναί τε οὐ ῥᾳδίας,
70 ἔτι δὲ οὐκ ὀλίγων συνεργῶν. πρὸς δὲ αὖ τούτοις ἓν σχῆμα ἑκάσ-

---

1 πολλῷ om. U 2 ῥῆμά τι BM post ἐκλελ. addendum ἴδοι vel εἴη 3 ἀδέσποτον UBM 4 φιλοχρηματίαν libri, corr. Geelius 6 ῥῆμα seclusi μεταφέρων αὐτα M μεταφ. αὖ τὰ BU γιτνιῶντα M 7 κηλήσει P 9 τὰ μὲν M in mrg. 10 παραπρέπων P 12 τὸ δ᾽ ἐπὶ τοῖσ UM 13 ἐναργεῖ καὶ UB μᾶλλον καὶ scripsi, καὶ μᾶλλον libri 14 ἐν βραχὺ M ἐν βραχεῖ ceteri 16 ἔτι δὲ καὶ PY ζωΐων U 19 ἐξευρὼν Ven. ἐξεῦρε BPY ἐξεῦρεν UM ὀνόμασε P ὠνόμασε Y ποταμούσ τε καὶ P 22 τε καὶ PY 23 φανερῶν ὀνομάτων libri, corr. Reiske 25 ἐποιΐασ M 27 δημιουργιτικόν P ἀφικνεῖται M 28 ἀλλὰ πρώτησ UBM 29 ῥαδίωσ UB

τῆς εἰκόνος ἀνάγκη ἐργάσασθαι, καὶ τοῦτο ἀκίνητον καὶ μένον, ὥστε τὴν πᾶσαν ἐν αὐτῷ τοῦ θεοῦ ξυλλαβεῖν φύσιν καὶ δύναμιν. τοῖς δὲ ποιηταῖς πολλάς τινας μορφὰς καὶ παντοδαπὰ εἴδη περιλαβεῖν τῇ ποιήσει ῥᾴδιον, κινήσεις τε καὶ ἡσυχίας προστιθέντας αὐτοῖς, ὅπως ἂν ἑκάστοτε πρέπειν ἡγῶνται, καὶ ἔργα καὶ λόγους, καὶ προσέτι οἶμαι τὸ τῆς ἀπάτης καὶ [τὸ] τοῦ χρόνου. μιᾷ γὰρ ἐπινοίᾳ καὶ ὁρμῇ τῆς ψυχῆς ἐνεχθεὶς ὁ ποιητὴς πολύ τι πλῆθος ἐπῶν ἤρυσεν, ὥσπερ ἐκ πηγῆς ὕδατος ὑπερβλύσαντος, πρὶν ἐπιλιπεῖν
(215 M) αὐτὸν καὶ διαρρυῆναι τὸ φάντασμα καὶ τὴν ἐπίνοιαν ἣν ἔλαβε. τὸ δέ γε ἡμέτερον τῆς τέχνης ἐπίπονον καὶ βραδύ, μόλις καὶ ⟨κατ'⟩ ὀλίγον προβαῖνον, ἅτε οἶμαι πετρώδει καὶ στερεᾷ κάμνον ὕλῃ. τὸ δὲ πάντων χαλεπώτατον, ἀνάγκη παραμένειν τῷ δημιουργῷ τὴν 71
εἰκόνα ἐν τῇ ψυχῇ τὴν αὐτὴν ἀεί, μέχρις ἂν ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον, πολλάκις καὶ πολλοῖς ἔτεσι. καὶ δὴ τὸ λεγόμενον, ὡς ἔστιν ἀκοῆς πιστότερα ὄμματα, ἀληθὲς ἴσως· πολύ γε μὴν δυσπειστότερα καὶ πλείονος δεόμενα ἐναργείας. ἡ μὲν γὰρ ὄψις αὐτοῖς τοῖς ὁρωμένοις συμβάλλει, τὴν δὲ ἀκοὴν οὐκ ἀδύνατον ἀναπτερῶσαι καὶ παραλογίσασθαι, μιμήματα εἰσπέμποντα γεγοητευμένα μέτροις καὶ ἤχοις. καὶ μὴν τά γε ἡμέτερα τῆς τέχνης ἀναγκαῖα μέτρα πλήθους 72
τε πέρι καὶ μεγέθους· τοῖς δὲ ποιηταῖς ἔξεστι καὶ ταῦτα ἐφ' ὁποσονοῦν αὐξῆσαι. τοιγαροῦν Ὁμήρῳ μὲν ῥᾴδιον ἐγένετο εἰπεῖν τὸ μέγεθος τῆς Ἔριδος, ὅτι

οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει·

ἐμοὶ δὲ ἀγαπητὸν δήπουθεν πληρῶσαι τὸν ὑπὸ Ἠλείων ἢ Ἀθηναίων ἀποδειχθέντα τόπον.

σὺ μὲν οὖν φήσεις, ὦ σοφώτατε τῶν ποιητῶν Ὅμηρε, πολὺ 73
τῇ τε δυνάμει τῆς ποιήσεως καὶ τῷ χρόνῳ προέχων, σχεδὸν πρῶτος ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησι τῶν τε ἄλλων ἁπάντων θεῶν

---

1 ἐργάσασθαι Wil., εἰργάσθαι libri ἀκείνητον M 2 ἐν om. MP ξυμβαλεῖν B 3 παντοδαπὰσ ἐπειδὴ UBM παντοδαπὰσ (om. εἴδη) PY, corr. Casaub. 4 προστιθέναι PY 5 ἡγῶντο P πρόσεστιν οἶμαι P ἀπάτης corruptum, ἀλλαγῆς Emperius, malim λήθης φθάνειν 6 τὸ ante τοῦ om. M 7 ἐναχθεὶσ UP πλῆθοσ ἐπήρυσεν libri, corr. Selden 8 ἐπιλείπειν M 9 ἔλαβεν UM 10 κατ' add. Reiske 13 τῇ αὐτοῦ P αἰεὶ UMP μέχρι M 14 ἔτεσιν M 15 δυσπιστότερα libri, corr. Jacobs 16 ἐνεργείασ libri, corr. Reiske ὄψεισ M τοῖσ om. UP ὁρομένοισ P 17 οὐ δύνατον M 18 μιμήματα Wil. μὴ ῥήματα M, ῥήματα ceteri γοητευόμενα PY 19 τῷ γε ἡμετέρῳ Wil. probabiliter τὰ μέτρα PY 20 ἔξεστ ιταῦτα (om. καὶ) P 21 τῷ γοῦν (pro τοιγαροῦν) P 26 σοφότατε UP 27 προέχειν Y σχεδὸν γὰρ libri, praeter M 28 ἐπέδειξα U ἐπέδειξασ ceteri (sed M-ασ in rasura) corr. Geelius

καὶ δὴ τοῦ μεγίστου θεῶν πολλὰς καὶ καλὰς εἰκόνας, τὰς μέν τι-
74 νας ἡμέρους, τὰς δὲ φοβερὰς καὶ δεινάς. ὁ δὲ ἡμέτερος εἰρηνικὸς
καὶ πανταχοῦ πρᾷος, οἷος ἀστασιάστου καὶ ὁμονοούσης τῆς Ἑλλάδος
ἐπίσκοπος· ὃν ἐγὼ μετὰ τῆς ἐμαυτοῦ τέχνης καὶ τῆς Ἠλείων πό-
λεως σοφῆς καὶ ἀγαθῆς βουλευσάμενος ἱδρυσάμην, ἥμερον καὶ σεμ-
νὸν ἐν ἀλύπῳ σχήματι, τὸν βίου καὶ ζωῆς καὶ ξυμπάντων δοτῆρα
τῶν ἀγαθῶν, κοινὸν ἀνθρώπων καὶ πατέρα καὶ σωτῆρα καὶ φύ-
λακα, ὡς δυνατὸν ἦν θνητῷ διανοηθέντι μιμήσασθαι τὴν θείαν
75 καὶ ἀμήχανον φύσιν. σκόπει δέ, εἰ μὴ πάσαις ταῖς ἐπωνυμίαις
ταῖς τοῦ θεοῦ πρέπουσαν εὑρήσεις τὴν εἰκόνα· Ζεὺς γὰρ μόνος
θεῶν πατὴρ καὶ βασιλεὺς ἐπονομάζεται, Πολιεύς τε ⟨καὶ Ὁμόγνιος⟩
καὶ Φίλιος καὶ Ἑταιρεῖος, πρὸς δὲ τούτοις Ἱκέσιός τε ⟨καὶ Φύξιος⟩
καὶ Ξένιος ⟨καὶ Κτήσιος⟩ καὶ Ἐπικάρπιος καὶ μυρίας ἄλλας ἐπι-
κλήσεις [ἔχων] πάσας ἀγαθάς, βασιλεὺς μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ δύ-
ναμιν ὠνομασμένος, πατὴρ δὲ οἶμαι διά τε ⟨τὴν⟩ κηδεμονίαν καὶ
τὸ πρᾷον, Πολιεὺς δὲ κατὰ τὸν νόμον καὶ τὸ κοινὸν ὄφελος, Ὁμόγ-
76 νιος δὲ διὰ τὴν τοῦ γένους κοινωνίαν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, Φίλιος
δὲ καὶ Ἑταιρεῖος, ὅτι πάντας ἀνθρώπους ξυνάγει καὶ βούλεται φί-
λους εἶναι ἀλλήλοις, ἐχθρὸν δὲ ἢ πολέμιον οὐδένα οὐδενός, Ἱκέσιος
δέ, ὡς ἂν ἐπήκοός τε καὶ ἵλεως τοῖς δεομένοις, Φύξιος δὲ διὰ τὴν
τῶν κακῶν ἀπόφυξιν, Ξένιος δέ, ὅτι δεῖ μηδὲ τῶν ξένων ἀμελεῖν
μηδὲ ἀλλότριον ἡγεῖσθαι ἀνθρώπων μηδένα, Κτήσιος δὲ καὶ Ἐπι-
κάρπιος, ἅτε τῶν καρπῶν αἴτιος καὶ δοτὴρ πλούτου καὶ δυνάμεως.
77 ὅτου δὲ ἦν ἐπιδεῖξαι ταῦτα μὴ φθεγγόμενον, ἆρα οὐχ ἱκανῶς ἔχει
κατὰ τὴν τέχνην; τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν καὶ τὸν βασιλέα βούλεται δη-
λοῦν τὸ ἰσχυρὸν τοῦ εἴδους καὶ τὸ μεγαλοπρεπές· τὸν δὲ πατέρα
καὶ τὴν κηδεμονίαν τὸ πρᾷον καὶ προσφιλές· τὸν δὲ Πολιέα καὶ
νόμιμον ἥ τε σεμνότης καὶ τὸ αὐστηρόν· τὴν δὲ ἀνθρώπων καὶ
θεῶν ξυγγένειαν αὐτό που τὸ τῆς μορφῆς ὅμοιον ἐν εἴδει συμβόλου·
τὸν δὲ Φίλιον καὶ Ἱκέσιον καὶ Ξένιον καὶ Φύξιον καὶ πάντα τὰ
τοιαῦτα ἁπλῶς ⟨ἡ⟩ φιλανθρωπία [καὶ τὸ πρᾷον] καὶ τὸ χρηστὸν

---

3 ὁμονονούσησ P 6 σχήματι τοῦ βίου BM σχήματι καὶ βίου UPY, corr. Emp. 8 διανοηθέντα UM, fortasse recte 9 ἀμήχανον ψυχὴν UBM μὴ om. M m. pr. 11 βασιλεὺσ εἶσ ὀνομάζεται UBM ⟨καὶ ὁμόγνιοσ⟩ add. Reiske 12 πρὸσ δὲ αὐτοῖσ libri (Y αὖ τοῖσ) cf. Or. I ⟨καὶ Φύξιοσ⟩ et ⟨καὶ Κτήσιοσ⟩ add. Reiske ἱκέσιόσ τισ P 14 ἔχων seclusi 15 τὴν om. libri, cf. Or. I 17 φίλοσ M 20 καὶ ἵλεοσ U 23 δωτὴρ U 24 ὅσον δὲ ἦν UBP ὅσον δὲ ἦν Y ὡσ οὐδὲν ἦν M corr. Reiske 25 γὰρ om. PM 27 καὶ τὸν νόμιμον M ⟨τὸ⟩ νόμιμον Emp. 29 ἐν εἴδει συμβόλου vix sana; fort. αἰνίττεται διὰ συμβόλου τῆς — ξυγγενείας — σύμβολον Wil. συμβούλου M 30 τὰ om. UBM 31 ἡ add. Jacobs [καὶ τὸ πρᾷον] seclusi propter p. 176, 27 τὸ ante χρηστὸν om. BMV

ἐμφαινόμενα προσομοιοῖ· τὸν δὲ Κτήσιον καὶ τὸν Ἐπικάρπιον ἥ τε
ἁπλότης καὶ ἡ μεγαλοφροσύνη, δηλουμένη διὰ τῆς μορφῆς· ἀτεχ-
νῶς γὰρ διδόντι καὶ χαριζομένῳ μάλιστα προσέοικε τἀγαθά. ταῦτα 78
μὲν οὖν ὡς οἷόν τε ἦν ἐμιμησάμην, ἅτε οὐκ ἔχων ὀνομάσαι. συν-
εχῶς δὲ ἀστράπτοντα ἐπὶ πολέμῳ καὶ φθορᾷ πλήθους * ἢ ὄμβρων
ὑπερβολὴν ἢ χαλάζης ἢ χιόνος, ἢ τανύοντα κυανῆν ἶριν, τοῦ πολέμου
ξύμβολον, ἢ ἀστέρα πέμποντα ξυνεχεῖς σπινθῆρας ἀποβάλλοντα,
(217 M) δεινὸν τέρας ναύταις [ἢ στρατιώτῃ], ἢ ἐπιπέμποντα ἔριν ἀργαλέαν
Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ⟨ὥστε⟩ ἔρωτα ἐμβάλλειν πολέμου καὶ μάχης
ἄπαυστον κάμνουσιν ἀνθρώποις καὶ ἀπειρηκόσιν· οὐδέ γε ἱστάντα
ἐπὶ πλάστιγγος ἀνθρώπων ἡμιθέων κῆρας ἢ στρατοπέδων ὅλων,
αὐτομάτῳ ῥοπῇ κρινομένας· οὐκ ἦν διὰ τῆς τέχνης μιμεῖσθαι· οὐ
μὴν οὐδὲ παρὸν ἠθέλησά γ' ἄν ποτε. βροντῆς γὰρ εἴδωλον ἄφθογ- 79
γον [ἢ ἀστραπῆς] ἢ κεραυνοῦ εἴκασμα ἀλαμπὲς ἐκ τῶν τῇδε ἐπι-
γείων μεταλλευμάτων ποῖον ἄν τι καὶ γένοιτο; ἔτι δὲ γῆν σειο-
μένην καὶ κινούμενον Ὄλυμπον ὑπὸ νεύματι βραχεῖ τῶν ὀφρύων
ἤ τινα νέφους περὶ τῇ κεφαλῇ στέφανον Ὁμήρῳ μὲν εἰπεῖν εὐμα-
ρὲς καὶ πολλὴ πρὸς τὰ τοιαῦτα ἅπαντα ἐλευθερία, τῇ δέ γε ἡμε-
τέρᾳ τέχνῃ παντελῶς ἄπορον, ἐγγύθεν ἐχούσῃ καὶ σαφῆ τὸν ἔλεγ-
χον τῆς ὄψεως. εἰ δ' αὖ τὸ τῆς ὕλης ἀσημότερον ἡγεῖταί τις 80
ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ θεοῦ, τοῦτο μὲν ἀληθές τε καὶ ὀρθόν· ἀλλ'
οὔτε τοὺς δόντας οὔτε τὸν ἑλόμενον καὶ δοκιμάσαντα ἐν δίκῃ μέμ-
φοιτ' ἄν. οὐ γὰρ ἦν ἑτέρα φύσις ἀμείνων οὐδὲ λαμπροτέρα πρὸς
ὄψιν, ἣν δυνατὸν εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀφικέσθαι καὶ μεταλαβεῖν
δημιουργίας. ἀέρα γὰρ ἢ πῦρ ἐργάσασθαι καὶ τὴν ἄφθονον πηγὴν 81
ὕδατος [ἔν τισι θνητοῖς ὀργάνοις] ὅσον τε ἐν ἅπασι τούτοις στερεὸν
ἕρμα· λέγω δὲ οὐ χρυσοῦ καὶ λίθου, ταῦτα μὲν γὰρ σμικρὰ καὶ

1 ἐμφαινόμενον libri, corr. Wil. προσομοιοῖ· τὸν δὲ scripsi, προσομοιοῖ δὲ τὸν libri 3 μάλλιστα P 4 οἴονται M συνεχῶσ δὲ καὶ PY 5 φοράι U φορὰ M post ἢ participium, velut καταχέοντα suppl. Schwartz 6 ὑπερβολῇ PY χαρίζησ U m. pr. ταννύοντα P ἶριν καὶ τοῦ UBM 7 ξύμβουλον M ἢ ἀποβάλλοντα BU ἢ ἐπιβάλλοντα PY 8 ἢ στρατιώτῃ ἐπιπέμποντα libri, ἢ στρατιώτῃ seclusi, ἢ στρατῷ ἢ ἐπιπέμποντα Emperius 10 κάμνουσι et ἀπειρηκόσι P οὐδέ γε — κρινομένας melius collocarentur post μιμεῖσθαι 12 κρινόμενα M 13 ἠθέλησα δ' ἂν UB ἠθέλησ ἀδρᾶν M 14 ἢ ante ἀστραπῆσ om. M m. pr., unde seclusi ἢ ἀστραπῆς ἀλαμπτὲσ B ἐκ γὰρ τῶν UBPY 15 μεταλευμάτων B σειομένη P 16 κεινούμενον M βράχη P m. pr. 17 κεφαλῇ κείμενον Y 18 πολλῆσ M 19 πάντα ἄπορον P 20 ἄψεωσ P 21 ἀληθέστερον καὶ PY ἀλλ' οὔτι (vel ἄλλον τι) UBMP 22 οὐδὲ (pro altero οὔτε) libri corr. Dind. 24 ὄψιν ἢν P ἐσ χεῖρασ UBY 25 τε pro γὰρ libri, corr. Reiske 26 ἔν τισι — ὀργάνοις seclusi, quia de Jove mundum fabricante loquitur p. 178, 3 27 ἔργμα libri, corr. Morell. μικρὰ U

φαῦλα, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν ἰσχυρὰν καὶ βαρεῖαν οὐσίαν· ἰδίᾳ τε ἕκαστον
διακρίνοντα καὶ συμπλέκοντα εἰς [ταὐτὸ] γένεσιν ζῴων καὶ φυτῶν,
οὐδὲ θεοῖς πᾶσι δυνατὸν ἢ μόνῳ τούτῳ σχεδὸν ὃν πάνυ καλῶς
ποιητὴς προσεῖπεν ἕτερος,

Δωδωναῖε μεγασθενὲς ἀριστοτέχνα πάτερ.

82 οὗτος γὰρ δὴ πρῶτος καὶ τελειότατος δημιουργός, χορηγὸν λαβὼν
τῆς αὑτοῦ τέχνης οὐ τὴν Ἠλείων πόλιν, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν τοῦ παντὸς
ὕλην. Φειδίαν δὲ ἢ Πολύκλειτον οὐκ ἂν εἰκότως ἀπαιτοῖτε πλέον (21
οὐδέν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα μείζω καὶ σεμνότερα τῆς ἡμετέρας χειρω-
83 ναξίας. οὐδὲ γὰρ τὸν Ἥφαιστον Ὅμηρος ἐν ἄλλοις πεποίηκεν
ἐπιδεικνύμενον τὴν ἐμπειρίαν, ἀλλὰ τεχνίτην μὲν θεὸν εὐπόρησεν
ἐπὶ τὸ τῆς ἀσπίδος ἔργον, ὕλην δὲ ἑτέραν οὐκ ἐφίκετο εὑρεῖν.
φησὶ γὰρ οὕτω·

χαλκὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα κασσίτερόν τε
καὶ χρυσὸν τιμῆντα καὶ ἄργυρον.

ἀνθρώπων μὲν οὖν ἔγωγε οὐδενὶ παραχωρήσαιμ' ⟨ἂν⟩ κρείττονα
ἐμοῦ ποτε γενέσθαι περὶ τὴν τέχνην, αὐτῷ δὲ τῷ Διί, δημιουρ-
γοῦντι τὸν ἅπαντα κόσμον οὐ χρὴ ξυμβάλλειν οὐδένα θνητόν.
84 ταῦτ' οὖν εἰπόντα καὶ ἀπολογησάμενον τὸν Φειδίαν εἰκότως
ἐμοὶ δοκοῦσιν οἱ Ἕλληνες στεφανῶσαι ἄν. [ἴσως δὲ τοὺς πολλοὺς
λέληθεν ὁ λόγος ὑπὲρ ὧν γέγονε, καὶ μάλα, ἐμοὶ δοκεῖν, φιλοσό-
φοις τε ἁρμόττων καὶ πλήθει ἀκοῦσαι, περί τε ἀγαλμάτων ἱδρύ-
σεως, ὅπως δεῖ ἱδρῦσθαι, καὶ περὶ ποιητῶν ὅπως, ἄμεινον ἢ χεῖρον
διανοοῦνται περὶ τῶν θείων, ἔτι δὲ περὶ ⟨τῆς⟩ πρώτης ἐπινοίας
θεοῦ, ποία τις καὶ τίνα τρόπον ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγένετο. πολλὰ
δὲ οἶμαι καὶ περὶ δυνάμεως ἐρρήθη τοῦ Διὸς κατὰ τὰς ἐπωνυμίας.
εἰ δὲ μετ' εὐφημίας τοῦ τε ἀγάλματος καὶ τῶν ἱδρυσαμένων, πολὺ
85 ἄμεινον.] τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτος ἡμῖν προσορᾶν ἔοικε, πάνυ εὔνους

1 ἰδίαν M ἑαυτὸν pro ἕκαστον M 2 συμπλέκοντα εἰς γένεσιν ζῴων scripsi, ἐμπλέκοντα εἰς ταὐτὸ γένοσ καὶ ζώων UB ἐμπλέκοντα (πλέκοντα P) εἰς ταὐτογενὲσ καὶ ζώων MPY 3 μόνον τοῦτο UP μόνον τούτῳ BM ὃ pro ὃν UB, om. MP 4 ὁ ποιητὴσ M 6 δὴ om. PY 8 φιδίαν M εἰκότοσ ἀπαιτῆτε P 10 ἐν τοῖσ ἄλλοισ UBM 11 τεχνήτην M 14 βάλεν UP 15 τιμῶντα P τιμήεντα UM 16 παραχωρήσαιμι libri, ἂν add. Pflugk 17 ἐμοῦ ποτε post γενέσθαι transp. PY (ἀνέσθαι P) Διί om. U 18 τὸν ἅπαντα χρόνον UBM τὸν ἅπαντα πόνον (superscr. κόσμον ἢ τόπον) P ξυμβαλεῖν P 19 ἀπολογισάμενον U φιδίαν M 20 ἴσως δὲ — 28 ἄμεινον spuria esse, docet sententiarum conexus 21 δοκεῖ libri, praeter U 22 ἁρμόζων U ἢ πλήθει UB 23 ὅπωσ τε δεῖ PY 24 τῶν θεῶν U περί τε libri om. τῆσ, corr. Reiske 25 θεῶν P 26 καὶ τὰ τὰσ U 28 τοιοῦτον P ἔοικεν U

καὶ κηδόμενος, ὥστ᾽ ἔμοιγε μικροῦ φθέγγεσθαι δοκεῖ ʽτάδε μὲν οὕτως, ὦ σύμπασα Ἑλλάς, καλῶς καὶ προσηκόντως ἐπιτελεῖς, θυσίας τε θύουσα ἐκ τῶν παρόντων μεγαλοπρεπεῖς καὶ δὴ καὶ τὸν εὐκλεέστατον ἀγῶνα τιθεῖσα ⟨ὡς⟩ ἀπ᾽ ἀρχῆς εὐεξίας καὶ ῥώμης καὶ τάχους, ὅσα τε ἑορτῶν καὶ μυστηρίων ἔθη λαβοῦσα διαφυλάττεις. ἀλλὰ ἐκεῖνο φροντίζων σκοπῶ, ὅτι

219 M) αὐτήν σ᾽ οὐκ ἀγαθὴ κομιδὴ ἔχει, ἀλλ᾽ ἅμα γῆρας
λυγρὸν ἔχεις αὐχμεῖς τε κακῶς καὶ ἀεικέα ἕσσαι.᾽

---

(12) ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΕΡΙ ΦΥΓΗΣ.

Ὅτε φεύγειν συνέβη με φιλίας ἕνεκεν λεγομένης ἀνδρὸς οὐ 1
πονηροῦ, τῶν δὲ τότε εὐδαιμόνων τε καὶ ἀρχόντων ἐγγύτατα ὄντος, διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀποθανόντος, δι᾽ ἃ πολλοῖς καὶ σχεδὸν πᾶσιν ἐδόκει μακάριος, διὰ τὴν ἐκείνων οἰκειότητα καὶ ξυγγένειαν, ταύτης ἐνεχθείσης ἐπ᾽ ἐμὲ τῆς αἰτίας, ὡς δὴ τἀνδρὶ φίλον ὄντα καὶ σύμβουλον· ἔθος γάρ τι τοῦτό ἐστι τῶν τυράννων, ὥσπερ ἐν Σκύθαις τοῖς βασιλεῦσι συνθάπτειν οἰνοχόους καὶ μαγείρους καὶ παλλακάς, οὕτως τοῖς ὑπ᾽ αὐτῶν ἀποθνήσκουσιν ἑτέρους προστιθέναι πλείους ἀπ᾽ οὐδεμιᾶς αἰτίας· τότε δ᾽ οὖν, ἐπεί με φεύγειν ἔδοξεν, ἐσκό- 2
πουν πότερον ὄντως χαλεπόν τι καὶ δυστυχὲς εἴη τὸ τῆς φυγῆς κατὰ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, ἢ πάντα τὰ τοιαῦτα ἕτερον πέπονθεν, ὁποῖον λεγόμενόν ἐστι περὶ τὴν μαντείαν τὴν τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς. ἐκεῖναι γὰρ βῶλόν τινα ἢ λίθον αἴρουσαι σκοποῦσιν ἐν τούτῳ περὶ τοῦ πράγματος οὗ πυνθάνονται. καὶ δὴ ταῖς μὲν αὐτῶν φασι γίγνεσθαι κοῦφον, ταῖς δὲ βαρύν, ὡς μηδὲ κινῆσαι

---

2 *οὗτοσ* UB *ὦ σύμπασα* e coni. dedi *Ἠλεῖοι δὲ καὶ ἡ σύμπασα* UB *Ἠλεῖοι καὶ ἡ σύμπασα* MPY *ἐπιτελεῖς* scripsi, *ἐπιτελεῖ* libri, possis etiam *ἐπιτέλει* 3 *καὶ δὴ τὸν* (om. *καὶ*) UB *καὶ δεῖ τὸν* M 4 *ἀπ᾽ ἀρχῆσ* UBM *ἀπαρχάς* PY *ὡς* add. Wil. 5 *διαφυλάττεισ* BMP *διαφυλάττησ* U 7 *αὐτήν γε οὐκ* UBMPY (*γ᾽* Y). *ἀγαθὴν* P *γῆρασ τε* PY cf. ω 249 sq. 8 *ἀχμεῖσ τε* P *καὶ ἀεὶ καὶ ἀεεαι* UB *καὶ ἀεὶ κέ τα ἕσσαι* M 9 *συνένη μεν* P 11 *δὲ* om. M *τε* pro *δὲ* PY *διὰ πολλοῖσ* P 13 *ἐνεχθεῖ ἧσ* P m. pr. *ἐπὶ ἐμὲ* P 16 *οὗτω* B *ἑταίρουσ* B 18 *δυστιχὲσ* P 19 conicio: *ἢ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἑτερόῤῥοπον, ὁποῖον* etc. 21 *ἐν τοῖς ἱεροῖς*: certi cuiusdam loci mentionem desiderat Wil. *βωμόν τινα* libri, corr. Valesius *ἐπαίρουσαι* UBM *σκοποῦσιν ἐκ τούτου τοῦ πράγματοσ* UBM 23 *βαρὺ* UBM *κεινῆσαι* M

3 δύνασθαι ῥᾳδίως. μὴ ἄρα καὶ τὸ φεύγειν καὶ τὸ πένεσθαι καὶ γῆρας δὴ καὶ νόσος καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τοῖς μὲν βαρέα φαίνεται καὶ χαλεπά, τοῖς δ' ἐλαφρά τε καὶ εὔκολα· ἐκεῖ μὲν ἴσως κατὰ τὴν τοῦ πράγματος διαφορὰν ἐλαφρύνοντος τοῦ δαιμονίου τὸ βάρος, ἐνταῦθα δὲ οἶμαι πρὸς τὴν τοῦ χρωμένου δύναμιν καὶ γνώμην.

4 καὶ δὴ ἀνεμιμνησκόμην Ὀδυσσέως τε παρ' Ὁμήρῳ κατοδυρομένου πολλάκις αὐτόν, ἀνδρὸς ἥρωος οὐδαμῶς τε ἀδυνάτου καρτερεῖν, (22 πολλὰ ὅμως ἀνάξια λέγοντος καὶ θρηνοῦντος ἑκάστοτε παρὰ τῇ θαλάττῃ διὰ πόθον τῆς πατρίδος· τέλος δέ, ὥς φησιν ὁ ποιητής, ἐπεθύμει καπνὸν ἰδεῖν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γῆς ἀνιόντα, εἰ καὶ δέοι παραχρῆμα ἀποθνήσκειν, καὶ οὔτε τὰ πρότερον ἔργα παρεμυθεῖτο αὐτὸν οὔτε θεὸς μάλα καλὴ καὶ ἀγαθὴ περὶ πολλοῦ ποιουμένη, ὥστε ὑποσχέσθαι ποιήσειν αὐτὸν ἀθάνατον, ἀλλὰ πάντων τούτων

5 κατίσχυεν ὁ τῆς πατρίδος πόθος τε καὶ ἔρως· πάλιν δ' αὖ παρ' ἑτέρῳ ποιητῇ τῶν ὕστερον τὴν Ἠλέκτραν πυνθανομένην ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ λυπηρῶς καὶ ἐλεοῦσαν αὐτὸν τῆς φυγῆς, οὕτω πως ἐρωτῶσαν·

ποῦ γῆς ὁ τλήμων τλήμονας φυγὰς ἔχει;

καὶ τὸν οὐχ ἧττον ἐλεεινῶς ἀποκρινόμενον,

οὐχ ἕνα νομίζων φθείρεται πόλεως τόπον·

τὴν δὲ αὖθις ἐρωτῶσαν,

ἤπου σπανίζει τοῦ καθ' ἡμέραν βίου;

κἀκεῖνον οὕτως λέγοντα·

ἔχει μέν, ἀσθενῆ δέ, ἅτε φεύγων ἀνήρ,

6 πρὸς δὲ τούτοις μυρία δὴ τολμηθέντα τολμήματα καὶ πολέμους πολεμηθέντας ὑπὸ φυγάδων, ὅπως οἴκαδε κατέλθοιεν, πρός τε τοὺς δήμους καὶ τοὺς τυράννους τοὺς ἐξελάσαντας παρὰ δύναμιν, μέγα νομιζόντων, εἰ καὶ δέοι τελευτᾶν μαχομένους ἐν τῇ αὐτῶν γῇ· σύμπαντα ταῦτά με ἐξέπληττε καὶ ἠνάγκαζε δεινὸν ἡγεῖσθαι καὶ βαρὺ τὸ συμβεβηκός. ἐπεὶ δὲ ἐνεθυμήθην ὅτι Κροίσῳ τῷ Λυδῶν

---

1 ἆρα UBP 2 φανεῖται UB φαίνηται PY 6 δὴ ἀνεμεμνησκόμην P παρ' Ὁμήρῳ cf. α 58 sq. κατωδυρομένου P 9 πόνον τῆσ U 11 παραμυθεῖτο P 13 ὑπόχεσθαι M 14 cf. Eurip. Electrae v. 233 sq. 16 λοιπηρῶσ U ἐρωτῶσα M 18 ὦ pro ὁ M τλήμωνασ MP 19 ἀποκρινάμενον libri, corr. Emp. 20 τρόπον P (ante τρόπον fuit τὸν) Y 21 αὖθησ P 23 οὗτω B 24 ἀσθενεῖ δὲ PY 25 πρὸσ δὴ libri, corr. Geelius 26 ὅπωσ om. P πρὸσ δὲ UBM 27 παρὰ δύναμιν malim supra post τολμηθέντα inserere 28 νομίζοντασ libri, corr. Reiske 29 ἠνάγκαζε καὶ ἐξέπληττε (hoc ord.) UBM 30 ἐνθυμήθην P ἐνεθύμην M ἐνεθύμουμην UB κροίσων P λοιδῶν M

βασιλεῖ συνεβούλευσεν ὁ Ἀπόλλων συμβάντος τινὸς φεύγειν ἑκόντα
καταλιπόντα τὴν ἀρχήν, καὶ μηδὲν αἰσχύνεσθαι τούτου ἕνεκεν, εἰ
δόξει κακὸς εἶναι τοῖς ἀνθρώποις, οὕτω πως θεσπίσας·

ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται, 7
καὶ τότε, Λυδὲ ποδαβρέ, πολυψήφιδα παρ' Ἕρμον
221 M) φεύγειν μηδὲ μένειν μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι,

δῆλον ὅτι τὴν αἰδῶ νῦν ἀντὶ τῆς αἰσχύνης ὀνομάζων, ὥσπερ ἔθος
ἐστὶ τοῖς ποιηταῖς, καὶ τὸ κακὸν εἶναι ἀντὶ τῆς δόξης τῆς παρὰ τοῖς
πολλοῖς· ἐκ δὲ τούτου ἐνεθυμούμην ὅτι οὐ πάντως ἡ φυγὴ βλαβερὸν 8
οὐδὲ ἀσύμφορον οὐδὲ τὸ μένειν ἀγαθὸν καὶ πολλοῦ ἄξιον (οὐ γὰρ ἂν
τὸ μὲν αὐτῶν παρῄνει καὶ συνεβούλευεν ὁ Ἀπόλλων, τὸ φεύγειν, τὸ
δὲ μένειν ἄντικρυς ἀπηγόρευε, καὶ ταῦτα ἀνδρὶ θεσπίζων, ὃς ἦν
ἐπιμελέστατος περὶ τὸ θεῖον καὶ θυσίας τε πλείστας ἔθυε καὶ μέ-
γιστα ἀναθήματα πεπόμφει τῶν πώποτε ἀναθέντων εἰς Δελφούς)
ταῦτα ἐνθυμουμένῳ μοι ἔδοξε καὶ αὐτὸν εἰς θεοῦ βαδίσαντα χρή- 9
σασθαι συμβούλῳ [ἱκανῶς] κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος τῶν Ἑλλήνων. οὐ
γὰρ περὶ νόσου μὲν καὶ ἀπαιδίας, [εἴ τῳ μὴ γίγνοιντο παῖδες,] καὶ
περὶ καρπῶν ἱκανῶς συμβουλεύειν αὐτόν, περὶ δὲ τοιούτου πράγ-
ματος ἧττον δυνήσεσθαι. καὶ δὴ χρωμένῳ μοι ἀνεῖλεν ἄτοπόν τινα
χρησμὸν καὶ οὐ ῥᾴδιον συμβαλεῖν. ἐκέλευε γάρ με αὐτὸ τοῦτο πράτ-
τειν ἐν ᾧ εἰμι πάσῃ προθυμίᾳ, ὡς καλήν τινα καὶ συμφέρουσαν
πρᾶξιν, ἕως ἄν, ἔφη, ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀπέλθῃς τῆς γῆς. καίτοι
χαλεπὸν καὶ κατ' ἄνθρωπον ψεύδεσθαι, μὴ ὅτι κατὰ θεόν. ἐλο- 10
γισάμην οὖν ὅτι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς μετὰ τοσούτους πλάνους οὐκ ὤ-
κνησεν ἀλᾶσθαι πάλιν κώπην φέρων, Τειρεσίου συμβουλεύσαντος,
ἀνδρὸς τεθνηκότος, μέχρι ἂν ἀνθρώποις συμβάλῃ μηδὲ ἀκοῇ γι-
γνώσκουσι θάλατταν· ἐμοὶ δὲ οὐ ποιητέον τοῦτο τοῦ θεοῦ κε-
λεύοντος; οὕτω δὴ παρακελευσάμενος ἐμαυτῷ μήτε δεδιέναι μήτε
αἰσχύνεσθαι τὸ πρᾶγμα, στολήν τε ταπεινὴν ἀναλαβὼν καὶ τἆλλα
κολάσας ἐμαυτὸν ἠλώμην πανταχοῦ. οἱ δὲ ἐντυγχάνοντες ἄνθρω- 11

---

3 οὕτω ἐπιθεσπίσασ P 4 μήδνσι U 7 ὥστε ἔθοσ UBM 8 δόξησ παρὰ (om. τῆσ) UBM 11 μὲν αὐτὸν B τότε φεύγειν B τὸ (ante φεύγειν) om. U τῶι δὲ U 12 ἀπηγόρευεν P 14 πεπόμφη P
16 ἱκανῶς ex sequentibus male huc translatum seclusit Emperius; συμβούλῳ delet Hertlein 17 εἴ τῳ — παῖδες del. Emperius 20 συμβάλλειν UM
22 ἔσχατον Cobetus τὸ ὕστατον MPY τὸν ὕστατον UB ἀπέλθοισ libri praeter Y 23 κατ' ἀνθρώπου MPY κατ' ἀνθρώπουσ U (quid B nescio) corr. Reiske; exspecto: καίτοι ουδὲ κατ' ἄνθρωπον ⟨σπουδαῖον τὸ⟩ ψεύδεσθαι κατὰ θεοῦ MPY 24 ὁ μὲν δυσσεὺσ U ᾤκνησεν U 26 μέχρισ UB συμβάλλῃ Y 27 οὐχὶ PY τούτου τοῦ U 29 αἰσχύναισθαι P

ποι ὁρῶντες οἱ μὲν ἀλήτην, οἱ δὲ πτωχὸν ἐκάλουν, οἱ δέ τινες καὶ φιλόσοφον. ἐντεῦθεν ἐμοὶ συνέβη κατ' ὀλίγον τε καὶ οὐ βουλευ- (2 σάμενον αὐτὸν οὐδὲ ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονήσαντα τούτου τοῦ ὀνόματος τυχεῖν. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν καλουμένων φιλοσόφων αὑτοὺς ἀνακηρύττουσιν, ὥσπερ οἱ Ὀλυμπίασι κήρυκες· ἐγὼ δὲ τῶν
12 ἄλλων λεγόντων οὐκ ἐδυνάμην ἀεὶ καὶ πᾶσι διαμάχεσθαι. τυχὸν δέ τι καὶ ἀπολαῦσαι τῆς φήμης συνέβη μοι. πολλοὶ γὰρ ἠρώτων προσιόντες ὅ, τι μοι φαίνοιτο ἀγαθὸν ἢ κακόν· ὥστε ἠναγκαζόμην φροντίζειν ὑπὲρ τούτων, ἵνα ἔχοιμι ἀποκρίνεσθαι τοῖς ἐρωτῶσιν. πάλιν δὲ ἐκέλευον λέγειν καταστάντα εἰς τὸ κοινόν. οὐκοῦν καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον ἐγίγνετο λέγειν περὶ τῶν προσηκόντων τοῖς ἀν-
13 θρώποις καὶ ἀφ' ὧν ἔμελλον ὀνίνασθαι τὰ ἐμοὶ φαινόμενα. ἐδόκουν δέ μοι πάντες ἄφρονες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν ὧν ἔδει πράττειν οὐδὲ σκοπεῖν ὅπως ἀπαλλαγεὶς τῶν παρόντων κακῶν καὶ τῆς πολλῆς ἀμαθίας καὶ ταραχῆς ἐπιεικέστερον καὶ ἄμεινον βιώσεται, κυκώμενοι δὲ καὶ φερόμενοι πάντες ἐν ταὐτῷ καὶ περὶ τὰ αὐτὰ σχεδόν, περί τε χρήματα καὶ δόξας καὶ σωμάτων τινὰς ἡδονάς, οὐδεὶς ἀπαλλαγῆναι τούτων δυνάμενος οὐδὲ ἐλευθερῶσαι τὴν αὑτοῦ ψυχήν· καθάπερ οἶμαι τὰ ἐμπεσόντα εἰς τὰς δίνας εἰλούμενα καὶ
14 περιστρεφόμενα καὶ οὐχ οἷά τε ἀπαλλαγῆναι τῆς δινήσεως. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τούς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ μάλιστα καὶ πρῶτον ἐμαυτὸν καταμεμφόμενος ἐνίοτε ὑπὸ ἀπορίας ἀνῆγον ἐπί τινα λόγον ἀρχαῖον, λεγόμενον ὑπό τινος Σωκράτους, ὃν οὐδέποτε ἐκεῖνος ἐπαύσατο λέγων, πανταχοῦ τε καὶ πρὸς ἅπαντας βοῶν καὶ διατεινόμενος ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ ἐν τῷ Λυκείῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων καὶ κατ' ἀγοράν, ὥσπερ ἀπὸ μηχανῆς θεός, ὡς
15 ἔφη τις. οὐ μέντοι προσεποιούμην ἐμὸν εἶναι τὸν λόγον, ἀλλ' οὗπερ ἦν, καὶ ἠξίουν, ἂν ἄρα μὴ δύνωμαι ἀπομνημονεῦσαι ἀκριβῶς

---

3 ἐφ' om. M 9 ἀποκρίνασθαι B τῆσ pro τοῖσ M ἐρωτῶσι PY 10 λέγειν μεταστάντα libri, corr. Pflugk οὔκουν U τότε pro τοῦτο Emperius 12 ὀνίνεσθαι UBM ἐδοκοῦντο UBM 13 οὐδὲν om. B 14 σκωπεῖν U 15 τῆσ om. UBM, τοῖσ pro τῆσ P ἀμαθείασ P 16 βιώσηται M βιώσεται καὶ ἄμεινον (hoc ord.) U κυκάμενοσ (οι superscr.) (sic!) P ἐν αὐτῷ P 18 malim δύνασθαι pro δυνάμενος 19 τὰσ δεινὰσ M 20 οἷά τε δυνάμενα libri, corr. Cobetus δυνήσεωσ M 21 τὰ om. UM 22 καταμεμφόμενοσ ἦν· ἐνίοτε δὲ PY (δὲ καὶ P corr.) καταμεμφόμενοσ· ἐνίοτε δὲ UBM, corr. Reiske ἀπορίασ ᾖα UB ἀπορίασ ἤγαγε M 24 πανταχοῦ δὲ UBM 25 καὶ ἐν ταῖς PY λυκίωι UB 26 ἐργαστηρίων Cobetus, δικαστηρίων UB ἐπὶ τῷ δικαστηρίῳ κατ' (om. καὶ) MPY cf. Clitoph. p. 407 27 ἀλλὰ PY 28 εἰ ἄρα UBM

223 M) ἁπάντων τῶν ῥημάτων μηδὲ ὅλης τῆς διανοίας, ἀλλὰ πλέον ἢ ἔλαττον εἴπω τι, συγγνώμην ἔχειν, μηδὲ ὅτι ταῦτα λέγω ἃ τυγχάνει πολλοῖς ἔτεσι πρότερον εἰρημένα, διὰ τοῦτο ἧττον προσέχειν τὸν νοῦν. ἴσως γὰρ ἄν, ἔφην, οὕτως μάλιστα ὠφεληθείητε. οὐ γὰρ δή γε εἰκός ἐστι τοὺς παλαιοὺς λόγους ὥσπερ φάρμακα διαπνεύσαντας ἀπολωλεκέναι τὴν δύναμιν.

ἐκεῖνος γὰρ ὁπότ' ἴδοι πλείονας ἀνθρώπους ἐν τῷ αὐτῷ, σχετ- 16
λιάζων καὶ ἐπιτιμῶν ἐβόα πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἀνυποστόλως, Ποῖ φέρεσθε, ὤνθρωποι, καὶ ἀγνοεῖτε μηδὲν τῶν δεόντων πράττοντες, χρημάτων μὲν ἐπιμελούμενοι καὶ πορίζοντες πάντα τρόπον, ὅπως αὐτοί τε ἄφθονα ἕξετε καὶ τοῖς παισὶν ἔτι πλείω παραδώσετε, αὐτῶν δὲ τῶν παίδων καὶ πρότερον ὑμῶν τῶν πατέρων ἠμελήκατε ὁμοίως ἅπαντες, οὐδεμίαν εὑρόντες οὔτε παίδευσιν οὔτε ἄσκησιν ἱκανὴν οὐδὲ ὠφέλιμον ἀνθρώποις, ἣν παιδευθέντες δυνήσεσθε τοῖς χρήμασι χρῆσθαι ὀρθῶς καὶ δικαίως, ἀλλὰ μὴ βλαβερῶς καὶ ἀδίκως, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς [ἐπιζημίως], ὃ σπουδαιότερον [ἡγεῖσθαι] τῶν χρημάτων, καὶ υἱοῖς καὶ θυγατράσι καὶ γυναιξὶ καὶ ἀδελφοῖς καὶ φίλοις, κἀκεῖνοι ὑμῖν. ἀλλ' ἢ κιθαρίζειν καὶ 17
παλαίειν καὶ γράμματα μανθάνοντες ὑπὸ τῶν γονέων καὶ τοὺς υἱοὺς διδάσκοντες οἴεσθε σωφρονέστερον καὶ ἄμεινον οἰκήσειν τὴν πόλιν; καίτοι εἴ τις συναγαγὼν τούς τε κιθαριστὰς καὶ τοὺς παιδοτρίβας καὶ τοὺς γραμματιστὰς τοὺς ἄριστα ἐπισταμένους ἕκαστα τούτων πόλιν κατοικίσειεν ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ ἔθνος, καθάπερ ὑμεῖς ποτε τὴν Ἰωνίαν, ποία τις ἂν ὑμῖν δοκεῖ γενέσθαι πόλις καὶ τίνα οἰκεῖσθαι τρόπον; οὐ πολὺ κάκιον καὶ αἴσχιον τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καπήλων πόλεως, ὅπου πάντες κάπηλοι κατοικοῦσιν, ὁμοίως μὲν ἄνδρες, ὁμοίως δὲ γυναῖκες; οὐ πολὺ γελοιότερον οἰκήσουσιν οὗτοι, οὓς λέγω τοὺς τῶν ὑμετέρων παίδων διδασκάλους, οἱ παιδοτρίβαι καὶ κιθαρισταὶ καὶ γραμματισταί, προσλαβόντες τούς τε
M) ῥαψῳδοὺς καὶ τοὺς ὑποκριτάς. καὶ γὰρ δὴ ὅσα μανθάνουσιν οἱ 18

---

1 εἰ pro ἢ U 3 το νοῦν P 4 οὕτω B 5 φάρμακα παλαιὰ UBM 6 δύναμην P 7 εἴδοι M 9 ποῖ φέρεσθε om. PY φέρεσθαι M ἄνθρωποι ἀγνοεῖτε (om. καὶ) PY οὐδὲν pro μηδὲν Clitoph. 407 b 11 ἕχετε UBM ἔχητε PY, corr. Geelius 12 αὐτῶν τε PY 14 ὀφέλιμον P δυνήσεσθε scripsi, δυνήσονται libri 15 βλαβερῶσ τε καὶ U 16 ἐπιζημίως et ἡγεῖσθαι seclusi ἡγεῖσθε B 17 χρημάτων ἐχρῆν PY τοῖσ υἱοῖσ libri, corr. Reiske 18 κἀκείνους ὑμῖν PY ἀλλ' ἢ κιθ. Jacobs, ἀλλὰ οἱ κιθ. libri 20 διδάξαντεσ UBM οἰκῆσαι in οἰκήσειν mut. U m. pr. 23 κατοικήσειεν BM κατοικήσειν U 24 ποίαν τισ ἂν P ποίαν τινα Y δοκῆ PY πόλιν PY 25 οἰκίσθαι P κακεῖον M 27 δὲ καὶ P 28 fortasse οὓς λέγετε τῶν τουσ ὑμετέρουσ καὶ τῶν παίδων UBM διδασκάλλουσ P 29 ὑποκρητὰσ P

*ἄνθρωποι, τούτου ἕνεκα μανθάνουσιν ὅπως, ἐπειδὰν ἡ χρεία ἐνστῇ
πρὸς ἣν ἐμάνθανεν ἕκαστος, ποιῇ τὸ κατὰ τὴν τέχνην, οἷον ὁ μὲν
κυβερνήτης ὅταν εἰς τὴν ναῦν ἐμβῇ, τῷ πηδαλίῳ κατευθύνων· διὰ
τοῦτο γὰρ ἐμάνθανε κυβερνᾶν· ὁ δὲ ἰατρὸς ἐπειδὰν παραλάβῃ τὸν
κάμνοντα, τοῖς φαρμάκοις καὶ τοῖς περὶ τὴν δίαιταν ἰώμενος, οὗ*
19 *ἕνεκα ἐκτήσατο τὴν ἐμπειρίαν. οὐκοῦν καὶ ὑμεῖς, ἔφη, ἐπειδὰν
δέῃ τι βουλεύεσθαι περὶ τῆς πόλεως, συνελθόντες εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν, οἱ μὲν ὑμῶν κιθαρίζουσιν ἀναστάντες, οἱ δέ τινες παλαίετε,
ἄλλοι δὲ ἀναγιγνώσκετε τῶν Ὁμήρου τι λαβόντες ἢ τῶν Ἡσιόδου;
ταῦτα γὰρ ἄμεινον ἴστε ἑτέρων, καὶ ἀπὸ τούτων οἴεσθε ἄνδρες
ἀγαθοὶ ἔσεσθαι καὶ δυνήσεσθαι τά τε κοινὰ πράττειν ὀρθῶς καὶ
τὰ ἴδια, καὶ νῦν ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν οἰκεῖτε τὴν πόλιν καὶ
τοὺς υἱέας παρασκευάζετε ὡς δυνατοὺς ἐσομένους χρῆσθαι τοῖς
τε αὑτῶν καὶ τοῖς δημοσίοις πράγμασιν, οἳ ἂν ἱκανῶς κιθαρίσωσι
Παλλάδα περσέπολιν δεινὰν ἢ τῷ ποδὶ βῶσι πρὸς τὴν λύραν·
ὅπως δὲ γνώσεσθε τὰ συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τῇ πατρίδι καὶ
νομίμως καὶ δικαίως μεθ᾽ ὁμονοίας πολιτεύσεσθε καὶ οἰκήσετε,
μὴ ἀδικῶν ἄλλος ἄλλον μηδὲ ἐπιβουλεύων, τοῦτο δὲ οὐδέποτε ἐμά-*
20 *θετε οὐδὲ ἐμέλησεν ὑμῖν πώποτε οὐδὲ νῦν ἔτι φροντίζετε. καί-
τοι τραγῳδοὺς ἑκάστοτε ὁρᾶτε τοῖς Διονυσίοις καὶ ἐλεεῖτε τὰ ἀτυ-
χήματα τῶν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἀνθρώπων· ἀλλ᾽ ὅμως οὐδέποτε
ἐνεθυμήθητε ὅτι οὐ περὶ τοὺς ἀγραμμάτους οὐδὲ περὶ τοὺς ἀπᾴ-
δοντας οὐδὲ τοὺς οὐκ εἰδότας παλαίειν γίγνεται τὰ κακὰ ταῦτα,
οὐδὲ ὅτι πένης τίς ἐστιν, οὐδεὶς ἕνεκα τούτου τραγῳδίαν ἐδίδαξεν.
τοὐναντίον γὰρ περὶ τοὺς Ἀτρέας καὶ τοὺς Ἀγαμέμνονας καὶ τοὺς
Οἰδίποδας ἴδοι τις ἂν πάσας τὰς τραγῳδίας, οἳ πλεῖστα ἐκέκτηντο
χρήματα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ γῆς καὶ βοσκημάτων· καὶ δὴ τῷ* (22
21 *δυστυχεστάτῳ αὐτῶν γενέσθαι φασὶ χρυσοῦν πρόβατον. καὶ μὴν
ὁ Θάμυρίς γε εὖ μάλα ἐπιστάμενος κιθαρίζειν καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς
Μούσας ἐρίζων περὶ τῆς ἁρμονίας, ἐτυφλώθη διὰ τοῦτο καὶ προσ-*

---

1 *μανθάνουσι* P 3 *κατευθύνῃ* libri, corr. Reiske 4 *ἐμάνθανεν* BM 5 *ἰώμενοσ θεραπεύῃ* PY 6 *ἡμεῖσ* B 7 *εἰσ* om. M 8 *κιθαρίζωσιν* UB *πάλαι ἔτει* M 9 *ἄλλοι δὲ ἀναγιγνώσκετε* om. M *ἀναγινώσκετε* U 11 *δυνήσεσθε* B *πράξειν* libri (*πρᾶξιν* M), corr. Dindorf 12 *καὶ νῦν* corruptum, fort. *καὶ αὐτοί τε* *οἰκεῖται* M 13 *παρασκεβάζετε* P 14 *οἷσ ἂν* UB *κιθαρίσωσιν ἢ* libri, corr. Emp. 15 *περσέπτολιν* PY *δεινὰν θεὸν* PY *Ἀθηνᾶν* pro *δεινὰν* UB *ἢ τὼ πόδε* PY 17 *πολιτεύσησθε* UBM *οἰκή-σεται* M 20 *τἀτυχήματα* PY 24 *πένης ἔστιν οὐδεισ οὗ ἕνεκα τραγῳδίαν* [illegible]*ς ἐδίδαξεν* PY 28 *δηστυχεστάτῳ αὐτῷ* P 29 *Θαμύρας γε* U 30 *ἐτιφλόθη* P

ἔτι ἀπέμαθε τὴν κιθαριστικήν. καὶ τὸν Παλαμήδην οὐδὲν ὤνη-
σεν αὐτὸν εὑρόντα τὰ γράμματα πρὸς τὸ μὴ ἀδίκως ὑπὸ τῶν Ἀ-
χαιῶν τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ παιδευθέντων καταλευσθέντα ἀποθανεῖν·
ἀλλ᾽ ἕως μὲν ἦσαν ἀγράμματοι καὶ ἀμαθεῖς τούτου τοῦ μαθήμα-
τος, ζῆν αὐτὸν εἴων· ἐπειδὴ δὲ τούς τε ἄλλους ἐδίδαξε γράμματα
καὶ τοὺς Ἀτρείδας δῆλον ὅτι πρώτους, καὶ μετὰ τῶν γραμμάτων
τοὺς φρυκτοὺς ὅπως χρὴ ἀνέχειν καὶ ἀριθμεῖν τὸ πλῆθος, ἐπεὶ
πρότερον οὐκ ᾔδεσαν οὐδὲ καλῶς ἀριθμῆσαι τὸν ὄχλον, ὥσπερ οἱ
ποιμένες τὰ πρόβατα, τηνικαῦτα σοφώτεροι γενόμενοι καὶ ἀμείνους
ἀπέκτειναν αὐτόν. εἰ δέ γε, ἔφη, τοὺς ῥήτορας οἴεσθε ἱκανοὺς 22
εἶναι πρὸς τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὴν ἐκείνων τέχνην ἄνδρας ἀγαθοὺς
ποιεῖν, θαυμάζω ὅτι οὐ καὶ δικάζειν ἐκείνοις ἐπετρέψατε ὑπὲρ
τῶν πραγμάτων, ἀλλ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ὅπως οὐκ, εἰ δικαιοτάτους
καὶ ἀρίστους ὑπειλήφατε, καὶ τὰ χρήματα ἐκείνοις ἐπετρέψατε
διαχειρίζειν. ὅμοιον γὰρ ἂν ποιήσαιτε ὥσπερ εἰ κυβερνήτας καὶ
ναυάρχους τῶν τριήρων ἀποδείξαιτε τοὺς τριηρίτας ἢ τοὺς κελευ-
στάς. εἰ δὲ δή τις λέγοι τῶν πολιτικῶν τε καὶ ῥητόρων πρὸς 23
αὐτὸν ὅτι ταύτῃ μέντοι τῇ παιδεύσει χρώμενοι Ἀθηναῖοι Περσῶν
ἐπιστρατευσάντων τοσαύταις μυριάσιν ἐπὶ τὴν πόλιν δὶς ἐφεξῆς
καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, τὸ μὲν πρῶτον δύναμιν καὶ στρατηγοὺς
ἀποστείλαντος τοῦ βασιλέως, ὕστερον δὲ αὐτοῦ Ξέρξου παραγενο-
μένου μετὰ παντὸς τοῦ πλήθους τοῦ κατὰ τὴν Ἀσίαν, ἅπαντας
τούτους ἐνίκησαν καὶ πανταχοῦ περιῆσαν αὐτῶν καὶ τῷ βουλεύε-
σθαι καὶ τῷ μάχεσθαι. καίτοι πῶς ἂν ἠδύναντο περιεῖναι τηλι-
καύτης παρασκευῆς καὶ τοσούτου πλήθους μὴ διαφέροντες κατ᾽
ἀρετήν; ἢ πῶς ἂν ἀρετῇ διέφερον μὴ τῆς ἀρίστης παιδείας τυγ-
χάνοντες, ἀλλὰ φαύλης καὶ ἀνωφελοῦς; πρὸς τὸν τοιαῦτα εἰπόντα 24
ἔλεγεν ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἦλθον παιδείαν οὐδεμίαν παιδευθέντες
226 M) *οὐδὲ ἐπιστάμενοι βουλεύεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τοξεύειν*
τε καὶ ἱππεύειν καὶ θηρᾶν μεμελετηκότες, καὶ τὸ γυμνοῦσθαι τὸ

---

2 *γράμματα* om. M *ἀχαίων* U *ἀγχαιῶν* P 3 *καὶ τῶν* UBM *πεδευθέντων* P *κατελευσθέντα* PY 5 *αὐτῶν εἴων* P 9 *σοφότεροι* UP 12 *οὐκ ἂν δικάζειν* UB 13 *οὐ δικαιοτάτουσ* (om. *εἰ*) libri, praeter T 15 *ποιήσητε* PY *ποιήσετε* UBM corr. Emp. *ὡσ περὶ* M *ὥσπερ* UB omittunt *εἰ* 16 *τριηρῶν* U *ἀποδείξητε* UBMY *ἀποδείξετε* P corr. Emp. *τριηλάτασ* MPY *τριηρήτασ* UB, *κωπηλάτας* Wil. 17 *εἰ δέ τισ* PY *εἰ δέ τισ δή τι* UBM corr. Pflugk *λέγοιτο πολιτικῶν* P 18 *ταῦτα* (*ταύτῃ* Y) *μὲν οἱ Ἀθηναῖοι* (cett. om.) PY 19 *δι᾽ ὃ ἐφεξῆσ* P 21 *ἀποστίλαντοσ* M 22 *πλήθου* P 23 *καὶ τούτουσ* B *αὐτῷ* P 24 *εἰ δύναντο* P 25 *κατὰ* P 26 *ἀρετὴν διέφερον* P 27 *ἀνοφελοῦσ* P 28 *ἔλεγεν ἂν* PY

σῶμα αἴσχιστον αὐτοῖς ἐδόκει καὶ τὸ πτύειν ἐν τῷ φανερῷ· ταῦτα δὲ αὐτοὺς οὐδὲν ἔμελλεν ὀνήσειν· ὥστε οὐδ' ἦν στρατηγὸς ἐκείνων οὐδεὶς οὐδὲ βασιλεύς, ἀλλὰ μυριάδες ἀνθρώπων ἀμύθητοι πάντων ἀφρόνων καὶ κακοδαιμόνων. εἷς δέ τις ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχεν ὀρθὴν ἔχων τιάραν καὶ ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ καθίζων, ὑφ' οὗ πάντες ὥσπερ ὑπὸ δαίμονος ἠλαύνοντο πρὸς βίαν, οἱ μὲν εἰς τὴν θάλατταν, οἱ δὲ κατὰ τῶν ὀρῶν, καὶ μαστιγούμενοι καὶ δεδιότες καὶ ὠθούμενοι
25 *καὶ τρέμοντες ἠναγκάζοντο ἀποθνῄσκειν. ὥσπερ οὖν εἰ δύο ἀνθρώπω παλαίειν οὐκ εἰδότε παλαίοιεν, ὅ γε ἕτερος καταβάλοι ἂν ἐνίοτε τὸν ἕτερον, οὐ δι' ἐμπειρίαν, ἀλλὰ διά τινα τύχην, πολλάκις δὲ καὶ δὶς ἐφεξῆς ὁ αὐτός, οὕτως καὶ Ἀθηναίοις Πέρσαι συμβαλόντες, τοτὲ μὲν Ἀθηναῖοι περιῆσαν, τοτὲ δὲ Πέρσαι, ὥσπερ ὕστερον, ὅτε καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως κατέβαλον μετὰ Λακεδαι-*
26 *μονίων πολεμοῦντες. ἐπεὶ ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν εἰ τότε Ἀθηναῖοι ἀμουσότεροι καὶ ἀγραμματώτεροι γεγόνεσαν; ἔπειτα αὖθις ἐπὶ Κόνωνος, ὅτε ἐνίκησαν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Κνίδον, ἄμεινον ἐπάλαιον καὶ ᾖδον; οὕτως οὖν ἀπέφαινεν αὐτοὺς οὐδεμιᾶς παιδείας χρηστῆς τυγχάνοντας. [τοῦτο δὲ οὐ μόνον Ἀθηναίοις, ἀλλὰ καὶ σχεδόν τι πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ πρότερον καὶ νῦν συμβέβηκεν.]*
27 *καὶ μὴν τό γε ἀπαίδευτον εἶναι καὶ μηδὲν ἐπιστάμενον ὧν χρὴ μηδὲ ἱκανῶς παρεσκευασμένον πρὸς τὸν βίον ζῆν τε καὶ πράττειν ἐπιχειρεῖν οὕτως μεγάλα πράγματα μηδὲ αὐτοὺς ἐκείνους ἀρέσκειν· τοὺς γὰρ ἀμαθεῖς καὶ ἀπαιδεύτους ψέγειν αὐτοὺς ὡς οὐ δυναμένους ζῆν ὀρθῶς· εἶναι δὲ ἀμαθεῖς οὐχὶ τοὺς ὑφαίνειν ἢ σκυτοτομεῖν μὴ ἐπισταμένους οὐδὲ τοὺς ὀρχεῖσθαι οὐκ εἰδότας, ἀλλὰ τοὺς*
28 *ἀγνοοῦντας ἃ ἔστιν εἰδότα καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι. καὶ οὕτως δὴ παρεκάλει πρὸς τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ προσέχειν αὐτῷ τὸν νοῦν [καὶ φιλοσοφεῖν]· ᾔδει γὰρ ὅτι τοῦτο ζητοῦντες οὐδὲν*

---

1 *τὸ ποιεῖν* M *τὸ ὀπύειν* UB 4 *εἵς δέ τισ* mrg. T Reiske, *εἰ δέ τισ* UBM *καί τις* Y *καὶ τοῖς* P 6 *δέμονοσ* P 7 *μαστηγούμενοι* M *δεδειότεσ* B *ὠθόμενοι* U *ὀθούμενοι* P 8 *καὶ ἀτρέμοντεσ* M *κᾶτα τρέμοντεσ* B *καὶ κατατρέμοντεσ* U *δύω* PY 9 *παλαίοιν* (pro *-οιεν*) P *ὅτε ἕτεροσ* M *καταβάλλοι* MY 11 *οὕτω* B imo *Ἀθηναῖοι Πέρσαις* 12 *ποτὲ μὲν — ποτὲ δὲ* corr. P scrib. ⟨*καὶ*⟩ *τοτὲ μὲν τοδὲ πέρσαι* U 14 *εἴ ποτε* libri, corr. Casaub. 15 *ἀγραμματότεροι* PY

16 *τῇ* (supra *ἣν*) - *ναυμαχίᾳ τῷ* (corr. *τῇ*) P 17 *οἶδον* P 18 [*τοῦτο δὲ — συμβέβηκε*] nec Socratis sunt nec Dionis, proscripsit etiam Cobetus 19 *συμβέβηκε* PY *συμβεβηκέναι* Reiske 20 *ἐπισταμένωσ* UBMPY corr. Ven. *ἃ χρὴ* UB 22 *οὕτω* B 25 *οὐκ ἐπισταμένουσ* PY *οὐκ ὀρχεῖσθαι* (hoc ord.) M *οὐκ ὀρχεῖσθαι οὐκ* UB 27 *οὕτω* B *παρακαλεῖ* UB *παρακαλεῖν* PY 28 *καὶ φιλοσοφεῖν* om. Y del. Emperius *ἤδη* B

227 M) ἄλλο ποιήσουσιν ἢ φιλοσοφήσουσι. τὸ γὰρ ζητεῖν καὶ φιλοτιμεῖσθαι ὅπως τις ἔσται καλὸς καὶ ἀγαθὸς οὐκ ἄλλο τι εἶναι ἢ [τὸ] φιλοσοφεῖν. οὐ μέντοι πολλάκις οὕτως ὠνόμαζεν, ἀλλὰ μόνον ζητεῖν ἐκέλευεν ὅπως ἄνδρες ἀγαθοὶ ἔσονται.

πρός τε οὖν τοὺς ἄλλους σχεδόν τι ταῦτα διελεγόμην ἀρχαῖα 29
καὶ φαῦλα, καὶ ἐπειδὴ οὐκ εἴων ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ γενόμενον ἡσυχίαν ἄγειν, ἴδιον μὲν οὐδένα ἐτόλμων διαλέγεσθαι λόγον, μὴ καταγελασθῶ τε καὶ ἀνόητος δόξω φοβούμενος, ἅτε συνειδὼς αὑτῷ πολλὴν ἀρχαιότητα καὶ ἀμαθίαν· ἐνεθυμούμην δέ, φέρε, ἂν μιμούμενος τοιούτους τινὰς διαλέγωμαι λόγους περὶ τῶν θαυμαζομένων παρ' αὐτοῖς, ὡς οὐδέν ἐστιν αὐτῶν ἀγαθόν, καὶ περὶ τρυφῆς καὶ ἀκολασίας, καὶ ὅτι παιδείας πολλῆς καὶ ἀγαθῆς δέονται, τυχὸν οὐ καταγελάσουσί μου ταῦτα λέγοντος οὐδὲ φήσουσιν ἀνόητον· εἰ δὲ μή, ἕξω λέγειν ὅτι εἰσὶν οἱ λόγοι οὗτοι ἀνδρὸς ὃν οἵ 30
τε Ἕλληνες ἐθαύμασαν ἅπαντες ἐπὶ σοφίᾳ καὶ δὴ καὶ ὁ Ἀπόλλων σοφὸν αὐτὸν ἡγήσατο. καὶ Ἀρχέλαος Μακεδόνων βασιλεύς, πολλὰ εἰδὼς καὶ πολλοῖς συγγεγονὼς τῶν σοφῶν, ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ δώροις καὶ μισθοῖς, ὅπως ἀκούοι αὐτοῦ διαλεγομένου τοὺς λόγους τούτους. οὕτω δὴ καὶ ἐγὼ ἐπειρώμην διαλέγεσθαι Ῥωμαίοις, ἐπειδή 31
με ἐκάλεσαν καὶ λέγειν ἠξίουν, οὐ κατὰ δύο καὶ τρεῖς ἀπολαμβάνων ἐν παλαίστραις καὶ περιπάτοις· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν οὕτως ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει συγγίγνεσθαι· πολλοῖς δὲ καὶ ἀθρόοις εἰς ταὐτὸ συνιοῦσιν, ὅτι δέονται παιδείας κρείττονος καὶ ἐπιμελεστέρας, εἰ μέλλουσιν εὐδαίμονες ἔσεσθαι τῷ ὄντι κατ' ἀλήθειαν, ἀλλὰ μὴ δόξῃ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ νῦν, ἥτις αὐτοὺς μεταπείσει καὶ διδάξει [παραλαβὼν] ὅτι τούτων μὲν οὐδέν ἐστιν ἀγαθόν, ὑπὲρ ὧν σπουδάζουσι καὶ πάσῃ προθυμίᾳ κτῶνται, καὶ νομίζουσιν, ὅσῳ ἂν

---

1 φιλοσοφίσουσι P φιλοσοφίσουσιν U 2 τὸ delet Cobetus 3 πολλάκοισ P μόνοσ P 5 πρόσ τε οὖν Y πρόσ τε αὖ P πρόσ τε M ἀλλὰ πρόσ γε UB ταῦτα Wil., τὰ αὐτὰ libri 6 γενόμενοσ ἡσυχίαν ἄγει PY 7 καταγέλαστόσ τε (ε superscr.) UB 8 δείξω P 9 ἐν θημούμην (sic!) P φέρε ἂν scripsi φέρειν M φέρε εἰ ceteri 10 τὸν οὕτονσ U διαλέγομαι UBPY διαλέγωμαι M εἰ περὶ M ἢ περὶ UB τῶν ἀμειθομένων (ἀμοιρομένων superscr.) (mrg. περὶ τῶν θεῶν εἱμηρομένων) P 12 καὶ ὅσησ παιδείασ P παιδείασ πολλάκισ καὶ UBM 13 φήσουσιν ἀνέλητον (?) P 16 σοφώτατον Kaibel probabiliter ἀρχέλαον P 17 δόροισ P 19 οὔτο δὴ P 20 ἠξίον P τρίσ B ἀπολαμβάνοντα UB 22 καὶ om. UBM ἀθροεισ (οισ superscr.) ταὐτὸ (sic!) P μέλουσιν P 24 κατ' ἀλήθειαν om. UB 25 ἥτις Wil., εἴ τις libri 26 παραλαβὼν seclusit Wil. 27 πᾶσι U m. pr.

πλείω κτήσωνται, τοσούτῳ ἄμεινον βιώσεσθαι καὶ μακαριώτερον·
32 *σωφροσύνην δὲ καὶ ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην* ἐάνπερ* ἐκμελετή-*
σωσι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀναλάβωσι, διδασκάλους ποθὲν τούτων εὑ- (2
ρόντες καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀμελήσαντες, εἴτε Ἕλληνας εἴτε
Ῥωμαίους εἴτε τις παρὰ Σκύθαις ἢ παρ' Ἰνδοῖς ἀνήρ ἐστι διδάσκαλος
ὧν εἶπον, ὥσπερ οἶμαι τοξικῆς τε καὶ ἱππικῆς ἢ νὴ Δία ἰατρός τις
θεραπεύειν ἐπιστάμενος τὰ νοσήματα τοῦ σώματος, οὕτως ἱκανὸς ὢν
ἰᾶσθαι τὰς τῆς ψυχῆς νόσους, ὅστις ἀκολασίας καὶ πλεονεξίας καὶ
τῶν τοιούτων ἀρρωστημάτων δυνήσεται ἀπαλλάξαι τοὺς ὑπ' αὐτῶν
33 *κρατουμένους, τοῦτον παραλαβόντας καὶ ἀγαγόντας, λόγῳ πείσαντας*
ἢ φιλίᾳ· χρήμασι μὲν γὰρ οὐ δυνατὸν ἄνδρα πεισθῆναι τοιοῦτον
οὐδὲ ἄλλοις δώροις· καταστήσαντας δὲ εἰς τὴν ἀκρόπολιν νόμῳ
προαγορεῦσαι τοὺς νέους ἅπαντας φοιτᾶν παρ' αὐτὸν καὶ συνεῖναι,
καὶ μηδὲν ἧττον τοὺς πρεσβυτέρους, ἕως ἂν ἅπαντες σοφοὶ γενό-
μενοι καὶ δικαιοσύνης ἐρασθέντες, καταφρονήσαντες χρυσοῦ καὶ
ἀργύρου καὶ ἐλέφαντος καὶ ὄψου δὴ καὶ μύρου καὶ ἀφροδισίων,
εὐδαίμονες οἰκῶσι καὶ ἄρχοντες μάλιστα καὶ πρῶτον αὐτῶν, ἔπειτα
34 *καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· τότε γάρ, ἔφην, ἔσται ὑμῶν ἡ πόλις*
μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ καὶ ἄρχουσα κατ' ἀλήθειαν· ὡς τό γε νῦν τὸ
μέγεθος αὐτῆς ὕποπτον καὶ οὐ πάνυ ἀσφαλές. ὅσῳ γὰρ ἄν,
ἔφην, πλείων ἥ τε ἀνδρεία καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη γίγ-
νηται παρ' ὑμῖν, τοσούτῳ ἔλαττον ἔσται τό τε ἀργύριον καὶ τὸ
χρυσίον καὶ τὰ ἐλεφάντινα σκεύη καὶ τὰ ἠλέκτρινα καὶ κρύσταλλος
καὶ θύον καὶ ἔβενος καὶ ὁ τῶν γυναικῶν κόσμος καὶ τὰ ποικίλματα
καὶ αἱ βαφαὶ καὶ ξύμπαντα ἁπλῶς τὰ νῦν ἐν τῇ πόλει τίμια καὶ
35 *περιμάχητα, ἐλαττόνων αὐτῶν δεήσεσθε· ὅταν δὲ ἐληλυθότες ἦτε*
ἐπ' ἄκρον ἀρετῆς, οὐδενός· καὶ οἰκίας μικροτέρας καὶ ἀμείνους οἰ-
κήσετε, καὶ οὐ τοσοῦτον ὄχλον θρέψετε ἀνδραπόδων ἀργῶν καὶ
πρὸς οὐδὲν χρησίμων. τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον· ὅσῳ γὰρ ἂν

---

1 *πλείω* om. P *κτήσονται* P 2 locum graviter laborantem Pflugkium secutus sic restituere conatus sum: *μακαριώτερον, σωφροσύνη δὲ καὶ ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη· ⟨χρὴ δ' ὅπως ταῦτ'⟩ ἐκμελετήσωσι* et mox *εὑρόντας* et *ἀμελήσαντας* cum Pflugkio 4 *εἴτε παρ' ἕλληνασ* UB 6 *ἱππικῆσ τε* B 8 *τὰσ* om. P 10 *παραλαβώντασ* U 11 *πεισθεῖναι* P 12 *δόροισ* P *καταστήσαντα δὲ* M *καταστήσαντάσ τε* UB *καταστήσαντεσ δὲ* YP 14 *ἅπαντασ* P *σοφοὶ γενόμενοι ἅπαντεσ* U 17 *οἰκῶσιν τῷ ὄντι* UB 18 *γὰρ ἂν ἔφην* UB *ὑμῖν* P 19 *τό τε νῦν* M 21 *ἔφη* B *πλεῖον* UB *πλεῖον* P *ἀνδρία* UB *καὶ ἡ σωφροσύνη* om. U *σοφροσύνη* P 21 *γίγνεται* UBM, *γένηται* Wil. coll. p. 189, 1 23 *κρίσταλλον* P 24 *θύοσ* BM *θύσοσ* U *ἔβαινοσ* M *τὰ πυκίλματα* U *ταῦτα καὶ αἱ* UB 26 *καὶ ἐλαττόνων* Reiske; tolero anacoluthiam 27 *οὐδενὸσ τούτων δεήσεσθε ἀλλὰ καὶ* UB 28 *οὐ* om. U

εὐσεβέστεροι καὶ ὁσιώτεροι γένησθε, τοσούτῳ ἐλάττων ἔσται παρ' (229 M) ὑμῖν ὁ λιβανωτὸς καὶ τὰ θυμιάματα καὶ τὰ στεφανώματα, καὶ θύσετε ἐλάττους θυσίας καὶ ἀπ' ἐλάττονος δαπάνης, καὶ τὸ πᾶν πλῆθος τὸ νῦν παρ' ὑμῖν τρεφόμενον πολὺ ἔλαττον ἔσται, καὶ ἡ ξύμπασα πόλις, ὥσπερ ναῦς κουφισθεῖσα, ἀνακύψει τε καὶ πολὺ ἔσται ἐλαφροτέρα καὶ ἀσφαλεστέρα. ταὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ Σίβυλλαν 36
εὑρήσετε μαντευομένην ὑμῖν καὶ Βάκιν, εἴπερ ἀγαθὼ χρησμολόγω καὶ μάντιε ἐγενέσθην. ὡς δὲ νῦν τὰ παρόντα διάκειται, χρημάτων ἕνεκα πλήθους, ἃ πάντα πανταχόθεν εἰς ἕνα τοῦτον ἤθροισται τὸν τόπον, τρυφῆς ἐπικρατούσης καὶ πλεονεξίας, ὅμοιόν ἐστιν ὥσπερ εἰ τὴν τοῦ Πατρόκλου πυρὰν κοσμήσας ὁ Ἀχιλλεὺς πολλῶν μὲν ξύλων, πολλῶν δὲ σωμάτων καὶ ἐσθῆτος, ἔτι δὲ πιμελῆς τε καὶ ἐλαίου πρὸς τούτοις, παρακαλεῖ τοὺς ἀνέμους σπένδων καὶ θυσίας ὑπισχνούμενος ἐλθόντας ἐμπρῆσαί τε καὶ ἀνάψαι. τὰ γὰρ 37
τοιαῦτα οὐχ ἧττόν γε πέφυκεν ἐξάπτειν τὴν τῶν ἀνθρώπων ὕβριν καὶ ἀκολασίαν.

οὐ μέντοι ἔλεγον ὡς χαλεπὸν αὐτοῖς παιδευθῆναι, ἐπεὶ καὶ τἄλλα, ἔφην, οὐδενὸς βελτίους πρότερον ὄντες ὅσα ἐβουλήθητε ῥᾳδίως ἐμάθετε· λέγω δὲ ἱππικὴν καὶ τοξικὴν καὶ ὁπλιτικήν.***

---

(13) ΕΥΒΟΙΚΟΣ Η ΚΥΝΗΓΟΣ.

Τόδε μὴν αὐτὸς ἰδών, οὐ παρ' ἑτέρων ἀκούσας, διηγήσομαι. 1
ἴσως γὰρ οὐ μόνον πρεσβυτικὸν πολυλογία καὶ τὸ μηδένα διωθεῖσθαι ῥᾳδίως τῶν ἐμπιπτόντων λόγων, πρὸς δὲ τῷ πρεσβυτικῷ τυχὸν ἂν εἴη καὶ ἀλητικόν. αἴτιον δέ, ὅτι πολλὰ τυχὸν ἀμφότεροι πεπόνθασιν, ὧν οὐκ ἀηδῶς μέμνηνται. ἐρῶ δ' οὖν οἵοις ἀνδράσι καὶ ὅντινα βίον ζῶσι συνέβαλον ἐν μέσῃ σχεδόν τι τῇ Ἑλλάδι.

---

1 ἔλαττον PYBM   3 ἀπὸ P   5 ἀνακύψεται καὶ PY   6 ἐλαφροστέρα P ἐλαφρωτέρα M   7 εὑρήσεται M   ὥπερ pro εἴπερ Cobetus   9 ἕνεκα καὶ πλήθουσ UBM   καὶ pro ἃ M   ἤθροισ τε M   10 τὸν om. PY   ὥσπερ ὁ τὴν UBM   11 ὁ om. UB   pro κοσμήσας scribendum νήσας   12 πημελῆσ B   14 ἐμπρήσεται καὶ ἀνάψαι P   17 ἔλεγεν PM   ἔν' εἰ M (pro ἐπεὶ)   ωσ χαλεπὸν — πρότερον ὄντεσ om. P   18 ἔφη MY (P deest)   19 καὶ (ante τοξικὴν) om. PY   καὶ πολιτικὴν M. In fine multa desunt   Quae B vel M soli habent, non semper notantur   20 Τό γε μὴν U (m. pr.) BM   23 οἱ πρεσβύτεροι pro ἀμφότεροι UB   25 ζῶσιν P   τι om. U

2 ἐτύγχανον μὲν ἀπὸ Χίου περαιούμενος μετά τινων ἁλιέων ἔξω
τῆς θερινῆς ὥρας ἐν μικρῷ παντελῶς ἀκατίῳ. χειμῶνος δὲ γενο-
μένου χαλεπῶς καὶ μόλις διεσώθημεν πρὸς τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας·
τὸ μὲν δὴ ἀκάτιον εἰς τραχύν τινα αἰγιαλὸν ὑπὸ τοῖς κρημνοῖς
ἐκβαλόντες διέφθειραν, αὐτοὶ δὲ ἀπεχώρησαν πρός τινας πορφυ-
ρεῖς ὑφορμοῦντας ἐπὶ τῇ πλησίον χηλῇ, κἀκείνοις συνεργάζεσθαι
3 διενοοῦντο αὐτοῦ μένοντες. καταλειφθεὶς δὴ μόνος, οὐκ ἔχων εἰς (99 M)
τίνα πόλιν σωθήσομαι, παρὰ τὴν θάλατταν ἄλλως ἐπλανώμην,
εἴ πού τινας ἢ παραπλέοντας ἢ ὁρμοῦντας ἴδοιμι. προεληλυθὼς
δὲ συχνὸν ἀνθρώπων μὲν οὐδένα ἑώρων· ἐπιτυγχάνω δὲ ἐλάφῳ
νεωστὶ κατὰ τοῦ κρημνοῦ πεπτωκότι παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν, ὑπὸ
τῶν κυμάτων παιομένῳ, φυσῶντι ἔτι. καὶ μετ' ὀλίγον ἔδοξα ὑλα-
κῆς ἀκοῦσαι κυνῶν ἄνωθεν μόλις πως διὰ τὸν ἦχον τὸν ἀπὸ τῆς
4 θαλάττης. προελθὼν δὲ καὶ προβὰς πάνυ χαλεπῶς πρός τι
ὑψηλὸν τούς τε κύνας ὁρῶ ἠπορημένους καὶ διαθέοντας, ὑφ' ὧν
εἴκαζον ἀποβιασθὲν τὸ ζῷον ἀλέσθαι κατὰ τοῦ κρημνοῦ, καὶ μετ'
ὀλίγον ἄνδρα, κυνηγέτην ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ τῆς στολῆς, τὰ γένεια
ὑγιῆ κομῶντα οὐ φαύλως οὐδὲ ἀγεννῶς ἐξόπισθεν, οἵους ἐπὶ Ἴλιον
Ὅμηρός φησιν ἐλθεῖν Εὐβοέας, σκώπτων, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ κατα-
γελῶν, ὅτι τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν καλῶς ἐχόντων οἱ δὲ ἐξ ἡμίσους
5 ἐκόμων. καὶ ὅς ἀνηρώτα με, Ἀλλ' ἦ, ὦ ξεῖνε, τῇδέ που φεύγοντα
ἔλαφον κατενόησας; κἀγὼ πρὸς αὐτόν, Ἐκεῖνος, ἔφην, ἐν τῷ κλύ-
δωνι ἤδη· καὶ ἀγαγὼν ἔδειξα. ἑλκύσας οὖν αὐτὸν ἐκ τῆς θαλάττης
τό τε δέρμα ἐξέδειρε μαχαίρᾳ, κἀμοῦ ξυλλαμβάνοντος ὅσον οἷός τε
ἦν, καὶ τῶν σκελῶν ἀποτεμὼν τὰ ὀπίσθια ἐκόμιζεν ἅμα τῷ δέρ-
ματι. παρεκάλει δὲ κἀμὲ συνακολουθεῖν καὶ συνεστιᾶσθαι τῶν
6 κρεῶν· εἶναι δὲ οὐ μακρὰν τὴν οἴκησιν. Ἔπειτα ἕωθεν παρ' ἡμῖν,
ἔφη, κοιμηθεὶς ἥξεις ἐπὶ τὴν θάλατταν, ὡς τά γε νῦν οὐκ ἔστι
πλόϊμα. καὶ μὴ τοῦτο, εἶπε, φοβηθῇς. βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε
καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας λῆξαι τὸν ἄνεμον· ἀλλ' οὐ ῥᾴδιον, εἶπεν,
ὅταν οὕτως πιεσθῇ τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν νεφῶν ὥς γε
νῦν κατειλημμένα ὁρᾷς. καὶ ἅμα ἠρώτα με ὁπόθεν δὴ καὶ ὅπως
ἐκεῖ κατηνέχθην, καὶ εἰ μὴ διεφθάρη τὸ πλοῖον. Μικρὸν ἦν παν- (100 M)

1 μὲν οὖν UB 3 διεσώθ$^{\mu\epsilon\nu}$ησαν P 4 κριμνοῖσ U m. pr. ὑπὸ τῆσ κρημνοῖσ P 5 ὑπεχώρησαν UB 7 καταληφθὴσ P καταλιφθεὶσ M 8 θάλασσαν P ἤπου B 10 δὴ pro δὲ UBM 11 νεοστὶ U m. pr. κριμνοῦ U m. pr. τοῦ om. PH τὴν ῥάχιν PH 18 οἷοσ ὡσ mutatum in οἷον ὡσ P 19 ἐλθεῖν om. P ἐμοὶ δοκεῖ MPH 21 ὦ ξένε U corr., B 22 αὐτὸν ἐκεῖνον P 24 ἐξέδειρεν U 29 πλώϊμα corr. H καὶ — φοβηθῇς non intellego; βουλοίμην — ἄνεμον melius legerentur post ὁρᾷς l. 32 φοβηθεῖσ P 30 ἀλλὰ UPH 31 οὕτω UB

τελῶς, ἔφην, ἁλιέων τινῶν περαιουμένων, κἀγὼ μόνος ξυνέπλεον
ὑπὸ σπουδῆς τινος. διεφθάρη δ' ὅμως ἐπὶ τὴν γῆν ἐκπεσόν.
Οὔκουν ῥᾴδιον, ἔφη, ἄλλως· ὁρᾷ γὰρ ὡς ἄγρια καὶ σκληρὰ τῆς 7
νήσου τὰ πρὸς τὸ πέλαγος. Ταῦτ', εἶπεν, ἐστὶ τὰ κοῖλα τῆς Εὐ-
βοίας λεγόμενα, ὅπου κατενεχθεῖσα ναῦς οὐκ ἂν ἔτι σωθείη· σπα-
νίως δὲ σῴζονται καὶ τῶν ἀνθρώπων τινές, εἰ μὴ ἄρα, ὥσπερ
ὑμεῖς, ἐλαφροὶ παντελῶς πλέοντες. ἀλλ' ἴθι καὶ μηδὲν δείσῃς.
νῦν μὲν ἐκ τῆς κακοπαθείας ἀνακτήσῃ σαυτόν· εἰς αὔριον δέ, ὅ τι
ἂν ᾖ δυνατόν, ἐπιμελησόμεθα ὅπως σωθῇς, ἐπειδή σε ἔγνωμεν
ἅπαξ. δοκεῖς δέ μοι τῶν ἀστικῶν εἶναί τις, οὐ ναύτης οὐδ' ἐργά- 8
της, ἀλλὰ πολλήν τινα ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἀσθενεῖν ἔοικας ἀπὸ
τῆς ἰσχνότητος.

ἐγὼ δὲ ἄσμενος ἠκολούθουν· οὐ γὰρ ἐπιβουλευθῆναί ποτε
ἔδεισα, οὐδὲν ἔχων ἢ φαῦλον ἱμάτιον. καὶ πολλάκις μὲν δὴ καὶ 9
ἄλλοτε ἐπειράθην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς, ἅτε ἐν ἄλῃ συνεχεῖ,
ἀτὰρ οὖν δὴ καὶ τότε ὡς ἔστι πενία χρῆμα τῷ ὄντι ἱερὸν καὶ
ἄσυλον, καὶ οὐδεὶς ἀδικεῖ, πολύ γε ἧττον ἢ τοὺς τὰ κηρύκεια ἔχον-
τας· ὡς δὴ καὶ τότε θαρρῶν εἱπόμην. ἦν δὲ σχεδόν τι περὶ 10
τετταράκοντα στάδια πρὸς τὸ χωρίον.

ὡς οὖν ἐβαδίζομεν, διηγεῖτό μοι κατὰ τὴν ὁδὸν τὰ αὑτοῦ πράγ-
ματα καὶ τὸν βίον ὃν ἔζη μετὰ γυναικὸς αὑτοῦ καὶ παίδων. Ἡμεῖς
γάρ, ἔφη, δύο ἐσμέν, ὦ ξένε, τὸν αὐτὸν οἰκοῦντες τόπον. ἔχομεν
δὲ γυναῖκας ἀλλήλων ἀδελφὰς καὶ παῖδας ἐξ αὐτῶν υἱοὺς καὶ
θυγατέρας. ζῶμεν δὲ ἀπὸ θήρας ὡς τὸ πολύ, μικρόν τι τῆς γῆς 11
ἐπεργαζόμενοι. τὸ γὰρ χωρίον οὐκ ἔστιν ἡμέτερον, οὔτε πατρῷον
οὔτε ἡμεῖς ἐκτησάμεθα, ἀλλὰ ἦσαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐλεύθεροι
μέν, πένητες δὲ οὐχ ἧττον ἡμῶν, μισθοῦ βουκόλοι, βοῦς νέμοντες
(31 M) ἀνδρὸς μακαρίου τῶν ἐνθένδε τινὸς ἐκ τῆς νήσου, πολλὰς μὲν
ἀγέλας καὶ ἵππων καὶ βοῶν κεκτημένου, πολλὰς δὲ ποίμνας, πολ-
λοὺς δὲ καὶ καλοὺς ἀγρούς, πολλὰ δὲ ἄλλα χρήματα, ξύμπαντα
δὲ ταῦτα τὰ ὄρη. οὗ δὴ ἀποθανόντος καὶ τῆς οὐσίας δημευθείσης· 12
φασὶ δὲ καὶ αὐτὸν ἀπολέσθαι διὰ τὰ χρήματα ὑπὸ τοῦ βασιλέως·
τὴν μὲν ἀγέλην εὐθὺς ἀπήλασαν, ὥστε κατακόψαι, πρὸς δὲ τῇ

---

4 καὶ ταῦτ' UB 7 πλέον P 11 πολλήν scripsi, ἄλλην libri 16 αὐτὰρ PHB 17 κηρύκια UBH κυρίκια P ἔχοντασ ὅσ ὡσ δὴ H 18 post εἱπόμην libri addunt: ἅτε ἔχων οὐδὲν ἢ φαῦλον ἱμάτιον; del. Reiske περὶ om. M 21 παιδίων MPH 22 δύ' ἐσμεν UBPH 25 ἀπεργαζόμενοι P 27 δὲ οὐ χεῖρον UBM δὲ καὶ οὐχ ἧττον (corr. οὐ χεῖρον) P 28 ἐν-θέδε P 30 καλοὺσ δὲ καὶ πολλοὺσ (hoc. ord.) libri, corr. Dind. 31 δημα-θείσησ P

ἀγέλῃ καὶ τὰ ἡμέτερα ἅττα βοίδια, καὶ τὸν μισθὸν οὐδεὶς ἀποδέ-
13 δωκε. τότε μὲν δὴ ἐξ ἀνάγκης αὐτοῦ κατεμείναμεν, οὗπερ ἐτύ-
χομεν τὰς βοῦς ἔχοντες καί τινας σκηνὰς πεποιημένοι καὶ αὐλὴν
διὰ ξύλων οὐ μεγάλην οὐδὲ ἰσχυράν, μόσχων ἕνεκεν, ὡς ἂν οἶμαι
πρὸς αὐτό που τὸ θέρος. τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος ἐν τοῖς πεδίοις
ἐνέμομεν, νομὴν ἱκανὴν ἔχοντες καὶ πολὺν χιλὸν ἀποκείμενον· τοῦ
δὲ θέρους ἀπηλαύνομεν εἰς τὰ ὄρη. μάλιστα δ' ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ
14 σταθμὸν ἐποιοῦντο· τό τε γὰρ χωρίον ἀπόρρυτον ἑκατέρωθεν,
φάραγξ βαθεῖα καὶ σύσκιος, καὶ διὰ μέσου ποταμὸς οὐ τραχύς,
ἀλλ' ὡς ῥᾷστος ἐμβῆναι καὶ βουσὶ καὶ μόσχοις, τὸ δὲ ὕδωρ πολὺ
καὶ καθαρόν, ἅτε τῆς πηγῆς ἐγγὺς ἀναδιδούσης, καὶ πνεῦμα τοῦ
θέρους ἀεὶ διαπνέον διὰ τῆς φάραγγος· οἵ τε περικείμενοι δρυμοὶ
μαλακοὶ καὶ κατάρρυτοι, ἥκιστα μὲν οἶστρον τρέφοντες, ἥκιστα δὲ
15 ἄλλην τινὰ βλάβην βουσί. πολλοὶ δὲ καὶ πάγκαλοι λειμῶνες ὑπὸ
ὑψηλοῖς τε καὶ ἀραιοῖς δένδρεσιν ἀνειμένοι, καὶ πάντα μεστὰ
βοτάνης εὐθαλοῦς δι' ὅλου τοῦ θέρους, ὥστε μὴ πολὺν πλανᾶσθαι
τόπον. ὧν δὴ ἕνεκα συνήθως ἐκεῖ καθίστασαν τὴν ἀγέλην· καὶ
τότε ἔμειναν ἐν ταῖς σκηναῖς, μέχρι ἂν εὕρωσι μισθόν τινα ἢ ἔργον,
καὶ διετράφησαν ἀπὸ χωρίου μικροῦ παντελῶς, ὃ ἔτυχον εἰργασ-
16 μένοι πλησίον τοῦ σταθμοῦ. τοῦτό τε ἐπήρκεσεν αὐτοῖς ἱκανῶς,
ἅτε κόπρου πολλῆς ἐνούσης. καὶ σχολὴν ἄγοντες ἀπὸ τῶν βοῶν
πρὸς θήραν ἐτράπησαν, τὸ μὲν αὐτοί, τὸ δὲ καὶ μετὰ κυνῶν. δύο
γὰρ τῶν ἑπομένων ταῖς βουσίν, ὡς δὴ μακρὰν ἦσαν οὐχ ὁρῶντες
τοὺς νομεῖς, ὑπέστρεψαν ἐπὶ τὸν τόπον καταλιπόντες τὴν ἀγέλην.
οὗτοι τὸ μὲν πρῶτον συνηκολούθουν αὐτοῖς, ὥσπερ ἐπ' ἄλλο τι·
καὶ τοὺς μὲν λύκους ὁπότε ἴδοιεν, ἐδίωκον μέχρι τινός, συῶν δὲ ἢ
17 ἐλάφων οὐδὲν αὐτοῖς ἔμελεν. εἰ δέ ποτε ἴδοιεν τῶν ἀνθρώπων τινὰ
ὀψὲ καὶ πρῴ, συνιστάμενοι ὑλάκτουν τε καὶ ἤμυνον, ὥσπερ ἂν εἰ
πρὸς ἄνθρωπον ἐμάχοντο. γενόμενοι δὲ τοῦ αἵματος καὶ συῶν

---

1 ἡμέτερα τὰ βοΐδια P απέδωκεν UM ἀπέδωκε B, mrg. U. γρ. ἀποδέδωκε 6 χηλὸν U m. pr., B 7 δὲ om. H δὲ ἐν PH 8 τὸν σταθμον UB ἀπόρρητον U m. pr., ἐπίῤῥυτον Morell. κατάρρυτον Casaub. ἑκατέρωθεν δὲ UB 9 σύσκιοσ διὰ (om. καὶ) P καὶ διὰ μέσου ποταμὸσ in H a man. sec. 10 πολλὺ P 11 τῶ in τοῦ mutatum P 13 φέροντεσ PH 14 τινὰ om. H 15 ἀρεοῖσ P μετὰ βοτάνησ PH 16 πολὺ P, H πολὺν at ν a m. sec. 17 καθίστασαι P 18 μέχρισ ἂν H 19 παντελῶσ οἳ τοῖχον εἰργασμένοι PH) nisi quod H τεῖχοσ in τοῖχον mutatum a m. pr.) 20 γε pro τε UBH a m. sec. ἐπήρκεσαν PH 22 τὸ μὲν — τὰ δὲ libri, praeter H 23 ὁρόντεσ U m. pr. 27 τῶν αὐτῶν τινα H, mrg. U ἄρκτων pro ἀνθρώπων Schwartzio in mentem venit 28 ὑλάκουν H

καὶ ἐλάφων καὶ τῶν κρεῶν πολλάκις ἐσθίοντες, ὀψὲ μεταμανθά-
νοντες κρέασιν ἀντὶ μάζης ἥδεσθαι, τῶν μὲν ἐμπιμπλάμενοι, εἴ ποτε
ἀλοίη τι [σίτου], ὁπότε δὲ μή, πεινῶντες, μᾶλλον ἤδη τῷ τοιούτῳ
προσεῖχον, καὶ τὸ φαινόμενον ἐδίωκον πᾶν ὁμοίως, καὶ ὀσμῆς
ἁμηγέπῃ καὶ ἴχνους ᾐσθάνοντο, καὶ ἀπέβησαν ἀντὶ βουκόλων τοι-
οῦτοί τινες ὀψιμαθεῖς καὶ βραδύτεροι θηρευταί. χειμῶνος δὲ 18
ἐπελθόντος ἔργον μὲν οὐδὲν ἦν πεφηνὸς αὐτοῖς, οὔτε εἰς ἄστυ
καταβᾶσιν οὔτε εἰς κώμην τινά· φραξάμενοι δὲ τὰς σκηνὰς ἐπιμε-
λέστερον καὶ τὴν αὐλὴν πυκνοτέραν ποιήσαντες, οὕτως διεγένοντο,
καὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο πᾶν εἰργάσαντο, καὶ τῆς θήρας ἡ χειμερινὴ
ῥᾴων ἐγίγνετο. τὰ γὰρ ἴχνη φανερώτερα, ὡς ἂν ἐν ὑγρῷ τῷ ἐδάφει 19
σημαινόμενα· ἡ δὲ χιὼν καὶ πάνυ τηλαυγῆ παρέχει, ὥστε οὐδὲν
δεῖ ζητοῦντα πράγματα ἔχειν, ὥσπερ ὁδοῦ φερούσης ἐπ' αὐτά, καὶ
τὰ θηρία μᾶλλόν τι ὑπομένει ὀκνοῦντα· ἔστι δ' ἔτι καὶ λαγὼς καὶ
δορκάδας ἐν ταῖς εὐναῖς καταλαμβάνειν. οὕτως δὴ τὸ ἀπ' 20
ἐκείνου διέμειναν, οὐδὲν ἔτι προσδεηθέντες ἄλλου βίου. καὶ ἡμῖν
συνέζευξαν γυναῖκας τοῖς ἀλλήλων υἱέσιν ἑκάτερος τὴν αὑτοῦ θυ-
γατέρα. τεθνήκασι δὲ ἀμφότεροι πέρυσι σχεδόν, τὰ μὲν ἔτη πολλὰ
λέγοντες ἃ βεβιώκεσαν, ἰσχυροὶ δὲ ἔτι [καὶ νέοι] καὶ γενναῖοι τὰ
σώματα. τῶν δὲ μητέρων ἡ ἐμὴ περίεστιν.

ὁ μὲν οὖν ἕτερος ἡμῶν οὐδεπώποτε εἰς πόλιν κατέβη, πεντή- 21
κοντα ἔτη γεγονώς· ἐγὼ δὲ δὶς μόνον, ἅπαξ μὲν ἔτι παῖς μετὰ τοῦ
πατρός, ὁπηνίκα τὴν ἀγέλην εἴχομεν. ὕστερον δὲ ἧκέ τις ἀργύριον
03 M) αἰτῶν, ὥσπερ ἔχοντάς τι, κελεύων ἀκολουθεῖν εἰς τὴν πόλιν. ἡμῖν
δὲ ἀργύριον μὲν οὐκ ἦν, ἀλλ' ἀπωμοσάμην μὴ ἔχειν· εἰ δὲ μή,
δεδωκέναι ἄν. ἐξενίσαμεν δὲ αὐτὸν ὡς ἠδυνάμεθα κάλλιστα καὶ 22
δύο ἐλάφεια δέρματα ἐδώκαμεν· κἀγὼ ἠκολούθησα εἰς τὴν πόλιν.
ἔφη γὰρ ἀνάγκην εἶναι τὸν ἕτερον ἐλθεῖν καὶ διδάξαι περὶ τούτων.
εἶδον οὖν, οἷα καὶ πρότερον, οἰκίας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ
τεῖχος ἔξωθεν καρτερὸν καὶ οἰκήματά τινα ὑψηλὰ καὶ τετράγωνα

---

1 ὀψὲ μεταμανθάνοντεσ om. PH 2 ἐμπιπλάμενοι libri καὶ εἴ ποτε UBH corr. 3 ἀλφῇ libri τίσ pro τὶ PHM σίτου del. Emp. μὴ ante πεινῶντεσ om. PHM πεινῶντεσ εἶεν PH (εἶεν etiam mrg. U) 7 αὐτοῖσ om. H m. pr. 8 κατὰ βάσιν P 9 οὕτωσ om. U m. pr., B 10 ἐκεῖνον P 11 ῥᾷον U m. pr. φανερώτατα H 12 παρέχῃ P 13 πράγμα ἔχειν P 14 ἔστιν BM 15 οὕτω UB 16 ὑμῖν P 17 θυγατέραν P 18 ἀμφότεροι om. PH περι σν H ἔτι πολλὰ U m. pr. 19 ἔλεγον libri, corr. Reiske ἐβεβιώκεσαν UBM καὶ νέοι del. Wil. 21 ἔβη U (mrg. κατέβη) BM 22 ἔτι P 23 ἧκέ τι P 26 ἐδυνάμεθα UB κάλλιστα Dind. μάλιστα libri 29 οἰκοίασ P καὶ μεγάλασ om. U m. pr., B 30 κρατερὸν PH οἰκήματά τε ὑψηλὰ UBM

ἐν τῷ τείχει, [τοὺς πύργους] καὶ πλοῖα πολλὰ ὁρμοῦντα ὥσπερ
23 ἐν λίμνῃ [ἐν τῷ λιμένι] κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν. τοῦτο δὲ ἐνθάδε
οὐκ ἔστιν οὐδαμοῦ, ὅπου κατηνέχθης· καὶ διὰ τοῦτο αἱ νῆες ἀπόλλυνται. ταῦτα οὖν ἑώρων καὶ πολὺν ὄχλον ἐν ταὐτῷ συνειργμένον καὶ θόρυβον ἀμήχανον καὶ κραυγήν· ὥστε ἐμοὶ ἐδόκουν πάντες μάχεσθαι ἀλλήλοις. ἄγει οὖν με πρός τινας ἄρχοντας, καὶ εἶπε γελῶν, Οὗτός ἐστιν ἐφ᾽ ὅν με ἐπέμψατε. ἔχει δὲ οὐδὲν εἰ μή γε
24 τὴν κόμην καὶ σκηνὴν μάλα ἰσχυρὰν ξύλων. οἱ δὲ ἄρχοντες εἰς τὸ θέατρον ἐβάδιζον, κἀγὼ σὺν αὐτοῖς. τὸ δὲ θέατρόν ἐστιν ὥσπερ φάραγξ κοῖλον, πλὴν οὐ μακρὸν ἑκατέρωθεν, ἀλλὰ στρογγύλον ἐξ ἡμίσους, οὐκ αὐτόματον, ἀλλ᾽ ᾠκοδομημένον λίθοις. ἴσως δέ μου καταγελᾷς, ὅτι σοι διηγοῦμαι σαφῶς εἰδότι ταῦτα. πρῶτον μὲν οὖν πολύν τινα χρόνον ἄλλα τινὰ ἔπραττεν ὁ ὄχλος, καὶ ἐβόων ποτὲ μὲν πρᾴως καὶ ἱλαροὶ πάντες, ἐπαινοῦντές τινας, ποτὲ δὲ
25 σφόδρα καὶ ὀργίλως. ἦν δὲ τοῦτο χαλεπὸν τὸ τῆς ὀργῆς αὐτῶν· καὶ τοὺς ἀνθρώπους εὐθὺς ἐξέπληττον οἷς ἀνέκραγον ὥστε οἱ μὲν αὐτῶν περιτρέχοντες ἐδέοντο, οἱ δὲ τὰ ἱμάτια ἐρρίπτουν ὑπὸ τοῦ φόβου. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἅπαξ ὀλίγου κατέπεσον ὑπὸ τῆς κραυ-
26 γῆς, ὥσπερ κλύδωνος ἐξαίφνης ἢ βροντῆς ἐπιρραγείσης. ἄλλοι δέ τινες ἄνθρωποι παριόντες, οἱ δ᾽ ἐκ μέσων ἀνιστάμενοι, διελέγοντο πρὸς τὸ πλῆθος, οἱ μὲν ὀλίγα ῥήματα, οἱ δὲ πολλοὺς λόγους. καὶ τῶν μὲν ἤκουον πολύν τινα χρόνον, τοῖς δὲ ἐχαλέπαινον εὐθὺς φθεγξαμένοις καὶ οὐδὲ γρύζειν ἐπέτρεπον. ἐπεὶ δὲ καθέστασάν
27 ποτε καὶ ἡσυχία ἐγένετο, παρήγαγον κἀμέ. καὶ εἶπέ τις, Οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες, τῶν καρπουμένων τὴν δημοσίαν γῆν πολλὰ ἔτη οὐ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρότερον, καὶ κατανέμουσι τὰ ἡμέτερα ὄρη καὶ γεωργοῦσι καὶ θηρεύουσι καὶ οἰκίας ἐνῳκοδομήκασι καὶ ἀμπέλους ἐμπεφυτεύκασι πολλὰς καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχουσιν ἀγαθά, οὔτε τιμὴν καταβαλόντες οὐδενὶ τῆς γῆς οὔτε δω-
28 ρεὰν παρὰ τοῦ δήμου λαβόντες. ὑπὲρ τίνος γὰρ ἂν καὶ ἔλαβον;

---

1 τοὺς πύργους seclusit Cobetus ὁρμοῦντα om. U m. pr., B 2 ἐν τῷ λιμένι libri, ἐν del. Geelius, τῷ λιμένι del. Cobetus ἐνθάδε om. U m. pr., B 4 ταῦτ᾽ οὖν H ἐν τούτῳ libri, corr. Reiske 6 πρό τινασ P 8 κώμην BH, corr. U 13 πολὺν om. P 14 ἱλαρῶσ H, mrg. U 15 σφόδρα ὀργίλωσ (om. καὶ) UB 16 ἐξέπλητον P 17 αὐτὸν P 18 καὶ om. H 20 εἰσ μέσον PHM ἀνοιστάμενοι P 23 γρύξειν H ἐπεὶ δ᾽ ἐκαθέσθησάν ποτε UBM ἐκασθησαν (θέ) H (superscr. a m. pr.) ἐκαθέστισαν P., corr. Emperius 25 ἔτι U m. pr. 28 καὶ ἀμπέλουσ ἐμπεφυτεύκασι καὶ οἰκίασ ἐνῳκοδομήκασι πολλὰσ (hoc ord.) BU πολλὰς huc transposui, libri post ἐνῳκοδομήκασι collocant 29 καὶ οὔτε H (sed καὶ rursus del.) 30 ἂν om. PHM ἔλαχον H compendio

ἔχοντες δὲ τὰ ἡμέτερα καὶ πλουτοῦντες οὔτε λειτουργίαν πώποτε
ἐλειτούργησαν οὐδεμίαν οὔτε μοῖράν τινα ὑποτελοῦσι τῶν γιγνο-
μένων, ἀλλ' ἀτελεῖς καὶ ἀλειτούργητοι διατελοῦσιν, ὥσπερ εὐεργέται
τῆς πόλεως. οἶμαι δέ, ἔφη, μηδὲ ἐληλυθέναι πώποτε αὐτοὺς ἐν-
θάδε. κἀγὼ ἀνένευσα. ὁ δὲ ὄχλος ἐγέλασεν, ὡς εἶδε. καὶ ὁ 29
λέγων ἐκεῖνος ὠργίσθη ἐπὶ τῷ γέλωτι καί μοι ἐλοιδορεῖτο. ἔπειτα
ἐπιστρέψας, Εἰ οὖν, ἔφη, δοκεῖ ταῦτα οὕτως, οὐκ ἂν φθάνοιμεν
ἅπαντες τὰ κοινὰ διαρπάσαντες, οἱ μὲν τὰ χρήματα τῆς πόλεως,
ὥσπερ ἀμέλει καὶ νῦν ποιοῦσί τινες, οἱ δὲ τὴν χώραν κατανειμά-
μενοι μὴ πείσαντες ὑμᾶς, ἐὰν ἐπιτρέψητε τοῖς θηρίοις τούτοις
προῖκα ἔχειν πλέον ἢ χίλια πλέθρα γῆς τῆς ἀρίστης, ὅθεν ὑμῖν
ἔστι τρεῖς χοίνικας Ἀττικὰς σίτου λαμβάνειν κατ' ἄνδρα. ἐγὼ 30
δὲ ἀκούσας ἐγέλασα ὅσον ἐδυνάμην μέγιστον. τὸ δὲ πλῆθος οὐκέτ'
ἐγέλων, ὥσπερ πρότερον, ἀλλ' ἐθορύβουν. ὁ δὲ ἄνθρωπος [ὁ
ῥήτωρ] ἐχαλέπαινε, καὶ δεινὸν ἐμβλέψας εἰς ἐμὲ εἶπεν, Ὁρᾶτε τὴν
εἰρωνείαν καὶ τὴν ὕβριν τοῦ καθάρματος, ὡς καταγελᾷ πάνυ θρα-
σέως; ὃν ἀπάγειν ὀλίγου δέω καὶ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ — πυνθά-
νομαι γὰρ δύο εἶναι τοὺς κορυφαίους τῶν κατειληφότων ἅπασαν
(95 M) σχεδὸν τὴν ἐν τοῖς ὄρεσι χώραν — οἶμαι γὰρ αὐτοὺς μηδὲ τῶν 31
ναυαγίων ἀπέχεσθαι τῶν ἑκάστοτε ἐκπιπτόντων, ὑπὲρ αὐτὰς σχεδόν
τι τὰς Καφηρίδας οἰκοῦντας. πόθεν γὰρ οὕτως πολυτελεῖς ἀγρούς,
μᾶλλον δὲ ὅλας κώμας κατεσκευάσαντο καὶ τοσοῦτον πλῆθος βοσκη-
μάτων καὶ ζεύγη καὶ ἀνδράποδα; καὶ ὑμεῖς δὲ ἴσως ὁρᾶτε αὐτοῦ 32
τὴν ἐξωμίδα ὡς φαύλη, καὶ τὸ δέρμα, ὃ ἐλήλυθε δεῦρο ἐναψάμενος
τῆς ὑμετέρας ἕνεκεν ἀπάτης, ὡς πτωχὸς δῆλον ὅτι καὶ οὐδὲν ἔχων.
ἐγὼ μὲν γάρ, ἔφη, βλέπων αὐτὸν μικροῦ δέδοικα, ὥσπερ οἶμαι τὸν
Ναύπλιον ὁρῶν ἀπὸ τοῦ Καφηρέως ἥκοντα. καὶ γὰρ οἶμαι πυρ-
σεύειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῖς πλέουσιν, ὅπως ἐκπίπτωσιν εἰς
τὰς πέτρας. ταῦτα δὲ ἐκείνου λέγοντος καὶ πολλὰ πρὸς τού- 33
τοις, ὁ μὲν ὄχλος ἠγριοῦτο· ἐγὼ δὲ ἠπόρουν καὶ ἐδεδοίκειν μή τί
με ἐργάσωνται κακόν.

παρελθὼν δὲ ἄλλος τις, ὡς ἐφαίνετο, ἐπιεικὴς ἄνθρωπος ἀπό

---

2 οὐδὲ UBMH ὑπερτελοῦσι PHM ἐπιτελοῦσι U 3 εὐεργέτα P m. pr.
5 εἶδεν U 10 ἡμᾶσ H 11 πλέχθρα P 13 οὐ κατεγέλων U οὐκ ἐγέλων PH
14 ὁ ῥήτωρ del. Cobetus 18 γὰρ δυοὶ καὶ τουσ BU m. pr. δυοῖν καὶ τουσ M

19 σχεδὸν ἅπασαν (hoc ord.) H τῶν ἀ(υ)βαγίων (sic!) P 21 οὕτω UB
22 τοσοῦτο UBM 24 φαύλονσ P ἐλήλυθεν U ἀναψάμενοσ U m. pr., B
25 ἕνεκεν H, ἕνεκα ceteri 27 τοῦ σκαφηρέωσ P 29 καὶ πολλαὶ P
30 μήτί γε ἐργ. U m. pr. 31 ἐργάσονται UM 32 παρελθὸν U m. pr.

τε τῶν λόγων οὓς εἶπε καὶ ἀπὸ τοῦ σχήματος πρῶτον μὲν ἠξίου
σιωπῆσαι τὸ πλῆθος· καὶ ἐσιώπησαν· ἔπειτα εἶπε τῇ φωνῇ πρᾴως
ὅτι οὐδὲν ἀδικοῦσιν οἱ τὴν ἀργὸν τῆς χώρας ἐργαζόμενοι καὶ κατα-
34 *σκευάζοντες, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐπαίνου δικαίως ἂν τυγχάνοιεν· καὶ δεῖ*
μὴ τοῖς οἰκοδομοῦσι καὶ φυτεύουσι τὴν δημοσίαν γῆν χαλεπῶς ἔχειν,
ἀλλὰ τοῖς καταφθείρουσιν. ἐπεὶ καὶ νῦν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, σχεδόν τι
τὰ δύο μέρη τῆς χώρας ἡμῶν ἔρημά ἐστι δι' ἀμέλειάν τε καὶ ὀλιγαν-
θρωπίαν. κἀγὼ πολλὰ κέκτημαι πλέθρα, ὥσπερ οἶμαι καὶ ἄλλος
τις, οὐ μόνον ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πεδινοῖς, ἃ εἴ τις
ἐθέλοι γεωργεῖν, οὐ μόνον ἂν προῖκα δοίην, ἀλλὰ καὶ ἀργύριον
35 *ἡδέως προστελέσαιμι. δῆλον γὰρ ὡς ἐμοὶ πλέονος ἀξία γίγνεται,*
καὶ ἅμα ἡδὺ ὅραμα χώρα οἰκουμένη καὶ ἐνεργός· ἡ δ' ἔρημος οὐ
μόνον ἀνωφελὲς κτῆμα τοῖς ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐλεεινόν τε
36 *καὶ δυστυχίαν τινὰ κατηγοροῦν τῶν δεσποτῶν. ὥστε μοι δοκεῖ*
μᾶλλον ἑτέρους προτρέπειν, ὅσους ἂν δύνησθε τῶν πολιτῶν, ἐρ-
γάζεσθαι τῆς δημοσίας γῆς ἀπολαβόντας, τοὺς μὲν ἀφορμήν τινα
ἔχοντας πλείω, τοὺς δὲ πένητας, ὅσην ἂν ἕκαστος ᾖ δυνατός, ἵνα (106
ὑμῖν ἥ τε χώρα ἐνεργὸς ᾖ καὶ τῶν πολιτῶν οἱ θέλοντες δύο τῶν
37 *μεγίστων ἀπηλλαγμένοι κακῶν, ἀργίας καὶ πενίας. ἐπὶ δέκα μὲν*
οὖν ἔτη προῖκα ἐχόντων· μετὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ταξάμενοι μοῖ-
ραν ὀλίγην παρεχέτωσαν ἀπὸ τῶν καρπῶν, ἀπὸ δὲ τῶν βοσκημά-
των μηδέν. ἐὰν δέ τις ξένος γεωργῇ, πέντε ἔτη καὶ οὗτοι μηδὲν
ὑποτελούντων, ὕστερον δὲ διπλάσιον ἢ οἱ πολῖται. ὃς δὲ ἂν ἐξερ-
γάσηται τῶν ξένων διακόσια πλέθρα, πολίτην αὐτὸν εἶναι, ἵνα ὡς
38 *πλεῖστοι ὦσιν οἱ προθυμούμενοι. ἐπεὶ νῦν γε καὶ τὰ πρὸ τῶν*
πυλῶν ἄγρια παντελῶς ἐστι καὶ αἰσχρὰ δεινῶς, ὥσπερ ἐν ἐρημίᾳ
τῇ βαθυτάτῃ, οὐχ ὡς προάστιον πόλεως· τὰ δέ γε ἐντὸς τείχους
σπείρεται τὰ πλεῖστα καὶ κατανέμεται. οὐκοῦν ἄξιον, ἔφη,
θαυμάσαι τῶν ῥητόρων, ὅτι τοὺς μὲν ἐπὶ τῷ Καφηρεῖ φιλεργοῦντας
ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς Εὐβοίας συκοφαντοῦσι, τοὺς δὲ τὸ γυμνάσιον
γεωργοῦντας καὶ τὴν ἀγορὰν κατανέμοντας οὐδὲν οἴονται ποιεῖν

---

1 *εἶπεν* U 3 *ἀργὴν* libri, corr. Boissonade 4 *δικαίωσ* om. PH 5 *φιτεύουσι* P 7 *ὀρεινά ἐστι* libri, corr. Pflugk 9 *πεδεινοῖσ* U m. pr., B 10 *θέλοι* U m. pr., *ἐθέλει* PH *ἂν* om. UBM *δοίην* a correctore in U (fuit *δῴην*) *δῴην* BM 11 *ἄξια γίνεται* PH 12 *δὲ* P 14 *δοκεῖν* UB 16 *ἀπο-λαύνοντασ* (*βόν* supra) (sic!) H 17 *καὶ πλείω* U (sed *καὶ* expunctum a m. pr.) *ὅσιν* U m. pr. 20 *ἔτουσ* P 22 *οὐδὲν* pro *μηδὲν* H *ἐάν δέ τισ — μηδὲν* om. P 27 *προάστειον* PHB 28 *ἀξίων* P 31 *οἷόν τε* pro *οἴονται* U m. pr.

δεινόν. βλέπετε γὰρ αὐτοὶ δήπουθεν ὅτι τὸ γυμνάσιον ὑμῖν ἄρου- 39
ραν πεποιήκασιν, ὥστε τὸν Ἡρακλέα καὶ ἄλλους ἀνδριάντας συχ-
νοὺς ὑπὸ τοῦ θέρους ἀποκεκρύφθαι, τοὺς μὲν ἡρώων, τοὺς δὲ θεῶν·
καὶ ὅτι καθ' ἡμέραν τὰ τοῦ ῥήτορος τούτου πρόβατα ἕωθεν εἰς
τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλει καὶ κατανέμεται ⟨τὰ⟩ περὶ τὸ βουλευτήριον καὶ
τὰ ἀρχεῖα· ὥστε τοὺς πρῶτον ἐπιδημήσαντας ξένους τοὺς μὲν κα-
ταγελᾶν τῆς πόλεως, τοὺς δὲ οἰκτίρειν αὐτήν. πάλιν οὖν ταῦτα
ἀκούσαντες ὠργίζοντο πρὸς ἐκεῖνον καὶ ἐθορύβουν. καὶ τοιαῦτα 40
ποιῶν τοὺς ταλαιπώρους ἰδιώτας οἴεται δεῖν ἀπαγαγεῖν, ἵνα δῆλον
ὅτι μηδεὶς ἐργάζηται τὸ λοιπόν, ἀλλ' οἱ μὲν ἔξω λῃστεύωσιν, οἱ
δ' ἐν τῇ πόλει λωποδυτῶσιν. ἐμοὶ δέ, ἔφη, δοκεῖ τούτους ἐᾶν
ἐφ' οἷς αὐτοὶ πεποιήκασιν, ὑποτελοῦντας τὸ λοιπὸν ὅσον μέτριον,
περὶ δὲ τῶν ἔμπροσθεν προσόδων συγγνῶναι αὐτοῖς, ὅτι ἔρημον
7 M) καὶ ἀχρεῖον γεωργήσοντες τὴν γῆν κατελάβοντο. ἐὰν δὲ τιμὴν θέ-
λωσι καταβαλεῖν τοῦ χωρίου, ἀποδόσθαι αὐτοῖς ἐλάττονος ἢ ἄλλοις.
εἰπόντος δὲ αὐτοῦ τοιαῦτα, πάλιν ὁ ἐξ ἀρχῆς ἐκεῖνος ἀντέλεγεν, 41
καὶ ἐλοιδοροῦντο ἐπὶ πολύ. τέλος δὲ καὶ ἐμὲ ἐκέλευον εἰπεῖν ὅ,
τι βούλομαι.

Καὶ τί με, ἔφην, δεῖ λέγειν; Πρὸς τὰ εἰρημένα, εἰπέ τις τῶν
καθημένων. Οὐκοῦν λέγω, ἔφην, ὅτι οὐθὲν ἀληθές ἐστιν ὧν εἴρη-
κεν. ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, ἐνύπνια ᾤμην, ἔφην, ὁρᾶν, ἀγροὺς καὶ 42
κώμας καὶ τοιαῦτα φλυαροῦντος. ἡμεῖς δὲ οὔτε κώμην ἔχομεν οὔτε
ἵππους οὔτε ὄνους οὔτε βοῦς. εἴθε γὰρ ἦν ἔχειν ἡμᾶς ὅσα οὗτος
ἔλεγεν ἀγαθά, ἵνα καὶ ὑμῖν ἐδώκαμεν καὶ αὐτοὶ τῶν μακαρίων ἦμεν.
καὶ τὰ νῦν δὲ ὄντα ἡμῖν ἱκανά ἐστιν, ἐξ ὧν εἴ τι βούλεσθε λάβετε·
κἂν πάντα ἐθέλητε, ἡμεῖς ἕτερα κτησόμεθα. ἐπὶ τούτῳ δὲ
τῷ λόγῳ ἐπήνεσαν. εἶτα ἐπηρώτα με ὁ ἄρχων τί δυνησόμεθα 43
δοῦναι τῷ δήμῳ; κἀγώ, Τέσσαρα, ἔφην, ἐλάφεια δέρματα πάνυ
καλά. οἱ δὲ πολλοὶ αὐτῶν ἐγέλασαν. ὁ δὲ ἄρχων ἠγανάκτησε πρός
με. Τὰ γὰρ ἄρκεια, ἔφην, σκληρά ἐστιν καὶ τὰ τράγεια οὐκ ἄξια
τούτων, ἄλλα δὲ παλαιά, τὰ δὲ μικρὰ αὐτῶν· εἰ δὲ βούλεσθε, κἀ-

1 βλέπεται U m. pr. ὑμῖν om. P 3 ἀπὸ pro ὑπὸ BM τε pro τοῦ P 5 ἐμβάλλειν P τὰ add. Reiske 6 τουσ πρώτουσ libri, corr. Selden. (Cobetus) τὰ μὲν pro τουσ μὲν U m. pr. καταγελῶν P 7 οἰκτεί-ρειν libri πάλιν αὖ U 9 δεῖν ἀγαγεῖν UB δὴν ἀγαγεῖν M 10 ἐργάσηται U m. pr., B λῃστεύουσιν UBM 11 λωποδυτοῦσιν U m. pr., BM 13 συγ-γνῶναι P 14 γεωργήσοντες Casaub., γεωργήσαντες libri κατεβάλοντο U m. pr. 16 πάλιν ἐξ (om. ὁ) U m. pr. ἀντέλεγε PH 19 δεῖν PHM 21 ᾤμην in H a correctore additum ὁρῶν P 23 ἦν om. U m. pr., BM 26 κἂν corrector U in rasura 30 ἐστι PH 31 τἄλλα UB

κεῖνα λάβετε. πάλιν οὖν ἠγανάκτει καὶ ἔφη με ἄγροικον εἶναι
44 παντελῶς. κἀγώ, Πάλιν, εἶπον, αὖ καὶ σὺ ἀγροὺς λέγεις; οὐκ ἀ-
κούεις ὅτι ἀγροὺς οὐκ ἔχομεν; ὁ δὲ ἠρώτα με εἰ τάλαντον ἑκάτερος
Ἀττικὸν δοῦναι θέλοιμεν. ἐγὼ δὲ εἶπον, Οὐχ ἵσταμεν τὰ κρέα
ἡμεῖς· ἃ δ' ἂν ᾖ, δίδομεν. ἔστι δὲ ὀλίγα ἐν ἁλσί, τἄλλα δ' ἐν
τῷ καπνῷ ξηρά, οὐ πολὺ ἐκείνων χείρω, σκελίδες ὑῶν καὶ ἐλάφειοι
45 καὶ ἄλλα γενναῖα κρέα. ἐνταῦθα δὴ ἐθορύβουν καὶ ψεύδεσθαί με
ἔφασαν. ὁ δὲ ἠρώτα με εἰ σῖτον ἔχομεν καὶ πόσον τινά. εἶπον
τὸν ὄντα ἀληθῶς· Δύο, ἔφην, μεδίμνους πυρῶν καὶ τέτταρας κρι-
θῶν καὶ τοσούτους κέγχρων, κυάμων δὲ ἡμίεκτον· οὐ γὰρ ἐγένοντο
τῆτες. τοὺς μὲν οὖν πυροὺς καὶ τὰς κριθάς, ἔφην, ὑμεῖς λάβετε, τὰς
δὲ κέγχρους ἡμῖν ἄφετε. εἰ δὲ κέγχρων δεῖσθε, καὶ ταύτας λάβετε.
46 Οὐδὲ οἶνον ποιεῖτε; ἄλλος τις ἠρώτησεν. Ποιοῦμεν, εἶπον. ἂν οὖν
τις ὑμῶν ἀφίκηται, δώσομεν· ὅπως δὲ ἥξει φέρων ἀσκόν τινα·
ἡμεῖς γὰρ οὐκ ἔχομεν. Πόσαι γάρ τινές εἰσιν ὑμῖν ἄμπελοι; Δύο
μέν, ἔφην, αἱ πρὸ τῶν θυρῶν, ἔσω δὲ τῆς αὐλῆς εἴκοσι· καὶ τοῦ
ποταμοῦ πέραν ἃς ἔναγχος ἐφυτεύσαμεν, ἕτεραι τοσαῦται· εἰσὶ δὲ
γενναῖαι σφόδρα καὶ τοὺς βότρυς φέρουσι μεγάλους, ὅταν οἱ παριόν-
47 τες ἐπαφῶσιν αὐτούς. ἵνα δὲ μὴ πράγματα ἔχητε καθ' ἕκαστον
ἐρωτῶντες, ἐρῶ καὶ τἄλλα ἅ ἐστιν ἡμῖν· αἶγες ὀκτὼ θήλειαι, βοῦς
κολοβή, μοσχάριον ἐξ αὐτῆς πάνυ καλόν, δρέπανα τέτταρα, δίκελλαι
τέτταρες, λόγχαι τρεῖς, μάχαιραν ἡμῶν ἑκάτερος κέκτηται πρὸς τὰ
θηρία. τὰ δὲ κεράμια σκεύη τί ἂν λέγοι τις; καὶ γυναῖκες ἡμῖν
εἰσι καὶ τούτων τέκνα. οἰκοῦμεν δὲ ἐν δυσὶ σκηναῖς καλαῖς· καὶ
48 τρίτην ἔχομεν, οὗ κεῖται τὸ σιτάριον καὶ τὰ δέρματα. Νὴ Δία,
εἶπεν ὁ ῥήτωρ, ὅπου καὶ τὸ ἀργύριον ἴσως κατορύττετε. Οὐκοῦν,
ἔφην, ἀνάσκαψον ἐλθών, ὦ μῶρε. τίς δὲ κατορύττει ἀργύριον;
οὐ γὰρ δὴ φύεταί γε. ἐνταῦθα πάντες ἐγέλων, ἐκείνου μοι
δοκεῖν καταγελάσαντες. Ταῦτα ἔστιν ἡμῖν· εἰ οὖν καὶ πάντα θέ-
λετε, ἡμεῖς ἑκόντες ὑμῖν χαριζόμεθα, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς ἀφαιρεῖσθαι
49 δεῖ πρὸς βίαν ὥσπερ ἀλλοτρίων ἢ πονηρῶν· ἐπεί τοι καὶ πολῖται

---

2 εἶπον οὔ. καὶ σὺ H εἶπον ἆ. καὶ σὺ P 3 ἑκάτεροι UB ἑκάτερον MP 4 οὐχ ἥκιστα μὲν UB 5 ἁλσὶν U τὰ δ' ἄλλα H 6 σκελίδεσ δὲ PH ἐλάφιοι U m. pr. 7 ἄλλα γενναῖα Y ἄλλα γενέα PM ἄλλα γε νέα HUB δὴ om. UBM δὲ P δὲ in δὴ corr. a m. pr. H 8 πόσιν m. sec., πόσον m. pr. P 12 δεῖσθε (ε a m. sec.) U δεῖσθαι P 13 ἠρώτησε P 14 ἀφίκητε ὑμᾶσ P m. pr. (ὑμῶν corr.) 16 ἂν pro αἱ P ἔσωθεν δὲ H 17 πέρασ P 18 φέρουσαι H 19 πρᾶγμα P 23 κεράμεια UB κεραμεᾶ Dind. 24 εἴσιν U καλλαῖσ P 28 ἐκεῖνα μοι δοκεῖ PH (hic ἐκείνου a correctore habet) 30 χαρισόμεθα PH ἡμᾶσ ἀφερεῖσθαι P δεῖ ἀφαιρεῖσθαι (hoc ord.) UB

τῆς πόλεώς ἐσμεν, ὡς ἐγὼ τοῦ πατρὸς ἤκουον. καί ποτε ἐκεῖνος
δεῦρο ἀφικόμενος, ἐπιτυχὼν ἀργυρίῳ διδομένῳ, καὶ αὐτὸς ἔλαβεν
ἐν τοῖς πολίταις. οὐκοῦν καὶ τρέφομεν ὑμετέρους πολίτας τοὺς
παῖδας. κἄν ποτε δέησθε, βοηθήσουσιν ὑμῖν πρὸς λῃστὰς ἢ πρὸς
πολεμίους. νῦν μὲν οὖν εἰρήνη ἐστίν· ἐὰν δέ ποτε συμβῇ καιρὸς
(9 M) τοιοῦτος, εὔξεσθε τοὺς πολλοὺς φανῆναι ὁμοίους ἡμῖν. μὴ γὰρ
δὴ τοῦτόν γε τὸν ῥήτορα νομίζετε μαχεῖσθαι τότε περὶ ὑμῶν, εἰ
μή γε λοιδορούμενον ὥσπερ τὰς γυναῖκας. τῶν μέντοι κρεῶν καὶ 50
τῶν δερμάτων, ὅταν γέ τοί ποτε ἕλωμεν θηρίον, μοῖραν δώσομεν·
μόνον πέμπετε τὸν ληψόμενον. ἐὰν δὲ κελεύσητε καθελεῖν τὰς
σκηνάς, εἴ τι βλάπτουσι, καθελοῦμεν. ἀλλ' ὅπως δώσετε ἡμῖν
ἐνθάδε οἰκίαν· ἢ πῶς ὑπενεγκεῖν δυνησόμεθα τοῦ χειμῶνος; ἔστι δ'
ὑμῖν οἰκήματα πολλὰ ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐν οἷς οὐδεὶς οἰκεῖ· τού-
των ἡμῖν ἓν ἀρκέσει. εἰ δὲ οὐκ ἐνθάδε ζῶμεν οὐδὲ πρὸς τῇ στε-
νοχωρίᾳ τοσούτων ἀνθρώπων ἐν ταὐτῷ διαγόντων καὶ ἡμεῖς ἐνοχ-
λοῦμεν, οὐ δήπου διά γε τοῦτο μετοικίζεσθαι ἄξιοί ἐσμεν. ὃ 51
δὲ ἐτόλμησεν εἰπεῖν περὶ τῶν ναυαγίων, πρᾶγμα οὕτως ἀνόσιον
καὶ πονηρόν· τοῦτο γὰρ μικροῦ ἐξελαθόμην εἰπεῖν ὃ πάντων πρῶ-
τον ἔδει με εἰρηκέναι· τίς ἂν πιστεύσειέ ποτε ὑμῶν; πρὸς γὰρ τῇ
ἀσεβείᾳ καὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἐκεῖθεν καὶ ὁτιοῦν λαβεῖν, ὅπου καὶ
τῶν ξύλων οὐδὲν πλέον ἔστιν ἰδεῖν ἢ τὴν τέφραν· οὕτω πάνυ σμι-
κρὰ ἐκπίπτει, καὶ ἔστιν ἐκείνη μόνη ἡ ἀκτὴ ἁπασῶν ἀπρόσιτος.
καὶ τοὺς * λάρους, οὓς ἅπαξ εὗρόν ποτε ἐκβεβρασμένους, καὶ τούτους 52
ἀνέπηξα εἰς τὴν δρῦν τὴν ἱερὰν τὴν πλησίον τῆς θαλάττης. μὴ
γὰρ εἴη ποτέ, ὦ Ζεῦ, λαβεῖν μηδὲ κερδᾶναι κέρδος τοιοῦτον ἀπὸ
ἀνθρώπων δυστυχίας. ἀλλὰ ὠφελήθην μὲν οὐδὲν πώποτε, ἠλέησα
δὲ πολλάκις ναυαγοὺς ἀφικομένους, καὶ τῇ σκηνῇ ὑπεδεξάμην, καὶ
φαγεῖν ἔδωκα καὶ πιεῖν, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐδυνάμην, ἐπεβοήθησα καὶ
συνηκολούθησα μέχρι τῶν οἰκουμένων. ἀλλὰ τίς ἂν ἐκείνων ἐμοὶ 53
νῦν μαρτυρήσειεν; οὔκουν οὐδὲ τότε ἐποίουν μαρτυρίας ἕνεκεν ἢ

---

4 προσ λισταὰσ P 6 εὔξασθε PHU m. pr. 9 ὅταν γέ τ:: ποτὲ H ὅταν γέ τοί ποτε PM ὅταν μέν ποτε U ὅταν μέν τί ποτε B 11 ἀλλὰ πῶσ BMPH (hic in mrg. γρ. ἀλλ' ὅπωσ) 12 ἔστι δ' Wil. ἔστιν libri 14 τῆσ στενοχωρίασ U (σ fin. bis expunxit corrector) 16 μετοικεῖσθαι UB μισεῖσθαι M quod probat Wil. ἄξιον P 17 τῶν ἀβαγίων (sic!) P 19 πιστεύσειέν ποτε U 20 λαβεῖν om. P 21 οὕτωσ PH 23 τοὺσ λάρουσ libri, λάρκους vel ταῤῥοὺς Jacobs; neutrum placet 24 ἐνέπηξα libri, corr. Emp. 25 κῆδοσ UB 26 δυστιχίασ P 27 ναβαγοὺσ P 28 ἐβοήθησα U 29 συνηκουλούθησα P τίσ ἂν::: (ras. 2 literarum; fuit ἀνοσ) U τίσ ἄνθρωποσ B 30 τοῦτο pro τότε libri, corr. Geelius

*χάριτος, ὅς γε οὐδ' ὁπόθεν ἦσαν ἠπιστάμην. μὴ γὰρ ὑμῶν γε μηδεὶς
περιπέσοι τοιούτῳ πράγματι.*

*ταῦτα δὲ ἐμοῦ λέγοντος ἀνίσταταί τις ἐκ μέσων· κἀγὼ πρὸς
ἐμαυτὸν ἐνεθυμήθην ὅτι ἄλλος τοιοῦτος τυχὸν ἐμοῦ καταψευσό-*
54 *μενος. ὁ δὲ εἶπεν, Ἄνδρες, ἐγὼ πάλαι τοῦτον ἀμφιγνοῶν ἠπί-
στουν ὅμως. ἐπεὶ δὲ σαφῶς αὐτὸν ἔγνωκα, δεινόν μοι δοκεῖ, μᾶλ-* (110
λον δὲ ἀσεβές, μὴ εἰπεῖν ἃ συνεπίσταμαι μηδ' ἀποδοῦναι λόγῳ
55 *χάριν, ἔργῳ τὰ μέγιστα εὖ παθών. εἰμὶ δέ, ἔφη, πολίτης, ὡς ἴστε,
καὶ ὅδε, δείξας τὸν παρακαθήμενον, καὶ ὃς ἐπανέστη· ἐτύχομεν δὲ
πλέοντες ἐν τῇ Σωκλέους νηὶ τρίτον ἔτος. καὶ διαφθαρείσης τῆς
νεὼς περὶ τὸν Καφηρέα παντελῶς ὀλίγοι τινὲς ἐσώθημεν ἀπὸ πολ-
λῶν. τοὺς μὲν οὖν πορφυρεῖς ἀνέλαβον· εἶχον γὰρ αὐτῶν τινες
ἀργύριον ἐν φασκωλίοις. ἡμεῖς δὲ γυμνοὶ παντελῶς ἐκπεσόντες
δι' ἀτραποῦ τινος ἐβαδίζομεν, ἐλπίζοντες εὑρήσειν σκέπην τινὰ
ποιμένων ἢ βουκόλων, κινδυνεύοντες ὑπὸ λιμοῦ τε καὶ δίψους δια-*
56 *φθαρῆναι. καὶ μόλις ποτὲ ἤλθομεν ἐπὶ σκηνάς τινας, καὶ στάν-
τες ἐβοῶμεν. προελθὼν δὲ οὗτος εἰσάγει τε ἡμᾶς ἔνδον καὶ ἀνέκαε
πῦρ οὐκ ἀθρόον, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον· καὶ τὸν μὲν ἡμῶν αὐτὸς ἀνέτριβε,
τὸν δὲ ἡ γυνὴ στέατι· οὐ γὰρ ἦν αὐτοῖς ἔλαιον· τέλος δὲ ὕδωρ*
57 *κατέχεον θερμόν, ἕως ἀνέλαβον ἀπεψυγμένους. ἔπειτα κατακλί-
ναντες καὶ περιβαλόντες οἷς εἶχον παρέθηκαν φαγεῖν ἡμῖν ἄρτους
πυρίνους, αὐτοὶ δὲ κέγχρον ἑφθὴν ἤσθιον. ἔδωκαν δὲ καὶ οἶνον
ἡμῖν πιεῖν, ὕδωρ αὐτοὶ πίνοντες, καὶ κρέα ἐλάφεια ὀπτῶντες ἄ-
φθονα, τὰ δὲ ἕψοντες· τῇ δ' ὑστεραίᾳ βουλομένους ἀπιέναι κατέσ-*
58 *χον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. ἔπειτα προύπεμψαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ
ἀπιοῦσι κρέας ἔδωκαν καὶ δέρμα ἑκατέρῳ πάνυ καλόν. ἐμὲ δὲ ὁρῶν
ἐκ τῆς κακοπαθείας ἔτι πονήρως ἔχοντα ἐνέδυσε χιτώνιον, τῆς θυ-
γατρὸς ἀφελόμενος· ἐκείνη δὲ ἄλλο τι ῥάκος περιεζώσατο. τοῦτο,
ἐπειδὴ ἐν τῇ κώμῃ ἐγενόμην, ἀπέδωκα. οὕτως ἡμεῖς γε ὑπὸ τούτου
μάλιστα ἐσώθημεν μετὰ τοὺς θεούς.*

59 *ταῦτα δὲ ἐκείνου λέγοντος ὁ μὲν δῆμος ἤκουεν ἡδέως καὶ ἐπή-*

---

1 *οὗσ γε* UBM *οὐδ' ὅθεν ποθὲν* UBPH, *ποθὲν* om. M, corr. Emp. 2 *περιπέσῃ* libri *περιπέσοι* T 4 *ἄλλοσ τοιοῦτοσ* M *ἄλλοσ οὗτοσ* UB *ἄλλος τις τὸν οὗτοσ* P *ἄλλοσ τις τοιοῦτος* H *καταψευσάμενοσ* P 6 *ἐπειδὴ* (om. *δὲ*) UB 7 *μηδὲ* UBM 8 *ἔργῳ* (nil nisi *ἐ* a manu pr.; cetera in rasura, etiam accentus; fuit *ἐγὼ*) U *ἐγὼ* BM 9 *τὸν πρα* (i. e. *πατέρα*) *καθήμενον* omnes, excepto M 10 *σοκλέουσ* P 11 *χαφιρέα* P 15 *λυμοῦ* P 17 *βοῶμεν* P *προσελθὼν* UBM 21 *ἡμῖν φαγεῖν* (hoc ord.) H 22 *οὗτοι δὲ* PHM 24 *τὰ δὲ ἕψοντες* del. Wil. *βουλευομένουσ* PMU m. pr. (nunc *βουλ::: ομένουσ*) 29 *γε* om. H *ἡμεῖσ* // (2 literae evanuerunt) U *ἡμεῖσ τε* BM 31 *τὰ δὲ* (pro *ταῦτα δὲ*) P *τάδ'* H *ἤκουον* UB

νουν με, ἐγὼ δὲ ἀναμνησθεὶς, Χαῖρε, ἔφην, Σωτάδη· καὶ προσελ-
(11 M) *θὼν ἐφίλουν αὐτὸν καὶ τὸν ἕτερον. ὁ δὲ δῆμος ἐγέλα σφόδρα, ὅτι*
ἐφίλουν αὐτούς. τότε ἔγνων ὅτι ἐν ταῖς πόλεσιν οὐ φιλοῦσιν ἀλ-
λήλους.
παρελθὼν δὲ ἐκεῖνος ὁ ἐπιεικὴς ὁ τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ ἐμοῦ λέγων, 60
Ἐμοί, ἔφη, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ καλέσαι τοῦτον εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ
ξένια. οὐ γάρ, εἰ μὲν ἐν πολέμῳ τινὰ ἔσωσε τῶν πολιτῶν ὑπερ-
ασπίσας, πολλῶν ἂν καὶ μεγάλων δωρεῶν ἔτυχε· νυνὶ δὲ δύο σώσας
πολίτας, τυχὸν δὲ καὶ ἄλλους, οἳ οὐ πάρεισιν, οὐκ ἔστιν ἄξιος
οὐδεμιᾶς τιμῆς; ἀντὶ δὲ τοῦ χιτῶνος, ὃν ἔδωκε τῷ πολίτῃ κιν- 61
δυνεύοντι, τὴν θυγατέρα ἀποδύσας, ἐπιδοῦναι αὐτῷ τὴν πόλιν χι-
τῶνα καὶ ἱμάτιον, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις προτροπὴ γένηται δικαίοις
εἶναι καὶ ἐπαρκεῖν ἀλλήλοις, ψηφίσασθαι δὲ αὐτοῖς καρποῦσθαι
τὸ χωρίον καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα, καὶ μηδένα αὐτοῖς ἐνοχλεῖν,
δοῦναι δὲ αὐτῷ καὶ ἑκατὸν δραχμὰς εἰς κατασκευήν· τὸ δὲ ἀργύ-
ριον τοῦτο ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐγὼ παρ' ἐμαυτοῦ δίδωμι. ἐπὶ τούτῳ 62
δὲ ἐπῃνέθη, καὶ τἄλλα ἐγένετο ὡς εἶπεν. καὶ ἐκομίσθη παρα-
χρῆμα εἰς τὸ θέατρον τὰ ἱμάτια καὶ τὸ ἀργύριον. ἐγὼ δὲ οὐκ
ἐβουλόμην λαβεῖν, ἀλλ' εἶπον ὅτι οὐ δύνασαι δειπνεῖν ἐν τῷ δέρ-
ματι. Οὐκοῦν, εἶπον, τὸ σήμερον ἄδειπνος μενῶ. ὅμως δὲ ἐνέδυσάν
με τὸν χιτῶνα καὶ περιέβαλον τὸ ἱμάτιον. ἐγὼ δὲ ἄνωθεν βαλεῖν 63
ἐβουλόμην τὸ δέρμα, οἱ δὲ οὐκ εἴων. τὸ δὲ ἀργύριον οὐκ ἐδεξάμην
οὐδένα τρόπον, ἀλλ' ἀπωμοσάμην [λήψεσθαι]. Εἰ δὲ ζητεῖτε
τίς λάβῃ, τῷ ῥήτορι, ἔφην, δότε, ὅπως κατορύξῃ αὐτό· ἐπίσταται
γὰρ δῆλον ὅτι. ἀπ' ἐκείνου δὲ ἡμᾶς οὐδεὶς ἠνώχλησε.
σχεδὸν οὖν εἰρηκότος αὐτοῦ πρὸς ταῖς σκηναῖς ἦμεν. κἀγὼ 64
γελάσας εἶπον, Ἀλλ' ἕν τι ἀπεκρύψω τοὺς πολίτας, τὸ κάλλιστον
τῶν κτημάτων. Τί τοῦτο; εἶπεν. Τὸν κῆπον, ἔφην, τοῦτον, πάνυ
καλὸν καὶ λάχανα πολλὰ καὶ δένδρα ἔχοντα. Οὐκ ἦν, ἔφη, τότε,
ἀλλ' ὕστερον ἐποιήσαμεν.
(12 M) *εἰσελθόντες οὖν εὐωχούμεθα τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ἡμεῖς μὲν* 65
κατακλιθέντες ἐπὶ φύλλων τε καὶ δερμάτων ἐπὶ στιβάδος ὑψη-
λῆς, ἡ δὲ γυνὴ πλησίον παρὰ τὸν ἄνδρα καθημένη. θυγάτηρ δὲ
ὡραία γάμου διηκονεῖτο, καὶ ἐνέχει πιεῖν μέλανα οἶνον ἡδύν.

---

2 *τὸν ἑταῖρον* PH 6 *ἐπὶ ξενίᾳ* libri, corr. Dind. 7 *τινὰ* om. B *ἔσω-σέν τινα* U (hoc ord.) 10 *ἔδοκε* P 13 *αι* in *ψηφίσασθαι* a man. sec. U *δὲ* om. P 14 *αὐτοὺσ* PH 15 *κατασκευεῖν* P 17 *ἐπινέθη* P *ἐπη-νέ::θη* H *τὰ ἄλλα* UB *εἶπε* UB 19 *εἶπεν* libri, corr. Ven. *δύναται* P 23 *ἀπωσάμην* PH m. pr. *λήψεσθαι* seclusit Wil. 25 *ἐνώ-χλησε* PH 26 *καὶ ὢ* pro *κἀγὼ* P 28 *εἰπὲ* U m. pr., *εἶπε* P 34 *μέλαινα* P

*οἱ δὲ παῖδες τὰ κρέα παρεσκεύαζον, καὶ αὐτοὶ ἅμα ἐδείπνουν πα-
ρατιθέντες, ὥστε ἐμὲ εὐδαιμονίζειν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους καὶ*
66 *οἴεσθαι μακαρίως ζῆν πάντων μάλιστα ὧν ἠπιστάμην. καίτοι
πλουσίων οἰκίας τε καὶ τραπέζας ἠπιστάμην, οὐ μόνον ἰδιωτῶν,
ἀλλὰ καὶ σατραπῶν καὶ βασιλέων, οἳ μάλιστα ἐδόκουν μοι τότε
ἄθλιοι, καὶ πρότερον δοκοῦντες, ἔτι μᾶλλον, ὁρῶντι τὴν ἐκεῖ πε-
νίαν τε καὶ ἐλευθερίαν, καὶ ὅτι οὐδὲν ἀπελείποντο οὐδὲ τῆς περὶ
τὸ φαγεῖν τε καὶ πιεῖν ἡδονῆς, ἀλλὰ καὶ τούτοις ἐπλεονέκτουν
σχεδόν τι.*
67 *ἤδη δ' ἱκανῶς ἡμῶν ἐχόντων ἦλθε κἀκεῖνος ὁ ἕτερος. συνη-
κολούθει δὲ υἱός αὐτῷ, μειράκιον οὐκ ἀγεννές, λαγὼν φέρων. εἰσ-
ελθὼν δὲ οὗτος ἠρυθρίασεν· ἐν ὅσῳ δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἠσπάζετο
ἡμᾶς, αὐτὸς ἐφίλησε τὴν κόρην καὶ τὸν λαγὼν ἐκείνῃ ἔδωκεν. ἡ
μὲν οὖν παῖς ἐπαύσατο διακονουμένη καὶ παρὰ τὴν μητέρα ἐκα-*
68 *θέζετο, τὸ δὲ μειράκιον ἀντ' ἐκείνης διηκονεῖτο. κἀγὼ τὸν ξένον
ἠρώτησα, Αὕτη, ἔφην, ἐστίν, ἧς τὸν χιτῶνα ἀποδύσας τῷ ναυαγῷ
ἔδωκας; καὶ ὃς γελάσας, Οὐκ, ἔφη, ἀλλ' ἐκείνη, εἶπε, πάλαι πρὸς
ἄνδρα ἐδόθη, καὶ τέκνα ἔχει μεγάλα ἤδη, πρὸς ἄνδρα πλούσιον
εἰς κώμην. Οὐκοῦν, ἔφην, ἐπαρκοῦσιν ὑμῖν ὅ, τι ἂν δέησθε; Οὐδέν,*
69 *εἶπεν ἡ γυνή, δεόμεθα ἡμεῖς. ἐκεῖνοι δὲ λαμβάνουσι καὶ ὁπηνίκ' ἄν
τι θηραθῇ καὶ ὀπώραν καὶ λάχανα· οὐ γὰρ ἔστι κῆπος παρ' αὐτοῖς.
⟨πέρυσι δὲ παρ' αὐτῶν⟩ πυροὺς ἐλάβομεν, σπέρμα ψιλόν, καὶ ἀπε-
δώκαμεν αὐτοῖς εὐθὺς τῆς θερείας. Τί οὖν; ἔφην, καὶ ταύτην
διανοεῖσθε διδόναι πλουσίῳ, ἵνα ὑμῖν καὶ αὐτὴ πυροὺς δανείσῃ;
ἐνταῦθα μέντοι ἄμφω ἠρυθριασάτην, ἡ κόρη καὶ τὸ μειράκιον.*
70 *ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς ἔφη, Πένητα ἄνδρα λήψεται, ὅμοιον ἡμῖν
κυνηγέτην· καὶ μειδιάσας ἔβλεψεν εἰς τὸν νεανίσκον. κἀγώ, Τί οὖν
οὐκ ἤδη δίδοτε; ἢ δεῖ ποθεν αὐτὸν ἐκ κώμης ἀφικέσθαι; Δοκῶ* (115
*μέν, εἶπεν, οὐ μακρὰν ἐστιν· ἀλλ' ἔνδον ἐνθάδε. καὶ ποιήσομέν
γε τοὺς γάμους ἡμέραν ἀγαθὴν ἐπιλεξάμενοι. κἀγώ, Πῶς, ἔφην,
κρίνετε τὴν ἀγαθὴν ἡμέραν; καὶ ὅς, Ὅταν μὴ μικρὸν ᾖ τὸ σελήνιον·*
71 *δεῖ δὲ καὶ τὸν ἀέρα εἶναι καθαρόν, αἰθρίαν λαμπράν. κἀγώ, Τί
δέ; τῷ ὄντι κυνηγέτης ἀγαθός ἐστιν; ἔφην. Ἔγωγε, εἶπεν ὁ νε-*

---

3 *καίτοι — ἠπιστάμην* om. PH 4 *ἰδιωτῶν* om. U m. pr., BM 7 *καὶ* (ante *ὅτι*) del. Wil. *οὐδενὸσ* P *ἀπελίποντο* UBMP *τῆσ* om. B U m. pr. (m. sec. margini, m. tert. in textu add.) 10 *ἐχόντων ἡμῶν* (hoc ord.) U 11 *αὐτῷ υἱὸσ* PH *μηράκιον* P 14 *περὶ τὴν* P *ἐκαθίζετο* UBM 16 *ἔφη* UM 20 *ὁπηνίκα τι* libri (*τισ* U m. pr.) 22 *πέρυσι* add. Casaub., *δὲ παρ' αὐτῶν* Wil. 24 *διανοεῖσθαι* P *διδόναι* om. U m. pr. (add. mrg.) 25 *καὶ ἐνταῦθα* PH 26 *κυνηγέτην* (*ν* fin. a corr. in ras.) U 27 *ἔβλεψε πρὸσ* U 32 *τί δαὶ* UB

ανίσκος, καὶ ἔλαφον καταπονῶ καὶ σῦν ὑφίσταμαι. ὄψει δὲ αὔ-
ριον, ἂν θέλῃς, ὦ ξένε. καὶ τὸν λαγὼν τοῦτον σύ, ἔφην, ἔλαβες;
Ἐγώ, ἔφη γελάσας, τῷ λιναρίῳ τῆς νυκτός· ἦν γὰρ αἰθρία πάνυ
καλὴ καὶ ἡ σελήνη τηλικαύτη τὸ μέγεθος ἡλίκη οὐδεπώποτε ἐγέ-
νετο. ἐνταῦθα μέντοι ἐγέλασαν ἀμφότεροι, οὐ μόνον ὁ τῆς κόρης 72
πατήρ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκείνου. ὁ δὲ ᾐσχύνθη καὶ ἐσιώπησε. λέγει
οὖν ὁ τῆς κόρης πατήρ, Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ παῖ, οὐδὲν ὑπερβάλλομαι.
ὁ δὲ πατήρ σου περιμένει, ἔστ' ἂν ἱερεῖον πρίηται πορευθείς. δεῖ
γὰρ θῦσαι τοῖς θεοῖς. εἶπεν οὖν ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τῆς κόρης,
Ἀλλὰ ἱερεῖόν γε πάλαι οὗτος παρεσκεύακε, καὶ ἔστιν ἔνδον τρε-
φόμενον ὄπισθεν τῆς σκηνῆς γενναῖον. ἠρώτων οὖν αὐτόν, Ἀλη- 73
θῶς; ὁ δὲ ἔφη. Καὶ πόθεν σοι; ἔφασαν. Ὅτε τὴν ὗν ἐλάβομεν
τὴν τὰ τέκνα ἔχουσαν, τὰ μὲν ἄλλα διέδρα· καὶ ἦν, ἔφη, ταχύτερα
τοῦ λαγώ· ἑνὸς δὲ ἐγὼ λίθῳ ἔτυχον καὶ ἁλόντι τὸ δέρμα ἐπέβαλον·
τοῦτο ἠλλαξάμην ἐν τῇ κώμῃ, καὶ ἔλαβον ἀντ' αὐτοῦ χοῖρον, καὶ
ἔθρεψα ποιήσας ὄπισθεν συφεόν. Ταῦτα, εἶπεν, ἄρα ἡ μήτηρ σου 74
ἐγέλα, ὁπότε θαυμάζοιμι ἀκούων γρυλιζούσης τῆς συός, καὶ τὰς
κριθὰς οὕτως ἀνήλισκες. Αἱ γὰρ εὐβοΐδες, εἶπεν, οὐχ ἱκαναὶ ἦσαν
πιᾶναι, ἢ μηδὲ βαλάνους ἤθελεν ἐσθίειν. ἀλλὰ εἰ βούλεσθε ἰδεῖν
αὐτήν, ἄξω πορευθείς. οἱ δὲ ἐκέλευον. ἀπῄεσαν οὖν ἐκεῖνός τε
καὶ οἱ παῖδες αὐτόθεν δρόμῳ χαίροντες. ἐν δὲ τούτῳ ἡ παρ- 75
θένος ἀναστᾶσα ἐξ ἑτέρας σκηνῆς ἐκόμισεν οὖα τετμημένα καὶ
4 M) *μέσπιλα καὶ μῆλα χειμερινὰ καὶ τῆς γενναίας σταφυλῆς βότρυς*
σφριγῶντας, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καταψήσασα φύλλοις
ἀπὸ τῶν κρεῶν, ὑποβαλοῦσα καθαρὰν πτερίδα. ἧκον δὲ καὶ οἱ
παῖδες τὴν ὗν ἄγοντες μετὰ γέλωτος καὶ παιδιᾶς. συνηκολούθει 76
δὲ ἡ μήτηρ τοῦ νεανίσκου καὶ ἀδελφοὶ δύο παιδάρια· ἔφερον δὲ
ἄρτους τε καθαροὺς καὶ ᾠὰ ἑφθὰ ἐν ξυλίνοις πίναξι καὶ ἐρεβίν-
θους φρυκτούς. ἀσπασαμένη δὲ τὸν ἀδελφὸν ἡ γυνὴ καὶ τὴν
[θυγατέρα καὶ τὴν] ἀδελφιδῆν ἐκαθέζετο παρὰ τὸν αὑτῆς ἄνδρα,

---

3 ::*ἐγὼ* (ante *ε* unius literae rasura, sub *ε* agnoscitur *α*) U *ἐγὼ δὲ* P *ἐθρία* P 4 *οὐδέποτε* PH *ἐγένετο* om. PH 6 *ἐσιώπη* P 7 *ὑποβάλλομαι* H (mrg. *γρ. ὑπερβάλλομαι*) 9 *ὁ ἀδελφὸσ* PHU m. sec. 10 *γε πλοῦτοσ* P 14 *καὶ ἄλλοι τὸ* libri, corr. Geelius; *καὶ εἷλον τὸ δέρμα ἐπιβαλών* Cobetus 16 *ὄπισθε* U m. pr., M 18 *ἱκανὰ* P 19 *ἢ μηδὲ* ex coniectura posui, *εἰ μήγε* libri *ἤθελον* M *ἀλλ'* PH 21 *οἱ αὐτόθεν παῖδεσ* libri, corr. Geelius 22 *ἐκόμησεν* P 24 *σφρυγῶντασ* P *φύλλα* P 25 *ὑποβάλλουσα* UBM 26 *συνηκολούθη* PU m. pr. 28 *ἐν* om. U (mrg. *γρ. ἐν ξυλ.*) 29 *καὶ τὴν θυγατέρα* secl. Selden. 30 *παρὰ* a correctore (excepto *π*) U

καὶ εἶπεν, Ἰδοῦ τὸ ἱερεῖον, ὃ οὗτος πάλαι ἔτρεφεν εἰς τοὺς γάμους,
καὶ τἄλλα τὰ παρ' ἡμῶν ἕτοιμά ἐστι, καὶ ἄλφιτα καὶ ἄλευρα πε-
ποίηται· μόνον ἴσως οἰναρίου προσδεησόμεθα· καὶ τοῦτο οὐ χα-
77 λεπὸν ἐκ τῆς κώμης λαβεῖν. παρειστήκει δὲ αὐτῇ πλησίον ὁ υἱὸς
πρὸς τὸν κηδεστὴν ἀποβλέπων. καὶ ὃς μειδιάσας εἶπεν, Οὗτος,
ἔφη, ἐστὶν ὁ ἐπέχων· ἴσως γὰρ ἔτι βούλεται πιᾶναι τὴν ὗν. καὶ
τὸ μειράκιον, Αὕτη μέν, εἶπεν, ὑπὸ τοῦ λίπους διαρραγήσεται.
78 κἀγὼ βουλόμενος αὐτῷ βοηθῆσαι, Ὅρα, ἔφην, μὴ ἕως πιαίνεται ἡ
ὗς οὗτος ὑμῖν λεπτὸς γένηται. ἡ δὲ μήτηρ, Ἀληθῶς, εἶπεν, ὁ ξε-
νος λέγει, ἐπεὶ καὶ νῦν λεπτότερος αὑτοῦ γέγονε· καὶ πρῴην ᾐ-
σθόμην τῆς νυκτὸς αὐτὸν ἐγρηγορότα καὶ προελθόντα ἔξω τῆς σκη-
79 νῆς. Οἱ κύνες, ἔφη, ὑλάκτουν, καὶ ἐξῆλθον ὀψόμενος. Οὐ σύ γε,
εἶπεν, ἀλλὰ περιεπάτεις ἀλύων. μὴ οὖν πλείω χρόνον ἐῶμεν ἀνιᾶ-
σθαι αὐτόν. καὶ περιβαλοῦσα ἐφίλησε τὴν μητέρα τῆς κόρης. ἡ
δὲ πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς, Ποιῶμεν, εἶπεν, ὡς θέλουσι. καὶ
ἔδοξε ταῦτα, καὶ εἶπον, Εἰς τρίτην ποιῶμεν τοὺς γάμους. παρ-
80 εκάλουν δὲ κἀμὲ προσμεῖναι τὴν ἡμέραν. κἀγὼ προσέμεινα οὐκ
ἀηδῶς, ἐνθυμούμενος ἅμα τῶν πλουσίων ὁποῖά ἐστι τά τε ἄλλα
καὶ τὰ περὶ τοὺς γάμους, προμνηστριῶν τε πέρι καὶ ἐξετάσεων
οὐσιῶν τε καὶ γένους, προικῶν τε καὶ ἕδνων καὶ ὑποσχέσεων καὶ
ἀπατῶν, ὁμολογιῶν τε καὶ συγγραφῶν, καὶ τελευταῖον πολλάκις ἐν
αὐτοῖς τοῖς γάμοις λοιδοριῶν καὶ ἀπεχθειῶν.
81 ἅπαντα δὴ τοῦτον τὸν λόγον διῆλθον οὐκ ἄλλως οὐδ' ὡς τάχ' (115
ἂν δόξαιμί τισιν, ἀδολεσχεῖν βουλόμενος, ἀλλ' οὗπερ ἐξ ἀρχῆς ὑπε-
θέμην βίου καὶ τῆς τῶν πενήτων διαγωγῆς παράδειγμα ἐκτιθείς,
ὃ αὐτὸς ἠπιστάμην, τῷ βουλομένῳ θεάσασθαι λόγων τε καὶ ἔργων
καὶ κοινωνιῶν τῶν πρὸς ἀλλήλους, εἴ τι τῶν πλουσίων ἐλαττοῦνται
διὰ τὴν πενίαν πρὸς τὸ ζῆν εὐσχημόνως καὶ κατὰ φύσιν ἢ τῷ
82 παντὶ πλέον ἔχουσιν. καὶ δῆτα καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου σκοπῶν,
εἰ κατ' ἀλήθειαν ἀπόρως αὐτοῖς ἔχει τὰ πρὸς τοὺς ξένους, ὡς
μήτε ὑποδέξασθαί ποτε δύνασθαι μήτε ἐπαρκέσαι δεομένῳ τινί,
οὐδαμῇ πω τοιοῦτον εὑρίσκω τὸ τῆς ξενίας, ἀλλὰ καὶ πῦρ ἐναύον-
τας προθυμότερον τῶν πλουσίων καὶ ὁδῶν ἀπροφασίστους ἡγε-

---

2 τὰ παρ' ἡμῖν libri, corr. Emp. ἕτοιμά εἰσι τὰ H (om. καὶ) ἄλευρα καὶ ἄλφιτα PH 4 πλησίον οὗτοσ πρὸσ τὸν libri, corr. Emp. 8 πιαίνεται ὗσ (om. ἡ) P 9 ἡμῖν U 10 καὶ prius om. H (add. a correctore) γέγονεν UB 13 εἶπον PH 14 περιλαβοῦσα PH 22 λυδοριῶν P 23 διόπερ καὶ ἅπαντα UB δὲ pro δὴ PH οὐδὲ HP 27 κεινωνιῶν P εἴγε δὴ (sed εἴ a m. sec.) U οἵγε δὴ B σιγὴ M ἐλατοῦνται P 29 ἔχουσι PH 30 εἰ καὶ κατ' UBM cf. El. 425 32 πω om. UB οὐδαμῇ τὸ M τοιοῦτο U m. pr., BM

μόνας· ἐπεί τοι τὰ τοιαῦτα καὶ αἰσχύνοιντο ἄν· πολλάκις δὲ καὶ
μεταδιδόντας ὧν ἔχουσιν ἑτοιμότερον· οὐ γὰρ δὴ ναυαγῷ τις δώσει
ἐκείνων οὔτε τὸ τῆς γυναικὸς ἁλουργὲς ἢ τὸ τῆς θυγατρὸς οὔτε
πολὺ ἧττον τούτου φόρημα, τῶν χλαινῶν τινα ἢ χιτώνων, μυρία
ἔχοντες, ἀλλ' οὐδὲ τῶν οἰκετῶν οὐδενὸς ἱμάτιον. δηλοῖ δὲ καὶ 83
τοῦτο Ὅμηρος· τὸν μὲν γὰρ Εὔμαιον πεποίηκε δοῦλον καὶ πένητα
ὅμως τὸν Ὀδυσσέα καλῶς ὑποδεχόμενον καὶ τροφῇ καὶ κοίτῃ· τοὺς
δὲ μνηστῆρας ὑπὸ πλούτου καὶ ὕβρεως οὐ πάνυ ῥᾳδίως αὐτῷ με-
ταδιδόντας οὐδὲ τῶν ἀλλοτρίων, ὥς που καὶ αὐτὸς πεποίηται λέγων
πρὸς τὸν Ἀντίνουν, ὀνειδίζων τὴν ἀνελευθερίαν,

οὐ σύγ' ἂν ἐξ οἴκου σῷ ἐπιστάτῃ οὐδ' ἅλα δοίης,
ὃς νῦν ἀλλοτρίοισι παρήμενος οὔτι μοι ἔτλης
σίτου ἀπάρξασθαι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων.

καὶ τούτους μὲν ἔστω διὰ τὴν ἄλλην πονηρίαν εἶναι τοιούτους· 84
ἀλλ' οὐδὲ τὴν Πηνελόπην, καίτοι χρηστὴν οὖσαν καὶ σφόδρα ἡδέως
διαλεγομένην πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ ἀνδρὸς πεπυσμένην, οὐδὲ
ταύτην φησὶν ἱμάτιον αὐτῷ δοῦναι γυμνῷ παρακαθημένῳ, ἀλλ' ἢ
μόνον ἐπαγγέλλεσθαι, ἂν ἄρα φανῇ ἀληθεύων περὶ τοῦ Ὀδυσσέως,
ὅτι ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἥξοι, καὶ ὕστερον, ἐπειδὴ τὸ τόξον ᾔτει, τῶν 85
μνηστήρων, οὐ δυναμένων ἐντεῖναι, χαλεπαινόντων ἐκείνῳ, ὅτι ἠξίου
πρὸς αὐτοὺς ἁμιλλᾶσθαι περὶ ἀρετῆς, ἀξιοῖ δοθῆναι αὐτῷ· οὐ γὰρ
δὴ περὶ τοῦ γάμου γε εἶναι κἀκείνῳ τὸν λόγον, ἀλλ' ἐὰν τύχῃ ἐπι-
τείνας καὶ διαβαλὼν διὰ τῶν πελέκεων, ἐπαγγέλλεται αὐτῷ δώσειν
χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ ὑποδήματα· ὡς δέον αὐτὸν τὸ Εὐρύτου 86
τόξον ἐντεῖναι καὶ τοσούτοις νεανίσκοις ἐχθρὸν γενέσθαι, τυχὸν
δὲ καὶ ἀπολέσθαι παραχρῆμα ὑπ' αὐτῶν, εἰ μέλλει τυγχάνειν ἐξω-
μίδος καὶ ὑποδημάτων, ἢ τὸν Ὀδυσσέα, εἴκοσιν ἐτῶν οὐδαμοῦ πε-
φηνότα, ἥκοντα ἀποδεῖξαι, καὶ ταῦτα ἐν ἡμέραις ῥηταῖς· εἰ δὲ μή,
ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀπιέναι ῥάκεσι παρὰ τῆς σώφρονος καὶ ἀγαθῆς
Ἰκαρίου θυγατρὸς βασιλίδος. σχεδὸν δὲ καὶ ὁ Τηλέμαχος τοι- 87
αῦτα ἕτερα πρὸς τὸν συβώτην λέγει περὶ αὐτοῦ, κελεύων αὐτὸν εἰς

---

1 αἰσχύνοντο P 2 ναβαγῷ P 3 ἀλλουργὲσ P οὐδὲ πολὺ libri, corr. Geelius 8 μεταδόντασ P 9 ὥσπερ H 10 ὀνειδίζοντα τὴν ἐλευθερίαν PH m. pr. (nunc vulg.) ὀνειδίζων τὴν ἐλευθερίαν M 11 οἴκου σου (corrector σῷ) H οἴκου οὐ σῷ P cf. Od. 17, 457 18 ἀληθεύον U Od. 17, 549 cf. 19, 307 19 ἥξει (ει ex οι mut.) H 20 ἐπιτεῖνον P ἐπιτεῖναι ceteri, corr. Cobetus ἐκείνων U 21 ἀμηλᾶσθαι P Od. 21, 314 sq. 338 sq. 22 γάμου γε B γάμου τε M γάμου // (ras. 2 liter.) U, γε om. PH τύχῃ ἐπίτινασ P 24 ὡσ δὲ αὐτὸν U m. pr., B τὸ εὐρὺ τοῦτο τόξον UB 25 τόξον om. H (τὸ τόξον corrector) 26 μέλει P 27 εἴκοσι PU m. pr. οὐδαμῇ PH 28 ἥκοντα om. P 29 ῥάκεσι ταῦτα περὶ τῆσ UB

τὴν πόλιν πέμπειν τὴν ταχίστην πτωχεύσοντα ἐκεῖ, καὶ μὴ πλείους
ἡμέρας τρέφειν ἐν τῷ σταθμῷ· καὶ γὰρ εἰ ξυνέκειτο αὐτοῖς ταῦτα,
ἀλλ' ὅ γε συβώτης οὐ θαυμάζει τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀπανθρωπίαν,
88 ὡς ἔθους δὴ ὄντος οὕτως ἀκριβῶς καὶ ἀνελευθέρως πράττειν τὰ
περὶ τοὺς ξένους τοὺς πένητας, μόνους δὲ τοὺς πλουσίους ὑποδέ-
χεσθαι φιλοφρόνως ξενίοις καὶ δώροις, παρ' ὧν δῆλον ὅτι καὶ
αὐτοὶ προσεδόκων τῶν ἴσων ἂν τυχεῖν, ὁποῖα σχεδὸν καὶ τὰ τῶν
89 νῦν ἐστι φιλανθρωπίας τε πέρι καὶ προαιρέσεως. αἱ γὰρ δὴ δο-
κοῦσαι φιλοφρονήσεις καὶ χάριτες, ἐὰν σκοπῇ τις ὀρθῶς, οὐδὲν
διαφέρουσιν ἐράνων καὶ δανείων, ἐπὶ τόκῳ συχνῷ καὶ ταῦτα ὡς
τὸ πολὺ γιγνόμενα, εἰ μὴ νὴ Δί' ὑπερβάλλει τὰ νῦν τὰ πρότερον,
90 ὥσπερ ἐν τῇ ἄλλῃ ξυμπάσῃ κακίᾳ. ἔχω γε μὴν εἰπεῖν καὶ
περὶ τῶν Φαιάκων καὶ τῆς ἐκείνων φιλανθρωπίας, εἴ τῳ δοκοῦσιν (11
οὗτοι οὐκ ἀγεννῶς οὐδ' ἀναξίως τοῦ πλούτου προσενεχθῆναι τῷ
Ὀδυσσεῖ, μεθ' οἵας μάλιστα διανοίας καὶ δι' ἃς αἰτίας προυτρά-
πησαν ἀφθόνως καὶ μεγαλοπρεπῶς χαρίζεσθαι. ἀλλὰ γὰρ πολὺ
91 πλείω τῶν ἱκανῶν καὶ τὰ νῦν ὑπὲρ τούτων εἰρημένα. δῆλόν
γε μὴν ὡς ὁ πλοῦτος οὔτε πρὸς ξένους οὔτε ἄλλως μέγα τι συμ-
βάλλεται τοῖς κεκτημένοις, ἀλλὰ τοὐναντίον γλίσχρους καὶ φει-
δωλοὺς ὡς τὸ πολὺ μᾶλλον τῆς πενίας ἀποτελεῖν πέφυκεν. οὐδὲ
γάρ, εἴ τις αὖ τῶν πλουσίων, εἷς που τάχα ἐν μυρίοις, δαψιλὴς
καὶ μεγαλόφρων τὸν τρόπον εὑρεθείη, τοῦτο ἱκανῶς δείκνυσι τὸ
μὴ οὐχὶ τοὺς πολλοὺς χείρους περὶ ταῦτα γίγνεσθαι τῶν ἀπορωτέ-
92 ρων. ἀνδρὶ δὲ πένητι μὴ φαύλῳ τὴν φύσιν ἀρκεῖ τὰ παρόντα
καὶ τὸ σῶμα μετρίως ἀσθενήσαντι, τοιούτου ποτὲ νοσήματος ξυμ-
βάντος οἷάπερ εἴωθε γίγνεσθαι τοῖς οὐκ ἀργοῖς ἑκάστοτε ἐμπιμ-
πλαμένοις, ἀνακτήσασθαι, καὶ ξένοις ἐλθοῦσι δοῦναι προσφιλῆ
ξένια, χωρὶς ὑποψίας παρ' ἑκόντων διδόμενα ἀλύπως, οὐκ ἴσως
93 ἀργυροῦς κρατῆρας ἢ ποικίλους πέπλους ἢ τέθριππον, τὰ Ἑλένης
καὶ Μενέλεω Τηλεμάχῳ δῶρα. οὐδὲ γὰρ τοιούτους ὑποδέχοιντ'
ἄν, ὡς εἰκός, ξένους, σατράπας ἢ βασιλέας, εἰ μή γε πάνυ σώ-
φρονας καὶ ἀγαθούς, οἷς οὐδὲν ἐνδεὲς μετὰ φιλίας γιγνόμενον.

---

1 Od. 17, 10 sq. 2 ἐν αὐτῷ P (αὐ- nunc elitum) 4 ἔθοσ U m. pr., B ὄντωσ P οὕτωσ om. P ἀνελεύθεροσ P 8 τε om. P 10 διαφέρουσι P 11 νὴ δία H τοῖσ πρότερον UB τοὺσ πρότερον M τὰ τοῖσ πρότερον H (corr. H del. τὰ, idem τὰ supra τοῖς adscr.) τοῖσ πρότερον P (ἁ supra τοῖσ) 14 αὐτῷ τῷ PH 19 φιδωλοὺσ P 23 γίνεσθαι P 26 εἰώθει H ἀργοῖσ οὐδὲ U H m. sec. ἐμπιπλαμένοισ PH 29 ἢ τὰ Ἑλένησ libri, ἢ del. Geelius Od. 4, 590. 615 30 Μενελάου H οὐ γὰρ PH ὑποδέχοιτ' ἂν U m. pr. (-οιντ' corrector) ὑποδέχοιτο ἂν BM τοιούτοισ P τοιούτους (superscr. -οις) H

ἀκολάστους δὲ καὶ τυραννικοὺς οὔτ' ἂν οἶμαι δύναιντο θεραπεύειν ἱκανῶς ξένους οὔτ' ἂν ἴσως προσδέοιντο τοιαύτης ξενίας. οὐδὲ 94
γὰρ τῷ Μενέλεῳ δήπουθεν ἀπέβη πρὸς τὸ λῷον, ὅτι ἠδύνατο δέξασθαι τὸν πλουσιώτατον ἐκ τῆς Ἀσίας ξένον, ἄλλος δὲ οὐδεὶς ἱκανὸς ἦν ἐν τῇ Σπάρτῃ τὸν Πριάμου τοῦ βασιλέως υἱὸν ὑποδέξασθαι. τοιγάρτοι ἐρημώσας αὐτοῦ τὴν οἰκίαν καὶ πρὸς τοῖς χρήμασι 95
τὴν γυναῖκα προσλαβών, τὴν δὲ θυγατέρα ὀρφανὴν τῆς μητρὸς ἐάσας, ᾤχετο ἀποπλέων. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Μενέλαος χρόνον μὲν πολὺν ἐφθείρετο πανταχόσε τῆς Ἑλλάδος, ὀδυρόμενος τὰς αὐτοῦ συμφοράς, δεόμενος ἑκάστου τῶν βασιλέων ἐπαμῦναι. ἠναγκάσθη δὲ ἱκετεῦσαι καὶ τὸν ἀδελφόν, ὅπως ἐπιδῷ τὴν θυγατέρα σφαγησομένην ἐν Αὐλίδι. δέκα δὲ ἔτη καθῆστο πολεμῶν ἐν Τροίᾳ, 96
πάλιν ἐκεῖ κολακεύων τοὺς ἡγεμόνας τοῦ στρατοῦ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφός· εἰ δὲ μή, ὠργίζοντο καὶ ἠπείλουν ἑκάστοτε ἀποπλεύσεσθαι· καὶ πολλοὺς πόνους καὶ κινδύνους ἀμηχάνους ὑπομένων, ὕστερον δὲ ἠλᾶτο καὶ οὐχ οἷός τ' ἦν δίχα μυρίων κακῶν οἴκαδ' ἀφικέσθαι. ἆρ' οὖν οὐ σφόδρα ἄξιον ἄγασθαι τοῦ πλούτου κατὰ 97
τὸν ποιητὴν καὶ τῷ ὄντι ζηλωτὸν ὑπολαβεῖν, ὃ φησιν αὐτοῦ μέγιστον εἶναι ἀγαθόν, τὸ δοῦναι ξένοις, καὶ ἐάν ποτέ τινες ἔλθωσι τρυφῶντες ἐπὶ τὴν οἰκίαν, μὴ ἀδύνατον γενέσθαι παρασχεῖν κατάλυσιν καὶ προθεῖναι ξένια, οἷς ἂν ἐκεῖνοι μάλιστα ἥδοιντο; λέγομεν δὲ ταῦτα μεμνημένοι τῶν ποιητῶν, οὐκ ἄλλως ἀντι- 98
παρεξάγοντες ἐκείνοις οὐδὲ τῆς δόξης ζηλοτυποῦντες, ἣν ἀπὸ τῶν ποιημάτων ἐκτήσαντο ἐπὶ σοφίᾳ· οὐ τούτων ἕνεκα, φιλοτιμούμενοι ἐξελέγχειν αὐτούς, ἀλλὰ παρ' ἐκείνοις μάλιστα εὑρήσειν ἡγούμενοι τὴν τῶν πολλῶν διάνοιαν, [ἃ δὴ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐδόκει] περί τε πλούτου καὶ τῶν ἄλλων, ἃ θαυμάζουσι, καὶ τί μέγιστον οἴονταί σφισι γενέσθαι ἂν ἀφ' ἑκάστου τῶν τοιούτων. δῆλον 99
γὰρ ὅτι μὴ συμφωνοῦντος αὐτοῖς τοῦ ποιήματος μηδὲ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντος οὐκ ἂν οὕτω σφόδρα ἐφίλουν οὐδὲ ἐπῄνουν ὡς σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς [γενέσθαι] καὶ τἀληθῆ λέγοντας. ἐπεὶ οὖν 100
οὐκ ἔστιν ἕκαστον ἀπολαμβάνοντα ἐλέγχειν τοῦ πλήθους, οὐδ' ἀνε-

1 δύναιτο U m. pr., BM (in H quoque ν a correctore) 3 Μενελάῳ PH λώϊον PHM ἐδύνατο UB 9 ἑλάδοσ P 11 σφαγισομένην P 12 κάθητο PH καθῆτο M 13 πάλην P 16 διὰ μυρίων libri, corr. Emperius 17 ἆρ' οὐ UBM om. οὖν πλούτου καὶ τὸν ποιητὴν libri (H: πλού- τὸν ποιητὴν του καὶ τῷ ὄντι) corr. Emperius 18 ὅ ex coni. scripsi, libri ὅς 19 εἶναι om. UB 23 ζηλωτυποῦντεσ P 24 ἐκτίσαντο BM 26 ἃ δὴ — ἐδόκει del. Emp. 27 καίτοι U (mrg. κ' τί) 28 ἐφ' ἑκάστου libri, corr. Selden. 30 οὔτωσ PH 31 γενέσθαι del. Reiske

ρωτᾶν ἅπαντας ἐν μέρει, Τί γὰρ σύ, ὦ ἄνθρωπε, δέδοικας τὴν
πενίαν οὕτως πάνυ, τὸν δὲ πλοῦτον ὑπερτιμᾷς, τί δ' αὖ σὺ ἐλπί-
ζεις κερδανεῖν μέγιστον, ἂν τύχῃς πλουτήσας ἢ νὴ Δία ἔμπορος
γενόμενος ἢ καὶ βασιλεύσας; (ἀμήχανον γὰρ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ
101 οὐδαμῶς ἀνυστόν) οὕτως οὖν ἐπὶ τοὺς προφήτας αὐτῶν καὶ συν-
ηγόρους, τοὺς ποιητάς, ἐξ ἀνάγκης ἴμεν, ὡς ἐκεῖ φανερὰς καὶ μέ-
τροις κατακεκλειμένας εὑρήσοντες τὰς τῶν πολλῶν δόξας· καὶ δῆτα
102 οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν ἀποτυγχάνειν. τοῦτο δὲ σύνηθές δήπου καὶ
τοῖς σοφωτέροις, ὃ νῦν ἡμεῖς ποιοῦμεν· ἐπεὶ καὶ αὐτοῖς τούτοις (III
τοῖς ἔπεσιν ἀντείρηκε τῶν πάνυ φιλοσόφων τις, ὃν οὐδείς, ἐμοὶ
δοκεῖν, φαίη ἄν ποτε φιλονικοῦντα τούτοις τε ἀντειρηκέναι καὶ
τοῖς ὑπὸ Σοφοκλέους εἰς τὸν πλοῦτον εἰρημένοις, ἐκείνοις μὲν ἐπ'
ὀλίγον, τοῖς δὲ τοῦ Σοφοκλέους ἐπὶ πλέον, οὐ μήν, ὥσπερ νῦν ἡ-
μεῖς, διὰ μακρῶν, ἅτε οὐ παραχρῆμα κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν δι-
εξιών, ἀλλ' ἐν βίβλοις γράφων.
103 γεωργικοῦ μὲν δὴ πέρι καὶ κυνηγετικοῦ τε καὶ ποιμενικοῦ βίου
τάδε πλείω διατριβὴν ἴσως παρασχόντα τοῦ μετρίου λελέχθω, προ-
θυμουμένων ἡμῶν ἀμηγέπῃ δεῖξαι πενίαν ὡς οὐκ ἄπορον χρῆμα
βίου καὶ ζωῆς πρεπούσης ἀνδράσιν ἐλευθέροις αὐτουργεῖν ἐθέλου-
σιν, ἀλλ' ἐπὶ κρείττω πολὺ καὶ συμφορώτερα ἔργα καὶ πράξεις
ἄγον καὶ μᾶλλον κατὰ φύσιν ἢ ἐφ' οἷα ὁ πλοῦτος εἴωθε τοὺς πολ-
104 λοὺς προτρέπειν. εἶεν δή, περὶ τῶν ἐν ἄστει καὶ κατὰ πόλιν
πενήτων σκεπτέον ἂν εἴη τοῦ βίου καὶ τῶν ἐργασιῶν, πῶς ἂν μά-
λιστα διάγοντες καὶ ποῖ' ἄττα μεταχειριζόμενοι δυνήσονται μὴ
κακῶς ζῆν μηδὲ φαυλότερον τῶν δανειζόντων ἐπὶ τόκοις συχνοῖς,
εὖ μάλ' ἐπισταμένων τὸν ἡμερῶν τε καὶ μηνῶν ἀριθμόν, καὶ τῶν
συνοικίας τε μεγάλας καὶ ναῦς κεκτημένων καὶ ἀνδράποδα πολλά·
105 μήποτε σπάνια ᾖ τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν ἔργα τοῖς τοιούτοις, ἀφορ-
μῆς τε ἔξωθεν προσδεόμενα, ὅταν οἰκεῖν τε μισθοῦ δέῃ καὶ τἆλλ'
ἔχειν ὠνουμένους, οὐ μόνον ἱμάτια καὶ σκεύη καὶ σῖτον, ἀλλὰ καὶ
ξύλα, τῆς γε καθ' ἡμέραν χρείας ἕνεκα τοῦ πυρός, κἂν φρυγάνων

2 οὕτω UB τί δ' αὖ ἄσυλόν τινα UBM (scil. ἄλον τινα superscr. erat) 4 δὴ om. UB τοιοῦτο UBM 5 οὕτωσ ἂν libri, corr. Reiske καὶ τοὺσ συνηγόρουσ libri, excepto B 6 ἴμεν ex coni. posui, ἴωμεν libri φανερὰσ καὶ ἀμέτρο̊σ P 7 κατακεκλιμέναϲ M κατακεκλεισμέναϲ UBH 9 σοφοτέροισ P ὑμεῖσ H τούτοισ om. M 10 πένησιν pro ἔπεσιν PH ἀντείρηκεν U Cleanthem dicit cf. Plut. quom. adul. poët. aud. 33 c 11 φιλονεικοῦντα libri 13 τοὺσ pro τοῦ P 14 παραχρῆμα ex coni. scripsi, πρὸσ τὸ χρῆμα libri 16 γεωργικῶν P 21 ἄγοντα μᾶλλον libri, corr. Reiske εἴωθεν U 27 μεγάλασ τε (hoc ordine) PW 29 μισθῷ PW τἄλλα UB 31 τῆσ τε PW καὶ UBM m. pr.

δέη ποτὲ ἢ φύλλων ἢ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν πάνυ φαύλων, δίχα δὲ 106
ὕδατος τὰ ἄλλα σύμπαντα ἀναγκάζωνται λαμβάνειν, τιμὴν κατατι-
θέντες, ἅτε πάντων κατακλειομένων καὶ μηδενὸς ἐν μέσῳ φαινο-
μένου πλήν γε οἶμαι τῶν ἐπὶ πράσει πολλῶν καὶ τιμίων. τάχα
γὰρ φανεῖται χαλεπὸν τοιούτῳ βίῳ διαρκεῖν μηδὲν ἄλλο κτῆμα ἔξω
20 M) τοῦ σώματος κεκτημένους, ἄλλως τε ὅταν μὴ τὸ τυχὸν ἔργον μηδὲ
πάνθ' ὁμοίως συμβουλεύωμεν αὐτοῖς, ὅθεν ἔστι κερδᾶναι· ὥστε 107
ἴσως ἀναγκασθησόμεθα ἐκβαλεῖν ἐκ τῶν πόλεων τῷ λόγῳ τοὺς
κομψοὺς πένητας, ἵνα παρέχωμεν τῷ ὄντι καθ' Ὅμηρον τὰς πόλεις
εὖ ναιεταώσας, ὑπὸ μόνων τῶν μακαρίων οἰκουμένας, ἐντὸς δὲ
τείχους οὐδένα ἐάσομεν, ὡς ἔοικεν, ἐλεύθερον ἐργάτην. ἀλλὰ τοὺς
τοιούτους ἅπαντας τί δράσομεν; ἢ διασπείραντες ἐν τῇ χώρᾳ κατ-
οικιοῦμεν, καθάπερ Ἀθηναίους φασὶ νέμεσθαι καθ' ὅλην τὴν
Ἀττικὴν τὸ παλαιόν, καὶ πάλιν ὕστερον τυραννήσαντος Πεισι-
στράτου; οὔκουν οὐδὲ ἐκείνοις ἀξύμφορος ἡ τοιαύτη δίαιτα ἐγένετο, 108
οὐδὲ ἀγεννεῖς ἤνεγκε φύσεις πολιτῶν, ἀλλὰ τῷ παντὶ βελτίους καὶ
σωφρονεστέρους τῶν ἐν ἄστει τρεφομένων ὕστερον ἐκκλησιαστῶν
καὶ δικαστῶν καὶ γραμματέων, ἀργῶν ἅμα καὶ βαναύσων. οὔκουν
ὁ κίνδυνος μέγας οὐδὲ χαλεπός, εἰ πάντες οὗτοι καὶ πάντα τρόπον
ἄγροικοι ἔσονται· οἶμαι δ' ὅμως αὐτοὺς οὐκ ἀπορήσειν οὐδὲ ἐν
ἄστει τροφῆς.

ἀλλὰ ἴδωμεν πόσα καὶ ἅττα πράττοντες ἐπιεικῶς ἡμῖν διά- 109
ξουσιν, ἵνα μὴ πολλάκις ἀναγκασθῶσιν ἀργοὶ καθήμενοι πρός τι
τῶν φαύλων τραπῆναι. αἱ μὲν δὴ σύμπασαι κατὰ πόλιν ἐργασίαι
καὶ τέχναι πολλαὶ καὶ παντοδαπαί, σφόδρα τε λυσιτελεῖς ἔνιαι
τοῖς χρωμένοις, ἐάν τις τὸ λυσιτελὲς σκοπῇ πρὸς ἀργύριον. ὀνο- 110
μάσαι δὲ αὐτὰς πάσας κατὰ μέρος οὐ ῥᾴδιον διὰ τὸ πλῆθος καὶ
τὴν ἀτοπίαν οὐχ ἧττον. οὐκοῦν ὧδε εἰρήσθω περὶ αὐτῶν ἐν βραχεῖ
ψόγος τε καὶ ἔπαινος. ὅσαι μὲν σώματι βλαβεραὶ πρὸς ὑγίειαν
ἢ πρὸς ἰσχὺν τὴν ἱκανὴν δι' ἀργίαν τε καὶ ἑδραιότητα ἢ ψυχῇ
ἀσχημοσύνην τε καὶ ἀνελευθερίαν ἐντίκτουσαι ἢ ἄλλως ἀχρεῖοι καὶ
πρὸς οὐδὲν ὄφελός εἰσιν εὑρημέναι δι' ἀβελτερίαν τε καὶ τρυφὴν

---

1 ποτὲ καὶ φύλλων B Ven. 2 ἀναγκάζονται libri, corr. Reiske 3 φαινομένων P (mrg. φαινομένου) 4 τάχα γὰρ ἂν libri, ἂν seclusit Dind. 6 ὅταν om. UB 8 ἐκ om. UB 9 ἵνα μὴ UBM 11 τοῦ τείχουσ UM οὐδέν UBM ἐάσωμεν UBM 13 φασὶ om. UBM 14 τυρανήσομεν P (?) 15 τοιαύτη om. U 17 σοφρονεστέρουσ P 18 ἀργῶν Herwerden ἀστῶν PW, αὐτῶν ceteri, ναυτῶν Emperius 28 ἐν βραχεῖ om. P (sed add. corrector) 29 σώματοσ P ὑγείαν libri 30 ψυχῆσ libri, corr. Wil. 31 ἐντίκτουσαι Wil., ἐντίκτουσι libri

τῶν πόλεων, ἅς γε τὴν ἀρχὴν μήτε τέχνας μήτε ἐργασίας τό γε
ὀρθὸν καλεῖν· οὐ γὰρ ἄν ποτε Ἡσίοδος σοφὸς ὢν ἐπήνεσεν ὁμοίως
πᾶν ἔργον, εἴ τι τῶν πονηρῶν ἢ τῶν αἰσχρῶν ἠξίου ταύτης τῆς
111 προσηγορίας· οἷς μὲν ἄν τις προσῇ τούτων τῶν βλαβῶν καὶ (12
ἡτισοῦν, μηδένα ἅπτεσθαι τῶν ἐλευθέρων τε καὶ ἐπιεικῶν μηδὲ
ἐπίστασθαι μήτε αὐτὸν μήτε παῖδας τοὺς αὑτοῦ διδάσκειν, ὡς
οὔτε καθ' Ἡσίοδον οὔτε καθ' ἡμᾶς ἐργάτην ἐσόμενον, ἄν τι με-
ταχειρίζηται τοιοῦτον, ἀλλὰ ἀργίας τε ἅμα καὶ αἰσχροκερδείας ἀνε-
λεύθερον ἕξοντα ὄνειδος, βάναυσον καὶ ἀχρεῖον καὶ πονηρὸν ἁπλῶς
112 ὀνομαζόμενον. ὅσα δὲ αὖ μήτε ἀπρεπῆ τοῖς μετιοῦσι μοχθηρίαν
τε μηδεμίαν ἐμποιοῦντα τῇ ψυχῇ μήτε νοσώδη τῶν τε ἄλλων νο-
σημάτων καὶ δῆτα ἀσθενείας τε καὶ ὄκνου καὶ μαλακίας διὰ πολ-
λὴν ἡσυχίαν ἐγγιγνομένης ἐν τῷ σώματι, καὶ μὴν χρείαν γε ἱκανὴν
113 παρέχοντα πρὸς τὸν βίον, πάντα τὰ τοιαῦτα πράττοντες προθύ-
μως καὶ φιλοπόνως οὔποτ' ἂν ἐνδεεῖς ἔργου καὶ βίου γίγνοιντο,
οὐδ' ἂν ἀληθῆ τὴν ἐπίκλησιν παρέχοιεν τοῖς πλουσίοις καλεῖν αὐ-
τούς, ᾗπερ εἰώθασιν, ἀπόρους ὀνομάζοντες, τοὐναντίον μᾶλλον
ἐκείνων ὄντες πορισταὶ καὶ μηδενὸς ἀποροῦντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων.
114 φέρε οὖν μνησθῶμεν ἀφ' ἑκατέρου τοῦ γένους, εἰ καὶ μὴ πάνυ
ἀκριβῶς ἕκαστα φράζοντες, ἀλλ' ὡς τύπῳ γε κατιδεῖν, τὰ ποῖ'
ἄττα καὶ ὧν ἕνεκα οὐ προσιέμεθα, καὶ ποῖα θαρροῦντας ἐπιχειρεῖν
κελεύομεν, μηδὲν φροντίζοντας τῶν ἄλλως τὰ τοιαῦτα προφερόν-
των, οἷον εἰώθασι λοιδορούμενοι προφέρειν πολλάκις οὐ μόνον τὰς
αὑτῶν ἐργασίας, αἷς οὐδὲν ἄτοπον πρόσεστιν, ἀλλὰ καὶ τῶν γονέων,
ἄν τινος ἔριθος ἡ μήτηρ ἢ τρυγήτρια ἐξελθοῦσά ποτε ἢ μισθοῦ
τιτθεύσῃ παῖδα τῶν ὀρφανῶν ἢ πλουσίων ἢ ὁ πατὴρ διδάξῃ γράμ-
ματα ἢ παιδαγωγήσῃ· μηδὲν οὖν τοιοῦτον αἰσχυνομένους ὁμόσε
115 ἰέναι. οὐ γὰρ ἄλλως αὐτὰ ἐροῦσιν, ἂν λέγωσιν, ἢ ὡς σημεῖα πε-
νίας, πενίαν αὐτὴν λοιδοροῦντες δῆλον ὅτι καὶ προφέροντες ὡς

---

4 αἶσ μὲν οὖν UB καὶ εἴτισ οὖν UB 5 μηδ' UB 7 μεταχειρί-
ζεται UB 8 αἰσχροκερδίασ UBM 9 καὶ ἀχρεῖον — ὀνομαζόμενον om. U
10 ὅσ δ' αὖ PW μήτε ἀποτρέπει τοῖσ libri, corr. Reiske ἐπιοῦσι P
12 δὴ τὰσ pro δῆτα PW ὄκνουσ PW 13 καὶ μὴ UB 14 παρέχων PW
πράττοντασ UB 15 φιλοπόνως Dindorf φιλοφρόνωσ libri 17 ὀναμάζον-
τασ libri, corr. Casaub. 20 φέρ' οὖν UBM 21 τύπῳ τε libri, corr.
Reiske ποῖ' ἄττα Geelius (cf. Xen. Cyr. III, 3, 8), τοιαῦτα libri 23 φρον-
τίζοντεσ UB φροντίζειν τὰσ M προσφερόντων UM 24 προσφέρειν U
25 εὐεργεσίασ U τονέων P 26 ἔριθοσ ἢ μήτηρ ἢ τρυγήτρια P ἐξελθοῦσα
suspectum, latet coniunct. aor. in — εύσῃ (Wil.) 27 τιθεύσῃ U m. pr. 28 οὖν
τιοῦτον P 29 ὁμόσαι U ὀκόσε P 30 πενίαν om. P προσφέροντεσ UB

κακὸν δή τι καὶ δυστυχές, οὐ τῶν ἔργων οἰδέν. ὥστε ἐπειδὴ οὔ
φαμεν χεῖρον οὐδὲ δυστυχέστερον πλούτου πενίαν, τοῖς δὲ πολλοῖς
2 M) ἴσως καὶ ξυμφορώτερον, οὐδὲ τὸ ὄνειδος τοῦ ὀνείδους μᾶλλόν τι βα-
ρυντέον τοῦτ᾽ ἐκείνου. εἰ γάρ τοι δέοι μὴ ὀνομάζοντας τὸ πρᾶγμα, 116
ὃ ψέγουσι, τὰ καθ᾽ ἡμέραν συμβαίνοντα δι᾽ αὐτὸ βλασφημεῖν προ-
φέροντας, πολὺ πλείω ἂν ἔχοιεν καὶ τῷ ὄντι αἰσχρὰ διὰ πλοῦτον
γιγνόμενα, οὐχ ἥκιστα δὲ τὸ παρὰ τῷ Ἡσιόδῳ κεκριμένον ἐπονεί-
διστον προφέρειν, τὸ τῆς ἀργίας, λέγοντες, ὅτι σε, ὦ ἄνθρωπε,

οὔτε σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν οὔτ᾽ ἀροτῆρα,

καὶ ὅτι ἄλλως τὰς χεῖρας ἔχεις κατὰ τοὺς μνηστῆρας ἀτρίπτους καὶ
ἁπαλάς.

οὐκοῦν τόδε μὲν οἶμαι παντί τῳ δῆλον καὶ πολλάκις λεγόμενον 117
ἴσως ὅτι βαφεῖς μὲν καὶ μυρεψοὺς [καὶ βυρσοδέψας] σὺν κουρικῇ γυ-
ναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν, οὐ πολύ τι διαφερούσαις τὰ νῦν, καὶ ποικιλτικῇ
πάσῃ σχεδὸν οὐκ ἐσθῆτος μόνον, ἀλλὰ καὶ τριχῶν καὶ χρωτός, ἐγχούσῃ
καὶ ψιμυθίῳ καὶ πᾶσι φαρμάκοις μηχανωμένῃ ὥρας ψευδεῖς καὶ
νόθα εἴδωλα, ἔτι δὲ ἐν οἰκιῶν ὀροφαῖς καὶ τοίχοις καὶ ἐδάφει τὰ
μὲν χρώμασι, τὰ δὲ λίθοις, τὰ δὲ χρυσῷ, τὰ δ᾽ ἐλέφαντι ποικιλ-
λόντων, τὰ δὲ αὐτῶν τοίχων γλυφαῖς, τὸ μὲν ἄριστον μὴ παρα- 118
δέχεσθαι καθόλου τὰς πόλεις, τὸ δὲ * ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι λόγῳ
διορίσαι μηδένα ἂν τοιοῦτον γίγνεσθαι τῶν ἡμετέρων πενήτων, οἷς
πρὸς τοὺς πλουσίους ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα ὥσπερ χορῷ τὰ νῦν, οὐχ
ὑπὲρ εὐδαιμονίας προκειμένου τοῦ ἀγῶνος· οὐ γὰρ πενίᾳ τοῦτό γε
πρόκειται τὸ ἆθλον οὐδὲ αὖ πλούτῳ, μόνης δὲ ἀρετῆς ἐστιν ἐξαί-
ρετον· ἄλλως δὲ ὑπὲρ ἀγωγῆς τινος καὶ μετριότητος βίου. καὶ 119
τοίνυν οὐδ᾽ ὑποκριτὰς τραγικοὺς ἢ κωμικοὺς ἢ ⟨διὰ⟩ τινων μίμων
ἀκράτου γέλωτος δημιουργοὺς οὐδὲ ὀρχηστὰς οὐδὲ χορευτάς, πλήν

---

2 τοῖσ δὲ scripsi, οὐδὲ libri 3 καὶ ξυμφορώτερον scripsi, ἀξυμφορώτερον libri τοῦ ὀνείδουσ om. P βαρύτερον ὂν τοῦτ᾽ P 4 εἰ γάρ τῳ libri, corr. Pflugk δέοι Emp., δοκεῖ libri 5 ψέγουσιν U καθ᾽ ἡμέραν vulgo legitur post ὀνομάζοντασ v. 4, huc transp. Emp. ξυμβαίνοντα P διὰ τὸ libri, corr. Selden. προφέροντεσ P 6 ἔχοιεν πλέον libri, praeter P 8 λέγοντασ PBM φέροντασ U corr. Reiske 10 ἀτρέπτουσ P 13 καὶ βυρσοδέψασ seclusit Pflugk 14 πολί τι P διαφερούσασ libri, corr. Morellius 15 ἐσθῆτι BU χρωτὸσ καὶ τριχῶν (hoc ord.) U ἐπ᾽ ἐγχούσῃ UB ἐπεγχούσῃ M ἐπεχούσῃ PY corr. Casaub. 16 μηχαν. ὡσ ἄρα ψευδεῖσ libri, corr. Emp. μηχανομένῃ P ψευδῆ PY 19 τὰ δὲ αὖ τῶν libri praeter M τείχων P 20 ἡμῖν corruptum, ἱκανὸν Pflugk, ἀρκοῦν Kayser, ἐμὸν vel ἐφ᾽ ἡμῖν Emp. 21 ἂν τὸ τοιοῦτον PYB ἂν τὸ τοιοῦτο UM, τὸ secl. Reiske οἷσ Seld. ὡς libri 22 ἀγωνιζώμεθα P χωρῷ P 24 οὐδὲ ἦν (pro αὖ) P 26 οὐχ ὑποκριτὰσ P διὰ add. Reiske 27 ὀρχιστὰσ U

γε τῶν ἱερῶν χορῶν, ἀλλ' ⟨οὐκ⟩ ἐπί γε τοῖς Νιόβης ἢ Θυέστου πάθεσιν ᾄδοντας ἢ ὀρχουμένους, οὐδὲ κιθαρῳδοὺς οὐδὲ αὐλητὰς περὶ νίκης ἐν θεάτροις ἁμιλλωμένους, εἰ καί τινες τῶν ἐνδόξων πόλεων (123 ἐπὶ τούτοις ἡμῖν δυσχερῶς ἕξουσι, Σμύρνα καὶ Χίος, καὶ δῆτα σὺν ταύταις καὶ τὸ Ἄργος, ὡς τὴν Ὁμήρου τε καὶ Ἀγαμέμνονος δόξαν
120 οὐκ ἐώντων αὔξεσθαι τὸ γοῦν ἐφ' ἡμῖν· τυχὸν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι χαλεπανοῦσιν, ἀτιμάζεσθαι νομίζοντες τοὺς σφετέρους ποιητὰς τραγικοὺς καὶ κωμικούς, ὅταν τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν ἀφαιρώμεθα, μηδὲν ἀγαθὸν φάσκοντες ἐπιτηδεύειν. εἰκὸς δὲ ἀγανακτεῖν καὶ Θηβαίους, ὡς τῆς νίκης αὐτῶν ὑβριζομένης, ἣν προεκρίθησαν ὑπὸ
121 τῆς Ἑλλάδος νικᾶν ἐπ' αὐλητικῇ· ταύτην δὲ τὴν νίκην οὕτω σφόδρα ἠγάπησαν, ὥστε ἀναστάτου τῆς πόλεως αὐτοῖς γενομένης καὶ ἔτι νῦν σχεδὸν οὔσης πλὴν μικροῦ μέρους, τῆς Καδμείας [οἰκουμένης], τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὸς ἐφρόντισαν τῶν ἠφανισμένων ἀπὸ πολλῶν μὲν ἱερῶν, πολλῶν δὲ στηλῶν καὶ ἐπιγραφῶν, τὸν δὲ Ἑρμῆν ἀναζητήσαντες πάλιν ἀνώρθωσαν, ἐφ' ᾧ ἦν τὸ ἐπίγραμμα τὸ περὶ τῆς αὐλητικῆς,

Ἑλλὰς μὲν Θήβας νικᾶν προέκρινεν ἐν αὐλοῖς·

καὶ νῦν ἐπὶ μέσης τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς ἐν τοῦτο ἄγαλμα ἕστηκεν ἐν
122 τοῖς ἐρειπίοις· οὐ δὴ φοβηθέντες οὐδένα τούτων οὐδὲ τοὺς ἐπιτιμήσοντας ἡμῖν, ὡς τὰ σπουδαιότατα παρὰ τοῖς Ἕλλησι ψέγομεν, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα οὐκ αἰδημόνων οὐδὲ ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀποφαινόμενοι ἔργα, ὡς ἄλλα τε πολλὰ δυσχερῆ πρόσεστιν αὐτοῖς καὶ δὴ μέγιστον τὸ τῆς ἀναιδείας, τὸ μᾶλλον τοῦ δέοντος φρονεῖν τὸν ὄχλον, ὅπερ
123 [μέγιστον] θρασύνεσθαι καλεῖν ὀρθότερον. οὔκουν οὐδὲ κήρυκας ὠνίων οὐδὲ κλοπῶν ἢ δρασμῶν μήνυτρα προτιθέντας ἐν ὁδοῖς καὶ ἐν ἀγορᾷ φθεγγομένους μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας, οὐδὲ συμβολαίων καὶ προκλήσεων καὶ καθόλου τῶν περὶ δίκας καὶ ἐγκλήματα συγγραφεῖς, προσποιουμένους νόμιμον ἐμπειρίαν, οὐδὲ αὖ τοὺς σοφοὺς τε καὶ δεινοὺς δικορράφους τε καὶ συνηγόρους, μισθοῦ πᾶσιν ὁμοί-

---

1 οὐκ add. Reiske γε τῆσ PY 2 κιθαρῳδοὺσ ἢ αὐλητὰσ PY 3 ἁμιλλομένουσ P 4 ἔχουσι PY 5 τε om. U 6 ἐόντων U 7 χαλεπαίνουσιν PYM 8 ante τραγικοὺσ agnoscitur καὶ sub ras. in P καὶ κωμικοὺσ mrg. P 10 ὑπὲρ τῆσ libri, corr. Reiske ex Interpr. 12 αὐτῶν PY 13 καδμίασ UM; οἰκουμένης seclusit Wil. 18 προέκρινεν αὐλοῖσ (om. ἐν) PYM προὔκρινεν αὐλοῖσ UB corr. Casaub. 20 φοβηθέντασ UBM ἐπιτιμηθέντασ libri, corr. Reiske 21 τὰ παρὰ τοῖσ UB ἕλλησιν U ψεγόμενα πάντα PY (ψεγόμενα etiam B) 23 ἄλλα γε libri, corr. Reiske 24 φρονεῖν corruptum; fort. θαρρεῖν 25 μέγιστον seclusit Reiske 26 μήνυθρα UB προτιθέντεσ PY προστιθέντεσ M 27 συμβόλων libri, corr. Emp. 30 δικογράφουσ B

*ως ἐπαγγελλομένους βοηθήσειν, καὶ ἀδικοῦσι τὰ μέγιστα, καὶ ἀναι-
σχυντήσειν ὑπὲρ τῶν ἀλλοτρίων ἀδικημάτων καὶ σχετλιάσειν καὶ
βοήσεσθαι καὶ ἱκετεύσειν ὑπὲρ τῶν οὔτε φίλων οὔτε συγγενῶν σφίσιν
ὄντων, σφόδρα ἐντίμους καὶ λαμπροὺς ἐνίους εἶναι δοκοῦντας ἐν
τῇ πόλει, οὐδὲ τοιοῦτον οὐδένα ἀξιοῖμεν ἂν ἐκείνων γίγνεσθαι,
παραχωρεῖν δὲ ἑτέροις. χειροτέχνας μὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν τινας* 124
ἀνάγκη γενέσθαι, γλωσσοτέχνας δὲ καὶ δικοτέχνας οὐδεμία ἀνάγκη.

*τούτων δὲ τῶν εἰρημένων τε καὶ ῥηθησομένων εἴ τινα δοκεῖ
χρήσιμα ταῖς πόλεσιν, ὥσπερ [ταῖς] νῦν οἰκουμέναις, οἷον δὴ ἴσως
τὸ περὶ τὴν τῶν δικῶν ἀναγραφὴν καὶ τῶν συμβολαίων, τάχα δὲ
καὶ κηρυγμάτων ἐνίων, ὅπως ἂν ἢ ὑφ' ὧν γιγνόμενα ἥκιστα ἂν εἴη
βλαβερά, οὐ νῦν καιρός ἐστι διορίζειν. οὐ γὰρ πολιτείαν ἐν τῷ* 125
*παρόντι διατάττομεν, ὁποία τις ἂν ἡ ἀρίστη γένοιτο ἢ πολλῶν
ἀμείνων, ἀλλὰ περὶ πενίας προυθέμεθα εἰπεῖν ὡς οὐκ ἄπορα αὐτῇ
τὰ πράγματά ἐστιν, ἥπερ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς αὐτή τε εἶναι φευ-
κτὸν καὶ κακόν, ἀλλὰ μυρίας ἀφορμὰς πρὸς τὸ ζῆν παρέχει τοῖς αὐ-
τουργεῖν βουλομένοις οὔτε ἀσχήμονας οὔτε βλαβεράς. ἀπὸ γὰρ αὐτῆς* 126
*ἀρχῆς ταύτης τὰ περὶ γεωργίας καὶ θήρας προυτράπημεν προδιελ-
θεῖν ἐπὶ πλέον πρότερον, καὶ νῦν περὶ τῶν κατὰ ἄστυ ἐργασιῶν, τίνες
αὐτῶν πρέπουσαι καὶ ἀβλαβεῖς τοῖς μὴ κάκιστα βιωσομένοις καὶ τίνες
χείρους ἂν ἀποτελοῖεν τοὺς ἐπ' αὐτῶν. εἰ δὲ πολλὰ τῶν εἰρημέ-* 127
*νων καθόλου χρήσιμά ἐστι πρὸς πολιτείαν καὶ τὴν τοῦ προσήκον-
τος αἵρεσιν, ταύτῃ καὶ δικαιότερον συγγνώμην ἔχειν τοῦ μήκους
τῶν λόγων, ὅτι οὐ μάτην ἄλλως οὐδὲ περὶ ἄχρηστα πλανωμένῳ
πλείονες γεγόνασιν. ἡ γὰρ περὶ ἐργασιῶν καὶ τεχνῶν σκέψις καὶ
καθόλου περὶ βίου προσήκοντος ἢ μὴ τοῖς μετρίοις καὶ καθ' αὐ-
τὴν ἀξία πέφηνεν πολλῆς καὶ πάνυ ἀκριβοῦς θεωρίας. χρὴ οὖν τὰς* 128
5 M) *ἐκτροπὰς τῶν λόγων, ἂν καὶ σφόδρα μακροὶ δοκῶσι, μὴ μέντοι*

1 *μὴ* pro *καὶ* priore libri, corr. Casaub. *ἀδικοῦσί τε τὰ* UBM *καὶ ἀναισχυντήσειν — ἀδικημάτων* vulgo leguntur post *ἐν τῇ πόλει* p. 213, 5 huc transp. Dindorf 3 *ἱκετεύειν* P 4 *δοκοῦντοσ* P 5 *ἀξιοῦμεν* libri, corr. Reiske *ἑτέρουσ* Y 8 *τε* om. PY *ῥηθησομένων ἔστιν ἅ* libri, corr. Emp. 9 *ταῖς* del. Wil. *λέγω δὴ* pro *οἷον δὴ* UB 10 *συμβολέων* U 11 *ἂν ᾖ ὑφ' ἡμῶν γιγνόμενα* libri, corr. Pflugk *ὡσ ἥκιστα* UB 13 *ὁποῖα τι* P *ἂν ἡ ἀρίστη* BMPY *γένοιτο καὶ* (om. *ἤ*) PY 17 *ἀπὸ γὰρ αὖ τῆσ* BPY *ἀπὸ γὰρ τῆσ* U; fortasse *αὐτῆς τῆσ* 19 *τῶν περὶ* (hoc ord.) U *γεωργιῶν* pro *ἐργασιῶν* U 20 pro *κάκιστα* scrib. *κακῶς* 21 *τοὺσ ἀπ' αὐτῶν* UBM *τοὺσ ὑφ' αὐτῶν* Y 22 *καὶ καθόλου* UBM 25 *ἢ* pro *ἡ* UB *ἐργασιῶν* Pflugk, *γεωργιῶν* (*γεωργῶν* PY) libri 26 *καὶ κατ' αὐτὴν* M *καὶ εἰ κατ' αὐτὴν* UB 27 *πέφηνε* PY *οὐ χρὴ οὖν* UB

*περί γε φαύλων μηδὲ ἀναξίων [λόγων] μηδὲ οὐ προσηκόντων, μὴ δυσ-
σκόλως φέρειν, ὡς οὐκ αὐτὴν λιπόντος τὴν τῶν ὅλων ὑπόθεσιν τοῦ
λέγοντος, ἕως ἂν περὶ τῶν ἀναγκαίων καὶ προσηκόντων φιλοσοφίᾳ
129 διεξίῃ. σχεδὸν γὰρ κατὰ τοῦτο μιμούμενοι τοὺς κυνηγέτας οὐκ ἂν
ἁμαρτάνοιμεν· οἵ γε ἐπειδὰν τὸ πρῶτον ἴχνος ἐκλαβόντες κἀκείνῳ
ἑπόμενοι μεταξὺ ἐπιτύχωσιν ἑτέρῳ φανερωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἐγγύς,
οὐκ ὤκνησαν τούτῳ ξυνακολουθήσαντες, καὶ ἑλόντες τὸ ἐμπε-
130 σὸν ὕστερον * * * ἴσως οὖν οὐδὲ ἐκεῖνο μεμπτέον, ὅστις
περὶ ἀνδρὸς δικαίου καὶ δικαιοσύνης λέγειν ἀρξάμενος, μνησθεὶς
πόλεως παραδείγματος ἕνεκεν, πολλαπλάσιον λόγον ἀνάλωσεν περὶ
πολιτείας, καὶ οὐ πρότερον ἀπέκαμε πρὶν ἢ πάσας μεταβολὰς καὶ
ἅπαντα γένη πολιτειῶν διεξῆλθε, πάνυ ἐναργῶς τε καὶ μεγαλο-
131 πρεπῶς τὰ ξυμβαίνοντα περὶ ἑκάστην ἐπιδεικνύς· εἰ καὶ παρά τι-
σιν αἰτίαν ἔχει περὶ τοῦ μήκους τῶν λόγων καὶ τῆς διατριβῆς τῆς
περὶ τὸ παράδειγμα δήπουθεν· ἀλλ' ὡς οὐδὲν ὄντα πρὸς τὸ προ-
κείμενον τὰ εἰρημένα καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν σαφεστέρου δι' αὐτὰ τοῦ
ζητουμένου γεγονότος, οὗπερ ἕνεκεν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν λόγον παρε-
λήφθη, διὰ ταῦτα, εἴπερ ἄρα, οὐ παντάπασιν ἀδίκως εὐθύνεται.
132 ἐὰν οὖν καὶ ἡμεῖς μὴ προσήκοντα μηδὲ οἰκεῖα τῷ προκειμένῳ φαι-
νώμεθα διεξιόντες, μακρολογεῖν εἰκότως ἂν λεγοίμεθα. καθ' αὑτὸ
δὲ ἄλλως οὔτε μῆκος οὔτε βραχύτητα ἐν λόγοις ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν
δίκαιον.*

*περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσι πράξεων χρὴ θαρ-
ροῦντας διαπεράναι, τῶν μὲν μιμνησκομένους, τὰ δὲ καὶ ἐῶντας
133 ἄρρητά τε καὶ ἀμνημόνευτα. οὐ γὰρ δὴ περί γε πορνοβοσκῶν καὶ
περὶ πορνοβοσκίας ὡς ἀμφιβόλων ἀπαγορευτέον, ἀλλὰ καὶ πάνυ
ἰσχυριστέον τε καὶ ἀπορρητέον, λέγοντι μηδένα προσχρῆσθαι μήτε
οὖν πένητα μήτε πλούσιον ἐργασίᾳ τοιαύτῃ, μισθὸν ὕβρεως καὶ* (126
*ἀκολασίας ὁμοίως παρὰ πᾶσιν ἐπονείδιστον ἐκλέγοντας, ἀναφρο-
δίτου μίξεως καὶ ἀνεράστων ἐρώτων κέρδους ἕνεκα γιγνομένους*

---

1 *λόγων* UBM *λέγωσι* PY seclusit Wil. *μὴ* om. UBM 2 *ὡσ οὐκ αὐτὰσ λιπόντων τὴν ὅλων* (*ὅλην* Y) PYM 3 *ὡσ ἂν περὶ* PYM, *ὡσ ἂν εἰ περὶ* UB, corr. Casaubonus 4 *διεξήει* UB 7 *τοῦτο* BM 8 *ὕστερον ἐπ' ἐκεῖνο μετῆλθον* PY. Pro verbis a librario male suppletis scribe cum Jacobsio: *ἐπὶ τὸ πρῶτον ἴχνος ἐπανελθεῖν* *ἐκείνῳ* UBM *πεμπτέον* P 9 *ἀρχόμενοσ* U 10 *ἀνάλωσε* BPY 12 *πολιτιῶν* PY *διεξῆλθεν* U 13 *συμβαίνοντα* MY 14 *ἔχειν* P 15 *ἄλλωσ* libri, corr. Casaub. 16 *σαφέστερον* UP 17 *γιγνομένου* Y *γινομένου* P 20 *λεγοίμεθα* Wil., *φαινοίμεθα* PY *φαινώμεθα* UBM 21 *ἄλωσ* P *ἐπενεῖν* P 23 *περὶ δὴ* UB *θαροῦντασ* P 27 *τε* om. UB *μήτ' οὖν* UB 28 *πένιτα* U *μήτε οὖν* H 30 *ἀνεράστου τῶν ἐρώντων* libri, praeclare emend. Emp. *γιγνομένην* UB

συναγωγούς, αἰχμάλωτα σώματα γυναικῶν ἢ παίδων ἢ ἄλλως ἀργυρώνητα ἐπ᾽ αἰσχύνῃ προϊστάντας ἐπ᾽ οἰκημάτων ῥυπαρῶν, πανταχοῦ τῆς πόλεως ἀποδεδειγμένων, ἔν τε παρόδοις ἀρχόντων καὶ ἀγοραῖς, πλησίον ἀρχείων τε καὶ ἱερῶν, μεταξὺ τῶν ὁσιωτάτων, 134
μήτ᾽ οὖν βαρβαρικὰ σώματα μήτε Ἑλλήνων πρότερον μὲν οὐ πάνυ, τὰ νῦν δὲ ἀφθόνῳ τε καὶ πολλῇ δουλείᾳ κεχρημένων, ἐπὶ τὴν τοιαύτην λώβην καὶ ἀνάγκην ἄγοντας, ἱπποφορβῶν καὶ ὀνοφορβῶν πολὺ κάκιον καὶ ἀκαθαρτότερον ἔργον ἐργαζομένους, οὐ κτήνεσι κτήνη δίχα βίας ἑκόντα ἑκοῦσιν ἐπιβάλλοντας οὐδὲν αἰσχυνομένοις, ἀλλὰ ἀνθρώποις αἰσχυνομένοις καὶ ἄκουσιν οἰστρῶντας καὶ ἀκολάστους ἀνθρώπους ἐπ᾽ ἀτελεῖ καὶ ἀκάρπῳ συμπλοκῇ σωμάτων φθορὰν μᾶλλον ἢ γένεσιν ἀποτελούσῃ, οὐκ αἰσχυνομένους οὐδένα ἀνθρώπων ἢ θεῶν, οὔτε Δία γενέθλιον οὔτε Ἥραν γαμήλιον οὔτε 135
Μοίρας τελεσφόρους ἢ λοχίαν Ἄρτεμιν ἢ μητέρα Ῥέαν, οὐδὲ τὰς προεστώσας ἀνθρωπίνης γενέσεως Εἰλειθυίας οὐδὲ Ἀφροδίτην ἐπώνυμον τῆς κατὰ φύσιν πρὸς τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος συνόδου τε 136
καὶ ὁμιλίας· μὴ δὴ ἐπιτρέπειν τὰ τοιαῦτα κέρδη μηδὲ νομοθετεῖν μήτε ἄρχοντα μήτε νομοθέτην μήτ᾽ ἐν ταῖς ἄκρως πρὸς ἀρετὴν οἰκησομέναις πόλεσιν μήτ᾽ ἐν ταῖς δευτέραις ἢ τρίταις ἢ τετάρ- 137
ταις ἢ ὁποιαισοῦν, ἐὰν ἐπ᾽ αὐτῶν τινι ᾖ τὰ τοιαῦτα κωλύειν. ἐὰν δ᾽ ἄρα παλαιὰ ἔθη καὶ νοσήματα ἐσκιρωμένα χρόνῳ παραλάβῃ, μήτοι γε παντελῶς ἐᾶν ἀθεράπευτα καὶ ἀκόλαστα, ἀλλὰ σκοποῦντα
M) *τὸ δυνατὸν ἀμηγέπῃ στέλλειν καὶ κολάζειν. ὡς οὔποτε φιλεῖ τὰ μοχθηρὰ μένειν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἀεὶ κινεῖται καὶ πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἀσελγέστερον, μηδενὸς ἀναγκαίου μέτρου τυγχάνοντα. δεῖ* 138
δὴ ποιεῖσθαί τινα ἐπιμέλειαν, μὴ πάνυ τι πρᾴως μηδὲ ῥαθύμως φέροντας τὴν εἰς τὰ ἄτιμα καὶ δοῦλα σώματα ὕβριν, οὐ ταύτῃ μόνον, ᾗ κοινῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἅπαν ἔντιμον καὶ ὁμότιμον ὑπὸ τοῦ φύσαντος θεοῦ ταὐτὰ σημεῖα καὶ σύμβολα ἔχον τοῦ τιμᾶσθαι δικαίως καὶ λόγον καὶ ἐμπειρίαν καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν γέγονεν, ἀλλὰ

---

1 *συναγαγοῦσαι* PHM *συναγαγοῦσαν* UB, corr. Emp. (qui *συναγωγεῖσ*) et eum sec. Dind. 2 *προστάντασ* PHM 3 *ὄντε* (pro *ἔν τε*) U m. pr. 4 *ἀρχῶν* BM (pro *ἀρχείων*) 5 *ἃ πρότερον* UB 6 *ἀφθόνῳ τε* UB *ἀφθόνως τε* MPH 7 *αἴοντασ* P 10 *ἀλλὰ — αἰσχυνομένοισ* om. P 12 *ἀποτελούντων* libri, corr. Reiske *οὔτε* pro *οὐκ* libri, corr. Emp. 13 *γαμήλιον* pro *γενέθλιον* U m. pr., BM 14 *λόχειαν* (vel *λοχείαν*) UBM *λογχίαν* P 15 *εἰληθυίασ* U m. pr. *εἰλειθυίασι* P 18 *ἄκρωι* U m. pr. *ἄκρω* B 19 *πόλεσι* PH 20 *ὁποίαισ ἂν* libri, corr. Emp. *ἐὰν* prius om. UBM *τῇ νηΐ* pro *τινι ᾖ* U m. pr., B *ἂν δ᾽ ἄρα* PH 21 *ἐνεσκιρρωμένα* mavult Cobetus 23 *συστέλλειν* Cobetus 24 *ἀλλὰ* UBM 25 *δεῖ δὲ* P 28 *καὶ ὁμότιμον* om. PH 30 *καὶ κατὰ λόγον* UB *ἐσχρῶν* P

κἀκεῖνο ἐνθυμουμένους, ὅτι χαλεπὸν ὕβρει τρεφομένῃ δι' ἐξουσίαν
ὅρον τινὰ εὑρεῖν, ὃν οὐκ ἂν ἔτι τολμῆσαι διὰ φόβον ὑπερβαίνειν·
ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ἐλάττοσι δοκοῦσι καὶ ἐφειμένοις μελέτης καὶ
συνηθείας ἀκάθεκτον τὴν ἰσχὺν καὶ ῥώμην λαβοῦσα οὐδενὸς ἔτι
139 φείδεται τῶν λοιπῶν. ἤδη οὖν χρὴ παντὸς μᾶλλον οἴεσθαι τὰς
ἐν τῷ μέσῳ ταύτας φανερὰς καὶ ἀτίμους μοιχείας καὶ λίαν ἀναι-
σχύντως καὶ ἀνέδην γιγνομένας, ὅτι τῶν ἀδήλων καὶ ἀφανῶν εἰς
ἐντίμους γυναῖκάς τε καὶ παῖδας ὕβρεων οὐχ ἥκιστα παρέχουσι τὴν
αἰτίαν, τοῦ πάνυ ῥαδίως τὰ τοιαῦτα τολμᾶσθαι, τῆς αἰσχύνης ἐν
κοινῷ καταφρονουμένης, ἀλλ' οὐχ, ὥσπερ οἴονταί τινες, ὑπὲρ ἀσ-
140 φαλείας καὶ ἀποχῆς ἐκείνων εὑρῆσθαι τῶν ἁμαρτημάτων. τάχ'
οὖν λέγοι τις ἂν ἀγροικότερον οὕτω πως· Ὦ σοφοὶ νομοθέται καὶ
ἄρχοντες οἱ παραδεξάμενοι τὰ τοιαῦτα ἀπ' ἀρχῆς, ὡς δή τι θαυ-
μαστὸν εὑρηκότες ταῖς πόλεσιν ὑμεῖς σωφροσύνης φάρμακον, ὅπως
ὑμῖν μὴ τὰ φανερὰ ταῦτα καὶ ἄκλειστα οἰκήματα τὰς κεκλειμένας
οἰκίας καὶ τοὺς ἔνδοθεν θαλάμους ἀναπετάσῃ, καὶ τοὺς ἔξω καὶ
φανερῶς ἀσελγαίνοντας ἀπὸ μικρᾶς δαπάνης ἐπὶ τὰς ἐλευθέρας
καὶ σεμνὰς τρέψῃ γυναῖκας μετὰ πολλῶν χρημάτων τε καὶ δώρων,
τὸ σφόδρα εὔωνον καὶ μετ' ἐξουσίας οὐκέτι στέργοντας, ἀλλ' αὐτὸ
δὴ τὸ κεκωλυμένον ἐν φόβῳ τε καὶ πολλοῖς ἀναλώμασι διώκοντας.
141 ὄψεσθε δὲ αὐτό, ἐμοὶ δοκεῖν, ἀκριβέστερον, ἐὰν σκοπῆτε· παρ' οἷς (128
γὰρ καὶ τὰ τῶν μοιχειῶν μεγαλοπρεπέστερόν πως παραπέμπεται,
πολλῆς καὶ σφόδρα φιλανθρώπου τῆς εὐγνωμοσύνης τυγχάνοντα,
τὰ μὲν πολλὰ ὑπὸ χρηστότητος οὐκ αἰσθανομένων τῶν ἀνδρῶν, τὰ
δέ τινα οὐχ ὁμολογούντων εἰδέναι, ξένους δὲ καὶ φίλους καὶ ξυγ-
γενεῖς τοὺς μοιχοὺς καλουμένους ἀνεχομένων, καὶ αὐτῶν ἐνίοτε φι-
λοφρονουμένων καὶ παρακαλούντων ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ θυσίαις
142 ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις, ὡς ἂν οἶμαι τοὺς οἰκειοτάτους, ἐπὶ δὲ τοῖς
σφόδρα ἐκδήλοις καὶ φανεροῖς μετρίας τὰς ὀργὰς ποιουμένων· παρ'
οἷς, φημί, ταῦθ' οὕτως ἐπιεικῶς ἐξάγεται τὰ περὶ τὰς γυναῖκας,

---

1 τρεφομένουσ P 3 ὑπὲρ τῆσ U m. pr, BM τοῖσ pro τῆσ P ἐλάτοσι P δοκοῦσιν U ὑφειμένοισ PH, corr. U 4 τὴν αἰσχύνην libri, corr. Reiske 6 ταύτασ om. PH 7 καὶ ἀνέδην add. corrector H εἴσ τε libri, τε del. Reiske 11 εὑρέσθαι PH 12 ἂν om. U m. pr. οὑτώσ πωσ P οὕτωσ πωσ HM 14 εὑρήκατε libri, corr. Jacobs ὑμῶν Wil. dubit. 15 τὰ om. UBM at τὰ pro καὶ UM ἄκλῃστα P κεκλῃσμέναισ U m. pr. 18 τρέπῃ UBM 19 μὴ τὸ UB οὐκέτι om. UB 20 σὺν pro ἐν Emperius dubitanter, ἐπὶ Wil. 21 ὄψεσθε αὐτῷ P ὄψεσθαι αὐτὸ H (om. δὲ) 25 συγ-γενεῖσ P 28 ἐπί τε U m. pr., BM ἐπεὶ δὲ P 29 παρ' οἷσ δὴ UB 30 τὰ om. UB

*οὐδὲ περὶ τῶν παρθένων ἐκεῖ θαρρῆσαι ῥᾴδιον τῆς κορείας οὐδὲ
τὸν ὑμέναιον ὡς ἀληθῶς καὶ δικαίως ᾀδόμενον ἐν τοῖς παρθενι-
κοῖς γάμοις πιστεῦσαί ποτε. ἢ οὐκ ἀνάγκη πολλὰ ἐοικότα ξυμ-* 143
*βαίνειν αὐτόθι τοῖς παλαιοῖς μύθοις, δίχα γε τῆς τῶν πατέρων
ὀργῆς καὶ πολυπραγμοσύνης, [ἀλλὰ] πολλῶν μιμουμένων τοὺς τῶν
θεῶν ἔρωτας λεγομένους, χρυσοῦ τε πολλοῦ διαρρέοντος διὰ τῶν
ὀρόφων καὶ πάνυ ῥᾳδίως, ἅτε οὐ χαλκῶν ὄντων οὐδὲ λιθίνων τῶν
οἰκημάτων, καὶ νὴ Δία ἀργύρου στάζοντος οὐ κατ' ὀλίγον οὐδ' εἰς* 144
*τοὺς τῶν παρθένων κόλπους μόνον, ἀλλ' εἴς τε μητέρων καὶ τρο-
φῶν καὶ παιδαγωγῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ καλῶν δώρων τῶν
μὲν κρύφα εἰσιόντων διὰ τῶν στεγῶν, ἔστι δ' ὧν φανερῶς κατ'
αὐτάς που τὰς κλισίας; τί δ'; ἐν ποταμοῖς καὶ ἐπὶ κρηνῶν οὐκ* 145
*εἰκὸς ὅμοια πολλὰ γενέσθαι τοῖς πρότερον λεγομένοις ὑπὸ τῶν
ποιητῶν; πλὴν ἴσως γε οὐ δημόσια γιγνόμενα οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ,
κατ' οἰκίας δὲ οὕτως εὐδαίμονας κήπων τε καὶ προαστείων πολυ-
τελεῖς ἐπαύλεις ἔν τισι νυμφαῖσι κατεσκευασμένοις καὶ θαυμαστοῖς
ἄλσεσιν, ἅτε οὐ ⟨περὶ⟩ πενιχρὰς οὐδὲ πενήτων βασιλέων οἵας ὑδρο-
φορεῖν τε καὶ παίζειν παρὰ τοῖς ποταμοῖς, ψυχρὰ λουτρὰ λουο-
μένας καὶ ἐν αἰγιαλοῖς ἀναπεπταμένοις, ἀλλὰ μακαρίας καὶ μα-
καρίων γονέων, ἐν βασιλικαῖς καταγωγαῖς ἴδια πάντα ταῦτα ἐχού-*
(M) *σαις, πολὺ κρείττονα καὶ μεγαλοπρεπέστερα τῶν κοινῶν. ἀλλ'* 146
*ἴσως γε οὐδὲν * ἧττον ἔμελλον * ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει παῖδας προσ-
δοκᾶν ἐσομένους, οἷον Ὅμηρος εἴρηκεν Εὔδωρον, υἱὸν Ἑρμοῦ καὶ
Πολυδώρας, ὑποκοριζόμενος αὐτὸν οἶμαι κατὰ τὴν γένεσιν,*

> *παρθένιος, τὸν ἔτικτε χορῷ καλὴ Πολυδώρη.*

σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις ἔτυχόν τινες ταύτης τῆς ἐπω- 147
νυμίας τῶν οὕτως γενομένων, Παρθενίαι κληθέντες συχνοί· ὥστ',

---

1 *χορείασ* libri, corr. Jacobs 3 *εἰ οὖν* libri, *ἢ οὐκ* Pflugk *ἀνάγκηι* U 5 *τοὺσ λεγομένουσ τῶν θεῶν ἔρωτασ* UBM *ἀλλὰ* libri *ἅτε* Reiske *μάλα* Emperius 7 *ὀροφῶν* HP m. sc. (m. pr. *ὀρφανῶν*) *χαλκέων* libri, corr. Dind. 8 *ἀργυρίου* UBM 10 *δωρεῶν* PH 11 *ἔστι δ' οὗ* UB *καὶ κατ' αὐτὰσ* H 13 *λεγομένασ* P 14 *δημοσίᾳ* libri 15 *οὕτως* corruptum, *ὄντως* Geelius *προαστίων* UM 17 *περὶ* add. Reiske et Pflugk *πενιχρῶσ* U m. pr. B *πενίτων* P *γενητῶν* BU a m. pr. (?) 18 *λουομένασ λουτρὰ* U 19 *ἐν ἄλσεσιν* libri (P *ἄλεσιν*), corr. Pflugk *μακαρίοισ* UBM 20 *νὴ δία* pro *ἴδια* UB *ταῦτα πάντα* (hoc ord.) UP 21 *πολλὺ* P 22 *ἔμελλεν* (om. *ἐν*) UB, *ἐμέλλετε* Emp. dubit., ipse paulo audacius: *οὐδὲ μαντικὸν τὸ πολλοὺς ἐν ἐκ.* 23 *οἱ ἠροσ* pro *ὅμηροσ* P *ἠ''* i. e. *ἠὸν* pro *υἱὸν* P 24 *ὑποκορυζόμενοσ* P m. pr. 25 *παρθένοσ* U m. pr., B *καλλὴ* P 26 ante *σχεδὸν* inserunt: *πολλοὺσ τοὺσ τοιούτουσ* UBM corr. U delenda significat *ἐπονυμίασ* P 27 *οὕτω* UB *παρθενίαι* U m pr., B *παρθένοι* M *παρθένιοι* PH

*εἰ μὴ διεφθείροντο οἱ πλείους τῶν ἐν ταῖς οὕτως τρυφώσαις πό-
λεσι γιγνομένων, ἅτε οὐδαμῶς οἶμαι δαιμονίου τυγχάνοντες ἐπι-*
148 *μελείας, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε πάντα μεστὰ ἡρώων εἶναι. νῦν δὲ οἱ
μὲν ἀπόλλυνται παραχρῆμα· ὅσοι δ' ἂν καὶ φανῶσι, κρύφα ἐν δού-
λου σχήματι μένουσιν ἄχρι γήρως, ἅτε οὐδὲν αὐτοὺς δυναμένων
τῶν σπειράντων προσωφελεῖν. εἶεν δή, παρ' οἷς ἂν καὶ τὰ*
149 *περὶ τὰς κόρας οὕτως ἁπλῶς ἔχῃ, τί χρὴ προσδοκᾶν τοὺς κόρους,
ποίας τινὸς παιδείας καὶ ἀγωγῆς τυγχάνειν; ἔσθ' ὅπως ἂν ἀπό-
σχοιτο τῆς τῶν ἀρρένων λώβης καὶ φθορᾶς τό γε ἀκόλαστον γένος,
τοῦτον ἱκανὸν καὶ σαφῆ ποιησάμενον ὅρον τὸν τῆς φύσεως, ἀλλ'
οὐκ ἂν ἐμπιμπλάμενον πάντα τρόπον τῆς περὶ γυναῖκας ἀκρασίας
διακορὲς γενόμενον τῆς ἡδονῆς ταύτης ζητοίη ἑτέραν μείζω καὶ*
150 *παρανομωτέραν ὕβριν; ὡς τά γε γυναικῶν, αὐτῶν σχεδόν τι τῶν
ἐλευθέρων καὶ παρθένων, ἐφάνη ῥᾴδια καὶ οὐδεὶς πόνος θηρῶντι
μετὰ πλούτου τὴν τοιάνδε θήραν· οὐδὲ ἐπὶ τὰς πάνυ σεμνὰς καὶ
σεμνῶν τῷ ὄντι γυναῖκας καὶ θυγατέρας ὅστις ἂν ἴῃ σὺν τῇ τοῦ
Διὸς μηχανῇ, χρυσὸν μετὰ χεῖρας φέρων, οὐ μήποτε ἀποτυγχάνῃ.*
151 *Ἀλλ' αὐτά που τὰ λοιπὰ δῆλα παρὰ πολλοῖς γιγνόμενα. Ὁ γὰρ
ἄπληστος τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν, ὅταν μηδὲν εὑρίσκῃ σπάνιον
μηδὲ ἀντιτεῖνον ἐν ἐκείνῳ τῷ γένει, καταφρονήσας τοῦ ῥᾳδίου καὶ
ἀτιμάσας τὴν ἐν ταῖς γυναιξὶν Ἀφροδίτην ὡς ἕτοιμον δή τινα καὶ
τῷ ὄντι θῆλυν παντελῶς ἐπὶ τὴν ἀνδρωνῖτιν μεταβήσεται, τοὺς
ἄρξοντας αὐτίκα μάλα καὶ δικάσοντας καὶ στρατηγήσοντας ἐπιθυ-*
152 *μῶν καταισχύνειν, ὡς ἐνθάδε που τὸ χαλεπὸν καὶ δυσπόριστον
εὑρήσων τῶν ἡδονῶν εἶδος, τοῖς ἄγαν φιλοπόταις καὶ οἰνόφλυξι*

---

1 *εἰ μηδὲ ἐφθείροντο* U m. pr., B *οὕτω* UB *οὕτως* ante *ἐν ταῖς* transponendum 3 *ἐκώλυεν* U *ἐκάλυε* P 4 *φθάνωσι* Reiske probabiliter, *ὅσοι δ' ἂν ἐκτραφῶσι* Cobetus 5 *αὐτοῖσ* U 7 *χρὴ* om. P *τί::: χρὴ* (cum rasura 2 literarum) U *τί δὴ χρὴ* B 8 *ἔσθ' ὥπωσ* P *ἀπόσχοιτο* P *ἀπόσχοιντο* ceteri 9 *βλάβησ καὶ φθορᾶσ* P *τό τε* P 11 *ἐμπιπλάμενον* libri, praeter U *ἀκρατείασ* PHM *ἀκρατίασ* U m. pr., B *ἀκρασίας* apogr. rec. 12 *καὶ διακορὲσ* U *γινόμενον* PH *ζητεῖν* PH 13 *τά τε* U m. pr., BM *αὐτῷ* Geelius, malim *καὶ αὐτῶν* (supra: *τι τῶν*) *τε* libri, corr. Reiske (*σχεδὸν ἐλευθέρων* P. incertum *τι* an *τε*) 15 malim *ἀλλ' οὐδὲ* 16 *ἂν ᾖ σὺν* UM *ἂν εἰ σὺν* PHB, corr. Reiske 17 *οὐ* om. MPH *ἀποτυγχάνῃ* (*η* a m. sec.) U *ἀποτυγχάνει* BM 18 *Ὁ γὰρ* ex coni. scripsi *ὡσ ὅγε* UB *ὥστε* M *ὅγε* (om. *ὡσ*) HY *ὅσε* (mrg. *ὅ γε*) P 19 *ἄπλειστοσ* U *εὑρίσκειν* P *εὑρίσκῃ* (*η* a m. sec.) U 21 *ἀτιμάσας δὲ τὴν* U m. pr., BM 23 *ἄρξαντασ* et mox *δικάσαντασ* et *στρατηγήσαντασ* libri, praeter U m. sec. 24 *κατεσχύνειν* P 25 *τῶν ἡδονῶν εὑρήσειν* (hoc ord.) U *εἶδοσ* om. PHY *εἰδὼσ* M

ταὐτὸ πεπονθὼς πάθος· οἳ πολλάκις μετὰ πολλὴν ἀκρατοποσίαν καὶ συνεχῆ οὐκ ἐθέλοντες πιεῖν αὐχμὸν ἐξεπίτηδες μηχανῶνται διά τε ἱδρώτων καὶ σιτίων ἁλμυρῶν καὶ δριμέων προσφορᾶς.

---

(14) ΡΟΔΙΑΚΟΣ.

Εἰκὸς μέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ῥόδιοι, τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ἐμὲ 1
νομίζειν ὑπὲρ ἰδίου τινὸς πράγματος ἐντευξόμενον ὑμῖν ἀφῖχθαι·
ὥστε ἐπειδὰν αἴσθησθε τῶν ὑμετέρων τι κοινῶν ἐγχειροῦντα ἐπαν-
ορθοῦν, δυσχερανεῖτε ἴσως, εἰ μήτε πολίτης ὢν μήτε κληθεὶς
ὑφ' ὑμῶν ἔπειτα ἀξιῶ συμβουλεύειν, καὶ ταῦτα ὑπὲρ οὐδενὸς ὧν
σκεψόμενοι συνεληλύθατε. ἐγὼ δὲ ἂν μὲν ὑμῖν ἀκούσασιν [ἢ μηδὲν 2
τῶν δεόντων ἢ] περί τινος τῶν μὴ πάνυ ἀναγκαίων φανῶ λέγων,
δικαίως ἂν ἀμφότερά φημι δόξειν, ἅμα εὐήθης καὶ περίεργος·
ἐὰν δ' ὡς οἷόν τε καὶ περὶ μεγίστου πράγματος, καὶ τούτου σφό-
δρα φαύλως ἔχοντος, ὥστε δημοσίᾳ τὴν πόλιν ἀπ' αὐτοῦ διαβε-
βλῆσθαι καὶ πάντας ὑμᾶς ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμοῦντας καθ'
ἓν τοῦτο δόξης οὐ προσηκούσης τυγχάνειν, εἰκότως ἄν μοι χάριν
ἔχοιτε καὶ νομίζοιτε εὔνουν ἑαυτοῖς. δῆλον γὰρ ὡς εἰ μὴ πάνυ
τις ὑμᾶς ἀγαπᾷ, τοῖς γε ἄλλοις οὐθὲν μέλει δήπου τῶν ὑμῖν τινα
φερόντων αἰσχύνην ἢ βλάβην. οὐκοῦν [ἄτοπον], εἰ μὲν ἀργύριόν 3
τις ὑμῖν ἐχαρίζετο ἀφ' ἑαυτοῦ, ξένος ἢ μέτοικος, τοῦτον μὲν οὐκ
ἂν ἡγεῖσθε περίεργον, ὅτι μηδὲν προσήκειν δοκῶν ἐφιλοτιμεῖτο
μηδ' ὑμῶν ἀπαιτούντων· συμβουλεύοντος δέ τι τῶν χρησίμων δυσ-
χερέστερον ἀκούσεσθε, ὃς ἂν μὴ τύχῃ κληθεὶς ἢ μὴ πολίτης
ὑπάρχῃ; καίτοι χρημάτων μὲν οὐθ' ὑμεῖς σφόδρα ἴσως ἐν τῷ παρ-
M) όντι δεῖσθε, καὶ μυρίους ἔστιν εὑρεῖν, οἷς μᾶλλον ἀφελοῦσι τῶν
ὄντων συνέφερε· γνώμης δὲ ἀγαθῆς οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὁ μὴ δεό-

---

1 πεπονθὸσ P   πολλάκισ πρὸσ τὴν πολλὴν PHY   2 pro καὶ συνεχῆ οὐκ suspicor fuisse: κατὰ συνεχὲς αὖ   διά τι P   3 δρυμέων P   4 ἐστιν om. U   ὦ om. M   7 δυσχερα⁚νειτε (ι et acc. eras.) U   8 ὢν U   9 ἀκούσασι BT   ἢ (ante μηδὲν) om. UBT   ἢ (ante περὶ) om. libri., praeter T. seclusi igitur [ἢ — ἢ]   10 φανῶμεν M   12 ὡσ οἴονται M   καὶ ante περὶ malim abesse (item Cobetus)   18 ἄτοπον seclusi (item Cobetus)   20 ἡγοῖσθε T   22 ἀκούσεσθαι M   23 ὑπάρχοι libri, praeter T   24 δεῖσθαι T   εὑρεῖν οὖσ U   ⟨ἂν⟩ ἀποβαλοῦσι Geelius probabiliter. ⟨ἂν⟩ etiam Emperius desiderat

μενος ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν βίον, οὐδ' ὁ κάλλιστα
4 *πράττειν δοκῶν. εἰ μὲν οὖν περί τινος τῶν προκειμένων ἔλεγον,*
οὐθὲν ⟨ἂν⟩ ὑπ' ἐμοῦ τηλικοῦτον ὠφελεῖσθε· εἰκὸς γὰρ ἦν καὶ καθ'
αὐτοὺς ὑμᾶς τὸ δέον εὑρεῖν σκοποῦντάς γε ἅπαξ· ἐπεὶ δὲ ὑπὲρ οὗ
μηδὲ ζητεῖτε τὴν ἀρχὴν ὅπως ποτὲ ἔχει, τοῦτό φημι δείξειν αἴσχι-
στα γιγνόμενον, πῶς οὐκ ἂν εἴην παντελῶς ὑμῖν χρήσιμον πρᾶ-
γμα πεποιηκώς, ἐὰν ἄρα μὴ φανῶ ψευδόμενος; νομίζω δ' ἔγωγε
πάντα μὲν προσήκειν ἀποδέχεσθαι τῶν δι' εὔνοιαν ὁτιοῦν λεγόν-
των καὶ μηδένα ὀχληρὸν ἡγεῖσθαι τῶν τοιούτων, μάλιστα δὲ ὑμᾶς,
ἄνδρες Ῥόδιοι. δῆλον γὰρ ὅτι τούτου χάριν σύνιτε βουλευόμενοι
καθ' ἡμέραν, καὶ οὐ καθάπερ ἄλλοι δυσκόλως καὶ διὰ χρόνου καὶ
τῶν ἐλευθέρων τινὲς εἶναι δοκούντων, ὅπως ὑμῖν ᾖ σχολὴ περὶ
πάντων ἀκούειν καὶ μηδὲν ἀνεξέταστον παραλίπητε.

5 *ταυτὶ μὲν οὖν ἦν ἀναγκαῖον προειπεῖν, ὥστε τὴν ἀρχὴν ὑμᾶς*
ἐπὶ τοῦ πράγματος γενέσθαι· νυνὶ δὲ ἐπ' αὐτὸ βαδιοῦμαι, τοσοῦ-
τον ὑπειπών, ὅτι μοι προσήκειν δοκεῖ πάντα μὲν πράττειν δικαίως
καὶ καλῶς τὰ κατὰ τὸν βίον, ἄλλως τε καὶ δημοσίᾳ ποιοῦντας
ὁτιοῦν, οὐ μόνον ἐπειδὴ τὰ κοινὰ ὑπάρχει φανερώτερα, ὧν ἂν ἕκα-
στος ἰδίᾳ πράττῃ μὴ δέον, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνο ὅτι τὰ μὲν τῶν
ἰδιωτῶν ἁμαρτήματα οὐκ εὐθὺς ἀποφαίνει τὴν πόλιν φαύλην, ἐκ
δὲ τῶν δημοσίᾳ γιγνομένων οὐχ ὃν προσήκει τρόπον ἀνάγκη δοκεῖν
6 *καὶ τοὺς καθ' ἕνα μοχθηρούς. ὁποῖοι γὰρ ἂν ὦσιν οἱ πλείους ἐν*
δημοκρατίᾳ, τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ κοινὸν ἦθος· τὰ γὰρ τούτοις
ἀρέσκοντα ἰσχύει δήπουθεν, οὐχ ἕτερα. μάλιστα δ' ἂν φαίην
ἔγωγε τοῖς καλλίστοις καὶ σεμνοτάτοις οἰκεῖον εἶναι χρῆσθαι προσ-
έχοντας· παρ' οἷς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀμελεῖται, καὶ κακίαν τινὰ
ἐμφαίνει τῆς πόλεως τῶν τε ἄλλων οὐδὲν οἷόν τε ἐπιτηδείως πράτ- (312 R
7 *τεσθαι. καὶ μὴν ὅτι γε τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς ἐξηρημένων, ἃ δεῖ*
μέγιστα ἡγεῖσθαι, τῶν λοιπῶν οὐδέν ἐστι κάλλιον οὐδὲ δικαιότερον
ἢ τιμᾶν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας καὶ τῶν εὖ ποιησάντων μεμνῆσθαι
νομίζω μηδὲ λόγου δεῖσθαι· καίτοι καὶ τὸ συμφέρον οὐχ ἥκιστα ἐν
τούτῳ τις ἂν ἴδοι. τοὺς γὰρ σπουδαίους ὄντας περὶ τοὺς εὐεργέτας

---

3 *ἂν* add. Reiske 4 *εὑρεῖν* om. UT 5 *ἕξῃ* U *ἕξει* ceteri, corr. Reiske 7 *δὲ* M 8 *πάντασ* T 9 *καὶ μηδένα — τοιούτων* om. UBT *ἡγεῖσθαι* Cobetus, *ποιεῖσθαι* libri 10 *συνεῖτε* M fortasse *βουλευόμενοι ⟨προθύμως καὶ⟩ καθ' ἡμέραν* 13 *παραλίπηται* libri, praeter T 14 *ἦν* om. T *προσειπεῖν* U 17 *τὰ* om. UBT *τε καὶ* Schwartz, *τε τοὺς* libri 18 *ἂν* om. B 19 *τῶν* om. U 23 *δημοκρατείᾳ* M *τοιοῦτο* libri 27 *ἐμφανεῖ* UB *ἐμφανιεῖ* T 28 *δὴ* (pro *δεῖ*) U 29 *κάλλιον ἢ δικαιότερον* T 31 *ἃ νομίζω* U *ἐν τούτῳ οὐχ ἥκιστα* (hoc ord.) T

καὶ τοῖς ἠγαπηκόσι δικαίως χρωμένους πάντες ἡγοῦνται χάριτος ἀξίους καὶ βούλοιτ' ἂν ἕκαστος ὠφελεῖν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· ἐκ δὲ τοῦ πολλοὺς ἔχειν τοὺς εὐνοοῦντας καὶ συμπράττοντας, ὅταν ᾖ καιρός, καὶ πόλις πᾶσα καὶ ἰδιώτης ἀσφαλέστερον διάγει.

ταῦτα τοίνυν ἡγεῖσθε, ἄνδρες Ῥόδιοι, πάνυ φαύλως παρ' ὑμῖν 8 ἔχοντα καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἀξίως, τὰ περὶ τοὺς εὐεργέτας λέγω καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἀρχῆθεν ὑμῶν οὕτω τῷ πράγματι χρωμένων· πόθεν; τοὐναντίον γὰρ ὥσπερ ἄλλ' ἄττα τῶν ὑμετέρων διαφερόντως ἄν τις ἀποδέξαιτο καὶ θαυμάσειεν, οὕτω μοι δοκεῖτε καὶ τιμῆς μάλιστα προνοῆσαι· γνοίη δ' ἄν τις εἰς τὸ τῶν εἰκόνων πλῆθος ἀπιδών· μοχθηροῦ δὲ ἄλλως κατεσχηκότος ἔθους ἔκ τινος χρόνου, καὶ μήτε τιμωμένου λοιπὸν παρ' ὑμῖν μηδενός, εἰ βούλεσθε τἀληθὲς εἰδέναι, τῶν τε πρότερον γενναίων ἀνδρῶν καὶ περὶ τὴν πόλιν προθύμων, οὐκ ἰδιωτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ βασιλέων [καί τινων δήμων] ὑβριζομένων καὶ τὰς τιμὰς ἀποστερουμένων. ὅταν γὰρ ψηφίσησθε ἀνδριάντα τινί· ῥᾳδίως δὲ 9 ὑμῖν ἔπεισι τοῦτο νῦν ὡς ἂν ἄφθονον ὑπάρχον· ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἂν αἰτιασαίμην, τὸ χρόνον τινὰ καὶ διατριβὴν προσεῖναι· τοὐναντίον γὰρ εὐθὺς ἕστηκεν ὃν ἂν εἴπητε, μᾶλλον δὲ καὶ πρότερον ἢ ψηφίσασθαι· συμβαίνει δὲ πρᾶγμα ἀτοπώτατον· ὁ γὰρ στρατηγὸς ὃν ἂν αὐτῷ φανῇ τῶν ἀνακειμένων τούτων ἀνδριάντων ἀποδείκνυσιν· εἶτα τῆς μὲν πρότερον οὔσης ἐπιγραφῆς ἀναιρεθείσης, ἑτέρου δ' ὀνόματος ἐγχαραχθέντος, πέρας ἔχει τὸ τῆς τιμῆς, καὶ λοιπὸν τέτευχε τῆς εἰκόνος ὁ δόξας ὑμῖν ἄξιος, πάνυ ῥᾳδίως οἶμαι καὶ λυσιτελῶς οὑτωσὶ σκοπουμένοις ὥστε θαυμαστὴν εἶναι τὴν εὐπορίαν καὶ τὸ πρᾶγμα εὐχῆς ἄξιον, εἰ μόνοις ὑμῖν ἔστιν ὃν ἂν βούλησθε ἱστάναι χαλκοῦν δίχα ἀναλώματος καὶ μηδεμίαν δραχμὴν μήτε ὑμῶν καταβαλόντων μήτε τῶν τιμωμένων. τίς γὰρ οὐκ ἂν 10 οὕτως ἀγασθείη τῆς σοφίας τὴν πόλιν; ἀλλ' οἶμαι πολλὰ τῶν ἐν τῷ βίῳ γιγνομένων [καὶ] μετὰ πόνου πλείονος καὶ δαπάνης οὐ σμικρᾶς ἔστι προῖκα καὶ πάνυ ῥᾳδίως ποιεῖν, εἴ τις ἀμελεῖ τοῦ

---

1 *καὶ χάριτοσ* M 3 *ἑκάστου* (pro *ἐκ δὲ τοῦ*) M, *ἑκάστουσ καὶ* UBT, corr. Emperius *συμπράξοντας* Cobetus perperam 4 *διάγῃ* M 5 *ἡγεῖσθε* si verum est, mox *ἔχειν* reponendum est pro *ἔχοντα*; *εὖ ἴστε* Cobetus 8 *ποθὲν* U *ἄλλο τι* libri, corr. Wil. 9 *οὕτωσ* M 10 *γνώη* M *γνώιη* U 13 *βούλεσθαι* BM *προτέρων καὶ* T 14 *μόνων* T (corr.-*ον*) 15 *καὶ — δήμων* seclusi 17 *ὑπάρχων* U 18 *προσιέναι* MBU (in hoc *ϊ* eras.), *προσεῖναι* T 19 *εἴποιτε* T *ἢ ἐψηφίσασθε* M 21 *ὅσ ἂν* UBT 23 *δὲ* UT 25 *οὕτωσ εἰ* M 26 *βούλοισθε* T 27 *ἑστάναι* libri, praeter T 28 *καταβαλλόντων* T 30 *καὶ* ante *μετὰ* seclusi 31 *προῖκασ* U

προσήκοντος καὶ τοῦ πράττειν ἀληθῶς. οἷον εὐθὺς τὰς θυσίας,
ἃς ἑκάστοτε τελοῦμεν τοῖς θεοῖς, ἔστι μὴ θύσαντας φάσκειν τε-
θυκέναι, μόνον, ἂν δοκῇ, στεφανωσαμένους καὶ τῷ βωμῷ προσελ-
θόντας [καὶ τῶν οὐλῶν θιγγάνοντας καὶ τἄλλα ποιοῦντας ὡς ἐφ'
ἱερουργίας]. τί δ'; οὐχὶ ταὐτὸ ἱερεῖον ἅπασιν ἐν κύκλῳ τοῖς ἀγάλ-
μασι προσάγοντας, τῷ τοῦ Διός, τῷ τοῦ Ἡλίου, τῷ τῆς Ἀθη-
νᾶς, καὶ πανταχῇ κατασπείσαντας πᾶσιν οἴεσθαι τεθυκέναι τοῖς
11 *θεοῖς οὐ ῥᾴδιον; τίς δ' ὁ κωλύσων; ἐὰν δὲ δὴ βωμὸν ἢ ναὸν νῦν*
τινος ἱδρύσασθαι θελήσωμεν· καὶ γὰρ εἰ πάντων εἰσὶ παρ' ὑμῖν
[τῶν θεῶν], οὐκ ἀδύνατον οἶμαι καὶ κρείττω κατασκευάσαι τοῦ
πρότερον καὶ διὰ πλειόνων τιμᾶν προελέσθαι τὸν αὐτόν· ἆρ' οὐχ
ἕτοιμον ἐξοικίσαι τινὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἢ μετενεγκεῖν τι τῶν ἤδη
καθιερωμένων; ἢ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἀλλάξαι μόνον, ὃ νῦν ποιοῦ-
μεν; καίτοι τὸν μὲν Ἀπόλλω καὶ τὸν Ἥλιον καὶ τὸν Διόνυσον
ἔνιοί φασιν εἶναι τὸν αὐτόν, καὶ ὑμεῖς οὕτω νομίζετε, πολλοὶ δὲ
καὶ ἁπλῶς τοὺς θεοὺς πάντας εἰς μίαν τινὰ ἰσχὺν καὶ δύναμιν
συνάγουσιν, ὥστε μηδὲν διαφέρειν τὸ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τιμᾶν. ἐπὶ
δὲ τῶν ἀνθρώπων οὐθέν ἐστι τοιοῦτον· ἀλλ' ὁ διδοὺς τὰ τοῦδε
12 *ἑτέρῳ τοῦτον ἀφῄρηται τῶν ἑαυτοῦ. νὴ Δία, ἀλλ' οὐχ ὅμοιον*
τὸ παραβαίνειν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.
οὐδ' ἐγώ φημι. παραβαίνειν δὲ ὅμως ἔστι καὶ τὰ πρὸς τούτους,
ὅταν τις αὐτοῖς μὴ ὑγιῶς προσφέρηται, μηδὲ τοὺς μὲν εἰληφότας
ἐῶν ἔχειν ἅ γε δικαίως ἔλαβον, τοῖς δὲ ἀξίοις δόξασι τῶν αὐτῶν (314 R
ὅ φησιν ὄντως διδούς, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀποστερῶν τῆς δωρεᾶς, τοὺς
13 *δὲ ὥσπερ ἐνεδρεύων καὶ παραλογιζόμενος. ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ*
πράγματος ὁμοία καὶ τὸ ποιεῖν ὁτιοῦν μετὰ ἀπάτης καὶ φενακισ-
μοῦ καὶ τῆς ἐσχάτης μικρολογίας ταὐτό· διαφέρει δ', ὅτι τὰ μὲν
περὶ τοὺς θεοὺς γιγνόμενα μὴ δεόντως ἀσεβήματα καλεῖται, τὰ δὲ
πρὸς ἀλλήλους τοῖς ἀνθρώποις ἀδικήματα. τούτων τὴν μὲν ἀσέ-
βειαν ἔστω μὴ προσεῖναι τῷ νῦν ἐξεταζομένῳ πράγματι· τὸ λοι-

---

3 malim ⟨*αὐτὸ*⟩ *μόνον* 4 *τῶν οὐδῶν* UBT *τῶν ὀδῶν* M *καὶ τῶν — ἱερουργίας* interpolatoris sunt 5 *τί δ' οὐχὶ* bis exar. T post *οὐχὶ* addendum est *ῥᾴδιον*, deletis v. *οὐ ῥᾴδιον* in fine enuntiati 6 *περιάγοντασ* (supra *προσ*) (sic!) T 7 *οἴεσθε* UB 9 *θελήσομεν* B pro *νῦν* scribendum *θεῶν*, deleto [*τῶν θεῶν*] l. 10 10 *οἴομαι* libri, corr. Dindorf 16 *πάντασ τοὺσ θεοὺσ* (hoc ord.) B 17 *τιμᾶν* om. M 19 *τούτων* U 20 *καὶ τὰ* Cobetus *ἢ τὰ* libri 21 *ἔστιν ἕκαστα πρὸσ* libri, corr. Emp. 22 *μηδὲ* malim abesse; *μηδὲ δικαίως* Reiske 23 *τοῖσ δὲ αἰτίοισ* libri, corr. Reiske *ὅ* (supra *ὅ*) *φασιν* UBT 26 scribendum *καὶ γὰρ* 27 *ταὐτό* vix sanum; scribendum: *αἰσχρὸν*

πὸν δέ, εἰ μὴ δοκεῖ φυλακῆς ὑμῖν ἄξιον, ἀφείσθω. καίτοι καὶ 14
τὴν ἀσέβειαν εὕροι τις ἂν ἴσως τῷ τοιούτῳ προσοῦσαν· λέγω δὲ
οὐ περὶ ὑμῶν οὐδὲ περὶ τῆς πόλεως· οὔτε γὰρ ὑμῖν ποτε ἔδοξεν
οὔτε δημοσίᾳ γέγονεν· ἀλλ' αὐτὸ σκοπῶν κατ' ἰδίαν τὸ πρᾶγμα.
τὰ γὰρ περὶ τοὺς κατοιχομένους γιγνόμενα οὐκ ὀρθῶς ἀσεβήματα
κέκληται καὶ τῆς προσηγορίας ταύτης τυγχάνει παρὰ τοῖς νόμοις,
εἰς οὓς ἂν ποτε ᾖ. τὸ δ' εἰς ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ τῆς πόλεως
εὐεργέτας ὑβρίζειν καὶ τὰς τιμὰς αὐτῶν καταλύειν καὶ τὴν μνήμην
ἀναιρεῖν ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ πῶς ἂν ἄλλως ὀνομάζοιτο· ἐπεὶ καὶ τοὺς
ζῶντας εὐεργέτας οἱ ἀδικοῦντες οὐκ ἂν εὐλόγως εἶεν ἀπηλλαγμένοι
τοῦδε τοῦ ὀνείδους. οἱ γοῦν περὶ τοὺς γονεῖς ἐξαμαρτάνοντες, ὅτι 15
τῆς πρώτης καὶ μεγίστης ὑπῆρξαν εὐεργεσίας εἰς ἡμᾶς, εἰκότως
ἀσεβεῖν δοκοῦσιν. καὶ τὸ μὲν τῶν θεῶν ἴστε δήπουθεν, ὅτι
κἂν σπείσῃ τις αὐτοῖς κἂν θυμιάσῃ μόνον κἂν προσάψηται, μεθ'
ἧς μέντοι προσήκει διανοίας, οὐθὲν ἔλαττον πεποίηκεν· οὐδὲ γὰρ
δεῖται τῶν τοιούτων οὐθενὸς ἴσως ὁ θεὸς οἷον ἀγαλμάτων ἢ θυ-
σιῶν· ἄλλως δὲ οὐ μάτην γίγνεται ταῦτα, τὴν προθυμίαν ἡμῶν
καὶ τὴν διάθεσιν ἐμφαινόντων πρὸς αὐτούς. οἱ δὲ ἄνθρωποι δέ- 16
ονται καὶ στεφάνου καὶ εἰκόνος καὶ προεδρίας καὶ τοῦ μνημονεύε-
σθαι. καὶ πολλοὶ καὶ διὰ ταῦτα ἤδη τεθνήκασιν, ὅπως ἀνδριάντος
τύχωσι καὶ κηρύγματος ἢ τιμῆς ἑτέρας καὶ τοῖς αὖθις καταλίπωσι
δόξαν τινὰ ἐπιεικῆ καὶ μνήμην ἑαυτῶν. εἰ γοῦν τις ὑμῶν πύθοιτο,
M) *ἁπάντων τῶν τοιούτων ἀνῃρημένων καὶ μηδεμιᾶς εἰς ὕστερον μνή-*
μης ἀπολειπομένης μηδὲ ἐπαίνου τῶν εὖ πραχθέντων, εἰ ⟨καὶ⟩ πολ-
λοστὸν ἡγεῖσθε μέρος ἂν γεγονέναι τῶν θαυμαζομένων παρὰ πᾶσιν
ἀνδρῶν ἢ τῶν ἐν πολέμῳ ποτὲ προθύμως ἠγωνισμένων ἢ τῶν
τυράννους καθῃρηκότων ἢ τῶν ἑαυτοὺς ἢ τέκνα προειμένων ἕνεκα
κοινῆς σωτηρίας ἢ τῶν πόνους μεγάλους πονησάντων ὑπὲρ τῆς
ἀρετῆς, ὥσπερ Ἡρακλέα φασὶ καὶ Θησέα καὶ τοὺς ἄλλους ἡμιθέ-
ους ποτὲ καὶ ἥρωας, οὐκ ἂν οὐθένα εἰπεῖν οἶμαι. τὸ γὰρ προ- 17
καλούμενον ἕκαστον καὶ κινδύνων καταφρονεῖν καὶ πόνους ὑπομέ-
νειν καὶ τὸν μεθ' ἡδονῆς καὶ ῥᾳθυμίας ὑπερορᾶν βίον οὐκ ἂν ἄλλο

---

1 *δοκῇ* MB *δοκεῖ* in *δοκῇ* mut. U m. pr. 4 *σκοπῶ* T 5 *γινόμενα* BT 6 *παρὰ τῶν νόμων* ego, *παρὰ τοῖς πολλοῖς* Wil. 12 *εὐεργεσίασ ὑπῆρξαν* M (hoc ord.) 14 *κἂν ἔπεισι τίσ* M 17 *γίνεται* UT 18 *ἐμφαίνοντα?* 20 *καὶ* (ante *διὰ*) malim post *ἤδη* transponere 23 *τῶν ὑπὲρ τοιούτων* UBT 24 *εἰσ* pro *εἰ* UBT *καὶ* om. libri, add. Reiske 25 *ἡγεῖσθαι* UBT 27 *προῃρημένων* UB *προειρημένων* M *προεμένων* T, corr. Dindorf *οὕνεκα* libri 29 *ἡμιθέουσ τε καὶ ἥρωασ* T; *ἡμιθέουσ ποτὲ ἥρωας* ceteri 32 *ἀλ-λόγε τίσ* T

*τις εὕροι παρά γε τοῖς πλείοσι. τοῦτό ἐστι τὸ ποιοῦν ἐν ταῖς
μάχαις τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἔμπροσθεν εὑρίσκεσθαι τετρωμένους
καὶ μὴ μεταστραφέντας οἴχεσθαι, πολλάκις ἑτοίμου τῆς σωτηρίας
ἀποκειμένης. διὰ τοῦτό φησιν ὁ ποιητὴς τὸν Ἀχιλλέα μὴ θελῆ-
σαι γηράσαντα ἀποθανεῖν οἴκοι, καὶ τὸν Ἕκτορα μόνον στῆναι πρὸ*
18 *τῆς πόλεως, εἰ δέοι, πᾶσι μαχούμενον. τοῦτο ἦν τὸ ποιῆσαν Λα-
κεδαιμονίων τινὰς ἐν τοῖς στενοῖς ἀντιτάξασθαι πρὸς τοσαύτας
Περσῶν μυριάδας. τοῦτο ἐποίησε τοὺς ὑμετέρους προγόνους ἅπα-
σαν γῆν καὶ θάλατταν ἐμπλῆσαι τροπαίων καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος
τρόπον τινὰ ἐσβεσμένης μόνους ⟨ὑμᾶς⟩ ἐφ' αὑτοῖς διαφυλάξαι τὸ κοι-
νὸν ἀξίωμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν νῦν παρόντα χρόνον. ὅθεν εἰκότως*
19 *μοι δοκεῖτε μεῖζον ἁπάντων ἐκείνων φρονεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ἀρχῇ
τὰ πρὸς τοὺς βαρβάρους εὐτυχήσαντες καὶ λαμπροὶ φανέντες τὰ
λοιπὰ ἐξήμαρτον, φθόνου μᾶλλον καὶ ἀνοίας καὶ φιλονικίας ἤπερ
ἀρετῆς ἐπίδειξιν ποιούμενοι, μέχρι μηδενὸς ἔξωθεν ἐνοχλοῦντος
αὐτοὶ παρείθησαν καὶ πάντα ἤδη τὸν βουλόμενον εἶναι δεσπότην
ἐκάλουν. ὑμεῖς δὲ τοσούτους πολέμους κατωρθωκότες ἅπαντας*
20 *οὐχ ἧττον καλῶς ἀνείλεσθε ἢ γενναίως ἐπολεμήσατε· πλὴν ἐκεῖνό
γε δῆλόν ἐστιν ὅτι μήτε ὑμεῖς μήτε ἄλλοι τινές, οἳ δοκοῦσιν Ἑλλή-
νων ἢ βαρβάρων μεγάλοι γενέσθαι, δι' ἄλλο τι προῆλθον εἰς δό-
ξαν καὶ δύναμιν ἢ τῶν κατὰ μέρος φιλοτίμων τυχόντες καὶ περὶ
πλείονος τοῦ ζῆν ἡγουμένων τὴν ὕστερον εὐφημίαν. ἡ γὰρ στήλη
καὶ τὸ ἐπίγραμμα καὶ τὸ χαλκοῦν ἑστάναι μέγα δοκεῖ τοῖς γενναί-
οις ἀνδράσι, καὶ μισθὸς οὗτος ἄξιος τῆς ἀρετῆς τὸ μὴ μετὰ τοῦ σώ-
ματος ἀνηρῆσθαι τὸ ὄνομα μηδ' εἰς ἴσον καταστῆναι τοῖς μὴ γε-
νομένοις, ἀλλὰ ἴχνος τι λιπέσθαι καὶ σημεῖον, ὡς ἂν εἴποι τις,*
21 *τῆς ἀνδραγαθίας. τοὺς ἀγωνιστὰς τούτους ὁρᾶτε ὅσα πάσχουσι
γυμναζόμενοι, δαπανῶντες, τὸ τελευταῖον ἀποθνήσκειν αἱρούμενοι
πολλάκις ἐν αὐτοῖς τοῖς ἄθλοις. τί οὖν; εἴ τις ἀνέλοι τὸν στέ-
φανον, οὗ χάριν φιλοτιμοῦνται, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τὴν ἐσομένην
Ὀλυμπίασιν ἢ Πυθοῖ τῆς νίκης, ἆρ' οἴεσθε μίαν ἡμέραν αὐτοὺς
ἀνέξεσθαι τὸν ἥλιον μόνον, οὐχ ὅπως τἄλλα ὅσα τῷ πράγματι
πρόσεστιν ἀηδῆ καὶ χαλεπά; τί δ'; ἐὰν γένηται δῆλον αὐτοῖς ὅτι*

---

1 *πλείοσιν* M 10 *ὑμᾶς* addidi *ἐφ' αὐτοὺσ* UMT *ἀφ' ἑαυτοὺσ* B, corr. Reiske 12 *μείζονα πάντων* M *ἐκείνων ἁπάντων* (hoc ord.) M 14 *φιλονεικίας* libri *εἴπερ* U 16 *αὐτοῖσ* M 18 *ἀνείλεσθε* corruptum, scribendum *διελύσασθε* 21 *φιλοτιμιῶν* libri, corr. Reiske 22 *ἡγούμενοι* T *τὴν ὑστεροφημίαν* Cobetus 25 *ἀνῃρεῖσθαι* U 32 *τὰ ἄλλα* libri 33 *τί δαί; ἂν* UBT

τὴν εἰκόνα, ἣν ἂν στήσωσιν, ἕτερος αὑτοῦ ποιήσεται, τὸ μὲν τοῦ
θέντος ὄνομα ἀνελών, αὑτὸν δὲ ἐπιγράψας, ἔτι θεασόμενον ἡγεῖσθε
ἐλθεῖν ἄν τινα ἐκεῖσε, οὐχ ὅπως ἀγωνιούμενον; ὅθεν οἶμαι καὶ
βασιλεῖς ἐπιδικάζονται τῆς τοιαύτης μαρτυρίας. ἅπασι γάρ ἐστι 22
περὶ πολλοῦ τὰ τῆς ἀρετῆς σύμβολα, καὶ οὐδεὶς αἱρεῖται τῶν πολ-
λῶν, ὅ,τι ἂν οἴηται καλὸν [εἶναι, μόνον] αὐτῷ πεπρᾶχθαι, μηδένα
δὲ εἰδέναι.

πρὸς τοῦ Διός, ἆρα ἀγνοεῖτε τοῦτο τὸ ἔργον οὐκ ἐκείνους μό-
νον ἀτίμους ποιοῦν, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἔρημον τῶν εὐνοησόντων
καὶ προθυμησομένων ὑπὲρ αὐτῆς; μηδὲ γὰρ ἐκεῖνο εἰσέλθῃ μηδένα
ὑμῶν ὅτι εἴπερ ἄρα μίαν τιμὴν καταλύσετε τὴν τῶν εἰκόνων, αἱ
λοιπαὶ δέ εἰσιν ἀναφαίρετοι. πρῶτον μὲν γὰρ οἱ τὴν μεγίστην
ἀναιροῦντες καὶ ἧς μάλιστα ἕκαστος ἐπιθυμεῖ τυγχάνειν ὁμολο-
γοῦσι δήπουθεν ἐκ τοῦ πλείονος μέρους τὴν πόλιν βλάπτειν, εἴ γέ
φασι βλαβερὸν εἶναι τὸ πάσας αὐτὰς καταλελύσθαι. πρὸς τούτῳ 23
δὲ κἀκεῖνό ἐστιν ὅτι παρ᾽ οἷς ἂν ἕν τι κινηθῇ, παρ᾽ ἐκείνοις κε-
κίνηται πάντα ὁμοίως καὶ τῶν παραπλησίων βέβαιον οὐθέν ἐστιν.
οἱ γὰρ τὴν αἰτίαν παραβάντες, καθ᾽ ἣν οὐκ ἂν ἐδόκει τι συμβῆναι,
καὶ ταύτην παρ᾽ οὐδὲν ἡγησάμενοι, πάντα λελύκασιν ἃ τὴν αὐτὴν
εἶχε πρόφασιν τοῦ μένειν βέβαια. οἷον εἴ τις μίαν λύσαι τῶν τι-
μωριῶν ἡντιναοῦν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδεμίαν ἰσχυρὰν καταλέλοιπεν.
εἰ δέ [γέ] τις τὴν μεγίστην ἀνέλοι, φυγὴν ἢ θάνατον, τά γε ἐλάττω 24
τῶν ἐπιτιμίων λοιπὸν ἀνάγκη μηδὲ γεγράφθαι δοκεῖν. ὥσπερ οὖν
οἱ παραχαράττοντες τὸ νόμισμα, κἂν μέρος λυμήνωνται, τὸ σύμπαν
διεφθαρκέναι δοκοῦσιν ὑπαίτιον ποιήσαντες, ὁμοίως οἱ τῶν τιμῶν
τινας ἢ τῶν τιμωριῶν ἀναιροῦντες ὅλον τὸ πρᾶγμα καταλύουσι
καὶ τοῦ μηδενὸς ἄξιον δεικνύουσι. καὶ μὴν εἴ τίς με ἔροιτο, 25
τὴν μεγίστην ὡς οἷόν τε ἑκατέρων βλάβην φερόντων, τοῦ τε τὰς
τιμὰς ἀπίστως ἔχειν καὶ τοῦ τὰς τιμωρίας ἀσθενῶς, εἰ μὴ δυνα-
τὸν ἀμφότερα εὐλαβηθῆναι, πότερον αὐτῶν ἐπιεικέστερον κρίνω

---

1 ποιήσηται B 2 ἔστι pro ἔτι T θεασάμενον T ἡγεῖσθαι BM
4 ἔτι pro ἐστι U 5 σύμβουλα M 6 μόνον αὐτὸ UBT scribendum καλὸν
αὐτῷ πεπρᾶχθαι, ⟨πεπρᾶχθαι μὲν⟩ μηδένα δὲ etc. deletis v. εἶναι μόνον
8 μόνονσ T 9 ποιοῦν UB ποιεῖν MT τῆσ pro τὴν M m. pr. 12 δή
εἰσιν UBT 15 καταλύεσθαι T τοῦτο in τούτῳ corr. U m. pr. 17 οὐθὲν
οὐκ ἄν ἐστι U οὐθὲν οὐκ ἔνεστιν T 18 παραβάντες δι᾽ ἣν T παραβάντες
corruptum, fort. παραγράψαντες scribendum καθ᾽ ἣν καλὸν (vel ἀναγκαῖον)
ἐδόκει τι συμμεῖναι. — δι᾽ ἣν ποτ᾽ ἂν ἐδόκει τι συμμεῖναι Geelius. — λυθῆναι
pro συμβῆναι ceteris servatis Emp. 22 γέ om. UBT 23 ἐπιτιμιῶν M
27 δεικνύουσιν M 28 τί τὴν B τοῦτο U (sed ου ex ι correctum a m. pr., quid
sub o fin. lateat, non agnoscitur) T οἴονται M 30 ἐπιεικεστέρων UBT

καὶ μετριωτέρων ἀνθρώπων, οὐκ ἂν διστάσας τὸ περὶ τὰς τιμωρίας εἴποιμι· εἴ γε τοῦτο μὲν ἔστιν ἀνενεγκεῖν εἰς φιλανθρωπίαν, εἰς ἔλεον, εἰς ἄλλα τοιαῦτα, ἅπερ ἐστὶν οἰκεῖα τοῖς χρηστοῖς· τὸ δὲ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν ἐπιλανθάνεσθαι καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα ἀποστερεῖν οὐκ ἔνι τυγχάνειν οὐδεμιᾶς εὐπρεποῦς προφάσεως, ἀλλ' ἀχαριστίᾳ, φθόνῳ, μικρολογίᾳ, πᾶσι τοῖς αἰσχίστοις ἀνάγκη προσήκειν. ἔτι δὲ οἱ μὲν τοὺς ὄντας πονηροὺς ἧττον κατείργουσι, τὰς κολάσεις ἀνιέντες· οἱ δὲ αὐτοὶ τὰ μέγιστα ἐξαμαρτάνουσι περὶ τοὺς εὐεργέτας. τοσούτῳ δὲ τοῦτο ἐκείνου κάκιον ὅσῳ τὸ αὐτὸν
26 *ἀδικεῖν τοῦ μὴ σφόδρα κωλύειν ἕτερον. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνο ἔστιν εἰπεῖν ὅτι μὴ τοῦτο ὑπάρχει μέγιστον τῶν δεδομένων τισί· δίχα γὰρ τοῦ πᾶσιν εἶναι φανερὸν ἑαυτοῖς ἐναντία ἐροῦσιν οἱ λέγοντες. φασὶ γὰρ ἀνάγκην εἶναι πολλοὺς ἐν τῷ παρόντι τιμᾶν τῶν ἡγουμένων, οἷς ἅπασιν εἰκόνας εἰ δεήσει κατασκευάζεσθαι,* (381)
μεγάλην τινὰ ἔσεσθαι τὴν δαπάνην, ὡς τάς γε ἄλλας τιμὰς οὐκ οὔσας κατ' αὐτοὺς οὐδὲ ἀποδεξομένων αὐτῶν ὡς πολὺ ἐλάττους.
27 *τὸ μὲν δὴ τῆς δαπάνης οἷόν ἐστιν ὄψεσθε μετὰ μικρόν· τὸ δὲ μεγίστην εἶναι τῶν τιμῶν, ἣν ἀφαιροῦνται τοὺς εἰληφότας πρότερον ἐκ τούτων ὡμολόγηται.*

καὶ μὴν ἀτόπου γε ὄντος τοῦ τινα παρεῖναι τῶν ἀξίων τιμῆς καὶ μηδεμίαν παρασχεῖν ἀμοιβὴν τῆς εὐεργεσίας, ὡς πάντων μάλιστα ἀνάγκη τούτοις ὁμολογεῖν, οἳ καὶ τὸ μετριώτερον τιμῆσαί τινα τῆς ἀξίας δεινὸν οἴονται, τὸ τιμήσαντας, ἔπειτα δ' οὐδὲν αἰτιωμένους ἀφαιρεῖσθαι τὰ δοθέντα πῶς οὐχ ὑπερβολὴν ἀδικίας ἔχει; τὸ μὲν γὰρ ἀχαριστεῖν ἐστι τοῖς εὐεργέταις, τὸ δὲ ὑβρίζειν εἰς αὐτούς, καὶ τὸ μέν ἐστι μὴ τιμᾶν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, τὸ δὲ
28 *ἀτιμάζειν. οἱ μὲν γὰρ ἃ δοκοῦσι τοῖς ἐπιεικέσιν ὀφείλειν οὐ παρέχουσιν, οἱ δὲ ἃ σύνηθές ἐστι γίγνεσθαι κατὰ τῶν ἄκρως πονηρῶν, ταῦτα πράττουσι κατ' αὐτῶν. εἰ γοῦν τις τῶν ποτε νομισθέντων μετρίων αὖθις ἀνήκεστον ἁμάρτοι τι καὶ χαλεπόν, οἷον εἰ προδοσίαν βουλεύσειεν ἢ τυραννίδα, τῶν τοιούτων ἔθος ἐστὶ*

---

1 *αὐτὸ* pro *τὸ* M 5 *εὐπρεπῶσ* B 6 *ἀχαριστεία* M *ἀχαριστία* ceteri *φθόνοσ* UBT *φθόνωσ* M, corr. Reiske *σμικρολογία* B *ἃ πᾶσι* UB *ἅπασι* T 7 *προσήκειν* mihi suspectum; malim *προσκεῖσθαι* 9 *κάκιστον* M 15 *τε* pro *γε* UBM, *γε* T 16 *ἀποδεξαμένων* UBM, *ἀποδεξομένων* T 17 *ὄψεσθαι* BM 21 *πάντων* mut. in *πάντασ* m. pr. U *πάντασ* T 23 *καὶ τὸ* B *καὶ τὸ* ^καὶ^ (sic! superscr. a m. pr.) U *τὸ καὶ* T *δ'* om. T 24 *ἀδικείασ* M 25 *γε* pro *γὰρ* M 26 *μὴ* om. UBT 31 *εἰ* pro *ἢ* UT

τὰς τιμὰς ἀναιρεῖσθαι, κἂν ἐπιγραφῆς τινος πρότερον ὦσι τετευ-
χότες. εἶτ᾽ οὐκ αἰσχρὸν τῶν αὐτῶν ἀξιοῦν ὑμᾶς τοὺς ὁμολογου-
μένως ἀρίστους, ὧν τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἀνοσίους τυγχάνειν οἱ
νόμοι κελεύουσιν, οἷς οὐδὲ ταφῆς μέτεστιν; ὥστε μοι δοκοῦσιν, 29
ὅσην παρ᾽ ἑτέροις ἔχουσι τοῦ τιμᾶσθαι πάντες ἐπιθυμίαν, τοσαύ-
την ἢ καὶ πλείονα ἕξειν παρ᾽ ὑμῖν, ὅπως μηδέποτε τεύξονται τῶν
τοιούτων μηδενός· ὅσῳ τὴν ὕβριν ἕκαστος καὶ τὸ προπηλακισθῆναι
μεῖζον ἡγεῖται κακὸν ἢ τὴν τιμὴν ἀγαθὸν νενόμικεν. εἰ γοῦν τινα
καλοῖτε εἰς προεδρίαν ἢ πολίτην ἀναγράφοιτε, μέλλοντες ὕστερον
ἀναστήσειν ἢ τὴν πολιτείαν ἀφελεῖσθαι, πολλὰ ἂν ἱκετεύσειεν ὑμᾶς
M) ἐᾶν αὐτόν. τοὺς γοῦν τυράννους ἢ τοὺς βασιλέας, ὧν αὖθις οἱ
βιαίως ἀρχθέντες καὶ παρανόμως τὰς εἰκόνας ἀνεῖλον καὶ τὰ ὀνό-
ματα ἠφάνισαν, ὅπερ οἶμαι καὶ ἐφ᾽ ὑμῶν συμβέβηκε, διατεινάμε-
νος εἴποιμ᾽ ἄν, εἰ προῄδεσαν τοῦτο ἐσόμενον, μήτ᾽ ἂν εἰκόνας
ἑαυτῶν ἐᾶσαί τινα στῆσαι μήτε ὀνόματα ἐγγράψαι. καίτοι 30
τοῦτο οὐ μόνον ἐκείνους ἀδικουμένους καὶ δεινὰ πάσχοντας, ἀλλὰ
καὶ τὴν πρόφασιν δείκνυσι κενήν, δι᾽ ἣν ἴσως ὑμᾶς τινες ἀξιώσου-
σι τοῦτο ποιεῖν, μᾶλλον δὲ κατὰ τοῦ πράγματος οὖσαν. εἰ γὰρ
ἀναγκαῖον ἅμα καὶ συμφέρον φήσουσιν εἶναι τὸ ἑτέρους τιμᾶν,
πῶς οὐχ ὑπεναντίον ἐστὶ τούτῳ τοὺς πρότερον οὕτω τετιμημένους
ὑβρίζειν; ὃ γὰρ τῶν πρότερόν τις οὐκ ἂν εἵλετο λαβεῖν, εἰδὼς τοῦ-
το ἐσόμενον, πῶς εἰκός ἐστι τῶν νῦν τινα ἡδέως λαμβάνειν ὁρῶν-
τα τὸ γιγνόμενον; ὥστ᾽ εἰ μὴ καὶ δι᾽ ἐκείνους τοὺς θᾶττον εὐερ-
γέτας, ἀλλὰ τούτους γε, οὓς νῦν τιμῶμεν, εἰκὸς ἦν φυλάξασθαι τὸ
πρᾶγμα. πάντες μὲν γὰρ ὑπόπτως ἔχουσι πρὸς τὰ ὑπὸ τούτων 31
διδόμενα οὓς ἴσασι τῶν πρότερόν [τινα] ἐπαινεθέντων καὶ δοξάντων
φίλων οὕτως ἀμελοῦντας, μάλιστα δὲ οἱ τῶν αὐτῶν τυγχάνοντες, ὧν
τοὺς εἰληφότας ὁρῶσιν ἀπεστερημένους. εἰ δὲ δὴ καὶ ὅπως αὐτοὶ
λάβωσι τοῦτο γίγνοιτο, μᾶλλον δὲ ὅπως δοκῶσιν εἰληφέναι, παν-
τελῶς ἤδη τὸ πρᾶγμα εἰρωνείαν καὶ χλεύην νομίζουσιν. πολὺ δὲ
βέλτιον ἦν λέγειν τοῖς βουλομένοις [ποιῆσαι] μικρὰ φροντίζειν ὑμᾶς

---

1 τετυχηκότεσ UT 2 ἐσχρὸν U ὁμολογουμένουσ UB 4 ὥστ᾽ ἐμοὶ M 6 παρ᾽ ὑμῖν ἕξειν (hoc ord.) UT τεύξωνται UT 10 ἀφελεῖσθαι M ἀφελέσθαι ceteri 11 ἐὰν αὐτὸν M 13 ἐφ᾽ ὑμῖν UBT malim ἐφ᾽ ἡμῶν, ut de Domitiano cogitet (ita iam Cobetus) 14 προῄδεισαν libri 15 τινάσ UBT 16 δεινάσ M 19 φήσουσιν νέον αἴ τι ἑτέρους M; τὸ ἑτέρους corruptum, fort. φήσουσι πλείονας νῦν ἢ πρότερον τιμᾶν cf. p. 228, 4 21 τὸν pro τῶν U m. pr. 23 ἐκείνουσ γε T 24 τούτοσ γε U m. pr. 26 τινα seclusit Emp. 29 γίνοιτο U γείνοιτο M 30 εἰρωνίαν M νομίζουσι UT 31 ποιῆσαι seclusi

τῶν τάχιον τετιμημένων, ὅτι μηκέτι μηδεμία χρεία τοῦ τιμᾶν τινά ἐστιν, ἢ τοὐναντίον οὗ τὴν μεγίστην φασὶν εἶναι τῇ πόλει χρείαν
32 *καὶ πρὸς πλείονας νῦν ἢ πρότερον, τοῦτο διαβάλλειν. καίτοι μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς οὐδ' εἰ τὴν ἀνωτάτην χάριν ὑμῖν ἕξειν ἔμελλον οἱ δοκοῦντες νῦν τῶν εἰκόνων τυγχάνειν καὶ σφόδρα ἐπαινέσειν τὸν δῆμον, οὐδ' οὕτως ἐχρῆν αὐτὸ γίγνεσθαι. τὸ γὰρ μόνον ζητεῖν ἐξ ὧν ἄν τις ἀρέσαι τινὰ ποιήσας καὶ προσαγάγοιτο, εἰ δ' ἄλλον ὃν οὐ προσῆκεν ἀδικήσει τοῦτο ποιῶν ἢ καθόλου τι μὴ δέον πράξει μὴ σκοπεῖν, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ἐλευθέρων ἐστὶν ἀνθρώπων οὔτε μετρίων τὸ ἦθος. οὐδεὶς γὰρ οὐδὲ τῶν πάνυ πονηρῶν προαιρεῖταί τι φαῦλον, ὃ μὴ συμφέρειν ἑαυτῷ νομίζει πρὸς τὸ παρόν, ἀλλ' ἔστιν αὐτὸ τοῦτο ἡ μοχθηρία τὸ κέρδους ἕνεκα καὶ χρείας μηδενὸς αἰσχροῦ μηδὲ ἀδίκου πράγματος ἐπιστρέφεσθαι μηδὲ φροντίζειν ποῖον τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ μόνον εἰ λυσιτελές.*
33 *οὐκοῦν ὁ τὸν μὲν παρόντα θεραπεύων, ὀλιγωρῶν δὲ τοῦ θᾶττον φίλου, καὶ τῆς μὲν γεγενημένης χρείας ἐπιλελησμένος, τὴν δ' ἐλπιζομένην ὠφέλειαν περὶ πλείστου ποιούμενος, ἆρ' οὐκ ἴστε ἧστινος τυγχάνει προσηγορίας; οὐ κόλαξ ὁ τοιοῦτος ὀνομάζεται παρὰ πᾶσιν; οὐκ ἀγεννής, οὐκ ἄπιστος δοκεῖ; νῦν τοίνυν οὐδὲ τοῦτο περιγίγνεται τῇ πόλει, τὸ θεραπεύεσθαί τινας ὑπὸ αὐτῆς καὶ μεγάλου τινὸς οἴεσθαι τυγχάνειν ὧν ἂν τὰ ὀνόματα ἐπιγράφηται. τοὐναντίον γὰρ δυσχεραίνουσι καὶ μέμφονται παρ' αὑτοῖς, εἰ καὶ σιωπῶσιν ἄλλως, προσκρούειν οὐ θέλοντες. ἢ νόμισμα μὲν εἴ τῳ χαρίζοισθε κίβδηλον, οὐδεὶς ἂν ἑκὼν λάβοι, μᾶλλον δὲ ὕβριν ἡγοῖτο ἢ δωρεὰν τὸ γιγνόμενον· τιμὴν δὲ κίβδηλον καὶ μηδὲν ἔχουσαν ὑγιὲς*
34 *νομίζετε δέχεσθαι τοὺς νοῦν ἔχοντας; ἀλλ' ἐὰν μὲν οἰκέτην τις ἀλλότριον ἢ σκεῦος ἀποδῶται ψευσάμενος ὡς ἑαυτοῦ, σφόδρα ἕκαστος ἀγανακτεῖ τῶν ἠπατημένων, καὶ θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ μὴ [θανάτῳ] ἐζημιοῦτε τοῦτον ὑμεῖς· εἰ δ' ἀλλοτρίαν τις εἰκόνα καὶ μηδὲν*

---

1 *τάχειον* M 2 *ἐστι* B 3 post v. *πλείονας* in U quaternio excidit; in ea igitur orationis parte, quae in U et T deest e Laur. E varietatem lectionis adnotavi, item ex altero exemplo Parisini 2924 (J) *διαβάλλει* J 7 *ἢ* pro *καὶ* B, *μὴ* v 8 *εἶτ' ἄλλον* BE 9 *παρέξει μὴ*Jv 12 *τοῦ* pro *τὸ* altero Jv 13 *τῆσ χρείασ* v 15 *ὀλιγορῶν* MJv 17 *ὠφελίαν* M *ἥ τινος* Jv 18 *ὁ γὰρ* B 19 *ἀγενὴσ* BEv 20 *περιγίνεται* BEJv *περιγείνεται* M, corr. Emp. 21 *ἂν* om. BE *ἐπιγράφητε* BE 22 *δυσχεραίνουσιν* Jv 23 *ἄλλω* M *προσκρούειν ἐθέλοντεσ* B 24 *χαρίζοισθε* scripsi, *χαρίζεσθε* ME *χαρίζεσθαι* BJv *οὐθεὶς* Jv 25 *δὲ καὶ* v 26 *νοῦν* om. Jv *οἰκέτησ* JMv 27 *ἀπόδωτε* v 28 *θανάτῳ* seclusi

αὐτῷ προσήκουσαν ἐξαπατηθεὶς λάβοι παρὰ τῶν μὴ κυρίων· ὃ γὰρ
ἂν ἄλλῳ δῷ τις, τούτου κύριος οὐκέτ' ἐστὶν ἑτέρῳ διδόναι· χάριν
αὐτὸν οἴεσθε τοῖς παρακρουσαμένοις ἔχειν; δέομαι δέ, ἂν οἱ 35
λόγοι φαίνωνται πικρότεροι, μηθὲν ἐμοὶ δυσχεραίνειν. οὐδὲ γὰρ
ὑμᾶς φημι τοῦτο ποιεῖν, τρόπον δέ τινα ἀκούσῃς τῆς πόλεως αὐτὸ
γίγνεσθαι. τὸ δὲ πρᾶγμα εἰ τοιοῦτόν ἐστιν ὥστε πάναισχρον δοκεῖν
M) *ἐξεταζόμενον, τοσούτῳ προθυμότερον ὑμᾶς ἀκούειν δεῖ τοῦ λέγον-*
τος, ὥστε ἀπηλλάχθαι τὸ λοιπὸν τῆς αἰσχύνης. οὐδὲ γὰρ τὰ ἐν
τοῖς σώμασι δυσχερῆ χωρὶς ὀδύνης ἔστιν ἰάσασθαι, πολλάκις δὲ
αὐτὸ τοῦτο σημεῖον ὑπάρχει τοῦ σφόδρα ἐπείγειν τὴν θεραπείαν,
τὸ σφόδρα ἀλγεῖν τὸ θεραπευόμενον.
ὃ τοίνυν ἀρχόμενος εἶπον, οὐδ' ἂν νῦν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν, ὅτι 36
πανταχοῦ μὲν οἰκεῖόν ἐστι φαίνεσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ὑγιεῖς
καὶ μηδὲν παλίμβολον ἔχοντας μηδὲ δυσχερές, [ἀλλὰ πλεῖστον ἀ-
πάτης καὶ πονηρίας ἀπηλλαγμένους· λέγω δὲ τοὺς ὑμῖν ὁμοίους·]
μάλιστα δὲ οἶμαι περὶ τὸ τιμᾶν καὶ τὰς δωρεάς. τὸ γὰρ αἰσχύ-
νην τινὰ προσάπτειν τοῖς καλοῖς καὶ τὸ ἀδίκως ποιεῖν τὸ πάντων
δικαιότατον οὐδ' αἰσθανομένων ἐστὶν ἀνθρώπων τῆς ἑκάστου φύ-
σεως. ὥσπερ οὖν οἱ παρανομοῦντες εἰς τὰ ἱερὰ τῶν εἰς ἄλλ'
ὁτιοῦν ἁμαρτανόντων χείρους εἰσίν, οὕτως οἱ περὶ ταῦτα ἄδικοι
καὶ πονηροὶ φαινόμενοι. τί γάρ ἐστιν ἱερώτερον τιμῆς ἢ χάριτος; 37
οὐκ ἴστε ὅτι καὶ θεὰς νομίζουσιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων τὰς
Χάριτας; ἐὰν οὖν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν περικόπτῃ τις ἢ τοὺς βω-
μοὺς ἀνατρέπῃ, τοῦτον ἡγεῖσθε ἀσεβεῖν· ἐὰν δὲ αὐτὸ λυμήνηται
καὶ διαφθείρῃ τὸ πρᾶγμα, ἀφ' οὗ καὶ τὰς θεὰς ὠνομάσθαι συμ-
βέβηκε, μὴ ὃν δεῖ τρόπον χαριζόμενος, ἀλλ' ἀγεννῶς καὶ ἀνελευ-
θέρως καὶ μετὰ τέχνης τοῖς εὐεργέταις ἀχαριστῶν, αὐτὸν φρονεῖν
φήσομεν καὶ τῶν ἄλλων εἶναι συνετώτερον; ἀλλὰ τοὺς μὲν καπή-
λους τοὺς ἐν τοῖς μέτροις κακουργοῦντας, οἷς ὁ βίος ἐστὶν αὐτόθεν
ἀπὸ αἰσχροκερδείας, μισεῖτε καὶ κολάζετε, τὴν δὲ πόλιν, εἰ δόξει

---

2 *οὐκ ἐστὶν* M *οὐκ ἔστιν* Jv 3 *οἴεσθαι* BMJv 4 *φαίνονται* v 5 *ἡμᾶσ* MJ *ἀκούσασ* Jv 6 *το δὲ* mrg. mor., *τότε* libri *πᾶν αἰσχρὸν* BMJv 7 *ἀεὶ* pro *δεῖ* BE 11 *ἀλγεῖν τὸν* B, quod praefert Cobetus 12 *εἶπον — ὀκνήσαιμι* om. M *νῦν οὐ γνήσαιμι* Jv 13 *ἔστιν* J *ἐστιν* v 14 *ἀπάτησ καὶ γοητείασ* BE *ἀλλὰ — ὁμοίουσ* seclusi 16 *αἰσχύνειν* v 19 *ἄλλο τι ἁμαρτανόντων* BE 22 *ἔστε* pro *ἴστε* Jv 24 *ἀνατρέπει* B *ἀντρέπῃ* v *ἡγεῖσθαι* M *λυμήνητε* MJv 25 *συμβέβηκεν* Jv 26 *ἧτε* (pro *μὴ*) BM *ἧτε* E m. pr. (mrg. *οὐχ*) *δὴ* pro *δεῖ* BE 27 *ἀχαρίστωσ* MBJv *καὶ ἀχαρίστωσ* E, corr. Reiske *αὐτὸν* post *φρονεῖν* transponendum est 30 *αἰσχροκερδίασ* MEJv *μισεῖσθαι* Jv *κολάζεται* Jv

περὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πανουργεῖν καὶ τὰς δω-
ρεὰς καπηλεύειν, οὐκ αἰσχύνεσθε, παλίμβολα καὶ παλίμπρατα ποι-
38 οὖσαν τὰ σεμνά; καὶ οὐδὲ ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε ὅτι μηδὲ τοῖς καπή-
λοις μηδεὶς ἔτι ῥᾳδίως πρόσεισι, παρ' οἷς ἂν πονηρὰ ᾖ τὰ μέτρα.
καὶ μὴν ὅτι φύσει τὸ πρᾶγμα τοιοῦτόν ἐστιν, οὐχ ὁ λόγος αὐτὸ
ἐξονειδίζει, θεάσασθε οὕτως. εἰ γάρ τις πύθοιτο ὑμῶν πότερα
βούλεσθε τοὺς τιμωμένους ὑφ' ὑμῶν, οἷς οἴεσθε διδόναι τὰς εἰ-
κόνας, ἐπίστασθαι τἀληθὲς καὶ τὸ γιγνόμενον οἷόν ἐστιν ἢ λαν-
θάνειν αὐτούς, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν ὃ ἂν εἴποιτε εὖ φρονοῦντες. τί
γὰρ ἐκώλυεν εὐθὺς ἐν τῷ ψηφίσματι γράφειν ὥσπερ τἄλλα καὶ
τοῦτο, εἶναι δὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῖς μίαν τῶν ἀνακειμένων ἢ τὴν τοῦ
δεῖνος, εἰ κἀκείνους ἐβούλεσθε γιγνώσκειν; ἀλλ' οὐδέποτε οἶμαι
39 τοῦτο ἐγγράφετε. οὐκοῦν ὅτι μὲν τὰ γιγνόμενα ὀρθῶς καὶ μηθὲν
ἔχοντα ἄτοπον οὐδεὶς περιστέλλει δῆλόν ἐστιν. ὅτι δὲ ἥκιστ' ἂν
τις φυλάξαιτο τοὺς εὖ πάσχοντας εἰδέναι τίνα τρόπον τῆς χάριτος
τυγχάνουσι καὶ τῶν γιγνομένων περὶ τὴν τιμὴν ὁτιοῦν, εἴ γέ τις
ἁπλῶς αὐτὸ πράττοι καὶ δικαίως, ἔτι μοι δοκεῖ τοῦ πρώτου φανε-
ρώτερον· ὥστε ἀνάγκη τὸ συμβαῖνον εἶναι πανταχῇ φαῦλον καὶ
μηδενὶ μηδὲ ἰδιώτῃ πρέπον. ὁ γὰρ ἐν αὐτοῖς οἷς τινας εὖ ποιεῖ,
παθὼν πρότερος ἢ νὴ Δία κατάρχων καὶ προκαλούμενος εἰς φι-
λίαν, παρακρουόμενος καὶ φενακίζων, τί ἂν οὗτος ἄλλως ποιήσειεν;

ἐπίστασθε τοίνυν ὅτι μηδένα λανθάνει τὸ γιγνόμενον, ἀλλ'
ἔστι διαβόητον καὶ τῶν παρὰ πᾶσι θρυλουμένων, οὐ μόνον ἐπειδὴ
λίαν κατακόρως καὶ ἀνέδην αὐτῷ κέχρηνταί τινες, ἀλλὰ καὶ ὅτι παρ'
40 ὑμῖν πράττεται. τὸ γὰρ ἀξίωμα τῆς πόλεως καὶ τὸ μέγεθος οὐδὲν
ἄγνωστον ἐᾷ τῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ σεμνότερον ὑμᾶς ἁπάντων ἐν τοῖς
ἄλλοις ἑαυτοὺς ἄγειν, ἔτι δὲ οἶμαι τὸ πράττειν ἄριστα τῶν Ἑλλή-
νων, φθόνον κινεῖ καὶ ζηλοτυπίαν, ὥστε πολλοὺς εἶναι τοὺς ἐξε-
τάζοντας, ἐάν τι δοκῆτε ἁμαρτάνειν. οὐκοῦν οἱ μὲν ὅπως ὅ,τι
πράττουσιν ἀγνοεῖσθαι μᾶλλον ἐθέλοντες κακίας τοῦτο σημεῖον ἐκ-

---

2 *αἰσχύνεσθαι* MJv *οὐκ αἰσχυνεῖσθε* Cobetus; fort. *οὐ χρὴ αἰσχύνεσθαι* 3 *καὶ οὐδὲ — μέτρα* aut secludenda sunt aut scribendum *οὐκοῦν οὐδὲ* (pro *καὶ οὐδέ*) 4 *πρόσεισιν* BMJv 6 *θεάσασθαι* Jv 7 *βούλεσθαι* MJv *οἴεσθαι* MJv 9 *ὃν* pro *ὃ* MJv *εἴπητε* M *εἴποτε* v 12 *κἀκείνου σε βούλεσθε* MJv 13 *ἐγγράφετε* scripsi, *ἐγγράψετε* BMJ *ἐγράψετε* Ev. 16 *τυγχάνουσιν* BJv 17 *πράττει* v *ἔτι μοι* v *ἔστι μοι* BMEJ 18 *ὥστε ἀνάγκη — ἄλλως ποιήσειεν* melius legerentur p. 229, 18 post v. *ἑκάστου φύσεως* 20 *πρότερον* Jv *φιλίασ* v 23 *θρυλλουμένων* BEJ *θρυλλούμενον* v 24 *λείαν* MJv *ἀναίδην* libri, corr. Davisius *ἀλλ' ὅτι καὶ* (hoc. ord.) libri; corr. Emp. 25 *οὐθὲν* Jv 29 *δοκεῖτε* v *ὅπωσ* del. corr. E; scribendum *ὅλως ὅ,τι*; *ὅπως τι* Seldenius

*φέρουσιν· οἱ δ' ἃ μηδεὶς ἀγνοεῖ λανθάνειν νομίζοντες εὐηθείας·
οἷς ἀμφοτέροις οὐκ ἂν ἕλοισθε ἔνοχον εἶναι τὴν πόλιν.*

νὴ Δία, ἀλλὰ δαπανήσομεν, εἰ μὴ τοῖς οὖσι χρησόμεθα καὶ 41
*πολλῶν δεήσει χρημάτων, ἐὰν πᾶσι κατασκευάζωμεν ἀνδριάντας
ὅσοις ψηφιζόμεθα. καὶ πόσῳ κρεῖττον ἐλάττοσι διδόναι τὴν δωρεὰν ἢ πλείους ἐξαπατᾶν, μέλλοντάς γε ὑπὸ πλειόνων καταγιγνώσκεσθαι καὶ μισεῖσθαι, σαφῶς εἰδότων ὃ ποιεῖτε; [καὶ γὰρ εἰ μὲν
οὐ σφόδρα ἐπιεικεῖς εἰσιν, οὓς ὁπωσδήποτε ἵστατε νῦν, ὃ μηδαμῇ
φρονοῦντες εἴποιτ' ἄν, ὁρᾶτε τὸ γιγνόμενον· διὰ γὰρ τοὺς φαύλους ἀδικεῖτε τοὺς χρηστούς. ὅτι γὰρ ὑμῶν οἱ πρόγονοι μὴ ἐθαύμαζον εἰκῇ μηδὲ ἀνάξιόν τινα ἐγὼ διαβεβαιωσαίμην ἄν. εἰ δὲ
ἀγαθοὺς τιμᾶτε, τούς γε τοιούτους εἰκὸς ἄχθεσθαι τῷ πράγματι.
τίς γὰρ ἂν μέτριος ἄνθρωπος βούλοιτο ἕτερον κακῶς πάσχειν καὶ* 42
*τῶν δικαίως δεδομένων ἀποστερεῖσθαι δι' αὑτόν; ἢ πῶς οὐκ ἂν
ὀργίζοιτο ἐπὶ τούτῳ γιγνομένῳ μᾶλλον ἤπερ εἰδείη χάριν; ἢ γυναῖκα μὲν οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε χρηστὸς ὢν διὰ μοιχείαν λαβεῖν,
ὅτι τὸν πρότερον ἔχοντα ἠδίκησε· μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν ὅλως λάβοι
τις ἡδέως παρὰ ἀνδρὸς ἑτέρου· καίτοι πολλάκις γίγνεται τοῦτο οὐ
μετὰ πονηρᾶς αἰτίας· τιμὴν δέ, ἣν οὐκ ἔστι δικαίως ἀπ' ἄλλου
λαβεῖν οὐδὲ χωρὶς ὕβρεως τῆς εἰς ἐκεῖνον, ἀγαπᾶν τινα οἴεσθε,
καὶ ταῦτα μηδ' αὐτὸν ἐλπίζοντα ὡς οὐθὲν ἂν πάθοι τοιοῦτον;
ἀλλ' ἀνδράποδον μέν τις ὠνούμενος εἴ ποτε ἀπέδρα σκοπεῖ καὶ
εἰ μὴ παρέμενε τῷ πρώτῳ δεσπότῃ· δωρεὰν δὲ καὶ χάριν, ἣν
ἄπιστον ἡγεῖται καὶ σαφῶς οἶδε μηδὲν ἔχουσαν βέβαιον, ἑκὼν ἂν
πρόσοιτο; * Ῥωμαῖοι γάρ εἰσιν οἱ πλείους αὐτῶν, καὶ τίς ἂν τού-* 43
των ἅψαιτο; οἱ δέ γε παρεστῶτες αὐτοῖς Μακεδόνες, οἱδὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι· καὶ νὴ Δία τούτων ἁπτόμεθα. καίτοι τοὺς μὲν πρό-

---

1 *εἰ* pro *οἱ* libri, corr. Casaubonus *ἀεὶ* (pro *ἀγνοεῖ*) BE *ἀκούει* MJv, corr. Casaub. *εὐηθίας* M 2 *ἔνοχλον* M 3 *οὖσιν* BMJv 4 *πᾶσιν* BMJv *πολλῶν* scripsi; libri *πόσων* (*ποσῶν* Jv) 5 *πόσα* Jv 6 *τε* pro *γε* libri, corr. Reiske 7 *καὶ γὰρ εἰ — ἑτέροις διδόντες* alieno loco interposita sunt, melius legerentur p. 229, 3 post *ἔχειν* 8 *εἰσι τοὺς ὁπωσδήποτε* BM E m. pr. Jv *ἵσταται* MJv 10 *ἀδικεῖται* M *ἀδικῆσαι* v *οὐκ* pro *μὴ* E in ras. 11 *διαβεβαιωσάμην* M *διαβάιβεωσάιμην* v 12 *τούς τε* MJv 15 *εἴπερ* B *ἤπερ* (at in lit.) M *εἴδει ἢ* MJv 16 *ὑπομένειε* Bv *μοιχίαν* Jv 17 *λάβῃ τις* libri, corr. Emp. 18 *γίνεται* Bv *γείνεται* M 19 *μετὰ* om. v *ἔστιν* J *ἐπ' ἄλλου* B 20 *οἴεσθαι* Jv post *οἴεσθε* desidero: *οὕτως προσγιγνομένην* vel simile quid 23 *ἐν τῷ* BE 24 *οἶδεν* BEJv 25 Ante *Ῥωμαῖοι* lacunam statuo. Dio enim adversarium fingit dicentem: nihil illis, qui nunc honoribus afficiuntur, suspicionis esse; plerosque enim Rom. esse 26 *οἱδ' εἰ λακ.* Mv 27 *καὶ διὰ τί τούτων* libri, corr. Emp.

τερον κειμένους πάντας ἢ τούς γε πλείστους δι' εὐεργεσίαν φήσετε
τεθῆναι, τῶν δὲ νῦν τιμωμένων πολλοὺς δι' ἰσχὺν θεραπεύεσθαι.
τὸ μὲν δὴ ποτέρους αὐτῶν δικαιότερόν ἐστι ποιεῖσθαι περὶ πλεί-
ονος ἐάσω· τὸ δέ, εἰ μὴ πᾶσι τὰ δοθέντα δικαίως ὑπάρξει, ποτέ-
ρους μᾶλλον εἰκὸς ἐπ' ἀδήλῳ λαμβάνειν οὐδ' αὐτοὺς τούτους
λανθάνει. πάντες γὰρ οἴδασιν ὅσῳ βεβαιότερόν ἐστιν εὐεργεσία
δυνάμεως. ἰσχὺν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἥντινα οὐκ ἀναιρεῖ χρόνος,
44 εὐεργεσίαν δὲ οὐδεμίαν. ἵν' οὖν τὴν ὑπερβολὴν ἐκείνην ἀφῇ τις,
ἀληθῆ τρόπον τινὰ οὖσαν, τὸ πρὸς τὴν πόλιν ἀηδέστερον ἔχειν
τοὺς οὕτω τιμᾶσθαι ζητοῦντας καὶ τὸ συμβαῖνον εἰς ὕβριν λαμ-
βάνειν καὶ καταφρόνησιν ἑαυτῶν· ἀλλὰ τοῦτό γε εἰδέναι φημὶ
βεβαίως ὅτι μηδὲ χάριν ὑμῖν μηδεμίαν οἴδασι μηδ' οἴονται τυγχά-
νειν μηδενός, τὸ γιγνόμενον εἰδότες καὶ τὴν ῥᾳδιουργίαν τὴν ἐν
αὐτῷ. πρὸς τοῦ Διός, εἶθ' ἃ καὶ τούτων δεχομένων οὐκ εἰκὸς ἦν
ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἔμπροσθεν εἰληφότας, ταῦτα ἀφαιρώμεθα τοὺς
45 ἔχοντας οὐδὲ ἑτέροις διδόντες;] καὶ μὴν εἴ γε ἐν οἷς ἡ πόλις δοκεῖ
τινος δεῖσθαι, τὴν δαπάνην μόνον ὀψόμεθα καὶ τὸ πῶς ἂν εὐχε-
ρέστατα γένοιτο, μηθὲν ἄλλο ἐξετάζοντες, τί κωλύει μὴ μόνον ταύ-
την ὑπάρχειν ἐν ἑτοίμῳ τὴν δωρεάν, ἀλλὰ κἂν ἄλλο τι θέλητε
χαρίσασθαί τινι, γῆν, ἀργύριον, οἰκίαν, τοὺς ἔχοντας ἀφαιρουμέ-
νους; ἢ τί δεῖ πόρους ζητεῖν καὶ τὰ κοινὰ ἀναλίσκειν, ὅταν ᾖ
καιρὸς ἢ τεῖχος ἐπισκευάζειν ἢ ναῦς, ἀλλὰ μὴ τὰ τοῦ δεῖνος λαβεῖν
ἢ [τὰ] τῶν πολιτῶν τινος ἢ τῶν ἐνοικούντων παρ' ὑμῖν; ἀλλὰ
νὴ Δία βοήσονται καὶ δεινὰ φήσουσι πάσχειν. οὐκοῦν ἐξέσται
46 δήπουθεν μὴ προσέχειν αὐτοῖς. καὶ γὰρ εἰ νῦν εἰσιν, ἐφ' οὓς
ἂν ἔλθοιεν ὑμῶν ταῦτα ποιούντων, πρότερόν γε οὐκ ἦν ἕτερος
οὐδεὶς τοῦ δήμου κυριώτερος. ἆρ' οὖν οἱ τότε ὄντες οὕτω προσ-
εφέροντο τοῖς κατὰ μέρος; πόθεν; οἳ τοῦτο πάντων ἡγοῦντο χαλε-
πώτατον, καὶ τοῖς θεοῖς ἐπεύχοντο μηδέποτε συμβῆναι τοιοῦτον
καιρόν, ἐν ᾧ δεήσει κατ' ἄνδρα ἕκαστον ἀπὸ τῶν ἰδίων εἰσενεγκεῖν·
καὶ τὸ τοιοῦτον σπανίως ποτὲ παρ' ὑμῖν γενέσθαι φασίν, οὐδὲ

---

1 φήσεται M 4 pro δικαίως scribendum βεβαίως 6 λανθάνει E, λανθάνειν ceteri 10 τοσούτῳ libri, corr. Reiske; τοὺς οὐχ οὕτω Hertlein ζητοῦντας corruptum; fort. δοκοῦντας 12 ὑμῖν E, ἡμῖν ceteri 15 τουσ μὲν πρόσθεν Mv ταῦτ' ἂν BE ἀφαιρούμεθα Bv 16 διδόντεσ καταληφθείημεν BE 18 ἢ pro τί Mv 19 ὑπάρχειν ἦν ἑτοίμω v 20 οἰκίαν δεῖ τοῦτο ποιεῖν BE malim ἀφαιρουμένοις 23 τὰ seclusi μετοικούντων Cobetus ἀλλὰ μὴν διαβοήσονται BE 27 οὕτωσ E 31 καίτοι τοῦτο libri, corr. Emp. ποτε σπανίωσ (hoc. ord.) E ἡμῖν BMv ἡμῖν mut. in ὑμῖν E

ἐν ἅπασι τοῖς πολέμοις, ἀλλ' εἴ ποτε ἐσχάτως ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν.

ἴσως οὖν ἐρεῖ τις ὡς οἵ γε ἀνδριάντες τῆς πόλεώς εἰσιν. καὶ 47
γὰρ ἡ χώρα τῆς πόλεως, ἀλλ' οὐθὲν ἧττον τῶν κεκτημένων ἕκα-
στος κύριός ἐστι τῶν ἑαυτοῦ. καὶ κοινῇ μὲν ἐὰν πυνθάνηταί τις
M) *τίνος ἐστὶν ἡ νῆσος ἢ τίνος ἡ Καρία, φήσουσι Ῥοδίων. ἐὰν δὲ ἄλλως*
ἐρωτᾷς, τουτὶ τὸ χωρίον ἢ ⟨τόνδε⟩ τὸν ἀγρόν, δῆλον ὅτι πεύσῃ τοῦ
δεσπότου τὸ ὄνομα. ⟨οὕτως⟩ καὶ τὰς εἰκόνας ἁπλῶς μὲν πάσας Ῥοδίων
εἶναι λέγουσιν, ἰδίᾳ δὲ ἑκάστην τοῦ δεῖνος ἢ τοῦ δεῖνος, ᾧ ἄν ποτε
ᾖ δεδομένη. καίτοι τὰ μὲν χωρία καὶ τὰς οἰκίας καὶ τἄλλα κτή-
ματα οὐκ ἂν εἰδείης ὧν ἐστιν, εἰ μὴ πυθόμενος· ἡ δὲ εἰκὼν ἐπι-
γέγραπται, καὶ οὐ μόνον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ τὸν χαρακτῆρα σῴζει
τοῦ λαβόντος, ὥστ' εὐθὺς εἶναι προσελθόντα εἰδέναι τίνος ἐστίν.
λέγω δὲ ἐφ' ὧν ἔτι μένει τἀληθές. καὶ μὴν τό γε ἐν κοινῷ 48
κεῖσθαι γελοιότατόν ἐστιν, εἴ τις ἄρα σημεῖον ἡγεῖται τοῦ μὴ τῶν
εἰληφότων αὐτὰς ὑπάρχειν, ἀλλὰ τῆς πόλεως. οὕτω μὲν γὰρ ἐξ-
έσται λέγειν καὶ τὰ ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς πιπρασκόμενα τοῦ δήμου
⟨εἶναι⟩, καὶ τὰ πλοῖα δήπουθεν οὐχὶ τῶν κεκτημένων, ἀλλὰ τῆς
πόλεως, ἐπείπερ ἐν τοῖς λιμέσιν ἕστηκεν. ὃ τοίνυν ἤκουσά
τινος ὑπὲρ τούτου λέγοντος ὡς ἰσχυρότατον, οὐκ ἂν ἀποκρυψαίμην,
ὅτι δημοσίᾳ τοὺς ἀνδριάντας ἀπεγράψασθε ὑμεῖς. τί οὖν τοῦτό
ἐστιν; καὶ γὰρ τὴν ἄντικρυς χώραν καὶ Κάρπαθον ταύτην καὶ [ἤπει-
ρον], ἑτέρας νήσους καὶ καθόλου πολλά ἔστιν εὑρεῖν, ἃ κοινῇ μὲν
ἀπεγράψατο ἡ πόλις, διῄρηται δὲ εἰς τοὺς κατὰ μέρος. ὅλως 49
δὲ οὐκ εἰ μὴ τοῦτον τὸν τρόπον ἕκαστος τὴν εἰκόνα ἔχει τῶν τιμη-
θέντων, καθάπερ ἂν ἄλλο τι κτησάμενος, διὰ τοῦτο ἂν ἔλαττον
αὐτῷ προσήκειν λέγοιτο ἢ μηδὲν ἀδικεῖσθαι διδόντων ὑμῶν ἑτέρῳ
τὴν ἐκείνου. μυρίους γὰρ εὑρήσετε τρόπους, καθ' οὓς ἑκάστου τί
φαμεν εἶναι, καὶ πλεῖστον διαφέροντας, οἷον ἱερωσύνην, ἀρχήν,
γάμον, πολιτείαν· ὧν οὔτε ἀποδόσθαι τι ἔξεστι τοῖς ἔχουσιν οὔτε
ὅπως ἄν τις ἐθέλῃ χρῆσθαι. κοινὸν δ' οὖν ἐπὶ πᾶσιν ὥρισται 50
δίκαιον, τὸ πάνθ' ὅσα δικαίως τις ἔλαβεν, ἄν τε καθάπαξ
τύχῃ λαβὼν ἄν τε εἴς τινα χρόνον, καθάπερ οἶμαι τὰς ἀρχάς, βε-

1 *ἀλλὰ* M *ἀεὶ* pro *εἰ* Jv 3 *καὶ γὰρ καὶ* E 7 *τουτεὶ τὸ* M *τοῦτ' εἴ τὸ* Jv *τόνδε* add. Wil. *πεύσει* M 8 *οὕτως* addidi 13 *ἐστὶ* E 16 *οὕτωσ* M 18 *εἶναι* addidit Cobetus 21 *ἀπεγράψασθαι* Mv 22 *ἐστι* E *ἤπειρον* seclusi ut interpretamentum verborum *τὴν ἄντικρυς χώραν* vel variam lectionem pro *χώραν* 23 *καὶ ἑτέρασ* BE 24 *μετὰ* pro *κατὰ* v 29 *διαφέρονται* v 31 *ἐθέλῃ* (supersc. *οι*) E *ἐθέλοι* B *θέλοι* Mv (hic om. *τις*) 32 *ἔλαβεν* E, *ἔλαβε* ceteri

βαίως ἔχειν καὶ μηδένα ἀφαιρεῖσθαι. πῶς οὖν δικαιότερον ἐστιν ὁτιοῦν ἔχειν ἢ εἴ τις ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος καὶ χάριτος ἄξιος ἀντὶ πολλῶν καὶ καλῶν τύχοι τιμῆς; ἢ παρὰ τίνος κυριωτέρου καὶ μείζονος ἢ παρὰ τοῦ Ῥοδίων δήμου καὶ τῆς ὑμετέρας πόλεως; καὶ γὰρ τοῦτο οὐ σμικρόν ἐστι, τὸ μὴ Καλυμνίους εἶναι τοὺς δεδωκότας ἢ τοὺς κακοβούλους τούτους Καυνίους. ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν, ὅσῳ τις ἂν κρείττω καὶ πιστότερον δεικνύῃ, παρ' οὗ τυγχάνει τι κτησάμενος, τοσούτῳ κρατεῖ καὶ οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσειεν αὐτῷ. καίτοι πᾶσα πόλις, ἣν ἂν εἴπῃ τις, ἑνὸς ἀνδρὸς ἰδιώτου, κἂν ὁ σεμνότατος ᾖ, πιστοτέρα τῷ παντὶ καὶ κρείττων, καὶ τὰ κοινῇ γιγνόμενα τῶν κατ' ἰδίαν πραττομένων ἰσχυρότερα.

51 *σκοπεῖτε δὲ ὅτι πάντες ἡγοῦνται κυριώτερα ταῦτα ἔχειν, ὅσα ἂν δημοσίᾳ συμβάλωσι διὰ τῶν τῆς πόλεως γραμμάτων· καὶ οὐκ ἔνι λυθῆναι τῶν οὕτω διῳκημένων οὐδέν, οὔτ' εἴ τις ὠνήσαιτο παρά του χωρίον ἢ πλοῖον ἢ ἀνδράποδον, οὔτ' εἴ τῳ δανείσειεν, οὔτ' ἂν οἰκέτην ἀφῇ τις ἐλεύθερον οὔτ' ἂν δῷ τινα δωρεάν. τί δήποτ' οὖν συμβέβηκε ταῦτ' εἶναι βεβαιότερα τῶν ἄλλων; ὅτι τὴν πόλιν μάρτυρα ἐποιήσατο τοῦ πράγματος ὁ τοῦτον τὸν τρόπον οἰκονομήσας*

52 *τι τῶν ἑαυτοῦ. πρὸς τοῦ Διός, εἶθ' ὧν μὲν ἄν τις παρ' ἰδιώτου τύχῃ διὰ τῆς πόλεως, οὐκ ἔστιν ὅπως ἀφαιρεθήσεται τούτων· ἃ δέ τις εἴληφεν οὐ δημοσίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δήμου δεδωκότος, οὐκ ἔσται βέβαια; καὶ τὸ μὲν ὑπ' ἄλλων γενόμενον τοῦτον τὸν τρόπον οὐ λυθήσεται διὰ τὴν πόλιν· ἃ δ' ἡ πόλις αὐτὴ πεποίηκε, ῥᾳδίως οὕτως ἀνελεῖ; καὶ ταῦτα οὐχ ὡς ἔδωκεν, ὁμοίως ἀφαιρουμένη κατὰ κοινόν, ἀλλ' ἑνὸς ἀνδρός, ἂν τύχῃ στρατηγῶν, ἐξουσίαν*

53 *ἔχοντος τοῦτο ποιεῖν; καὶ μὴν καὶ γράμματά ἐστιν ἐν κοινῷ περὶ τούτων, ὑπὲρ ὧν ἔφην. τὰ γὰρ ψηφίσματα γέγραπται δήπουθεν τὰ τῶν τιμῶν καὶ δημοσίᾳ μένει τὸν ἅπαντα χρόνον. τὸ μὲν γὰρ ἀποδοῦναι χάριν οὕτως ἀκριβῶς γίγνεται παρ' ὑμῖν, τὸ δ' ἀφελέσθαι τοὺς εἰληφότας πάνυ ῥᾳδίως. εἶτα τὸ μὲν οὐχ οἷόν τε*

---

1 malim *ἔχειν αὐτόν* 3 *τύχῃ* E, om. v malim *καλῶν ⟨ἔργων⟩* 4 *ῥαδίων* M 7 *κρεῖττον* BE m. pr. 9 *εἴποι* Ev 13 *συμβάλλωσι* BE 14 *οὕτωσ* M *οὔτε τισ* M (om. *εἰ*) *παρὰ τοῦ χωρίον* M *παρὰ τοῦ χωρίου* v 15 *εἶτα* pro *εἴ τῳ* v *δανίσειεν* M *δυνείσειεν* v 16 *δήποτε* (om. *οὖν*) Mv 17 *συμβέβηκε* E *συμβέβηκεν* ceteri *βεβαιότερον* v 20 *τύχῃ* (*οι* supra) (sic!) E *τύχοι* ceteri 22 *ἀπ' ἄλλων* v 29 *γείνεται* M *γίνεται* ceteri 30 *οἷόν τι* v *εἶτα — δόξῃ μόνον* suspecta, quod ad rem supra (l. 24 sq.) tractatam magis pertinent; si genuina sunt, *εἶτα* in *καὶ* mutaverim

γενέσθαι δίχα ψηφίσματος, ἁπάντων ὑμῶν πεισθέντων, τὸ δὲ ἔθει τινὶ συμβαίνει, κἂν ἑνὶ δόξῃ μόνον; πλὴν ὅ γε ἔφην ὅτι δημοσίᾳ ταῦτα ἀναγέγραπται, καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν εἰκόνων, τό τε ὄνομα τοῦ τιμηθέντος καὶ τὸ δεδωκέναι τὸν δῆμον, καὶ τούτων πάλιν ἐν τῷ δημοσίῳ κειμένων.
ὅτι τοίνυν οὐθέν ἐστι τὸ τῆς ἀπογραφῆς οὐδὲ τὸ ἐν κοινῷ κεῖσθαι 54
πρὸς τὸ μὴ τῶν εἰληφότων εἶναι τοὺς ἀνδριάντας πάλαι μὲν ἴσως ὑπάρχει δῆλον· ἀλλ' ὥστε μηδ' ἐπιχειρῆσαι μηδένα ἀντειπεῖν, ἐκεῖνο ὑμῖν ἐρῶ. ἴστε που τοὺς Ἐφεσίους, ὅτι πολλὰ χρήματα παρ' αὐτοῖς ἐστι, τὰ μὲν ἰδιωτῶν, ἀποκείμενα ἐν τῷ νεῴ τῆς Ἀρτέμιδος, οὐκ Ἐφεσίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ξένων καὶ τῶν ὁπόθεν δήποτε ἀνθρώπων, τὰ δὲ καὶ δήμων καὶ βασιλέων, ἃ τιθέασι πάντες οἱ τιθέντες ἀσφαλείας χάριν, οὐδενὸς οὐδεπώποτε τολμήσαντος ἀδικῆσαι τὸν τόπον, καίτοι καὶ πολέμων ἤδη μυρίων γεγονότων καὶ πολλάκις ἁλούσης τῆς πόλεως. οὐκοῦν [ὡς] ὅτι μὲν ἐν κοινῷ κεῖται τὰ χρήματα δῆλόν ἐστιν· ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ κατὰ τὰς ἀπογραφὰς ἔθος αὐτὰ τοῖς Ἐφεσίοις ἀπογράφεσθαι. τί οὖν; ἆρά γε καὶ λαμ- 55
βάνουσιν ἐξ αὐτῶν, ὅταν ᾖ χρεία τις, ἢ δανείζονται γοῦν, ὃ τάχα δόξει μηδὲν εἶναι δεινόν; ἀλλ' οἶμαι πρότερον ἂν περιέλοιεν τὸν κόσμον τῆς θεοῦ πρὶν ἢ τούτων ἅψασθαι. καίτοι τοὺς Ἐφεσίους οὐκ ἂν εἴποιτε εὐπορωτέρους αὐτῶν. τοὐναντίον γὰρ ὑμεῖς μὲν καὶ πρότερον ἦτε πλουσιώτατοι τῶν Ἑλλήνων καὶ νῦν ἔτι μᾶλλόν ἐστε· ἐκείνους δὲ πολλῶν ἔστιν ἰδεῖν καταδεέστερον πράττοντας.
μὴ τοίνυν εἰ ἐκεῖνα μὲν ἔστιν ἀνελέσθαι τοῖς θεῖσι, τῆς εἰκόνος 56
δὲ οὐθεὶς οὕτως ἐστὶ τῆς ἑαυτοῦ κύριος, καὶ [μὴ] τὸ πρᾶγμα ἀνόμοιον ἡγήσησθε· τὸ γὰρ μὴ πάντ' εὐθὺς τῆς πόλεως εἶναι τὰ ἐν κοινῷ κείμενα καὶ δημοσίας ἀπογραφῆς τυχόντα δεῖξαι βουλόμενος ὡς τύπῳ κατὰ τοῦτο ἐχρησάμην. τὸ μέντοι μηθένα πρὸς ἄλλο τι τὴν εἰκόνα ἔχειν ἢ τὸ ἑστάναι παρ' ὑμῖν, ᾧ μόνῳ διαφέρουσιν οὗτοι τῶν ἐκεῖ τὰ χρήματα τιθέντων, ἔτι μᾶλλον ὑπὲρ αὐτῶν ἐστιν.

---

2 *καὶ* (pro *καν*) Mv 8 *ὧ γε* (et infra *ἀντειπεῖν οἴομαι*) Reiske probabiliter 9 *που τοὺσ* Jv, *τούτουσ* M, *τοὺσ* (om. *που*) BE 11 *ὁπόθεν δήποθεν* BM *ὁπόθεν δήπο::θεν* E *ὅποθεν δήποθεν* v; corr. Emperius 12 *ἃ* om. Mv; *τιθέασι δὲ* Jacobs 15 *ὡσ* seclusit Pflugk 17 *καὶ* om. BE 23 *πολλοῦ* v *πολλὸν* E (mrg. *γρ. πολλῶν*) 24 *ἢ* pro *εἰ* libri, corr. Casaub. 25 *ἐστὶ* E, *ἐστὶν* ceteri *μὴ* seclusi, Emp. ante *καὶ* transponebat *ἂν ὅμοιον* Mv 26 *τὰ* pro *τὸ* v 27 *βουλόμενοσ τούτῳ κατὰ* BE *βουλ. ὃσ τούτῳ κατὰ* M *βουλ. ὃν τούτῳ κατὰ* Jv; *ὡς τύπῳ* Emperius. scribendum: *τυχόντα βουλόμενος ὡς* (vel *ὡς ἐν*) *τύπῳ καταδεῖξαι, τούτῳ ἐχρησάμην* 28 *μὴ θέντα* BE

ἃ γὰρ μηδὲ τοῖς λαβοῦσιν ἔξεστιν ἀνελεῖν, ἦπου γε τοῖς δεδωκόσιν (328)
57 ἐξεῖναι προσήκει; καθόλου δὲ ἄλλως ἔγωγε φιλονικεῖν ἔοικα
πρὸς τὸν εἰπόντα δὴ ὡς τῆς πόλεως πάντες εἰσὶν οἱ ἀνδριάντες.
ἐπεὶ τοῦτό γε οὐθέν ἐστι σημεῖον ὡς οὐκ ἔστιν ἄτοπον τὸ γιγνό-
μενον. τὰ γοῦν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναθήματα, ἃ κατασκευάσασα ἡ
πόλις ἐκ τῶν ἰδίων ἀνατέθεικεν, οὐκ ἂν οὐδεὶς ἀμφισβητήσειεν ὡς
οὐ δημόσιά ἐστιν. ἆρ' οὖν οὐχὶ δεινόν, εἰ καταχρησόμεθα τούτοις
πρὸς ἄλλο τι; νὴ Δία, ταῦτα γάρ ἐστιν ἀναθήματα. αἱ δ' εἰκόνες
τιμαί· κἀκεῖνα δέδοται τοῖς θεοῖς, ταῦτα δὲ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδρά-
58 σιν, οἵπερ εἰσὶν ἔγγιστα αὐτῶν. καίτοι καὶ θεοφιλεῖς ἅπαντες οἱ
χρηστοὶ λέγονται καὶ εἰσίν. εἶτα ἡμᾶς μὲν οὐχ ὁ τῶν κτημάτων
τι τῶν ἡμετέρων ἀφαιρούμενος, ἀλλ' ἂν τοὺς φίλους βλάπτῃ τις
τοὺς ἡμετέρους ἀδικεῖ τῷ παντὶ πλέον· τοὺς δέ γε θεοὺς φήσομεν,
ὡς ἔοικε, τῶν φίλων μᾶλλον ὀλιγωρεῖν ἢ τῶν κτημάτων;
ἀλλὰ πάντα μὲν προσήκει βεβαίως ἔχειν τοὺς κτησαμένους,
καὶ ταῦτα ἐν δημοκρατίᾳ καὶ παρ' ὑμῖν, οἳ μέγιστον φρονεῖτε ἐπὶ
τῷ νομίμως καὶ δικαίως διοικεῖν τὰ παρ' ἑαυτοῖς, μάλιστα δὲ οἶ-
μαι τὰς τιμὰς καὶ τὰς χάριτας· οὐ μόνον, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα καὶ
φαῦλος ὤν τις ἂν ἔχοι, χρήματα, οἰκίας, ἀνδράποδα, χώρας, ταῦτα
δὲ μόνοις ὑπάρχει τοῖς ἐπιεικέσιν· ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνο, ὅτι ταῦτα
μὲν ἔστι κεκτῆσθαι καὶ δι' ἑτέρου τρόπου, κληρονομήσαντα ἢ πρι-
59 άμενον· τῶν δὲ τοιούτων διὰ μόνης ἀρετῆς ἐστιν ἡ κτῆσις. καὶ
μὴν ὧν γέ τις τὴν τιμὴν κατέβαλε τοῖς κυρίοις, οὐδ' ἀμφισβητεῖ
δήπουθεν οὐδεὶς ὡς οὐ δικαιόν ἐστιν ἐᾶν ἔχειν αὐτόν, τοσούτῳ
μᾶλλον ὅσῳπερ ἂν πλείονα ᾖ δεδωκώς. οὐκοῦν ἅπαντες οὗτοι δε-
δώκασι τιμὴν ἕκαστος τῆς εἰκόνος τῆς ἑαυτοῦ, καὶ ταύτην οὐδὲ
μετρίαν, οἱ μὲν στρατηγίας λαμπρὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως, οἱ δὲ πρεσ-
βείας, οἱ δὲ καὶ τρόπαια ἀπὸ τῶν πολεμίων, οἱ δέ τινες καὶ χρή-
ματα ἴσως, οὐ μὰ Δία χιλίας δραχμὰς οὐδὲ πεντακοσίας, ὅσων
60 ἔστιν εἰκόνα ἀναστῆσαι. τί οὖν; οὐχὶ νενόμισται παρά γε τοῖς (3
μὴ παντάπασιν ἀδίκοις τὸν ἀποστερούμενόν [τινος κτήματος] ὃ
γοῦν κατατέθεικε κομίζεσθαι παρὰ τῶν εἰληφότων; ἆρ' οὖν ἐθέ-
λοιτ' ἂν ἀποδοῦναι τὰς χάριτας, ἀνθ' ὧν ἐψηφίσασθε ἐκείνοις

---

2 *φιλονεικεῖν* libri 4 *ἐπὶ* pro *ἐπεὶ* v 6 *καὶ ἐκ τῶν* Jv 7 *καταχρησώμεθα* B malim *καταχρησαίμεθα* 9 *κἀκεῖναι* B scribendum *κἀκεῖνα* ⟨*μὲν*⟩ 10 *εἴπερ* B 12 *ἀλλ' ἂν* scripsi, *ἀλλὰ κἂν* libri *τι* pro *τις* Mv 14 *ὀλιγορεῖν* Mv post *κτημάτων* pauca excidisse suspicor 19 *χωρία* conieci 24 *ἂν* pro *ἐᾶν* M *ἐάν* v 28 *χρήματα ἴσως* ⟨*πάμπολλα*⟩ desidero 29 *χειλιασ* M *δραγμὰσ* B *ὅσον ἔστιν* BE *εἰκόνας* libri, corr. Wil. 31 *τινος κτήματος* mihi suspecta 32 *κατατέθεικεν* Mv, *κατέθηκεν* B *κατέθηκε* E 33 *ἐκείνουσ* Mv

τοὺς ἀνδριάντας; λυσιτελεῖ γοῦν ὑμῖν ἐκτίνουσιν, ἐπειδὴ τὸ λυσιτελὲς οἴονται δεῖν τινες δρᾶν ἐξ ἅπαντος. ἐὰν οὖν ᾖ πόλεμον ἢ 61 *τις κατωρθωκώς, ὃν εἰ μὴ συνέβη κατορθῶσαι τοῖς τότε, ἡμεῖς οἱ νῦν οὐκ ἂν εἴχομεν τὴν πόλιν, ἢ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῖν κεκομισμένος ᾖ τῶν οἰκιστῶν ὑπάρχῃ τις· οὐ γὰρ ἔχομεν σαφῶς εἰπεῖν τίνες εἰσὶν οἷς συμβέβηκεν ἢ συμβήσεται, τοῦ πράγματος εἰκῇ γιγνομένου καὶ μόνον ἔθει τινί· μὴ δυσχερὲς εἰπεῖν ᾖ τὸ μετὰ ταῦτα ὅτι καὶ τῆς πόλεως αὐτῆς ἀποστῆναι δεήσει βουλομένους γε τὰ δίκαια ποιεῖν. εἰ δὲ δή τις εἴη τι τοιοῦτον δεδωκὼς ὃ μηδὲ βουληθέντας ἀποδοῦναι δυνατόν· μυρίοι δ' εἰσὶν οἱ τὰς ψυχὰς προειμένοι [ἑαυτῶν] ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ζῆν ἐωνημένοι τὴν εἰκόνα καὶ τὴν ἐπιγραφήν, καθάπερ εἶπον καὶ πρότερον· ἆρ' οὐ δεινὰ πάσχουσιν;* 62 *οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι οὐχὶ ἡμεῖς ἐσμεν οἱ ταῦτ' εἰληφότες. πρῶτον μὲν γὰρ ἅπαντα ὀφείλουσι τὰ τῶν προγόνων οὐχ ἧττον αὐτῶν ἐκείνων εἰς οὓς ἄν ποτε καθήκῃ τὸ γένος. οὐ γὰρ ἀφίστασθαί γε φήσετε τῆς διαδοχῆς. εἶτα πάνθ' ὅσα ἐξ ὧν τότε ἐκείνους τινὲς εὐηργετήκασι καὶ προυθυμοῦντο πάσχοντες ἢ δρῶντες ὑπὲρ αὐτῶν συνήχθη χρήσιμα καὶ μεγάλα, ὑμῖν ἔστι νῦν· ἡ δόξα τῆς πόλεως, τὸ μέγεθος, τὸ χωρὶς μιᾶς αὐτὴν πασῶν τῶν ἄλλων ὑπερέχειν. εἰ τοίνυν, ὅτι [μὴ] παρ' ὑμῶν* 63 *εἰλήφασι, διὰ τοῦτο ἔλαττον ἀδικεῖν οἴεσθε, ἢ εἴ τι τῶν ἄλλως ὑπαρχόντων τινὸς ἀφῃρεῖσθε, τῶν ἄγαν τι φανερῶν ἀγνοεῖτε· πρῶτον μὲν ὅτι πάντες οἵ τινα ἀποστεροῦντες ὁτιοῦν κἀκεῖνον ἀδικοῦσιν οὐχ ἧττον, παρ' οὗ ποτ' ἂν τοῦτο εἰληφὼς τύχῃ· οἷον οἱ τῶν δημοσίων τι καταλύοντνς οἰκοδομημάτων, ὅ τις τῶν καθ' ἕνα ἐ-*
330 M) *ποίησε χαριζόμενος ὑμῖν, μᾶλλον ἂν δόξειαν τὸν ποιήσαντα ἀδικεῖν*

---

1 *ἐκτείνουσιν* Mv *λυσιτελεῖ γοῦν* corrupta; cum interrogatione quae antecedit haec coniungenda sunt: *ὡς λυσιτελὲς ὂν ὑμῖν* vel *καὶ λυσιτελοίη γοῦν* 3 *κατορθωκὼσ* BM E m. pr. *κατώρθωσε* M *τοῖσ ποτε* Mv *κατώρθωσαι* v 5 *ὑπάρχει* BE 7 *ἢ* Mv 8 *βουλομένοισ* BE *μὴ βουλομένου* Mv, corr. Emp. 9 *δεῖ* pro *δὴ* Mv *βουληθέντα* v 10 *προειμένοι* E (ε a correctore) *προείμενοι* M *προειμένα* B *ἑαυτῶν* seclusi 11 *ἐῶν ἢ μέντοι* M 13 *οὗτοι νῦν* (cum anteced. copul.) Mv *ἐκεῖνοσ* Mv 15 *καθήκει τὸ* M 16 *γε* om. Ev *εἶθ' ὅτι πάνθ' ὅσα* BE 17 *εὐεργητήκασι* E, *εὐεργετοῦσιν* Mv *προεθυμοῦντο* Mv 18 *συνήχθη* Reiske, Emp., *συνήθη* libri *ῥήσιμα* v 19 *ἐστι νῦν* ME *ἔστιν νῦν* B *ἔστι νῦν* v *ἔτι νῦν* Emperius 20 scribendum *εἰ δὲ τοὐναντίον*, deleto *μὴ* post *ὅτι*, ut sequentia docent 21 *ἄλλως* scripsi, libri *ἄλλων* 22 *ἀφῃρεῖσθε* scripsi; *ἀφαιρεῖσθε* libri 24 *τύχησ* v 25 *ὅτ' εἰσ* (pro *ὅτισ*) Mv 26 *δόξειε* BE *δείξαιεν* Mv, corr. Dind.

ἢ τὴν πόλιν. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος κἂν ἡ πόλις ᾖ τι τῶν ἰδιω-
τῶν τινι δεδωκυῖα πρὸς τὸν ἀφαιρούμενον τοῦτο. τοιγαροῦν ὑμεῖς
πρὸς ἐκείνοις, ὧν τὰς εἰκόνας ἀνεστήσατε, καὶ τὴν πόλιν οἶμαι τὴν
64 δεδωκυῖαν ἀδικεῖτε, τοῦτ' ἔστιν ἑαυτούς. ἀλλ' ὁ μὲν εἰς ἄλλον
ἁμαρτὼν ὥστε ἑαυτὸν ὠφελῆσαι κακίᾳ μόνον ἐστὶν ἔνοχος τοῖς πολ-
λοῖς· ὁ δ' ἑαυτὸν ἀδικῶν ἐν οἷς ἕτερον τῆς μὲν πονηρίας ὑπερ-
βολήν τινα ἔδειξεν, ἐκ περιττοῦ δὲ ἀνόητος δοκεῖ. πρὸς τούτῳ
δ' ἂν ἴδοι τις καὶ ἕτερον. ὁ μὲν ἀφαιρούμενος ἁπλῶς ὅ τις ἔχει
δικαίως ὅτῳ δήποτε τρόπῳ κτησάμενος κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἁ-
μαρτάνει, φύσει τι ποιῶν ἄτοπον· ὁ δὲ τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ δεδομένων
ἐν μέρει τιμῆς καὶ χάριτός τινα ἀποστερῶν οὐ μόνον τὸ κοινὸν
τοῦτο παραβαίνει, καθ' ὃ προσήκει μηδένα βλάπτειν, ἀλλὰ καὶ
χρηστὸν ἄνδρα ἀδικεῖ, καὶ τοῦτον ὃν ἥκιστα αὐτῷ προσῆκεν. [οὐ-
δαμῇ γὰρ ἰδεῖν ἔστι τοῖς φαύλοις τὰς τιμὰς διδομένας οὐδὲ ὑφ'
65 ὧν μηδὲν εὖ πεπόνθασιν.] ὅσῳ δὴ χεῖρον τὸ τοὺς ἀγαθοὺς ἀφαι-
ρεῖσθαι τιμὰς ἢ τὸ τοὺς ἄλλους καὶ τὸ τοὺς εὐεργέτας βλάπτειν
τοῦ τὸν τυχόντα ἀδικεῖν οὐδένα λανθάνει. καὶ τοίνυν καὶ τοὺς
Ἐφεσίους, εἴ τις ἀφέλοι τὸ πρὸς τὴν θεόν, κατ' αὐτὸ τοῦτο φαίη
τις ἂν ⟨ἧττον⟩ ἁμαρτάνειν λαβόντας ἀπ' ἐκείνων τῶν χρημάτων
⟨ἢ⟩ τοὺς οὕτω προσφερομένους ταῖς εἰκόσιν, οὐ μόνον διὰ τὰ νῦν
εἰρημένα δήπουθεν, ὅτι μηδὲν προσήκοντας ἀνθρώπους ἔμελλον
ἀδικεῖν, ὧν τοὺς πολλοὺς οὐδὲ ἔγνωσαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ
πράγματος αἰτίαν. τοῖς μὲν γὰρ παρακαταθήκην τινὰ μὴ φυλά-
ξασιν οὐδεὶς ἂν οὐδὲν ἔτι τῶν ἑαυτοῦ πιστεύσειεν· τοὺς δὲ ὑβρίζον-
τας εἰς τοὺς εὐεργέτας οὐδεὶς κρινεῖ χάριτος ἀξίους. ὥσθ' ὁ κίν-
δυνος ὑμῖν μὲν ἐν τῷ μηκέτ' εὖ πάσχειν ὑπὸ μηδενός, ἐκείνοις δὲ
ἐν τῷ μηκέτι φυλάττειν τὰ ἀλλότρια.
66 βούλομαι τοίνυν ὑμέτερόν τι ἔργον εἰπεῖν οὐ πάλαι μὲν γε-
γονός, εὐδοκιμοῦν δὲ παρὰ πᾶσιν οὐχ ἧττον τῶν πάνυ παλαιῶν, (331 R

1 ἢ om. Mv ὁ om. Mv λόγοσ καὶ εἰ ἡ πόλισ BE λόγοσ καὶ ἡ πόλισ Mv, corr. Jacobs ἢ pro ᾖ Mv 2 τοῦτο E, τοῦτον ceteri ἆρ' οὖν BE ἆρα Mv, corr. Emp. 3 ἐκείνασ v καὶ om. Mv 4 ἀδικεῖται Mν 5 τῇ τῶν πολλῶν Schwartz 6 δὲ αὐτὸν M 7 πρὸσ τοῦτο B 8 ἁπλῶσ — κτησάμενοσ om. v 12 μηδὲν Mv 13 Fortasse Dio scripserat: οὐδαμῇ γὰρ τοῖς φαύλοις τὰς τιμὰς δίδομεν οὐδὲ ὑφ' ὧν μηδὲν εὖ πεπόνθαμεν 15 ἀφαιρεῖσθαί τινασ ἢ BE 16 καὶ τοὺσ (om. τὸ) B 18 ἀφέλοι τι τῶν πρὸσ BE ἀφέλοιτο πρὸσ Mv κατ' αὐτὸ τοῦτο. malim κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα 19 ἧττον ex coni. addidi 20 ⟨ἢ⟩ τοὺς scripsi 23 αἰτίαν vix sanum; scripsitne ἀξίαν? φυλάξουσιν v 25 κρινεῖ Mv, κρίνει ceteri ὡσ ὁ M 29 πάνυ χαλεπῶν libri, corr. Casaubonus

*ἵν᾽ εἰδῆτε παραθέντες, εἰ καθόλου τοὺς τοιούτους ἄξιόν ἐστι τοι-
οῦτόν τι ποιεῖν. μετὰ γὰρ τὸν συνεχῆ καὶ μακρὸν ἐκεῖνον Ῥωμαίων
πόλεμον, ὃν πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμησαν, ὅτε ὑμῖν ἀτυχῆσαι συνέβη
διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὔνοιαν, ἐπειδὴ πέρας εἶχε τὰ δεινὰ καὶ
πάντες ᾤοντο σεσῶσθαι, καθάπερ ἐν ταῖς μεγάλαις νόσοις πολ-
λάκις δεινοῦ τινος ἐδέησε βοηθήματος, καὶ τότε ἔδοξε τὰ πράγ-
ματα ζητεῖν τοιαύτην ἐπανόρθωσιν. ὅθεν πᾶσιν ἐδόθη τοῖς ἔξω-
θεν χρεῶν ἄφεσις. ἀσμένως δὲ αὐτῶν προσεμένων καὶ τὸ πρᾶγμα* 67
*δωρεὰν ἡγησαμένων, μόνοι τῶν ἄλλων ὑμεῖς οὐκ ἐδέξασθε, καίτοι
τῆς ἁλώσεως ὑμῖν, ὅπερ ἔφην, ἄρτι γεγενημένης καὶ τῶν πολεμίων
ἐν τῇ πόλει τὰς οἰκίας μόνον εἰακότων· ἀλλ᾽ ὅμως δεινὸν ὑμῖν
ἔδοξε τὸ ἐν ὁποίῳ δήποτε καιρῷ παραβῆναί τι τῶν δικαίων καὶ
διὰ τὰς συμφορὰς τὰς καταλαβούσας ἔτι καὶ τὴν πίστιν ἀνελεῖν
τὴν παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ τἄλλα πάντα Ῥωμαίοις παραχωροῦντες οὐκ
ἠξιώσατε καθ᾽ ἓν τοῦτο παραχωρῆσαι, τὸ μηδὲν αἰσχρὸν αἱρεῖσθαι
κέρδους ἕνεκα. ὧν γὰρ οἶμαι τὴν ἐκείνων πόλιν ἑωρᾶτε μὴ δε-* 68
*ηθεῖσαν δι᾽ ἀρετὴν ἅμα καὶ εὐτυχίαν, τούτου τὴν ὑμετέραν ἀπε-
φήνατε μὴ δεομένην διὰ μόνην τὴν ἀρετήν. οὐ τοίνυν φήσετε
ἔλαττον, ὦ ἄνδρες Ῥόδιοι, τὴν χάριν ὀφείλεσθαι τοῖς εὖ πεποιη-
κόσιν ἢ τοῖς συμβαλοῦσι τὸ χρέος. εἶτα τὸ μὲν μὴ ἑκόντας ἐκτί-
νειν τὰ ὀφειλόμενα δεινὸν ὑμῖν ἔδοξε, τὸ δὲ ἀποδόντας ἀφαιρεῖ-
σθαι μέτριον. οὐ γὰρ δὴ τὸ μετὰ πάντων ἀσχημονεῖν τοῦ μόνους
αἴσχιον ὑπειλήφατε. καίτοι τοσαύτης μεταβολῆς καθ᾽ ὃν εἴρηκα
καιρὸν γενομένης καὶ περὶ πάντα συγχύσεως, τά γε δοθέντα ὑπῆρχε
βεβαίως ἔχειν τοῖς προειληφόσι, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησεν εἰσπράττειν
τοὺς ἤδη τι κεκομισμένους. ὑμεῖς δὲ νῦν οὐδὲ ἃ ἔφθητε διαλῦσαι
τοῖς εὐεργέταις ἐᾶτε, ἀλλ᾽ οἱ μηδὲ τῶν αὐτῶν μηδὲν ὑπομείναντες*
(32 M) *τότε τοῖς ἄλλοις, καὶ ταῦτα ἐπταικότες, νῦν εὐτυχοῦντες πράττετε
ὃ μηδὲ ἐκείνων τότε μηδὲ εἷς. καίτοι τὸ μὲν τῶν χρεῶν γεγονὸς* 69
*εὕροι τις ἂν καὶ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ καὶ Σόλωνα λέγεται παρὰ Ἀθη-
ναίοις ποτὲ ποιῆσαι. δίχα γὰρ τοῦ πολλάκις ἀναγκαίως αὐτὸ συμ-*

---

1 *ἄξιοσ* libri, corr. Morellius 4 *ἐπειδήπερ εἶχε* BE (mrg. *ἐπεὶ δ᾽ ὕπερ*) 5 *σεσῶσαι* B et mrg. E 6 *ἐδέησε* E *ἐδέησεν* ceteri *ἔδοξαν* J 7 *ἐπι-ζητεῖν*? 11 *τὰσ οἰκείασ* Mv 12 *ἔδοξε* E *ἔδοξεν* ceteri *τὸν* pro *τὸ* Mv 15 *καθ᾽ ἓν τούτον τὸ* Mv *αἱρεῖσθε* MJ 16 *πόλιν εὕρετε* BE *εὕρατε* MJ *εὕρατο* v, corr. Morellius 18 *φήσεται* M 20 *συμβάλλουσι* libri, corr. Reiske *ἐκτείνειν* Mv pro *εἶτα* malim *οὐδὲ*, propter *οὐ γὰρ δη* l. 22 21 *ἔδοξε* E, *ἔδοξεν* ceteri 24 *περὶ πάντασ* v *τά τε* libri, corr. Emp. 26 *κεκο::μισμένουσ* E *κεκοσμημένουσ* Mv *ἃ* om. Mv 28 *πράτ-τεται* M v

βαίνειν ἐκ τῆς ἀπορίας τῶν δεδανεισμένων ἔσθ' ὅτε οὐδὲ ἀδίκως γίγνεται διὰ τὸ μέγεθος τῶν τόκων, ὅταν τινὲς πολλάκις ὦσιν ἐν τούτοις τὰ ἀρχαῖα κεκομισμένοι. τὸ δὲ τὰς χάριτας τὰς ἀντὶ τῶν εὐεργεσιῶν ἀποστερεῖσθαι τοὺς εἰληφότας οὔτε ἀφορμὴν οὐδεμίαν δύναται παρασχεῖν εὔλογον οὔτε εἰσηγήσατο οὐδεὶς πώποτε, ἀλλὰ 70 *μόνου τούτου σχεδὸν ἁπάντων οὐδέποτε καιρὸς γέγονε. καὶ μὴν δύο ταῦτα ὁμοίως τῆς μεγίστης φυλακῆς ἐν τοῖς νόμοις ἠξίωται καὶ ἀρᾶς καὶ ἐπιτιμίων τῶν ἐσχάτων, ἐάν τις εἰσάγῃ χρεῶν ἀποκοπὰς ἢ ὡς τὴν γῆν ἀναδάσασθαι προσήκει. τούτων τοίνυν τὸ μὲν παρ' ὑμῖν οὐ γέγονε· τὸ δὲ λοιπόν, ὃ μηδ' ὅλως ἴσμεν εἴ ποτε συνέβη, σκέψασθε παραθέντες τῷ νῦν ἐξεταζομένῳ πράγματι. τῆς μέν γε χώρας ἄνωθεν διαιρουμένης τοῦτο ἂν εἴη δεινότατον, τὸ ἐξ ἴσου γίγνεσθαι τὸν ἔχοντα πρότερον τῷ μὴ κεκτημένῳ· τῆς δὲ εἰκόνος ἑτέρῳ δοθείσης οὐδαμῶς ἴσος ἐστὶν ὁ ἀφαιρεθεὶς τῷ λαβόντι. ὁ μὲν γὰρ τέτευχεν, εἴπερ ἄρα, τῆς τιμῆς, τῷ δὲ οὐθὲν περίεστι.*

71 *φέρε τοίνυν, εἴ τις ἔροιτο τὸν στρατηγὸν ὑμῶν ἐφεστῶτα καὶ κελεύοντα ἐκχαράττειν τὴν ἐπιγραφήν, ἕτερον δ' ἐγγράφειν, τί ἐστι τὸ γιγνόμενον; ἦ νὴ Δία πέφηνέ τι δεινὸν εἰργασμένος τὴν πόλιν τοσούτοις ἔτεσιν ὕστερον οὗτος ἀνήρ; πρὸς τοῦ Διὸς οὐκ ἂν ὑμῖν δοκεῖ διατραπῆναι, καὶ ταῦτα ἐὰν ᾖ μέτριος; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι καὶ τὸν τεχνίτην ἐρυθριάσειν. εἰ δὲ δὴ παῖδες ἢ συγγενεῖς τινες παρατύχοιεν τἀνδρὸς ἐκείνου, πόσα οἴεσθε ἀφήσειν αὐτοὺς δάκρυα,* 72 *ἐπειδὰν ἄρξηταί τις ἀφανίζειν τὸ ὄνομα; οὐμενοῦν· ἀλλὰ ἐνστήσονται πάντες εἰς ὑμᾶς παριόντες, εἰς τὸν δῆμον βοῶντες. ἆρ' οὖν, οὐδ' ἂν τοιοῦτον συμβῇ, κωλύσετε οὐδὲ ἐπιστραφήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἂν τοιοῦτον περὶ ὑμῶν ὑπολάβοιμι, μᾶλλον δὲ καὶ νῦν φημι λανθάνειν αὐτὸ γιγνόμενον, ἀλλ' οὐκ ἐάσετε γνόντες· οὐκοῦν* (333 *νῦν γε ἐπίστασθε δήπουθεν τὸ πρᾶγμα ὅλον, ὥστε καθάπαξ κωλῦσαι προσήκει.*

νὴ Δία, ἀλλ' οὐχ ὅμοιόν ἐστι, πολλῶν ὄντων οἷς μηδεὶς προσήκει καὶ τοῦ πράγματος συμβαίνοντος ἐπ' οὐδενὶ τῶν γνωρίμων.

---

1 *δεδανισμένων* Mv 6 *γέγονε* E *γέγονεν* ceteri 7 *τὰ δύο*? *τῆσ μεγάλησ* libri, corr. Reiske 8 *ἐπιτιμιῶν* Mv *ἀποκοπαὶ* v 9 *τοῦτο* BE 10 *πᾶν* pro *παρ'* M *γέγονε* E *γέγονεν* ceteri *εἴσμεν εἰ* M *εἰς μένει* v 11 scribendum *τῆς μὲν γὰρ* 15 *περίεστιν* M 17 *ἑτέραν* mavult Wil. 18 *πέφηνέ τι* corr. E, *ἀπέφηνέ τι* BME m. pr., *ἀπέφην ἔτι* v 19 *υστερον* om. BE 20 *δοκῇ* BE, om. Mv, corr. Casaub. 21 *τεχνείτην* M 24 immo *πάντως* *τοιοῦτο* libri 25 *κωλύσεται* MJ 26 *μὲν οὖν* BE 27 *οὔτε γοῦν νῦν* v *οὔτ' ἄγνουν* J 30 *ἔστι* E *ἔστιν* ceteri

ἐγὼ δ' ὅτι μὲν οὐκ εἴ τινες ἀγνοοῦσι προσήκοντας ἑαυτοῖς ἐνίους 73
τούτων, ὅπερ εἰκός, διὰ τοῦτο ἔλαττον ἀδικοῦνται τῶν προγόνων ἀτιμαζομένων, ἀφίημι· χαλεπώτερον δὲ ἄλλως εἶναί μοι δοκεῖ τὸ γιγνόμενον εἰς ἐκείνους, οἷς μηδὲ ἔστιν οἰκεῖος μηδὲ εἷς ἔτι. καὶ γὰρ τῶν ζώντων δοκεῖ δεινότερον εἶναι τούτους ἀδικεῖν οἷς μηδὲ εἷς ἔστιν ὁ βοηθῶν ἔτι. ἐπεὶ κατά γε τοῦτο λεγέτωσαν μηδὲν εἶναι χαλεπὸν μηδὲ τὸ τοὺς ὀρφανοὺς βλάπτειν τοὺς παντάπασιν ἐρήμους, οἳ μήτε ἑαυτοῖς ἀμύνειν δύνανται μήτε ἄλλον ἔχουσι τὸν κηδόμενον. ἀλλὰ ὑμεῖς τοὐναντίον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τούτοις ἀγανακτεῖτε καὶ δημοσίᾳ καθίστασθε ἐπιτρόπους, ὅπως μηδὲν ἀδικῶνται. καθόλου δὲ πάντων ὧν μέλλουσιν ἐρεῖν λόγων οὐδενὸς 74
ἔχοντος ἐπιεικὲς οὐδέν, ὁ τοιοῦτός ἐστιν ἀτοπώτατος, ὡς ἄρα οὐδενὸς ἅπτονται τῶν γνωρίμων ἀνδριάντων οὐδὲ οὓς ἐπίσταταί τις ὧν εἰσιν, ἀλλὰ ἀσήμοις τισὶ καὶ σφόδρα παλαιοῖς καταχρῶνται. καθάπερ εἴ τις λέγοι μηδένα τῶν ἐπιφανῶν ἀδικεῖν πολιτῶν, ἀλλὰ τοὺς δημοτικοὺς καὶ οὓς μηδεὶς οἶδεν. καίτοι μὰ τὸν Δία οὐχ ὅμοιον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ζῶσι καὶ δι' εὐγένειαν καὶ δι' ἀρετὴν ἄλλος ἄλλου φανερώτερός ἐστι, καὶ διὰ πλοῦτον τοῦτο συμβαίνει καὶ δι' ἑτέρας προφάσεις ἀξιολόγους· ἐπὶ δὲ τῶν εἰκόνων μὴ τοὐναντίον λέγοι τις ἂν ὥς εἰσιν αὗται βελτιόνων ἀνδρῶν. οὐ γὰρ δι' ἀγένειαν ἢ κακίαν τινὰ οὐκ ἐπιστάμεθα αὐτούς, οἵ γε τῶν αὐτῶν τοῖς λαμπροτάτοις τετεύχασιν, ἀλλὰ διὰ μῆκος χρόνου τοῦτο γέγονεν. ὅσῳ τοίνυν τοὺς πρότερον ἀεὶ τῶν ἐπιγιγνομένων πάντες 75
ἡγοῦνται φύσει κρείττους, καὶ πάλαι τὸ τυχεῖν τινας τούτου σπανιώτερον ὑπῆρχε, τοσούτῳ περὶ ἀμείνους ἄνδρας καὶ μειζόνων ἀγαθῶν αἰτίους ὁμολογοῦσιν ἁμαρτάνειν. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτα ἀμφότερα δῆλον. τούς τε γὰρ σφόδρα ἀρχαίους ἡμιθέους ὄντας ἐπιστάμεθα καὶ τοὺς μετ' αὐτοὺς οὐ πολὺ ἐκείνων χείρονας· ἔπειτα τοὺς ἐφεξῆς ἐλάττονας ἀεὶ κατὰ τὸν χρόνον, καὶ τέλος τοὺς νῦν ὁποίους ἡμᾶς αὐτοὺς οἴδαμεν. καὶ πρότερον μὲν οὐδὲ τοῖς ἀποθνήσκουσι πᾶσιν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἦν ἑστάναι χαλκοῖς, ἀλλ' εἰ μή τις ὑπερφυᾶ καὶ θαυμαστὰ πράξειε· νῦν δὲ τοὺς καταπλέοντας τιμῶμεν, ὥστ', εἴπερ ἄρα, τοὺς ὕστερον μᾶλλον καὶ τοὺς ἔγγιστα νῦν ἀνακειμένους μεταποιητέον. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἀγνοεῖτε δή- 76

---

1 *ἀγνοοῦσι* E *ἀγνοοῦσιν* ceteri 4 *εἰσ* pro *εἷσ* v 6 *ἔτι* om. B *ἐπεὶ* om. v 10 *καθίστασθαι* M 14 *ἀσίμοισ* M 21 *ἀγέννειαν* J
24 *καὶ πάλαι τὸ* scripsi, *καὶ τὸ πάλαι* libri 31 *ἀλλ' εἰ μὴ* Emperius tuetur coll. LXXX 8 XLVIII 1 33 *ὡσ εἴπερ* B *οὕπερ* (om. *ὥστ'*) v conieceris: *καὶ ἔγγιστα τοῦ νῦν*, p. 251, 13 confert Wil., locos invicem se tueri ratus

πουθεν ὅτι πάντες οἱ νοῦν ἔχοντες τοὺς παλαιοὺς τῶν φίλων μᾶλλον ἀγαπῶσι καὶ περὶ πλείονος ποιοῦνται τῶν δι' ὀλίγου γεγονότων, καὶ τούς γε πατρικοὺς τῷ παντὶ πλέον ἢ τοὺς ὑφ' αὑτῶν ἐγνωσμένους. οἱ μὲν γὰρ τὰ πρὸς τούτους παραβαίνοντες μόνους αὐτοὺς ἀδικοῦσιν· οἱ δὲ τῶν πρὸς ἐκείνους τι λύοντες καὶ τῶν
77 κτησαμένων αὐτοὺς ὀλιγωροῦσιν. καθόλου δέ, ὥσπερ ὅταν τῶν ζώντων τις ἐξετάζηται παρ' ὑμῖν, ὃν αὐτοὶ μὴ σφόδρα οἴδατε ἢ παντάπασιν ἀγνοεῖτε, τοῖς ἐπισταμένοις αὐτοὺς προσέχετε καὶ τίθεσθε τὴν ψῆφον κατὰ τοὺς μάρτυρας, ἄλλως τε ἂν ὦσιν οὗτοι μὴ πονηροί, ταὐτὸ καὶ νῦν ποιήσατε· ἐπεὶ καὶ περὶ ἀνδρῶν ὁ λόγος ἐστίν, οὕς φασι μηδένα εἰδέναι τῶν ζώντων· παρὰ τῶν ἐγνωκότων αὐτοὺς μάθετε. οἱ τοίνυν τότε ὄντες καὶ σαφέστατα ἐκείνους εἰδότες εὐεργέτας ἡγοῦντο τῆς πόλεως καὶ τῶν μεγίστων ἠξίουν. οἷς οὐ θεμιτὸν ὑμᾶς ἀπιστεῖν, ὑμετέροις γε οὖσι προγόνοις, οὐδὲ φῆσαι
78 πονηρούς. οὐ τοίνυν οὐδὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἔστιν εἰπεῖν, ὡς κατὰ πολὺν χρόνον ἐσχήκασι τὰς τιμάς· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως δείξουσι πλείονα ἐκείνους χρόνον τιμωμένους ὑπὸ τῆς πόλεως ἢ τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῶν εὖ πεπονθυῖαν. ὥσπερ οὖν ὁ χρέος πάλαι μὲν ὀφείλων, πάλαι δὲ ἀποδούς, οὐθὲν πλέον τι πεποίηκε τοῦ νῦν ἀποδιδόντος ὅ,τι εἴληφεν, ὁμοίως οἱ δ' εἴ τις πάνυ πρὸ πολλοῦ τινα
79 ἠμείψατο τότε εὖ παθών. ἄλλως τε εἰ μὲν ἀτέλειαν ἢ χρήματα ἢ γῆν ἤ τοιοῦτόν τι δεδωκότες ἀφῃρεῖσθε, μᾶλλον ἂν ἴσως ἠδικοῦντο οἱ μετὰ ταῦτα εἰληφότες· ὁ γὰρ χρόνον τινὰ κατασχὼν τὰ τοιαῦτα ὠφέληταί τι καὶ προείληφεν· ἐπὶ δὲ τῆς τιμῆς οὐδέν ἐστι τοιοῦτον. οἱ μὲν γάρ εἰσιν εὐπορώτεροι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον· ἃ γὰρ ἐκτήσαντο ἀπὸ τούτων ἔχουσιν· τοῖς δὲ τοὐναντίον ἀτιμοτέροις ὑπάρχει γεγονέναι. ὅπου μὲν γὰρ ἐλάττων ἡ ζημία τοῖς πολὺν χρόνον καρπωσαμένοις, ὅπου δὲ ἡ ἀτιμία μείζων τοῖς σφόδρα παλαιᾶς τιμῆς ἀφαιρουμένοις.

---

1 ὅτι — ἔχοντεσ om. M οἱ νῦν ἔχοντες v 2 ἀγαπῶσι E ἀγαπῶσιν ceteri 4 ἐγνωμένουσ v 6 ὀλιγωροῦσι E v 7 ὃν ἂν BMv μὴ om. v 8 τίθεσθαι Mv 9 ἀλλ' ὥστε ἂν v 10 καὶ ante νῦν om. Jv 15 οὖ τοίνυν v ὡσ om. Mv 16 πολὺ M δείξ^{ου}ωσι E 17 ἐκείνου Jv 18 ὀφίλων M 19 πεποίηκε E πεποίηκεν ceteri 20 ὅ,τι εἴληφεν scripsi, ὅτε εἴληφεν libri 21 οἱ pro εἰ Mv 22 ἀφαιρεῖσθε BE ἀφαιρεῖσθαι Mv, corr. Casaubonus pro μᾶλλον scribendum ἧττον et mox οἱ πάλαι ταῦτα ostendunt verba οἱ μὲν γὰρ sq. l. 24 24 ὠφέληταί τι v ὠφελῆταί τι M ὠφελεῖταί τι BE προσείληφεν BE 26 ἔχουσι E 27 ἔλαττον BE 28 δὲ ἡ B δ' ἡ E δὴ M δὲ (om. ἡ) Jv μεῖζον B

ὅτι τοίνυν οὐδὲ ἀσεβείας ἀπήλλακται τὸ γιγνόμενον μάλιστα, 80
ὃν οὗτοί φασι τρόπον *, κἂν ὑπερβολῆς ἕνεκα δόξω τισὶ λέγειν, οὐχ,
ὡς πρότερον εἶπον, ὅτι πάντα ἁπλῶς ἀσεβήματά ἐστι τὰ περὶ τοὺς
τεθνεῶτας γιγνόμενα, ἀλλὰ ὅτι καὶ πάντες ἥρωας νομίζουσι τοὺς
σφόδρα παλαιοὺς ἄνδρας, κἂν μηδὲν ἐξαίρετον ἔχωσι, δι' αὐτὸν
οἶμαι τὸν χρόνον. τοὺς δὲ δὴ σεμνοὺς οὕτως καὶ τῶν μεγίστων
ἠξιωμένους, ὧν ἔνιοι καὶ [τὰς] τελετὰς ἐσχήκασιν ἡρώων, τοὺς τοσαῦτα ἔτη κειμένους, ὥστε καὶ τὴν μνήμην ἐπιλελοιπέναι, πῶς ἔνι
τῆς αὐτῆς τυγχάνειν προσηγορίας ἧς οἱ τεθνηκότες ἐφ' ἡμῶν ἢ
μικρὸν ἔμπροσθεν, ἄλλως δὲ μηδενὸς ἄξιοι φανέντες; καὶ μὴν τά 81
γε εἰς τοὺς ἥρωας ἀσεβήματα οὐδ' ἂν ἀμφισβητήσειεν οὐδεὶς ὡς
οὐχὶ τὴν αὐτὴν ἔχει τάξιν ἣν τὰ περὶ τοὺς θεούς. τί οὖν; οὐκ
ἀδίκημά ἐστι τὸ τὴν μνήμην ἀναιρεῖν; τὸ τὴν τιμὴν ἀφαιρεῖσθαι;
τὸ ἐκκόπτειν τὸ ὄνομα; δεινόν γε καὶ σχέτλιον, ὦ Ζεῦ. ἀλλ' ἐὰν
μὲν στέφανόν τις ἀφέλῃ τὸν μίαν ἴσως ἢ δευτέραν μενοῦντα ἡμέραν, ἢ κηλῖδά τινα τῷ χαλκῷ προσβάλῃ, τοῦτον ἡγήσεσθε ἀσεβεῖν·
τὸν δὲ ὅλως ἀφανίζοντα καὶ μετατιθέντα καὶ καταλύοντα τὴν δόξαν
οὐδὲν ποιεῖν ἄτοπον; ἀλλ' ἐὰν μὲν δοράτιον ἐξέλῃ τις ἐκ τῆς χει- 82
36 M) ρὸς ἢ κράνους ἀπορρήξῃ τὸν λόφον ἢ τὴν ἀσπίδα τοῦ βραχίονος
ἢ χαλινὸν ἵππου, τῷ δημοσίῳ τοῦτον εὐθὺς παραδώσετε, καὶ τὴν
αὐτὴν ὑπομενεῖ τιμωρίαν τοῖς ἱεροσύλοις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ πολλοὶ
τεθνήκασι διὰ τοιαύτας αἰτίας, καὶ πλέον οὐδὲν λέγουσιν αὐτοῖς
ὅτι τῶν ἀνωνύμων τινὰ καὶ σφόδρα παλαιῶν ἐλωβήσαντο εἰκόνων·
δημοσίᾳ δὲ ἡ πόλις τῷ παντὶ χείρων καὶ φαυλοτέρα φανεῖται
περὶ τοὺς ἥρωας; καὶ τοίνυν ἐὰν εἴπῃ τις εἰσελθὼν ὅτι πεφώραταί 83
τις ξένος ἢ καὶ πολίτης ἢ χεῖρα ἢ δάκτυλον ἀφαιρῶν ἀνδριάντος,
βοήσεσθε καὶ παραχρῆμα ἐπιθεῖναι κελεύσετε ἐπὶ τὸν τροχόν.
καίτοι χειρὸς μὲν ἀφαιρεθείσης ἢ δόρατος ἢ φιάλης, ἐὰν τύχῃ κρατῶν, ἡ τιμὴ μένει καὶ τὸ σύμβολον ἔχει τῆς ἀρετῆς ὁ τιμηθείς, ὁ
δὲ χαλκὸς μόνος ἐλάττων γέγονεν· τῆς δὲ ἐπιγραφῆς ἀνῃρημένης

---

1 cave ἔτι pro ὅτι conicias cf. ad 2 2 post τρόπον lacunam statuo, sic fere explendam: ⟨περὶ τοὺς σφόδρα παλαιούς, οὐ σιωπήσομαι⟩ κἂν etc., nam et repetita τοῦ τρόπου indicatione opus erat, et verbum dicendi ut suppleatur suadent verba οὐχ ὡς — εἶπον 4 γιγνόμενα ⟨οὐκ ὀρθῶς⟩ suppl. Geelius probabiliter 5 ἄνδρασ ἐὰν libri, corr. Geelius 7 τὰς del. Reiske 8 ἐν εἶ pro ἔνι M 10 ἄλλωσ τε libri, corr. Reiske 16 κηλεῖδα M ἡγήσεσθαι Mv 18 malim καὶ ἐὰν (pro ἀλλ' ἐὰν) 19 ἀπορήξῃ M 20 χαλεινὸν M 23 ἢ ὅτι UBT εἰκόνα Tv 25 καὶ νῦν Mv εἴποι Tv 27 βοήσεσθαι Mv κελεύσεται Mv 28 desidero φιάλης ⟨ἢ ὅ,τι⟩ ἂν τύχῃ κρατῶν 30 γέγονεν M γέγωνεν U γέγονε BT ἀνῃρημένης scripsi, ἀναιρουμένης libri

ἀνῄρηται δήπουθεν ἡ μαρτυρία καὶ τὸ δοκεῖν ἄξιον ἐπαίνου γεγο-
84 *νέναι τὸν ἄνθρωπον. βούλομαι τοίνυν, ὅπερ Ἀθήνησι μὲν οἶδα*
γιγνόμενον, οἶμαι δὲ κἀνταῦθα γίγνεσθαι κατὰ νόμον πάνυ καλῶς
ἔχοντα, εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐκεῖ γὰρ ὅταν δημοσίᾳ τινὰ δέῃ τῶν
πολιτῶν ἀποθανεῖν ἐπ' ἀδικήματι, πρότερον αὐτοῦ τὸ ὄνομα
ἐξαλείφεται. τίνος ἕνεκα; ἑνὸς μέν, ὅπως μηκέτι δοκῶν πολίτης
85 *εἶναι πάσχῃ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ὡς δυνατὸν ἀλλότριος γεγονώς· εἶτ'*
οἶμαι καὶ τῆς τιμωρίας αὐτῆς τοῦτο μέρος οὐκ ἐλάχιστον δοκεῖ,
τὸ μηδὲ τὴν προσηγορίαν ἔτι φαίνεσθαι τοῦ προελθόντος εἰς τοῦτο
κακίας, ἀλλ' ἠφανίσθαι παντελῶς, καθάπερ οἶμαι τὸ μὴ θάπτε-
σθαι τοὺς προδότας, ὅπως μηδὲν ᾖ σημεῖον εἰς αὖθις ἀνδρὸς
πονηροῦ. φέρε οὖν, ἐὰν εἴπῃ τις ἐπὶ τοῖς εὐεργέταις τοῦτο γίγνε-
σθαι παρ' ὑμῖν, ὃ παρὰ πολλοῖς ἔθος ἐστὶν ἐπὶ τοῖς κακούργοις,
ἆρ' οὐ σφόδρα ἀλγήσετε; μὴ τοίνυν ἀχθεσθῆτε τῷ νῦν αὐτὸ δοκοῦν-
τι εἰρηκέναι· τοῦ γὰρ μηκέτι μηδ' ἀεὶ λέγεσθαι γένοιτ' ἂν ὑμῖν
86 *αἴτιος. καὶ μὴν ἐάν τις ἓν μόνον ἐκχαράξῃ ῥῆμα ἀπὸ στήλης* (337
τινός, ἀποκτενεῖτε αὐτόν, οὐκέτι ἐξετάσαντες ὅ,τι ἦν ἢ περὶ τίνος,
καὶ εἰ δή τις ἐλθὼν οὗ τὰ δημόσια ὑμῖν γράμματά ἐστι κεραίαν
νόμου τινὸς ἢ ψηφίσματος μίαν μόνην συλλαβὴν ἐξαλείψειεν, οὕτως
ἕξετε ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀπὸ τοῦ ἅρματός τι καθέλοι. οὐκοῦν ὁ τὴν
ἐπιγραφὴν ἀναιρῶν εἰκόνος τινὸς ἧττόν τι ποιεῖ τοῦ τὴν στήλην
ἀποχαράττοντος; καὶ μὴν ὅλον γε ἐξαλείφει τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ
τὴν τιμὴν ἐκεῖνος ἔλαβε, μᾶλλον δὲ ἄκυρον ποιεῖ γεγραμμένον. ἀλλ'
εἴ τις καταδικασθεὶς ὑπὲρ ὅτου δήποτε καὶ ζημίαν τινὰ ⟨ὀφλών⟩,
λαθὼν ἢ διαπραξάμενος ἐξαλείψειεν ἑαυτόν, καταλύειν δόξει τὴν
πολιτείαν· ὥστε δεινότερον ὑμῖν δοκεῖ τὸ ζημίας τινὰ ἀπαλλάτ-
87 *τειν αὐτὸν τοῦ τιμῆς ἀποστερεῖν ἄλλον. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνό*
ἐστιν ἀφετέον, ἐπείπερ τοὺς λόγους ὡς ἐπ' ἀσεβήματι ἐποιησάμην.
ἐπίστασθε γὰρ σαφῶς ὅτι ἅπασα μὲν ἡ πόλις ἐστὶν ἱερά, τῶν δὲ
ἀνδριάντων πολλοὺς ἂν εὕροιτε τῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς ἑστηκό-
των τοῦτο πεπονθότας. καὶ γὰρ ἀρχαιοτάτους συμβέβηκε τούτους

---

2 *Ἀθήνησιν* M 5 *τὸ ὄνομα αὐτοῦ* (hoc ord.) UBTv 6 *εἵνεκα* M 7 *τοιοῦτο* B 9 *φέρεσθαι* UBM *φαίνεσθαι* (ε ρ supra) T (sic!) *φαίνεσθαι* v 12 *εἴπει* U *εἴποι* Tv *γίνεσθαι* BTv 13 *οὐ* pro *ὃ* M 14 *ἀλγήσεται* M *αὐτῶι δοκοῦντι* U 17 *οὐ κτενεῖτε* v 18 *καὶ* om. M 19 *ἢ μίαν* M *μόνον* U *ἐξαλίψειεν* M 20 *τινὰ* pro *τι* UBT *ἅρματος ⟨τοῦ Ἡλίου⟩* Cobetus coll. Dio Cass. 47, 33 ('inutiliter coram Rhodiis' Wil.) 22 *ἐξαλίφει* M 24 *ὀφλὼν* add. Emp. 25 *λαχὼν* T *ἐξαλίψειεν* M 26 *ἐδόκει* libri, corr. Pflugk. *τινὸσ* BT 29 *ἐπίστασθαι* M sententia manca ex consuetudine sermonis cotidiani, quod sophistico Rhodiacae stilo parum convenit

εἶναι καὶ τῶν στρατηγῶν ὃν ἂν ἕκαστος ἐθέλῃ θεραπεύειν, ὡς
ὑμῶν τιμώντων, φιλοτιμεῖται τοῦτον ὡς κάλλιστα ἑστάναι. καὶ
τί δεῖ λόγων; οἶμαι γὰρ μηθένα ἂν ἀντειπεῖν ὅτι καὶ τῶν οὕτως
κειμένων, εἰ καὶ μὴ καθάπερ ἐγὼ νῦν ἔλεγον, οἱ πλείους εἰσὶ
μετωνομασμένοι, τινὲς δ' οἶμαι καὶ σφόδρα ἐγγὺς παρεστῶτες τοῖς
θεοῖς. εἶθ' ὅποι μηδὲ τοὺς κακὸν δράσαντας ἐάνπερ καταφύγωσιν 88
ἔθος ἐστὶν ἀδικεῖν, τοὺς εὐεργέτας οὐ δεινὸν ἐὰν φαινώμεθα
ἀδικοῦντες; καὶ τὴν ἀσυλίαν, ἣν παρέχουσι τοῖς φαύλοις οἱ τοιοῦ-
τοι τόποι, μόνοις, ὡς ἔοικε, τοῖς ἀγαθοῖς οὐ δυνήσονται παρέχειν;
ἀλλ' ἐὰν μὲν θυμιατήριόν τις ἀλλάξῃ τῶν ἔνδον κειμένων ἢ φιά-
λην, ἱερόσυλος οὐχ ἧττον νομισθήσεται τῶν ὑφαιρουμένων· ἐὰν δὲ
εἰκόνα ἀλλάξῃ καὶ τιμήν, οὐθὲν ἄτοπον ποιεῖ; καίτοι καὶ τοὺς 89
ἀνδριάντας οὐχ ἧττον ἀναθήματα εἴποι τις ἂν εἶναι τῶν θεῶν
τοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς· καὶ πολλοὺς ἰδεῖν ἔστιν οὕτως ἐπιγεγραμμέ-
M) νους, οἷον, ὁ δεῖνα ἑαυτὸν ἀνέθηκεν ἢ τὸν πατέρα ἢ τὸν υἱὸν ὅτῳ
δήποτε τῶν θεῶν. ἐὰν οὖν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων ἀφελών
τις τοῦ θέντος τὸ ὄνομα ἄλλον ἐπιγράψῃ * *, μόνον τοῦτον οὐκ ἀσε-
βεῖν φήσομεν; [ὁ δέ τοι Ἀπόλλων οὐκ εἴα δήπουθεν ἐκ τοῦ περι-
βόλου τοὺς νεοττοὺς ἀναιρεῖσθαι τὸν Κυμαῖον, ἱκέτας ἑαυτοῦ
λέγων.]

δι' ὧν τοίνυν πειράσονταί τινες τὸ πρᾶγμα ἀποφαίνειν ἐπιεικέ- 90
στερον, τῷ παντὶ χεῖρον ἀποδείξουσιν. οἷον ὅταν λέγωσι τοῖς
σφόδρα ἀρχαίοις καταχρῆσθαι καί τινας εἶναι καὶ ἀνεπιγράφους.
εἰ γὰρ δοίη τις αὐτοῖς οὕτως τοῦτο ἔχειν, οὐκ ἂν εἴποιμι τὸ πρό-
χειρον ὡς ἄρα ἐγὼ νῦν ὑπὲρ τῶν ἐπιγεγραμμένων ποιοῦμαι τὸν
λόγον, ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνων φημὶ δεῖν ἅπτεσθαι. σκοπεῖτε γάρ,
ἄνδρες Ῥόδιοι, τὴν αἰτίαν, δι' ἣν εἰκὸς τεθῆναί τινας οὕτως. οὐ
γὰρ ἐκλαθέσθαι γε οὐδὲ ὀκνῆσαι τὸν ἱστάντα εἰκὸς οὐδὲ φείσασθαι
τῆς εἰς τοῦτο δαπάνης· οὐ γὰρ ἦν οὐδεμία. λοιπὸν οὖν τῶν δύο 91
θάτερον, ἢ τῷ σφόδρα εἶναί τινας μεγάλους καὶ κατ' ἀλήθειαν

---

1 ὧν ἂν B ὧν U ἂν om. UT ἐθέλει T 3 μηθὲν UMT μηδὲν B corr. Reiske ἂν ἀντειπεῖν Reiske, ἀντειπεῖν (om. ἂν) M ἄν τι ποιεῖν UBT οὕτω B 4 καὶ om. UBT; μὴ καὶ (hoc ord.) M, transp. Wil. 5 δ' om. M 6 εἶθ' U 7 φαινόμεθα UM 9 post παρέχειν inserenda sunt et ea quae l. 18—20 leguntur et plura etiam interciderunt 11 ἀφαιρουμένων UBT δ' B 17 post ἐπιγράψῃ quaedam exciderunt 18 τοι om. M m. pr. ὁ δέ τοι — λέγων transponenda sunt post παρέχειν l. 9 19 νεοτοὺσ U νεωττοὺσ M 24 δῴη libri οὕτω B τοῦτο οὕτωσ (hoc ord.) T 27 εἰκὼσ M 28 φήσασθαι U 30 scribendum ἢ τὸ, suppleto ⟨ὅθεν⟩ post ἥρωας l. 21

ἥρωας οὐκ ᾤοντο δεῖν ἐπιγράφειν, ὡς ἂν ἅπασι γνωρίμους ὄντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τότε οὔσης δόξης εἰς ἅπαντα καὶ τὸν αὖϑις χρόνον παραμενεῖν τὸ ὄνομα· ἢ τινων ἡμιϑέων ἢ καὶ ϑεῶν ὄντας ὕστερον ἀγνοηϑῆναι διὰ τὸν χρόνον. [τοὺς γὰρ ϑεοὺς ἐπιγράφειν οὐκ ἔστιν ἔϑος· ὡς ἔγωγε οὐκ ἀπελπίζω καὶ τῶν ἄλλων
92 τινὰς εἶναι τοιούτους.] ἐν γοῦν Θήβαις Ἀλκαῖος ἀνάκειταί τις, ὃν Ἡρακλέα φασὶν εἶναι, πρότερον οὕτω καλούμενον· καὶ παρ' Ἀϑηναίοις Ἐλευσινίου μύστου παιδὸς εἰκὼν οὐκ ἔχουσα ἐπιγραφήν· κἀκεῖνον εἶναι λέγουσιν Ἡρακλέα. καὶ παρ' ἑτέροις οἶδα πολλοὺς τοὺς μὲν ἡμιϑέων, τοὺς δὲ ἡρώων ἀνδριάντας, οἷον Ἀχιλλέως, Σαρπηδόνος, Θησέως, διὰ τοῦτο ἀρχῆϑεν οὐκ ἐπιγραφέντας· [καὶ Μέμνονος ἐν Αἰγύπτῳ κολοσσὸν εἶναι λέγουσιν]. ἀλλ' ἐπ' ἐνίων μὲν ἡ δόξα παρέμεινε καὶ διεφύλαξε τὴν φήμην ὁ χρόνος· οὐ μὴν
93 ἐπὶ πάντων συνηνέχϑη δι' ἥν δήποτ' οὖν αἰτίαν. οὐκοῦν καὶ παρ' (33 ὑμῖν οὐκ ἀδύνατον εἶναί τινας τοιούτους. οἷον οὖν ἐστιν Ἡρακλέους ἢ Τληπολέμου φέρ' εἰπεῖν ἢ τῶν Ἡλίου παίδων τινὸς ἀνδριάντα διδόναι τῷ δεῖνι, χρηστῷ μὲν ἀνδρὶ καὶ τιμῆς ἀξίῳ· πάντες γὰρ ἔστωσαν, οὓς ἡ πόλις ϑεραπεύει, τοιοῦτοι, καὶ δεῖ γε εὔχεσϑαι πάντας εἶναι χρηστούς, μάλιστα ⟨δὲ⟩ τοὺς ἡγουμένους· ἀλλ' οὐκ ἐκείνοις ὅμοιοι· πόϑεν; οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιεν ὀλίγον αὐτῶν ἐλάττους ὑπάρχειν, ἀλλὰ κἂν φοβηϑεῖεν εἰπεῖν τι τοιοῦτον. ἆρ' ὑμῖν ἐκ τῶν εἰρημένων δοκεῖ μᾶλλον ἀπὸ τούτων ἀρχομένους, λέγω δὲ τῶν οὐκ ἐχόντων τὰς ἐπιγραφάς, τὸ πρᾶγμα ἐπὶ πάντας μεταφέρειν, ἢ σφόδρα εἶναι τῶν τοιούτων φειστέον;

94 καίτοι τὸ τῆς ἀγνοίας καὶ τὸ τῆς ἀρχαιότητος ὅμοιόν ἐστιν ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγοι μηδὲ τοὺς τυμβωρυχοῦντας τοὺς σφόδρα παλαιοὺς τάφους μηδὲν ἁμαρτάνειν, ὅτι μηδεὶς αὐτοῖς προσήκει μηδὲ ἴσμεν οἵτινές εἰσιν. ὁ μὲν οὖν τάφος οὐκ ἔστι σημεῖον ἀρετῆς, ἀλλ' εὐπορίας, οὐδὲ ἔχομεν εἰπεῖν τοὺς ἐν τοῖς μνήμασι κειμένους ὡς ἦσαν ἀγαϑοί, πλὴν εἰ μή γε δημοσίᾳ τις φαίνοιτο τεϑαμμένος [ὅπερ οἶμαι τρόπον τινὰ τούτοις συμβέβηκεν]. ἡ δὲ εἰκὼν δι' ἀνδραγαϑίαν δίδοται καὶ διὰ τὸ δόξαι τινὰ πρότερον

---

1 ἅπασιν T 3 παραμένειν UB 4 τοὺς γὰρ — τοιούτους spuria 8 Ἐλευσῖνι mavult Wil. 9 fortasse: κἀκεῖνον ⟨δὲ⟩ καὶ om. M m. pr. πολλοῖσ M 11 ϑησσέωσ T καὶ Μέμνονοσ — λέγουσιν cum Jacobsio spuria iudico 14 δήποτε UM 15 ἡμῖν UM 18 δή γε UB εὔχεσϑε UB 19 δὲ add. Reiske 20 ὀλίγων B 21 φοβηϑεῖεν T, φοβηϑείην ceteri 24 τὸν τοιοῦτον B 25 ἀνοίασ UM 28 οὔτινος Wil. dubitans 31 ὅπερ — συμβέβηκεν spuria 32 καὶ δεῖ δόξαι M καὶ δὴ τῷ δόξαι UB καὶ τῷ δόξαι T, corr. Casaub.

γενναῖον (ὅτι γὰρ οὐδεὶς ἐστάθη τούτων ἁλοὺς κλέπτων οὐδὲ
μοιχεύων οὐκ ἄδηλόν ἐστιν) οὐδέ γε ἐπὶ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλ' ὡς
οἷόν τε ἐπὶ τοῖς μεγίστοις.

ὅτι τοίνυν καὶ θείας τινὸς δυνάμεως καὶ προνοίας, ὡς ἂν εἴποι 95
τις, οἱ τοιοῦτοι μετέχουσιν ἐπ' ἀνδριάντος τι βούλομαι γεγονὸς
εἰπεῖν. Θεαγένης ἦν Θάσιος ἀθλητής· οὗτος ἐδόκει ῥώμῃ διενεγκεῖν
τῶν καθ' αὑτόν, καὶ δὴ σὺν ἑτέροις πολλοῖς καὶ τὸν Ὀλυμπίασι
τρὶς εἰλήφει στέφανον. ὡς δ' ἐπαύσατο καὶ ἧκεν εἰς τὴν πα-
τρίδα, λοιπὸν τοῦ σώματος παρακμάσαντος ἦν ἀνὴρ οὐδενὸς χείρων
περὶ τὰ κοινά, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἄριστος. ἐντεῦθεν, ὅπερ εἰκός,
10 M) εἰς ἔχθραν τινὶ προῆλθε τῶν πολιτευομένων. ὁ δὲ ζῶντι μὲν 96
ἐφθόνει μόνον, τελευτήσαντος δὲ πρᾶγμα πάντων ἀνοητότατον καὶ
ἀσεβέστατον ἐποίει· τὸν γὰρ ἀνδριάντα αὐτοῦ τὸν ἑστῶτα ἐν μέσῃ
τῇ πόλει νύκτωρ ἐμαστίγου. τοιγαροῦν εἴτε ἀπὸ τύχης εἴτε δαι-
μονίου τινὸς νεμεσήσαντος αὐτῷ κινηθεὶς ποτε ἐκ τῆς βάσεως ἠ-
κολούθησεν ἅμα τῇ μάστιγι καὶ κτείνει τὸν ἄνδρα. νόμου δὲ ὄντος
καταποντίζειν κρίναντας, ἐάν τι τῶν ἀψύχων ἐμπεσὸν ἀποκτείνῃ
τινά, οἱ τοῦ τεθνεῶτος προσήκοντες αἱροῦσι δίκῃ τὸν ἀνδριάντα
καὶ κατεπόντωσαν. λοιμοῦ δὲ συμβάντος, ὥς φασι, χαλεπωτάτου, 97
καὶ τῶν Θασίων οὐδενὶ τρόπῳ λῆξαι δυναμένων τῆς νόσου, καὶ
τελευταῖον χρωμένων, τοὺς φυγάδας αὐτοῖς ἀνεῖπε κατάγειν ὁ θεός.
ὡς δὲ πλέον οὐδὲν ἦν ἁπάντων κατεληλυθότων, χρωμένοις αὖθις
λέγεται τὴν Πυθίαν οὕτως ἀνειπεῖν·

Θεαγένους δ' ἐλάθεσθε ἐνὶ ψαμάθοισι πεσόντος·
κεῖθ' ὑμῖν ὁ πρὶν μυριάεθλος ἀνήρ.

ᾧ καὶ δῆλον ὅτι καὶ τὸ πρῶτον οὐχὶ τῶν φυγάδων ἕνεκα τοῦτο
ἐχρήσθη καὶ τὸ συμβὰν οὐ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἐγένετο. καὶ 98
μηδεὶς ἐκεῖνο ὑπολάβῃ· τί οὖν; ἡμεῖς τοὺς ἀνδριάντας ἀφανίζομεν
ἢ ῥιπτοῦμεν; ἀλλ' ἀτιμάζετε ἐκείνους ὧν εἰσι καὶ ἀφαιρεῖσθε τοὺς
ἔχοντας, ὅπερ καὶ τότε ⟨δεινὸν⟩ ἔδοξε τῷ θεῷ· ἐπεὶ τοῦ χαλκοῦ

---

2 ὡσ οἴονται M 5 post μετέχουσι excidit participium fut., velut παραστήσων γεγονὼσ T 7 τῶν Cobetus τοὺς libri ἑαυτὸν T 9 παρεκμάσαντοσ M χεῖρον U 10 ὡσ οἴονται M 11 ὁ δ' ἐξ ὧν τι M 15 κεινηθεὶσ M ἠκολούθησεν vix sanum; cadendi verbum non poterat vitare 17 κρίνοντασ M κρίνοντοσ UBT, corr. Selden. 18 ἔρουσιν M αἴρουσι UB 19 λιμοῦ δὲ UB 22 κατεληλυθότων Cobetus ἐληλυθότων libri 24 δὲ ἐλάθεσθε UT δὲ λαθέσθαι M alium versum habet Paus. 6, 11, 8 25 μυρίαθλοσ UBT 26 οὗ pro ᾧ M conieci: ὅτι καὶ τὸ περὶ τῶν φυγάδων ἕνεκα τοῦτον ἐχρήσθη 27 δι' ὅλην τινὰ M 28 ὑμεῖσ B 29 ἐκεῖνοσ U ἀφαιρεῖσθαι M 30 δεινὸν add. Selden. ἐπὶ τοῦ UM

οὐκ εἰκὸς ἦν φροντίσαι αὐτόν. μὴ τοίνυν τοῦ Θασίου μὲν ἡγεῖσθε
ὑβρισθέντος οὕτως ἀγανακτῆσαι τὸ δαιμόνιον, τῶν δὲ παρ᾽ ὑμῖν
99 τετιμημένων μηδένα θεοφιλῆ εἶναι μηδὲ ἥρωα. οὐ τοίνυν οὐδὲ
τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν ὡς οὐκ ἂν καὶ πρὸς ἔχθραν ὑπ᾽ ἐνίων τοῦτο
γένοιτο, ἐὰν ἄρα τύχῃ τις τῶν στρατηγούντων μισῶν τινα τῶν πρὸ
αὐτοῦ. τὸ γοῦν τοῦ Θεαγένους ἀκηκόατε ὡς συνέβη διὰ τὸν φθόνον (34
καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τὴν ἐκ τῆς πολιτείας. καὶ γὰρ εἰ νῦν ἐπὶ μό-
νοις τοῖς παλαιοῖς αὐτό φασι ποιεῖν, χρόνου γε προϊόντος, ὥσπερ
ἐπὶ πάντων ἀεὶ συμβαίνει τῶν φαύλων ἐθῶν, ἀνάγκη καὶ τοῦτ᾽
ἐπὶ πλέον προελθεῖν. οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ αἰτιάσασθαι οἷόν τε, ἐπ᾽
αὐτῷ γε ὅλου τοῦ πράγματος ὄντος. νὴ Δί᾽, ἀλλὰ κωλύσουσιν οἱ
προσήκοντες. ἐὰν οὖν ἀπόντες ἢ ἀγνοήσαντες τύχωσιν, ὅταν γνῶσι,
τί ποιήσομεν; ἆρά γε δεήσει τοῦτον ἐκχαράττειν πάλιν, ὃν ἂν φθάνῃ
τις ἐπιγράψας;

100 πάνυ τοίνυν ὄντος ἀτόπου τοῦ γιγνομένου, μᾶλλον δὲ ἀσεβοῦς,
ἧττον ἂν δεινὸν ἦν, εἰ μὴ διὰ τοιαύτην πρόφασιν συνέβαινε, δι᾽
οἵαν τινές φασιν, ὡς ἀπολογούμενοι περὶ τῆς πόλεως. τὸ γὰρ δι᾽
ἀργύριον πράττειν ὁτιοῦν τῶν ἄλλως αἰσχρῶν ἅπαντες αἴσχιον
ἡγοῦνται τοῦ καθ᾽ ἑτέραν τινὰ αἰτίαν. ὅταν οὖν προβαλλόμενοι
τὴν δαπάνην καὶ τὸ δεῖν ἀναλίσκειν εἰ ποιήσεσθε ἑτέρους ἀν-
δριάντας, ἀξιῶσι παραπέμπειν τὸ πρᾶγμα, δῆλον ὅτι μεῖζον τὸ
ὄνειδος κατασκευάζουσιν, εἰ χρημάτων ἕνεκα δόξετε ἀδικεῖν, καὶ
ταῦτα πλουτοῦντες, ὡς οὐδένες ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων.

101 καίτοι τί δήποτε ἐπὶ μὲν τῶν προγόνων ὑμῶν οὐθὲν ἐγίγνετο
τοιοῦτον, οὐκ ἐχόντων αὐτῶν πλείονα ἢ νῦν ἔχετε ὑμεῖς; ὅτι γὰρ
οὔθ᾽ ἡ νῆσος χείρων γέγονε καὶ τὴν Καρίαν καρποῦσθε καὶ μέρος
τι τῆς Λυκίας καὶ πόλεις ὑποφόρους κέκτησθε, καὶ χρήματα ἀεὶ
πολλὰ ὑπὸ πολλῶν ἀνατίθεται τῷ δήμῳ καὶ τῶν πρότερον οὐδεὶς
102 ἀφῄρηται, μηθένα νομίζετε ἀγνοεῖν. καὶ μὴν οὐδὲ δαπανᾶν φήσετε
⟨τῶν⟩ τότε μᾶλλον. τότε μὲν γὰρ εἰς πάνθ᾽ ὅσα καὶ νῦν ἀνηλίσκετο,
πανηγύρεις, πομπάς, ἱερουργίας, εἰς τὰ τείχη, τοῖς δικάζουσι, τῇ

---

1 ἡγεῖσθαι M 4 ὡς scripsi, ὅπως libri 10 γὰρ οὐδὲ B ἐπ᾽ αὐτό γε UBT 12 οὖν om. T 13 τί οὖν M φθάσῃ malim cum Emperio 16 συνέβαινεν UT 17 δι᾽ om. M 18 ἄλλων^{σ} T 20 εἰ ποιήσεσθε Wil. ἢ ποιήσασθαι libri 21 ἀξιώσει BMU m. pr. τὸ ὄνειδοσ μεῖζον (hoc ord.) UBT 23 δόξετε scripsi, δόξουσι libri οὐδὲν εἰ M 25 οὔτι γὰρ M 26 ἡ νόσοσ M καρποῦσθαι M 28 ἀνατίθενται libri, corr. Dind. τῶν προτέρων UBT scribendum οὐδὲν 29 μηδένα T φήσετε τότε μᾶλλον UBM φήσετε νῦν μᾶλλον T, corr. Wil. 30 τὸ μὲν M 31 πανήγυρισ M

*βουλῇ. νῦν δὲ οὐκ ἔστι τὰ μέγιστα τῶν πρότερον. τὰς γὰρ εἰς
τὸν πόλεμον δαπάνας σχεδόν τι συνεχῶς αὐτῶν πολεμούντων καὶ
σπάνιον, εἴ ποτε, ἀναπαυομένων, οὐκ ἔνι συμβάλλειν οἶμαι τοῖς*
103 *ἐν εἰρήνῃ γιγνομένοις ἀναλώμασιν. οὐ γὰρ ὅμοιον ἑκατὸν νεῶν ἢ
καὶ πλειόνων στόλον ἀποστεῖλαι καὶ πάλιν ἑβδομήκοντα καὶ τρι-* (342 M)
*άκοντα ἑτέρων, καὶ τοῦτον ἔσθ᾽ ὅτε μὴ καταλύειν τριῶν ἢ τεττά-
ρων ἐτῶν· οὐδὲ συνεχῶς τριήρεσι πλεῖν, οὐ μέχρι Κύπρου καὶ
Κιλικίας, ἀλλ᾽ ὁτὲ μὲν εἰς Αἴγυπτον, ὁτὲ δὲ εἰς τὸν Εὔξεινον, τὸ
δὲ τελευταῖον ἐν αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ· οὐδὲ ξένους στρατιώτας τρέ-
φειν τὰ φρούρια καὶ τὴν χώραν φυλάττοντας· καὶ ὃ νῦν ἐφ᾽ ἡμῶν
ἰδεῖν ἔστι, μιᾷ καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἢ δυσὶν ἀφράκτοις ἀπαν-*
104 *τᾶν εἰς Κόρινθον. καὶ λέγω ταῦτα οὐκ ὀνειδίζων οὐδὲ τῶν
προγόνων ὑμᾶς χείρονας ποιῶν· οὐ γὰρ ὅτι μὴ δύνασθε ταὐτὰ
πράττειν ἐκείνοις, ἀλλ᾽ ὅτι καιρὸς οὐκ ἔστι τῶν τοιούτων, ἐν εἰ-
ρήνῃ διάγετε. δῆλον γὰρ ὡς κἀκεῖνοι μᾶλλον ἐβούλοντο μὴ κινδυ-
νεύειν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπόνουν, ἵνα καταστῇ ποτε τὰ πράγματα,
πλὴν ὅτι γε οὐκ ἴσα ὑμῖν ἀνήλισκον. ἵνα γὰρ τἆλλα ἀφῇ τις, τὸ
τῶν νεωρίων, τὸ τῶν ὅπλων, τὸ τῶν μηχανημάτων, ὃ νῦν εἶπον, αὐτὸ
δήπου τὸ τῶν τειχῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιον, ὡς ἐφ᾽ ὑμῶν ἐπισκευάζεται.
καὶ γὰρ ἂν τὰ τῆς ἐπιμελείας θῇ τις μὴ διαφέρειν, ἀλλά τοι σχολῇ
γίγνεται καὶ κατ᾽ ὀλίγον καὶ ὁπηνίκα τις βούλεται· τότε δὲ οὐκ ἦν
αὐτὰ μὴ ἑστάναι. καὶ νῦν μὲν ὑφ᾽ ὑμῶν δοκιμασθησόμενα οἰκο-*
105 *δομεῖται, τότε δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων. εἶεν· οὐ τοίνυν οὐδὲ
τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν ὡς πλείονας τιμᾶτε· τὸ γὰρ πλῆθος αὐτὸ
δηλοῖ τῶν ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου κειμένων ἀνδριάντων. χωρὶς δὲ
τούτου τίς ἂν εἴποι πλείους εἶναι τοὺς νῦν φιλοτιμουμένους περὶ
τὴν πόλιν;*

*νὴ Δία, ἀνάγκην γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοὺς ἡγεμόνας τιμᾶν ἅπαν-
τας. τί δ᾽; οὐχὶ καὶ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Βυζάντιοι
καὶ Μυτιληναῖοι τοὺς αὐτοὺς τούτους θεραπεύουσιν; ἀλλ᾽ ὅμως
ὅταν δόξῃ τινὰ στῆσαι χαλκοῦν, ἱστᾶσι καὶ τῆς εἰς τοῦτο δαπά-*
106 *νης εὐποροῦσιν. καὶ μὴν ἤδη τινὸς ἤκουσα Ῥοδίου λέγοντος, οὐχ*

---

1 *τῶν προτέρων* UBT 3 *ἐν εἰ* (pro *ἔνι*) M, in T *ἔνι* a corr. 6 *τούτων* UBM *κατανύειν* UM 7 *τριήρεσι* Wil., *τριήρεις* libri, quod ipse secludebam 15 *ὡσ ἐκεῖνοι* libri, corr. Emp. 18 post *μηχανημάτων* supplendum videtur ⟨*τὸ τῶν νεῶν*⟩ *ἃ νῦν* libri, corr. Reiske 19 *ἡμῶν* UM *ἐπισκευάζετε* U 21 *γίνεται* UT *βούλετε* U 22 scribendum *ἑστάναι* ⟨*ἀεὶ*⟩ 28 *γὰρ ὑμεῖσ ἔχετε* T 30 *Μιτυληναῖοι* UBT 32 *εὐπο-ροῦσι* UBT *Ροδίουσ* M

(343 M) ὅμοια τὰ ἐκείνων καὶ τὰ ἡμέτερα. τοῖς μὲν γὰρ μόνον ὑπάρχειν τὴν ἐλευθερίαν δίχα Ἀθηναίων, καὶ τούτους δὲ μηδὲν μέγα κεκτῆσθαι· τὴν δὲ ὑμετέραν πόλιν ἐπίφθονον εἶναι παρὰ πᾶσιν, ὡς ἄριστα πράττουσαν· διόπερ αὐτῇ πλειόνων δεῖν τῶν εὐνοούντων. ἔτι δὲ μηδένα τῶν Ῥωμαίων διαφέρεσθαι παρὰ τοῖσδε ἑστάναι, τῆς δέ γε ἐνθάδε τιμῆς οὐκ ἀμελεῖν. ταῦτα δέ ἐστι μὲν ἀληθῆ, μᾶλλον δὲ ὀφείλετε ἀποστῆναι δι' αὐτὰ τοῦ πράγματος. τούς τε γὰρ λόγον ἔχοντας τῆς παρ' ὑμῖν ⟨εἰκόνος⟩ εἰκός ἐστι μὴ παραπέμπειν μηδὲ τὸ πῶς αὐτῆς τυγχάνουσιν, ἀλλ' ἅμα καὶ τὴν διάνοιαν τὴν ὑμετέραν σκοπεῖν· τούς τε ἐπίφθονον εἶναι τὴν εὐπορίαν τῆς πόλεως ὁμολογοῦντας οὐκ εἰκὸς ἦν ὑπολογίζεσθαι τὸ τῆς δαπάνης. οὐ γάρ τοι τοσούτῳ διὰ τοῦτο πλείους τιμᾶτε τῶν ἄλλων ὅσῳ πλείονα ἐκείνων κέκτησθε. καὶ μὴν τῶν γε αὐτοκρατόρων καὶ νῦν ποιεῖσθε εἰκόνας, καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν ἐπ' ἀξιώματος. οὐδὲ γὰρ ὑμᾶς λέληθεν ὡς οὐδέν ἐστι τὸ τοῦτον ἵστασθαι τὸν τρόπον. ἵν' οὖν τίνας τιμήσητε, λοιπὸν οὕτως αἰσχρὸν καὶ ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν ἔργον διαπράττεσθε; εἰ μὲν γὰρ ἅπασιν ὁμοίως προσεφέρεσθε δίχα τῶν αὐτοκρατόρων, οὐκ ἂν οὕτως ἠλέγχεσθε. νῦν δ' εἰσὶν οὓς αὐτοὺς ἵστατε· ὥστε τοῖς ἄλλοις εἶναι φανερὸν ἐκ τούτων ὅτι οὐ τιμᾶτε αὐτούς. εἰ δὲ τῶν πολλῶν καὶ τῶν μηδένα ὠφελησάντων εἰσὶν οὗτοι, τίνος χάριν ἀσχημονεῖτε; ἢ τί βουλόμενοι τούτους θεραπεύετε, καὶ ταῦτα ἐνὸν ὑμῖν ἄλλως ἐπιμελεῖσθαι; καὶ γὰρ ξένια πλείω καὶ τὸ τῆς ὑποδοχῆς ἐλευθέριον τοῖς πολλοῖς ἱκανόν, κἂν βελτίων ᾖ τις, ἔτι καὶ ψήφισμα ἤρκεσεν ἁπλοῦν, ⟨ᾧ⟩ εἰς [τὸ] πρυτανεῖον ἢ εἰς προεδρίαν ἐκλήθη. νυνὶ μὲν γὰρ δοκεῖτε, ὥσπερ οἱ σφόδρα γέμοντες τῶν ναυκλήρων καὶ χειμαζόμενοι διὰ τοῦτο, ἐκβολὴν ποιεῖσθαι τῶν ἀνδριάντων. καίτοι φέρε, εἴ τις
(344 M) ὑμῖν ἔλεγεν ὡς ἄρα ἀποδόσθαι προσήκει τοὺς πολλοὺς αὐτῶν, ἵνα εὐπορήσητε χρημάτων, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ⟨ἂν⟩ ἀνδράποδον ἡγήσαισθε εἶναι τὸν λέγοντα. νῦν τοίνυν αὐτὸ τοῦτο ποιεῖτε· ὅσον γὰρ ἀν-

1 fort. τοῖς μὲν γὰρ ⟨τὸ ὄνομα⟩ μόνον ὑπάρχειν τῆς ἐλευθερίας 3 ἡμετέραν UBMT (corr. v) 5 μηδενὶ et διαφέρειν τι Casaubonus; quid lateat nescio 8 εἰκόνος supplevit Wil.; U schol: συνεξακουστέον τιμῆσ T superscr. habet: τιμῆσ δηλονότι 9 τοῦ πῶσ libri, corr. Reiske 12 καὶ pro οὐ T γάρ σοι M 13 ἐκείνων T κἀκείνων ceteri κεκτῆσθαι M 15 τὸ τοιοῦτον UT 16 τινὰσ libri, corr. Geelius 17 διαπράττεσθαι UM προσφέρεσθε M 18 ἠλέχεσθε U 19 οὖσ αὐτοῦ libri, corr. Selden. ἵσταται M 24 ᾧ addidit Reiske, qui tamen ᾧ ἂν et mox κληθῇ 25 τὸ om. BM ἢ Casaub., εἰ libri 27 ποεῖσθε UM 29 εὐπορίσητε T ἂν add. Emp. ἡγήσασθε libri (om. T), corr. Reiske

*δριὰς γένοιτ' ἄν, τοσοῦτον ἐφ' ἑκάστῳ κερδαίνετε· πλὴν ὅτι γε
αὑτοῖς ἀποδίδοσθε αὑτοὺς καὶ οὐκ ἐπ' ἐξαγωγῇ, καθάπερ οἶμαι
τὰ σφόδρα πονηρὰ ἀνδράποδα. καθόλου δὲ εὖ ἴστε ὅτι μηδέν
ἐστι τῶν τοιούτων μέγα μηδὲ τίμιον ἄλλως, εἰ μὴ παρὰ τοὺς δι-
δόντας, ἐὰν διδῶσιν ὡς τοιοῦτον. εἰ δὲ τῶν ὄντων ὅ,τι ἂν θέλῃ
τις ῥᾳδίως καὶ τῷ τυχόντι παρέχοιεν, ταχὺ δόξει τοῦ μηδενὸς ἄξιον.* 110
*διὰ τοῦτο σεμνότερόν ἐστι τὸ παρ' ὑμῖν κληθῆναι εἰς προεδρίαν ἅπαξ
τῆς παρ' ἑτέροις εἰκόνος. καὶ τὸ μὲν ὑμᾶς καθημένους ἐπαινέσαι
λαμπρόν· ἄλλοι δὲ οὐδὲ ἂν διαρραγῶσι κεκραγότες οὐ δοκοῦσιν ἱκανῶς
τιμᾶν. τὸν Ὀλυμπίασι στέφανον ἴστε δήπουθεν ἐλάϊνον ὄντα, καὶ
τοῦτον πολλοὶ προτετιμήκασι τοῦ ζῆν, οὐχὶ τῆς ἐκεῖ φυομένης ἐλαίας
ἐχούσης τι θαυμαστόν, ἀλλ' ὅτι μὴ ῥᾳδίως μηδ' ἐπὶ μικρῷ δίδο-
ται. τοιγαροῦν ἔγγιστα [ἐφ' ἡμῶν], ὡς ἐπίστασθε, τῶν αὐτοκρα-
τόρων τις οὕτω σφόδρα ἡττήθη τοῦ πράγματος καὶ ἐπεθύμησε τῆς
ἐκεῖ νίκης ὥστε καὶ ἀγωνίσασθαι παρ' Ἠλείοις, καὶ τοῦτον ὅρον
ἡγήσασθαι τῆς εὐδαιμονίας. εἰ δέ γε πάντας ἐστεφάνουν τοὺς ἐπὶ
τὴν θέαν ἀφικνουμένους τῶν ἡγουμένων, τίνα ⟨ἂν⟩ ζῆλον ἢ ποίαν ἔτι
δόξαν ἔσχεν ὁ στέφανος; ἀλλὰ ἐκείνους γέ φασι μηδὲ τὰς ἐπιστο-* 111
*λὰς λύειν, ἃς ἂν γράψωσι τῶν ἀθλητῶν τινα συνιστάντες, πρὶν ἢ
ἀγωνίσηται. καὶ τοῦτο οὐδένα πώποτε αὐτοῖς ἤνεγκε κίνδυνον,
ἀλλὰ τοὐναντίον τιμὴν καὶ ἔπαινον τῷ δοκεῖν ἀξίους εἶναι βρα-
βεύειν τὸν ἀγῶνα. μὴ γὰρ οἴεσθε Ῥωμαίους οὕτως εἶναι σκαι-
οὺς καὶ ἀμαθεῖς ὥστε μηδὲν αἱρεῖσθαι τῶν ὑφ' αὑτοῖς ἐλευθέριον
εἶναι μηδὲ καλόν ⟨κἀγαθόν⟩, ἀλλὰ βούλεσθαι μᾶλλον ἀνδραπόδων
κρατεῖν. εἶτα Ἠλεῖοι μὲν οὕτως ἀξιοῦσι τὰ ἑαυτῶν, οὐδενὸς Πε-* 112
*λοποννησίων κατά γε τἄλλα ἀμείνους ὄντες· ὑμεῖς δὲ τοὺς παρι-
όντας δεδοίκατε, κἂν ἕνα τινὰ μὴ στήσητε χαλκοῦν, τὴν ἐλευθερίαν*
45 M) *οἴεσθε ἀποβαλεῖν; ἀλλ' εἴ γε οὕτω σφόδρα ἐπισφαλής ἐστιν ὥστε*

---

1 *κερδανεῖτε* UBT *κερδανεῖται* M, corr. Casaubonus 2 *ἀποδίδοσθαι* MU 4 *μέγαν* M 5 *δίδωσιν* U *θέλοι* UMT 6 *παρέχειν* libri, corr. Pflugk 7 *τὸ κληθῆναι παρ' ἑτέροισ εἰσ προεδρίαν ἅπαξ τῆσ παρ' ἑτέροισ εἰκόνοσ* BM *τὸ κληθῆναι παρ' ἑτέροισ εἰκόνοσ* (cett. om.) U, qui aberravit ad alterum *παρ' ἑτέροισ*. — *τὸ κληθῆναι* [*παρ' ὑμῖν*] *τῆσ παρ' ἑτέροισ εἰκόνοσ* T, corr. Emp. 8 *ἡμᾶσ* T 9 *οὐδὲν ἂν* U *οὐδὲ κἂν* MT (sed M *κἂν* in rasura) 12 *σμικρῷ* B 13 *ἔγγιστα* et *ἐφ' ἡμῶν* non posse coniungi ratus sum, sed cf. p. 241, 33 15 *ἠλίοισ* M *ἠλείουσ* T 17 *ἂν* addidi 21 *τὸ δοκεῖν* M 22 *εἶναι οὕτωσ* U *εἶναι οὕτω* T (hoc ord.) 23 *μηδὲν* UM *μηδένα* BT 24 *⟨κἀγαθόν⟩* addidit Cobetus 25 *ἥλιοι* M *ἀξιοῦσι τὰ ἑαυτῶν* vix sanum 26 *ἀμίνουσ* M 28 *ἀποβάλλειν* libri, corr. Selden. *οὕτωσ* UBT

ἐκ τῆς τυχούσης προφάσεως περιαιρεθῆναι, δουλεύειν ὑμῖν τῷ παντὶ βέλτιον ἤδη. καὶ γὰρ τοῖς τὸ σῶμα οὕτως ἐπικινδύνως ἔχουσιν
113 *ὥστε μηκέτ' ἀνενεγκεῖν τεθνάναι κρεῖττον ἢ ζῆν. εἰ γὰρ ὑμῖν ἡ μὲν ἐκ τοσούτου χρόνου πίστις καὶ πρὸς τὸν δῆμον εὔνοια τὸν ἐκείνων καὶ κοινωνία πάσης τύχης οὐ δύναται βεβαιοῦν τὴν πολιτείαν, οὐδὲ Μιθριδάτης καθαιρεθεὶς οὐδ' Ἀντίοχος, οὐδ' ἡ τῆς θαλάττης ἀρχὴ παραδοθεῖσα διὰ πολλῶν κινδύνων καὶ πόνων, οὐδ' οἱ πρὸ τοσούτων ἐτῶν ὅρκοι τῆς φιλίας, οὐδ' αἱ παρ' αὐτὸν τὸν Δία στῆλαι κείμεναι μέχρι νῦν, οὐδ' ἡ μέχρι Ὠκεανοῦ συγκινδυνεύσασα δύναμις, οὐδ' ἡ τὸ τελευταῖον ὑπὲρ αὐτῶν ἁλοῦσα πόλις, ἀλλ' εἰ μὴ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα κολακεύσετε ἀγεννῶς, πάντα ταῦτα ἀνατέτραπται, ὡς ἀεὶ προσδοκᾶν ὀργήν τινα ἢ μῖσος, σφόδρα ὑμῖν φαύλως τὰ πράγματα ἔχει καὶ ἐπ' οὐδενὸς ἵδρυσθε ἰσχυροῦ. καὶ ἔγωγε φαίην ἄν, εἰ καὶ χαλεπῶς ἀκούσεσθε, κρεῖττον ὑμῶν ἀπαλλάττειν τοὺς ἐν Φρυγίᾳ μέσῃ δουλεύοντας ἢ τοὺς ἐν*
114 *Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ. τὸ γὰρ ἀγνοούμενον καὶ μὴ δοκοῦντα μηδενὸς ἄξιον ποιεῖν ὁτιοῦν ἔλαττον αἰσχρόν· τὸ δὲ οὕτως ὄντας ἐπισήμους καὶ θαυμαζομένους παρὰ πᾶσιν ἀνάγκην ἔχειν ὥσπερ τοὺς ἀγεννεῖς κύνας σαίνειν τὸν παριόντα δεινόν.*

φέρε τοίνυν, εἰ δὲ καὶ πάντας δέοι τιμᾶν οὕτως καὶ τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν θείη τις εἶναι περὶ τὴν πόλιν, πόσῳ κρεῖττον αὐτὸ τὸ ψήφισμα προσπέμψαι τὸ τῆς εἰκόνος, ἵν' ἐὰν βούληται, στήσῃ
115 *παρ' ἑαυτοῦ; νὴ Δί', ἀλλ' αἰσχρόν, εἰ τοσαύτην στενοχωρίαν ὁμολογήσομεν, καὶ Ῥοδίων οὐκ ἄξιον. καὶ τίς οὐκ ἂν εὖ φρονῶν ἕλοιτο πένης δοκεῖν μᾶλλον ἢ πονηρός; ἢ τὸ νυνὶ γιγνόμενον ἧττον ὑμῖν δοκεῖ τινος αἰσχρὸν εἶναι, τὸ τοὺς ἀνδριάντας ὑμῶν δύνασθαί τινα διηγεῖσθαι, καθάπερ τὰς οἰκίας, ὅτι πρότερον μὲν ἦν αὕτη τοῦ δεῖνος, νῦν δὲ τοῦ δεῖνος γέγονεν, ἂν δ' οὗτος τελευτήσῃ, πάλιν ἔσται τοῦ κληρονομήσαντος ἢ τοῦ πριαμένου; καίτοι τὴν εἰκόνα οὐκ ἔστιν οὐδενὶ δικαίῳ μεταθεῖναι, καθάπερ τὴν οἰκίαν.*
116 *ἤδη τοίνυν ἤκουσά τι καὶ τοιοῦτόν τινος ἀποσχεδιάζοντος, ὅτι* (34

---

4 *τῶν ἐκείνων* UB *τὸν* om. T 5 malim *οὐκ ἐδύνατο* 6 *Ἀντίλοχοσ* UMT 8 *πρὸσ* B *οὐδὲ παρ'* (om. *αἱ*) M 12 *ὡσ* T *καὶ* (pro *ὡσ*) UBM *τινα ὀργὴν* T 13 *ἱδρυθεὶσ* M 14 *ἀκούσεσθαι* M 15 *μέσῃ δ' οὐ κελεύοντασ* M 16 *μὴ* delet Cobetus 17 *ἐπισήμουσ ὄντασ* (hoc ord.) UT 19 *τὸν παρόντα* U 20 *καὶ πάντασ* (accentus vocis *καὶ* et syll. *πάν-* a correctore) U *οὕτως* Wil., *ὅπως* libri 21 *ἀπορίαν — περὶ τὴν* om. M 22 *προσπέμψαιτο* B 23 *ὁμολογήσομεν στενοχωρίαν* (hoc ord.) UT 25 *γινόμενον* BT 29 *κληρονομήσοντοσ* T 31 *ἠκούσατε* libri, corr. Valesius

*καὶ παρ᾽ ἑτέροις ἰδεῖν ἔστι τοῦτο γιγνόμενον· πάλιν δὲ ἑτέρου, ὡς
καὶ παρ᾽ Ἀθηναίοις πολλὰ πράττεται νῦν, οἷς οὐκ ἀπεικότως ἄν
τις ἐπιπλήξειεν, οὐ περὶ τὰ ἄλλα μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς τιμάς·
οἵ γε τὸν δεῖνα μὲν Ὀλύμπιον κεκλήκασιν οὐδὲ φύσει πολίτην
ἑαυτῶν, Φοίνικα δὲ ἄνθρωπον οὐκ ἀπὸ Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἀλλ᾽
ἀπὸ κώμης τινὸς ἢ τῆς ἠπείρου, καὶ ταῦτα πιττούμενον τοὺς βρα-
χίονας καὶ περιδήματα φοροῦντα· τὸν δεῖνα δὲ τὸν εὐχερῆ λίαν
ποιητήν, ὃς καὶ παρ᾽ ὑμῖν ποτε [κἀνθάδε] ἐπεδείξατο, οὐ μόνον
χαλκοῦν ἑστάκασιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ Μένανδρον. λέγειν δὲ εἰώθασιν
οἱ διασύροντες τὴν πόλιν καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τῆς Νικάνορος
εἰκόνος, ὃς αὐτοῖς καὶ τὴν Σαλαμῖνα ἐωνήσατο. ἐγὼ δ᾽ εἰ μέν* 117
*τις ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιτιμῶν λέγει ταῦτα, καὶ δεικνὺς οὐκ ὄν-
τας ἀξίους τοὺς ἐνοικοῦντας τῆς πόλεως οὐδὲ τῆς δόξης, ἣν οἱ
πρότερον γενόμενοι κατέλιπον, ἢ καθόλου τὴν Ἑλλάδα ἐλεῶν εἰς
ὃ πέπτωκεν, ὅταν τοιαῦτα πράττωσιν οἱ χρόνον τινὰ δόξαντες αὐ-
τῆς προεστάναι, καλῶς αὐτὸν ἡγοῦμαι λέγειν· εἰ δ᾽ ὅτι προσήκει
μηδ᾽ ὑμᾶς μηδὲν μέγα φρονεῖν μηδ᾽ ἐκείνων κρεῖττον, οὐκ ἔχω τὴν
ὑπερβολὴν τῆς ἀναισθησίας εἰπεῖν τοῦ ταῦτα λέγοντος. οὐ γὰρ* 118
*ὃν τρόπον τὰ καλῶς παρ᾽ ἑτέροις γιγνόμενα πᾶσιν ἔθος ἐστὶ λέ-
γειν ζήλου καὶ προτροπῆς ἕνεκεν, ὁμοίως κἂν φαῦλόν τι πράττηται
παρ᾽ ἄλλοις, δεῖ τοῦτο μνημονεύειν, ὥστε μιμεῖσθαι, τοὐναντίον
δὲ ὑπὲρ τοῦ φυλάξασθαι καὶ μὴ λαθεῖν εἴς τι τοιοῦτον ἐμπεσόν-
τας. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἐπαινῶν τις ἐκείνους ταῦτα ἔλεγε καὶ μηδὲν
χείρονος δόξης ἀποφαίνων ἐπιτυγχάνοντας, ἦν μὲν ἂν δήπουθεν
εὐήθης, μᾶλλον δὲ ἀναιδής· πλὴν κατά γε τὴν ἑαυτοῦ γνώμην παρ-
εῖχέ τινα ἀφορμὴν τοῖς ἁμαρτάνειν βουλομένοις. εἰ δ᾽ ὡς αἰσ-
χρὰ καὶ ὀνείδη πάντες αὐτὰ προφέρουσι καὶ οὐθεὶς ἂν εἴποι τῶν*
I 347) *ἐγκωμιαζόντων τὴν πόλιν τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλ᾽ ἤτοι βλασφημῶν
τις ἢ καθαπτόμενος ἄλλως καὶ ἐπιπλήττων, παντελῶς εὐήθης ⟨ὁ⟩
διὰ τῶν τοιούτων ὑμᾶς προτρέπειν δοκῶν ὥστε ἀμελεῖν τῶν παρ᾽
αὐτοῖς. καθάπερ εἴ τις ἀθλητὴν πείθων ἀπειπεῖν καὶ προέσθαι* 119
*τὸν στέφανον ἀργυρίου λέγοι πρὸς αὐτόν, Οὐχ ὁρᾷς ἐκεῖνον τὸν
παραχωρήσαντα πρὸ σοῦ μαστιγούμενον; ἢ νὴ Δία εἴ τις τῶν*

---

1 *παρὰ* M 2 *οὐκ εἰκότωσ* M 6 fort. *ἐκ τῆς ἠπείρου*, *ἢ* delet Reiske. *ἢ ληστηρίου* Emperius dubitans in *βραχίονασ* litterae *-αχι-* a m. sec. U 7 *λείαν* M 8 *κἀνθάδε* seclusi 9 *καὶ* om. UM 11 *ἐωνίσατο* M 13 *οἱ πρότεροι* B 14 *ἐλαίων* M 19 *γινόμενα* UBT *γεινόμενα* M 21 *ἀεὶ* pro *δεῖ* M 28 *οὐθὲν* T 29 *ὁ* add. Reiske 33 *πρὸσ σοῦ* B *εἴ* om. M

ὑποκριτῶν ⟨τινι⟩ δεικνὺς τοὺς ἐκπίπτοντας καὶ συριττομένους τοιαῦτα παραμυθοῖτο, Ὅπως μηδὲ σὺ προσέξεις, ἀλλ' ὁμοίως ἀγωνιεῖ. καὶ νῦν ὑμῖν σχεδὸν ἐκεῖνοι λέγουσιν, Οὐχ ὁρᾶτε τοὺς Ἀθηναίους ὡς ἀσχημονοῦσιν, ὡς κακῶς ἀκούουσιν, ὡς παράδειγμα πᾶσίν εἰσι τῆς
120 *ἀγεννείας καὶ τῆς ὕβρεως, ἣν ὑβρίζουσιν εἰς τὴν πατρίδα; καίτοι πότερον θῇ τις αὐτοὺς ἀνταγωνιστὰς ὑμῶν, ὥσπερ ἀξιοῦσιν, ἢ μᾶλλον, ὃ τῷ παντὶ βέλτιον καὶ δικαιότερον, καὶ τούτους καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ πάντας τοὺς ὁμοίους μέρος ὑμέτερον ἢ ὑμᾶς ἐκείνων; ἀλλ' οὔτε τοὺς ἀνταγωνιστὰς ἁμαρτάνοντας εὔλογόν ἐστι μιμεῖσθαι, τοὐναντίον δὲ τοσούτῳ μᾶλλον κατορθοῦν, ἵνα τῷ παντὶ φαίνησθε προέχοντες αὐτῶν, καὶ μὴ μόνον διὰ τὴν ἐκείνων κακίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν εὐδοκιμῆτε· οὔτε τοὺς οἰκείους καὶ προσήκοντας, ἀλλὰ μάλιστα μὲν κωλύειν, εἰ δ' οὖν, αὐτούς γε πειρᾶσθαι τοῖς ἑαυτῶν ἔργοις τὰ ἁμαρτήματα ἐκείνων ἐλάττω ποιεῖν.*

121 *ἔτι δ' εἰ μὲν ἐν τοῖς ἄλλοις μηδὲν αὐτῶν διεφέρετε, οὐδὲν ἴσως ἔδει καθ' ἓν τοῦτο φιλοτιμεῖσθαι καὶ σκοπεῖν ὅπως κρείττους δόξετε. νῦν δὲ οὐθέν ἐστιν ἐφ' ὅτῳ τῶν ἐκεῖ γιγνομένων οὐκ ἂν αἰσχυνθείη τις. οἷον εὐθὺς τὰ περὶ τοὺς μονομάχους οὕτω σφόδρα ἐζηλώκασι Κορινθίους, μᾶλλον δ' ὑπερβεβλήκασι τῇ κακοδαιμονίᾳ κἀκείνους καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὥστε οἱ Κορίνθιοι μὲν ἔξω τῆς πόλεως θεωροῦσιν ἐν χαράδρᾳ τινί, πλῆθος μὲν δυναμένῳ δέξασθαι τόπῳ, ῥυπαρῷ δὲ ἄλλως καὶ ὅπου μηδεὶς ἂν μηδὲ θάψειε μηδένα τῶν ἐλευθέρων, Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ θεῶνται τὴν καλὴν ταύτην θέαν ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν, οὗ τὸν Διόνυσον ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν τιθέασιν· ὥστε πολλάκις ἐν αὐτοῖς τινα σφάττεσθαι τοῖς θρόνοις, οὗ τὸν ἱεροφάντην καὶ τοὺς ἄλλους*
122 *ἱερεῖς ἀνάγκη καθίζειν. καὶ τὸν εἰπόντα περὶ τούτου φιλόσοφον καὶ νουθετήσαντα αὐτοὺς οὐκ ἀπεδέξαντο οὐδὲ ἐπῄνεσαν, ἀλλ' οὕτως ἐδυσχέραναν, ὥστε ἐκεῖνον ὄντα μὲν γένει Ῥωμαίων μηδενὸς ὕστερον, δόξαν δὲ τηλικαύτην ἔχοντα ἡλίκης οὐδεὶς ἐκ πάνυ πολ-*

---

1 *τινι* addidi *τουσ ἐκεῖ πίπτοντασ* libri, corr. Reiske scrib. *τοὺς ⟨ἀνταγωνιστὰς⟩ ἐκπίπτοντας* propter l. 6 2 *προσέξῃισ* U *προσέξησ* B 4 *παραδείγματα* libri, corr. Emp. 5 *ἀγενείασ* UMT 6 *ἀγωνιστὰσ* MU 8 *μέρος ὑμέτερον ἤ*: exspecto *ὁμοχόρους ὑμετέρους καὶ ὑμᾶς* etc. 10 *τοσοῦτο* UT 11 *φαίνησθαι* M 12 *εὐδοκιμοῖτε* T 13 *εἰ γοῦν* M *ἤγουν* B *ἠγ' οὖν* U *κᾰτ' οὖν* T, corr. Pflugk. 15 *δὲ* BMT *διαφέρετε* UMT 16 *δεῖ* libri, corr. Reiske 17 *οὐδὲν* T *ὅτῳ τῷ τῶν* M 18 scribendum *αἰσχυνθείητε* (del. *τις*) 19 *δὲ* BMT 20 *κακίνουσ* U 25 *διατιθέασιν* UT 26 *τινασ* MT *φάττεσθαι* M 29 *μὲν ὄντα* (hoc ord.) libri, transp. Emp. *Ρωμαῖον* UBT 30 *πολλῶν* UT (quid B dubium)

*λοῦ τετύχηκεν, ὁμολογούμενον δὲ μόνον μάλιστα μετὰ τοὺς ἀρχαί-
ους ἀκολούθως βεβιωκέναι τοῖς λόγοις, καταλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ
μᾶλλον ἑλέσθαι διατρίβειν ἀλλαχόσε τῆς Ἑλλάδος. ἀλλ' οὐκ ἂν
ὑμεῖς, ἄνδρες Ῥόδιοι, τοιοῦτον οὐθὲν ὑπομείναιτε, παρ' οἷς νόμος
ἐστὶ τὸν δημόσιον μηδέποτε εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. τίνος οὖν* 123
*ἕνεκα ἐπεμνήσθην; οὐ μὰ τὸν Δία λοιδορῆσαι βουλόμενος τοὺς
Ἀθηναίους· τοὐναντίον γὰρ πᾶσιν ἐλεεῖν αὐτοὺς ἐπέρχεται τοῖς
μετρίοις· ἀλλ' ὅπως εἰδῆθ' ὅτι λοιπὸν ὑμῖν οὐ πρὸς ἐκείνους ἐσ-
τὶν ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τῶν ἄλλων εἴ τις σω-
φρονεῖ. καίτοι πάντα ὅσα ἂν εἴποι τις κατὰ Ἀθηναίων ἢ κατὰ
Λακεδαιμονίων ἢ καθ' ὧν δήποτε, παρ' οἷς ἄλλα τινὰ φαύλως
ἔχει καὶ σφόδρα ὀλιγώρως, ἐμοὶ συναγωνιεῖται· τὸ γὰρ τῶν εἰκό-
νων οὐκ ἔστι παρ' αὐτοῖς ἰδεῖν οὕτω γιγνόμενον· ὥσθ' ὅ γε μηδὲ
παρ' ἐκείνοις ἁμαρτάνεται τοῖς ἐσχάτως ἀπολωλόσι πῶς οὐκ ἂν
ὑπερβολήν τινα ἔχοι τῆς ἀτοπίας; ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτὰ τὰ περὶ* 124
*τὰς τιμὰς παρατεθέντα ἀποδείκνυσι τοῦτο. εἰ γὰρ τὸ τῶν νῦν τινα
παραστῆσαι τῶν ἀρχαίων τινὶ δοκεῖ δεινόν, πόσῳ δεινότερον τὸ
οὕτως ἀφελέσθαι τινὰ ἐκείνων τῆς τιμῆς, ὥστε ἑτέρῳ δοῦναι; καὶ
εἰ τὸ ὄνομα ἐπιγράψαι τινὸς ἄλλῳ τῳ πολὺ ἐλάττονι τηλικαύτην
κατάγνωσιν φέρει, τὸ ἐξαλεῖψαι καὶ ἀνελεῖν τὸ τοῦ κρείττονος,
ἐὰν οὕτω τύχῃ, ποῖόν τι φαίνεσθαι νομίζετε; καὶ μὴν εἴ τις
ὑμᾶς Καυνίοις ἢ Μυνδίοις ὁμοίους εἶναι λέγοι, σφόδρα ὀργιεῖσθε
καὶ βλασφημεῖν αὐτὸν ἡγήσεσθε κατὰ τῆς πόλεως· πῶς ἂν οὖν*
M) *ἔθ' ὑμῖν ἀπολογίαν τινὰ φέροι περί τινος τῶν παρ' ὑμῖν τὸ καὶ
παρ' ἐκείνοις αὐτὸ γίγνεσθαι; καθάπερ εἰ καὶ τὰ τείχη τις οἴοιτο* 125
*δεῖν λῦσαι τὰ παρ' ὑμῖν ἢ καὶ καταπίπτοντα ἐᾶν, ὅτι καὶ παρ'
ἑτέροις πέπτωκε, μᾶλλον δὲ πᾶσι τοῖς ἄλλοις σχεδόν. καίτοι τὰ
μὲν τείχη διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δουλείαν ἐᾶται παρ' αὐτοῖς,
ὧν τὸ μὲν ἅπαντες εὔχονται, τὴν εἰρήνην, τὸ δὲ λοιπὸν οὐκ ἔστι
κακίας σημεῖον· τὸ δὲ τοῖς παλαιοῖς τῶν εὐεργετῶν οὕτω προσ-*

---

3 *ἀλλαχόσ τε* M 4 *ὦ ἄνδρεσ* B *ὑπομείναιτε* T, *ὑπομείνετε* UBM 5 *ἐλθεῖν* U *εἰσ* om. T 6 *ὑπεμνήσθην* libri, corr. Emp. 7 *ἑλεῖν* M 8 *ὅ τὸ λοιπὸν* (*τὸ* in ras. a m. pr.) U *ὅτι τὸ λοιπὸν* T 10 *καὶ τὰ* (pro *κατὰ*) M 11 *καθ' ὅν δήποτε* U 12 *ὀλιγόρωσ* M 13 *οὕτωσ* M 14 *ἁμαρτάνετε* M *ἀπωλωλῶσι* U 15 *τινα ὑπερβολὴν* (hoc ord.) T 16 *ἀποδεικνύουσι* B post *τιμὰς* suppleverim: ⟨*αὐτῶν ἁμαρτήματα*⟩ *παρατεθέντα* 17 *πρόσω* M 19 *ἄλλῳ τὸ* M *ἄλλῳ τῶν* UB, corr. Reiske *ἔλαττον* M 21 *φαίνεσθε* T 22 *ὀργιεῖσθαι* M 23 *ἡγήσησθε* UB *ἡγήσησθαι* M 24 *ὑμεῖν* M 27 *δὲ* om. M 28 *καὶ τὴν δουλείαν — τὴν εἰρήνην* om. U 30 *οὕτωσ* UM

φέρεσθαι δι' ἀχαριστίαν γίγνεται. φαίην δ' ἂν ἔγωγε παρὰ τούτοις μηδὲ εὐεργέτας ἀδικεῖσθαι. τίς γὰρ παρὰ Καυνίοις γέγονε γενναῖος ἀνήρ; ἢ τίς πώποτε ἐκείνους ἀγαθόν τι πεποίηκεν; οἵ γε δουλεύουσιν οὐχ ὑμῖν μόνοις, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίοις, δι' ὑπερβολὴν ἀνοίας καὶ μοχθηρίας διπλῆν αὐτοῖς τὴν δουλείαν κατασκευάσαντες. ταῦτα δὲ καὶ περὶ ἄλλων τις ἂν εἴποι τῶν δμοδόξων.

126 ἐγὼ δὲ καὶ καθόλου τοὺς τηλικοῦτον ἐφ' αὐτοῖς φρονοῦντας ἡλίκον ὑμεῖς δικαίως οἴ πρὸς ἑτέρους ἀποβλέπειν οἴομαι δεῖν ἐν οἷς πράττουσιν, ἄλλως τε τοὺς τοσοῦτον χείρονας, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἑαυτῶν δόξαν καὶ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα. γελοῖον γὰρ ἂν ἦν, εἰ τῶν ὑμετέρων τις πολιτῶν, Δωριεὺς ἐκεῖνος ἢ Λεωνίδας, οὓς τοσαυτάκις φασὶν Ὀλυμπίασι νικῆσαι, πρὸς ἄλλον τινὰ δρῶν ἐγυμνάζετο, καὶ ταῦτά γε μηδέποτε στεφανωθέντα. τοῖς μέντοι Λακεδαιμονίοις ἢ τοῖς Ἀθηναίοις εἰ βούλεσθε ἀντεξετάζεσθαι, συγχωρῶ τοῖς τότε οὖσιν, ὅτε αὐτοῖς εἰκότως ἄν τις τῶν ὁμοίων ὑμῖν
127 συνεκρίνετο. καὶ γὰρ τὸν ἀθλητὴν τὸν φιλοτιμούμενον ἔτι καὶ μηδέπω παραχωροῦντα τῆς ἰσχύος οὐ τοὺς νοσοῦντας εὔλογόν ἐστι προκαλεῖσθαι τῶν καθ' αὐτὸν ἐνδόξων οὐδὲ τοὺς τεθνεῶτας, ἀλλ' εἰ μὲν εἶέν τινες ἐρρωμένοι, πρὸς ἐκείνους ἀγωνίζεσθαι περὶ τῆς νίκης· εἰ δὲ μή, τοιοῦτόν τι πρᾶξαι ζητεῖν, ὃ μηδενὸς αὐτὸν ἀσθενέστερον δείξει τῶν πρότερον. ὁ μὲν οὖν ὑγιὴς οὗτός ἐστι περὶ τῶν τοιούτων λόγος. εἰ δὲ ἄρα παρεῖναί τι δεῖ, μήτε πρὸς τοὺς τότε, οἳ ἦσαν κράτιστοι, παραβάλλοντες ἐξετάζετε τὸ πρᾶγμα, μήτε πρὸς τοὺς νῦν, οἳ μηδενὸς τῶν φαυλοτάτων διαφέρουσιν, ἀλλὰ
128 πρὸς τοὺς μέσους αὐτῶν ἢ καὶ τοὺς ἔτι τούτων ἐλάττονας. παρὰ (35)
τοίνυν τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ Φίλιππον μάλιστα, ὅτε τῆς ἡγεμονίας παρακεχωρήκεσαν, τῆς δ' ἐλευθερίας μόνης λοιπὸν ἀντείχοντο, Λεπτίνης τις εἰσήνεγκε νόμον ὡς χρὴ τὰς ἀτελείας ἀφελέσθαι τοὺς ἔχοντας παρὰ τοῦ δήμου, δίχα τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ μηκέτι τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι διδόναι μηδενὶ τὴν δωρεὰν

---

1 γίνεται UBT 6 scrib. περὶ ⟨τῶν⟩ ἄλλων 8 καίτοι pro τοὺσ libri, corr. Emp. ἐπ' αὐτοῖσ libri, corr. Reiske 9 δικαίως post φρονοῦντας melius collocaretur 13 εἴ τινα M 14 ἐστεφανωθέντα M 15 Ἀθηναίοισ ἢ τοῖσ Λακεδαιμονίοισ (hoc ord.) T βούλεσθαι M 18 μηδέποτε T 20 ἀγωνίζεσθε B 21 αὐτῶν UB 25 μηθενὸσ M 26 desidero: ἢ καὶ ⟨μικρὸν⟩ ἔτι etc. 27 Φίλιππον, μάλιστα δ' ὅτε libri, corr. Reiske 28 παρακεχωρήκασι T δὲ M 29 ὡς χρή scripsi, ὡς χρῆν libri εὐτελείασ (ἀ superscr.) (sic! α a m. pr. superscr.?) U

ταύτην. τί οὖν; ἔσθ᾽ ὅπως παρεδέξαντο τὸν νόμον; οὐμενοῦν,
ἀλλ᾽ ἑάλω γραφῆς. φέρε τοίνυν συμβάλετε τοῦτο τὸ ἔθος ἐκεί- 129
νῳ τῷ νόμῳ, κἂν μὲν ὑμῖν κατά τι ⟨βέλτιον⟩ φαίνηται, φυλάξατε
αὐτὸ καὶ ποιήσατε ἰσχυρότερον πρὸς τὸ λοιπόν· ὅπερ ἐξ ἀνάγκης
γένοιτ᾽ ἄν, εἰ μὴ λυθήσεται νῦν· ἐὰν δὲ πανταχῇ σκοπούμενοι
χεῖρον εὑρίσκητε, μιμήσασθε τοὺς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον Ἀθη-
ναίους καὶ τὸ μᾶλλον ἄτοπον τοῦ τότε λυθέντος ὑπ᾽ ἐκείνων καὶ
ὑμεῖς νῦν λύσατε. τὸ μὲν οὖν ψευδῆ τὴν πόλιν δεικνύναι καὶ περὶ 130
τὰς δωρεὰς ἄπιστον καὶ τὸ τοὺς εὐεργέτας ἀδικεῖν, ἀφαιρουμένην
αὐτῶν τὰς ἀμοιβάς, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπ᾽ ἴσης κοινὰ ἀμφο-
τέροις πρόσεστιν· ἀλλ᾽ ἐκεῖ μὲν οὐκ ἦν μηδὲν ὠφελῆσθαι τοὺς τὴν
ἀτέλειαν ἐσχηκότας· ἃ γὰρ ἐκτήσαντο ἐκ τῆς ἀφέσεως εἰς ἅπαν
αὐτοῖς ἔμεινε [ὡς] καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἔμελλον εὐπορώτεροι δι᾽
αὐτὴν ἔσεσθαι. τοῖς δέ γε τῆς εἰκόνος ἀφαιρεθεῖσιν ἐκ τοῦ τετι-
μῆσθαι πρότερον οὐδ᾽ ὁτιοῦν περίεστι δίχα γε τῆς ὕβρεως καὶ τῆς
ἀτιμίας. πρὸς τούτῳ δὲ ὁ μὲν τιθεὶς τότε τὸν νόμον ἔστιν ὧν 131
κατηγόρει τῶν εἰληφότων τὴν ἀτέλειαν καὶ πονηροὺς ἀπέφαινε
τοὺς πλείους, οὐ μόνον ἀναξίους χάριτος· ὥστε τοῦτ᾽ εἶναι τὸ
δεινὸν ὅτι μὴ πᾶσιν ἐγκαλῶν πάντας ἀπεστέρει τὰς δωρεάς. ἐν-
θάδε δὲ οὐδ᾽ ἔνεστι τοῖς ἀφελομένοις εἰπεῖν τι κατ᾽ ἐκείνων· οὓς
γὰρ μηδ᾽ ἴσασι, πῶς αὐτοὺς αἰτιᾶσθαι δυνατόν; ἔτι δὲ ὁ μὲν νό- 132
μος ἐξαιρέτους τινὰς ἐποίει τοὺς τὰ μέγιστα δοκοῦντας εὐεργετη-
κέναι τὴν πόλιν, τοὺς ἀφ᾽ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· ἐνθάδε
M) δὲ οὐδέν ἐστιν ἐξαίρετον. τῷ γὰρ ἀγράφως τὸ πρᾶγμα γίγνεσθαι
καὶ μήτε κατὰ νόμον μήτε κατὰ ψήφισμα περὶ οὐδενὸς ὅλως ἀπεί-
ρηται, καὶ ἐπὶ παντὶ συμβῆναι δυνατόν ἐστιν, ἐφ᾽ ὅτῳ ποτὲ ἂν
δόξῃ τῷ στρατηγῷ. καὶ μὴν ὅ γε νόμος δεινὸν ἐδόκει ποιεῖν ἀφαι- 133
ρούμενος τοῦ δήμου τὴν ἐξουσίαν, ὥστε μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι
ψηφίσασθαι τὴν δωρεὰν ταύτην. καὶ πόσῳ κρεῖττον τὴν ἀρχὴν
κωλῦσαί τι διδόναι τὸν δῆμον, εἰ μὴ συνέφερε τῇ πόλει, ⟨ἢ⟩ κα-
ταλιπόντα τὸ χαρίζεσθαι τὸ ἀφαιρεῖσθαι ταῦτα ἐφ᾽ ἑνὶ ποιήσα-

---

2 γραφείς Cobetus σύμβαλε BMT 3 βέλτιον ex coni. addidi; ἄμεινον Cobetus φαίνητε T 5 σκοπούμενον UB 6 εὑρίσκηται libri, corr. Reiske μιμήσασθαι M 9 scribendum ἀφαιρουμένους 11 ὠφελῆσαι libri, corr. Emp. 12 εἰς ἅπαντα BT 13 ὡς καὶ om. UBT, ὡς secl. Wil. καὶ ἔμελλον UBT 15 τῆσ (ante ἀτιμίασ) om. UT 17 τὴν ἀτέλειαν εἰληφότων (hoc ord.) T 18 ἀξίουσ UB οὐχ ἀξίουσ T 19 τῆσ δωρεᾶσ U τῆς δωρεᾶς T ἔνθα δὲ UB 20 οὐδέν ἐστι libri, corr. Emp. 21 ἴσασί φασι BT ἴσασι φασὶν U εἴσασί φασι M, φασι del. Jacobs 23 ἔνθα δὲ U ἐνθάδε M 24 γί-νεσθαι T 27 ὁ γενόμενοσ U 30 ἢ add. Selden. 31 τοῦ pro τὸ altero UBT

*σθαι; [αἰσχροῦ γὰρ ὄντος, ὡς οὐδ' ἂν εἷς ἀντείποι, τοῦ ἀφαιρεῖ-
σθαι τοὺς λαβόντας τι, κατὰ μὲν τὸν νόμον τοῦτο ἅπαξ ἐγίγνετο,*
134 *κατὰ δὲ τὸ ἔθος ἀεὶ συμβαίνει.] καὶ μὴν εἰ δοκεῖ δυσχερὲς τὸ
ἀφαιρεῖσθαί τινος ἐξουσίας τὴν πόλιν, καὶ ὑμεῖς ἀφαιρεῖσθε τὴν
ἐξουσίαν τοῦ φυλάττειν βέβαια τὰ δοθέντα τοῖς λαβοῦσιν. ὅτῳ
γὰρ ἂν ὑμεῖς δῶτε τὴν τιμήν, οὐκέτ' ἔστ' ἐφ' ὑμῖν τὸ ἐᾶν ἔχειν
αὐτόν· ἀλλ' εἷς ἀνὴρ ἀεὶ τούτου κύριος, ὁ στρατηγῶν. καίτοι χεῖ-
ρόν ἐστι τὸ ἔθει μὴ ἐφ' ὑμῖν εἶναι τοῦ κατὰ νόμον κεκωλυμένου.
οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἀφῄρηνται τὴν ἐξουσίαν τούτου τρόπον τινά, ὃ
πράττειν ἑαυτοὺς νόμῳ κεκωλύκασιν, ἀλλ' ἀπέστησαν ἑκόντες διὰ*
135 *τὸ συμφέρον. ἐπὶ δὲ τοῦ ἔθους οὐδὲ τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν ὅτι αὐ-
τούς, εἴπερ ἄρα, ἀφῄρηνται τοῦθ' ὑπὲρ οὗ μήτε ἔκριναν μήτε ἐβου-
λεύσαντο. καὶ μὴν ἐκεῖ γε παραμυθίαν τινὰ ἔσχον τὸ τοῦ πράγ-
ματος ἴσον καὶ κοινόν, ἁπάντων ὁμοίως ἀφαιρουμένων τὰς ἀτε-
λείας, παρ' ὑμῖν δὲ ὃς ἂν τύχῃ τῆς εἰκόνος ἀφῄρηται καὶ πολλάκις
⟨ὁ⟩ βελτίων. ἔτι δὲ ἐκεῖ μὲν οὐχ ἵνα ἄλλος λάβῃ, τὸν ἔχοντα ἀφῃ-
ρεῖτο ὁ νόμος· παρ' ὑμῖν δὲ τούτου χάριν γίγνεται, ὃ τῷ παντὶ*
136 *λυπρότερόν ἐστι τοῦ μόνον ἀποστερεῖσθαι. [καὶ μὴν ἐκεῖνό γε
οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπουθεν, ὅσῳ δοκεῖ χαλεπώτερον τὸ δι' ἄλλον τι
πάσχειν τοῦ δι' αὐτόν. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ νόμου συνέβαινεν, ἵνα
μή τινες ἔχωσι τὰς ἀτελείας, περὶ ὧν ὡς ἀναξίων ἔλεγεν, ἀποδοῦ-
ναι τοὺς λοιπούς· ἐκ δὲ τοῦ παρ' ὑμῖν ἔθους, ἵν' ἄλλοι λάβωσι,* (352
137 *τοὺς ἔχοντας ἀποστερεῖσθαι γίγνεται. τῷ παντὶ δὲ τοῦτο τοῖς
πάσχουσι βαρύτερον.] εἰ τοίνυν ἐφ' ὧν μάλιστα ἀναγκαῖόν ἐστιν,
ἐπὶ τούτων βούλοιτό τις ἰδεῖν, τίνας ἀδικεῖ τοῦτο τὸ ἔθος καὶ
τίνας ἔμελλε λυπήσειν ἐκεῖνος ὁ νόμος, ἀφελὼν τοὺς μὴ μόνον
ἔχοντας ἀτέλειαν, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰκόνος τετυχηκότας, οὕτω σκοπείτω
τοὺς λοιποὺς ἑκατέρων. οὗτοι μὲν γὰρ τρόπον τινὰ οὐδὲ ἔπασχον*

---

1 *αἰσχρὸν γὰρ* U *αἰσχροῦ — συμβαίνει* **sententiarum conexum perturbant** 2 *ἐγίνετο* B 4 *τινοσ* B, *τινασ* UMT *ἀφαιρεῖσθαι* BM 5 *τὸ* **pro** *τοῦ* UBT 7 *αὐτὴν* T *καὶ τὸ χεῖρόν* M 8 *κεκωλύσθαι* Reiske 11 *ἐπεὶ δὲ* M *τοῦτό ἐστιν* UT *αὐτοὺσ περ ἄρα* UM *αὐτοὺσ περ ἄρα* BT, corr. Pflugk 15 praeferrem *τὴν εἰκόνα* 16 *ὁ* add. Pflugk, Emp. *δ'* UT 17 *γίνεται* UT 18 *λυπηρότερόν* BT *καὶ μὴν* etc. tamquam novum argumentum infertur res antecedente enuntiato explicata, nam *ἀποστερεῖσθαι ἵνα ἄλλοσ λάβῃ*, hoc certe est: *δι' ἄλλους πάσχειν*; etiam *οὐκοῦν* falsum, nam utrosque *δι' ἄλλους πάσχειν* sequentia efficiunt 19 *οὐδ' ἀγνοεῖ* U *οὐδ' ἀγνοεῖτε* T locum interpolatum non expedio 20 *οὐκοῦν* etc. haec cum antecedentibus pugnant 21 *ἀποδοῦναι* ineptum, *ἀπολλύναι* coni Wil. 23 *γίνεται* BT 24 *ἀναγκαῖον* corruptum est; desidero *καταφανές ἐστιν* 27 *τοὺσ* pro *τῆσ* UBT *οὕτωσ* U

οὐδέν· ὃ γὰρ εἰλήφεσαν ἐν προσθήκης μέρει, τοῦτο ἀπώλλυον, τῆς μείζονος δωρεᾶς αὐτοῖς τηρουμένης· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἴσος ἂν γένοιτο ὁ λόγος. ἀλλ' ἔστι μὲν δῆλον καὶ αὐτόθεν οἶμαι τὸ πρᾶγμα· ὅσῳ γὰρ τὸ τῆς εἰκόνος μεῖζον ἢ τὸ τῆς ἀτελείας, τοσούτῳ κρείττονες οἱ τούτου τυχόντες· ἔτι δ' ἂν οὕτω γένοιτό γε ὁ λόγος φανερώτερος· ἡ μὲν γὰρ ἀτέλεια τοὺς λαβόντας εὐπορωτέρους ποιεῖ, 138 *καὶ οὗτοι μάλιστα ἐπιθυμοῦσιν αὐτῆς οἵτινες ἂν ὦσι περὶ χρήματα ἐσπουδακότες· ἡ δὲ εἰκὼν τὸ σεμνὸν μόνον ἔχει καὶ τὸ τῆς τιμῆς. ὅσῳ δὴ πάντες εἴποιμεν ἂν κρείττους τοὺς προῖκα καὶ δόξης μᾶλλον ἕνεκεν αἱρουμένους εὖ τινας ποιεῖν τῶν ἐπ' ἀργυρίῳ καὶ διὰ κέρδος, τοσούτῳ φαίην ἂν ἔγωγε οὐ μόνον ἀμείνους ἀνθρώπους ἀδικεῖν τοῦτο τὸ ἔθος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ βελτιόνων ὑμᾶς κωλύειν εὖ πάσχειν ἤπερ ἐκείνους ὁ νόμος.*

ἀλλ' ἔγωγε ἀπορῶ τί δήποτε οὐχὶ καὶ νόμον τίθεσθε ἐπὶ τούτῳ, 139 *καθ' ὃν ἔσται τὸ λοιπόν, εἴπερ ὑμῖν ἀρέσκει. νὴ Δί', αἰσχύνην γὰρ οὐ μικρὰν ἔχει νόμος τοιοῦτος ἐν τῇ πόλει κείμενος. εἶτα ὃ γράφειν αἰσχρὸν ἡγεῖσθε, τοῦτο ποιεῖν οὐκ αἰσχρόν ἐστι; καὶ πόσῳ κρεῖττον μὴ χρῆσθαί τισι τῶν φαύλως γεγραμμένων ἢ * ποι-*
53 M) *εῖν; ἢ ποτέρους ἂν εἴποιτε βελτίους, τοὺς οὕτως ἔχοντας πρὸς τὰ ἄτοπα, ὥστε ἀπέχεσθαι καὶ δεδομένων, ἢ τοὺς οὐ συγκεχωρημένα πράττοντας; ἀλλ' ἔγωγε φαίην ἄν, ὁμολογουμένου τοῦ μηδαμῶς* 140 *δεῖν μηδὲν ἄδικον πράττειν μηδὲ ἀπρεπές, παρ' οἷς ἂν νόμῳ γίγνηται τὸ τοιοῦτον, ἧττονα [ἂν] ἔχειν κατηγορίαν ἢ παρ' οἷς ἂν κατὰ ἔθος. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ νόμος ῥητός ἐστι, καὶ οὐκ ἄν ποτε γένοιτο χείρων· οὐ γὰρ ἔστιν οὔτε ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις· τὸ δέ γε ἔθος, ἂν ᾖ φαῦλον, ἀνάγκη καὶ φαυλότερον ἀεὶ γίγνεσθαι τῷ μὴ κατειλῆφθαι μηδὲ ὡρίσθαι. λέγω δ' οἷον* 141 *εὐθὺς τοῦτό φασι τὴν ἀρχὴν λαβεῖν ἀπὸ τῶν συντετριμμένων καὶ οὐδὲ ἐφεστώτων ἔτι ταῖς βάσεσι· τούτοις γὰρ ἀποχρῆσθαι τοὺς στρατηγοὺς ἐπισκευάζοντας καὶ τρόπον τινὰ ἐξ ἀρχῆς ποιοῦντας*

---

1 *εἰλήφεισαν* T *τοῦτο τὸ* M *ἀπόλλυον* UM 2 *ἴσως* libri, corr. Emp. 3 *ἔστη* M 4 *καὶ* pro *ἢ* libri, corr. Casaubonus 5 *τετυχηκότεσ* T post *λόγοσ* libri habent: *ἀλλ' ἔστι μὲν δῆλον καὶ αὐτόθεν οἶμαι τὸ πρᾶγμα,* quae del. Reiske *φανερώτερον* libri et v, corr. Reiske 6 *εὐπορωτέρον* M 9 *εἴποιμ' ἂν* BM *κρεῖττον* UBM 12 *τὸ* om. U *ὑπὲρ* pro *ὑπὸ* B 14 *τίθεσθαι* M 16 *σμικρὰν* B *ἂν ἔχοι* Jacobs *ὁ νόμοσ* M *τινι* pro *τῇ* M 17 *ἡγεῖσθαι* M *ἐστιν* M scribendum *καίτοι* 18 *φαύλων* M fortasse *ἢ* ⟨*μηδὲ γράψαντας*⟩ *ποιεῖν* 19 *εἴποι* U *εἴποισ* T 22 *γείνηται* M *γίνηται* B *γίνεται* UT 23 *ἧττον ἂν* UBT, *ἂν* secl. Wil. 28 *συντετρειμμένων* M 29 *ἔτι* Reiske, *ἐπὶ* libri *ἀποχρᾶσθαι* UBM

ἑτέρους, εἶθ', ὅπερ λοιπόν, τοὺς ὑγιεῖς μέν, οὐκ ἔχοντας δὲ ἐπι-
γραφάς, ἐπιγράφεσθαι· καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη καὶ τῶν ἐπιγεγραμ-
μένων τινὰς τῶν σφόδρα παλαιῶν· ἔστω γὰρ ὃ λέγουσιν ἀληθές·
εἰς ὕστερον ἀνάγκη μηδεμίαν εἶναι διάκρισιν· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν
142 ἄλλων οὕτως ἔχει, δαπάνης, ἀκοσμίας, τρυφῆς· οὐδέποτε τῶν χει-
ρόνων ἐθῶν οὐθὲν εὑρήσετε ἱστάμενον οὐδὲ διαμένον, ἕως ἂν παν-
τάπασι κωλυθῇ. διὰ γὰρ τὸ δέχεσθαι πρόσθεσιν ἀεὶ καὶ τὸ παρὰ
μικρὸν ἀνεξέλεγκτον εἶναι καὶ μηδενὶ φαίνεσθαι ῥᾳδίως, ὅσῳ τοῦτο
ἐκείνου κάκιον, ἐπὶ πᾶν πρόεισιν, ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶν ἑλκῶν τινα
καὶ τῶν νοσημάτων ὅσα ἐξ ἅπαντος αὔξεσθαι φύσιν ἔχει. πρὸς
τούτῳ δὲ κἀκεῖνό ἐστιν· οἱ μὲν νόμῳ τι πράττοντες πονηρὸν οὐχ ὡς
τοιοῦτον αὐτὸ πράττουσιν, ἀλλὰ ἐξηπατημένοι· τοὺς δὲ ἔθει φαῦλα
ποιοῦντας ἅπαντες ἂν φαῖεν εἰδότας ἁμαρτάνειν, ἅ γε μηδ' αὐτοῖς
143 ἐπιτήδεια εἶναι γεγράφθαι δοκεῖ. μὴ τοίνυν εἰ πρότερον ἤρξατο καὶ
χρόνος πλέων γέγονε, διὰ τοῦτο ἔλαττον ὑμῖν νομίζετε προσήκειν
αὐτὸ ἀνελεῖν· οὐδὲν γὰρ ἥττονα αἰσχύνην ὄφλουσιν οἱ φυλάττοντες
τὰ τοιαῦτα τῶν παραδεξαμένων, ἀλλὰ τοὐναντίον μᾶλλον ὑπόκειν-
ται τοῖς βουλομένοις αἰτιᾶσθαι. τὸ μέν γε πρῶτον γιγνόμενον
οὐδὲ λαθεῖν ἀδύνατον τοὺς τότε, καὶ ταῦτα φυλαττομένων ἔτι τῶν
ποιούντων· τὸ δὲ ἐκ πολλοῦ συμβαῖνον ἀνάγκη μηδένα ἀγνοεῖν,
ἄλλως τε παντελῶς ἀνῃρημένης ὑμῖν τῆς προφάσεως ταύτης, οἵ (354
γε περὶ αὐτοῦ τούτου κάθησθε κρίνοντες. ὥσπερ οὖν εἰ ἄρξασθαί
τινος ἔδει τῶν καλῶν ὑμᾶς, οὐκ ἂν ὠκνεῖτε διὰ τοῦτο, ὁμοίως εὐ-
144 λόγως ἔχει, κἂν λῦσαί τι τῶν φαύλων δέῃ. μὴ τοίνυν ὁ χρόνος
ὠφελείτω τὸ ἔθος, εἴπερ ἐστὶ μοχθηρόν, ὡς πάλαι νομίζω πε-
ποιηκέναι φανερόν. οὐ γὰρ εἰ πολὺν χρόνον ἔβλαψεν ὑμᾶς, διὰ
τοῦτο οἶμαι προσήκειν αὐτὸ μηδέποτε παύσασθαι βλάπτον. οὐδὲ
γὰρ ἄνδρα μοχθηρὸν ἐκ πολλοῦ λαβόντες ἀφήσετε τοῦ χρόνου χά-

---

1 εἴθ' U [εἰσ BM] errore huc relatum ab Emp. ὅπερ λοιπόν: scrib. ὅπερ ⟨ἀκό⟩ λουθον 4 ὡσ ὕστερον T 5 ἄλλωσ BM 6 οὐθὲν om. UM εὑρήσεται M διδόμενον pro διαμένον UM; Wil. a lectione UM proficiscendum ratus, omisso videlicet οὐθὲν ante εὑρήσετε, exspectat: οὐδέν, ⟨ἀλλ' ἐπι⟩ διδόν, ἕως ἂν etc. 9 κἀκεῖον M ἐπίπαν B 10 ἐξ ἅπαντος non intellego; desidero ἐξ ἀρχῆς πρὸσ τοῦτο UT 11 τῶν πονηρῶν UT 13 αἵ γε M 15 νομίζεται U νομίζητε T 16 αὐτὸν ἀνελεῖν M αὐτῶν ἀμελεῖν UBT, corr. Pflugk.
δωκότων
ἧττον UT ὀφλοῦσιν MU 17 παραδεξαμένων (sic!) T ὑπόκεινται — τὸ μέν γε om. UT 18 γὰρ pro γε Reiske γινόμενον BT 20 συμβαῖνων U 21 ἄλλοσ M ὑμῖν Selden., ὑμῶν libri 22 κάθισθε U 23 ὠκνεῖται M διὰ τοῦτο suspectum; malim διὰ τὸ ἔθος 27 αὐτῷ UBT

*ριν οὗ διῆλθε πονηρὸς ὤν. οὐδέ γε εἴ τις νόσον ἰάσασθαι δύ-
ναιτο ἐνοχλοῦσαν πάλαι, φείδοιτ' ἂν ἐξ ἀρχῆς ὑγιαίνειν. οἶμαι* 145
*δ' ὑμᾶς, εἴ τις θεῶν φανερὸν ὑμῖν ποιήσειε τὸ μέλλον αὖθίς ποτε
λυπήσειν τὴν πόλιν, πάντως φυλάξεσθαι τοῦτο, ἐν ὑμῖν γε ὄν·
εἶτα τοῦ μὲν ἑτέρους βλάψοντος οὐκ ἀμελήσετε, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα
ἔσται· τὸ δὲ ὑμᾶς αὐτοὺς τὰ μέγιστα ἀδικοῦν ἐάσετε, ὅτι πρότε-
ρον ἤρξατο; τουτὶ μὲν οὖν παντελῶς εὔηθες, εἴ τις οἴεται μηδέ-
ποτε δεῖν κωλῦσαι τὸ συνήθως μέν, ἀτόπως δὲ γιγνόμενον.*

ἀξιῶ δ' ὑμᾶς ἐκεῖνο ἐνθυμηθῆναι μᾶλλον, ὅτι πολλῶν ὄντων 146
*κατὰ τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἅπασιν εὐλόγως σεμνύνεσθε, πρῶτον μὲν
τῶν νόμων καὶ τῆς εὐταξίας τῆς περὶ τὴν πολιτείαν, ἐφ' οἷς καὶ
μάλιστα φιλοτιμεῖσθε, ἔπειτα οἶμαι καὶ τῶν τοιούτων, ἱερῶν, θεά-
τρων, νεωρίων, τειχῶν, λιμένων· ⟨ὧν⟩ τὰ μὲν πλοῦτον ἐμφαίνει καὶ
μεγαλοψυχίαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς πρότερον δυνάμεως, τὰ δὲ καὶ
τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν, οὐθενὸς ἧττον ἥδεσθε ἐπὶ τῷ
πλήθει τῶν ἀνδριάντων, εἰκότως· οὐ γὰρ μόνον κόσμον φέρει* 147
τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἀναθημάτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰσχὺν
(355 M) *τῆς πόλεως οὐχ ἥκιστα ἐπιδείκνυσι καὶ τὸ ἦθος. οὔτε γὰρ εὖ
πάσχουσιν ὑπὸ πολλῶν οἱ τυχόντες οὔτε θέλουσιν οὔτε ἴσως δύ-
νανται πολλοὺς τιμᾶν. ἔτι δὲ κἀκεῖνό ἐστιν· οὐ γὰρ μόνον διὰ
τοῦτο πλείστους εἶναι παρ' ὑμῖν ἀνδριάντας* [*τοῦτο*] *συμβέβηκεν, ἀλλ'
οἶμαι καὶ διὰ τὸ Ῥωμαίους πολλάκις πανταχόθεν εἰληφότας κατα-
σκευὴν ἱερῶν καὶ βασιλείων μηδέποτε κινῆσαι τῶν παρ' ὑμῖν
μηδέν· ὅπου καὶ Νέρων, τοσαύτην ἐπιθυμίαν καὶ σπουδὴν περὶ* 148
*τοῦτο ἔχων, ὥστε μηδὲ τῶν ἐξ Ὀλυμπίας ἀποσχέσθαι μηδὲ τῶν
ἐκ Δελφῶν, καίτοι πάντων μάλιστα τιμήσας ταῦτα τὰ ἱερά, ἔτι
δὲ τοὺς πλείστους τῶν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως Ἀθήνηθεν μετενεγκεῖν
καὶ τῶν ἐκ Περγάμου πολλούς, αὐτῷ προσήκοντος ἐκείνου τοῦ τε-
μένους· περὶ μὲν γὰρ τῶν παρ' ἄλλοις τί δεῖ λέγειν; τοὺς παρὰ
μόνοις ὑμῖν εἴασε, καὶ τοσαύτην ἐπεδείξατο εὔνοιαν καὶ τιμὴν ἅμα*

---

1 *ὂν* pro *οὗ* T *διέλαθε* Lobeck, Hertlein 2 scribendum: *φοβοῖτ' ἂν* ⟨*τὸ*⟩ *ἐξ ἀρχῆς* ⟨*πάλιν*⟩ *ὑγιαίνειν* 3 *ποιήσειεν ὑμῖν* (hoc ord.) T 4 *πάντοσ* U *φυλάξεσθε* UB (malim *ἐφ' ὑμῖν*) 5 scrib. *εἰ καὶ μετὰ πολὺ ἔσται* 6 *ἔστιν* (pro *ἔσται*) M *ἔστι* UBT, corr. Reiske *ὅτι* Wil., *εἰ* libri 7 *οἴετε* M 8 *δ' ἦν* pro *δεῖν* M *γινόμενον* BT 10 *ἅπαντες* pro *ἅπασιν* mavult Cobetus *σεμνύνεσθαι* M 12 *φιλοτιμεῖσθαι* M 13 *ὧν* add. Selden. *τὰ μὲν* T (?) *τὸ μὲν* UBM 15 *οὐδενὸσ* T *ἥδεσθαι* UBM 16 *πλήθη* U 19 (exspectaverim: *οὔτε τιμᾶν πολλοὺς οὔτε θέλουσιν οὔτε ἴσως δύνανται*) 20 *διὰ τοῦτο* Wil., *διά το* libri; ipse volebam *διὰ τὸ* ⟨*εἰρημένον*⟩ *τοῦτο* seclusi 24 *μηδένα* M *τοιαύτην* libri, corr. Reiske 25 *ἀποδέχεσθαι* M 26 *ταῦτα πάντα τὰ* libri, corr. Reiske 28 *προσήκοντασ* M

πρὸς ὑμᾶς, ὥστε τὴν πόλιν ἅπασαν ἱερωτέραν κρῖναι τῶν πρώ-
149 των ἱερῶν. ἴστε γὰρ Ἄκρατον ἐκεῖνον, ὃς τὴν οἰκουμένην σχεδὸν
ἅπασαν περιελθὼν τούτου χάριν καὶ μηδὲ κώμην παρεὶς μηδεμίαν,
ὡς κἀνθάδε ἧκε. λυπουμένων δ' ὑμῶν, ὅπερ εἰκός, κατὰ θέαν
ἔφη παρεῖναι· μηδὲ γὰρ ἔχειν ἐξουσίαν μηδενὸς ἅψασθαι τῶν
ἐνθάδε. τοιγαροῦν δίχα τοῦ κοινοῦ τῆς ὄψεως κόσμου καὶ δό-
ξαν ὑμῖν ἑτέραν περιποιεῖ τὸ τῶν εἰκόνων πλῆθος. τῆς γὰρ πρὸς
τοὺς ἡγουμένους φιλίας καὶ τῆς παρ' ἐκείνων ἐντροπῆς ἀπόδειξις
150 φαίνεται ταῦτα. εἶτα Ῥωμαῖοι μὲν καὶ Νέρων οὕτω τὰ παρ'
ὑμῖν ἐτήρησαν καὶ σεμνὰ ἔκριναν· ὑμεῖς δὲ οὐ φυλάξετε; καὶ Νέ-
ρων μὲν ὁ τῶν βασιλέων σφοδρότατος καὶ πλεῖστον αὐτῷ διδοὺς
καὶ πρὸς ἅπασαν ἐξουσίαν πάντ' ἐλάττω νενομικὼς οὐδενὸς ἀφεί-
λετο τὴν εἰκόνα τῶν παρὰ μόνοις Ῥοδίοις τιμηθέντων· αὐτοὶ δ'
ὑμεῖς ἀφαιρεῖσθε; [καὶ πόσῳ κρεῖττον ἦν κἀνθάδε ταὐτὸ γεγο-
νέναι; παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις μένει τὰ τῶν τιμηθέντων ὀνό-
ματα καὶ τὰς ἐπιγραφὰς οὐδεὶς ἂν ἀπαλείψειεν· ὑμεῖς δ' ὥσπερ (356
151 κακόν τι πεπονθότες ὑπ' αὐτῶν ἐκχαράττετε.] καίτοι φαίη τις
ἄν, εἰ καὶ παρὰ τῶν βασιλέων ἀνῃροῦντο, μηδὲ οὕτως ἀδικεῖσθαι
τοὺς ἄνδρας. οὐ γὰρ ὡς δώσοντες ἑτέροις, ἀλλὰ κόσμου δεόμενοι
μετέφερον, ὥστ' οὐδεὶς ἂν αὐτῶν ἀφῄρει τὸ ὄνομα, οὐδ' αὖ χεῖρον
ἀπήλλαττον ἀντὶ Μεγάρων καὶ Ἐπιδαύρου καὶ τῆς Ἀνδρίων ἢ
Μυκονίων ἀγορᾶς ἐν τοῖς Ῥωμαίων ἱεροῖς ἀνακείμενοι. κἂν
ταῦτ' ἀφῇ τις, βέλτιον ἦν τό γε καθ' ὑμᾶς οὕτως αὐτῶν ἠφανί-
σθαι τὰς τιμάς. οὐδὲν γὰρ ὑπῆρχεν ἁμάρτημα ὑμέτερον, οὐδ'
αὐτοὶ τοὺς εὐεργέτας ἂν τοὺς ἑαυτῶν ἠδικεῖτε καὶ τοὺς ἥρωας, ἀλλ',
εἴπερ ἄρα, συνηδικεῖσθε αὐτοῖς.
152 καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν πύθοιτο, εἰ καὶ δόξει γελοιότερον, τί

---

2 εἴσ τε γὰρ UBM ἄκρα τῶν ἐκεῖ μόνοσ τὴν UB ἃ κρατῶν ἐκεῖ μόνοσ τὴν M ἃ κρατῶν ἧκε μόνοσ τὴν T, corr. Valesius 3 παρ' ἧσ M 8 τοὺσ ἡγεμόνασ T τῆσ παρ' ἐκείνῳ B 9 ταῦτα M in mrg. οὕτωσ UT 12 ἅπασαν corruptum; Pflugk: πλείστην αὐτῷ διδοὺς καὶ πρὸς ἅπαντα ἐξουσίαν. fort. πρὸς ἀπόλαυσιν ἐξουσίας 13 δὲ BT 14 ἀφελεῖσθε Cobetus κἀνθένδε T ταὐτὸν libri, corr. Dind. καὶ πόσῳ — ἐκχαράττετε seclusi; eandem sententiam sequentia exprimunt cf. l. 20 16 ἀπολίψειεν M 17 τι κακὸν (hoc ord.) T ἐκχαράττεται BM (in ras.) 18 εἰσ pro εἰ M μετὰ pro παρὰ M (mrg. vulg.) μηδὲ libri, corr. Emp. 21 ἀνδρείων UBM 22 μυκηναίων libri, corr. Emp. dubitanter κἀνταῦθα φῇ τισ M καὶ ταῦτα φῇ τισ B ταῦτα φῆι τισ UT 23 ἦν scripsi pro ἤ; ἢ delebat Emperius 25 αὐτοὺσ pro ἂν τοὺσ libri, corr. Emp. ἠδικεῖται M ἀλλὰ M 26 συνηδικεῖσθαι M, unde συνηδικεῖσθε scribendum, ut iam Cobetus; συνηδίκησθε ceteri

δήποτε οὐθ᾽ ὑμεῖς οὔτ᾽ ἄλλος οὐθεὶς πηλίνους ποιεῖσθε τὰς εἰκόνας τῶν κριθέντων ἀξίων εἶναι τῆς δωρεᾶς ταύτης, εὐχερέστερον δήπουθεν ὂν καὶ μηδεμίαν ἢ παντελῶς μικρὰν δαπάνην ἔχον· φαίητ᾽ ἂν οἶμαι· [οὐ] διὰ τὸ [μὴ] ὑβρίζεσθαι [ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ] διαμένειν, εἰ δυνατόν, εἰς ἀεὶ τὰς τιμὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν. νῦν τοίνυν ἐπίστασθε τοὺς ἀνδριάντας ὑμῖν ἅπαντας κηρίνων ὄντας ἀσθενεστέρους. οὐ γὰρ εἰ τὸν ἥλιον φέρουσι, τοῦτο δεῖ σκοπεῖν. ὑπὸ γὰρ τῆς κολακείας τῆς πρὸς ἑτέρους διαφθείρονται, κἂν τῷ δεῖνι δόξῃ καὶ τῷ δεῖνι δι᾽ ἡνδήποτ᾽ αἰτίαν, οὐκέτ᾽ εἰσὶν οἱ πρότερον. πολὺ δὲ χείρων ἡ τοιαύτη διαφθορά. τότε μὲν γὰρ 153
ἠλέγχετ᾽ ἂν ἡ τῆς ὕλης ἀσθένεια, νυνὶ δὲ ἡ κακία τῆς πόλεως [φαίνεσθαι δοκεῖ]. τοιγαροῦν ὁμοίως δίδοτε τοὺς ἀνδριάντας, ὥσπερ οἱ τὰς κόρας ταύτας ὠνούμενοι τοῖς παισίν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι διδόασιν οὕτως, ὥστε ⟨μηδὲν⟩ λυπεῖσθαι μετ᾽ ὀλίγον συντριβέντων.

ἆρα ἀγνοεῖτε τὴν προσοῦσαν αἰσχύνην τῷ πράγματι καὶ πόσον γέλωτα ὄφλετε δημοσίᾳ ψευδόμενοι, καὶ ταῦτα φανερῶς οὕτως; ἐν γοῦν τοῖς ψηφίσμασι γράφετε, στῆσαι δὲ εἰκόνα τοῦ δεῖνος. 154
Πῶς, εἴποι τις ἂν ὑμῖν, ἄνδρες Ῥόδιοι, στῆσαι γράφετε τὴν ἑστῶσαν, ἐὰν οὕτω τύχῃ, πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν; εἶτα τῶν μὲν γυναικῶν τὰς ὑποβαλλομένας παιδία πονηρὰς κρίνετε καὶ δεινόν τι ποιεῖν ἡγεῖσθε καταψευδομένας· αὐτοὶ δὲ οὐκ αἰσχύνεσθε τοῦτο ποιοῦντες ἐπὶ τῶν εἰκόνων, καὶ τοὺς ἀνδριάντας, ὧν οὐκ εἰσί, τούτων εἶναι λέγοντες, καὶ ταῦτα οὐκ ὄντες ἀνήκοοι τῶν κατὰ τῆς πόλεως σκωμμάτων; φασὶ γοῦν πολλοὶ τοὺς Ῥοδίων ἀνδριάντας ὁμοίους εἶναι 155
τοῖς ὑποκριταῖς. ὥσπερ γὰρ ἐκείνων ἕκαστον ἄλλοτε ἄλλον εἰσιέναι, καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὑμῖν ἄλλοτε ἄλλα λαμβάνειν πρόσωπα καὶ μικροῦ δεῖν ὑποκρινομένους ἑστάναι. τὸν γὰρ αὐτὸν νῦν μὲν εἶναι Ἕλληνα, νῦν δὲ Ῥωμαῖον, πάλιν δ᾽, ἂν οὕτω τύχῃ, Μακεδόνα ἢ

---

1 οὐδεὶσ UT   ποιεῖσθαι M   3 σμικρὰν B   4 ἔχων UB   οὐ om. M   μὴ om. M   ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ om. M. quae in M desunt, servat Emp. suppleto μόνον post οὐ. ipse a lectione M profectus pro ὑβρίζεσθαι optandi aliquod verbum ponere malo   6 κηρίων M   9 κἂν — δόξῃ om. T   κἂν pro καὶ UB   ἐτίαν M   10 δὴ pro δὲ libri, corr. Geelius   12 φαίνεσθαι δοκεῖ abesse malim   δίδοται B   14 μηδὲν addidit Reiske   17 ὀφλεῖτε UBM, scil. in archetypo ὀφλ^{ει}ετε   18 τῆσ ψηφίσμασιν M   δεῖ pro δὲ T   20 μὲν om. T   21 ὑποβαλομένασ UB   κρίνεται M   22 ἡγεῖσθαι M   αἰσχύνεσθαι M   malim ταὐτὸ ποιοῦντες   25 ὁμοίωσ U   26 ἐκεῖνον T   εἰσεῖναι libri, praeter corr. T   29 οὕτωσ UM   ἢ M sub rasura, om. ceteri

Πέρσην· καὶ ταῦτ' ἐπ' ἐνίων οὕτως ὥστε τὸν ἰδόντα εὐθὺς εἰδέναι.
καὶ γὰρ ἐσθὴς καὶ ὑπόδεσις καὶ τοιαῦθ' ἕτερα τὸ ψεῦσμα ἐλέγχει.
156 καὶ μυρία ἐῶ τῶν γιγνομένων, οἷον τὸ πολλάκις ἀνδρὸς σφόδρα
γέροντος εἰκόνι νέου τινὸς τὸ ὄνομα ἐπιγράφειν, θαυμαστήν τινα
οἶμαι δωρεὰν εὑρηκότων ὑμῶν, εἰ μετά γε τῆς τιμῆς καὶ τὴν
ἡλικίαν δίδοτε· καὶ πάλιν ἀθλητοῦ τινος ἀνδριάντα ἑστάναι, ὡς
ὄντα ἀνθρώπου παντελῶς ἀσθενοῦς καὶ μετρίου τὸ σῶμα. τὸ μὲν
γὰρ ἱππεύοντα τὸν δεῖνα ὁρᾶσθαι παρ' ὑμῖν ἢ πολεμίῳ συνεστῶτα
ἢ στράτευμα ἐκτάσσοντα ἄνθρωπον οὐδεπώποτε τῆς γῆς ἁψάμενον
τοῖς αὐτοῦ ποσὶν καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων καταβάντα τῶν φερόντων
οὐδὲν ἴσως ἄτοπον· ἀλλ' ὁ δεῖνά γε ἕστηκε πυκτεύων παρ' ὑμῖν.
157 καὶ λέγω ταῦτα μὰ τὸν Δία οὐκ ἀπεχθάνεσθαι βουλόμενος
ὑμῖν οὐδὲ διασύρων τὴν πόλιν, ἀλλ' ὅπως μηδὲν ἀνάξιον ἑαυτῆς
μηδὲ ἀλλότριον τῆς ἄλλης εὐκοσμίας καὶ τῆς πολιτείας φαίνηται
ποιοῦσα. καί μοι δοκεῖ τις ἂν εἰκότως προαχθῆναι διὰ τὴν πρὸς
ἅπαντας εὔνοιαν τοὺς Ἕλληνας, οὐ μόνον διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς, εἴ
τι ἄρα ἐνθάδε ἔχοι μὴ καλῶς, εἰπεῖν καὶ μηνῦσαι. πρότερον (358)
μὲν γὰρ ἐκ πολλῶν συνειστήκει τὸ κοινὸν ἀξίωμα καὶ πολλοὶ τὴν
Ἑλλάδα ηὖξον, ὑμεῖς, Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμόνιοι, Θηβαῖοι, χρόνον
158 τινὰ Κορίνθιοι, τὸ παλαιὸν Ἀργεῖοι. νυνὶ δὲ τὸ μὲν τῶν ἄλλων
οὐθέν ἐστιν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ὅλως ἀνῄρηνται καὶ ἀπολώλασιν,
οἱ δὲ ἀσχημονοῦσι πράττοντες οἷα ἀκούετε καὶ πάντα τρόπον τὴν
παλαιὰν δόξαν ἀφανίζοντες, οἰόμενοι τρυφᾶν οἱ ἀνόητοι καὶ κέρδος
ἀριθμοῦντες τὸ μηθένα κωλύειν αὐτοὺς ἁμαρτάνοντας. λοιποὶ
δὲ ὑμεῖς ἐστε· καὶ γὰρ μόνοις ὑμῖν ὑπάρχει τὸ δοκεῖν ὄντως τινὰς
γεγονέναι καὶ μὴ τελέως καταπεφρονῆσθαι. διὰ μὲν γὰρ τοὺς
οὕτω χρωμένους ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν, ὡς ἀληθεύοντες ἔνιοι λέγουσιν, οὐθὲν ἐκώλυε πάλαι Φρυγῶν πάντας ἢ Θρᾳκῶν ἀτιμοτέ-
159 ρους γεγονέναι τοὺς Ἕλληνας. ὥσπερ οὖν οἰκίας ἠρημωμένης εὐ-
δαίμονος καὶ μεγάλης, ὅταν εἷς ἔτι λοιπὸς ᾖ διάδοχος, ἐν ἐκείνῳ
πάντα ἐστί, κἂν οὗτος ἁμαρτάνῃ τι καὶ ἀκούῃ κακῶς, τὴν ὅλην
δόξαν ἀφανίζει τῆς οἰκίας καὶ πάντας καταισχύνει τοὺς πρότερον·

---

1 post Πέρσην pauca excidisse suspicor, e. gr. ⟨ὅτι μὲν οὖν καὶ ἀπιθάνως ὡς τὸ πολὺ γίγνεται τὸ τῆς ἀπάτης⟩ καὶ ταῦτ' ἐπ' ἐνίων etc. 2 ὑπόθεσισ UBM ψεῦσμα UM ψεῦδος BT 4 scribendum ἐπιγράφεσθαι 6 ὡσ om. T 7 τὸν μὲν M 11 ipsum nomen a Dione prolatum esse, certissimum est 17 ἔχοιμι καλῶσ UBT 19 ἦρξαν T 21 ὥλωσ U ἀνήρηται M 22 ἀκούεται M 23 ἐώμενοι pro οἰόμενοι coni. Wil., non accedo 24 λοιπὸν δὲ MUT (quid B dubium) v, corr. Reiske 27 οὕτωσ U 30 λοιπὸν UBM

οὕτως τὰ ὑμέτερα νῦν ἔχει πρὸς τὴν Ἑλλάδα. μὴ γὰρ οἴεσθε πρωτεύειν αὐτῆς, ἄνδρες Ῥόδιοι, μὴ οἴεσθε. τῶν γὰρ ζώντων ἔτι καὶ τῶν αἰσθανομένων τιμῆς ἢ ἀδοξίας ἔστι πρώτους εἶναι. τὰ δὲ ἐκείνης οἴχεται καὶ πάντα τρόπον αἰσχρῶς καὶ ἐλεεινῶς διέφθαρται· καὶ οὐδὲ ἐπινοῆσαι λοιπὸν ἔστι τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν πόλεων εἴς γε τοὺς ἄνδρας ὁρῶντα. ἀλλ' οἱ 160
λίθοι μᾶλλον ἐμφαίνουσι τὴν σεμνότητα καὶ τὸ μέγεθος τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκοδομημάτων· ἐπεὶ αὐτούς γε τοὺς ἐνοικοῦντας καὶ τοὺς πολιτευομένους οὐκ ἂν εἴποι τις οὐδὲ Μυσῶν ἀπογόνους· ὥστε ἔμοιγε δοκοῦσι τῶν οὕτως οἰκουμένων αἱ τελέως ἀνῃρημέναι πόλεις κρεῖττον ἀπαλλάττειν. ὑγιὴς γὰρ ἡ τούτων μνήμη μένει, καὶ τὸ ὄνομα δι' οὐθὲν ὑβρίζεται τῶν πρότερον
M) καλῶν· ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶν τεθνεώτων τῷ παντὶ βέλτιον τὰ σώματα ἀνῃρῆσθαι καὶ μηδένα ὁρᾶν ἢ φαίνεσθαι σηπόμενα. καὶ 161
ταῦτα μὲν ἴσως πλείω τῶν εἰκότων ἐπῆλθέ μοι μνησθέντι τῆς ὅλης καταστάσεως. ἐκεῖνο δ' ὑμῖν ἐβουλόμην ποιῆσαι φανερόν, ὅτι μόνοι καταλείπεσθε τῶν Ἑλλήνων, οἷς ἂν καὶ παραινέσαι τις καὶ περὶ ὧν ἔστιν ἔτι λυπηθῆναι δοκούντων ἁμαρτάνειν.

εἰκότως ἂν οὖν πρόσχοιτε αὑτοῖς καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐξετάζοιτε ἀκριβέστερον τῶν προγόνων. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἐν πολλοῖς ὑπῆρχεν ἑτέροις ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπίδειξις, ἐν τῷ προεστάναι τῶν ἄλλων, ἐν τῷ βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις, ἐν τῷ συμμάχους κτᾶσθαι, πόλεις οἰκίζειν, νικᾶν πολεμοῦντας· ὑμῖν δὲ τοιοῦτον μὲν οὐθὲν πράττειν 162
ἔνεστι, καταλείπεται δ' οἶμαι τὸ ἑαυτῶν προεστάναι καὶ τὴν πόλιν διοικεῖν καὶ τὸ τιμῆσαί τινα καὶ κροταλίσαι μὴ τοῖς πολλοῖς ὁμοίως καὶ τὸ βουλεύσασθαι καὶ τὸ δικάσαι καὶ τὸ τοῖς θεοῖς θῦσαι καὶ τὸ ἄγειν ἑορτήν· ἐν οἷς ἅπασιν ἔστι βελτίους τῶν ἄλλων φαίνεσθαι. τοιγάρτοι καὶ τὰ τοιαῦτα ὑμῶν ἐπαίνου τυγχάνει, καὶ γιγνώσκεται παρὰ πᾶσιν οὐχ ὡς μικρά, τὸ βάδισμα, ἡ κουρά, τὸ μηδένα σοβεῖν διὰ τῆς πόλεως, ἀναγκάζεσθαι δὲ διὰ τὴν ὑμετέραν συνήθειαν καὶ τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους καθεστώτως πορεύεσθαι· καθάπερ οἶμαι καὶ τοὺς ἀγροίκους ἰδεῖν ἔστιν, ὅταν εἰς παλαί-

---

1 οἴεσθαι M 2 ζωῶν U 3 ἐκείνης ex coni. scripsi; libri ἐκείνων 4 αἰσχρὸν M 6 εἴσ τε M πόλεων Pflugk, παθῶν libri, quod servat Emp., πατέρων (vel πάλαι vel παλαιῶν) Reiske, πατρίδων Selden., προγόνων Cobetus 8 ante ἐπεὶ pauca excidisse suspicor 9 αὐδὲ pro οὐδὲ U 11 scribendum: ὑγιὴς γὰρ τούτων ἡ μνήμη μένει τῶν πρότερον καλῶν καὶ τὸ ὄνομα etc. 12 τῶν om. UT 19 ἐξετάζοντεσ UT 22 ἔνεστιν M 23 καταλίπετε M 29 παρὰ παισὶν M σμικρὰ B 31 καθεστώτως Reiske, probante Emperio, καθεστῶτας libri 32 ἀγρίκουσ M

163 *στραν ἢ γυμνάσιον ἔλθωσιν, ἧττον ἀρρύθμως κινουμένους· ἔτι πρὸς τούτοις τῆς ἐσθῆτος ὁ τρόπος, τὸ ἴσως ἄν τινι γελοῖον φανέν, τῆς πορφύρας τὸ μέτρον· τὰ φανερώτερα ἤδη, τὸ μεθ' ἡσυχίας θεωρεῖν, ὁ ποππυσμός· πάντα ταῦτα σεμνὴν τὴν πόλιν ποιεῖ, διὰ ταῦτα τῶν ἄλλων διαφέρειν δοκεῖτε, ἐπὶ τούτοις ἅπασι θαυμάζεσθε, ἀγαπᾶσθε· τῶν λιμένων, τῶν τειχῶν, τῶν νεωρίων μᾶλλον ὑμᾶς κοσμεῖ τὸ ἐν τοῖς ἔθεσιν ἀρχαῖον καὶ Ἑλληνικόν, τὸ παρ' ὑμῖν μὲν ὅταν τις γένηται, εὐθὺς αὐτὸν ἀποβάντα εἰδέναι, κἂν τύχῃ βάρβαρος ὤν, ὅτι ⟨οὐ⟩ πάρεστιν εἴς τινα πόλιν τῆς Συρίας ἢ τῆς Κιλικίας· παρ' ἄλλοις δὲ ἂν μή τις ἀκούσῃ τοῦ τόπου τὸ ὄνομα, φέρε εἰπεῖν ὅτι καλεῖται Λύκειον ἢ Ἀκαδήμεια, μηθὲν διαφέρειν.*

164 *τίνος οὖν χάριν ταῦτα πανόμενος ἤδη λέγω καὶ τί δηλῶσαι βουλόμενος; ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ὑμᾶς φιλοτιμεῖσθαι δεῖ καὶ μηθὲν παραπέμπειν τῶν γιγνομένων. κἂν οὕτως ἔχητε ἐν ἅπασιν οἷς πράττετε, ἴσως οὐθὲν δόξετε κακίους εἶναι τῶν προγόνων. τὸ γὰρ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διαφυλάττειν ἑαυτοὺς καὶ μένειν ἐπὶ τοῦ*
165 *τῆς ἀρετῆς σχήματος θαυμαστὸν ἔμοιγε δοκεῖ· καθάπερ οἶμαι καὶ τῶν πλεόντων ἰδεῖν ἔστι χειμῶνος μὲν ἐπιπεσόντος ἢ σφοδροῦ τοῦ πνεύματος μηδὲ τοὺς ἀσελγεστάτους αὐτῶν αἰσχρόν τι ποιοῦντας, ἀλλὰ πρὸς μόνῳ τῷ πλεῖν ὄντας, ἐν δὲ τῇ γαλήνῃ καὶ τῶν ναυτῶν καὶ τῶν ἐπιβατῶν ἐπιπολάζουσαν τὴν ὕβριν, κἂν μὴ ὦσιν ἀκόλαστοι· τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον ὁ μὲν πόλεμος εἴωθε καὶ τοὺς φαυλοτέρους ἐγείρειν καὶ κρατεῖν, ἐν τοσαύτῃ δὲ εἰρήνῃ καὶ ῥᾳθυμίᾳ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν εἰς μηδεμίαν αἰσχύνην μηδὲ ἀταξίαν ὑπενεχθῆναι.*

---

1 *ἀριθμῶσ* M *ἀρύθμονσ* U *ἀῤῥύθμονσ* BT, corr. Pflugk 2 *τοῖσ ὡσ* pro *τὸ ἴσωσ* UBM, *τοῖσ* om. T (spat. vac.) corr. Geelius 4 *ταῦτα πάντα* (hoc ord.) T *διὰ ταῦτα πάντα* libri, *πάντα* om. v 5 *θαυμάζεσθαι* UBM 6 *ἀγαπᾶσθαι* UB *ἢ μᾶλλον* UBM (*-ων* U) 9 *ἢ ὅτι* UBM *οὐ* add. Casaub. *ἀσυρίασ* T 11 *λύκιον* MUT *ἀκαδημίαν* T *μηδὲν* UT 12 desidero: *μηδὲν ⟨δοκεῖν⟩ διαφέρειν* 13 *ταῦτα* om. UBT 14 *δὴ* pro *δεῖ* M *μηδὲν* UT 16 *οὐδὲν* BT 19 scribendum *κἀπὶ τῶν πλεόντων* 21 scribendum *⟨τῶν ν⟩αυτῶν* propter sequentia *τὸ* pro *τῷ* M *γαλίνη* M 23 *τρόπον ἐν πολέμοισ* M *τρόπον καὶ ἐν πολέμοισ* UBT corr. Emperius 24 *κρατύνειν* Reiske, *εἴργειν* pro *ἐγείρειν* Emperius 25 scribendum: *τῶν ἀρίστων ⟨ἔστιν⟩ ἀνδρῶν* *ἀτοξίαν* M

(15) ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΣ.

Ἆρά γε βούλοισθ' ἄν, ὦ ἄνδρες, σπουδάσαι χρόνον σμικρὸν 1
καὶ προσέχειν; ἐπειδὴ παίζοντες ἀεὶ διατελεῖτε καὶ οὐ προσέχον-
τες καὶ παιδιᾶς μὲν καὶ ἡδονῆς καὶ γέλωτος, ὡς εἰπεῖν, οὐδέποτε
ἀπορεῖτε· καὶ γὰρ αὐτοὶ γελοῖοί ἐστε καὶ ἡδεῖς καὶ διακόνους πολ-
λοὺς τούτων ἔχετε· σπουδῆς δὲ ὑμῖν τὴν πᾶσαν ἔνδειαν ὁρῶ οὖ-
σαν. καίτοι τινὲς ἐπαινοῦσιν ὑμᾶς ὡς σοφούς τε καὶ δεινούς, ὅτι 2
M) τοσαῦται μυριάδες ἀνθρώπων ἅμα καὶ τὰ δέοντα ἐννοεῖτε καὶ ταχὺ
φθέγγεσθε ὅ,τι ἂν ἐννοήσητε· ἐγὼ δὲ μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἐπῄνουν
βραδὺ μέν φθεγγομένους, ἐγκρατῶς δὲ σιγῶντας, ὀρθῶς δὲ διανο-
ουμένους, ὃ καὶ νῦν ποιήσατε, ἵνα κτήσησθε πρὸς ἐκείνῳ τῷ ἐπαίνῳ
καινὸν ἕτερον μείζω τε καὶ σεμνότερον, ὅτι τοσοῦτοι ὄντες λόγων
χρησίμων γενομένων ἅπαντες ἐσιωπήσατε, καὶ πρὸς τούτῳ ἐδεί-
ξατε ὅτι οὐ μόνον ἐστὲ ἱκανοὶ νοήσαντες εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀκού-
σαντες νοῆσαι. χοροῦ μὲν γὰρ ἔπαινος τὸ ἅμα εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ
οὐδὲ τούτου· τί γάρ, ἂν κοινῇ πάντες ἀποτυγχάνωσι τοῦ μέλους;
δήμου δὲ τὸ καλῶς ἀκοῦσαι. νῦν μὲν γὰρ ἁμαρτάνετε τὸ Ἀθη- 3
ναίων ποτὲ ἁμάρτημα. τοῦ γὰρ Ἀπόλλωνος εἰπόντος, εἰ θέλουσιν
ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῇ πόλει γενέσθαι, τὸ κάλλιστον ἐμβάλλειν
τοῖς ὠσὶ τῶν παίδων, οἱ δὲ τρήσαντες τὸ ἕτερον χρυσίον ἐνέβαλον,
οὐ συνέντες τοῦ θεοῦ. τοῦτο μὲν γὰρ κόραις μᾶλλον ἔπρεπε καὶ
παισὶ Λυδῶν ἢ Φρυγῶν· Ἑλλήνων δὲ παισί, καὶ ταῦτα θεοῦ προσ-
τάξαντος, οὐκ ἄλλο ἥρμοζεν ἢ παιδεία καὶ λόγος, ὧν οἱ τυχόντες
εἰκότως [ἂν] ἄνδρες ἀγαθοὶ γίγνονται καὶ σωτῆρες τῶν πόλεων. ἐκεῖ- 4
νοι μὲν οὖν κακῶς ἐχρήσαντο τοῖς ὠσὶ τῶν παίδων, ὑμεῖς δὲ τοῖς
αὑτῶν κάκιον. δήμου γάρ ἐστιν ἀκοὴ τὸ θέατρον· εἰς τοῦτο δὲ
καλὸν μὲν ἢ τίμιον οὐδὲν ὑμῖν ἢ σπανίως ποτὲ εἰσέρχεται· κρου-
μάτων δὲ ἀεὶ μεστόν ἐστι καὶ θορύβου καὶ βωμολοχίας καὶ σκωμ-
μάτων οὐδὲν ἐοικότων χρυσῷ. διὰ τοῦτο οὖν ὀρθῶς ἔφην ἀπορεῖν
ὑμᾶς σπουδῆς. οὔτε γὰρ αὐτοὶ σπουδαῖοί ἐστε οὔτε οἱ ὑμέτεροι
συνήθεις καὶ πολλάκις εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες,

2 *διατελεῖται* M 3 *ὥστ' εἰπεῖν* T 7 *καὶ τὰ δέοντα ἐννοεῖτε* M in mrg. 8 *φθέγγεσθαι* M *ἂν* om. M m. pr. 11 *μείζονα καὶ* UBT 18 *ἐμβαλεῖν* UT 19 *τηρήσαντεσ* UM in rasura 22 *οὐκ ἄλλο* om. M (mrg. *οὐκ ἄλλωσ*) *ἥρμοζε παιδεία* M *ἥρμοζε δὲ* UBT corr. Mor. 23 *ἂν ἄνδρεσ* libri, corr. Emp. *γίγνωνται* B 25 *κάκειον* M 26 *μὲν* om. T *κρουσμάτων* M 29 *οἱ* om. M

μῖμοί τ' ὀρχησταί τε χοροιτυπίῃσιν ἄριστοι,
ἵππων τ' ὠκυπόδων ἐπιβήτορες, οἵ τε τάχιστα
ἤγειραν μέγα νεῖκος ἀπαιδεύτοισι θεαταῖς,
νηπιάχοις, ξυνὸν δὲ κακὸν πολίεσσι φέρουσιν. (362

5 *τοῦτο γὰρ ἀεὶ δρᾶτε καὶ περὶ τοιαῦτά ἐστε, ἀφ' ὧν νοῦν μὲν ἢ φρόνησιν ἢ δικαίαν διάθεσιν ἢ πρὸς θεοὺς εὐσέβειαν οὐκ ἔστι κτήσασθαι, ἔριν δὲ ἀμαθῆ καὶ φιλοτιμίαν ἄμετρον καὶ κενὴν λύπην καὶ χαρὰν ἀνόητον καὶ λοιδορίαν καὶ δαπάνην. λέγω δὲ ταῦτα οὐκ ἀποτρέπων οὐδὲ καταλύειν κελεύων τὰς τοιαύτας ψυχαγωγίας καὶ ἀπάτας τῆς πόλεως· μαινοίμην γὰρ ἄν· ἀλλ' ἀξιῶν ὑμᾶς, ὥσπερ τούτοις ἑτοίμως καὶ συνεχῶς αὐτοὺς παρέχετε, οὕτω καὶ λόγου χρηστοῦ ποτε ἀκοῦσαι καὶ τὴν ἐπὶ τῷ συμφέροντι δέξασθαι παρρησίαν·*
6 *ἐπεὶ καὶ τοὺς Ἀθηναίους, ὧν μικρῷ πρότερον ἐμνήσθην, οὐ πάντως εὑρήσομεν ἁμαρτάνοντας· ἀλλὰ τοῦτό γε* [illegible] *καὶ πάνυ καλῶς ἐποίουν, ὅτι τοῖς ποιηταῖς ἐπέτρεπον μὴ* [illegible] *κατ' ἄνδρα ἐλέγχειν, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὴν πόλιν, εἴ τι* [illegible] *ὥστε σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ τοιαῦτα ἐν ταῖς κωμ*[illegible]

υ[illegible]*, δύσκολον γερόντιον,*
ὑπόκωφ[illegible]

καὶ

τί δ' ἔστ' Ἀθηναίοισι πρᾶγμ' ἀπώμοτον;

καὶ ταῦτα ἤκουον ἑορτάζοντες καὶ δημοκρατούμενοι, καὶ οὐ μόνον τῶν σφετέρων πολιτῶν, εἴ τινα ἤθελον πρὸς ὀργὴν ἀπολέσαι τῶν ταῦτα λεγόντων, κύριοι καθεστηκότες, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρχοντες, καὶ ἐξὸν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλοντο, μηδὲν ἀηδὲς ἀκούειν.
7 *ὑμῖν δὲ οὔτε χορός ἐστι τοιοῦτος οὔτε ποιητὴς οὔτε ἄλλος οὐδείς, ὃς ὑμῖν ὀνειδιεῖ μετ' εὐνοίας καὶ φανερὰ ποιήσει τὰ τῆς πόλεως ἀρρωστήματα. τοιγαροῦν ὅταν ποτὲ φαίνηται τὸ πρᾶγμα, προθύμως δέχεσθαι δεῖ καὶ τότε νομίζειν ἑορτὴν ἄγειν, ἀλλὰ μὴ βαρύνεσθαι, κἂν ἄρα, δυσωπεῖσθαι ἐξειπεῖν, πηνίκα παύσεται; καὶ*

1 *τε* M *χοροὶ τυπίῃσιν* B consarcinata ex Il. 24, 260 Od. 18, 262 Il. 16, 262 2 *τε* Wil., *κε* UBT *κα* M 3 *μέγαν εἰκὸσ* T *μέγαν εἶκὸσ* M (in ras.) *ἀπεδεύτοισι* M (ε in ras.) 4 *φέρουσι* UT 5 *ταῦτα γὰρ* B (?) *περὶ ταῦτα* UT (fort. etiam B) *νῦν* UB 9 *αὐτὰ* pro *ταῦτα* M 11 *συνετῶσ* UT *οὕτωσ* MT 14 *πάντασ* MUT 16 *κατὰ* UT *ἐστὶ* (pro *εἴ τι*) M *ἐσ ὅτι* UBT corr. Emp. 19 *πυκνεῖ τῆσ* M *πνυκίτησ* T cf. Ar. Eq. 42 21 Eupol. frgm. 217 Kock 22 *Ἀθηναῖοσ* UMT *Ἀθηναῖοσ τὸ* B, corr. Geelius *πρᾶγμα* UT *ἀπώμοτον* Suid. I p. 303 *ἀνώμοτον* MBT *ἀνώμωτον* U 24 *ἀπολέσθαι* libri, corr. Reiske 30 *δέχεσθαι χρὴ* UT (in U η ex ει corr.) *βαρύνεσθε* UBT 31 *δυσωπῆσθε* libri, corr. Reiske *ἡνίκα* UBT M (in ras.), corr. Casaub. *παύσετε καί ποτε* U

πότε εἴσεισι θαυματοποιὸς ἢ λῆρος ἢ τοιοῦτος ἕτερος; ἐκεῖνο μὲν
γάρ, ὅπερ εἶπον, ἀεὶ ὑμῖν πάρεστι, καὶ οὐ δέος μήποτε ἐπιλίπῃ·
M) τῶν δὲ τοιούτων λόγων, δι' οὓς ἄνθρωποι εὐδαιμονοῦσι καὶ κρείτ-
τους καὶ σωφρονέστεροι γίγνονται καὶ βέλτιον οἰκεῖν δύνανται τὰς
πόλεις, οὐ πολλάκις ἀκηκόατε· οὐ βούλομαι γὰρ εἰπεῖν, ἀνήκοοί ἐστε.
καὶ τοῦτο ἴσως οὐ δι' ὑμᾶς· δηλώσετε δέ, ἂν ἀνάσχησθε τή- 9
μερον· ἀλλὰ μᾶλλον παρὰ τοὺς καλουμένους φιλοσόφους. οἱ μὲν
γὰρ αὐτῶν ὅλως εἰς πλῆθος οὐκ ἴασιν οὐδὲ θέλουσι διακινδυνεύειν,
ἀπεγνωκότες ἴσως τὸ βελτίους ἂν ποιῆσαι τοὺς πολλούς· οἱ δ'
ἐν τοῖς καλουμένοις ἀκροατηρίοις φωνασκοῦσιν, ἐνσπόνδους λα-
βόντες ἀκροατὰς καὶ χειροήθεις ἑαυτοῖς. τῶν δὲ Κυνικῶν λεγο- 10
μένων ἔστι μὲν ἐν τῇ πόλει πλῆθος οὐκ ὀλίγον, καὶ καθάπερ ἄλ-
λου τινὸς πράγματος καὶ τούτου φορὰ γέγονε· νόθον μέντοι γε καὶ
ἀγεννὲς ἀνθρώπων οὐθέν, ὡς εἰπεῖν, ἐπισταμένων, ἀλλὰ χρείων
τροφῆς· οὗτοι δὲ ἔν τε τριόδοις καὶ στενωποῖς καὶ πυλῶσιν ἱερῶν
ἀγείρουσι καὶ ἀπατῶσι παιδάρια καὶ ναύτας καὶ τοιοῦτον ὄχλον,
σκώμματα καὶ πολλὴν σπερμολογίαν συνείροντες καὶ τὰς ἀγοραίους
ταύτας ἀποκρίσεις. τοιγαροῦν ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἐργάζονται, κακὸν
δ' ὡς οἷόν τε τὸ μέγιστον, καταγελᾶν ἐθίζοντες τοὺς ἀνοήτους τῶν
φιλοσόφων, ὥσπερ ἂν παῖδάς τις ἐθίζοι διδασκάλων καταφρονεῖν,
καὶ δέον ἐκκόπτειν τὴν ἀγερωχίαν αὐτῶν οἱ δ' ἔτι αὔξουσιν. τῶν 11
δὲ εἰς ὑμᾶς παριόντων ὡς πεπαιδευμένων οἱ μὲν ἐπιδεικτικοὺς
λόγους καὶ τοὺς ἀμαθεῖς, οἱ δὲ ποιήματα συνθέντες ᾄδουσιν, ὡς
πάνυ φιλῳδῶν ὑμῶν κατεγνωκότες. οὗτοι δ' εἰ μέν εἰσι ποιηταὶ
καὶ ῥήτορες, οὐδὲν ἴσως δεινόν· εἰ δ' ὡς φιλόσοφοι ταῦτα πράττουσι
κέρδους ἕνεκεν καὶ δόξης τῆς ἑαυτῶν, οὐ τῆς ὑμετέρας ὠφελείας,
τοῦτο δ' ἤδη δεινόν. ὅμοιον γὰρ ὥσπερ εἴ τις ἰατρὸς ἐπὶ κάμνον-
τας ἀνθρώπους εἰσιὼν τῆς μὲν σωτηρίας αὐτῶν καὶ τῆς θεραπείας
M) ἀμελήσειε, στεφάνους δὲ καὶ ἑταίρας καὶ μύρον αὐτοῖς εἰσφέροι.
τινὲς δὲ ὀλίγοι παρρησίαν ἀγηόχασι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην 12
ἐνδεῶς, οὐδ' ὡς ἐμπλῆσαι τὰς ἀκοὰς ὑμῶν οὐδ' ὥστε διατελέσαι

---

1 ἢ alterum del. Reiske   2 ἐπιλείπῃ T   4 γίνονται UT   5 ἀκηκοότεσ M   6 δηλώσεται B   ἦν M   ἀνέσχησθε T   7 διὰ τοὺσ UT   8 οὐκ ἴᾶσιν οἱ δὲ UT   10 φωνὰσ ἀσκοῦσιν libri, corr. Geelius   13 γέγονε· νόθον scripsi, libri γέγονεν οὐθὲν   14 ἀλλὰ χρειῶν UBT   16 ἐγείρουσι B   17 σκώματα T   19 το delet Cobetus   20 παῖδα T (BM?)   ἐθίζει T   21 αὔξουσι UT   22 παριόντων Cobetus, προϊόντων libri   23 scribendum: καὶ ⟨τού⟩τους ἀμαθεῖς. post ἀμαθεῖς aliquid excidisse suspicatur Geelius; ἐπιδεικτικοῖς λόγοις κηλοῦσι τοὺς ἀμαθεῖς Jacobs   διδοῦσιν UT διδοῦσι B   24 οὗτοι scripsi, αὐτοὶ libri   26 ἕνεκα B   ὠφελίασ M   27 καὶ τοῦτο δ' ἤδη UBT   δ' om. M   29 μοῖρον M   30 ἀγειόχασι U ἀγιοχασιν M

λέγοντες, ἀλλὰ ἓν ἢ δύο ῥήματα εἰπόντες, καὶ λοιδορήσαντες μᾶλ-
λον ἢ διδάξαντες ὑμᾶς, κατὰ σπουδὴν ἀπίασιν, εὐλαβούμενοι μὴ
μεταξὺ θορυβήσητε καὶ παραπέμψητε αὐτούς, ὥσπερ οἱ χειμῶνος
ἀποτολμῶντες εἰς τὴν θάλατταν βραχύν τινα καὶ σύντομον πλοῦν.
ἄνδρα δὲ λαβεῖν καθαρῶς καὶ ἀδόλως παρρησιαζόμενον, καὶ μήτε
δόξης χάριν μήτ᾽ ἐπ᾽ ἀργυρίῳ προσποιούμενον, ἀλλ᾽ ἐπὶ εὐνοίᾳ
καὶ κηδεμονίᾳ τῶν ἄλλων ἕτοιμον, εἰ δέοι, καὶ καταγελᾶσθαι, καὶ
ἀταξίαν πλήθους ἐνεγκεῖν καὶ θόρυβον, οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ πάνυ
εὐτυχοῦς πόλεως, ἐν τοσαύτῃ σπάνει γενναίων καὶ ἐλευθέρων ἀν-
δρῶν, ἀφθονίᾳ δὲ κολάκων καὶ γοήτων καὶ σοφιστῶν.
12 ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ μοι δοκῶ προελέσθαι τοῦτο,
ἀλλ᾽ ὑπὸ δαιμονίου τινὸς γνώμης. ὧν γὰρ οἱ θεοὶ προνοοῦσιν,
ἐκείνοις παρασκευάζουσι καὶ συμβούλους ἀγαθοὺς αὐτομάτους καὶ
λόγους ἐπιτηδείους καὶ ξυμφέροντας εἰρῆσθαι. καὶ τοῦτο ἥκιστα
ὑμᾶς ἀπιστεῖν χρή, παρ᾽ οἷς μάλιστα μὲν τιμᾶται τὸ δαιμόνιον,
μάλιστα δὲ αὐτὸ δείκνυσι τὴν αὑτοῦ δύναμιν καὶ μόνον οὐ καθ᾽
ἑκάστην ἡμέραν διά τε χρησμῶν καὶ δι᾽ ὀνειράτων. μὴ οὖν οἴεσθε
κοιμωμένων μόνον ἐπιμελεῖσθαι τὸν θεόν, [καὶ] κατ᾽ ἰδίαν ἑκάστῳ
μηνύοντα τὸ συμφέρον, ἐγρηγορότων δὲ ἀμελεῖν καὶ κοινῇ καὶ
ἀθρόοις μηδὲν ἂν δεῖξαι τῶν χρησίμων. πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ
13 ὕπαρ ὤνησε καὶ μεθ᾽ ἡμέραν ἐναργῶς προεῖπεν. ἴστε δήπου
τὰς τοῦ Ἄπιδος φήμας ἐνθάδε ἐν Μέμφει πλησίον ὑμῶν, ὅτι
παῖδες ἀπαγγέλλουσι παίζοντες τὸ δοκοῦν τῷ θεῷ, καὶ τοῦτο
ἀψευδὲς πέφηνεν. ὁ δὲ ὑμέτερος θεὸς οἶμαι, τελειότερος ὤν,
δι᾽ ἀνδρῶν ὑμᾶς καὶ μετὰ σπουδῆς βούλεται ὠφελεῖν, οὐ δι᾽
ὀλίγων ῥημάτων, ἀλλ᾽ ἰσχυρᾷ καὶ πλήρει κληδόνι καὶ λόγῳ σα- (365
φεῖ, διδάσκοντι περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων, ἂν ὑπομένητε, μετὰ γνώ-
14 μης καὶ πειθοῦς. καὶ πρῶτόν γε ἁπάντων, ἵνα, ὅθενπερ
ἐχρῆν, ἐγγύθεν ἄρξωμαι, τοῦτο πείσθητε βεβαίως, ὅτι τὰ συμβαί-
νοντα τοῖς ἀνθρώποις ἐπ᾽ ἀγαθῷ πάνθ᾽ ὁμοίως ἐστὶ δαιμόνια,
κἂν πλέων τις ἐμπείρου τύχῃ κυβερνήτου κἂν ἔθνος ἢ πόλις χρη-
στῶν ἡγεμόνων, κἂν ἰατρὸς ἐν καιρῷ παραγένηται τῷ κάμνοντι, καὶ
τοῦτον ἡγεῖσθαι χρὴ βοηθὸν ἥκειν παρὰ θεοῦ, κἂν λόγων τις
15 ἀκούσῃ φρονίμων, ἐκεῖθεν ἐπιπεμφθῆναι. καθόλου γὰρ οὐδὲν εὔ-
δαιμον οὐδ᾽ ὠφέλιμον, ὃ μὴ κατὰ γνώμην καὶ δύναμιν τῶν θεῶν

1 ῥῆμα libri, corr. Casaub. 11 οὐ κατ᾽ ἐμαυτοῦ U ἐπ᾽ pro ἀπ᾽ M μοι om. UT 17 οἴεσθαι M 18 μὲν pro μόνον Cobetus καὶ κατ᾽ ἰδίαν libri, corr. Reiske 23 ἀπαγγέλλοντεσ παίζουσι UT 29 ἄρξομαι UB ἐντεῦθεν ἄρξωμαι Hertlein, non accedo

ἀφικνεῖται πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ πανταχῇ πάντων ἀγαθῶν αὐτοὶ κρατοῦσι καὶ διανέμουσι δαψιλῶς τοῖς ἐθέλουσι δέχεσθαι· τὰ κακὰ δὲ ἀλλαχόθεν, ὡς ἐξ ἑτέρας τινὸς πηγῆς ἔρχεται [τῶν] πλησίον οὔσης παρ' ἡμῖν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦδε τοῦ ὕδατος τὸ μὲν σῷζον καὶ τρέφον καὶ γόνιμον ὄντως ἄνωθέν ποθεν ἐκ δαιμονίου τινὸς πηγῆς κάτεισι, τοὺς ῥυπαροὺς δὲ ὀχετοὺς καὶ δυσώδεις αὐτοὶ ποιοῦμεν καὶ ἀφ' ἡμῶν οὗτοι ἵστανται. διὰ γὰρ ἀνθρώπων ἄνοιαν καὶ τρυφὴν καὶ φιλοτιμίαν δυσχερὴς ὁ βίος καὶ μεστὸς ἀπάτης, πονηρίας, λύπης, μυρίων ἄλλων κακῶν. τούτων δὲ ἓν ἴαμα καὶ φάρμακον 16
ἐποίησαν οἱ θεοὶ παιδείαν καὶ λόγον, ᾧ διὰ βίου μέν τις χρώμενος καὶ συνεχῶς ἦλθέ ποτε πρὸς τέλος ὑγιὲς καὶ εὔδαιμον· οἱ δὲ σπανίως καὶ διὰ χρόνου ποτὲ περιτυχόντες

ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
τεθνᾶσιν·

ὅμως δὲ ἤδη ποτὲ ἐξαισίων δεινῶν ἐπικειμένων αὐτοῖς ἀπετράπησαν. οἱ δὲ διὰ παντὸς ἄπειροι τοῦ φαρμάκου τούτου καὶ μηδέποτε σωφρονοῦντι λόγῳ τὰς ἀκοὰς ὑπέχοντες ὁλοκλήρως ἄθλιοι μηδεμίαν σκέπην μηδὲ προβολὴν ἔχοντες ἀπὸ τῶν παθῶν,

ἀλλ' ἐν ἀκαλύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
χειμαζόμενοι,

καθάπερ σκάφει σαθρῷ καὶ λελυμένῳ πάντων ἐν ἀγνώμονι γνώμῃ καὶ πονηρίᾳ. συμβαίνει δὲ τοὺς κακίστους καὶ ἀτυχεστάτους ὡς πορ- 17
(6 M) ρωτάτω φεύγειν ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ μὴ ἐθέλειν ἀκούειν, μηδ' ἂν βιάζηταί τις, ὥσπερ οἶμαι καὶ τῶν ἑλκῶν τὰ δυσχερῆ λίαν οὐκ ἐᾷ προσάψασθαι, καὶ τοῦτο αὐτὸ σημεῖόν ἐστι τοῦ πάνυ πονήρως αὐτὰ ἔχειν. οἱ δὲ τοιοῦτοι παρ' ἑτέρους ἴασιν ἰατροὺς οὐχ ἑκόντες ἰσχυροτέρους. διττὴ γὰρ θεραπεία κακίας καὶ πρόνοια, καθάπερ τῶν ἄλλων νόσων· ἡ μὲν ἐοικυῖα διαίτῃ καὶ φαρμάκοις, ἡ δὲ καύσει καὶ τομῇ, προσήκουσα μᾶλλον ἄρχουσι καὶ νόμοις καὶ δικασταῖς, οἳ τὸ περιττὸν δὴ καὶ ἀνίατον ἐξαιροῦσι. βελτίους δέ εἰσιν οἱ μὴ ῥᾳδίως αὐτὸ πράττοντες. τὴν δὲ ἑτέραν ἐπιμέλειαν ἔργον 18

---

1 ὑμᾶσ libri, corr. Reiske 3 pro ὡς malim καὶ τῶν seclusi, ἔρχεται τό γε πλεῖστον οὔσης Herwerden 7 συνίστανται? εὔνοιαν T 13 αὖ UT cf. Od. XI 303sq. 15 ἐξεσίων M exspecto ⟨ἐν καιρῷ⟩ ἀπετράπησαν 17 σωφρονίζοντι Reiske probabiliter, σωφρονιοῦντι Cobetus 19sq. Menandri sunt ex Πλόκιον fabula, cf. Kock Com. Frgm. III 117 21 πάντων ἐν corrupta πλανώμενοι in mentem venit Wilamowitzio 24 scribendum: τῶν ἑλκῶν ⟨ὁ ἔχων⟩ τὰ 26 οὐχ ἔχοντεσ libri, corr. Selden. 27 καὶ κακίασ πρόνοια (hoc ord.) libri, corr. Reiske 30 ἐξαιροῦσιν M 31 ἔργων T

εἶναί φημι τῶν δυναμένων διὰ πειθοῦς καὶ λόγου ψυχὰς πραΰνειν καὶ μαλάττειν. οὗτοι δὲ σωτῆρές εἰσι καὶ φύλακες τῶν οἵων τε σώζεσθαι, πρὶν ἐλθεῖν εἰς τέλος τὴν πονηρίαν εἴργοντες καὶ κατέχοντες. δεῖ μὲν οὖν ἑκατέρων ταῖς πόλεσι, πολὺ δὲ ἐπιεικεστέρων τῶν ἐν ταῖς ἐξουσίαις. κολάζειν μὲν γὰρ προσήκει φειδόμενον, διδάσκειν δὲ μὴ φειδόμενον· καὶ χρηστοῦ μέν ἐστιν ἡγεμόνος συγγνώμη, φιλοσόφου δὲ κακοῦ μὴ πικρὸν εἶναι. τὸ μὲν γὰρ τῆς τιμωρίας σκληρὸν ἀπόλλυσι, τὸ δὲ τοῦ λόγου πικρὸν σῴζειν πέ-
19 *φυκε. κινδυνεύει μέντοι πολλή τις εἶναι σπάνις ὑμῖν τῶν ⟨τὸ⟩ ὕστερον ἐπισταμένων. οὔτε γὰρ χρήματα αὐτοῖς οὔτε δύναμις περιγίγνεται διὰ τοῦτον, ἀλλ' ἀπέχθεια μᾶλλον καὶ λοιδορία καὶ προπηλακισμός· ὧν ἴσως οὐκ ἔδει φροντίζειν· τοιγαροῦν διὰ τὴν ἐκείνων ἀναχώρησιν καὶ σιωπὴν ἐρίδων ὑμῖν φύεται πλῆθος καὶ δικῶν καὶ βοὴ τραχεῖα καὶ γλῶτται βλαβεραὶ καὶ ἀκόλαστοι, κατ[illegible]ι, συκοφαντήματα, γραφαί, ῥητόρων ὄχλος, καθάπερ οἶμαι δι' ἔνδειαν ἰατρῶν ἢ [δι'] ἀπειρίαν πλείους οἱ θάπτοντες γίγνονται.*

20 *καὶ τούτων ἐν ἀρχῇ μὲν ᾐτιασάμην τοὺς μὴ παριόντας εἰς τὸ πλῆθος μηδὲ τολμῶντας ὑμῖν διαλέγεσθαι, ἀλλὰ σεμνοὺς μὲν εἶναι βουλομένους, ἀνωφελεῖς δ' ὁρωμένους καὶ ὁμοίους τοῖς ἀγεννέσι τῶν ἀθλητῶν, οἳ τὰς παλαίστρας ἐνοχλοῦσι καὶ τὰ γυμνάσια χειρονομοῦντες καὶ παλαίοντες, εἰς δ' τὸ στάδιον οὐκ ἐθέλουσιν ἰέναι, τὸν ἥλιον καὶ τὰς πληγὰς ὑφορώμενοι. τὸ μέντοι πρᾶγμα δυσχερὲς ὄντως καὶ δι' ὑμᾶς. οὐ γὰρ ῥᾴδιον ἐνεγκεῖν τοσοῦδε πλήθους θόρυβον οὐδὲ μυριάσιν ἀνθρώπων ἀπείροις ἐναντίον βλέψαι χωρὶς ᾠδῆς καὶ κιθάρας. τοῦτο μὲν γὰρ ἀλεξιφάρμακόν ἐστι πρὸς τὸν δῆμον ὑμῶν, καθάπερ στέαρ φασὶν ἐνίων ζῴων ὠφελεῖν πρός τι*
21 *τῶν χαλεπῶν. ἐγὼ γοῦν, εἰ ἦν ᾠδικός, οὐκ ἂν δεῦρο εἰσῆλθον δίχα μέλους τινὸς ἢ ᾄσματος. νῦν δὲ τούτου μὲν ἀπορῶ τοῦ φαρμάκου· θεὸς δ', ὅπερ ἔφην, θαρρῆσαί μοι παρέσχεν,*

---

2 *τῶν* bis scr. U 3 *εἰσ τέλοσ ἐλθεῖν* (hoc ord.) UT 4 *ἐπιεικέστερον* libri, corr. Casaub. 5 *τὸν* pro *τῶν* M *μὲν γὰρ* in mrg. M 7 *μὴ πικρὸν εἶναι* in mrg. M 8 *πλῆρεσ* (pro *σκληρὸν*) libri, corr. Casaub. *ἀπόλυσι* T *πέφυκεν* M 9 *τὸ* add. Reiske 11 *περιγίνεται* B 12 *οὐκέτι δεῖ* libri, corr. Reiske 16 *ἔνδιαν* T *δι' ἐμπειρίαν* UBM m. pr. *δι'* seclusi 20 *δὲ* UT *ὁμοίωσ* UM 24 *ὄντοσ* U *οὕτωσ* B *πλῆθοσ* T 25 *ἀνθρώποισ* libri, corr. Reiske 27 *καθάπερ στέαρ* etc. corrupta; scrib. ⟨*τὸ*⟩ *στέαρ*; in fine addiderim ⟨*καὶ ἰοβόλων ἑρπετῶν*⟩ 28 *ἔγωγ' οὖν* UBT malim *ἐγὼ μὲν οὖν*

ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ καὶ ἀφείλετο νίκης
ῥηιδίως, τοτὲ δ' αὐτὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.

εἰ οὖν τὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἔπη κἀγὼ λέγοιμι πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἐκεῖνος ἐν Ὀδυσσείᾳ πεποίηται Καλυψοῖ ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῆς ἀγγελίας, ἣν ἀηδῆ οὖσαν ἐκόμιζε, τάχ' ⟨ἂν⟩ ληρεῖν με φαίητε, ῥητέα δ' ὅμως·

Ζεὺς ἐμέ γ' ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα·
τίς δ' ἂν ἑκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ
ἄσπετον; οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις.

ἐκεῖνος μὲν θεὸς ὢν καὶ πετόμενος δυσχεραίνει τὰ κύματα καὶ τὸ 22 *πέλαγος καὶ τὴν μεταξὺ τῶν πόλεων [καὶ τῶν] ἀνθρώπων ἐρημίαν· ἐγὼ δὲ ἄνθρωπος οὐδεὶς οὐδαμόθεν ἐν τριβωνίῳ φαύλῳ μήτε ᾄδειν ἡδὺς μήτε μεῖζον ἑτέρου φθεγγόμενος, οὐκ ἄρα ἔδεισα τὸν ὑμέτερον θροῦν οὐδὲ τὸν γέλωτα οὐδὲ τὴν ὀργὴν οὐδὲ ⟨τοὺς⟩ συριγμοὺς οὐδὲ τὰ σκώμματα, οἷς πάντας ἐκπλήττετε καὶ πανταχοῦ πάντων ἀεὶ περίεστε καὶ ἰδιωτῶν καὶ βασιλέων; καὶ ταῦτα ἀκούων Ὁμήρου τε καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν ὑμνούντων ἀεὶ τὸν ὄχλον ὡς χαλεπόν τε καὶ ἀπειθῆ καὶ πρὸς ὕβριν ἕτοιμον, τοῦ μὲν οὕτω λέγοντος·*

κινήθη δ' ἀγορή, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης 23
πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε
ὤρορ' ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων·

ἑτέρου δὲ πάλιν αὖ,

δῆμος ἄστατον κακόν,
καὶ θαλάσσῃ πάνθ' ὅμοιον ὑπ' ἀνέμου ῥιπίζεται.
*καὶ γαληνὸς * εντηχω παν * πνεῦμα βραχὺ κορύσσεται.*
κἄν τις αἰτία γένηται, τὸν πολίτην κατέπιεν.

τάχ' ⟨ἂν⟩ οὖν καὶ ὑμεῖς ἐμὲ τῷ θορύβῳ καταπίοιτε καὶ τῇ ταραχῇ, 24 *βουλόμενον ὑμᾶς ὠφελεῖν. μείναντες δὲ καὶ ἀκούσαντες διὰ τέλους πᾶσι θαυμαστοὶ δόξετε, καὶ οὐ μόνον κρουμάτων ἔμπειροι καὶ ὀρχημάτων, ἀλλὰ καὶ λόγων φρονίμων, ἵνα κἀμοὶ πρὸς τοὺς αἰτιω-*

---

1 *ἀφείλατο* M *ὥστε* et *νίκην* T Hom. Il. XVII, 177 sq. ubi *νίκην* 2 *ῥαδίωσ* M Hom. codd.: *ἐποτρύνει μαχέσασθαι* item XVI 689 sq. 3 *ἐπὶ* pro *ἔπη* M 4 *ὀδυσσῆα* T 5 *ἐκόμιζε* Pflugk, *ἐνόμιζε* libri *τάχ' ἂν* Wil., *τάχα* libri 6 Hom. Od. V 99 sq. 8 *ἄσπιτον* T 9 scribendum ⟨*εἶτα*⟩ *ἐκεῖνος* etc. *πετώμενοσ* B 10 *καὶ τῶν* seclusi 13 *θόρυβον* (pro *θροῦν*) Herwerden *σιριγμοὺσ* et *σκώματα* T *τοὺς* addidi 14 *ἐκπλήττεται* M 15 *καὶ ἰδιώτην* UBT *βασιλέα* UBT 18 Il. II 144 sq. 20 *ἄορωρ'* T 22 cf. Mein. Frg. Com. IV p. 615 24 *γαλ. ἐντείχω πᾶν* M *γαλ. ἔντ' ἠχῶι πᾶν* UT (hic *ἠχῶν*) *γαλ. ἔντ' χώρᾳ πᾶν* B 25 *πολίταν* UT *πολίτ' ἂν* M 26 *ἂν* add. Emp. dubit. 28 *κρουσμάτων* M

μένους καὶ καταγιγνώσκοντας, ὅτι δεῦρο εἰσῆλθον, ἢ δικαίως ἀπολογεῖσθαι· αἰτιάσονται γάρ, εὖ ἴστε, καὶ φήσουσι δοξοκόπον εἶναι καὶ μαινόμενον, ὅστις ἐμαυτὸν ὄχλῳ καὶ θορύβῳ παρέβαλον· ὅπως οὖν ἔχω λέγειν ὅτι οὐ πᾶν πλῆθος ἀσελγές ἐστιν οὐδὲ ἀνήκοον, οὐδὲ ἀπὸ παντὸς δεῖ τοὺς πεπαιδευμένους φεύγειν.

25 *σαφέστερον δ' ὑμῖν, εἰ βούλεσθε, διελεύσομαι περὶ δήμου φύσεως, τοῦτ' ἔστι περὶ ὑμῶν αὐτῶν. καὶ γὰρ ἕν τι τῶν χρησίμων ἐστὶ καὶ μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ὠφελήσειεν ἢ περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς εἰ λέγοιμι. φημὶ δὴ δῆμον ἐοικέναι μάλιστα ἀνδρὶ δυνάστῃ καὶ σφόδρα ἰσχυρῷ, μεγάλην τινὰ ἐξουσίαν καὶ ῥώμην ἔχοντι, καὶ τοσούτῳ μείζονι δυνάστῃ καὶ ἄρχοντι πλεόνων, ὅσῳπερ ἂν αὐτὸς* ([illegible]
26 *ᾖ πλείων ὁ δῆμος καὶ πόλεως γενναιοτέρας. ἐκείνων μὲν οὖν εἰσι βασιλεῖς, θεοὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ κοινῇ γεγονότες, κηδεμόνες ὄντως καὶ προστάται χρηστοὶ καὶ δίκαιοι, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἑκούσιοι ταμίαι, τῶν δὲ χαλεπῶν σπανίως μεταδιδόντες καὶ κατὰ ἀνάγκην, κόσμῳ πόλεων ἡδόμενοι. οἱ δὲ τοὐναντίον σκληροὶ καὶ ἄγριοι τύραννοι, χαλεποὶ μὲν ἀκοῦσαι, χαλεποὶ δὲ συμβαλεῖν· τούτων ἡ μὲν ὀργὴ πρὸς πάντα ἕτοιμος, ὥσπερ θηρίων ἀνημέρων, τὰ δὲ ὦτα ἐμπέφρακται, καὶ πάροδος οὐκ ἔστιν εἰς αὐτὰ λόγοις ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ*
27 *κολακεία καὶ ἀπάτη κρατεῖ παρ' αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ καὶ δῆμος ὁ μέν τις εὐγνώμων καὶ πρᾷος καὶ γαληνὸς ὄντως, οἷος γεύσασθαι παρρησίας καὶ μὴ πάντα ἐθέλειν τρυφᾶν, ἐπιεικής, μεγαλόφρων, αἰδούμενος τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἄνδρας καὶ λόγους, τοῖς νουθετοῦσι καὶ διδάσκουσι χάριν εἰδώς· ὃν ἐγὼ τίθημι τῆς θείας καὶ βασιλικῆς φύσεως, καὶ προσιέναι φημὶ καὶ διαλέγεσθαι τούτῳ πρέπειν, καθάπερ ἵππον γενναῖον ἐξ ἡνίας εὐτελοῦς πρᾴως ἄγοντα, οὐδὲν*
28 *δεόμενον ψαλίων. οἱ δὲ πλείους [καὶ οἱ] θρασεῖς καὶ ὑπερήφανοι, δυσάρεστοι πρὸς ἅπαντα, ἀψίκοροι, τυράννοις ὅμοιοι καὶ πολὺ χείρους· οἷα δὴ τῆς κακίας αὐτῶν οὔσης οὐ μιᾶς οὐδὲ ἁπλῆς, ἀλλὰ συμπεφορημένης ἐκ μυρίων· ὥστε πάνυ ποικίλον τε καὶ δεινὸν εἶναι θηρίον, οἷα ποιηταὶ καὶ δημιουργοὶ πλάττουσι Κενταύρους τε καὶ Σφίγγας καὶ Χιμαίρας, ἐκ παντοδαπῶν φύσεων [εἰς] μίαν μορφὴν εἰδώλου ξυντιθέντες. τῷ δὲ τοιούτῳ τέρατι ξυμπλέκεσθαι καὶ ὁμόσε ἰέναι μαινομένου τινὸς ἀληθῶς ἔργον ἢ σφόδρα ἀνδρείου*

---

1 *ἢ* pro *ᾗ* U 3 *μενόμενον* T 5 *δὴ* pro *δεῖ* U 6 *βούλεσθαι* M
9 *λέγοι μοι* T *δὴ* om. UBT 10 *μεγάλιν* U 12 *πλεῖον* B *ἐκείνων ⟨δ' οἱ⟩ μὲν εἰσι βασιλεῖς ⟨βουλήσει⟩ θεοῦ ἐπὶ* etc. 20 *κολακία* M
25 *προιέναι* M *πρέπον* T 27 *ψελλίων* M *καὶ οἱ* delevit Reiske
δυσάριστοι T 31 *πλάττουσιν* T 32 *εἰς* seclusit Wil. 34 *ὁμόσαι* U

καὶ πτηνοῦ, Περσέως ἢ Βελλεροφόντου. τὸν οὖν τῶν Ἀλεξανδρέων 29
δῆμον τὸν ἄπειρον, ὥς φασι, τῆς ποίας μερίδος θῶμεν; ἐγὼ μὲν
γὰρ ὡς τῆς βελτίονος οὖσιν ὑμῖν παρέσχηκα ἐμαυτόν· ἴσως δὲ καὶ
ἄλλος προαιρήσεται τῶν ἐμοῦ κρειττόνων.
καὶ μὴν οὐδὲν ⟨ἂν⟩ ἔχοιτε θέαμα κάλλιον καὶ παραδοξότερον
αὐτῶν σωφρονούντων καὶ προσεχόντων. θεῖον γὰρ δὴ καὶ σεμνὸν
ἀληθῶς καὶ μεγαλοπρεπὲς δήμου πρόσωπον πρᾷον καὶ καθεστηκὸς
καὶ μήτε γέλωτι σφοδρῷ καὶ ἀκολάστῳ βρασσόμενον μήτε θορύβῳ
συνεχεῖ καὶ ἀτάκτῳ τεταραγμένον, ἀλλ' ἀκοὴ μία τοσοῦδε πλήθους.
ἴδετε δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ παρόντι καὶ ὅταν τὰ συνήθη θεωρῆτε, οἷοί 30
ἐστε. ἐμοὶ γὰρ νῦν μὲν ἀξιοθέατοι δοκεῖτε εἶναι καὶ ἰδιώταις καὶ
βασιλεῦσι, καὶ οὐδεὶς ἔστιν ὃς οὐκ ἂν εἰσελθὼν καταπλαγείη τε ὑμᾶς
καὶ τιμήσειεν· [ὥστε, εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γε ὑμῖν ὁ λόγος παρέσ-
χηκεν οὐ μικρόν, μίαν ὥραν σωφρονῆσαι. καὶ γὰρ τοῖς νοσοῦσι μεγάλη
ῥοπὴ πρὸς σωτηρίαν μικρὸν ἡσυχάσασιν.] ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις σπου-
δαῖς, ὅταν ὑμῖν ἐμπέσῃ τὸ τῆς ἀταξίας πνεῦμα, ὥσπερ ἂν τραχὺς
ἄνεμος κινήσῃ θάλατταν ἰλυώδη καὶ ῥυπαράν, ἀτεχνῶς οἶμαι καθ'
Ὅμηρον ὁρᾶται ἀφρός τε καὶ ἄχνη καὶ φυκίων πλῆθος ἐκχεομένων·
ὡσαύτως δὴ καὶ παρ' ὑμῖν σκώμματα, πληγαί, γέλως. τίς ἂν οὖν 31
τοὺς οὕτω διακειμένους ἐπαινέσειεν; οὐ γὰρ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς
ἄρχουσιν εὐτελέστεροι φαίνεσθε; καὶ πρότερόν τινα εἰρηκέναι φασί·
τὸ δὲ Ἀλεξανδρέων πλῆθος τί ἂν εἴποι τις, οἷς μόνον δεῖ παρα-
βάλλειν τὸν πολὺν ἄρτον· οὕτω γὰρ εἰρῆσθαι πολὺ βέλτιον· καὶ
θέαν ἵππων· ὡς τῶν γε ἄλλων οὐδενὸς αὐτοῖς μέλει. οὐ γὰρ
ὑμεῖς μέν, ἄν τις ἀσχημονῇ τῶν μειζόνων ἐν τῷ μέσῳ πάντων
ὁρώντων, καταφρονήσετε αὐτοῦ καὶ νομιεῖτε οὐδενὸς ἄξιον, κἂν
μυριάκις ὑμῶν ἔχῃ τινὰ ἐξουσίαν, αὐτοὶ δὲ δύνασθε σεμνοὶ δοκεῖν
καὶ σπουδαῖοι τοιαῦτα πράττοντες. οὐκ ἴστε ὅτι ὥσπερ ἡγεμὼν 32
καὶ βασιλεὺς ὅταν προέλθῃ, τότε σαφέστατα ὁρᾶται καὶ δεῖ μηδὲν

---

1 βελεροφόντου U τὸν γοῦν libri, corr. Emp. dubit. τὸν pro τῶν T 2 τῆσ om. UT 4 ἄλλωσ BT post κρειττόνων lacuna hiat, iis explenda quae nunc p. 276, 11—20 leguntur, ubi ab Emperio damnabantur 5 ἂν add. Emp. ἔχοι τε M ἔχειτε T 7 καὶ post πρᾶον om. UT 11 δοκεῖται U 12 βασιλεύουσι M καταπλάττει ἤ τε M 13 ὥστε — ἡσυχάσασιν hic Geelius seclusit; repetuntur p. 276, 17 sq. ubi vide 16 ὥσπερ οὖν ταχὺσ libri, corr. Emp. 17 κεινήσῃ M θάλασσαν UBT εἰλυώδη M 18 Ὅμηρος scil. Il. 9, 459 19 ὡσαύτωσ δὴ om. M m. pr. καὶ om. T παρ' ὑμῶν M m. pr. σκώματα T 23 οὕτω γὰρ — βέλτιον secludit Friedlaender Sittengesch. II 296 not. 24 καὶ pro ὡσ M γε om. M 25 ἀσχημονεῖ B 26 καταφρονήσετε corr. ex —μεν M καταφρονεῖτε UBT 27 ἔχει B 29 προέλθοι M δὴ pro δεῖ M malim δεῖ ⟨αὐτὸν⟩

ἀγεννὲς μηδὲ αἰσχρὸν ποιεῖν· παραπλησίως καὶ δῆμος, ὅταν εἰς ταὐτὸ προέλθῃ καὶ ἀθρόος γένηται; χρὴ μὲν γὰρ οἶμαι καὶ τὸν (17 *ἄλλον χρόνον σωφρονεῖν ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὅμως ὅ,τι ἂν πράττῃ τις καθ᾽ αὑτόν, οὐ κοινόν ἐστι τοῦτο οὐδὲ τῆς πόλεως· ἐν τῷ θεάτρῳ δὲ βλέπεται τὸ δημόσιον ἦθος. ὑμεῖς δὲ μάλιστα ἐνταῦθα ἀφυλάκτως ἔχετε καὶ προήσεσθε τὴν δόξαν τῆς πόλεως· ὥσπερ αἱ κακαὶ γυναῖκες, δέον αὐτάς, κἂν οἴκοι μὴ σωφρονῶσιν, ἔξω γε προϊέναι κοσμίως, αἱ δὲ μάλιστα ἐν ταῖς ὁδοῖς [πλεῖστα] ἁμαρτάνουσιν.*

33 *τί οὖν; τάχα ἐρεῖ τις, τοῦτο μόνον ἁμαρτάνομεν, τὸ φαύλως θεωρεῖν; καὶ περὶ τούτου μόνου λέγεις ἡμῖν, ἄλλο δ᾽ οὐθέν; * δέδοικα ἅμα τὸ περὶ πάντων ἐπεξελθεῖν. * [καίτοι τάχα φήσει τις ὡς πολλὰ λέγων οὐδὲν ὑμῖν συμβεβούλευκα οὐδὲ εἴρηκα σαφῶς, ἐφ᾽ ᾧ μάλιστα ἐπιτιμῶ· τοῦτο δὲ ἔργον εἶναι τοῦ διδάσκοντος. ἐγὼ δὲ καὶ νῦν μὲν ἡγοῦμαι πολλὰ καὶ χρήσιμα εἰρηκέναι τοῖς προσέχουσι καὶ περὶ θεοῦ καὶ περὶ δήμου φύσεως καὶ περὶ τοῦ δεῖν ἀκούειν, κεἰ μὴ πείθεσθε, λόγων. τοῦτο γὰρ οἶμαι καὶ ἀναγκαιότατον ἦν, παρασκευάσαι πρῶτον ὑμᾶς ὑπομένοντας ἀκούειν. ὥστ᾽, εἰ μηδὲν ἄλλο παρέσχηκεν ὑμῖν μέγα ὁ λόγος, τοῦτο γοῦν ὅτι τοσοῦτον χρόνον κάθησθε σωφρονοῦντες. καὶ γὰρ τοῖς νοσοῦσι μεγάλη ῥοπὴ*

34 *πρὸς σωτηρίαν μικρὸν ἡσυχάσασιν.] καὶ μὴν περί γε τῶν ἄλλων τὸ μὲν πάντα ἐπεξελθεῖν, καὶ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, καὶ τελέως ὑμᾶς ἀναγκάσαι καταγνῶναι τῆς κακίας καὶ τῶν ἁμαρτημάτων οὐ δυνατόν·*

οὐδ᾽ εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ᾽ εἶεν,
φωνὴ δ᾽ ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη·
εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι, Διὸς αἰγιόχοιο
θυγατέρες, μνησαίαθ᾽ ὅση κακότης παρὰ πᾶσιν,

οὐχ ὑμῖν μόνοις. αὐτὸ δὲ τοῦτο περὶ οὗ λέγειν ἠρξάμην, ὁρᾶτε

---

1 *εἰσ τοῦτο* libri, corr. Reiske 2 *ἀθρόωσ* UBT 3 *ὅταν* pro *ὅ, τι ἂν* libri corr. Reiske 6 *προεισεσθε* M m. pr.; *προΐεσθε* Reiske 7 *ἔξω γε — ἁμαρτάνουσιν* om. T 8 *ἁμαρτάνουσι* B *πλεῖστα* seclusi 10 *τούτου* om. M m. pr. *μόνον* T *δέδοικασ* UT 11 *τὸ ἅμα* Emp. dubit. *ἐξελθεῖν* U *διεξελθεῖν* T *καίτοι — ἡσυχάσασι* transponenda sunt post *κρειττόνων* p. 275, 4, ubi vid. — *δέδοικα ἐπεξελθεῖν* manca sunt et mutilata in transpositione 12 *οὐθὲν* M 15 *καὶ* pro *κεὶ* et *πείθεσθαι* libri, corr. Emp.; *κἂν μὴ πείθησθε, λέγων* Wil. 17 *ὑπομαίνοντασ* M *ὥστε* (om. *εἰ*) M 20 *σμικρὸν* B *ἡσυχάσασι* T 24 *εἴη* UT 25 totum us. om. UT 26 *αἰγιόχοιο* om. UT 27 *θυγατέραισ* M *μνησαίαθ᾽ ὅσοι ὑπο Ἴλιον ὅση κακότησ* libri, scil. librarius dormitanter Homeri verba (Il. II 492) scripsit, quae Dio scite variaverat 29 *τοῦτο δὲ* (hoc ord.) B *ἠρξάμιν* U

ἡλίκον ἐστίν. ὅπως μὲν γὰρ ἑστιᾶσθε καθ᾽ ἑαυτοὺς ἢ κοιμᾶ- 35
σθε ἢ διοικεῖτε τὴν οἰκίαν ἕκαστος οὐ πάνυ δῆλός ἐστιν· ὅπως
μέντοι θεωρεῖτε καὶ ποῖοί τινες ἐνθάδε ἐστὲ ἅπαντες Ἕλλη-
M) νες καὶ βάρβαροι ἴσασιν. ἡ γὰρ πόλις ὑμῶν τῷ μεγέθει καὶ
τῷ τόπῳ πλεῖστον ὅσον διαφέρει καὶ περιφανῶς ἀποδέδεικται
δευτέρα τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον. ἥ τε γὰρ Αἴγυπτος [ὑμῶν], τηλι- 36
κοῦτον ἔθνος, σῶμα τῆς πόλεώς ἐστι, μᾶλλον δὲ προσθήκη,
τοῦ τε ποταμοῦ τὸ ἴδιον τῆς φύσεως [καὶ] παρὰ τοὺς ἄλλους
ἅπαντας λόγου μεῖζον, τό τε θαυμαστὸν αὐτοῦ καὶ τὸ ὠφέλιμον,
τήν τε θάλατταν τὴν καθ᾽ ἡμᾶς ἅπασαν ἐκδέχεσθε, κάλλει τε
λιμένων καὶ μεγέθει στόλου καὶ τῶν πανταχοῦ γιγνομένων ἀφ-
θονίᾳ καὶ διαθέσει, καὶ τὴν ἔξωθεν ὑπερκειμένην ἔχετε, τήν
τε Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Ἰνδικήν, ἧς πρότερον τοὔνομα ἀκοῦσαι χα-
λεπὸν ἦν· ὥστε τὰς ἐμπορίας οὐ νήσων οὐδὲ λιμένων οὐδὲ πορθ-
μῶν τινων καὶ ἰσθμῶν, ἀλλὰ σχεδὸν ἁπάσης τῆς οἰκουμένης γίγ-
νεσθαι παρ᾽ ὑμῖν. κεῖται γὰρ ἐν συνδέσμῳ τινὶ τῆς ὅλης γῆς καὶ
τῶν πλεῖστον ἀπῳκισμένων ἐθνῶν, ὥσπερ ἀγορὰ μιᾶς πόλεως εἰς
ταὐτὸ ξυνάγουσα πάντας καὶ δεικνύουσά τε ἀλλήλοις καὶ καθ᾽ ὅσον
οἷόν τε ὁμοφύλους ποιοῦσα. ἴσως οὖν χαίρετε ἀκούοντες, καὶ 37
νομίζετε ἐπαινεῖσθαι ταῦτα ἐμοῦ λέγοντος, ὥσπερ ὑπὸ τῶν ἄλλων
τῶν ἀεὶ θωπευόντων ὑμᾶς· ἐγὼ δὲ ἐπῄνεσα ὕδωρ καὶ γῆν καὶ λι-
μένας καὶ τόπους καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ὑμᾶς. ποῦ γὰρ εἶπον ὡς
ἐστε φρόνιμοι καὶ σώφρονες καὶ δίκαιοι; οὐχὶ τἀναντία τούτων;
ἔστι γὰρ ἀνθρώπων ἔπαινος εὐταξία, πρᾳότης, ὁμόνοια, κόσμος
πολιτείας, τὸ προσέχειν τοῖς ὀρθῶς λέγουσι, τὸ μὴ πάντοτε ζητεῖν
ἡδονάς. ἀναγωγαὶ δὲ καὶ κατάρσεις καὶ πλήθους ὑπερβολὴ καὶ
ὠνίων καὶ νεῶν πανηγύρεως καὶ λιμένος καὶ ἀγορᾶς ἐστιν ἐγκώ-
μιον, οὐ πόλεως· οὐδέ γε, ἂν ὕδωρ ἐπαινῇ τις, ἀνθρώπων ἔπαινος 38
οὗτός ἐστιν, ἀλλὰ φρεάτων· οὐδ᾽ ἂν περὶ εὐκρασίας λέγῃ τις, τοὺς
ἀνθρώπους εἶναί φησιν ἀγαθούς, ἀλλὰ τὴν χώραν· οὐδ᾽ ἂν περὶ

---

1 ἑστιᾶσθαι M 2 immo δῆλοί ἐστε 3 ἔσται M 6 ὑμῶν del. Reiske (aut ὑμῖν scrib.) 7 προσθήκησ M 8 τοῦ τε γὰρ libri, corr. Reiske 10 ὑμᾶσ libri, corr. Selden. ἐκδέχεσθαι MT ἐπινέμεσθε Wil. dubitans κάλλη UBT 11 μεγέθη libri, corr. Emp. 13 τὸ ὄνομα UBT 14 ex specto: οὐ νήσων ⟨ἐνίων⟩ 16 immo ἐν συμμέτρῳ ὅλησ om. B 17 πλείστων UBT pro μιᾶς scribendum: μία aut quod magis mihi arridet: μέση 18 συνάγουσα M δεικνύουσά γε UBT 20 ὅσπερ U 25 ὠρ-θῶσT 26 καὶ ἀνακρίσεισ libri, corr. Emperius suspicor Dionem scripsisse: κατάρσεις ⟨νεῶν⟩ καὶ πλήθους ὑπερβολὴ καὶ ὠνίων καὶ ἀνθρώπων πανηγ. etc. 29 λέγει M

*ἰχθύων, τὴν πόλιν ἐπαινεῖ· πόθεν; ἀλλὰ θάλατταν ἢ λίμνην ἢ
ποταμόν. ὑμεῖς δέ, ἂν ἐγκωμιάζῃ τις τὸν Νεῖλον, ἐπαίρεσθε, ὥσ-
περ αὐτοὶ ῥέοντες ἀπὸ Αἰθιοπίας. σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ
πλείους ἐπὶ τοῖς τοιούτοις χαίρουσι, καὶ μακαρίους ἑαυτοὺς κρί-
νουσιν, ἂν οἰκῶσι καθ' Ὅμηρον νῆσον δενδρήεσσαν ἢ βαθεῖαν [ἢ]
τινα ἤπειρον [εὔβοτον, εὔμηλον,] ἢ πρὸς ὄρεσι σκιεροῖς ἢ πηγαῖς
διαυγέσιν· ὧν οὐδὲν ἴδιόν ἐστιν ἐκείνων· ἀρετῆς δὲ οὐδὲ ὄναρ αὐ-
39 τοῖς μέλει. ἐγὼ δὲ τούτων ἐμνήσθην οὔτε ὑμᾶς ἐπαίρων οὔτε
τοῖς συνήθως ὑμνοῦσιν αὐτὰ ῥήτορσιν ἢ ποιηταῖς παραβάλλων
ἐμαυτόν. δεινοὶ γὰρ ἐκεῖνοι καὶ μεγάλοι σοφισταὶ καὶ γόητες· τὰ
δ' ἡμέτερα φαῦλα καὶ πεζὰ ἐν τοῖς λόγοις, οὐ μέντοι περὶ φαύ-
λων. [τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα αὐτὰ οὐ μεγάλα, περὶ μεγίστων δὲ
ὡς οἷόν τε.] καὶ νῦν εἶπον τὰ περὶ τῆς πόλεως, δεῖξαι βουλόμενος
ὑμῖν ὡς ὅ,τι ἂν ἀσχημονῆτε οὐ κρύφα γίγνεται τοῦτο οὐδ' ἐν ὀλί-
40 γοις, ἀλλ' ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις. ὁρῶ γὰρ ἔγωγε οὐ μόνον Ἕλ-
ληνας παρ' ὑμῖν οὐδ' Ἰταλοὺς οὐδὲ ἀπὸ τῶν πλησίον Συρίας, Λι-
βύης, Κιλικίας, οὐδὲ τοὺς ὑπὲρ ἐκείνους Αἰθίοπας οὐδὲ Ἄραβας
ἀλλὰ καὶ Βακτρίους καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ Ἰνδῶν τινας, οἳ
συνθεῶνται καὶ πάρεισιν ἑκάστοτε ὑμῖν· ὥστε ὑμεῖς μὲν ἀκούετε
ἑνός, ἂν οὕτω τύχῃ, κιθαρῳδοῦ, καὶ τούτου συνήθους, ἀκούεσθε
δὲ ὑπὸ μυρίων ἐθνῶν οὐκ ἐπισταμένων ὑμᾶς, καὶ ὁρᾶτε μὲν τρεῖς
ἢ τέτταρας ἡνιόχους, ὁρᾶσθε δὲ ὑπὸ τοσούτων μὲν Ἑλλήνων, το-
41 σούτων δὲ βαρβάρων. τί οὖν οἴεσθε τούτους ἐπὶ γῆς πέρατα
ἐλθόντας λέγειν; οὐχ ὡς πόλιν εἴδομεν τὰ μὲν ἄλλα θαυμαστὴν
καὶ τῶν ἀνθρωπίνων θεαμάτων πάντων κρεῖττον θέαμα, κόσμῳ
τε ἱερῶν καὶ πλήθει πολιτῶν καὶ τῶν ἐπιτηδείων περιουσίᾳ, πάντα
ἀκριβῶς διεξιόντας ὡς ἂν δύνωνται τοῖς αὑτῶν, ἃ καὶ μικρὸν ἔμ-
προσθεν εἶπον, τὰ τοῦ Νείλου καὶ τῆς χώρας καὶ τῆς θαλάττης
καὶ τὸ μέγιστον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θεοῦ· μαινομένην δὲ ὑπὸ
ᾠδῆς καὶ δρόμων ἱππικῶν καὶ μηδὲν ἄξιον πράττουσαν ἐν τούτοις
ἑαυτῆς; οἱ γὰρ ἄνθρωποι θύοντες μέν εἰσι μέτριοι καὶ βαδίζοντες*

---

1 *ἐπαινῇ* (*η* ex *ει* corr. a m. pr.) UT 2 *ἐπαίρεσθαι* M 3 *ῥίοντεσ* T 5 *καθεῖαν* M; *ἢ* seclusit Wil. 6 *εὔβοτόν τε καὶ* UBT ex Hom. Od. XV 403—406 interpolata proscripsit Wil. 11 *τῆσ* pro *τοῖσ* M 12 *τὰ μὲν γὰρ — οἷόν τε* suspecta Emperio 13 *ὡσ οἴονται* M 14 *κρίφα* M 16 *διὰ τέλουσ* pro *οὐδ' Ἰταλοὺσ* M m. pr. *τῶν πλησίων* UT *Συρίας Κιλικίας Λιβύης* Geelius, *Κιλικίας, Συρίας, Λιβύης* Emperius 17 *οὐδ' ὑπὲρ τοὺσ* (hoc. ord.) UT 18 *βακτηρίουσ* M 20 *οὕτωσ* M *τοῦ* pro *τούτου* libri, corr. Reiske 22 *ὁρᾶσθαι* M 24 *ἴδομεν* UB 26 *περιουσίαι* M 30 *ἐν τοῖσ* libri, corr. Selden. 31 *ἑαυτοῖσ* UB

καθ' αὐτοὺς καὶ τἄλλα πράττοντες· ὅταν δὲ εἰς τὸ θέατρον εἰσέλ-
θωσιν ἢ τὸ στάδιον, ὥσπερ φαρμάκων αὐτοῖς ἐκεῖ κατορωρυγμέ-
νων, οὐδὲν οἴδασι τῶν προτέρων οὐδὲ αἰσχύνονται λέγειν ἢ ποιεῖν
ὅ,τι ἂν αὐτοῖς ἐπέλθῃ. τὸ δὲ πάντων χαλεπώτατον, ἐσπουδακότες 42
περὶ τὴν θέαν οὐχ ὁρῶσι καὶ ἀκούειν ἐθέλοντες οὐκ ἀκούουσι, σα-
φῶς ἐξεστηκότες καὶ παρανοοῦντες, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ
παῖδες καὶ γύναια. ἐπειδὰν δὲ παύσηται τὸ δεινὸν καὶ διαλυθῶσι,
τὸ μὲν ἀκμαιότερον ἔσβεσται τῆς ταραχῆς· ἔτι δὲ ἔν τε συνόδοις
καὶ στενωποῖς μένει καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας·
καθάπερ ἐμπρησμοῦ μεγάλου λήξαντος ἰδεῖν ἔστι μέχρι πολλοῦ
τήν τε λιγνὺν καὶ μέρη τινὰ φλεγόμενα. καίτοι τάχα ἐρεῖ τις τῶν 43
Περσῶν ἢ τῶν Βακτρίων, ὡς αὐτοὶ μὲν ἴσασιν ἱππεύειν καὶ σχε-
δὸν ἄριστοι δοκοῦσιν ἱππεῖς· τὸ γὰρ πρᾶγμα ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ ἐλευ-
θερίας ἐπιτηδεύουσιν· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τοιοῦτον [οὐδ' αὖ ὅμοιον]
πεπόνθασιν· ὑμεῖς δὲ οὐδεπώποτε αὐτοὶ θιγόντες οὐδ' ἐπιβάντες
ἵππων οὐ δύνασθε κατέχειν αὐτούς, ἀλλ' ἐστὲ ὅμοιοι χωλοῖς ὑπὲρ
δρόμου ἐρίζουσιν. τοιγαροῦν δειλοὶ ὄντες καὶ ἀστράτευτοι πολλὰς
ἤδη νενικήκατε ἱππομαχίας. σκοπεῖτε δὲ μὴ περὶ ὑμῶν ἀλη- 44
θέστερον οὗτοι λέγωσιν ἢ περὶ τῶν Ἑλλήνων Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύ-
θην φασὶν εἰπεῖν· ἐδόκει μὲν γὰρ εἶναι τῶν σοφῶν· ἧκε δὲ εἰς
τὴν Ἑλλάδα θεασόμενος οἶμαι τά τε ἔθη καὶ τοὺς ἀνθρώπους·
ἔλεγεν οὖν ὡς ἔστιν ἐν ἑκάστῃ πόλει τῶν Ἑλλήνων ἀποδεδειγμένον
χωρίον, ἐν ᾧ μαίνονται καθ' ἡμέραν, τὸ γυμνάσιον λέγων· ἐπειδὰν
γὰρ ἐλθόντες ἀποδύσωνται, χρίονται φαρμάκῳ. τοῦτο δὲ ἔφη κινεῖν
αὐτοῖς τὴν μανίαν. εὐθὺς γὰρ οἱ μὲν τρέχουσιν, οἱ δὲ καταβάλ-
λουσιν ἀλλήλους, οἱ δὲ τὼ χεῖρε ἀνατείναντες μάχονται πρὸς οὐ-
(5 M) *δένα ἀνθρώπων, οἱ δὲ παίονται. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἀποξυσά-*
μενοι τὸ φάρμακον αὐτίκα σωφρονοῦσι, καὶ φιλικῶς αὐτοῖς ἤδη
ἔχοντες βαδίζουσι κάτω ὁρῶντες, αἰσχυνόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.
ἐκεῖνος μὲν παίζων καὶ καταγελῶν οὐ φαύλου πράγματος, ὡς ἐγὼ 45
δοκῶ, ταῦτα ἔλεγεν. περὶ δὲ ὑμῶν τί ἄν τις ἔχοι λέγειν; καὶ γὰρ
ὑμεῖς ὅταν συνέλθητε, πυκτεύετε, βοᾶτε, ῥιπτεῖτε, ὀρχεῖσθε, ποίῳ
χρισάμενοι φαρμάκῳ; δῆλον ὅτι τῷ τῆς ἀνοίας· ὡς οὐκ ἦν ὑμῖν

---

1 *καθ' ἑαυτοὺσ* T 8 *ἐσβέσθαι* M scribendum *ἔν τε τριόδοις καὶ στενωποῖς* ut p. 269, 15 (ita iam Cobetus) 11 *μέρει* UT, fortasse scripsit: *καὶ ἐρείπια φλεγόμενα* 13 *ἱππῆσ* M 14 *οὐδ' αὖ ὅμοιον* seclusi 17 *ἐρίζουσι* BT 19 *λέγουσιν* libri, corr. Reiske 22 *ἀποδεδειγμένων* M 24 *χρείονται* M m. pr. 31 *ἔλεγε* T 33 *χρεισάμενοι* M *χρησάμενοι* UBT *τὸ* pro *τῷ* UT *ὡσ οὐκ ἦν* corrupta; fort. *καίτοι ἐξῆν* vel *τί δέ; οὐκ ἦν — ὁρᾶν;*

ἐπιεικῶς αὐτὰ δρᾶν. μὴ γὰρ τοῦτό ⟨με⟩ οἴεσθε λέγειν ὡς οὐ χρὴ καὶ τὰ τοιαῦτα γίγνεσθαι ἐν ταῖς πόλεσι· χρὴ γὰρ ἴσως καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ τὴν τῶν πολλῶν ἀσθένειαν καὶ σχολήν· ἴσως δὲ καὶ τῶν βελτιόνων εἰσὶν οἱ δεόμενοι διατριβῆς τινος καὶ παραμυθίας ἐν τῷ βίῳ· δεῖ δὲ μετὰ κόσμου καὶ σχήματος πρέπον-
46 *τος ἀνθρώποις ἐλευθέροις. οὐ γὰρ παρὰ τοῦτο οὔτε τῶν ἵππων οὐδεὶς δραμεῖται βράδιον οὐδὲ χεῖρον ᾄσεταί τις τῶν ᾀδόντων, ἂν εὐσχημονῆτε ὑμεῖς. νυνὶ δὲ τὸ μὲν τῶν ἡνιόχων τινὰ ἐκπεσεῖν ἐκ τοῦ δίφρου δεινὸν ἡγεῖσθε καὶ συμφορὰν πασῶν μεγίστην· αὐτοὶ δὲ ἐκπίπτοντες ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ προσήκοντος καὶ τῆς ἀξίας τῆς ἑαυτῶν οὐ φροντίζετε. κἂν μὲν ὑμῖν ὁ κιθαρῳδὸς ἐκμελῶς ᾄδῃ καὶ παρὰ τὸν τόνον, συνίετε· αὐτοὶ δὲ παντελῶς ἔξω τῆς ἁρμονίας τῆς κατὰ φύσιν γιγνόμενοι καὶ σφόδρα ἀμούσως ἔχοντες οὐ δια-*
47 *φέρεσθε. * καίτοι πόσοι διὰ ταῦθ' ὑμῶν ἀπολώλασιν; ἀδοξοῦσι μὲν γὰρ πάντες. * αἱ δὲ Σειρῆνες ἄλλο τι ἐποίουν, ὡς ὁ μῦθός φησιν, οὐκ ἀπώλλυον τοὺς σφόδρα ἡσθέντας αὐταῖς; ἀλλ' ἐκεῖναι μὲν ἐν ἐρήμῳ ἦσαν πελάγει καὶ μακρὰν ἀπῳκισμέναι καθ' αὑτὰς ἐπὶ σκοπέλου τινός, ὅπου μηδεὶς ῥᾳδίως παρέβαλλε· κἀκεῖ δ' ὁ νοῦν ἔχων ἐσώθη καὶ μεθ' ἡσυχίας ἤκουσεν. αὗται δὲ σχεδὸν ἐν μέσῳ τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ πολυανθρωποτάτῃ πασῶν πόλει τοιαῦτα ἐργάζονται, μὰ Δί' οὐ δι' αὑτῶν τινα ἡδονὴν ἢ δύναμιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑμετέραν ἀβελτερίαν. διὰ τί γὰρ ἔξω παραπλησίως ἀκούονται τοῖς ἄλλοις καὶ πολλάκις ἀηδεῖς ἔδοξαν; μὴ τὰ* (37
48 *ὦτα ἐπαλήλιπται τῶν ἐκεῖ; τί οὖν τοῦτο δείκνυσι; μὰ Δί' οὐ μουσικῆς ἰσχὺν οὐδ' ὑπερβολὴν τέχνης, ἀλλ' ἀκροατῶν κουφότητα καὶ πόλεως ἀσθένειαν. φασὶ γοῦν ἤδη τινὰς τῶν ἀπολωλότων διὰ τὴν τοιαύτην πρόφασιν νεανιεύσασθαι, μὴ παραιτουμένους τὸν θάνατον, ἀλλὰ προσλιπαροῦντας, ὅπως ἀκούσωσιν ἐπὶ πλέον. τοῦτο δ' ἐστὶ θαυμαστὸν ἐπ' ὀνείδει καὶ καταγέλωτι τῆς πόλεως, εἰ παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀριστεῖς καὶ τυραννοκτόνοι μνη-*

---

1 *με* add. Reiske 3 *ἀσθένεια* quid hic sibi velit, non assequor; cf. l. 27 4 *τινοσ διατριβῆσ* (hoc ord.) UT 6 *περὶ* T 7 *δραμεῖτε* MT 8 *εὐσχημονεῖτε* M 11 *φροντίζεται* M 13 *οὐδὲν* T 14 ante *καίτοι* vel post *πάντες* plura excidisse docet *αὗται δὲ* l. 19. 16 *ἀπόλλυον* U *ἐκεῖνα* M 18 *σκοπέλλου* U *σκοπέλου* (λ superscr.) (sic!) T *παρέβαλλεν* UT 19 *αὗται δὲ* scripsi propter p. 281, 21 *ὑπὲρ δὲ τῆς ψαλτρίας ἀπάγχεσθαι*, libri *οὗτοι δὲ* 22 *ἡμετέραν* T *ἀβελτηρίαν* MT 23 malim *ἀκουόμεναι τοῖς ἄλλοις πολλάκις* etc. deleto *καὶ* 24 *ἐπαλήλειπται* MT 29 verba *ἐπ' ὀνείδει — πόλεως* cum *θαυμαστὸν* vix possunt coniungi

μονεύονται, σωτηρίας ἕνεκεν τῶν πατρίδων ἐπιδιδόντες αὐτούς·
παρὰ δὲ ὑμῖν ὑπὲρ χορδῆς τοῦτο πάσχουσι καὶ δι᾽ ἡδονὴν μι-
κράν, μᾶλλον δὲ δόξαν κενήν. οὐ γὰρ ἡδόμενοι τοσοῦτον ὅσον 49
οἰόμενοι καὶ βουλόμενοι προΐενται σφᾶς αὐτούς. τοσαύτη δ᾽ ἐστὶ
δυστυχία τῶν ταλαιπώρων, ὥστε ἀνδρεῖον ἡγοῦνται τὸ πάντων
ἀνανδρότατον καὶ σεμνὸν τὸ αἴσχιστον. ἑλοίμην γὰρ ἂν ἔγωγε
λῃστεύων ἀποθανεῖν ἢ διὰ τοιαύτην αἰτίαν. τὸ μὲν γάρ ἐστιν
ἀνδρὸς πονηροῦ θάνατος, τὸ δὲ ἀνδραπόδου δυστυχοῦς. κἀκεῖνος
μὲν ἀδικηθεὶς ἴσως ἐπὶ τοῦτο ἦλθεν, ὑπὲρ τοὺς νόμους ἀμύνασθαι
πειρώμενος, καὶ τάχα τι καὶ γενναῖον ἐδύνατο πρᾶξαι μὴ τοιούτου
τυχὼν δαίμονος· ὁδὶ δὲ κραυγῇ μόνον καὶ ἀνοίᾳ ⟨διὰ⟩ δυστυχῆ
φθόγγον καὶ κακὴν ἔγκλισιν καὶ τὰς ἐκμελεῖς καμπὰς καὶ λήρους
καὶ κνισμοὺς καὶ ὀλέθρους ἀκλεῶς ἀπολλύμενος. ἔστι δὲ ὁ
τοιοῦτος μυίας θάνατος. καὶ γὰρ ἐκείναις ὅ, τι ἂν γευσαμέναις
γλυκὺ φανῇ, πρὸς τούτῳ διαφθείρονται. τί οὖν τοῦτο λαμπρόν,
ὦ κακοδαίμονες; ὑπὲρ μὲν γὰρ δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς καὶ 50
πατρῴων γερῶν καὶ νόμων καὶ χρηστοῦ βασιλέως, εἰ δέοι, πο-
νεῖν καὶ ἀποθνήσκειν ἀγαθῆς ἐστι καὶ οὐ φιλοζῴου ψυχῆς· ὑπὲρ
δὲ τῆς ψαλτρίας ἀπάγχεσθαι, καθάρματος ἀγεννοῦς καὶ ζῆν οὐκ
ἄξιον, πόσης αἰσχύνης; καὶ τούτους μὲν ἐάσωμεν, ἀλλ᾽ ἐν
αὐτῇ τῇ θέᾳ τὰ γιγνόμενα οὐκ αἰσχρὰ καὶ μεστὰ πάσης ὕβρεως,
(77 M) *⟨τὸ⟩ ἀνατετάσθαι καὶ ἀποβλέπειν, μόνον οὐκ ἐπὶ τοῖς χείλεσι τὰς*
ψυχὰς ἔχοντας, καθάπερ οἶμαι διὰ τῶν ὤτων τὴν εὐδαιμονίαν
δεχομένους, σωτῆρα καὶ θεὸν καλοῦντας ἄνθρωπον ἄθλιον; πόσον
τινὰ γέλωτα τοὺς θεοὺς ὑμῶν καταγελᾶν οἴεσθε, ὅταν πάλιν ἐκεί-
νους προσκυνοῦντες ταὐτὰ προσφέρησθε καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀναγ-
κάζησθε τιμᾶν τὸ δαιμόνιον; ἀλλ᾽ ἔστιν εὐγνώμων ὁ θεός, ὡς

---

1 *καὶ σωτηρίασ* M *ἕνεκα* B *ἐπιδόντες* Cobetus 2 *σμικρὰν* B 5 *ταλαιπόρων* T 6 *ἔγωγε ἂν* (hoc ord.) B 10 *πειρώμενος* scripsi, *προέμενος* libri, *προθέμενος* vel *προελόμενος* Casaub. *πράξασ* libri, corr. Reiske 11 *ὁδεὶ* M quae sequuntur corrupta sunt et lacunosa *διὰ* add. Reiske 12 *ἔγκλησιν* B *ἔγκλυσιν* T, post hoc verbum spatium vacuum in M *καμπὰς καὶ ἐκλύρους μινυρισμοὺς καὶ λήρους* Geelius 13 *ἀπολλυμένουσ* M 14 *μέγασ* pro *μυίασ* T *γευσάμεναι* M 15 *πρὸσ αὐτῷ* M *πρὸσ αὐτὸ* UBT corr. Wil. 17 *γενῶν* B 18 *φιλοξώου* T 20 *πόσησ αἰσχύνησ* in mrg. M 21 *γινόμενα* BT 22 *τὸ* add. Reiske *ἀνατετάσαι* M m. pr. 23 *ἔχοντεσ* libri, corr. Reiske 24 *καλοῦντεσ* libri, corr. Reiske 26 *ταῦτα* libri, praeter B *προσφέρεσθε* libri (*-σθαι* M), corr. Emp. malim *ἐκείνοις προσκυνοῦντες ⟨κατὰ⟩ ταὐτὰ προσφέρησθε* *ἀναγκάζεσθε* UT 27 *ὡσ θεόσ* B *ὡσ ὁ θεόσ* UT. *ὡσ θεόσ* om. M (*ὁ θεὸσ ὡσ* add. mrg.)

51 *θεός, οἶμαι, καὶ φέρει πρᾴως τὴν τῶν πολλῶν ἄνοιαν. τοιγαροῦν
ὡς παισὶν ὑμῖν παιδαγωγοὺς δέδωκε τοὺς φρονιμωτέρους τῆς πό-
λεως, μεθ᾽ ὧν καὶ θεωρεῖτε καὶ τἄλλα ἄμεινον πράττετε. ἐπεὶ
πῶς ἂν ἀπείχεσθε ἀλλήλων; καίτοι ποίους τινὰς ἂν ὑμεῖς ἡγοῖσθε
ἀνθρώπους, οἷς ἐλευθερία μὴ συμφέρει; νὴ Δία, τὸ γὰρ
πρᾶγμά ἐστι φύσει τοιοῦτον. οὐ γὰρ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν ᾄδουσι
καὶ νὴ Δία αὐλοῦσι καὶ τρέχουσι καὶ πάνθ᾽ ὅσα γίγνεται [καὶ]
παρ᾽ ὑμῖν καὶ παρ᾽ ἑτέροις τισίν; ἀλλ᾽ οὐδαμοῦ τοιοῦτος ἔρως
52 ἐστὶ τοῦ πράγματος οὐδὲ οἶστρος. [ἴστε Ῥοδίους ἐγγὺς οὕτως ὑμῶν
ζῶντας ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ μετὰ πάσης ἀδείας· ἀλλὰ παρ᾽ ἐκείνοις
οὐδὲ τὸ δραμεῖν ἐν τῇ πόλει δοκεῖ μέτριον, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων
ἐπιπλήττουσι τοῖς εἰκῇ βαδίζουσι. τοιγαροῦν εἰκότως εὐδοκιμοῦσι
καὶ πάσης τιμῆς τυγχάνουσιν. αἰδούμενοι γὰρ αὐτοὺς πρῶτοι καὶ
μηδὲν ἀνόητον ποιοῦντες εἰκότως οἶμαι παρά τε τῶν ἄλλων καὶ
τῶν ἡγουμένων αἰδοῦς τυγχάνουσιν·] ἐπεὶ καὶ τῶν ἄλλων εὑρήσομεν
τὰ πλεῖστα ταὐτὰ πράττοντας τοῖς ἀνοήτοις τοὺς σώφρονας, οἷον
53 ἐσθίοντας, βαδίζοντας, παίζοντας, θεωροῦντας· ἡ γὰρ φύσις
ἀναγκάζει πολλῶν ὁμοίων δεῖσθαι· διαφέρουσι μέντοι περὶ ταῦτα
πάντα· αὐτίκα ἑστιώμενοι πρῶτον οἱ μὲν οὔτε ἀμαθῶς οὔτε
ἀπρεπῶς διάγουσιν, ἀλλ᾽ εὐσχημόνως ἅμα καὶ προσηνῶς, εὐω-
χίας, οὐ παροινίας, ἄρχοντες, φιλοφρονούμενοι τοὺς συνόντας, οὐ
θρασυνόμενοι πρὸς αὐτούς· οἱ δὲ ἀπηνῶς καὶ ἀκολάστως, μετὰ
βοῆς καὶ ἀταξίας ὀργιζόμενοι καὶ γελῶντες, πλεονεκτοῦντες ἀλλή-
λους, οὐ παρακαλοῦντες, τελευτῶντες ἀπίασι κακόν τι τοῖς συμ- (37
πόταις δόντες ἢ παρ᾽ ἐκείνων λαβόντες· οἵαν ποτὲ γενέσθαι φασὶ
54 Κενταύρων συνουσίαν. καὶ τί δεῖ τἄλλα ἐπεξιέναι καθ᾽ ἕκαστον;
ἀλλὰ τὸ βαδίζειν, ὃ κοινόν ἐστι καὶ ἁπλοῦν δήπουθεν, τοῦ μὲν
ἐμφαίνει τὴν ἡσυχίαν τοῦ τρόπου καὶ τὸ προσέχειν ἑαυτῷ, τοῦ δὲ
ταραχὴν ⟨καὶ⟩ ἀναίδειαν· σπουδῇ πρόσεισι, φθέγγεται βαδίζων [ἢ]
πεσών τινα ἔωσε, μάχεται πρὸς ἕτερον. ὁμοίως καὶ περὶ τὰς*

4 *ἀπέχεσθε* M *ἡγεῖσθε* BT 5 *συμφέρῃ* B *συμφέρηι* U 6 **malim:** *τί δέ; οὐ καὶ* (om. *γὰρ*) 7 *γίνεται* B *καὶ* seclusi, *γίγνεται* post *τισὶν* transpone 9 *ἴστε Ῥοδίους — τυγχάνουσιν* sententiarum conexum perturbant. interpolatori igitur tribuenda sunt, qui locum notissimum or. 31 mente tenebat. infra post *ἕτερον* l. 31 aptius haec inseruisset 13 *πρῶτον* T 14 *παρά γε* libri, corr. Reiske 18 *μέν τι* T 19 *ἀμαθῶσ οἶδε* BU (in hoc *οἶδε* deletum) 24 *παρακοιλοῦντεσ* M scrib. *ἀλλήλους καὶ παροινοῦντες* scribendum: *τελευτῶντες ⟨δὲ⟩* *συμπότεσ* U 27 *οὐ* pro *ὃ* UT 28 *τῷ* pro *τὸ* T 29 *καὶ* add. Wil. *ἢ* seclusi, *ἐμπεσὼν* Wil. Schwartz 30 *ἔσωσε* UBT

θέας οἱ μέν εἰσιν ἄπληστοι καὶ λίχνοι καὶ περὶ πάντα ὁμοίως
ἐπτοημένοι τὰ τυχόντα, οἱ δὲ κοσμίως καὶ μετ᾿ εἰρήνης μετέχουσιν.
ἀλλ᾿ οὐχ ὑμεῖς, ἀλλ᾿ ἐκπεπληγμένοι κάθησθε, ἀναπηδᾶτε 55
τῶν ὀρχηστῶν μᾶλλον, συντείνεσθε ὑπὸ τῶν ᾀσμάτων· τοὺς μὲν
γὰρ ἄλλους ἀνθρώπους ἡ μέθη πρὸς ᾠδὴν τρέπει καὶ ὄρχησιν·
παρ᾿ ὑμῖν δὲ τοὐναντίον ἐστίν. ἡ γὰρ ᾠδὴ μέθην ἐμποιεῖ καὶ
παράνοιαν. οἴνου μὲν οὖν τοιαύτη φύσις, τὸ μὴ δύνασθαι σωφρο-
νεῖν, ἀλλὰ πολλὰ δυσχερῆ πράττειν ἀναγκάζεσθαι τοὺς σκαιῶς
αὐτῷ καὶ ἀμέτρως χρωμένους· ὑπὸ δὲ ᾠδῆς σφαλλομένους καὶ
πολὺ κάκιον ἔχοντας τῶν παροινούντων εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς,
οὐχ ὥσπερ ἐν τῷ πότῳ προϊόντας, οὐκ ἔστιν ἄλλους ἰδεῖν. παρὰ 56
μὲν γὰρ ἐνίοις τῶν βαρβάρων μέθην φασὶ γίγνεσθαι πραεῖαν δι᾿
ἀτμοῦ θυμιαμάτων τινῶν· ἔπειτα χαίρουσι καὶ ἀνίστανται γελῶν-
τες καὶ πάντα ποιοῦσιν ὅσα ἄνθρωποι πεπωκότες, οὐ μέντοι κα-
κὸν οὐδὲν ἀλλήλους ἐργάζονται· τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑμεῖς μόνοι δι᾿
ὤτων καὶ φωνῆς αὐτὸ πάσχετε, μᾶλλον δὲ ληρεῖτε ἐκείνων [κάκιον]
καὶ παραφέρεσθε καὶ μᾶλλον ἐοίκατε κραιπαλῶσιν. καίτοι τὰ
τῶν Μουσῶν καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἤπια δῶρα καὶ προσηνῆ.
τὸν μὲν γὰρ Παιῆονα καὶ Ἀλεξίκακον προσαγορεύουσιν, ὡς ἀπο-
τρέποντα τῶν κακῶν καὶ ὑγίειαν ἐμποιοῦντα ταῖς ψυχαῖς καὶ σώ-
μασιν, οὐ νόσον οὐδὲ μανίαν· τὰς δὲ παρθένους, ὡς ἂν αἰδουμένας
τε καὶ σώφρονας. ἥ τε μουσικὴ θεραπείας ἕνεκα τοῖς ἀνθρώποις 57
(179 M) εὑρῆσθαι δοκεῖ τῶν παθῶν καὶ μάλιστα δὴ μεταστρέφειν ψυχὰς
ἀπηνῶς καὶ ἀγρίως διακειμένας. διὰ τοῦτο καὶ τῶν φιλοσόφων
ἔνιοι πρὸς λύραν αὑτοὺς ἡρμόσαντο ἕωθεν, ἀποπαύοντες τῆς διὰ
τῶν ὀνειράτων ταραχῆς. καὶ θεοῖς μετὰ μέλους θύομεν, ἵνα εὔτακ-
τοι καὶ καθεστηκότες ὦμεν. ἕτερος δὲ αὖ τρόπος αὐλοῦ τε καὶ ᾠδῆς
ἐν πένθεσιν, ἰωμένων οἶμαι τὸ σκληρὸν καὶ ἄτεγκτον τοῦ πάθους,
θηλυτέραν δὲ τὴν λύπην ἐργαζομένων δι᾿ ᾠδῆς λανθανούσης μετὰ

---

1 ἄπληστοι M 3 ἐκπεπλησμένοι T 4 συντείνεσθε languet, malim συγχεῖσθε vel συνταράττεσθε 7 τωι μὴ U (ωι erasum) τῷ μὴ BT; scribendum: φύσις, ⟨ὥς⟩ τε μὴ (Reiske) 8 σκεστῶσ M σκεῶσ (αι superscr.) (sic!) T 9 καὶ μέτρωσ M m. pr. σφαλομένουσ B 11 ἐν τῷ om. UBT πότῳ B ποτῷ ceteri 12 γίνεσθαι UT γενέσθαι B haec lacunosa esse suspicor; fort.: γίγνεσθαι ⟨ἄοινον· οἳ καρωθέντες τὸ πρῶτον⟩ δι᾿ ἀτμοῦ etc. καὶ δι᾿ ἀτμοῦ BT θυμιαμάτων Schwartz Wil., θυμιωμένων UMT θυομένων B 14 ἂν οἱ pro ἄνοι T πεπτωκότεσ M 15 μόνοι οἱ M 16 κάκειον M κάκιον seclusi 17 κραιπαλῶσι T κρεπαλῶσιν M 20 ὑγείαν UBT 22 τοῖσ ἀνθρώποις Reiske, τῶν ἀνθρώπων libri 23 εἰρῆσθαι U ἐρῆσθαι B 26 ἂν pro ἵνα libri, corr. Jacobs

γόων, ὥσπερ οἱ ἰατροὶ τὰ φλεγμαίνοντα τῶν ἑλκῶν ὑγραίνοντες
58 καὶ μαλακοποιοῦντες ἀνώδυνα ἔθηκαν. οὐχ ἧττον δὲ καὶ περὶ συνουσίας ἔδοξε πρέπειν ἡ μουσικῆς δύναμις, ἁρμονίαν καὶ τάξιν αὐτόματον ταῖς ψυχαῖς ἐπεισάγουσα καὶ τὸ σφαλερὸν τῆς ἐν οἴνῳ τέρψεως παραμυθουμένη μετὰ ξυγγενοῦς δυνάμεως, ὥσπερ αὐτῷ συγκεραννύμενον ἐμμελὲς γίγνεται καὶ μέτριον. ταῦτα δὴ πάντα ἀνέστραπται νῦν καὶ μεθέστηκεν εἰς τοὐναντίον. οὐ γὰρ ἐκ Μουσῶν, ἀλλ' ἐκ Κορυβάντων τινῶν κατέχεσθε, καὶ πιστὰ ποιεῖτε τὰ τῶν ποιητῶν μυθολογήματα· ὡς ἐκεῖνοί γε παρεισάγουσι Βάκχας τινὰς μαινομένας ὑπὸ μέλους καὶ Σατύρους· οὐκοῦν ὑμῖν τὰ τῶν νεβρίδων τε καὶ θύρσων ἐνδεῖ καὶ τὸ λέοντας φέρειν ἐν ταῖς ἀγκάλαις· τὰ δὲ ἄλλα καὶ πάνυ μοι δοκεῖτε ἐοικέναι Νύμφαις καὶ Σατύροις.
59 ἱλαροί τε γὰρ ἀεὶ καὶ φιλογέλωτες καὶ φιλορχησταί· πλὴν οὐκ αὐτόματος ὑμῖν ἀναβλύει διψήσασιν ὁ οἶνος ἐκ πέτρας ποθέν τινος ἢ νάπης, οὐδὲ γάλα καὶ μέλι δύνασθε εὐχερῶς οὕτως ἔχειν 'ἄκροισι δακτύλοισι διαμῶντες χθόνα'· ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὕδωρ ὑμῖν ἀφικνεῖται δεῦρο αὐτόματον οὐδὲ τὴν μᾶζαν ἔχετε ἐν ἐξουσίᾳ δήπουθεν, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐκ τῆς τῶν κρειττόνων χειρὸς λαμβάνετε· ὥστε ἴσως καιρὸς ἦν ὑμᾶς παύσασθαι βακχειῶν καὶ προσέχειν μᾶλλον αὐτοῖς. νυνὶ δὲ ἂν μόνον ἀκούσητε χορδῆς, ὥσπερ σάλπιγγος ἀκηκοότες,
60 οὐκέτι δύνασθε εἰρήνην ἄγειν. ἆρά γε μὴ Λακεδαιμονίους μιμεῖσθε; (38 φασὶ γοῦν αὐτοὺς τὸ ἀρχαῖον πρὸς αὐλὸν πολεμεῖν· ὑμεῖς δὲ πρὸς κιθάραν αὐτὸ δρᾶτε. ἢ βούλεσθε, ἐπειδὴ τοῖς βασιλεῦσι τοὺς δήμους κἀγὼ παρέβαλον, Νέρωνι φαίνεσθαι τὴν αὐτὴν ἔχοντες νόσον; ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνον ὤνησεν ἡ λίαν ἐμπειρία περὶ τοῦτο καὶ σπουδή. καὶ πόσῳ κρεῖττον μιμεῖσθαι τὸν νῦν ἄρχοντα παιδείᾳ καὶ λόγῳ προσέχοντα; οὐκ ἀποθήσεσθε τὴν αἰσχρὰν ταύτην καὶ ἄμετρον φιλοτιμίαν; οὐ φυλάξεσθε τοὺς ἄλλους σκώπτοντες * καὶ

1 *οἱ* om. M 2 *παρὰ* UBM m. pr. 5 conieci: *παραμυθουμένη, ἕωσπερ αὐτὸ μετὰ ξυγγενοῦς δυνάμεως συγκεραννύμενον* etc. — *ᾗπερ αὐτὸ* Emp. ceteris servatis 6 *γίνεται* T *γίγνηται* BM 8 *κατέχεσθαι* M 9 *ἐκεῖνοί τε γὰρ εἰσάγουσι* libri, corr. Emp. 11 Eur. Bacch. v. 689 sq. *αἱ δ' ἀγκάλαισι δορκάδ' ἢ σκύμνους λύκων ἀγρίους ἔχουσαι* 12 *σατυρίοισ* U 14 *ἀναβλύειν* UB *ἀναβλύζειν* T 15 *ἦν ἁπλῆσ* M *δύνασθαι* M 16 *ἄκροισι δακτύλοισι* Bacch. 709, *ἄκροις δακτύλοις* libri *διασμῶντεσ* UB (in U *σ* eras.) *ἀλλ' οὔτε* libri, corr. Geelius *ὑμῖν* om. UT 20 *μόνον ἂν* T *ἀκούσηται* U m. pr. (*ι* eras., *α* expunctum) 21 *δύνασθαι* U *μιμεῖσθαι* M 23 *ἦ* U 24 *κἄνω* Herwerden *φαίνεσθε* MT 25 *λείαν* M 26 *παιδίαι* U *τὸν νῦν ἄρχοντα*: schol. B: *Οὐεσπασιανὸν λέγει* 28 post *σκώπτοντες* aliquot verba exciderunt, e. gr. ⟨*αὐτοὶ καταγελᾶσθαι ὡς μαινόμενοι*⟩ *καὶ ταῦτα ἐπ' ἀνθρώποις.* — *σκώπτοντας* Emp.

*ταῦτα ἐν ἀνθρώποις, εἰ θεμιτὸν εἰπεῖν, οὐδὲν μέγα οὐδὲ θαυμα-
στὸν ἔχουσιν; εἰ γὰρ Ἰσμηνίας ηὔλει παρ' ὑμῖν ἢ Τιμόθεος* 61
*ᾖδεν ὁ παλαιὸς ἢ Ἀρίων, ὑφ' οὗ λέγουσιν ᾄδοντος ἐν τῷ πελάγει
τοὺς δελφῖνας ἀφικέσθαι πρὸς τὴν ναῦν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπε-
σόντα αὐτὸν κατὰ τύχην τινὰ ἀναλαβεῖν καὶ σῶσαι, πῶς ἂν διέ-
κεισθε; τούτων μὲν γάρ ἐστιν οὐδεὶς Ἀμφίων οὐδὲ Ὀρφεύς· ὁ
μὲν γὰρ υἱὸς ἦν Μούσης, οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀμουσίας αὐτῆς γεγόνασι·
διαθρύψαντες ⟨γὰρ⟩ καὶ κατάξαντες τὸ σεμνὸν τοῦ μέλους καὶ πάντα
τρόπον λωβησάμενοι τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν — τίς γὰρ αὐτῶν ᾠδὴν* 62
*τέλειον ἢ γενναῖον ῥυθμὸν οἷός τε εἰπεῖν; — ἀλλὰ ᾄσματα γυναι-
κῶν καὶ κρούματα ὀρχηστῶν καὶ παροινίας τερετισμάτων ὥσπερ
κακοὶ καὶ περίεργοι μάγειροι συντρίψαντες [τοὺς νόμους] ἰδιώτας
καὶ λίχνους ἀκροατὰς κινοῦσιν. τοιγαροῦν οὐκ ἀπὸ κύκνων οὐδὲ
ἀηδόνων ὁ ζῆλος αὐτῶν ὠνόμασται παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἀλλ', ὡς
ἔοικε, κνυζηθμοῖς καὶ ὑλαγμοῖς εἰκάζετε. καίτοι φιλοσόφους
μὲν ᾔδειν οὕτως καλουμένους, κιθαρῳδοὶ δὲ Κυνικοὶ παρὰ μόνοις
ὑμῖν γεγόνασιν. ὁ μὲν οὖν Ἀμφίων πρὸς τὸ μέλος, ὥς φασιν,
ἤγειρε καὶ ἐπύργου τὴν πόλιν· οὗτοι δὲ ἀνατρέπουσι καὶ κατα-
λύουσιν. καὶ μὴν ὅ γε Ὀρφεὺς τὰ θηρία ἥμερον καὶ μουσικὰ ἐποίει
διὰ τῆς ᾠδῆς· οὗτοι δὲ ὑμᾶς, ἀνθρώπους ὄντας, ἀγρίους πεποιή-
κασι καὶ ἀπαιδεύτους. ἔχω δὲ καὶ ἄλλον εἰπεῖν λόγον ἀν-* 63
381 M) *θρώπου Φρυγὸς ἀκούσας, Αἰσώπου συγγενοῦς, δεῦρο ἐπιδημήσαν-
τος, ὃν εἰς Ὀρφέα καὶ ὑμᾶς ἔλεγεν. ἔστι δὲ τῶν ὑμετέρων σκωμ-
μάτων ἀτοπώτερος καὶ μακρότερος. σκοπεῖτε οὖν, εἰ βούλεσθε
ἀκοῦσαι, καὶ μὴ δυσχεράνητε. ἔφη τοίνυν ἐκεῖνος περί τε Θρᾴκην
καὶ Μακεδονίαν τὸν Ὀρφέα μελῳδεῖν, καθάπερ εἴρηται, κἀκεῖ τὰ
ζῷα προσιέναι αὐτῷ, πολύ τι πλῆθος οἶμαι [τῶν] πάντων θηρίων.
πλεῖστα δὲ ἐν αὐτοῖς εἶναι τούς τε ὄρνιθας καὶ τὰ πρόβατα. τοὺς* 64
*μὲν γὰρ λέοντας καὶ τὰ τοιαῦτα διὰ τὴν ἀλκὴν καὶ τὴν ἀγριότητα
δυσπιστότερα εἶναι, καὶ τὰ μὲν οὐδ' ὅλως πελάζειν, τὰ δ' εὐθὺς
ἀποχωρεῖν, οὐχ ἡδόμενα τῷ μέλει. τὰ δὲ πτηνὰ καὶ τὰ πρόβατα*

---

3 *ἀρείων* BM 5 *ὑπολαβεῖν* Cobetus 7 *αὐτοὶ γεγόνασι* libri, corr. Emp. 8 *διατρέψαντεσ* UBT *διὸ τρέψαντεσ* M, corr. Reiske, *καὶ διατρέψαντες* Pflugk *διαστρέψαντες* Kaibel; *γὰρ* addidi *τάξαντεσ* B 10 *εἰπεῖν* ferri non posse vidit Wil. 11 *κρούσματα* M *ὀρχιστῶν* T immo *παροινίων τερετίσματα* 12 *τοὺσ νόμους* aut corruptum aut removendum; *εἰς τοὺς νόμους* Emperius dubit. 13 *κινοῦσι* T *κύανων* T 14 *ὥστε* M 15 *κνζηθμοῖσ* UBT *σκνζηθμοῖσ* M corr. Casaubonus *εἰκάζεται* UBM 17 *ἀμφείων* M 18 *καταλύουσι* UBT 24 *μικρότεροσ* M 26 scribendum ⟨*καὶ*⟩ *καθάπερ* 27 scribendum *οἶμαι παντοίων θηρίων* 30 *πελάζει* B

*μᾶλλόν τε προσιέναι καὶ μηκέτ᾽ ἀπαλλάττεσθαι· τὰ μὲν οἶμαι
διὰ τὸ εὔηθες καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, τῶν δὲ ὀρνίθων μουσικὸν
δήπου τὸ γένος αὐτὸ καὶ φιλῳδόν. ζῶντος μὲν οὖν Ὀρφέως συνέ-
πεσθαι αὐτῷ πανταχόθεν ἀκούοντα [αὐτοῦ] ὁμοῦ καὶ νεμόμενα·
καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἔν τε τοῖς ὄρεσι καὶ περὶ τὰς νάπας τὰ πολλὰ δια-
τρίβειν· ἀποθανόντος δὲ ἐρημωθέντα ὀδύρεσθαι καὶ χαλεπῶς φέ-
ρειν· ὥστε τὴν μητέρα αὐτοῦ Καλλιόπην διὰ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν
εὔνοιαν καὶ φιλίαν αἰτησαμένην παρὰ Διὸς τὰ σώματα αὐτῶν
μεταβαλεῖν εἰς ἀνθρώπων τύπον, τὰς μέντοι ψυχὰς διαμένειν,*
65 *οἷαι πρότερον ἦσαν. χαλεπὸν οὖν ἤδη ἐστὶ τὸ λειπόμενον τοῦ
λόγου, καὶ δέδοικα ⟨πρὸς⟩ ὑμᾶς σαφῶς αὐτὸ εἰπεῖν. ἔλεγε γὰρ
ἐξ ἐκείνων γένος τι φῦναι Μακεδόνων, καὶ τοῦτο αὖθις ὕστερον
μετὰ Ἀλεξάνδρου διαβὰν ἐνθάδε οἰκῆσαι. καὶ διὰ τοῦτο δὴ τὸν
τῶν Ἀλεξανδρέων δῆμον ἄγεσθαι μὲν ὑπὸ ᾠδῆς, ὡς οὐδένας ἄλ-
λους, κἂν ἀκούσωσι κιθάρας ὁποιασοῦν, ἐξεστάναι καὶ φρίττειν
κατὰ μνήμην τὴν Ὀρφέως. εἶναι δὲ τῷ τρόπῳ κοῦφον καὶ ἀνόητον,
ὡς ἐκ τοιούτου σπέρματος· ἐπεὶ τούς γε ἄλλους Μακεδόνας ἀν-*
66 *δρείους καὶ πολεμικοὺς γενέσθαι καὶ τὸ ἦθος βεβαίους. ἔλεγε* (382)
*δὲ καὶ περὶ τῶν κιθαρῳδῶν τῶν παρ᾽ ὑμῖν ἕτερον τοιοῦτόν τινα
λόγον. τὰ γὰρ ζῷα ἐν τῇ συνουσίᾳ τῇ πρὸς τὸν Ὀρφέα τὰ μὲν
ἄλλα ἥδεσθαι μόνον καὶ ἐκπεπλῆχθαι, μιμεῖσθαι δὲ μηδὲν ἐπιχει-
ρεῖν· τῶν κυνῶν δὲ ἐνίους, οἷα δὴ γένος ἀναιδὲς καὶ περίεργον ἐπι-
θέσθαι τῇ μουσικῇ, καὶ μελετᾶν τότ᾽ εὐθὺς ἀπιόντας καθ᾽ αὑτοὺς
καὶ τὰ εἴδη μεταβαλόντας εἰς ἀνθρώπους διαφυλάττειν τὴν ἐπι-
μέλειαν. εἶναι δὲ τοῦτο αὐτὸ τὸ γένος τῶν κιθαρῳδῶν· διὸ μὴ
δύνασθαι παντάπασιν ἐκβῆναι τὴν αὑτῶν φύσιν, ἀλλὰ μικρὸν μέν
τι διασῴζειν τῆς Ὀρφέως διδασκαλίας, τὸ πολὺ δ᾽ αὐτοῖς ἐμμέ-*
67 *νειν κύνειον τοῦ μέλους. ταῦτα μὲν ἐκεῖνος ἔπαιζεν ὁ Φρύξ.
ἐγὼ δ᾽ ὑμῖν βούλομαι Λακεδαιμονίων ἔργον εἰπεῖν, ὡς ἐκεῖνοι
προσηνέχθησαν ἀνδρὶ κιθαρῳδῷ θαυμαζομένῳ τότε ἐν τοῖς Ἕλλη-*

---

3 *μὲν οὖν — συνέπεσθαι* in mrg. M 4 *αὐτοῦ* seclusi 5 *ἐν τοῖσ ὄρεσί τε* (hoc ord.) T 7 *ὥστε* suspectum 10 *λοιπόμενον* B 11 *πρὸσ* add. Reiske 12 *τοῦτο εὐθὺσ* libri, corr. Emp. 13 *Ἀλέξανδρον* UBT 15 malim *κἂν ἀκούσῃ* propter *κοῦφον* etc. 16 *τοῦ* pro *τὴν* MT 18 *καὶ* prius om. T *τὸ εἶδοσ βεβαίουσ* UT 19 *ὕστερον* pro *ἕτερον* libri, corr. Reiske 24 *ἤδη* corr. in *εἴδη* U m. pr. fortasse *κᾆτα ἤδη* *μεταβαλόντα* UB *μεταβάλλοντα* M *μεταβαλλόντα* T corr. Reiske 26 *τὴν αὐτοῦ* T accusativum non tolerat Wil. 27 *διδασκαλείασ* M 28 *κύνιον* UBM totum locum sic constituendum puto: *ἐμμένειν ⟨τῆς πρότερον φύσεως καὶ ὀρθῶς ὑμᾶς τὸν χαρακτῆρα καλεῖν⟩ κυνικὸν τοῦ μέλους* *ἔπαιξεν* M

σιν. ὅτι γὰρ λίαν ἡδὺς ἐδόκει καὶ περιττὸς εἶναι, μὰ Δί' οὐκ
ἐτίμησαν αὐτόν, ἀλλ' ἀφείλοντο τὴν κιθάραν καὶ τὰς χορδὰς ἐξέ-
τεμον, ἀπιέναι προειπόντες ἐκ τῆς πόλεως. ἐκεῖνοι μὲν οὖν τὸ
πρᾶγμα οὕτως ὑφεωρῶντο, καὶ ἐφύλαττον τὰ ὦτα, ὡς ἂν μὴ δι-
αφθαρῶσιν αἱ ἀκοαὶ μηδὲ τρυφερώτεραι γένωνται τοῦ δέοντος·
ὑμεῖς δὲ οὕτως ἀγεννῶς δεδούλωσθε ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἡδονῆς.
δι' ὑμᾶς δὲ ἤδη μοι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα καὶ τῶν ῥητόρων ἅπτεσθαι 68
καὶ φιλοσόφων ἐνίων· μᾶλλον δὲ τοὺς ῥήτορας οὐδὲ γνῶναι ῥᾴδιον.
ὡς γὰρ ὁρῶσι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν περὶ τοῦτο καὶ τὴν ἐπιθυ-
μίαν, πάντες δὴ ᾄδουσι καὶ ῥήτορες καὶ σοφισταί, καὶ πάντα πε-
ραίνεται δι' ᾠδῆς· ὥστ', εἴ τις παρίοι δικαστήριον, οὐκ ἂν γνοίη
ῥᾳδίως πότερον ἔνδον πίνουσιν ἢ δικάζονται· κἂν σοφιστοῦ δὲ
οἴκημα πλησίον ᾖ, οὐκ ἔσται γνῶναι τὴν διατριβήν. δοκεῖ δέ μοι,
καὶ ἐν τῷ γυμνασίῳ προϊόντες ἤδη γυμνάσονται πρὸς μέλος καὶ
τοὺς κάμνοντας ἰάσονται. περὶ γὰρ τῆς τέχνης καὶ νῦν ἡμῖν δια-
λέγονται ᾄδοντες. κινδυνεύει δ' ὁ βίος σχεδὸν ἅπας γεγονέναι κῶ- 69
μος εἷς, οὐχ ἡδὺς οὐδὲ πρᾷος, ἀλλ' ἄγριος καὶ χαλεπός, ἅμα ὀρ-
3 M) χουμένων, τερετιζόντων, μιαιφονούντων. οἱ δ' οὖν Λακεδαι-
μόνιοι πλεῖστον ὅσον ὑμῶν διέφερον, περὶ ταῦτα, ὡς ἔφην, εὐλαβῶς
ἔχοντες. οἱ μὲν γὰρ ἄρχειν ἦσαν ἱκανοί, καὶ τῶν μὲν Ἑλλήνων
προέστησαν πολλὰ ἔτη, τοὺς δὲ βαρβάρους ἐνίκων ἀεὶ πάντας·
ὑμεῖς δὲ οὐδὲ ἄρχεσθαι καλῶς ἐπίστασθε. τοιγαροῦν εἰ μὴ τῶν
προεστηκότων ἐτύχετε, χαλεπῶς ἂν οἶμαι καὶ ἐσῴζεσθε. τεκμήριον
δὲ τὰ τελευταῖα συμβάντα περὶ ὑμᾶς, ὅτε [γὰρ] καθ' αὑτοὺς ἦτε. 70
οὐχ ὁ μὲν βασιλεὺς ὑμῶν περὶ αὔλησιν ἠσχολεῖτο καὶ μόνῳ τούτῳ
προσεῖχεν, ὑμεῖς δὲ πρὸς ἐκεῖνον μὲν ἀπεχθῶς, πρὸς ἀλλήλους δὲ
στασιαστικῶς διέκεισθε, χωρὶς ἕκαστοι καὶ καθ' αὑτοὺς διαφθείρον-
τες τὰ πράγματα, Σιμάριστοι καὶ τοιαῦθ' ἕτερα ἑταιρειῶν ὀνόματα·
ὥστε φυγεῖν αὐτὸν ἠναγκάσατε καὶ μετὰ ταῦτα κατιέναι πολέμῳ
καὶ διὰ Ῥωμαίων; καὶ τέλος ἐκεῖνος μὲν αὐλῶν, ὑμεῖς δὲ ὀρχού-

---

1 λείαν M   περιττὸν εἶναι M   εἶναι om. UBT   2 ἀλλὰ φίλαντο M   τὰς χορδὰς ⟨τὰς περιττὰς⟩ Herwerden   3 ἀπεῖναι προσειπόντεσ libri, corr. Reiske   4 ἐφύλλαττον T   6 δεδούλωσθαι U   7 ἕπεσθαι B ἕσεσθαι UT   11 γνῴη libri   12 πείνουσιν UM   14 καὶ πρὸσ libri, corr. Emp.   15 ἰάσοντε M   scribendum: πρὸς μέλος καὶ ⟨οἱ ἰατροὶ πρὸς μέλος⟩ τοὺς κάμνοντας etc.   ὑμῖν T   17 οὔτε MB (?) v. l. 22   22 οὔτε UT   ἐπίστασθαι UM   scribendum: εἰ μὴ ⟨τοιούτων⟩ τῶν   23 ἂν suprascr. U   σώιζεσθε U σώζεσθε BT   24 γὰρ om. M   26 προσεῖχε τε M   27 καθ' ἑαυτοὺσ T   28 σειμαριστοὶ libri, cf. ind. script. Athen. Kaib.   ἑταιρίων M   post ὀνόματα supplet κεκλημένοι Reiske   29 ὡσ φυγεῖν M; fortasse ex lectione M scribendum est ἕως

71 *μενοι τὴν πόλιν ἀπωλέσατε. καὶ νῦν οὕτως ἐπιεικεῖς ἔχοντες*
ἡγεμόνας εἰς ὑποψίαν αὐτοὺς καθ' ὑμῶν αὐτῶν ἠγάγετε, ὥστε
ἐπιμελεστέρας χρῆναι φυλακῆς ᾠήθησαν ἢ πρότερον· καὶ τοῦτο
εἴργασθε δι' ἀγερωχίαν, οὐκ ἐπιβουλεύοντες. ὑμεῖς γὰρ ἂν ἀπο-
σταίητέ τινος; πολεμήσαιτε δ' ἂν ὑμεῖς μίαν ἡμέραν; οὐκ ἐν τῇ
γενομένῃ ταραχῇ μέχρι σκωμμάτων ἐθρασύνοντο οἱ πολλοί, τινὲς
δὲ ὀλίγοι βάλλοντες ὅ,τι ἔτυχον ἅπαξ ἢ δίς, ὥσπερ οἱ καταχέοντες
τῶν παριόντων, κατέκειντο εὐθὺς ᾄδοντες, οἱ δ' ἐπὶ τοὺς ὅρμους
72 *ᾔεσαν ὥσπερ ἐν ἑορτῇ πιούμενοι. καὶ μὴν ἐκεῖνο μέμνησθε τὸ γε-*
λοῖον ὡς ὁ βέλτιστος ὑμῖν Κόνων ἐχρήσατο προελθών, οὗ μάλιστα
τὸ πλῆθος ὑμῶν συνειστήκει, καὶ δείξας τινὰ τόπον βραχὺν προ-
ηγόρευεν ὡς εἰ μὲν αὐτὸς ἐκεῖ προέλθοι, νενικηκὼς εἴη καὶ δέοι (38
ὑμᾶς ἀπαλλάττεσθαι καθ' αὐτοὺς καὶ παραχωρεῖν· εἰ δ' ὑμεῖς,
ἔφη, τέτταρα ἢ πέντε βήματα νικᾶτε, κἀγὼ βαδιοῦμαι· ταῦτα δὲ
ἔλεγε, φειδόμενος ὑμῶν καὶ καταγελῶν καὶ καθάπερ παισὶ προσ-
παίζων. ἐπεὶ τὸ στράτευμα ἐφειστήκει κἀκεῖνος οὐδένα εἷα ἅπ-
τεσθαι, γυμνοὺς ἅπαντας ὁρῶν καὶ ἑτοίμους ἀπόλλυσθαι. τί οὖν;
ἐβιάσαντο μετὰ ταῦτα οἱ προπετεῖς καὶ ἀκόλαστοι καὶ ἐπίτηδες
ἀνατρέψαι καὶ συγχέαι πάντα ἐπιβουλεύσαντες, καὶ οὐ πρότερον
ὑμᾶς ἀνῆκαν ἕως ἐγεύσασθε πολέμου καὶ τὸ δεινὸν ἄχρι πείρας
73 *προῆλθεν. τί δὴ καὶ τούτων ἐπεμνήσθην; ὅπως εἰδῆτε τὰ*
φυόμενα ἐκ τῆς περὶ τὸν βίον ταύτης ἀταξίας. οὐ γάρ ἐστι τοὺς
οὕτως ἐπτοημένους περὶ τὰ μικρὰ καὶ μηδενὸς ἄξια, φαύλως καὶ
ἀκρατῶς ἔχοντας ἐν τούτοις ἃ πράττουσι καθ' ἡμέραν, τἆλλα σω-
φρονεῖν καὶ περὶ τῶν μειζόνων ὀρθῶς βουλεύεσθαι. ἡ γὰρ τῶν
τρόπων κουφότης καὶ τὸ ἀλόγιστον οὐκ ἐᾷ μένειν ἐπὶ τοῖς ἐλάτ-
τοσιν οὐδ' ἔχει μέτρον οὐδὲν ἡ ἄνοια τῶν ἁμαρτημάτων, ἀλλ' ἐπὶ
πᾶν ὁμοίως πρόεισι καὶ παντὸς ἅπτεται μετὰ τῆς ἴσης εὐχερείας.
74 *μὴ οὖν οἴεσθε περὶ μικρῶν εἶναι τὸν λόγον, ὅταν τις ὑμῖν διαλέ-*
γηται περὶ τῶν ἐν τοῖς θεάτροις θορύβων. οὐ γὰρ οὕτως ἡ πενία
ταχὺ πέφυκε συμβαίνειν διὰ τὰς κατ' ὀλίγον ζημίας, ὡς ἡ κακία
πρόεισιν ἐκ τῶν κατὰ μέρος τούτων ἁμαρτημάτων καὶ τελευταῖον
ἐπ' αὐτὸ τὸ πέρας καὶ τὸν ὄλεθρον αὐξηθεῖσα ἤγαγεν.

---

3 *ἐπιεικεστέρασ* libri, corr. Casaub. 4 *εἰργᾶσθαι* M 5 *πολεμήσετε* libri, corr. Reiske 8 *τοὺσ ὅρκουσ* M 9 *ποιούμενοι* libri, corr. Casaub. 12 *δέον* libri, corr. Selden. 16 *ἐπὶ τὸ* libri, corr. Valesius *ἐφιστήκει* M *οὐδὲν ἀεὶ ἅπτεσθαι* M 19 *ἀναστρέψαι* libri, corr. Reiske 20 *γεύσασθε* M 21 *προῆλθε* BT 23 *σμικρὰ* B 24 *τὰ ἄλλα* M 26 *τόπων* M 29 *σμικρῶν* B 32 *πρόσεισιν* BM 33 *ἤγαγε* BT

καὶ ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ τὸ θέατρον. ἀλλ' ὅταν εἰς τὸ στάδιον ἔλθητε, τίς ἂν εἰπεῖν δύναιτο τὰς ἐκεῖ κραυγὰς καὶ θόρυβον καὶ ἀγωνίαν καὶ σχημάτων μεταβολὰς καὶ χρωμάτων καὶ βλασφημίας οἵας καὶ ὅσας ἀφίετε; εἰ γὰρ μὴ τοὺς ἵππους ἑωρᾶτε ἁμιλλωμένους καὶ τούτους συνήθεις, αὐτοὶ δ' ὑπὸ μαστίγων ἠλαύνεσθε τῶν ἐν ταῖς τραγῳδίαις, οὐκ ἂν οὕτως χαλεπῶς διέκεισθε. αὐτὸν 75 γὰρ οἶμαι τὸν Ἰξίονα λῆρον ἀποφαίνετε τὸν ἐν τῷ τροχῷ παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐνδεδεμένον [καὶ κολαζόμενον διὰ τοιαύτην τινὰ ἀσέβειαν.] φέρε οὖν, εἴ μεταξὺ θεῶν τις ὑμῖν ἐπιστὰς εἴποι διατεινάμενος,

δαιμόνιοι, μαίνεσθε καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ
5 M) βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα.

τί σφόδρα οὕτω κυκᾶσθε; τίς ἡ σπουδή; τίς ὁ ἀγών; οὐ γὰρ Πέλοψ ἐστὶν ὁ διώκων, οὐδ' Οἰνόμαος οὐδὲ Μυρτίλος, ὁ μὲν δεύτερος ἀπὸ Διὸς γεγονώς, ὁ δὲ Ἑρμοῦ παῖς, οὐδὲ περὶ βασιλείας οὐδὲ γυναικὸς οὐδὲ θανάτου πρόκειται κρίσις, ἀλλ' ἔστιν ὁ ἀγὼν ἀνδραπόδων ὑπὲρ τοῦ τυχόντος ἀργυρίου, νῦν μὲν ἡττωμένων, νῦν δὲ νικώντων, ἀεὶ τῶν αὐτῶν· εἰ λέγοι ταῦτα, τί ἐρεῖτε; ἢ δῆλον 76 ὅτι οὐδ' ἀκούσεσθε παρ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, οὐδὲ ἂν αὐτὸς ὑμῖν ὁ τοῦ Πέλοπος διαλέγηται πρόγονος; τίνα οὖν εὕρῃ τις ἐπικουρίαν ἢ τίνα ἐξιλάσασθαι δεῖ δαιμόνων; ἔστιν Ὀλυμπίασι κατὰ μέσον τὸν ἱππόδρομον Ταραξίππου Ποσειδῶνος βωμός, ἔνθα μάλιστα συνέβαινε τοὺς ἵππους πτοεῖσθαι καὶ πλεῖστα διαφθείρεσθαι τῶν ἁρμάτων. ἔδοξεν οὖν τοῖς Ἠλείοις ὡς δαιμονίου τινὸς ὄντος ἱδρύσασθαι βωμόν. καὶ τὸ λοιπόν φασιν ἀπ' ἐκείνου γεγονέναι τὸν τόπον ἀσφαλῆ. πολὺ δὴ μᾶλλον ἔγωγε ὑμῖν συμβου- 77 λεύω τὸν θεὸν τοῦτον ἐξιλάσασθαι καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι τὸν αὐτόν, μὰ Δί' οὐχ ὑπὲρ τῶν ἵππων, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, ὅπως μὴ ταράττησθε μηδὲ ἐκπίπτητε τῆς τάξεως. μὴ γὰρ δαιμόνια πάντ' ᾖ τὰ τοιαῦτα καὶ μείζονος δεόμενα ἀποτροπῆς. φασὶν ἀρχαίαν βασιλίδα ἐν Κρήτῃ τῶν Ἡλιαδῶν ἐρασθῆναι ταύρου, καὶ

---

1 μὲν ἤδη libri, corr. Emp. 6 malim: τῶν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ⟨Ἐρινύων⟩ 8 καὶ κολαζόμενον — ἀσέβειαν seclusi; nam Dio Alexandrinos Ixioni comparat, quia rotarum motu abripiuntur, non propter impietatem 11 μαίνεσθαι M κεύθητε M cf. Od. 18, 406 sq. 12 βρωτῦν U 13 οὕτωσ M 17 ἡττομένων B 18 ἀεὶ τῶν αὐτῶν om. M 19 ἀκούσεσθαι M ἐὰν UBT 21 κατὰ μέων T 22 scribendum: ἐνταῦθα ⟨γὰρ⟩ μάλιστα etc. propter οὖν l. 24 24 ἥλιοισ M 29 μηδ' ἠπίπτηται M 30 πάντηι libri, corr. Pflugk φασὶ καὶ UBT

συγγενομένην χαλεπόν τι καὶ μέγα τεκεῖν τέρας. δέδοικα δὴ κἀγὼ
τὸν ἱππικὸν τοῦτον ἔρωτα τῆς πόλεως, μή τι δυσχερὲς ὑμῖν καὶ
78 ξένον ἐνέγκῃ τῷ χρόνῳ. [πάλιν δὲ ἑτέραν παρθένον ποταμοῦ τινος
ἐρασθεῖσαν ὁσημέραι φοιτᾶν ἐπὶ τὸ ῥεῦμα, καὶ τόν τε ἀφρὸν ἐν-
τίθεσθαι ταῖς ἀγκάλαις καὶ τὸ ὕδωρ ὑποδέχεσθαι τοῖς κόλποις.]
Ἀθήνησι δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ζῷον ἀγαπηθῆναι τὸ καὶ παρ' ὑμῖν
εὐδοκιμοῦν· καὶ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει τόπος οὕτω καλούμενος
Ἵππου καὶ κόρης ἄβατον. ὁ γὰρ πατὴρ συγκαθεῖρξε τὴν παῖδα
τῷ ἵππῳ, καί φασιν οὕτω διαφθαρῆναι τὴν κόρην. σκοπεῖτε δὲ (398
79 μὴ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιθυμίας ἀπόλησθε. * *
ποῖος γὰρ Ὅμηρος ἢ τίς ἀνθρώπων δύναται τὰ συμβαίνοντα
εἰπεῖν; οὐ γὰρ οὕτως ἐκεῖνός φησι τὰ ἅρματα ταπεινὰ γίγνεσθαι
μεταξὺ καὶ σφόδρα ὑψηλὰ κατὰ τὸν δρόμον, ὡς τὰς ὑμετέρας
ψυχὰς ἰδεῖν ἔστι πασχούσας. φησὶ δ' οὕτως, ἵν' ὑμῖν καὶ χαρί-
σωμαί τι μικρόν·

> ἅρματα δ' ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίλνατο πουλυβοτείρῃ,
> ἄλλοτε δ' ἀΐξασκε μετήορα, τοὶ δ' ἐλατῆρες
> ἕστασαν ἐν δίφροισι, πάτασσε δὲ θυμὸς ἑκάστου
> νίκης ἱεμένων, κέκλοντο δὲ οἷσιν ἕκαστος
> ἵπποις.

80 ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἡνιόχους πεποίηκεν ἀγωνιστὰς καὶ φιλοτιμου-
μένους, τοὺς δὲ θεατὰς καθ' ἡσυχίαν θεωροῦντας, ὥσπερ καὶ προσ-
ῆκε. μόνον δ' ἐπὶ τῷ τέλει φησὶν Αἴαντα τὸν Λοκρὸν δρᾶν
ἀπρεπέστερον καὶ λοιδορεῖσθαι Ἰδομενεῖ περὶ τῶν ἵππων τῶν
Εὐμήλου. οὗτος μέντοι ἐστὶν ὁ περὶ τὴν Ἀθηνᾶν αὖθις ἀσεβήσας
ἁλισκομένης τῆς Τροίας, καὶ αὐτός τε διὰ τοῦτο κεραυνωθεὶς καὶ
τοῦ χειμῶνος καὶ τῆς ναυαγίας τοῖς πᾶσιν αἴτιος γενόμενος. ὁ
γὰρ ἐν τοιούτοις θρασὺς καὶ προπετὴς οὐδὲ τἄλλα εἶναι δύναται
81 σώφρων, ὥσπερ καὶ εἶπον ἤδη. τοῦτο μὲν οὖν τοιοῦτον παρά-

---

1 δεῖ pro δὴ M δὲ UBT, corr. Emp. 2 τοῦτον om. UBT 3 πάλιν δὲ — τοῖς κόλποις a Dione aliena sunt; suspecta etiam Seldeno et Geelio 6 initium enuntiati excidit: ⟨ἑτέρα δὲ παρθένος⟩ Ἀθήνησιν αὐτὸ et mox ἠγάπησε 7 καλούμενοσ οὕτωσ (hoc ord.) UT 8 συγκαθεῖρξαι UT 9 κόριν U 11 ποῖος γὰρ etc. haec cum antecedentibus non bene cohaerent 12 γίνεσθαι libri 14 ἔστιν ἰδεῖν (hoc ord.) UT ἣν pro ἵν' U κεχαρίσωμαί τι UBT 16 πέλνατο T. Il. XXIII 368 sq. 17 ἀέξασκε T 18 ἕστασαν UT ἕστησαν M δίφροισ M 22 cf. Il. XXIII 448 προσῆκεν UM. cf. ibid. 473 sq. 23 immo ὀργᾶν. ὁρμᾶν deleto mox καὶ Geelius δρᾶν Cobetus 26 αὐτὸσ δὲ libri, corr. Emp. 29 εἶπον ἤδη § 73 τοῦτο μὲν οὖν ⟨ἓν⟩ conieci τοιοῦτο libri.

δειγμα κακίας καὶ ἀνοίας ὅμοιος ἐκ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τοῖς παρ' ὑμῖν (πλὴν ὅτι μάχεσθαί γε οὐδεὶς ἱκανός ἐστιν οὐδὲ ἀριστεύειν οὐδὲ αἱρεῖν πόλεις, ὡς ἐκεῖνος) ὑμῶν δὲ οὐδεὶς ἐν τῇ θέᾳ καθέστηκεν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον πέτεσθε τῶν ἵππων καὶ τῶν ἡνιόχων, καὶ γελοίως ἐλαύνετε καὶ ἡνιοχεῖτε καὶ διώκετε καὶ ἡγεῖσθε καὶ πίπτετε. τοιγαροῦν οὐ κακῶς τις παρεποίησε τῶν σαπρῶν τούτων ποιητῶν·

M) ἅρματα δ' ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίλνατο πουλυβοτείρῃ, 82
ἄλλοτε δ' ἀΐξασκε μετήορα· τοὶ δὲ θεαταὶ
θώκοις ἐν σφετέροις οὔθ' ἕστασαν οὔτε κάθηντο,
χλωροὶ ὑπαὶ δείους πεφοβημένοι, οἱ δ' ὑπὸ νίκης
ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι καὶ πᾶσι θεοῖσι
χεῖρας ἀνίσχοντες μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστοι.
ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει ἠὲ κολοιῶν,
αἵτ' ἐπεὶ οὖν ζῦθόν τ' ἔπιον καὶ ἀθέσφατον οἶνον,
κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἀπὸ σταδίοιο κελεύθου.
οἱ δ' ὥστε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἠὲ κολοιῶν
οὖλον κεκλήγοντες, ὅτε προΐδωσιν ἰόντα 83
ἵππον, ὃς ἀνθρώποισι φόνον φέρει ἠλιθίοισιν·
ὡς οἱ κεκλήγοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ἔπιπτον.
ὡς δ' ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ' ἀλωάς,
ὡς δ' ἀναμαιμάει βαθέ' ἄγκεα θεσπιδαὲς πῦρ,
πάντῃ δ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
πρόρριζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
ὡς οἱ μὲν μάρναντο πυρὸς δέμας· οὐδέ κε φαίης
οὔτε ποτ' ἠέλιον σόον ἔμμεναι οὔτε σελήνην.
οἵηπερ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν, 84
M) ἀνδρῶν κουφονόων, φιλαοιδοτάτων, ἀγερώχων.
ἠχὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐλάς.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·

---

1 ὁμοίωσ libri, corr. Emp. scribendum: κακίας καὶ ἀνὴρ εἷς ὅμοιος ἐκ τῶν τοσούτων 2 πλὴν om. UT scribendum γε ⟨ὑμῶν⟩ 5 καὶ γελοῖοί ἐστε καὶ ἡγεῖσθε (om. ἐλαύνετε — διώκετε) UBT 6 πίπτεται M σατραπῶν B 9 ἀΐξασ καὶ M μετηορᾶται τοι M 10 οὐδὲ κάθηντο libri 11 ὑπ' αἰδείουσ U ὑπεδίουσ M οὐδ' pro οἳ δ' BM 13 καὶ μεγάλ' B 15 αἶτε ποιοῦν M ζοῖθον libri, corr. Mor. 16 κλαγγηταί γε B κλάγγη τε γε M κλαγγῇ τέ γε UT πέττονται T corr. Mor. 21 φερέει UT 23 πάντῃ τ' UT εἰληφόων M θάμνοισ M 24 πρόσριζοι M πρόριζοι U πείπτουσιν M 26 οὐδέποτ' libri, corr. Dindorf. ἠέλοιον B σῶον T 28 ἀγερόχων T 29 ἵκεται θέρα T αὐγὰσ libri, corr. Reiske 30 ἔπεσκεν B

οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ᾽ ἔχων, κραδίην δ᾽ ἐλάφοιο,
τί πτώσσεις; τί δ᾽ ὀπιπτεύεις κατὰ ἅρμ᾽ ἐν ἀγῶνι;
εἰ δ᾽ ἄγε νυν πείρησαι, ἵνα κναφθεὶς ἀποτίνῃς.
85 *τὸν δ᾽ αὖθ᾽ Ἱπποκόων ἀπαμειβόμενος προσέειπε·*
τέττα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ᾽ ἐπιπείθεο μύθῳ·
ἠπεδανὸς δέ νύ τοι θεράπων, βραδέες δέ τοι ἵπποι.
τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὸ ζυγόφιν προσέφη πόδας αἰόλος ἵππος·
οὐχ ὁράᾳς οἷος κἀγὼ καλός τε μέγας τε;
ἀλλ᾽ ἔπι τοι κἀμοὶ θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
αἲ γάρ πως ὑμᾶς γε καὶ αὐτοὺς ἐνθάδε πάντας
ὁπλήεντας ἔθηκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ὡς μή μοι τρύζητε καθήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ εὔχοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι.

86 *ταῦτα μὲν ὑμῖν ἀπὸ πολλῶν καὶ φαύλων ὀλίγα, ὅπως μὴ μόνοι δοκῆτε εἶναι γελοῖοι. καὶ μὴν αἰσχρόν ἐστιν, ἄνδρες Ἀλεξανδρεῖς, τοὺς πυνθανομένους περὶ τῆς πόλεως τὰ μὲν ἄλλ᾽ ἀκούειν θαυμαστὰ οἷα, περὶ δὲ ὑμῶν αὐτῶν μηδὲν σεμνὸν λέγεσθαι μηδ᾽ ἄξιον ζήλου, τοὐναντίον δὲ ὡς φαύλους τοὺς ἀνθρώπους διαβεβλῆσθαι, μίμους καὶ γελωτοποιοὺς μᾶλλον, οὐκ ἄνδρας ἐρρωμένους, [ὡς τῶν κωμικῶν ἔφη τις ἐπὶ τοῖς τοιούτοις·*
ἀκόλαστος ὄχλος ναυτική τ᾽ ἀταξία.]
87 *ἔστι γὰρ ὅμοιον ὥσπερ εἰ οἰκίαν μέν τις ἴδοι πάνυ καλήν, τὸν δὲ δεσπότην αὐτὸν ἀνδράποδον μηδὲ θυρωρεῖν ἄξιον. τῷ παντὶ γὰρ κρεῖττον ἐρημίαν καθορᾶν καὶ δεκαπέντε ἀνθρώπους εὐπόρους ἢ πλῆθος ἀνήριθμον ἀνθρώπων ἀθλίων καὶ μαινομένων, ὥσπερ τινὰ κόπρον βαθεῖαν ἐν ταὐτῷ νενημένην ἐκ παντοδαπῶν λυμάτων. οὐδὲ γὰρ πόλιν εἴποι τις ⟨ἂν⟩ ὀρθῶς τὴν ἐκ τοιούτων, οὐδέ γε χορὸν τοὺς ὁποίους δήποτε συνελθόντας, οὐδὲ στρατόπεδον πάντα*
88 *ὄχλον. οὐδὲ γὰρ τὸ τοῦ Ξέρξου στράτευμα λαμπρὸν ἦν, πλὴν εἰ μή τι διορύττειν ἢ διασκάπτειν ἢ τοιοῦτον ἕτερον ἔργον πράττειν· οὐδὲ ἡ τῶν Τρώων πόλις εὐδαίμων, ὅτι πονηρῶν καὶ ἀκολάστων*

---

2 *πτώσσης* U *ὀπιπεύεισ* U *ἅρματ᾽* T 3 *καμφθεισ* libri, corr. Emp. *ἀποτείνῃσ* libri, corr. Reiske 4 *ἱπποκίων* T 11 *λακώλενοσ* U 13 *εὔχονται* M m. pr. *κρωνίωνι* M 14 *μόνον* M *μόνω* T 15 *δοκεῖτε* M *καὶ μὴν* etc. haec cum antecedentibus male cohaerent cf. p. 290, 11 17 *μηδ᾽ ἀνάξιον* UB 19 *μείμουσ* M 20 *ὡς — ἀταξία* seclusi 21 *τε* UT cf. Eur. Hec. 607 22 *ἴδῃ* UT 23 *αὐτῶν* UT 24 *καὶ δεκαπέντε ἀνθρώπους εὐπόρους* graviter corrupta; *καὶ* et *ἢ* inter se locum mutare iubet Wil., quod non sufficit 26 *νενυμένην* T 27 *ἂν* add. Pflugk 30 *τισ* UT, (M corr.)

ὑπῆρξε πολιτῶν. καίτοι μεγάλη τε καὶ ἔνδοξος ἦν· ἀλλ᾿ ὅμως ὁ τῆς Ἰθάκης πολίτης ἐπόρθησεν αὐτήν, [ὁ] τῆς μικρᾶς καὶ ἀδόξου σφόδρα οὔσαν εὐρύχωρον. φοβοῦμαι δὴ μὴ καὶ ὑμεῖς ἀπόλησθε [ἐκείνοις] παραπλησίως, εἰ καὶ ψυχρότερόν ἐστιν εἰπεῖν ὅτι κἀκείνην ὑπὸ ἵππου τινὸς φθαρῆναι λέγεται· πλὴν οἱ μὲν ἴσως ὑφ᾿ ἑνός, ὑμεῖς δὲ ὑπὸ πλειόνων ἑαλώκατε. μὴ γὰρ τοῦτο μόνον ἡγεῖσθε 89 ἅλωσιν εἶναι πόλεως, ἄν τινες τὸ τεῖχος καταβαλόντες ἀποσφάττωσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς γυναῖκας ἀπάγωσιν καὶ τὰς οἰκίας κατακάωσιν· αὕτη μὲν ἴσως τελευταία καὶ πρὸς ὀλίγον γιγνομένη καὶ μᾶλλον ἐλεεῖσθαι τοὺς παθόντας ἢ καταγελᾶσθαι παρασκευάζουσα· παρ᾿ οἷς δ᾿ ἂν ᾖ πάντων ἀμέλεια τῶν καλῶν, ἑνὸς δὲ πράγματος ἀγεννοῦς ἔρως, καὶ πρὸς μόνον τοῦτο ἀποβλέπωσι καὶ περὶ τοῦτο διατρίβωσι πηδῶντες καὶ μαινόμενοι καὶ παίοντες ἀλλήλους καὶ ἀπόρρητα λέγοντες καὶ τοὺς θεοὺς αὐτοὺς πολλάκις λοιδοροῦντες καὶ τὰ ὄντα ῥιπτοῦντες καὶ γυμνοὶ βαδίζοντες ἀπὸ τῆς θέας ἐνίοτε, τοῦτ᾿ ἔστιν αἰσχρὰ πόλεως καὶ ἐπονείδιστος ἅλωσις. καὶ γὰρ ἀνθρώπους ἑαλωκέναι φαμὲν οὐχ ὑπὸ λῃστῶν μόνον, [ἢ 90 ἑταιρῶν] ἀλλὰ καὶ ἑταίρας καὶ γαστρὸς καὶ ἄλλης τινὸς φαύλης ἐπιθυμίας. αἰχμάλωτος οὖν γενέσθαι καλῶς ἂν λέγοιτο καὶ ἀνὴρ καὶ πόλις, ἥτις ἂν τῶν κρειττόνων ἐπιτηδευμάτων ἀφεμένη καὶ μήτε δρῶσα μηδὲν μήτε ἀκούουσα τῶν φερόντων εἰς σωτηρίαν, ἀλλ᾿ αἱρεθεῖσα ὑπὸ μέθης ἢ ᾠδῆς γυναικῶν ἢ ἁρμάτων ἄγηται καὶ φέρηται καὶ πᾶσα δι᾿ ὅλης θορυβῆται περὶ τοῦτο καὶ ἐκφρονῇ· καὶ νὴ Δία ἑαλωκέναι λέγοιτ᾿ ἂν καὶ κατὰ κράτος ὃς οὕτως ἑάλωκε καὶ περιηγκωνίσθαι. οὐ γὰρ ἂν μὲν τὸ σῶμά τινος κρατῆται καὶ περιέχηται δεσμοῖς τισιν ἢ φρουροῖς, τὰ δυσχερῆ δεῖ ταῦτα νομίζειν αἰχμαλωσίαν καὶ δουλείαν καὶ ἀπαγωγήν, τῆς δὲ ψυχῆς ἠνδραποδισμένης καὶ ἀπολωλυίας εἰρωνεύεσθαι καὶ ὑποτιμᾶσθαι. καί- 91 τοι δεινὰ μέν που καὶ ἐφ᾿ ἑκάστων τὰ τοιαῦτα, τῷ παντὶ δὲ αἰσχίω δημοσίᾳ φαινόμενα. καὶ γὰρ αἱ λοιπαὶ νόσοι μέχρι μὲν

---

2 αὐτῆσ M ὁ seclusi 3 εὐρύχορον Wil. 4 ἐκείνοις secl. Wil. 9 αὕτη μὲν ⟨γὰρ ἧττον δεινὴ⟩ ἴσως 13 διατρίβωσιν ἢ πηδῶντεσ M διατρίβουσιν ἢ πηδῶντεσ UBT corr. Selden. 15 ῥειπτοῦντεσ M 17 μόνον ἢ ἑτέρων U μόνον ἢ ἑταίρων TM μόνον ἢ ἑταιρῶν B secl. Reiske 21 φερόντων om. UT 22 ἀναιρεθεῖσα pro ἀλλ᾿ αἱρ. M malim ⟨ἢ⟩ γυναικῶν αἴπηται M 23 θορυβεῖται UBM ἐκφρονεῖ UB ἐκφρωνῇ M ἐκφονῇ T corr. Emp. 24 ὡσ οὐθ᾿ ἑαλωκέναι καὶ libri, corr. Emp. et Geelius. καὶ νὴ Δία — περιηγκωνίσθαι suspecta 25 κρατῆσαι B καὶ περὶ δουλείαν (om. — ἔχηται — αἰχμαλωσίαν καὶ) T 27 ἀπάτην pro ἀπαγωγὴν libri, corr. Emp. 29 ἀφ᾿ pro ἐφ᾿ UT ἑκάστῳ libri, corr. Emp. (in M ω in ras.)

τῶν καθ᾽ ἕνα εἰσὶν οὐ μεγάλης οὐδὲ φοβερᾶς προσηγορίας τυγχάνουσιν· ὅταν δὲ κοινὸν γένηται τὸ πρᾶγμα, τότε λοιμὸς καλεῖται. καθόλου γὰρ πάντα ἁμαρτήματα εὕροι τις ἂν πανταχοῦ, καὶ οἰνόφλυγες καὶ πόρνοι καὶ γυναιμανεῖς ἐν πάσαις εἰσὶ ταῖς πόλεσιν· ἀλλ᾽ οὐδὲν τοῦτο χαλεπὸν οὐδὲ ὑπερβάλλον· ὅταν δὲ ἐπικρατῇ τὸ πάθος καὶ βλέπηται κοινόν, τότε ἐπίσημον καὶ μέγα καὶ δημοσίᾳ
92 γίγνεται. ποία γὰρ πόλις ἐστὶ τῶν μὴ σφόδρα ἐρήμων καὶ μικρῶν, ἐν ᾗ μὴ καθ᾽ ἡμέραν τις πυρέττει πάντως· ἀλλὰ Καυνίους μόνον παρείληφε [κἀκείνων ἐστὶ] τὸ ὄνειδος, ὅτι πάντες αὐτὸ πάσχουσιν· ὥσπερ καὶ ἀπὸ τῶν βελτιόνων τινὲς ἐθαυμάσθησαν καὶ δόξαν ἔσχον. πόσους γὰρ οἴεσθε Ἀθηναίων ἢ Μεγαρέων ἢ Κορινθίων τὰ σώματα ἀσκεῖν καὶ ζῆν φιλοπόνως [πολλοὺς δῆλον ὅτι] καὶ ταῦθ᾽ ὅτ᾽ ἀναγκαῖον ἦν αὐτοῖς ἄνδρας ἀγαθοὺς ὑπὲρ τῶν
93 πατρίδων γίγνεσθαι; τί οὖν μόνοι Λακεδαιμόνιοι τοῦτ᾽ ἔσχον τὸ ὄνομα καὶ τῆς δόξης ἀπολαύουσιν ἔτι καὶ νῦν; ὅτι κοινῇ ἐκτήσαντο τὴν φιλοτιμίαν. τοὺς δὲ Ἀθηναίους τὰ περὶ τοὺς λόγους μᾶλλον ἐπιτηδεύοντας καὶ ποίησιν καὶ χοροὺς ἐπὶ τούτοις αὐτοὺς ἐποίησε θαυμάζεσθαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. σκοπεῖτε δὲ μὴ ὑμεῖς οὐχ ὁμοίας μεταλάβητε δόξης τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις, ἀλλὰ μᾶλλον ἑτέροις τισίν· οὐ βούλομαι γὰρ ὀνομάσαι. ὅπερ γὰρ ἤδη πολλάκις εἶπον, αἰσχίω τὰ αἰσχρὰ καὶ καταγέλαστα μᾶλλον,
94 ὅταν ᾖ περὶ τὰς πόλεις. ὥσπερ ἐν ταῖς κωμῳδίαις καὶ διασκευαῖς Καρίωνα μὲν εἰσάγοντες μεθύοντα καὶ Δᾶον οὐ σφόδρα κινοῦσι γέλωτα, τὸν δὲ Ἡρακλέα τοιοῦτον ὁρῶσι γελοῖον δοκεῖ, παραφερόμενον, καὶ καθάπερ εἰώθασιν, ἐν κροκωτῷ, παραπλησίως καὶ δῆμος οὕτως μέγας μινυρίζων διὰ βίου καὶ πάλιν ἡνιοχῶν χωρὶς ἵππων αἰσχρὸν γίγνεται καὶ καταγέλαστον. αὐτὸ γὰρ τοῦτο Εὐριπίδης τὸν Ἡρακλέα φησὶ παθεῖν μαινόμενον·

---

3 εἴποι pro εὕροι libri, corr. Geelius   τις ἂν καὶ γὰρ πανταχοῦ UBT   scribendum καὶ ⟨γὰρ⟩ οἰνόφλυγες.   5 ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῦτο libri, corr. Emp.   6 conieci: καὶ δημόσιον ⟨ὄνειδος⟩ γίγνεται; καὶ δημοσίᾳ delet Wil.   7 γίνεται B   8 πυρέττοι T   9 scribendum: περιείληφε   κἀκείνων ἐστὶ seclusi   11 οἴεσθαι M   12 πολλοὺς δῆλον ὅτι seclusi   13 ὅτ᾽ ἂν ἀναγκαῖον U   ἄνδρεσ ἀγαθὰ T   14 μόνον libri, corr. Reiske   15 ὅτι καὶ ὧν ἐκτ. libri, corr. Casaub.   16 τοῖσ δὲ Ἀθηναίοισ M   17 ἐπιτηδεύοντα M   ἐπὶ τοῦτο T   pro αὐτοὺς ἐποίησε scribendum αὖ συνέπεσε; αὖ τοῦτ᾽ ἐποίησε Emperius   20 scribendum: πλὴν ὅπερ ἤδη   22 scribendum: ὥσπερ ⟨γὰρ⟩   25 ἐν κροτῶ M   καὶ om. M   26 μέγα libri, corr. Selden.   μιν ὁρίζων T

ἐκ τοῦδε βαίνων ἅρματ' οὐκ ἔχων ἔχειν
ἔφασκε, δίφρου δ' εἰσέβαινεν ἄντυγας,
κἄθεινε κέντρον δῆθεν ὡς ἔχων χερί.

μὴ οὖν καὶ ὑμεῖς κατὰ ζῆλον τὸν ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ· καὶ γὰρ αὐτὸς 95
ἔλεγε Διὸς υἱὸς εἶναι. μᾶλλον δ' ἴσως οὐχ Ἡρακλεῖ προσέοικεν
ὑμῶν ὁ δῆμος, ἀλλὰ Κενταύρῳ τινὶ ἢ Κύκλωπι πεπωκότι καὶ
ἐρῶντι, τὸ μὲν σῶμα ἰσχυρῷ καὶ μεγάλῳ, τὴν δὲ διάνοιαν ἀμαθεῖ.
πρὸς τοῦ Διὸς οὐχ ὁρᾶτε ὅσην ὁ αὐτοκράτωρ ὑμῶν πεποίηται
τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν; οὐκοῦν χρὴ καὶ ὑμᾶς ἀντιφιλοτιμεῖσθαι
καὶ τὴν πατρίδα κρείττω ποιεῖν, μὰ Δί' οὐ κρήναις οὐδὲ προπυ-
λαίοις· ⟨εἰς⟩ ταῦτα μὲν γὰρ οὐ δύνασθε ὑμεῖς ἀναλίσκειν οὐδ' ἂν
(M) ὑπερβάλοισθέ ποτε οἶμαι τὴν ἐκείνου μεγαλοψυχίαν· ἀλλ' εὐταξίᾳ,
κόσμῳ, τῷ δεικνύειν ὑμᾶς αὐτοὺς σώφρονας καὶ βεβαίους. οὕτως
γὰρ ἂν οὔτ' ἐπὶ τοῖς γεγονόσι μετανοήσειε καὶ πλείονα ὑμᾶς ἀγαθὰ
ἐργάσεται. καὶ ἴσως ἂν αὐτῷ καὶ τῆς ἐνθάδε ἀφίξεως παράσχοιτε
πόθον. οὐ γὰρ οὕτως τὸ κάλλος τῶν οἰκοδομημάτων προσάγειν 96
αὐτὸν δύναται· πάντα γὰρ κρείττω καὶ πολυτελέστερα ἔχει τῶν
ὅπου δήποτε· ἀλλ' ὅταν ἀκούσῃ τοὺς ὑποδεξομένους αὐτὸν εὐνοίας
καὶ πίστεως ἀξίους καὶ τῶν πεμπομένων ἕκαστος καὶ διοικούντων
ὑμᾶς προτιμήσῃ. μὴ γὰρ οἴεσθε ὑμᾶς μὲν πυνθάνεσθαι περὶ τῶν
καταπλεόντων, ὁποῖοί τινες τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ τοιαύτην ἔχειν
γνώμην εὐθὺς πρὸς αὐτούς, οἵας ἂν μετάσχητε τῆς φήμης, ἐκεί-
νους δὲ περὶ ὑμῶν μὴ πολυπραγμονεῖν, ὁποῖος ὁ τῶν Ἀλεξανδρέων
δῆμος. οὐκοῦν ἂν ἀκούσωσιν ὅτι φρόνιμος, ἀλλ' οὐχ οἷα τὰ νῦν
λεγόμενα, ὡς ἐπτοημένος, ὡς εὐχερής, τὰ μικρὰ θαυμάζων, ἥττων
τοῦ τυχόντος [πραγμάτων], ἐραστὴς ἡνιόχων καὶ κιθαρῳδῶν, οὐκ
ἄδηλον ὅπως ἕξουσιν. Θεόφιλόν φασι παρ' ὑμῖν γενόμενον 97
ἄνδρα σοφὸν σιωπᾶν πρὸς ὑμᾶς καὶ μηδὲν ἐθέλειν διαλέγεσθαι.
καίτοι τίνα γνώμην νομίζετε αὐτὸν ἔχειν; πότερον ὡς σοφοὺς ὑμᾶς
καὶ μὴ δεομένους θεραπείας; ἢ μᾶλλον ὡς ἀνιάτων ἀπεγνωκέναι;

---

1 αὐτοῦ δὲ libri, ἐκ τοῦδε Eur. Herc. 947 ἅρματα MUT 2 ἔφασκεν U δὲ MUT 3 καὶ ἔτεινε libri, κἄθεινε Eur. 4 ὑμᾶσ libri, corr. Casaub. 6 πεπτωκότι libri, corr. Reiske ex interpr. 7 ἀμαθῆ T 11 εἰσ add. Casaub. δύνασθαι M 12 ὑπερβάλλοισθε UBT 13 αὐτοὺσ om. UT 14 γεγονόσει T μετανοήσει libri, corr. Pflugk 16 οὕτω M 17 γὰρ om. M. 18 ὁποιδήποτε libri, corr. Dind. ὑποδεχομένουσ T 20 προτιμήσει libri, corr. Emp. 22 ἧσ ἂν TB οἷσ ἂν UM, corr. Emp. μετάσχοιτε T 23 ὁ om. M 24 οὐχ ante ὅτι φρόνιμος transponendum est 25 ἢ τῶν τοῦ libri, corr. Reiske 26 πραγμάτων delendum, additum propter ἢ τῶν καὶ om. B 29 νομήζετε U πρότερον M

παραπλήσιον γάρ, ὥσπερ εἴ τις τῶν ἐμπόρων πολλὰ καὶ τίμια ἔχων καταπλεύσειεν εἰς πόλιν, ἔπειθ᾽ ὑπ᾽ ἀνέμων τινῶν ἢ τύχης ἄλλης κρατούμενος καὶ διατρίβων ἐκεῖ χρόνον συχνὸν μήτε προθείη τῶν ὠνίων μηδὲν μήτε δείξειε μηδέποτε· δῆλον γὰρ ὡς ἐσχάτην τινὰ αὐτῶν πενίαν κατεγνωκὼς ἢ ἀπειρίαν οὐκ ἂν θέλοι μάτην ἐνοχλεῖσθαι, σαφῶς εἰδὼς ὅτι οὔτ᾽ ἂν ὠνήσαιτο τῶν ἀνθρώπων
98 *τούτων οὐθεὶς οὔτ᾽ ἂν ἴσως προσέλθοι. καὶ Θεόφιλος τοίνυν πολλὰ ἔχων καὶ μεγάλα ἔνδον ὤνια παρ᾽ αὐτῷ ταῦτα, συνειδὼς ὑμῖν τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν, οὐ χρημάτων, ἀλλὰ νοῦ καὶ συνέσεως. τοιγαροῦν τέθνηκε κατασιωπήσας ὑμῶν τὴν πόλιν, [τοῦτ᾽ ἔστι καταδικάσας αὐτήν,] καὶ ὑμεῖς τοῦ δεῖνος μὲν πολλάκις ἀκηκόατε καὶ διαμέμνησθε τῶν σκωμμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν τοῦ δεῖνος ᾀσμάτων, Θεοφίλου δὲ οὐκ οἶδα εἴ ποτε ἠκούσατε· ὥσπερ ἔφη τις τοὺς ἐν τῇ Ἀττικῇ κανθάρους, τοῦ καθαρωτάτου μέλιτος ὄντος, τοῦ μὲν μηδέποτε γεύσασθαι, μηδ᾽ ἂν ἐκχέηται, τῆς δὲ ἑτέρας τροφῆς.*
99 *ἀλλ᾽ ἐστὲ ἱλαροὶ καὶ σκῶψαι πάντων δεινότατοι. οὐ δήμου τὸ ἐπιτήδευμα· πόθεν; οὐδὲ πόλεως, ἀλλὰ Θερσίτου τινός· αὐτὸν γοῦν ἐκεῖνον εἴρηκεν Ὅμηρος ἐν τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν ἀφικέσθαι γελωτοποιόν·*

ἀλλ᾽ ὅτι οἱ εἴσαιτο γελοίιον Ἀργείοισιν
ἔμμεναι.

ἀλλ᾽ οὐ τὸ γελοῖον ἀγαθόν ἐστιν οὐδὲ τίμιον, ἀλλὰ τὸ χαίρειν· ἀπορίᾳ δὲ καὶ ἀγνοίᾳ χαρᾶς ἄνθρωποι διώκουσι γέλωτα. τὴν γοῦν βοτάνην ἀκηκόατε τὴν σαρδόνιον καλουμένην, ἣ γέλωτα μὲν ποιεῖ,
100 *χαλεπὸν δὲ τοῦτον καὶ ἐπ᾽ ὀλέθρῳ. μὴ οὖν σφόδρα οὕτως περιέχεσθε τούτου, μηδὲ ἀμούσους καὶ φορτικὰς καὶ ἀμαθεῖς ποιεῖτε τὰς Χάριτας, ἀλλὰ μᾶλλον Εὐριπίδην μιμεῖσθε οὕτω λέγοντα·*

μὴ παυσαίμην τὰς Χάριτας
Μούσαις ἀναμιγνύς, ἀδίσταν συζυγίαν·

---

2 *ἐχόντων* M   5 *ἀπορίαν* Tv   7 *προέλθοι* libri, corr. Hemsterhuis   *τοίνυν* om. M m. pr.   8 *ὤνεια* UBM   excidit verbum aliquod; pro *ταῦτα* scribendum: *πάντα ἀπέκρυπτε*   9 *ἀπειρίαν* B   *συστάσεωσ* UT   10 *ταῦτ᾽ ἔστι — αὐτήν* del. Reiske   12 *σκωμάτων* T   14 malim *παρόντος*   15 malim *γεύεσθαι*   *ἐκχέητε* M   16 *ὃ οὐ* UBT   18 *οὖν* B   scribendum *μόνον γοῦν*   19 *γελοτοποιόν* M post hoc verbum adde: ⟨*οὐ κατὰ κόσμον λέγοντα*⟩ cf. Il. II 215   20 *ἄλλο τι οἴεσθαι τὸ* M   *εἴσε τὸ* T *εἴσετο* UB   22 *ἀλλ᾽* om. M m. pr.   23 *καὶ χαρᾷ* libri, corr. Pflugk   *διοικοῦσι* libri, corr. Reiske   24 *σαρδάνιον* U *σαρδάνιαν* [ον] M   25 *οὔτω* B   27 *εὐρειπίδην* M   *μιμεῖσθαι* M   *οὔτωσ* U   28 Eur. Herc. 675. *οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας Μούσαις συγκαταμιγνὺς* etc.

ἵνα μὴ τὸ Μουσεῖον ὑμῖν ἄλλως εἶναι δοκῇ τόπος ἐν τῇ πόλει, καθάπερ οἶμαι καὶ ἄλλοι τόποι μάτην προσαγορεύονται, τὸ πρᾶγμα μὴ ἔχοντες μετὰ τοῦ ὀνόματος.

ἀλλὰ γὰρ δέδοικα μὴ κἀμοὶ συμβέβηκεν ὅ φασιν Αἰγυπτίων 101
τινὶ τῶν σφόδρα ἀρχαίων μουσικῷ. ἐκείνῳ γὰρ τὸ δαιμόνιόν ποτε προειπεῖν καθ᾽ ὕπνον ὡς εἰς ὄνου ὦτα ᾄσεται. καὶ δὴ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὐ προσεῖχεν οὐδὲ ἐφρόντιζε τοῦ ὀνείρατος, ὡς οὐδενὸς ὄντος. ἐπεὶ δὲ ὁ τύραννος τῶν Σύρων ἧκεν εἰς Μέμφιν, ἐκπληττομένων αὐτὸν τῶν Αἰγυπτίων ἐκάλεσεν. ἐπεδείκνυτο οὖν πάσῃ προθυμίᾳ καὶ τἀκριβέστερα τῆς τέχνης· ὁ δέ, οὐ γὰρ ἦν οἱ σύνεσις μουσικῆς, ἐκέλευε παύσασθαι αὐτὸν ἀτιμάσας. ὁ δὲ ἀνα-
M) μνησθεὶς ἐκείνου τοῦ ὀνείρατος, Τοῦτ᾽ ἦν ἄρα, ἔφη, τὸ εἰς ὄνου ὦτα ᾄδειν. ὁ δὲ τύραννος ἀκούσας τῶν ἑρμηνέων οἷα ἔλεγεν ἔδει καὶ ἐμαστίγου τὸν ἄνδρα, καὶ τοῦτο πολέμου λέγουσιν αἴτιον γενέσθαι.

---

(16) ΤΑΡΣΙΚΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ἐγὼ θαυμάζω τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ ὑμέτερον καὶ τί προσδοκῶντες ἢ 1
βουλόμενοι τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους διαλέγεσθαι ὑμῖν ζητεῖτε, πότερον εὐφώνους οἴεσθε εἶναι καὶ φθέγγεσθαι ἥδιον τῶν ἄλλων, ἔπειτα ὥσπερ ὀρνέων ποθεῖτε ἀκούειν μελῳδούντων ὑμῖν ἢ δύναμιν ἄλλην ἔχειν ἔν τε ὀνόμασι καὶ διανοήμασι δριμυτέρας τινὸς πειθοῦς καὶ τῷ ὄντι δεινῆς, ἣν καλεῖτε ῥητορικήν, ἔν τε ἀγοραῖς καὶ περὶ τὸ βῆμα δυναστεύουσαν, ἤ τινα ἔπαινον καθ᾽ αὑτῶν ἀκούσεσθαι οἰόμενοι καὶ δημόσιον ὕμνον τῆς πόλεως, περί τε Περσέως καὶ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τῆς τριαίνης καὶ περὶ χρησμῶν

---

1 *μούσιον* M *ἄλλοσ* U 3 *τὸ* pro *μετὰ* M 4 *ἀλλα γὰρ δέδοικα* om. M 5 *μουσικῶν* UT *ποτε τὸ δαιμόνιον* (hoc ord.) T *τότε* M 6 *τὸν μέλλοντα χρόνον* libri, corr. Reiske 7 *⟨περὶ⟩ οὐδενὸς* conieci; *οὐδὲν ὄντος* Cobetus 8 *δύο* pro *δὲ ὁ* M *ὁ* om. T 9 *αὐτῶν τῶν* UBT 10 *ἡ* pro *οἱ* UBT 11 *ἀτιμώσασ* M 12 *τουτὶ ἄρα* (om. *ἦν*) UBT 14 *καὶ τοῦ πολέμου* libri, corr. Reiske 16 *ποτὲ* B *ἡμέτερον* T *τὸ ὑμέτερον* nimis breviter dictum 18 *οἴεσθαι* M 20 malim *ἄλλως* 21 *ῥιτορικὴν* M 22 *κῆμα* M *ἢ τινα* U *ἔπαινον ὑπ᾽ αὐτὸν* T *ἔπαινον ⟨ἢ⟩κεθ᾽ αὐτῶν* Wil. 24 *τοῦ Ἀπόλλωνος τῆς τριαίνης* defendit Emperius; *τῆς τε τριαίνης* Valesius *καὶ τῆς τριαίνης* Reiske, *Ποσειδῶνος* pro *Ἀπόλλωνος* malebat Casaub.

τῶν γενομένων, καὶ ὡς ἐστε Ἕλληνες καὶ Ἀργεῖοι καὶ ἔτι βελτίους,
2 καὶ ἀρχηγοὺς ἔχετε ἥρωας καὶ ἡμιθέους, μᾶλλον δὲ Τιτᾶνας· ἔτι δὲ οἶμαι περί τε τῆς χώρας καὶ τῶν ὀρῶν τῶν κατ' αὐτὴν καὶ τοῦδε τοῦ Κύδνου, ὡς δεξιώτατος ἁπάντων ποταμῶν καὶ κάλλιστος, οἵ τε ἀπ' αὐτοῦ πίνοντες ἀφνειοὶ καὶ μακάριοι καθ' Ὅμηρον. ταῦτα γάρ ἐστι μὲν ἀληθῆ, καὶ συνεχῶς αὐτὰ ἀκούετε τῶν τε ποιητῶν ἐν μέτροις καὶ ἄλλων ἀνδρῶν αὐτὸ τοῦτο ἔργον πεποιημένων ἐγκωμιάζειν, δεῖται δὲ μεγάλης τινὸς παρασκευῆς καὶ δυνά-
3 μεως. τί οὖν ἡμᾶς ἐλπίζετε ἐρεῖν; ἢ τί μάλιστα ἀκοῦσαι σπεύδετε παρὰ ἀνδρῶν οὐκ εὐτραπέλων οὐδὲ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν εἰδότων οὐδὲ αἱμύλων οὐδὲ ὑπὸ τρυφῆς ἰόντων ἐπὶ τοὺς λόγους; ὅτι μὲν ([illegible]) γὰρ οὐ χρήματα ἐλπίζοντες παρ' ἡμῶν οὐδὲ ἄλλο τι δῶρον καὶ πάνυ ἐπίσταμαι. φέρε οὖν ἔγωγε εἴπω τὴν ἐμαυτοῦ ὑπόνοιαν.
4 δοκεῖτέ μοι πολλάκις ἀκηκοέναι θείων ἀνθρώπων, οἳ πάντα εἰδέναι φασὶ καὶ περὶ πάντων ἐρεῖν ᾗ διατέτακται καὶ τίνα ἔχει φύσιν, περί τε ἀνθρώπων καὶ δαιμόνων καὶ [περὶ] θεῶν, ἔτι δὲ γῆς καὶ οὐρανοῦ καὶ θαλάττης, καὶ περὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, καὶ περὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ περὶ φθορᾶς καὶ γενέσεως καὶ μυρίων ἄλλων. ἔπειτ' οἶμαι προσελθόντες ὑμῶν πυνθάνονται τί βούλεσθε αὐτοὺς εἰπεῖν καὶ περὶ τίνος, κατὰ τὸν Πίνδαρον,

Ἰσμηνὸν ἢ χρυσηλάκατον Μελίαν ἢ Κάδμον·

ὅ, τι δ' ἂν ἀξιώσητε ὑμεῖς, ἔνθεν ἑλὼν ἄθρουν καὶ πολὺν ἀφήσει τὸν λόγον, ὥσπερ τι ῥεῦμα ἄφθονον ἐν αὐτῷ κατακεκλειμένον.
5 ἔπειθ' ὑμεῖς ἀκούοντες τὸ μὲν ἐξετάζειν καθ' ἕκαστον ἢ ἀπιστεῖν ἀνδρὶ σοφῷ φαῦλον ἡγεῖσθε καὶ ἄκαιρον, ἄλλως δὲ τῇ ῥώμῃ καὶ τῇ ταχυτῆτι τῶν λόγων ἐπαίρεσθε καὶ πάνυ χαίρετε ἀπνευστὶ ξυνείροντος τοσοῦτον ὄχλον ῥημάτων, καὶ πεπόνθατε ὅμοιον τοῖς ὁρῶσι τοὺς ἵππους τοὺς ἀπὸ ῥυτῆρος θέοντας· οὐδὲν ὠφελού-

---

2 ἔχεται U εὔχετε B 4 ὅσ pro ὡσ UT 7 ἐν om. UBT 9 ὑμᾶσ U 12 παρὰ M ὑμῶν UBM malim ἐλπίζετε vel ἐλπ. παρ' ἡμῶν ⟨πάρεστε⟩ 15 ἢ pro ᾗ UB 16 δαιμόνων Schwartz Wil., δαιμονίων libri; περὶ seclusi 18 περιφορᾶσ M 19 γεννέσεωσ T 20 βούλεσθαι M εἶπεῖν (sic!) U 22 χρυσήλακτον M cf. Pind. frg. 6 Bergk. 23 ἐλθὼν libri, corr. Reiske ἀθροῦν UB immo ἀφίησι cf. Od. VIII 500 24 κατακεκλιμένον M κατακεκλεισμένον T 25 ἐπιθυμεῖσ M 26 ἡγεῖσθαι M ἄκοιρον U ἄκυρον T τῇ ῥύμῃ Jacobs 27 ἐπαίρεσθαι M ἀπνευστεὶ M 28 ξυνείροντεσ libri, corr. Casaub. 29 ante οὐδὲν interpungendum esse vidit Schwartz, idem δὲ p. 299, 1 delevit

μενοι θαυμάζετε [δὲ] ὅμως καὶ μακάριόν φατε κτῆμα. ⟨καίτοι⟩ καὶ
τοῖς ἵπποις ἰδεῖν ἔστιν οὐ τοὺς δεσπότας χρωμένους πολλάκις, ἀλλὰ
φαῦλον ἀνδράποδον. ἡ μὲν οὖν τοιάδε ἀκρόασις θεωρία τις οὖσα 6
καὶ πομπὴ παραπλήσιον ἔχει τι ταῖς ἐπιδείξεσι τῶν καλουμένων
ἰατρῶν, οἳ προκαθίζοντες ἐν τῷ μέσῳ ξυμβολὰς ἄρθρων καὶ ὀστέων
συνθέσεις καὶ παραθέσεις καὶ τοιαῦθ' ἕτερα ἐπεξίασι, πόρους
καὶ πνεύματα καὶ διηθήσεις. οἱ δὲ πολλοὶ κεχήνασι καὶ κεκήλην-
ται τῶν παιδίων μᾶλλον. ὁ δ' ἀληθὴς ἰατρὸς οὐκ ἔστι τοιοῦτος
οὐδὲ οὕτως διαλέγεται τοῖς ὄντως δεομένοις· πόθεν; ἀλλὰ προσ-
έταξε τί δεῖ ποιεῖν, καὶ φαγεῖν βουλόμενον ἢ πιεῖν ἐκώλυσε, καὶ
(6 M) λαβὼν ἔτεμεν ἀφεστηκός τι τοῦ σώματος. ὥσπερ οὖν εἰ συνελ- 7
θόντες οἱ κάμνοντες εἶτ' ἐπὶ τὸν ἰατρὸν ἐπεκώμαζον καὶ κωθωνί-
ζεσθαι ἠξίουν, οὐκ ἂν αὐτοῖς κατ' ἐλπίδα τὸ πρᾶγμα ἀπήντησεν,
ἀλλ' ἴσως ἠγανάκτουν πρὸς τὴν ὑποδοχήν, ταὐτό μοι πεπονθέναι
δοκοῦσιν οἱ πολλοὶ ξυνιόντες ἐπὶ τὸν τοιοῦτον καὶ λέγειν κελεύον-
τες, ἄγευστοι δῆλον ὅτι τῶν τῆς ἀληθείας ὄντες λόγων, ἔπειθ'
ἡδύ τι καὶ προσηνὲς ἀκούσεσθαι προσδοκῶντες. [φέρε δὴ πρὸς
τῶν θεῶν, ἆρα ἀνέξεσθε, εἰ μὴ πάνυ τις τῇ παρρησίᾳ χρῷτο μηδὲ
ἐπὶ πάντα ἔρχοιτο τὰ προσόντα ὑμῖν, ἀλλ' ἓν εἴποι τι μόνον ἢ
δεύτερον; σκοπεῖτε δὴ μὴ ταὐτὸ πάσχητε Ἰλιεῦσιν ἐκείνοις, οἳ 8
τραγῳδόν τινα ἐπιδημήσαντα ἠνώχλουν, ἐπιδείξασθαι κελεύοντες·
ὁ δὲ ἐὰν αὐτοὺς ἠξίου καὶ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. ὅσῳ γὰρ ἄν, ἔφη,
κρεῖττον ἀγωνίσωμαι, τοσούτῳ φανήσεσθε ὑμεῖς ἀτυχέστεροι. τὸν
οὖν φιλόσοφον κρεῖττόν ἐστι τοῖς πολλοῖς σιωπῶντα ἐᾶν.]
σκοπεῖτε δὲ τὸ πρᾶγμα οἷόν ἐστιν. Ἀθηναῖοι γὰρ εἰωθότες ἀκούειν 9
κακῶς, καὶ νὴ Δία ἐπ' αὐτὸ τοῦτο συνιόντες εἰς τὸ θέατρον ὡς
λοιδορηθησόμενοι, καὶ προτεθεικότες ἀγῶνα καὶ νίκην τοῖς ἄμει-
νον αὐτὸ πράττουσιν, οὐκ αὐτοὶ τοῦτο εὑρόντες, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ
συμβουλεύσαντος, Ἀριστοφάνους μὲν ἤκουον καὶ Κρατίνου καὶ

---

1 μακάριον φατὲ UT   καίτοι addidit Wil.   καὶ τοῖσ libri, καίτοι τοῖς Reiske.   4 scribendum τῶν καλουμένων ἰατροσοφιστῶν vel λογιάτρων   6 σύνθεσισ M   malim συνδέσεις καὶ παραρθρήσεις   πώρουσ T   7 διηθίσεισ UB διηθήσεις vix sanum; an διαθέσεις?   κέκλην-ται M   9 οὕτω B   τοῖσ οὕτω B   προσέταξεν et mox ἐκώλυσεν UM   11 ἔστεμεν M (mrg. vulg.)   12 ἀπεκώμαζον B   13 pro ἀπήντησεν exspecto ἀπέβαινεν; imperfectum certe flagitatur   14 τοῦτό μοι libri, corr. Emp. dubit.   17 φέρε δὴ — σιωπῶντα ἐᾶν cf. p. 301, 26 sq. quorum haec alteram recensionem puto   18 τῶν θείων M (mrg. vulg.) ἢν μὴ libri, corr. Emp.   τῇ om. UT   19 ἕνί ποι M   20 πάσχοιτε libri, corr. Emp.   23 φανίσεσθαι M   24 γοῦν B   26 ἐπ' αὐτῷ (pro εἰσ τὸ θέατρον) UT   27 προτεθικότεσ M   29 κρατεῖνου M

*Πλάτωνος, καὶ τούτους οὐδὲν κακὸν ἐποίησαν. ἐπεὶ δὲ Σωκράτης
ἄνευ σκηνῆς καὶ ἰκρίων ἐποίει τὸ τοῦ θεοῦ πρόσταγμα, οὐ κορδα-
10 κίζων οὐδὲ τερετίζων, οὐχ ὑπέμειναν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ὑφορώμενοι
καὶ δεδιότες τὸν δῆμον ὡς δεσπότην ἐθώπευον, ἠρέμα δάκνοντες
καὶ μετὰ γέλωτος, ὥσπερ αἱ τίτθαι τοῖς παιδίοις, ὅταν δέῃ τι
τῶν ἀηδεστέρων πιεῖν αὐτά, προσφέρουσι μέλιτι χρίσασαι τὴν κύ-
λικα. τοιγαροῦν ἔβλαπτον οὐχ ἧττον ἤπερ ὠφέλουν, ἀγερωχίας
καὶ σκωμμάτων καὶ βωμολοχίας ἀναπιμπλάντες τὴν πόλιν. ὁ δὲ
11 φιλόσοφος ἤλεγχε καὶ ἐνουθέτει. καὶ μὴν ὅσῳ τὸ λοιδορεῖν
[καὶ] τὴν ἀβελτερίαν τὴν ἑκάστου καὶ τὴν πονηρίαν φανερὰν ποιεῖν
κρεῖττόν ἐστι τοῦ χαρίζεσθαι διὰ τῶν λόγων καὶ τοῖς ἐγκωμίοις* (397 R)
*θρύπτειν τοὺς ἀκούοντας, οὐχ ἥκιστα ἐκεῖθεν εἴσεσθε. δύο γὰρ
ποιητῶν γεγονότων ἐξ ἅπαντος τοῦ αἰῶνος, οἷς οὐδένα τῶν ἄλλων
ξυμβάλλειν ἄξιον, Ὁμήρου τε καὶ Ἀρχιλόχου, τούτων Ὅμηρος μὲν
σχεδὸν πάντα ἐνεκωμίασε, καὶ θηρία καὶ φυτὰ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν
καὶ ὅπλα καὶ ἵππους, καὶ οὐδὲν ἔσθ᾽ ὅτου μνησθεὶς χωρὶς ἐπαί-
νου τε καὶ τιμῆς, ὡς ἂν εἴποι τις, παρῆλθεν. ὃν γοῦν μόνον ἐξ
ἁπάντων ἐβλασφήμησε Θερσίτην, καὶ τοῦτον λιγὺν εἶναί φησιν
12 ἀγορητήν. Ἀρχίλοχος δὲ ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ἧκε, τὸ ψέγειν, ὁρῶν
οἶμαι τούτου μᾶλλον δεομένους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πρῶτον
αὑτὸν ψέγει. τοιγαροῦν μόνος καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν καὶ πρὶν ἢ
γενέσθαι τῆς μεγίστης ἔτυχε μαρτυρίας παρὰ τοῦ δαιμονίου. τὸν
μέν γε ἀποκτείναντα αὐτὸν ὁ Ἀπόλλων ἐξελαύνων ἐκ τοῦ νεὼ
Μουσῶν [αὐτὸν] ἀνεῖπε θεράποντα ἀνῃρηκέναι. καὶ τὸ δεύτερον,
ὡς ἀπελογεῖτο ἐν πολέμῳ λέγων ἀποκτεῖναι, πάλιν Μουσῶν θε-
ράποντα ἔφη τὸν Ἀρχίλοχον. τῷ πατρὶ δὲ αὐτοῦ χρωμένῳ πρὸ
13 τῆς γενέσεως ἀθάνατόν οἱ παῖδα γενήσεσθαι προεῖπεν. ὥσθ᾽ ὁ
λοιδορεῖν ἱκανὸς καὶ καθάπτεσθαι καὶ φανερὰ τῷ λόγῳ ποιεῖν τὰ
ἁμαρτήματα δῆλον ὅτι κρείττων ἐστὶ καὶ προκέκριται τῶν ἐπαι-
νούντων. εἰ δ᾽ ἄρα ὑμεῖς ἐπαινούμενοι μᾶλλον ἥδεσθε, ἐπ᾽
ἄλλους ὑμῖν ἰτέον. ὅταν οὖν πρῶτον αὐτόν τινα ἴδητε κολακεύοντα
ἐν ἅπασιν οἷς ποιεῖ καὶ χαριζόμενον ἐν τροφαῖς, ἐν ἐσθῆσι, καὶ*

---

1 *ἐπὶ δὲ Σωκράτουσ ὅσ* UBT 3 *τερίζων* T 6 *ποιεῖν* UM *αὗται* pro *αὐτὰ* libri, corr. Geelius *κοίλικα* M 8 *σκωμάτων* T 10 *καὶ* prius delevi *ἀβελτηρίαν* MT 12 *ἔσεσθε* BM 14 *ξυμβαλεῖν* UBT 15 *ἐνεγκωμίασεν* UT 17 *ἓν* pro *ὃν* UBT *ἐν* M, corr. Reiske *οὖν* B 19 *δ᾽* UT *ἤκετο ψέγειν* libri, corr. Selden. 20 *τοῦτο* M *δεομένου* UB 21 *ψέγειν* T 24 *αὐτὸν* seclusi 25 *ἀπολογεῖτο* M 28 *λοιδωρεῖν* M 29 *κρεῖττόν ἐστι* UB 30 *ἐπ᾽ ἄλλοισ* U 31 *οὖν* om. M 32 *ἐσθήσῃ* M

*περιιόντα ἀκόλαστον, τοῦτον οἴεσθε κολακεύσειν καὶ ὑμᾶς καὶ παρὰ
τούτου προσδοκᾶτε λόγον ἡδύν, ὃν ὑμεῖς ἔπαινον ὀνομάζετε, τρυ-
φῶντα δὴ παρὰ τρυφῶντος. ὅταν δὲ αὐχμηρόν τινα καὶ συνεσταλ-* 14
*μένον ἴδητε καὶ μόνον βαδίζοντα, πρῶτον αὐτὸν ἐξετάζοντα καὶ
λοιδοροῦντα, μὴ ζητεῖτε παρὰ τοῦ τοιούτου μηδεμίαν θωπείαν*
98 M) *μηδὲ ἀπάτην, μηδὲ τὸν δεξιὸν ἐκεῖνον καὶ προσηνῆ λόγον, ὃς δὴ
μάλιστα διατρίβει περὶ δήμους καὶ σατράπας καὶ τυράννους.*

οὗτοι τοιοίδ' εἰσὶν ὑποδρηστῆρες ἐκείνων,
ἀλλὰ νέοι, χλαίνας εὖ εἱμένοι ἠδὲ χιτῶνας,
αἰεὶ δὲ λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλὰ πρόσωπα.

*οἵδε μὲν γὰρ ὥσπερ ἐπίκωμοί τινες ἥκουσιν εἰς τὸν βίον αὐλού-
μενοι καὶ ᾀδόμενοι καὶ μεθύοντες εἰς ἑορτήν τινα καὶ πανήγυριν
ἀσώτων εἰσβεβληκέναι νομίζοντες. ἀλλ' ὅστις ἰδὼν ὅσα δεινὰ καὶ* 15
*δυσχερῆ καὶ ὅτι μεστὰ πάντα πολεμίων καὶ ἐχθρῶν, ὅπου τρυφὴ
καὶ ἀπάτη δυναστεύουσιν,*

αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών, οἰκῆι ἐοικώς,
ἀνδρῶν θρυπτομένων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν·

*ἐπ' οὐδενὶ κακῷ τῶν πέλας, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ κακῷ τῶν μνη-
στήρων ἧκε τοιοῦτος, ἀλλὰ τοὐναντίον ζητῶν ἂν ἄρα τι δύνηται
λαθὼν ἀγαθὸν ἐργάσασθαι· τί δὴ κινεῖτε τὸν τοιοῦτον ἢ τί προ-
καλεῖσθε δύσκολόν τινα καὶ ἄγριον ὑμῖν φανούμενον δημηγόρον;
οὐ γὰρ ὑμῶν παρεσκεύασται τὰ ὦτα δέξασθαι τραχεῖς τε καὶ στε-
ρεοὺς λόγους· ἀλλ' ὥσπερ ἀσθενεῖς ὁπλαὶ κτηνῶν τῶν ἐν μαλα-
κοῖς τε καὶ λείοις τραφέντων χωρίοις, ὁμοίως ὦτα τρυφερὰ ἐν
κολακείᾳ τραφέντα καὶ λόγοις ψευδέσι. τί οὖν προθυμεῖσθε* 16
*ἀκούειν ὧν οὐκ ἀνέξεσθε; ἀλλὰ μὴν τοιοῦτον πεπόνθατε οἷον
Αἴσωπος ἔφη τοὺς ὀφθαλμοὺς παθεῖν, ἐπειδὴ ἑαυτοὺς μὲν ἐνό-
μιζον πλείστου εἶναι ἀξίους, τὸ στόμα δὲ ἑώρων ἀπολαῦον τῶν
τε ἄλλων καὶ δὴ τοῦ μέλιτος ἡδίστου ὄντος. οὐκοῦν ἠγανάκτουν
τε καὶ ἐμέμφοντο τῷ ἀνθρώπῳ. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἐνῆκε τοῦ μέλι-*

---

3 *ἀχμηρὸν* M 4 *εἴδητε* M 5 *ζητεῖται* M 8 *οὗτοι τοιοῦτοί* UBM *οὗτοι τοιοῦτοι* T cf. Hom. Od. XV 330 9 *εὖ εἱμένοι* B *εὐήμενοι* M *εὐείμενοι* U 11 *ἥκουσιν — ᾀδόμενοι* om. UT 13 *ἄλλοσ δέ τισ* libri, corr. Emp. 16 *ἡμῖν* pro *μιν* M Hom. Od. IV 244 sq. 17 *ἀμφόμοισι* U 18 *ἀνδρῶν δυσμενέων* Hom. loco laud. 21 *τί δ' εἰ* U *τί δεῖ* B *προσκαλεῖσθε* T 26 *κολακίαι* U *τραφέντων* Cobetus 27 *ἀνέξασθε* M *ἠνέξασθε* B 28 *τούτουσ* (pro *ἑαυτοὺσ*) libri, corr. Casaub. 29 *ἀπολαύων* UT 31 *ἐνήκετο τοῦ* BM *ἐνίκετο τοῦ* U *ἐνείκετο τοῦ* T corr. Reiske *μέλιττοσ* B

τος, οἱ δὲ ἐδάκνοντό τε καὶ ἐδάκρυον καὶ δριμὺ καὶ ἀηδὲς αὐτὸ (399 R) *ἡγοῦντο. μὴ οὖν καὶ ὑμεῖς ἐπιζητεῖτε γεύσασθαι τῶν ἐκ φιλοσοφίας λόγων, ὥσπερ ὀφθαλμοὶ μέλιτος· ἔπειτα οἶμαι καὶ δακνόμενοι δυσχερανεῖτε καὶ φήσετε ἴσως οὐδαμῶς φιλοσοφίαν εἶναι τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ λοιδορίαν καὶ βλάβην.*

17 *ἡγεῖσθε μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες, εὐδαίμονας ἑαυτοὺς καὶ μακαρίους, ἐπειδὴ πόλιν τε μεγάλην οἰκεῖτε καὶ χώραν ἀγαθὴν νέμεσθε καὶ πλεῖστα δὴ καὶ ἀφθονώτατα παρ' αὐτοῖς ὁρᾶτε τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ποταμὸς ὑμῖν οὗτος διὰ μέσης διαρρεῖ τῆς πόλεως, πρὸς τούτοις δὲ μητρόπολις ἡ Ταρσὸς τῶν κατὰ Κιλικίαν. ὁ δὲ Ἀρχίλοχος, ὅν φημι τῷ Ἀπόλλωνι ἀρέσαι, περὶ στρατηγοῦ λέγων οὕτω φησίν·*

οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον·

ἀλλά μοι, φησίν, εἴη ῥαιβός, ἀσφαλῶς βεβηκὼς καὶ ἐπὶ κνήμαισιν
18 *δασύς. μὴ οὖν αὐτὸν οἴεσθε στρατηγὸν μὲν μὴ ἀγαπᾶν οἷον εἴρηκε, μηδ' ἐν σώματος μεγέθει καὶ κόμῃ τίθεσθαι τὸ τοῦ στρατηγοῦ ὄφελος, πόλιν δ' ἂν ἐπαινέσαι ποτὲ εἰς ταῦτα ὁρῶντα, ποταμοὺς καὶ βαλανεῖα καὶ κρήνας καὶ στοὰς καὶ πλῆθος οἰκιῶν καὶ μέγεθος· κόμῃ γὰρ ἀτεχνῶς καὶ βοστρύχοις ταῦτα ἔοικεν· ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ μᾶλλον ἂν τούτων προκρῖναι σμικράν τε καὶ ὀλίγην*
19 *σωφρόνως οἰκουμένην κἂν ἐπὶ πέτρας. ἀλλὰ Ἀρχίλοχος μὲν οὕτως εἶπεν, Ὅμηρος δὲ πῶς; οὐχ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς νησιώτης ἦν οὐδὲ τῶν συμμέτρων νήσων· πόθεν; οὐδὲ τῶν ἐγκάρπων, ἀλλ' ἣν μόνον ἐπαινέσαι θέλων αἰγίβοτον εἴρηκεν. ἀλλ' ὅμως φησὶ τῇ τούτου βουλῇ τε καὶ γνώμῃ καὶ τὴν Τροίαν αἱρεθῆναι, τηλικαύτην πόλιν καὶ τοσούτων ἄρχουσαν,*

ὅσσον Λέσβος ἄνω μακάρων ἕδος ἐντὸς ἐέργει
καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων· (400 R)

20 *ἣν πάντας φησὶ μυθεῖσθαι πολύχρυσον, πολύχαλκον. μή τι οὖν ὤνησεν αὐτοὺς ἢ τοῦ πλούτου τὸ μέγεθος ἢ τῶν ὑπηκόων ἢ τῶν*

---

1 *ἐδάκνοντο* (*δάκνοντο* M) *τότε* libri, corr. Selden. 4 *φήσεται* M 6 *ἑαυτοῦ* M 7 *νέμεσθαι* M 12 *οὕτωσ* U 13 *διαπεπλεγμένον* libri, corr. Hemsterhuis 14 *ὑπεξηιρημένον* U 15 *κνήμαισι* UBT *κνήμεσιν* M 17 *εἴρηκεν* UM *σώματι καὶ μεγ.* UBT 18 *ἢ ποταμοὺσ* BT 22 *καὶ* pro *κἂν* B *κἂν ἐπὶ πέτρας*: cf. versum Phocylideum quem laudat or. 36 p. 440 Mor. 24 *ἀλλ' ἢ* BMT *ἀλλὴ* U 27 *τοσούτων* T *τοσοῦτον* ceteri 28 *ὅσον* UBM *ὅσων* T cf. Il. 24, 544 29 *καθύπερθεν* UT 30 Il. 18, 289 *πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον πολύχαλκον*

συμμάχων τὸ πλῆθος ἢ τῶν πεδίων ἢ τῆς Ἴδης τὸ κάλλος ἢ τοῦ Σιμόεντος ἢ τοῦ Ξάνθου τοῦ δινήεντος,

ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς.

καίτοι φησὶ καὶ πηγάς τινας πάνυ καλὰς ἐν τῷ προαστείῳ, τὴν μὲν ἀλεεινὴν καὶ σφόδρα προσηνοῦς ὕδατος, ὥστε καὶ καπνὸν ἀπ' αὐτῆς ἐγείρεσθαι, τὴν δ' ἐοικυῖαν τῇ ψυχρότητι κρυστάλλῳ τοῦ θέρους, ὥστε καὶ θέρους καὶ χειμῶνος μὴ δυσχερῶς πλύνειν τὰς καλὰς Τρώων θυγατέρας. οὐ μόνον δὲ πλούτῳ καὶ χώρας ἀρετῇ 21 καὶ πλήθει διέφερον, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι κάλλιστοι παρ' αὐτοῖς ἐγίγνοντο, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ ἵπποι τάχιστοι, καὶ θεοφιλεῖς ἐδόκουν εἶναι, καὶ τείχει καρτερωτάτῳ περιπεφραγμένοι ἦσαν. [τὸ μέν γε τεῖχος αὐτοῖς Ποσειδῶνος ἔργον ἦν καὶ Ἀπόλλωνος. ὁ δὲ Ζεὺς τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων ἐκείνην ἔφη μάλιστα ἀγαπῆσαι. τάχος δ' ἵππων, ὥστε ἐπ' ἄκρων θεῖν τῶν σταχύων. ἐπὶ κάλλει δὲ Γανυμήδην ὁ Ζεὺς ἐποιήσατο οἰνοχόον. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπηκολούθησεν ἡ ἀρίστη τῶν ἐκεῖθεν γυναικῶν. τὴν δὲ Κασσάνδραν Ὅμηρος οὔ φησι λείπεσθαι τῆς Ἀφροδίτης τὸ εἶδος.] ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ τρυφὴ καὶ ὕβρις εἰσῆλθεν αὐτοὺς καὶ παι- 22 δείας καὶ σωφροσύνης οὐδὲν ᾤοντο δεῖσθαι, πολὺ πάντων ἀτυχέστατοι γεγόνασιν. οὐχ ἡ σύμπασα χθὼν ταῖς συμφοραῖς αὐτῶν διατεθρύληται; καὶ οὐδὲν ὤνησεν αὐτοὺς οὔτε τῶν ἵππων τὸ τάχος οὔτε ὁ Ζεὺς οὔτε ὁ Γανυμήδης, ἀλλ' ὑπ' ἀνδρὸς ἐξ οὕτω λυπρᾶς καὶ ἀδόξου πόλεως ἀπώλοντο, καὶ ἴσχυσεν ὁ τῆς Ἰθάκης πολίτης περιγενέσθαι τῶν ἐκ τοῦ Ἰλίου πάντων, καὶ τὴν εὐρυάγυιαν ἅπασαν πορθῆσαι καὶ ἀνελεῖν; οὐδὲ γὰρ οὐδ' οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἔτι τοὺς 23 ἀσελγεῖς καὶ ἄφρονας καὶ ἀκολάστους καὶ πρὸς ὕβριν ἐγκλίνοντας καὶ ῥαθυμίαν καὶ τρυφήν. ὥστε μὴ τούτοις θαρρεῖτε μηδὲ ἀποδέχεσθε τὸν συνηδόμενον ὑμῖν καὶ θαυμάζοντα λόγον μηδὲ τοὺς δεινοὺς ἐγκωμιάζειν· οὗτοι μὲν γὰρ ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς καὶ μάτην ἐπαίρουσιν, ὥσπερ νηπίους παῖδας· ἀλλὰ μᾶλλον, ὅς ὑμῖν δείξει

---

2 δεινήεντοσ M Il. 14, 434 Ξάνθου δινήεντος ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς. 3 ὃν ὁ M 4 φασὶ B scribendum: πηγὰς εἶναι τούτου πάνυ etc. ex Il. 22, 147 sq. προασίῳ B 5 μὲν ἀνειμένην libri, corr. Geelius (ὕδατι λιαρῷ Hom. l. l.) 6 δὲ οἰκυῖαν M 12 τὸ μέν γε — τὸ εἶδος interpolatoris sunt, Dionem ex Homero illustrantis 13 τῶν pro τὸν T 14 δὲ M 15 γαννυμήδην T 17 κασάνδραν B ἀφροδείτησ M 19 ἀτυχέστεροι libri, corr. Reiske ex interpr. 20 διατεθρύλληται T 22 γαννυμήδησ T λυπρᾶς suspectum, scrib. μικρᾶς ut or. 32 p. 389 Mor. ὁ τῆς Ἰθάκης πολίτης ἐπόρθησεν αὐτὴν τῆς μικρᾶς καὶ ἀδόξου 25 καὶ ἑλεῖν UT 26 ἐκκλίνοντασ M 27 θαρρεῖται M ἀποδέχεσθαι M 30 ὃ ὑμῖν T

τι τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ πρῶτον ἁπάντων, ἂν δύνηται, παρα-
σκευάσει φρονεῖν ὑμᾶς, ὅτι τούτων ἕνεκεν, ὧν εἶπον, οὐκ ἐστὲ εὐ-
δαίμονες, οὐδ' ἂν ὁ Νεῖλος ὑμῶν διέρχηται τὴν πόλιν τῆς Κασταλίας
γενόμενος διαυγέστερος, οὐδ' ἂν ὁ Πακτωλὸς ἐνθάδε φανεὶς
μὴ κατὰ ψῆγμα τὸ χρυσίον ὑμῖν φέρῃ, καθάπερ φασὶ Λυδοῖς πρό-
τερον, ἀλλ' ἄθρουν ὥσπερ ἰλύν, μηδ' ἂν Αἴγυπτον ἢ Βαβυλῶνα
24 τῇ πολυτελείᾳ τῶν οἰκοδομημάτων ὑπερβάλλησθε. εἰ γὰρ ταῦτα
δύναται ποιεῖν ἀνθρώπους μακαρίους, ποταμὸς ἢ κρᾶσις ἀέρος ἢ
τόπος γῆς ἢ καὶ θαλάττης [λιμένες] ἢ ναὸς ἢ τεῖχος, οὐκ ἔστιν
εἰπεῖν ὅσων λείπεσθε. Βυζαντίους ἐκείνους ἀκούετε παρ' αὐτὸν
οἰκοῦντας τὸν Πόντον, μικρὸν ἔξω τοῦ στόματος, αὐτομάτων ἰχθύων
αὐτοῖς ἐπὶ τὴν γῆν ἐκπιπτόντων ἐνίοτε· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς ἂν εἴποι
διὰ τὸν ἰχθῦν εὐδαίμονας Βυζαντίους, εἰ μὴ καὶ τοὺς λάρους, οὐδὲ
25 Αἰγυπτίους διὰ τὸν Νεῖλον οὐδὲ Βαβυλωνίους διὰ τὸ τεῖχος. οὐχ
ὁ Πηνειὸς δι' ἐρήμου ῥεῖ Θετταλίας; οὐχ ὁ Λάδων διὰ τῆς Ἀρκα-
δίας ἀναστάτου γενομένης; οὐκ αὐτὸς ὁ Κύδνος ἄνω καθαρώτερος;
τί οὖν; διὰ τοῦτο βελτίους φήσετε ἐκείνους ἑαυτῶν; ἴσως μὲν ἀλη-
θεύετε, ἐὰν λέγητε· οὐ μὴν ἐρεῖτε. τοὺς γὰρ ἀπείρους τρυφῆς καὶ
πανουργίας, τούτους ἐγώ φημι πράττειν ἄμεινον. τί δ' αὐτῆς τῆς
Ἰταλίας; οὐ Σύβαρις μὲν ὅσῳ μάλιστα ἐτρύφησεν, τοσούτῳ θᾶττον
ἀπώλετο; Κρότων δὲ καὶ Θούριοι καὶ Μεταπόντιον καὶ Τάρας,
ἐπὶ τοσοῦτον ἀκμάσασαι καὶ τηλικαύτην ποτὲ σχοῦσαι δύναμιν,
26 ποίας πόλεως οὐκ εἰσὶ νῦν ἐρημότεραι; πολὺ δ' ἂν ἔργον εἴη πάν-
τας ἐπεξιέναι τοὺς διὰ τρυφὴν ἀπολωλότας, Λυδοὺς πάλαι, Μή- (402
δους, Ἀσσυρίους πρότερον, τὰ τελευταῖα Μακεδόνας· οἱ νεωστὶ
μὲν τὰ ῥάκη περιῃρημένοι καὶ ποιμένες ἀκούοντες ⟨καὶ⟩ τοῖς Θρᾳξὶ
περὶ τῶν μελινῶν μαχόμενοι τοὺς Ἕλληνας ἐκράτησαν, εἰς τὴν Ἀσίαν
διέβησαν, ἄχρις Ἰνδῶν ἦρξαν. ἐπεὶ δὲ τὰ ἀγαθὰ τὰ Περσῶν ἔλα-
27 βον, τούτοις ἐπηκολούθησε καὶ τὰ κακά. τοιγαροῦν ἅμα σκῆπτρα
καὶ ἁλουργίδες καὶ Μηδικὴ τράπεζα * καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἐξέλιπεν·
ὥστε νῦν εἴ τις διέρχοιτο Πέλλαν, οὐδὲ σημεῖον ὄψεται πόλεως

6 ἀλλὰ θροῦν U ὥσπερ εἴλην M 9 θαλάττησ λιμένεσ libri, λιμένες seclusit Wil. 10 ὅσον UT λείπεσθαι M 11 πότον U m. pr. post στόματος pauca desiderantur, e. gr. ⟨καὶ πλεῖστον ἀπὸ τοῦ τόπου κερδαίνοντας⟩ 15 πήνιοσ M 17 αὐτῶν B 18 εἴρηται libri, corr. Reiske 20 ἐτρύφησε BT μᾶλλον pro θᾶττον UT 21 Μεταπόντιον Schwartz μεταπόντιοι M μεταποντῖνοι UBT ἢ καὶ τάρασ M 25 ἀσυρίουσ T νεωστεὶ M 26 περιημμένοι Pflugk; καί ante τοῖσ addidit Wil. τοῖσ θραξὶ post μαχόμενοι transp. T 29 ἐκηκολούθησεν UM 30 ἁλουργῖδεσ T post τράπεζα lacunae signum posui

οὐδέν, δίχα τοῦ πολὺν κέραμον εἶναι συντετριμμένον ἐν τῷ τόπῳ. καίτοι μένει τὰ χωρία τῶν πόλεων, ὧν εἶπον, καὶ τῶν ἐθνῶν, οἷα καὶ πρότερον ἦν, καὶ τοὺς ποταμοὺς οὐδεὶς ἄλλοσε ἔτρεψεν, οὐδ' εἴ τι τοιοῦτον ἦν ἕτερον· ἀλλ' ὅμως ὧν ἂν πολυτέλεια καὶ τρυφὴ ἅψηται, τούτοις οὐκ ἔστι πλείω χρόνον διαγενέσθαι. μὴ γὰρ οἴεσθε 28
τοὺς κριοὺς μηδὲ τὰς ἑλεπόλεις καὶ τὰς ἄλλας μηχανὰς οὕτως ἀνατρέπειν ὡς τρυφήν, εἴτε ἄνδρα βούλεταί τις πεπτωκότα ἰδεῖν εἴτε πόλιν. οὐ ποταμός ἐστιν οὐδὲ πεδίον οὐδὲ λιμὴν ὁ ποιῶν εὐδαίμονα πόλιν οὐδὲ χρημάτων πλῆθος οὐδὲ οἰκοδομημάτων οὐδὲ θησαυροὶ θεῶν, οἷς οὐδὲν προσέχει τὸ δαιμόνιον· οὐδ' ἂν εἰς τὰς πόλεις τινὲς μεταφέρωσι τὰ ὄρη καὶ τὰς πέτρας ξὺν πολλῇ ταλαιπωρίᾳ καὶ πόνοις καὶ μυρίοις ἀναλώμασιν· ἀλλὰ σωφροσύνη καὶ νοῦς ἐστι τὰ σῴζοντα. ταῦτα ποιεῖ τοὺς χρωμένους μακαρίους, ταῦτα τοῖς θεοῖς προσφιλεῖς, οὐχὶ λιβανωτὸς οὐδὲ σμύρνα· πόθεν; οὐδὲ ῥίζαι καὶ δάκρυα δένδρων οὐδὲ τὰ Ἰνδῶν καὶ Ἀράβων φρύγανα. ὑμεῖς δέ, ἂν μὲν ἐκ τύχης ὁ ποταμὸς μεταβάλῃ καὶ 29
ῥυῇ θολερώτερος, ἄχθεσθε καὶ πρὸς τοὺς πρῶτον ἐπιδημήσαντας αἰτίαν λέγετε· τὸν δὲ τρόπον τῆς πόλεως μεταβάλλοντα ὁρῶντες καὶ χείρω γιγνόμενον καὶ τεταραγμένον ἀεὶ μᾶλλον οὐ φροντίζετε. ἀλλὰ ὕδωρ μὲν οὐ μόνον πίνειν βούλεσθε καθαρόν, ἀλλὰ καὶ ὁρᾶν· ἦθος δὲ καθαρὸν καὶ μέτριον οὐ ζητεῖτε. καίτοι πολλάκις ἀκοῦ- 30
σαί τινων ἔστι· μὴ γὰρ ἡμεῖς μόνοι μεταβεβλήκαμεν, ἀλλ' ⟨οὐχὶ⟩
M) *σχεδὸν ἅπαντες; ἔστι δὲ τοῦτο καθάπερ εἴ τις ἐν λοιμῷ διὰ τὸ πάντας ἢ τοὺς πλείστους νοσεῖν μηδεμίαν ἐθέλοι ποιεῖσθαι πρόνοιαν, ὥστε αὐτὸς ὑγιαίνειν, ἢ νὴ Δία ἐν θαλάττῃ χειμαζόμενος, ἔπειτα πάντας ὁρῶν τοὺς ἐν τῇ νηὶ κινδυνεύοντας ἀμελοῖ τῆς σωτηρίας. τί δέ; ἂν ὅλος καταδύηται στόλος, διὰ τοῦτο ἧττόν ἐστιν ἄτοπον τὸ ξυμβαῖνον;*

'τί οὖν ἁμαρτάνομεν ἡμεῖς;' τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ. γελοῖον γάρ, εἴ 31
τις πρὸς τὸν ὅλως οὐκ ἐπιστάμενον κιθαρίζειν, ἔπειτα ὡς ἔτυχε κρούοντα, ἐπιχειροῖ λέγειν ὅ,τι ἥμαρτεν ἢ τίνα φθόγγον παρέβη.

---

3 *οὐδεὶσ ἄλλοσ* libri, corr. Reiske 5 *μὴ γὰρ οἴεσθε* om. M 6 *κρείονσ* M 7 *πεπτοκότα* B 8 fort. *εἴτε ⟨ἐς⟩ ἄνδρα* ante *οὐ* coniunctionem desidero, e. gr. ⟨*εἶεν*⟩ 14 *οὐδὲ σμύρνα* T *οὐδ' ἡ σμύρνα* ceteri 15 *τὰ* om. T *ἀρράβων* T 17 *θολώτεροσ* T *ἄχθεσθαι* M *καὶ — λέγετε* corrupta 18 *μεταβαλόντα* T 19 *φροντίζεται* M 20 *πείνειν* M *βούλεσθαι* M 21 *καί τι* T 22 *ὑμεῖσ* T *ἀλλ' ⟨οὐχὶ⟩* scripsi, *ἀλλὰ* libri 25 *αὐτοὺσ* MT 26 *ὁρᾷ* libri, corr. Geelius *ἀμέλοι* M *ἀμελεῖ* T 27 *τί δαὶ* UBT 29 *ἄλλ'* M *πᾶν* pro *γὰρ* M 31 *ἐπιχειρεῖ* T *ἤ τινα* libri, *ἢ τίνα* Reiske exspecto: *λέγειν ⟨μηδὲν παραλιπὼν⟩* vel similia: nam **o m n i a** vitia tali citharistae indicare velle ridiculum *φθόγγων* M

τοσοῦτον δὲ μόνον εἰπεῖν ἄξιον, ὃ μηδεὶς ἂν ἀρνήσαιτο. φημὶ δὴ
θαυμαστόν τι πάθος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πεπονθέναι πολλούς, ὃ
παρ' ἄλλοις τισὶ πρότερον ἤκουον μᾶλλον ἢ παρ' ὑμῖν γιγνόμενον.
32 τί δὲ τοῦτ' ἔστιν ἂν μὴ δύνωμαι δηλῶσαι σαφῶς, ἀλλὰ ὑμεῖς γε
πειρᾶσθε ὑπονοεῖν· καὶ μηδέν με νομίσητε τῶν ἀπορρήτων λέγειν
μηδ' ὃ κρύπτουσιν οἱ ποιοῦντες, εἰ καὶ σφόδρα δόξει θαυμαστόν.
μεταξὺ γοῦν ὀρθοὶ βαδίζοντες, λαλοῦντες οἱ πλείους καθεύδουσιν·
εἰ δ' ἐγρηγορέναι τοῖς πλείοσι δοκοῦσιν, οὐδὲν ἂν εἴη τοῦτο. καὶ
γὰρ τοὺς λαγὼς φήσει τις ἐγρηγορέναι τῶν ἀπείρων, ἐὰν ἴδῃ κοι-
μωμένους. πόθεν οὖν ἐγνώσθη τοῦτο; ἐξ ἑτέρων τινῶν, ἃ σημεῖά
33 ἐστι τοῦ καθεύδειν· ἐπεὶ τά γε ὄμματα αὐτῶν ἀναπέπταται. τί
οὖν οὗτοι ποιοῦσι κοιμωμένων; πολλὰ μὲν δὴ τά γε ἄλλα· σχεδὸν
γὰρ πάντα ὀνείρασιν ἔοικεν αὐτῶν τὰ ἔργα· καὶ γὰρ χαίρουσι μά-
την καὶ λυποῦνται καὶ θρασύνονται καὶ δεδοίκασι, μηδενὸς ὄντος,
καὶ σπουδάζουσι, καὶ τῶν ἀδυνάτων ἐπιθυμοῦσι, καὶ τὰ μὴ ὄντα
νομίζουσιν εἶναι, καὶ τῶν ὄντων οὐκ αἰσθάνονται. πλὴν ταῦτα μὲν
ἴσως κοινὰ καὶ ἡμῶν ἐστιν. ἐκεῖνο δὲ οἶμαι φανερώτατον ὕπνου
τεκμήριον ποιοῦσι, ῥέγκουσιν. οὐ γὰρ ἔχω μὰ τοὺς θεοὺς εἰπεῖν
εὐπρεπέστερον. καίτοι καὶ τῶν κοιμωμένων ὀλίγοι μὲν ἀεὶ τοῦτο
πάσχουσι· τῶν δὲ ἄλλων τοῖς μεθύουσι ξυμβαίνει καὶ τοῖς ἐμπλη-
34 σθεῖσι καὶ τοῖς μὴ καλῶς κατακειμένοις. ἐγὼ δέ φημι τοῦτο τὸ
ἔργον αἰσχρὰν τὴν πόλιν ποιεῖν καὶ δημοσίᾳ καταισχύνειν, καὶ τὴν
μεγίστην ὕβριν εἰς τὴν πατρίδα ὑβρίζειν τοὺς μεθ' ἡμέραν τούτους
κοιμωμένους, καὶ δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐξορισθῆναι καὶ παρ' ὑμῶν
καὶ πανταχόθεν. οὐδὲ γὰρ μέτριόν ἐστι τὸ γιγνόμενον οὐδὲ
σπανίως συμβαῖνον, ἀλλ' ἀεὶ καὶ πανταχοῦ τῆς πόλεως, κἂν ἀπειλῇ
τις κἂν παίζῃ κἂν καταγελᾷ. καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη ξύνηθές ἐστι καὶ
τοῖς πάνυ σμικροῖς παισί, καὶ τῶν τελείων ὅσοι δοκοῦσιν αἰδεῖ-
σθαι, προάγονται πολλάκις ὥσπερ ἐπὶ δώρῳ τινὶ χρῆσθαι, κἂν
35 ἐπιστήσαντες διατραπῶσιν, ἀνέπνευσαν γοῦν ὅμοιον. εἰ δή τις

---

2 πολλὰ T 3 τισὶν U 4 τί δαὶ UB 7 plura participia excidisse suspicor 10 fort. ἐγνώσθη τὸ πρᾶγμα 11 ἀναπέτταται T 12 οὗτοι om. T 14 λοιποῦνται M μηδενὸς δεινοῦ ὄντος Geelius περὶ μηδενὸς ὄντος Emp. ipse verba μηδενὸς ὄντος ita emendanda puto, ut ad sequentia referantur, e. g. δεδοίκασι ⟨καὶ τὰ⟩ μηδενὸς ⟨ἄξια⟩ σπουδάζουσι 18 ῥέκχουσιν U ποιοῦσι malim abesse 19 μὲν ἀεὶ coni Wil., μὲν οἱ libri conieci: τῶν δὲ ἄλλων ⟨μᾶλλον⟩ τοῖς etc. 20 τοῖς ἐμπλησθεῖσι Cobetus, τοῖς ἐμπληθέσι libri 23 ὑβρινεῖ τὴν T 26 συμβαίνειν UT 27 καίτοι M 29 ἐπὶ δώρῳ τινὶ corruptum; fortasse ἐπιχωρίῳ τινὶ scil. λέξει; ἔπει αώρῳ Emperius, ἐπῳδῷ Selden.

ὑπῆρχε τοιαύτη πόλις, ὥστε ἀεὶ θρηνούντων ἐν αὐτῇ ἀκούειν καὶ μηδένα δύνασθαι δίχα τῆς δυσφημίας ταύτης προελθεῖν μηδὲ ἐπ' ὀλίγον, πρὸς τοῦ Διὸς ἔστιν ὅστις ἂν ἡδέως ἐπεδήμησεν; καίτοι τὸ μὲν θρηνεῖν, ὡς ἂν εἴποι τις, ἀτυχίας ἐστὶ σημεῖον, τὸ δὲ τοιοῦτον ἀναισχυντίας, ἀσελγείας τῆς ἐσχάτης. οὐκοῦν εἰκὸς ἐν δυστυχέσι μᾶλλον ἀνθρώποις ἐθέλειν διατρίβειν ἢ ἀκολάστοις. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἑλοίμην ἀκούειν οὐδὲ αὐλούντων διηνεκῶς· ἀλλ' εἴ τις ἔστι τοιοῦτος τόπος, ἐν ᾧ συνεχής ἐστιν ἦχος εἴτε αὐλῶν εἴτε ᾠδῆς εἴτε κιθάρας, οἷον δή φασι τὸν τῶν Σειρήνων εἶναι σκόπελον ἀεὶ μελῳδούμενον, οὐκ ἂν δυναίμην ἐκεῖσε ἐλθὼν διάγειν. τὸν δέ γε ἄγριον τοῦτον καὶ χαλεπὸν ἦχον τίς ἂν μέτριος ἄνθρω- 36 *πος ὑπομείνειεν; ἀλλ' ἐὰν μέν τις οἴκημα παριὼν ἀκούσῃ τοῦ τοιούτου, δῆλον ὅτι φήσει χαμαιτυπεῖον αὐτὸ εἶναι. τὴν δὲ πόλιν τί φήσουσιν, ἐν ᾗ πανταχοῦ σχεδὸν εἷς ἐπικρατεῖ φθόγγος, καὶ οὔτε καιρὸν οὔτε ἡμέραν οὔτε τόπον ἐξαίρετον οὐδένα ποιοῦνται, ἀλλ' ἐν στενωποῖς, ἐν οἰκίαις, ἐν ἀγοραῖς, παρὰ τὸ θέατρον, ἐν τῷ γυμνασίῳ δυναστεύει τὸ πρᾶγμα; καὶ αὐλοῦντος μὲν ἔωθεν οὐδενὸς ἀκήκοα ἐγὼ μέχρι νῦν ἐν τῇ πόλει, τοῦτο δὲ τὸ θαυμαστὸν μέλος εὐθὺς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ κινεῖται. καίτοι με οὐ λέληθεν ὅτι ἴσως* 37 *τινὲς ληρεῖν με νομίζουσι τὰ τοιαῦτα ἐξετάζοντα, καὶ μηδὲν εἶναι παρὰ τοῦτο, μόνον ἂν τὰ λάχανα ἁμάξαις εἰσφέρητε καὶ πολλοὺς ἄρτους θεωρῆτε ἐν τῷ μέσῳ καὶ τὸ τάριχος ᾖ καὶ τὰ κρέα. σκοπούντων δὲ ὅμως αὐτοὶ τὸ πρᾶγμα οὕτως. εἴ τις αὐτῶν παραγένοιτο εἰς πόλιν, ἐν ᾗ πάντες ὅ,τι ἂν δεικνύωσι τῷ μέσῳ δακτύλῳ δεικνύουσι, κἂν δεξιὰν ἐμβάλλῃ τις, οὕτως ἐνέβαλε, κἂν προτείνῃ τὴν χεῖρα οὕτως, κἂν ὁ δῆμος χειροτονῶσι, κἂν οἱ δικασταὶ τὴν ψῆφον φέρωσι, ποίαν τινὰ ἡγήσονται τὴν πόλιν ταύτην; ἐὰν δὲ ἀνασυράμενοι πάντες βαδίζωσιν, ὥσπερ ἐν λίμνῃ; [ἆρα ἀγνοεῖτε* 38 *ὅτι ταῦτ' ἐστὶ τὰ καθ' ὑμῶν ἀφορμὴν δεδωκότα βλασφημίας, ὥστε δημοσίᾳ κατὰ τῆς πόλεως ἔχειν ὅ,τι λέγωσι τοὺς ἀπεχθῶς ὑμῖν διακειμένους; ἀλλὰ πόθεν τὰς κερκίδας ὑμῖν ἐπιβοῶσιν; καίτοι οὔ*

1 malim *ἀκούειν ⟨εἶναι⟩* 2 *δυσθυμίασ* UBT 3 *ἐπεδήμησε* T 6 *ἐθέλει* UB 10 *σκόπελλον* U 12 *ὑπομένειεν* T 15 *πιοῦνται* M 17 *ἀλοῦντοσ* U *ἀλόντοσ* M 19 *κεινεῖται* M 21 *φέρητε* UT 22 *θεωρεῖτε* UT *τάρειχοσ ἢ* M *τὸ τάριχος ⟨ἄξιον⟩ ᾖ* Reiske probante Emperio 25 *ἐμβάλλῃ τις* Reiske, *ἐμβάλῃ τισ* UBT *ἐμβαλεῖν* (om. *τισ*) M, *οὕτωσ ἐνέβαλε* om. M 26 *οὕτως* Reiske, *ὅλως* libri 28 *ἀνασυρόμενοι* UT *βαδίζουσιν* B verba *ἆρα ἀγνοεῖτε — αὐτοὶ ποιεῖτε* falso loco inserta sunt. interrumpunt enim prodigiorum a Dione fictorum enumerationem. mihi 'altera recensio' videntur eorum quae l. 19 *καίτοι — 22 κρέα* leguntur 31 *ἡμῖν* T *ἐπιβοῶσι* UT *καὶ οὐ* libri, corr. Reiske

φασι δεῖν διαφέρειν οὐθ' ὑμῖν οὔτε τοῖς ἄλλοις ὑπὲρ ὧν ἕτεροι λέγουσιν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν αὐτοὶ ποιεῖτε.] φέρε, ἂν καταλάβῃ τοιοῦτον πάθος δημοσίᾳ τινάς, ὥστε γυναικῶν λαβεῖν φωνὴν ἅπαντας καὶ μηδένα δύνασθαι μήτε νέον μήτε πρεσβύτερον ἀνδριστὶ μηδὲν εἰπεῖν· οὐ δόξει χαλεπὸν εἶναι καὶ παντὸς οἶμαι λοιμοῦ βαρύτερον; [οὐ γὰρ τὸ πυρέττειν αἰσχρὸν οὐδὲ τὸ ἀποθήνσκειν·] ὥστε πέμποιεν ἂν εἰς θεοῦ καὶ τὸ δαιμόνιον πολλὰ ἱλάσκοιντο. καίτοι τὸ μὲν γυναικῶν ἀφιέναι φωνὴν ἀνθρώπων ἐστὶ φωνὴν ἀφιέναι,
39 καὶ οὐδεὶς ἂν ἀκούων γυναικὸς δυσχεράνειεν. ὁ δὲ τοιοῦτος ἦχος τίνων ἐστίν; οὐχὶ τῶν ἀνδρογύνων; οὐχὶ τῶν τὰ αἰδοῖα ἀποκεκομμένων; οὐδὲ τούτων ἀεὶ καὶ πρὸς ἅπαντας, ἀλλὰ ἴδιον αὐτῶν ὥσπερ ξύμβολον. φέρε δ' εἰ κατεζωσμένοι πάντες ἐβαδίζετε ἢ τυμπανίζοντες, [καὶ] μηδὲν ὑμῖν ἐδόκει τοῦτ' εἶναι χαλεπόν; εἰ συνέβαινεν ὑμᾶς ὑψηλήν τινα ἔχειν ἄκραν ἢ νὴ Δία ὄρος ὑπερκείμενον, ὥσπερ ἕτεραι πόλεις, ὅπου τις ἀνελθὼν ἕκαστον μὲν σαφῶς ἀκούειν μὴ δύναιτο, τὸν δὲ ξύμπαντα θροῦν, ποῖος ἦχος ὑμῖν ⟨ἂν⟩ ἀνενεχθῆναι δοκεῖ; ἢ δῆλον ὅτι τοῦ πλείονος ὥσπερ ἐν ἁρμονίᾳ (406
40 κρατοῦντος; εἰ δὲ ἐκ τῆς ἀκοῆς δέοι τεκμαίρεσθαι περὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ Ὅμηρός φησι προσιόντα τὸν Ὀδυσσέα τῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ μὴ περιμεῖναι θεάσασθαι τοὺς μνηστῆρας ἑστιωμένους, ἀλλ' εὐθὺς εἰπεῖν πρὸς τὸν Εὔμαιον, ὡς αὐτὸν ἡ κιθάρα περιήνεγκε,

γιγνώσκειν [δὴ] ὅτι πολλοὶ ἐν αὐτῇ δαῖτα τίθενται·

καὶ πάλιν ἐκ τῆς νήσου τῶν Κυκλώπων ἀκούοντα τῶν τε προβάτων
41 βληχωμένων καὶ αὐτῶν τῆς φωνῆς, ὡς ἂν οἶμαι νεμόντων, νοεῖν ὅτι ποιμένων τινῶν ἐστιν ἡ χώρα, φέρε καὶ ὑμᾶς εἴ τις ἐκ τοῦ φερομένου ἤχου πόρρωθεν εἰκάζοι, οἵους ⟨ἂν⟩ ἀνθρώπους ὑπολάβοι εἶναι καὶ τί πράττειν; [οὐ γὰρ ἱκανοί ἐστε οὔτε βουκολεῖν οὔτε

---

2 τοιοῦτο UBM 4 ἀνδριστὶ Emp. dubit., ἄνδρα libri 6 οὐ γὰρ — ἀποθνήσκειν interpolatoris sunt; qui fort. scripsit αἰσχρὸν ⟨οὕτως⟩ οὐδὲ τὸ (ante ἀποθν.) om. M 12 δ' om. M εἰ κατεζωσμένοι — χαλεπόν delent Geelius et Emp. 13 καὶ delevit Wil. ἢ pro εἰ UBT 14 νὴ Δία ἀέροσ UBM νὴ δι' ἀέροσ T, corr. Reiske ὑπερκειμένην UBT 16 ἂν add. Reiske 17 ἐνενεχθῆναι M δοκεῖ scripsi ἐδόκει libri δῆλον ὅτι ⟨οὗτος?⟩ 19 προϊόντα libri, corr. Reiske 21 περιήνεκε B scribendum: ἡ κιθάρας περιήλυθ' ἰωὴ ex Od. 17, 261; similiter iam Morellius 22 δὴ om. T, fortasse recte πολλῇ B. cf. Od. 17, 269 γιγνώσκω δ' ὅτι etc. 23 cf. Od. 9, 167 24 βληχομένων M νοεῖν ὅτι etc. nihil tale apud Homerum 26 ἂν add. Reiske 27 οὐ γὰρ — ποιμαίνειν seclusi; servari possunt, si scribatur: οὐ γὰρ οὖν βουκολεῖν οὐδὲ ποιμαίνειν

ποιμαίνειν·] καὶ πότερον ὑμᾶς Ἀργείων ἀποίκους, ὡς λέγετε, φήσει τις ἢ μᾶλλον ἐκείνων Ἀραδίων; καὶ πότερον Ἕλληνας ἢ Φοινίκων τοὺς ἀσελγεστάτους; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι μᾶλλον προσήκειν ἀνδρὶ σώφρονι ἐν τοιαύτῃ πόλει κηρὸν ἐπαλεῖψαι τοῖς ὠσὶν ἢ εἰ τὰς Σειρῆνας παραπλέων ἔτυχεν. ὅπου μὲν γὰρ ὑπῆρχε θανάτου κίνδυνος, ὅπου δὲ ἀσελγείας, ὕβρεως, τῆς ἐσχάτης διαφθορᾶς. καὶ πρόσεστιν οὐδεμία τέρψις οὐδ᾽ ἱστορία δήπου. 42 πρότερον μὲν οὖν ἡ παραίνεσις τῶν ἀμεινόνων ἐκράτει, νῦν δ᾽, ὡς ἔοικε, τῶν χειρόνων. θαυμάσαι δ᾽ ἄν τις τὴν αἰτίαν τοῦ ζηλοῦν αὐτὸ τοὺς πλείους ἐνθάδε καὶ συνηθέστερον ἀεὶ γίγνεσθαι προβαῖνον. ὥσπερ Ἰωνική τις ἐκράτησεν ἁρμονία καὶ Δώριος καὶ Φρύγιος ἄλλη καὶ Λύδιος· οὕτως νῦν ἡ τῶν Ἀραδίων κρατεῖ μουσική, καὶ τὰ Φοινίκων ὑμῖν κρούματα ἀρέσκει, καὶ τὸν ῥυθμὸν τοῦτον ἐξαιρέτως ἠγαπήκατε, ὥσπερ ἕτεροι τὸν σπονδεῖον· 43 ἢ καὶ γένος τι πέφηνεν ἀνθρώπων ταῖς ῥισὶν εὔμουσον, ὥσπερ τοὺς κύκνους φασὶ τοῖς πτεροῖς, ἔπειτα τῶν λιγυφώνων τρόπον ὀρνέων τέρπουσιν ἀλλήλους ἔν τε ταῖς ὁδοῖς καὶ παρὰ τὰ ξυμπόσια, μη- (M) δὲν δεόμενοι λύρας μηδὲ αὐλῶν — ἀρχαῖα δὴ ταῦτα καὶ σκληρᾶς ἔτι καὶ ἀγροίκου τινὸς μουσικῆς ὄργανα — νῦν δὲ τρόπος ἄλλος ἀνθεῖ, βαρβίτων κρείττων καὶ προσηνέστερος. οὐκοῦν μετὰ χρόνον, καὶ χοροὺς ὑπὸ τῷ μέλει τούτῳ στησόμεθα παίδων καὶ παρθένων ἐπιμελῶς ἐκδιδάξαντες.

44 ἀλλ᾽ ὅτι μὲν ἄχθεσθε ἀκούοντες σαφῶς οἶδα, καὶ προεῖπον ὅτι τοὺς λόγους ἀποδέξεσθε οὐχ ἡδέως. ὑμεῖς δ᾽ ἴσως με περὶ ἄστρων καὶ γῆς ἐδοκεῖτε διαλέξεσθαι. καὶ τινὲς μὲν ὑμῶν ὀργίζονται καί φασί με ὑβρίζειν τὴν πόλιν, τοὺς δὲ ταῦτα ποιοῦντας οὐκ αἰτιῶνται· τινὲς δὲ ἴσως καταγελῶσιν, εἰ περὶ μηδενὸς κρείττονος εὗρον εἰπεῖν· ἐγὼ δὲ ὁρῶ καὶ τοὺς ἰατροὺς ἔσθ᾽ ὅτε ἁπτομένους ὧν οὐκ ἂν ἤθελον, οὐχὶ τῶν καλλίστων τοῦ σώματος, καὶ πολλοὺς οἶδα τῶν θεραπευομένων ἀγανακτοῦντας, ὅταν ἅπτηται τοῦ πεπονθότος. ὁ δὲ πολλάκις ἀμύττει τοῦτο καὶ τέμνει βοών-

---

1 λέγεται M 2 malim Ἀραδίων ἐκείνων 4 ὑπαλίψαι M ἀλεῖψαι UBT corr. Reiske ὦσιν U 5 σειρῆνασ UM 7 ἡστορία T 8 παραίνεσις suspectum Wilamowitzio κράτει M 10 ἔνθα δὴ libri, corr. Reiske 11 ὥσπερ ⟨γὰρ πρότερον⟩ Ἰωνική etc. 12 οὕτω B 14 τῶν pro τὸν U pro ἕτεροι nomen aliquod gentis vel urbis desidero ἢ B ἢ καὶ vix sanum; fort. ἢ delendum est, quamquam ne tum quidem totius enuntiati conformatio placeret 16 τοῖσ om. M 18 scribendum: ἀρχαῖα ⟨γὰρ⟩ δὴ 20 βαρ βιτῶν BM 21 στησώμεθα UBM 24 ἀποδέξεσθαι M ἀποδέξασθε B 25 διαλέξασθαι M 26 δὲ αὐτὰ UBT

τος. οὔκουν ἀνήσω περὶ τούτου λέγων, πρὶν ἂν σφόδρα δηχθῆτε.
καίτοι πάνυ ἀσθενοῦς φαρμάκου τυγχάνετε τοῦ λόγου τούτου καὶ
πολὺ ἐλάττονος ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν.
45 ἄγε δὴ πρὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Περσέως καὶ τοῦ Ἀπόλ-
λωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, οὓς τιμᾶτε, ἀποκρί-
νασθέ μοι προθύμως, εἴ τις ὑμῶν ἐβούλετο γυναῖκα τοιαύτην ἔχειν,
λέγω δέ, ὥσπερ κιθαρίστρια καλεῖται γυνὴ καὶ νὴ Δία αὐλητρὶς
ἢ ποιήτρια καὶ τἄλλα ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων,
οὕτως ἣν ἄν τις συνήθως ὀνομάσειεν ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου *.
καὶ μὴ δυσχεραίνετε μηδὲ ἄχθεσθε· τοὺς γὰρ λόγους τούτους αὐτὸ
παρέχει τὸ πρᾶγμα τῷ βουλομένῳ περὶ αὐτοῦ λέγειν, οὐκ ἐγώ
ποθεν ἀνευρίσκω. γυναικὶ μὲν δὴ τοιαύτῃ ξυνοικεῖν οὐδεὶς ἂν
ἐθελήσειεν ὑμῶν οὐδὲ ἐπὶ πεντακοσίοις ταλάντοις οἶμαι, θυγατέρα
δὲ σχεῖν ἕλοιτο ἄν; ἀλλὰ νὴ Δία μητέρα πως οὐ χαλεπὸν τοιαύτην
ἔχειν καὶ γηροβοσκεῖν· σεμνὸν γὰρ δῆλον ὅτι καὶ πρεσβυτέραις πρέ-
46 πον μᾶλλον. εἶεν· οὐκοῦν ἐπὶ μὲν γυναικὸς ἢ θυγατρὸς οὐδ' ἀκού-
οντες ἀνέχεσθε, πόλιν δὲ τοιαύτην καὶ πατρίδα οἰκεῖν οὐ δεινὸν
ὑμῖν δοκεῖ; καὶ ταῦθ', ὃ τῷ παντὶ χαλεπώτερον, οὐ τοιαύτην οὖσαν (40
ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἣν αὐτοὶ ποιεῖτε. καίτοι μητρόπολις ὑμῶν ἐστιν
ἡ πόλις, ὥστε καὶ τὴν σεμνότητα καὶ τὸ ἀξίωμα ἔχει τὸ τῆς
μητρός· ἀλλ' ὅμως οὔτε τοῦ ὀνόματος οὔτε τῆς ἀρχαιότητος
47 οὔτε τῆς δόξης φείδεσθε. τί δὴ οἴεσθε, εἰ καθάπερ εἰκός ἐστι
καί φασι τοὺς οἰκιστὰς ἥρωας ἢ θεοὺς πολλάκις ἐπιστρέφεσθαι
τὰς αὐτῶν πόλεις τοῖς ἄλλοις ὄντας ἀφανεῖς ἔν τε θυσίαις καὶ
τισιν ἑορταῖς δημοτελέσιν, ἔπειθ' ὁ ἀρχηγὸς ὑμῶν Ἡρακλῆς παρα-
γένοιτο * ἤτοι πυρᾶς οὔσης, ἣν πάνυ καλὴν αὐτῷ ποιεῖτε, σφόδρα
γε ἂν αὐτὸν ἡσθῆναι τοιαύτης ἀκούσαντα φωνῆς; οὐκ ἂν εἰς Θρᾴ-
κην ἀπελθεῖν μᾶλλον ἢ Λιβύην καὶ τοῖς Βουσίριδος ἢ τοῖς Διο-
μήδους ἀπογόνοις θύουσι παρεῖναι; τί δέ; ὁ Περσεὺς οὐκ ἂν
ὄντως ὑπερπτῆναι δοκεῖ τὴν πόλιν; καὶ τί δεῖ μεμνῆσθαι θεῶν;

---

2 καὶ om. M 7 λόγῳ δὲ T καλεῖτε M 8 τὰ ἄλλα UBT
9 ἂν om. M ὀνομάσειν T post ἔργου ipsum nomen eiusmodi mulieris
a Dione fictum excidit. 14 μητέρα πως οὐ Schwartz et Wil., μητέρα; πῶς
οὐ libri μητέρα πῶς; οὐ Geelius 15 πρεσβυτέραις Wil., πρεσβυτέροις libri
16 ἢ θυγατρὸς ⟨ἢ μητρὸς⟩? 17 ἀνέσχεσθε B 18 ταῦθ' οὕτω M ταῦθ' οὐ
τῷ UT ταῦτα οὐ τῷ B corr. Reiske ex interpr. 20 τὸ δεξίωμα M μητρός
scripsi, μητροπόλεως libri 22 τί δὴ Wil.; τί ἂν libri 26 ante ἤτοι excidit
θυσίας vel tale quid ἤτοι πύρασ M ἤτοι πυρὰσ T αὐτὸ πυρᾶσ U αὐτὸ
ποιεῖτε U σφόδρά γε UT 29 θύσονσι libri, corr. Reiske τί δαὶ UB
30 μεμνεῖσθαι T

ἀλλὰ Ἀθηνόδωρος ὁ πρῴην γενόμενος, ὃν ἠδεῖτο ὁ Σεβαστός, ἆρα 48
οἴεσθε, εἴπερ ἔγνω τοιαύτην οὖσαν τὴν πόλιν, προύκρινεν ἂν τῆς
μετ᾽ ἐκείνου διατριβῆς τὴν ἐνθάδε; πρότερον μὲν οὖν ἐπ᾽ εὐταξίᾳ
καὶ σωφροσύνῃ διαβόητος ἦν ὑμῶν ἡ πόλις καὶ τοιούτους ἀνέφερεν
ἄνδρας· νῦν δὲ ἐγὼ δέδοικα μὴ τὴν ἐναντίαν λάβῃ τάξιν, ὥστε
μετὰ τῶνδε καὶ τῶνδε ὀνομάζεσθαι. καίτοι πολλὰ τῶν νῦν ἔτι
μενόντων ὅπως δήποτε ἐμφαίνει τὸ σῶφρον καὶ τὸ αὐστηρὸν τῆς
τότε ἀγωγῆς, ὧν ἐστι τὸ περὶ τὴν ἐσθῆτα τῶν γυναικῶν, τὸ τοῦ-
τον τὸν τρόπον κατεστάλθαι καὶ βαδίζειν ὥστε ⟨μηδένα⟩ μηδὲ ἐν
αὐτῶν μέρος ἰδεῖν μήτε τοῦ προσώπου μήτε τοῦ λοιποῦ σώματος,
μηδὲ αὐτὰς ὁρᾶν ἔξω τῆς ὁδοῦ μηδέν. καίτοι τί δύνανται τοιοῦτον 49
ἰδεῖν οἷον ἀκούουσιν; τοιγαροῦν ἀπὸ τῶν ὤτων ἀρξάμεναι τῆς δια-
φθορᾶς ἀπολώλασιν αἱ πλείους. ἡ γὰρ ἀσέλγεια [καὶ δι᾽ ὤτων
καὶ δι᾽ ὀφθαλμῶν] πανταχόθεν εἰσδύεται. ὥστε τὰ μὲν πρόσωπα
κεκαλυμμέναι βαδίζουσι, τῇ ψυχῇ δὲ ἀκαλύπτῳ καὶ σφόδρα ἀνα-
πεπταμένῃ. τοιγαροῦν ὀξύτερον βλέπουσιν ἑνὶ τῶν ὀφθαλμῶν,
ὥσπερ οἱ γεωμέτραι. καὶ τουτὶ μὲν ἔκδηλόν ἐστι τὸ τῶν ῥινῶν. 50
9 M) *ἀνάγκη δὲ καὶ τἄλλα ἀκολουθεῖν τῷ τοιούτῳ ῥυθμῷ. μὴ γὰρ*
οἴεσθε, ὥσπερ ἑτέρων πολλάκις εἴς τινα μέρη κατασκήπτει, χεῖρας
ἢ πόδας ἢ πρόσωπον, οὕτω καὶ παρ᾽ ὑμῖν ἐπιχώριόν τι νόσημα
ταῖς ῥισὶν ἐμπεπτωκέναι, μηδ᾽ ὥσπερ Λημνίων ταῖς γυναιξὶ τὴν
Ἀφροδίτην ὀργισθεῖσαν λέγουσι διαφθεῖραι τὰς μασχάλας, κἀν-
θάδε νομίζετε τῶν πλειόνων διεφθάρθαι τὰς ῥῖνας ὑπὸ δαιμονίου
χόλου, κἄπειτα τοιαύτην φωνὴν ἀφιέναι· πόθεν; ἀλλ᾽ ἔστι σημεῖον
τῆς ἐσχάτης ὕβρεως καὶ ἀπονοίας καὶ τοῦ καταφρονεῖν τῶν καλῶν
ἁπάντων καὶ μηδὲν αἰσχρὸν ἡγεῖσθαι. φημὶ δὴ διαλέγεσθαι τού- 51
τοις ὁμοίως καὶ βαδίζειν καὶ βλέπειν. εἰ δὲ μηδὲν ἔκδηλον οὕτω
ποιεῖν διὰ τῶν ὀμμάτων δύνανται, ὥστε ἐπιστρέφειν ἅπαντας, ἢ

---

1 *Ἀθηνόδοροσ* T 2 *οἴεσθε* malim abesse 4 *ἂν ἔφερεν* UT; *ἔφερεν* Cobetus probabiliter 5 *λαβὴν* T 6 *μετὰ τῶνδε καὶ τῶνδε*: ipsa nomina protulit Dio, vide igitur ne scribendum sit: *μετὰ τῶν δεῖνα καὶ τῶν δεῖνα* 8 *τῇ* pro *τὴν* M 9 *τὸν* om. U *μηδένα* addidit Cobetus 12 *ἀκούουσι* UT 13 *καὶ δι᾽ ὤτων καὶ δι᾽ ὀφθαλμῶν* seclusi 15 *κεκαλυμμένα* libri, corr. Reiske *ἀνεπταμένῃ* UBM 16 *τοιγαροῦν* etc. non intellego; fort. *ὥσπερ ἑνὶ τῶν ὀφθ. οἱ γεωμ.* 17 *ῥεινῶν* M 18 *τὰ ἄλλα* libri 19 *ἑτέρῳ* UBT *ἑτέρων* M *ἑτέρωθι* Wil.; sub *ἑτέρων* morbi nomen latere videtur, e. gr. *ἡ τερηδών* 20 *νόημα* M 21 *ῥεισὶν* M *γυναιξὶν* UT 22 *ὀρχισθεῖσαν* M 23 *ῥεῖνασ* M *ῥίνασ* T 26 *τούτους* scripsi, *τούτοις* libri 27 *τοῦτο* pro *οὕτω* U m. pr. (corr. *οὗτο*)

μηδέπω τὴν τέχνην ἐπὶ τοσοῦτον προαγηόχασιν, οὐδὲν ἐπιεικέστερον
τἄλλα ἔχουσιν. εἶτ' ἄχθεσθε τοῖς Αἰγεῦσι καὶ τοῖς Ἀδανεῦσιν,
ὅταν ὑμᾶς λοιδορῶσι, τοὺς δὲ ἐκείνοις μαρτυροῦντας ὡς ἀληθῆ
52 λέγουσι τῶν ὑμετέρων πολιτῶν οὐκ ἐξελαύνετε τῆς πόλεως; οὐκ
ἴστε ὅτι τὸ μὲν ποιεῖν τι τῶν ἀπορρήτων καὶ τῶν παρὰ φύσιν
ὑποψίαν ἐπὶ τῶν πλείστων μόνον ἔχει, καὶ οὐδεὶς ἑόρακεν οὐδὲν
τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐν τῷ σκότει που καὶ κρύφα λανθάνοντες ἀσε-
βοῦσιν οἱ κακοδαίμονες· τὰ δὲ τοιαῦτα ξύμβολα τῆς ἀκρασίας μη-
νύει τὸ ἦθος καὶ τὴν διάθεσιν, ἡ φωνή, τὸ βλέμμα, τὸ σχῆμα,
καὶ δὴ καὶ ταῦτα ⟨τὰ⟩ δοκοῦντα σμικρὰ καὶ ἐν μηδενὶ λόγῳ, κουρά,
περίπατος, τὸ τὰ ὄμματα ἀναστρέφειν, τὸ ἐγκλίνειν τὸν τράχηλον,
τὸ ταῖς χερσὶν ὑπτίαις διαλέγεσθαι. μὴ γὰρ οἴεσθε αὐλήματα μὲν
καὶ κρούματα καὶ μέλη τὰ μὲν ἐμφαίνειν τὸ ἀνδρεῖον, τὰ δὲ τὸ
θῆλυ, κινήσεις δὲ καὶ πράξεις μὴ διαφέρειν μηδ' εἶναι μηδένα ἐν
53 τούτοις ἔλεγχον. ἀλλ' ἐγὼ βούλομαί τινα λόγον ὑμῖν εἰπεῖν,
ὃν ἴσως καὶ ἄλλοτε ἀκηκόατε. τῶν γὰρ ἐνθάδε δεινῶν τινα λέ-
γουσιν εἴς τινα πόλιν ⟨ἐλθεῖν⟩ αὐτὸ τοῦτο ἔργον πεποιημέ-
νον, ὥστε εὐθὺς εἰδέναι τὸν τρόπον ἑκάστου καὶ διηγεῖσθαι τὰ
προσόντα, καὶ μηδενὸς ὅλως ἀποτυγχάνειν· ἀλλ' ὥσπερ ἡμεῖς (411)
τὰ ζῷα γιγνώσκομεν ὁρῶντες, ὅτι τοῦτο μέν ἐστι πρόβατον, εἰ
τύχοι, τοῦτο δὲ κύων, τοῦτο δὲ ἵππος ἢ βοῦς· οὕτως ἐκεῖνος τοὺς
ἀνθρώπους ἠπίστατο ὁρῶν καὶ λέγειν ἠδύνατο ὅτι οὗτος μὲν ἀν-
δρεῖος, οὗτος δὲ δειλός, οὗτος δὲ ἀλαζών, οὗτος δὲ ὑβριστὴς ἢ
54 κίναιδος ἢ μοιχός. ὡς οὖν θαυμαστὸς ἦν ἐπιδεικνύμενος καὶ οὐ-
δαμῇ διημάρτανε, προσάγουσιν αὐτῷ σκληρόν τινα τὸ σῶμα καὶ
σύνοφρυν ἄνθρωπον, αὐχμῶντα καὶ φαύλως διακείμενον καὶ ἐν
ταῖς χερσὶ τύλους ἔχοντα, φαιόν τι καὶ τραχὺ περιβεβλημένον ἱμά-
τιον, δασὺν ἕως τῶν σφυρῶν καὶ φαύλως κεκαρμένον· καὶ τοῦτον
ἠξίουν εἰπεῖν ὅστις ἦν. ὁ δὲ ὡς πολὺν χρόνον ἑώρα, τελευταῖον
ὀκνῶν μοι δοκεῖ τὸ παριστάμενον λέγειν οὐκ ἔφη ξυνιέναι, καὶ

---

1 τοσοῦτο libri   προσαγειόχασιν U προσαγιόχασι B προσαγηόχασιν T   οὐδὲν — ἔχουσιν haec quoque lacunosa sunt; desidero: ⟨ἀλλ'⟩ οὐδὲν ⟨γε τοῦτ'⟩ ἐπιεικέστερον ⟨ἢ⟩ τἄλλα ἔχουσιν   3 λοιδωρῶσι MT   5 τὸ om. UT   6 ὑπὸ τῶν πλείστων B   ἐπὶ om. UT   ἑώρακεν UBT   ἑόρακεν — πολλῶν corrupta   9 malim ⟨καὶ⟩ μηνύει   10 καὶ δὴ καὶ Wil., εἴδη καὶ M (sed καὶ om. m. pr.) ἤδη καὶ ceteri   τὰ add. Reiske   14 κινήσει M μηδέναι M   ἔλεχον T   17 ἔσ τινα πόλιν BU ἐστὶν ἄπολιν M   πόλιν ⟨ἐλθεῖν⟩ αὐτὸ Wil., πόλιν τῶν αὐτὸ libri; mox πεποιημένον Wil., πεποιημένων libri; Chrysippum intellegit Tarsensem, de Cleanthe eadem narrat Diog. Laert. VII 173   24 κίνεδοσ M   29 ἤξιον T   fort. ὁ δὲ ⟨τέ⟨ως⟩μὲν⟩ πολὺν etc., τελευταῖον ⟨δὲ⟩   τελευτέον M

βαδίζειν αὐτὸν ἐκέλευσεν. ἤδη δὲ ἀποχωρῶν πτάρνυται· κἀκεῖνος
εὐθὺς ἀνεβόησεν ὡς εἴη κίναιδος. εἶτα ἐπ' ἀνθρώπου μὲν ὁ 55
πταρμὸς ἐξήλεγξε τὸν τρόπον καὶ πρὸς τἄλλα πάντα ἴσχυσε τὸ
μὴ λαθεῖν· πόλιν δὲ οὐκ ἂν ἕν τι τοιοῦτον διαβάλοι καὶ δόξης ἀνα-
πλήσειε πονηρᾶς, καὶ ταῦθ' ὅπου μὴ δεῖται δεινοῦ τοῦ συνήσοντος
τίνος ἐστὶ σημεῖον. ἀλλ' ἔγωγε πυθοίμην ⟨ἂν⟩ ἡδέως τῶν ἐμπεί-
ρων τίνι τοῦτο ἔοικεν ἢ τί βούλεται δηλοῦν. οὔτε γὰρ κλωσμὸς
οὔτε ποππυσμὸς οὔτε συριγμός ἐστιν· ἢ τίνος ἐστὶν οἰκεῖον ἔργου
καὶ πότε μάλιστα γιγνόμενον· οὔτε γὰρ νέμουσιν οὕτως οὔτε ἀροῦ-
σιν οὔτε κυνηγετοῦσιν, ἀλλ' οὐδὲ ναυτῶν ἐστιν ἡ φωνή. πότερον 56
οὖν ἀσπαζομένων ἀλλήλους ἢ καλούντων ἢ φιλοφρονουμένων; ἀλλ'
ὥσπερ ὑμέναιος ἴδιόν τι μέλος ἐστὶν ἀρχαῖον ἐπὶ τῶν γαμούντων,
οὕτως καινὸς οὗτος εὕρηται ῥυθμὸς ἄλλης τινὸς ἑορτῆς.

ἀλλ' ἀπελεύσεσθε ἀγανακτοῦντες καὶ λεληρηκέναι με φάσκοντες,
εἰ τοσούτους λόγους μάτην διεθέμην καὶ πρὸς οὐδὲν τῶν χρησίμων.
μηδεμίαν γὰρ ἐκ τούτου βλάβην ἀπαντᾶν μηδὲ χεῖρον οἰκεῖσθαι
(1 M) τὴν πόλιν. παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησι πρότερον δεινὸν ἐδόκει τὸ μετα- 57
κινεῖν τὴν μουσικήν, καὶ κατεβόων πάντες τῶν ῥυθμὸν εἰσαγόντων
ἕτερον καὶ τὰ μέλη ποικιλώτερα ποιούντων, ὡς διαφθειρομένης
ἐν τοῖς θεάτροις τῆς Ἑλλάδος. οὕτω σφόδρα τὰ ὦτα ἐφύλαττον
καὶ τηλικαύτην ἡγοῦντο δύναμιν τὴν ἀκοὴν ἔχειν, ὥστε θηλύνειν
τὴν διάνοιαν καὶ ἀδικεῖσθαι τὰ τῆς σωφροσύνης, εἰ παρὰ μικρὸν
ἐνδοίη τὰ τῆς ἁρμονίας. τοιγαροῦν φασι Λακεδαιμονίους, ἐπειδὴ
Τιμόθεος ἧκε παρ' αὐτούς, λαμπρὸς ὢν ἤδη καὶ δυναστεύων ἐν
τῇ μουσικῇ, τήν τε κιθάραν αὐτὸν ἀφελέσθαι καὶ τῶν χορδῶν τὰς
περιττὰς ἐκτεμεῖν. καὶ ὑμεῖς, ἄνδρες Ταρσεῖς, μιμήσασθε τοὺς
Λακεδαιμονίους, ἐκτέμετε τὸν περιττὸν φθόγγον. ὁ παλαιὸς 58
μῦθός φησι τὴν Κίρκην μεταβάλλειν τοῖς φαρμάκοις, ὥστε σῦς
καὶ λύκους ἐξ ἀνθρώπων γίγνεσθαι· καὶ ταῦτα ἀπιστοῦμεν Ὁμή-
ρου λέγοντος,

---

1 πταρνοῖται M 2 κίνεδοσ M ἐπὶ UBT 3 τὰ ἄλλα libri 4 ἕν τι τοιοῦτον scripsi, ἔν τι τούτων libri (ἕν τι U) 6 ἐστὶ τὸ T ἂν add. Dind. 7 ἔθηκεν pro ἔοικεν M 8 πομπυσμὸσ M ἢ B ἔργον B 9 fort.: οὔτε γὰρ νέμουσι ⟨ξυνήθης⟩ οὔτε ἀροῦσιν ἀρνοῦσιν B 10 οὐδὲν αὐτῶν M οὐδὲ αὐτῶν UBT corr. Selden. 11 φιλοφρονουμένων; ⟨οὐδαμῶς.⟩ ἀλλ' etc.? 13 οὕτω B 14 ἀπελεύσεσθαι M 16 μηδὲν libri, corr. Selden. 17 καὶ τὴν M 20 τῆσ Ἑλλάδοσ ἐν τοῖσ θεάτροισ (hoc ord.) T ἐφύλαττον τα ὦτα (hoc ord.) B 23 ἐνδφὴ libri τὸ pro τὰ UT 26 cf. XXXII, 67 μιμήσασθαι M 28 μεταβάλλειν ⟨τινὰς⟩ φαρμάκοις? 29 γενέσθαι M

οἱ δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς φωνήν τε τρίχας τε
καὶ δέμας.

ἀλλ' ἐκείνοις μὲν τὸν νοῦν μένειν φησὶν ἔμπεδον, τούτων δὲ ὁ
59 *νοῦς πρῶτος ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται. καὶ μὴν οὐχ οὕτω δεινόν*
ἐστιν, εἰ ἄνθρωποι μεταξὺ προβάτων φωνὴν λάβοιεν οὐδ' εἰ βοῶν,
οὐδ' ἂν χρεμετίζωσιν οὐδ' ἂν ὑλακτῶσιν, ὥσπερ τὴν Ἑκάβην οἱ
ποιηταὶ λέγουσιν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δεινοῖς τελευταῖον ποιῆσαι τὰς
Ἐρινύας

χαροπὰν κύνα·
χάλκεον δέ οἱ γνάθων ἐκ πολιᾶν φθεγγομένας
ὑπάκουε μὲν Ἴδα Τένεδός τε περιρρύτα
Θρηίκιοί τε φιλήνεμοι γύαι.

60 *οὐχ οὕτω φημὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τέρας δεινὸν οὐδ' ἀποτρόπαιον, ὡς*
ὅταν ἀνήρ τις ὢν καὶ τὸν χαρακτῆρα ἔχων τὸν αὐτὸν καὶ τὴν φω-
νὴν τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τὰ σημεῖα τῆς φύσεως μὴ δυνάμενος ἀνελεῖν,
μηδ' ἂν ἅπαντα ποιῇ περιστέλλων, καθάπερ φώρια κλέπτης, ὑπ'
Ἐρινύων τινῶν τυπτόμενος καὶ διαστρεφόμενος καὶ πάντα τρόπον
διακλώμενος πάντα βούληται ποιεῖν καὶ μηδὲν ὡς πέφυκε· κἄπειτα (412)
Πρωτέως τινὸς δίκην ἀλλάττων καὶ μετατιθεὶς αὐτὸν ἐξεύρῃ φω-
νὴν ἀφιέναι μήτε ἀνδρὸς μήτε γυναικὸς μήτε ἄλλου τινὸς ζῴου
[μιαρὰν καὶ ἀνδρόγυνον] μιμούμενος μηδὲ χαμαιτύπην αὐτὸ τοῦτο
χαμαιτυποῦσαν, ἀλλὰ ⟨τὸ⟩ τοῦ αἰσχίστου ἔργου καὶ τῆς ἀσελγεστά-
της πράξεως ὥσπερ ἂν φθεγγόμενος, καὶ ταῦτα μεθ' ἡμέραν ἐκ-
φανοῦς ὄντος ἡλίου πολλῶν παρόντων. οὐχ οὕτω δεινὸν ἦν τὸ
τὰς βύρσας τῶν βοῶν ἕρπειν οὐδὲ τὸ μυκᾶσθαι τὰ κρέα.

61 *ποῖος οὖν Ὅμηρος ἢ τίς Ἀρχίλοχος ἰσχύει τὰ κακὰ ταῦτα*
ἐξᾷσαι; δοκεῖ γάρ ἔμοιγε νὴ τὸν Ἡρακλέα γενναίου τινὸς καὶ τρα-

---

1 cf. Hom. Od. 10, 239 3 *ἐκεῖνοσ μὲν* libri, corr. Reiske Hom. l. l. *αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος, ὡς τὸ πάρος περ* 5 *εἰ βοῶσιν* libri, corr. Reiske 7 *τελευταῖαν* U *τελευταίαν* T 9 *χαρόπαν* UBT cf. P. Lyr. III p. 721 (frg. adesp. 101) 10 *δέοι* B *γναθμῶν* libri, corr. Geelius *πολιὰν* M 11 *ὑπακούεμεν* libri, corr. Geelius *ἰδέουσ* TM (in ras.) *τε δοσ τε* M m. pr. 12 *θρήκιοί* M *φιλίην ἔμοιγε* libri, *φιλήνεμοι πέτραι* Jacobs, *γύαι* Wil. 14 pro *ἔχων* desidero *σῴζων* 16 *ποιῆτε* M *ποιῆται* ceteri, corr. Reiske *φώρεια* UB 17 *ἐριννίων* MT 18 *βούλεται* libri, corr. Reiske scrib. *πάντα βούληται ⟨μετα⟩ ποιεῖν καὶ μηδὲν ὡς πέφυκε ⟨τοιοῦτον ἀγαπᾶν ἔχων⟩* vel tale quid; *καὶ* ante *διαστρεφόμενος* delet Wil., ceteris servatis 20 *ἄλλοσ* M 21 *μιαρὰν καὶ ἀνδρόγυνον* seclusit. Emp. *χαμαιτυπεῖν* UBT 22 *τὸ* addidit Wil. *τοῦ αἰσχίστου* Jacobs *τοῦ λαχίστου* UT *τοὐλαχίστου* BM *ἀσελγοῦσ* (-*οὺσ* U) libri, corr. Reiske 23 *ἐκφαίνουσ ἰόντοσ* M *ἐκφανοῦσιν ὄντοσ* UB *ἐκφωνοῦσιν ὄντοσ* T, corr. Geelius

γικοῦ δεῖσθαι ποιητοῦ τὸ τῶν ἀνθρώπων, ὅστις δυνήσεται κατασχεῖν καὶ ἀνακόψαι τοσαύτην φοράν· ὡς ἤδη μανίᾳ τὸ γιγνόμενον ἔοικεν αἰσχρᾷ καὶ ἀπρεπεῖ καὶ τοῦτο τὸ νόσημα [τῆς ἀπρεπείας 62
καὶ ἀναισχυντίας] κύκλῳ περιιὸν ὑμᾶς ἐπὶ πάντα ἄγει τὸ λοιπὸν καὶ ἔργα καὶ φωνὰς καὶ σχήματα καὶ παντὸς ἅπτεται καὶ καθικνεῖται μέρους, ποδῶν, χειρῶν, ὀμμάτων, γλώττης. οὔκουν ἡμῶν ὄφελος οὐδὲν οὐδὲ τῆς ἀνειμένης ταύτης καὶ ἀσθενοῦς παραμυθίας, ἀλλὰ μᾶλλον Στέντορός τινος χρεία φθεγγομένου χάλκεον ἢ σιδήρεον, ὃς ἐμοῦ βοήσεται μεῖζον καὶ σαφέστερον. ὁρᾶτε γὰρ οἳ πρόεισιν. γενείων τὸ πρῶτον εὑρέθη κουρά, καὶ τοῦτο ἐδόκει μέτριον, 63
τὸ μὴ σφόδρα καθεικέναι, μηδ' ἐπὶ πλέον, ἀλλὰ πρᾴως ἐπανορθοῦν τὴν φύσιν. οὐκοῦν ὁ τοιοῦτος ἐδόκει πολλοῖς ἐπιδέξιος. εἶτα ἐξύρων μέχρι τῶν παρειῶν· οὐδὲ τοῦτό πω δεινόν· ἀλλ' ὅμως ὁ κωμικὸς καὶ τοῦτον ἐκέλευσε κατακάειν

> ἐπὶ φαλήτων συκίνων ἑκκαίδεκα.

πλὴν εἶχον εὐειδῆ τὰ πρόσωπα καὶ παιδικὰ παρ' ἡλικίαν τῆς λάχνης ταύτης ἀπηλλαγμένα, εἶτα, τοῦτο λοιπὸν ἔτι, τὰ σκέλη καὶ τὸ στέρνον, ἵνα καὶ τἄλλα ὅμοιοι παισὶν ὦμεν. εἶτα μέχρι τῶν βραχιόνων, εἶτα ἐπὶ τὰ αἰδοῖα μεταβάν, ᾗ καὶ τὸ ἡβᾶν δοκεῖ περιττόν, σκώπτεται δὴ καὶ καταγελᾶται παρὰ τοῖς σοφοῖς καὶ νέοις ἡ τῆς φύσεως τέχνη, καθάπερ ἀρχαία τις οὖσα καὶ σφόδρα εὐήθης, ἀχρεῖα καὶ περιττὰ προσθεῖσα τῷ σώματι. τί γὰρ ὑμῖν ὀνύχων ἔδει, 64
τί δὲ τριχῶν; ἀλλ' οὐδὲ χειρῶν ἴσως οὐδὲ ποδῶν. αἰδοῖα μόνον ὑμᾶς ἔδει ποιῆσαι καὶ γαστέρας καὶ τροφὴν παραθεῖναι καὶ τἄλλα, ὧν ἔστιν ἀπολαύειν. [τοιγαροῦν αὐτοὶ περικόπτομεν ἑαυτούς, καὶ τὰ μὲν γένεια καὶ τὴν ἥβην ἀφαιροῦμεν, ἃ τῶν ἀνδρῶν ἴδιά ἐστιν·] εἰ

---

1 τὸ τῶν ἀνθρώπων. lacunosa haec quoque; desidero: τὸ ⟨πρᾶγμα καὶ ποῖος φιλόσοφος ἢ νομοθέτης οὕτω δεινὸς μεταρρυθμίζειν τὴν πονηρίαν⟩ τῶν ἀνθρώπων vel tale quid ὥστισ B 3 τῆς ἀπρεπείας καὶ ἀναισχυντίας seclusi 9 ὃσ ἐμβοήσεται libri, corr. Jacobs πρόεισι BT 10 εὑρέθη τὸ πρῶτον (hoc ord.) B 11 καθικέναι M καθηκέναι UB 13 ξυρὸν UB ξυρῶν T παροιῶν T τω τοπω M τοῦτο πῶσ UB τοῦτοπωσ T, corr. Emp. 14 κατακαίειν libri 15 φαλήτω τῶν συκίνων M 16 ἡλικίαν καὶ τῆσ ἄχνησ ταύτησ libri, corr. Emp. et Casaub. 17 ἀπηλλαγμεν U ἀπηλαγμένων T pro τοῦτο malim τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὰ libri, corr. Jacobs 18 ὅμοια libri, corr. Emp. 19 μεταβὰν ἢ (postr. literae in ras.) M locus corruptus; a σκώπτεται enuntiatum incipit; antecedentia ita conformari possunt: μετέβαινον οἷς καὶ 20 Καινεῦσι Casaubonus (pro καὶ νέοις) 22 καὶ ἀχρεῖα περιττὰ (hoc ord.) libri, transp. Reiske ἡμῖν UB 23 τί δαὶ UBT 24 παραθῆναι U 25 τοιγαροῦν — ἴδιά ἐστιν seclusi quae conexum sententiarum perturbant

δὲ ἦν δυνατὸν παρὰ τῶν γυναικῶν προσλαβεῖν ⟨τὰ⟩ ἕτερα, δῆλον ὅτι παντελῶς τότ' ἂν ἦμεν εὐδαίμονες, οὐ καθάπερ νῦν ἐνδεεῖς ὄντες, ἀλλ' ὁλόκληροί τινες καὶ κατὰ φύσιν ἀνδρόγυνοι.

---

(17) ΤΑΡΣΙΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

1 *Οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ταρσεῖς, ὅτι νομίζεται καὶ παρ' ὑμῖν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις τοὺς πολίτας παριέναι καὶ συμβουλεύειν, οὐ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ τοὺς γνωρίμους καὶ τοὺς πλουσίους, ἔτι δὲ τοὺς καλῶς λελειτουργηκότας. οὐ γὰρ εὔλογον ἴσως τῆς μὲν οὐσίας τῆς τῶν πλουσίων μετέχειν ὑμᾶς τὸ μέρος, τῆς δὲ διανοίας μὴ ἀπολαύειν, ὁποία ποτ' ἂν ᾖ. καίτοι κιθαρῳδῶν γε ὁπόταν ἀκούειν ἐθελήσητε ἢ αὐλητῶν ἢ ἀθλητὰς θεωρεῖν, οὐ καλεῖτε τοὺς πλουσίους οὐδὲ τοὺς πολίτας, ἀλλὰ τοὺς ἐπισταμένους καὶ*
2 *δυναμένους, οὐχ ὑμεῖς μόνον, ἀλλὰ πάντες οἱ τοιοῦτοι. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο λανθάνει με, ὅτι τοὺς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι σύνηθές μέν ἐστι τοῖς πολλοῖς Κυνικοὺς καλεῖν· οὐ μόνον δὲ οὐδὲν οἴονται διαφέρειν αὐτῶν οὐδ' ἱκανοὺς εἶναι περὶ πραγμάτων ⟨σπουδαίων διαλέγεσθαι,⟩ ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ σωφρονεῖν ἡγοῦνται, μαινομένους δέ τινας ἀνθρώπους καὶ ταλαιπώρους εἶναι. σκώπτειν δὲ καὶ καταγελᾶν ἔνιοι τούτων ἑτοίμως ἔχουσι καὶ πολλάκις μηδὲ σιγῶσιν ἐπιτρέ-*
3 *πειν, οὐχ ὅπως λεγόντων ἀνέχεσθαι. ἔτι δέ φασιν ὑμᾶς ἐν τῷ* (414
παρόντι καὶ λίαν παρωξύνθαι πρὸς τοὺς φιλοσόφους. καὶ καταρᾶσθαί γε, οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ ἐνίοις αὐτῶν, πάνυ μὲν εὐλαβῶς καὶ μετρίως τοῦτο ποιοῦντας, ὅτι μὴ κοινῇ κατὰ πάντων ἐβλασφημεῖτε, εἴ τι οἱ ἐνθάδε ἡμάρτανον, ἐκεῖνο δὲ ἴσως ἀγνοοῦντας, ὅτι, εἴπερ κατηρᾶσθε, οὐ τοῖς φιλοσόφοις. οὐ γάρ ἐστιν οὐδεὶς φιλόσοφος τῶν ἀδίκων καὶ πονηρῶν, οὐδ' ἂν τῶν ἀνδριάντων περιίῃ γυμνότερος. οἱ δὲ δὴ τὴν πατρίδα βλάπτοντες καὶ συνιστάμενοι κατὰ τῶν πολιτῶν πόρρω που δοκοῦσιν εἶναί μοι τούτου τοῦ ὀνό-

---

1 *παρὰ τὸν* T *τὰ* add. Wil. 2 *ἐνδεὴσ* U 3 *ἀλλὰ* B 9 *ποτε ἦν* (om. *ἂν*) M 13 *λανθάνειν* (om. *με*) libri, corr. Geelius 15 *διαλέγεσθαι* add. Reiske, *σπουδαίων* Wil. 16 *σοφρονεῖν* T 17 *δὲ* om. M m. pr. 20 *λεῖαν* M 21 *ἀλλὰ οἷσ αὐτῶν* libri, corr. Geelius 22 *μετὰ πάντων* libri, corr. Reiske 23 *ὅτι οἱ* U *ὅτε οἱ* T (pro *εἴτι οἱ*) *ἀγνοοῦντεσ* UT 24 *κατηρᾶσθαι τοῖσ* (om. *οὐ*) M *ἐστι* T 25 *οὐδὲ* (om. *ἂν*) UBT *περ ἴῃ* M *ἄνπερ ἴῃ* UBT, corr. Emperius

ματος. τί ποτ' οὖν ἐλπίσας καὶ τί βουληθεὶς παρελήλυθα τοιοῦ- 4
τος ὢν ἐν καιρῷ τοιούτῳ; μανίας γὰρ τοῦτο ἀληθινῆς. ὅτι μη-
δενὸς αὐτὸς δέομαι παρ' ὑμῶν, ἀλλὰ τῆς ὑμετέρας ὠφελείας ἕνεκα
ἐσπούδακα. ἐὰν οὖν μὴ ἀνάσχησθέ μου, δῆλον ὅτι ὑμᾶς αὐτούς,
οὐκ ἐμέ, ζημιώσετε. καίτοι [οὐ] προσήκει γε ὑμῖν, εἴ με ἡγεῖσθε
καὶ τῷ ὄντι μαίνεσθαι, δι' αὐτὸ τοῦτο ἀκοῦσαι. μὴ γὰρ οἴεσθε
ἀετοὺς μὲν καὶ ἱέρακας προσημαίνειν ἀνθρώποις τὸ δέον, καὶ τὴν
παρὰ τῶν τοιούτων συμβουλὴν πιστὴν εἶναι διὰ τὸ αὐτόματον καὶ
τὸ θεῖον, ἄνδρα δὲ ἀφιγμένον οὕτως καὶ μηδαμόθεν ὑμῖν προσή-
κοντα μὴ κατὰ τὸ δαιμόνιον ἥκειν ἐροῦντα καὶ συμβουλεύσοντα.
καίτοι τὰ μὲν τῶν οἰωνῶν εἰκάζειν δεῖ, τῶν δὲ ὑπ' ἐμοῦ λεγο- 5
μένων ἔστιν ἀκούσασι συνιέναι καὶ σκέψασθαι, ἐὰν ἄρα σαφῶς
ᾖ τι χρήσιμον. βούλομαι δέ, ἐπεὶ τῶν τοιούτων ἐμνήσθην, ἐν
Φρυγίᾳ τι συμβὰν εἰπεῖν, ἵν' εὐθὺς ἐνθένδε μου καταγελᾶν ἔχητε.
ἀνὴρ Φρὺξ ἐπὶ κτήνους ἐβάδιζεν. ὡς δ' ἐθεάσατό τινα κορώνην,
οἰωνισάμενος, οἱ γὰρ Φρύγες τὰ τοιαῦτα δεινοί, λίθῳ βάλλει καί
πως τυγχάνει αὐτῆς. πάνυ οὖν ἥσθη, καὶ νομίσας εἰς ἐκείνην
5 M) τετράφθαι τὸ χαλεπὸν ἀναιρεῖται καὶ ἀναβὰς ἤλαυνεν. ἡ δὲ μι-
κρὸν διαλιποῦσα ἀνέσφηλε· τὸ δὲ κτῆνος πτοηθὲν ἀποβάλλει τὸν
ἄνδρα, καὶ ὃς πεσὼν κατάγνυσι τὸ σκέλος. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὕτως
ἀπήλλαξεν, ἀχάριστος γενόμενος περὶ τὸ σύμβολον. ἐγὼ δὲ πολύ 6
μοι δοκῶ τῆς κορώνης ἀσφαλέστερον βεβουλεῦσθαι καὶ πρὸς εὐ-
γνωμονεστέρους ἄνδρας ἥκειν τοῦ Φρυγός. ἐὰν γὰρ ὑμῖν δοκῶ
φλυαρεῖν, οὐ δήπου λίθοις βαλεῖτέ με, ἀλλὰ θορυβήσετε.

φέρε οὖν, ἐπεὶ σιωπᾶτε καὶ ὑπομένετε, πρῶτον μὲν ἐκεῖνο, εἰ
μὴ σαφῶς ἴστε, ἐπιδείξω, ὅτι δεῖσθε γνώμης ἐν τῷ παρόντι, καὶ
τοιαῦτα ὑμῶν τὰ πράγματά ἐστιν ὥστε βουλῆς ἄξια εἶναι καὶ πολ-
λῆς προνοίας· ἔπειθ', ὅτι μηδεὶς ὑμῖν δύναται ῥᾳδίως τούτων τὸ
δέον παραινέσαι, οἱ μὲν ἀγνοίᾳ τοῦ συμφέροντος, οἱ δέ τινες καὶ
δειλίᾳ τῇ πρὸς ὑμᾶς ἢ τῇ πρὸς ἑτέρους καὶ τὸ αὐτῶν ἴσως μᾶλ-
λον ἔνιοι σκοποῦντες· ἔπειτα, ἣν αὐτὸς ἔχω γνώμην περὶ τούτων, 7
καὶ τί πράξασιν ὑμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ πῶς καθόλου προϊ-

---

1 ὅτι pro τί priore libri, corr. Pflugk ποτ' ἂν libri, corr. Emp. 5 οὐ seclusit Reiske ἕνα με pro εἴ με libri, corr. Jacobs ἡγεῖσθαι libri, corr. Selden. fortasse: ε⟨ἰ δαιμο⟩νᾶ⟨ν⟩ με ἡγ. 7 ἱερὰ M (mrg. vulg.) 8 παρ' αὐτῶν τούτων libri, corr. Jacobs συμβολὴν B 10 τὸ om. UBT συμβουλεύοντα M 11 τῶν bis scr. U 12 ἂν M 14 ἔχοιτε libri, corr. Emp. 18 ἀναιρεῖ τε UB 25 ἐπὶ M m. pr. 30 ἡμᾶσ libri, corr. Mor. 32 πράξασ ἂν libri, corr. Emp. προϊστάμενοσ libri, corr. Reiske

σταμένοις τῆς πόλεως εἰς ἅπαντα καὶ τὸν αὖθις οἶμαι συνοίσειν
χρόνον.
ὑμῖν γάρ, ἄνδρες Ταρσεῖς, συμβέβηκε μὲν πρώτοις εἶναι τοῦ
ἔθνους, οὐ μόνον τῷ μεγίστην ὑπάρχειν τὴν πόλιν τῶν ἐν τῇ Κι-
λικίᾳ καὶ μητρόπολιν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ τὸν δεύτερον Καίσαρα
ὑπὲρ πάντας ἔσχετε οἰκείως ὑμῖν διακείμενον. τὸ γὰρ δι᾽ ἐκεῖνον
ἀτύχημα τῇ πόλει συμβὰν εἰκότως αὐτὸν εὔνουν ὑμῖν ἐποίει καὶ
σπουδάζειν, ὅπως μείζονες ὑμῖν φανήσονται τῶν δι᾽ αὐτὸν συμ-
8 φορῶν αἱ παρ᾽ αὐτοῦ χάριτες. τοιγαροῦν ἅ τις ἂν φίλοις ὄντως
καὶ συμμάχοις καὶ τηλικαύτην προθυμίαν ἐπιδειξαμένοις κἀκεῖνος
ὑμῖν παρέσχε, χώραν, νόμους, τιμήν, ἐξουσίαν τοῦ ποταμοῦ, τῆς
θαλάττης τῆς καθ᾽ αὑτούς· ὅθεν ταχὺ μείζων ἐγένετο ἡ πόλις καὶ
διὰ τὸ μὴ πολύν τινα χρόνον διελθεῖν τὸν ἀπὸ τῆς ἁλώσεως, κα-
θάπερ οἱ μεγάλῃ μὲν νόσῳ χρησάμενοι, ταχὺ δ᾽ ἀνασφήλαντες,
ἐπειδὰν τύχωσιν ἱκανῆς τῆς μετὰ ταῦτα ἐπιμελείας, πολλάκις μᾶλ-
9 λον εὐέκτησαν. καὶ μὴν τά γε ἐφεξῆς οὐχ ὡς οἴεταί τις ὤνησε (416
τὴν πόλιν τὸ γενέσθαι τινὰς τῶν ἡγεμόνων βιαίους καὶ τούτοις
ἐπεξελθεῖν ὑμᾶς. πρὸς μέν γε τὸ φανῆναί τινας ὄντας καὶ μὴ μό-
νον ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις βοηθῆσαι, καὶ νὴ Δία ὥστε τοὺς
αὖθις ὀκνηρότερον ἐξαμαρτάνειν, συνήνεγκε τὸ δίκην ἐκείνους ὑπο-
σχεῖν· ἄλλως δὲ τὴν πόλιν ἐπίφθονον ἐποίησε καὶ δυσχερεστέρους
ὑμᾶς δοκεῖν φύσει καὶ ῥᾳδίως αἰτιᾶσθαι. τὸ γὰρ πολλάκις ἐγ-
καλεῖν ἤδη ποτὲ ἔδοξε τοῦ συκοφαντεῖν σημεῖον, ἄλλως τε ὁπόταν
περὶ ἡγεμόνων ὁ λόγος ᾖ πρὸς ἡγεμόνας. οὐ γὰρ τῷ πλέον τι
πάσχειν, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐθέλειν ἄρχεσθαι τὴν ἀπέχθειαν ὑπονοοῦσι
10 γίγνεσθαι. πάλιν τοίνυν ἕτερον πρᾶγμα συμβὰν ὑπὲρ ὑμῶν
τρόπον τινὰ ὅμοιον τούτῳ γέγονεν. οἱ γὰρ Αἰγαῖοι φιλοτιμίαν
ἀνόητον ἐπανελόμενοι πρὸς ὑμᾶς, τὸ περὶ τὰς ἀπογραφὰς ἐξαμαρ-
τάνοντες, αὐτοὶ μὲν ἔπταισαν, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸν καθ᾽ ὑμῶν φθόνον
καὶ τοιαύτην τινὰ ἡσυχῇ διαβολὴν εἰργάσαντο πρὸς τὴν πόλιν ὡς
11 ἐπαχθῆ καὶ βαρεῖαν ταῖς ἄλλαις. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ πρότερον

---

1 οἴομαι libri 3 πρώτουσ UB 6 ἔχετε M 8 μείζονοσ T φανή-σωνται UBT 12 θαλλάττης T καθ᾽ αὐτὴν libri, corr. Reiske ταχὺν M μεῖζον UBT 14 ἀνασφήλαντες ἐπιτύχωσιν libri, corr. Reiske 15 μὲν pro μᾶλλον BT 16 οὐχ ὡς Emperius, ὡς οὐκ libri 17 ἡγουμένων T 18 pro γε malim γὰρ ὄντας ⟨ὑμᾶς⟩ Reiske 19 ἑαυτῆς M scribendum: ἄλλοις ⟨ἱκανοὺς⟩ βοηθῆσαι 20 ὀκνηροτέρους T 23 ἢ δήποτε BT 26 ἡμῶν U 27 γέγονε T γεγονὸς M (corr. vulg.) 29 ἔπταισαν M pr. man., ἔπαισαν ceteri τὸν abesse malit Emperius

χρόνου. τὰ δὲ νῦν οἵ γε Μαλλῶται διαφέρονται πρὸς ὑμᾶς, αὐτοὶ μὲν ἅπαντα ἀδικοῦντες καὶ θρασυνόμενοι, τῷ δὲ ἀσθενεῖς εἶναι καὶ πολὺ ἧττους [ἀεὶ] μᾶλλον τὴν τῶν ἀδικουμένων τάξιν ἀεὶ λαμβάνοντες. οὐ γὰρ ἃ ποιοῦσιν ἔνιοι σκοποῦσιν, ἀλλὰ τίνες ὄντες, οὐδὲ τοὺς ἀδικοῦντας ἢ βιαζομένους ἐθέλουσιν ἐξετάζειν πολλάκις, ἀλλ' οὓς εἰκὸς βιάζεσθαι τῷ δύνασθαι πλέον. εἰ γοῦν ὑφ' ὑμῶν ἐπράχθη τι τοιοῦτον οἷον ὑπ' ἐκείνων νῦν γέγονε, πορθεῖν ἂν ἐδοκεῖτε τὰς πόλεις καὶ ἀποστάσεως ἄρχειν καὶ πολέμου, καὶ στρατοπέδου δεῖν ἐφ' ὑμᾶς. οὐκοῦν δεινὰ πάσχομεν, ἐρεῖ τις, εἰ τούτοις μὲν 12 *ἐξέσται ποιεῖν ὅ,τι ἂν ἐθέλωσι καὶ τοῦτο ἀπολαύσουσι τῆς ἐρημίας τῆς ἑαυτῶν, ἡμεῖς δὲ κινδυνεύσομεν, ἐὰν μόνον κινηθῶμεν. ἔστω δεινὸν καὶ ἄδικον. ἀλλ' οὐκ, εἴ τι μὴ δίκαιον πέφυκε γί-* M) *γνεσθαι, δεῖ πρὸς τοῦτο φιλονικοῦντας αὑτοὺς περιβάλλειν ἀτόπῳ τινί, μᾶλλον δὲ προορᾶν καὶ φυλάττεσθαι. τὸ γὰρ συμβαῖνον ὅμοιόν ἐστι τῷ περὶ τοὺς ἀθλητάς, ὅταν ἐλάττων πρὸς πολὺ μείζω μάχηται. τῷ μὲν γὰρ οὐδὲν ἔξεστι παρὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ κἂν* 13 *ἄκων ἁμάρτῃ τι, μαστιγοῦται· τὸν δ' οὐδεὶς ὁρᾷ πάνθ' ἃ δύναται ποιοῦντα. τοιγαροῦν κἀκεῖ σωφρονοῦντος ἀνδρός ἐστι καὶ ταῖς ἀληθείαις κρείττονος τῇ δυνάμει περιεῖναι, τὰς δὲ πλεονεξίας ταύτας ἐᾶν, ⟨καὶ⟩ ὑμεῖς ⟨ἂν⟩ ἔχητε νοῦν, τοῖς δικαίοις περιέσεσθε καὶ τῷ μεγέθει τῆς πόλεως τῶν φθονούντων, πρὸς ὀργὴν δὲ οὐδὲν οὐδὲ ἀγανακτοῦντες δράσετε. καὶ περὶ μὲν τούτων αὖθις, ὥσπερ οἶμαι καὶ προεθέμην.*

νῦν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ἐπέξειμι δι' ἃ πλείονος σκέψεως [ἧς] φημι 14 *δεῖσθαι τὸν ἐνεστῶτα καιρόν. ἡ μέν γε τῶν Μαλλωτῶν ἀπέχθεια καὶ στάσις ἧττον ὀφείλει λυπεῖν ὑμᾶς. τὸ δὲ Σολεῖς τούτους καὶ Ἀδανεῖς καί τινας ἴσως ἄλλους ὁμοίως ἔχειν καὶ μηδὲν ἐπιεικέστερον, ἀλλὰ καὶ βαρύνεσθαι καὶ βλασφημεῖν καὶ μᾶλλον ἑτέρων ὑπακούειν ἐθέλειν, ὑποψίαν ποιεῖ τοῦ μηδὲ τοὺς Αἰγαίους τάχα μηδὲ τοὺς Μαλλώτας παντάπασιν ἀδίκως ἄχθεσθαι, μηδὲ τοὺς*

---

1 *τε* pro *γε* libri, corr. Reiske *μαλῶται* UBT 3 *ἀεὶ* del. Emperius 4 *ποιοῦσί⟨τινες⟩, ἔνιοι* conieci 7 *τοιοῦτο* M *ἐδοκῆτε* T 8 *ἀρχὴν* libri, corr. Casaubonus 9 *ἐπάσχομεν* M 10 *ἀπολαύουσι* libri, corr. Reiske 12 *ἔστι* pro *εἴ τι* M *γίνεσθαι* UBT 13 *φιλονεικοῦντας* libri praeter M *αὐτοὺς* UT *περιβάλλων* M m. pr. 15 *ἐλάττω* M *μεῖζον* UBM 16 *μάχητε* T *γὰρ* om. M 17 *μαστηγοῦται* U *δὲ* B *οὐθεὶς* M 18 *σοφρονοῦντος* M 19 *ταύτας, ἐὰν ὑμεῖς ἔχητε* libri, corr. Reiske 24 *ἧς* om. M; *δι' ἃ* scripsi, *διὰ* libri 25 *Μαλωτῶν* UBT 26 *στάσεις* M 27 *ἄλονσ* M *ἔχει* M 30 *μαλώτας* UBT

μὲν φϑόνῳ, τοὺς δὲ πλεονεκτεῖν βουλομένους ἠλλοτριῶσϑαι πρὸς
ὑμᾶς, ἀλλ' ἴσως εἶναί τι τοιοῦτον περὶ τὴν πόλιν καὶ ὑβρίζειν
15 πως καὶ ἐνοχλεῖν τοὺς ἐλάττονας. ταῦτα γάρ ἐστι μὲν οὐκ ἀληϑῆ,
ταὐτὰ δ' ⟨ἂν⟩ ὑμᾶς ὡς ἀληϑῆ βλάψειεν. φέρε δὴ καὶ ⟨τὰ⟩ πρὸς τὸν
στρατηγὸν ὑμῖν ὡς ἔχει λογίσασϑε. πρότερον μὲν ὑποψία μόνον
ὑπῆρχεν ὡς οὐχ ἡδέως ὑμῶν διακειμένων, ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνός τε
ἐπολιτεύετο πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑμεῖς πρὸς ἐκεῖνον καὶ φανερὸν οὐδὲν
ἦν· ἄρτι δὲ ὑμεῖς τε τῷ δοκεῖν ἐλαττοῦσϑαι παροξυνϑέντες εἴπατέ
τι κἀκεῖνος προήχϑη καὶ γράψαι πρὸς ὀργὴν καὶ ποιῆσαι τοῦϑ',
16 ὅπερ μὴ πρότερον. νὴ Δία ἀλλά γε τὰ τῆς πόλεως αὐτῆς καὶ τὰ
πρὸς ἀλλήλους ὑμῖν ὡς δεῖ πρόεισιν. οὐ χϑὲς ⟨καὶ⟩ πρῴην χωρὶς ἦν
ὁ δῆμος καὶ χωρὶς ἡ βουλὴ καὶ νῦν ἔτι καϑ' αὑτοὺς οἱ γέροντες,
ἰδίᾳ τὸ συμφέρον ἕκαστοι δῆλον ὅτι σκοποῦντες· ὥσπερ εἰ [κατα]
πλεόντων ἰδίᾳ μὲν οἱ ναῦται τὸ συμφέρον αὑτοῖς ζητοῖεν, ἰδίᾳ
δὲ ὁ κυβερνήτης, ἰδίᾳ δὲ ὁ ναύκληρος. καὶ γὰρ εἰ πολλάκις ταῦτα
λέγεται, ἀλλ' οὖν προσήκει μὴ διὰ τοῦτο παραπέμπειν. οὐ γὰρ
τὸ πρώτως ῥηϑὲν οὐδ' ὃ μὴ πρότερόν τις ἤκουσε δεῖ προϑύμως
ἀποδέχεσϑαι, τὸ δὲ οἰκεῖον τῷ πράγματι καὶ τὸ χρείαν τινὰ ἔχον.
17 νὴ Δία, ἀλλὰ νῦν ὡμολογήκαμεν καὶ κοινῇ βουλευόμεϑα. καὶ τίς
ἂν ἀσφαλῆ καὶ βέβαιον ἡγήσαιτο τὴν τοιαύτην ὁμόνοιαν, τὴν ὑπ'
ὀργῆς μὲν γενομένην, τριῶν δὲ οὖσαν ἢ τεττάρων ἡμερῶν; οὐδὲ
γὰρ ὑγιαίνειν ἀσφαλῶς εἴποι τις ⟨ἂν⟩ τὸν πρὸ μικροῦ πυρέττοντα.
μὴ τοίνυν μηδὲ ὑμεῖς αὑτοὺς ὁμονοεῖν λέγετε, πρὶν ἂν ὑμῖν μάλι-
στα μὲν πολλαπλάσιος διέλϑῃ χρόνος· εἰ δ' οὖν, τοσοῦτος ὅσον
δὴ διεφέρεσϑε· μηδ' εἰ ταὐτό ποτ' ἐφϑέγξασϑε καὶ τὴν αὐτὴν
ἔσχετε ὁρμήν, καὶ δὴ νομίζετε ἐξῃρῆσϑαι τὸ νόσημα τῆς πόλεως.
18 καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀναρμόστοις ὀργάνοις ἐνίοτε οἱ φϑόγγοι συνε-

---

1 ἢ ἀλλοτριῶσϑαι UT 2 τὸ pro τι libri, corr. Casaub. τοιοῦτο MUT pro καὶ malim ὥστε; ὡς Jacobs 3 πῶς UT 4 ταῦτα δ' ὑμᾶς (om. ἂν) libri, corr. Emperius βλάψειε T τὰ add. Reiske 5 λογίσασϑαι UT scrib. aut ⟨ὅτι⟩ πρότερον aut πρότερον μὲν ⟨γὰρ⟩ 8 δὲ εἰ B τε M γε UBT ἐλαττοῦσϑε UT 9 προσήχϑη UBM 10 νὴ δία ἀλλά γε νὴ δία τῆς πόλεως αὐτῆς M νὴ δία ἀλλάγε νὴ δία διὰ τῆς πόλεως ὑμῖν αὐτῆς UTB (sed hic omisso νὴ δία priore). corr. Casaub. (nisi quod ὑμῖν servabat) 11 πρόσεισιν M οὐ χϑὲς ⟨καὶ⟩ πρῴην Wil., οὐχ ὡς πρῴην libri 13 ἰδίᾳ Valesius, διὰ libri ἕκαστοι scripsi σκοποῦντες Wil., ἑκάστων — σκοπούντων libri 14 αὐτοῖς T 15 καὶ τὰ πλεόντων M; κοινῇ πλεόντων vel ἅμα πλεόντων Emperius 16 ἀλλ' οὖν om M. ἀλλ' οὐ (del. μὴ) Reiske probabiliter 18 χρεῖάν τινα U χρεἰάν τινα T ἔχων U 20 ἂν om. T 21 οὐσῶν M (mrg. vulg.) 22 ἂν add. Dindorf 23 αὐτοὺς MT 24 τοσοῦτον libri, corr. Casaub. ὅσον μὴ διαφέρεσϑαι libri, corr. Reiske 25 μὴ δὲ UT ἐπ' αὐτόποτε φϑέγξασϑαι libri, corr. Pflugk 26 ἔσχετε Pflugk, ἔχετε libri

φώνησαν πρὸς ὀλίγον, εἶτα εὐθὺς ἀπᾴδουσιν. ὥσπερ οὖν τὸ μὲν
τρῶσαί τι καὶ διελεῖν ταχὺ γίγνεται καὶ πάνυ ῥᾳδίως, τὸ δὲ συμ-
φῦσαι καὶ συναγαγεῖν χρόνου δεῖται καὶ προσοχῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ
τῶν πόλεων ἔχει. τὸ μὲν διενεχθῆναι καὶ στασιάσαι πρόχειρον καὶ
διὰ μικρὰ συμβαίνει πολλάκις, τὸ δὲ καταστῆναι καὶ τὴν προσήκου-
σαν λαβεῖν διάθεσιν καὶ πίστιν μὰ Δί' οὐκ ἔστιν εἰπόντας οὐδὲ
δόξαντας μετανοεῖν εὐθὺς ἔχειν. ἴσως μὲν γὰρ οὐ παρὰ μόνοις 19
ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασι μεγάλης τινὸς τοῦτο δεῖται
θεραπείας, μᾶλλον δὲ εὐχῆς. οὐ γάρ ἔστιν ἄλλως ἢ τῶν κινούντων
κακῶν καὶ ταρασσόντων ἀπολυθέντας, φθόνου, πλεονεξίας, φιλο-
M) νικίας, τοῦ ζητεῖν ἕκαστον αὔξειν ἑαυτὸν [καὶ] τὴν πατρίδα καὶ τὸ
κοινῇ συμφέρον ἐάσαντα συμπνεῦσαί ποτε ἰσχυρῶς καὶ ταὐτὰ προ-
ελέσθαι. ὡς παρ' οἷς ἂν ἰσχύῃ ταῦτα καὶ τοιαῦθ' ἕτερα, τούτους
ἀνάγκη τὸν ἀεὶ χρόνον ἐπισφαλεῖς εἶναι καὶ διὰ μικρὰ συμπίπτειν
καὶ θορυβεῖσθαι, καθάπερ ἐν θαλάττῃ πνευμάτων ἐναντίων ἰσχυ-
όντων. ἐπεί τοι μηδὲ τὴν βουλὴν αὐτὴν ἡγεῖσθ' ὁμονοεῖν μηδ' 20
ὑμᾶς τὸν δῆμον. εἰ γοῦν τις ἐπεξίοι πάντας, δοκεῖ μοι μηδ' ἂν
δύο ἄνδρας εὑρεῖν ἐν τῇ πόλει τὸ αὐτὸ φρονοῦντας, ἀλλ' ὥσπερ
ἔνια τῶν ἀνιάτων καὶ χαλεπῶν νοσημάτων, ἃ δι' ὅλων εἴωθεν ἔρ-
χεσθαι τῶν σωμάτων καὶ οὐδέν ἐστι μέρος εἰς ὃ μὴ κάτεισιν, οὕτως
ἡ τραχύτης αὕτη καὶ τὸ μικροῦ δεῖν ἅπαντας ἀλλήλων ἀπεστρά-
φθαι διαπεφοίτηκε τῆς πόλεως. ἵνα γὰρ τὴν βουλὴν ἀφῶ καὶ 21
τὸν δῆμον τούς τε νέους καὶ τοὺς γέροντας, ἐστὶ πλῆθος οὐκ ὀλί-
γον ὥσπερ ἔξωθεν τῆς πολιτείας· τούτους δὲ εἰώθασιν ἔνιοι λι-
νουργοὺς καλεῖν· καὶ ποτὲ μὲν βαρύνονται καί φασιν ὄχλον εἶναι
περισσὸν καὶ τοῦ θορύβου καὶ τῆς ἀταξίας αἴτιον, πάλιν δὲ μέρος
ἡγοῦνται τῆς πόλεως καὶ πολλοῦ ἀξιοῦσιν. οὓς εἰ μὲν οἴεσθε
βλάπτειν ὑμᾶς καὶ στάσεως ἄρχειν καὶ ταραχῆς, ὅλως ἐχρῆν ἀπε-
λάσαι καὶ μὴ παραδέχεσθαι ταῖς ἐκκλησίαις· εἰ δὲ τρόπον τινὰ
πολίτας εἶναι τῷ μὴ μόνον οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ γεγονέναι τοὺς πλείους

1 ἀπῳδοῦσιν U ἀπωδοῦσιν T ἀπώδουσιν B 2 διελθεῖν U (m. pr.) BM γίνεται libri, corr. Emperius 3 προωχῆς T 5 μικρὰ B μικρὰς U μικρᾶς MT 7 οὐ παρὰ μόνοις Casaubonus συνταραττομένοις UTM συμπραττομένοις B 10 φόνου libri, corr. Reiske 11 φιλονεικίας libri τῶ pro τοῦ T αὔζειν T καὶ seclusi 12 ἐάσαντας libri, corr. Wil. ποτ' M 13 ταὐτὰ B ταῦτα ceteri 14 σμικρὰ B 15 ἐναντίως libri, corr. Reiske 16 ⟨ἀνάγκη⟩ ἡγεῖσθαι Reiske 18 εὑρεῖν Cobetus, ἔχειν libri 20 οὐθὲν M 21 μικρὸν T 22 διαπέφυκε M quod verum putat Wil. 23 τούς τε scripsi, τε τοὺς libri 24 λινουργοὺς libri, λιμουργοὺς Mor. λιμνουργοὺς Wesselingius, frustra uterque 26 πάλιν Wil., πᾶν M ποτὲ UBT (correcturam ad l. 27 aberrasse vidit Wil.) 27 πολλοῦ Reiske, πάλιν libri 30 πολιτίας M πολιτείας ceteri, corr. Reiske τῷ Reiske, τὸ libri

ἐνθάδε καὶ μηδεμίαν ἄλλην ἐπίστασθαι πόλιν, οὐδὲ ἀτιμάζειν δή-
22 *που προσήκει οὐδὲ ἀπορρηγνύειν αὐτῶν. νυνὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης ἀφε-*
στᾶσι τὴν γνώμην τοῦ κοινῇ συμφέροντος, ὀνειδιζόμενοι καὶ δοκοῦν-
τες ἀλλότριοι. τούτου δὲ οὐθέν ἐστι βλαβερώτερον ταῖς πόλεσιν
οὐδὲ ὃ μᾶλλον στάσιν ἐγείρει καὶ διαφοράν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν σω-
μάτων ὁ προσγενόμενος ὄγκος, ἂν μὲν οἰκεῖος ᾖ τῷ λοιπῷ σώματι
καὶ συμφυής, εὐεξίαν ποιεῖ καὶ μέγεθος· εἰ δὲ μή, νόσου καὶ δια- (420
23 *φθορᾶς αἴτιος γίγνεται. τί οὖν σὺ κελεύεις ἡμᾶς; τοὺς ἅπαντας*
ἀναγράψαι πολίτας [ναί φημι] καὶ τῶν αὐτῶν ἀξίους, ἅμα μηδὲ
ὀνειδίζειν μηδὲ ἀπορρίπτειν, ἀλλὰ μέρος αὐτῶν, ὥσπερ εἰσί, νο-
μίζειν. οὐ μὲν γάρ, ἄν τις καταβάλῃ πεντακοσίας δραχμάς, δύνα-
ται φιλεῖν ὑμᾶς καὶ τῆς πόλεως εὐθὺς ἄξιος γεγονέναι· εἰ δέ τις
[ἢ] πένης ὢν [ἢ] πολιτογραφοῦντός τινος οὐ μετείληφε τοῦ ὀνό-
ματος, οὐ μόνον αὐτὸς παρ' ὑμῖν γεγονώς, ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ καὶ τῶν προγόνων, οὐχ οἷός ἐστιν ἀγαπᾶν τὴν πόλιν οὐδ'
ἡγεῖσθαι πατρίδα, καὶ λίνον μὲν εἴ τις ἐργάζεται, χείρων ἐστὶν
ἑτέρου καὶ δεῖ τοῦτο προφέρειν αὐτῷ καὶ λοιδορεῖσθαι· βαφεὺς
δὲ ἢ σκυτοτόμος ἢ τέκτων ἐάν, οὐδὲν προσήκει ταῦτα ὀνειδίζειν.
24 *καθόλου δὲ ⟨οὐ⟩ τοῦτο μάλιστα τῶν ἐν τῇ πόλει βουλόμενος*
εἰπεῖν οὐδὲ οἷόν ἐστι δεῖξαι προῆλθον ἴσως, ἀλλ' ἐκεῖνο σαφὲς
ὑμῖν ποιήσων, ὅπως διάκεισθε πρὸς ἀλλήλους, καὶ νὴ Δία ⟨εἰ⟩
πιστεύειν ὑμᾶς ἄξιον τῇ παρούσῃ καταστάσει καὶ κατ' ἀλήθειαν
οἴεσθαι νῦν συμπεπνευκέναι. οἰκίαν γὰρ ἔγωγε καὶ ναῦν καὶ τἄλλα
οὕτως ἀξιῶ δοκιμάζειν οὐ τὸ παρὸν σκοποῦντας, εἰ σκέπει νῦν καὶ
μὴ δέχεται τὴν θάλατταν, ἀλλὰ καθόλου πῶς παρεσκεύασται καὶ
25 *πέπηγεν, εἰ μηδέν ἐστι διεστηκὸς μηδὲ σαθρόν. καὶ μὴν ὅ γε*
ἔφην τὸ πρότερον αὐξῆσαι τὴν πόλιν, τοῦτο οὐχ ὁρῶ νῦν ὑμῖν
ὑπάρχον, τὸ ἐξαίρετον εὐεργεσίαν καὶ χάριν καταθέσθαι τῷ κρα-

---

2 *προσήκειν* libri, corr. Casaub. *αὐτῶν* UTM 3 *κοινῇ* Reiske, *κοινοῦ* libri 5 *διαφορὰν* Emperius, *διαφθορὰν* libri 6 *κἂν* M 7 *εὐ-ξεῖαν* M 8 *γίνεται* libri, corr. Emperius 9 *ναί φημι* om. M *ἀξίους* Wil. *αἰτίους* libri *ἅμα* Wil., *ἀλλά* libri 10 *ἀπορίπτειν* M *αὐτῶν* libri, corr. Emp. 11 *μὲν* post *ἂν* transponit Cobetus *δραγμὰς* M 13 *ἢ* prius om. B, *τις εἴη* M *ἢ* bis seclusi 14 *γέγονεν* UT 16 *λίνον* scripsi (propter *λινουργούς*); *δεινὸν* libri 17 scribendum: *ἐὰν δὲ βαφεὺς — τέκτων, οὐδὲν* etc. 18 *οὐδένι* M *προσήκῃ* BT *ταῦτα* Casaub. *αὐτὰ* libri 19 *οὐ* add. Casaub. 20 *ἔστιν* T 21 *ποιήσων* Reiske, *ποιῶν* libri (de U dubito) *διάκεισθαι* BM *διακεῖσθαι* U *εἰ* add. Emperius 23 *οἴεσθαι νῦν* Casaub. *οἴεσθε οὖν* libri 24 *τὸ παρὸν* Casaub., *τόπον* libri *σκέπην* U *σκέπῃ* T *κἂν* pro *καὶ* T 25 *θάλλατταν* UT 26 *ἢ* pro *εἰ* UBT; scribendum: ⟨*καὶ*⟩ *εἰ* 27 *ὁρῶν* MU

τοῦντι, δῆλον ὅτι τῷ μὴ δεηθῆναι μηδενὸς αὐτὸν τοιούτου· πλὴν ὅτι γε [εἰ] μηδὲν τῶν ἄλλων ἔχετε πλεῖον πρὸς αὐτόν· ὥστε ὧν παρ' ἐκείνου τότε δι' εὔνοιαν καὶ φιλίαν ἐτύχετε, ταῦτα ὀφείλετε φυλάττειν τὸν λοιπὸν χρόνον δι' εὐταξίαν καὶ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν διδόναι καθ' αὑτῶν. καὶ μηδείς με νομίσῃ ταῦτα λέγειν ἁπλῶς 26 ἁπάντων ἀνέχεσθαι παραινοῦντα ὑμῖν καὶ πάντα πάσχειν, ἀλλ' ὅπως ἔμπειροι τῶν καθ' αὑτοὺς ὄντες καὶ νῦν ἄμεινον βουλεύησθε καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἀπαιτῆτε τὸν παριόντα μὴ ῥᾳδίως ὑμῖν μηδ' ὡς ἂν ἐπέλθῃ μηδὲν εἰσηγεῖσθαι, πάντα δὲ εἰδότα καὶ περὶ πάντων ἐσκεμμένον. καὶ γὰρ ἰατρόν, ὅστις ἐξήτακεν ἀκριβῶς τὰ τοῦ κάμνοντος, ὡς μηδὲν αὐτὸν λανθάνειν, τοῦτον εἰκὸς ἄριστα θεραπεύειν.

ὅτι μὲν οὖν δεῖται τὰ παρόντα προσοχῆς καὶ βελτίονος συμ- 27 βούλου [οὐ] τῶν ἀπὸ τῆς τύχης καὶ δι' ἀργύριον ἢ διὰ γένος παριόντων, ἐνθένδε ὁρᾶτέ πως. ὅταν γὰρ μήτε αὐτοὶ βεβαίως ὁμονοῆτε μήθ' αἱ πλείους τῶν πέριξ πόλεων οἰκείως ὑμῖν ἔχωσιν, ἀλλ' οἱ μὲν φθονῶσιν, ἐκ πολλοῦ ἀντιφιλοτιμούμενοι πρὸς ὑμᾶς, οἱ δὲ ἀπεχθάνωνται, διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς χώρας ἀμφισβητεῖν, οἱ δὲ οὐκ οἶδα ὅπως γε ἐνοχλεῖσθαι λέγωσιν, ὁ δὲ στρατηγὸς οἴηται μὲν τὰ βελτίω φρονεῖν περὶ [αὐτοὺς] ὑμᾶς, ἠναγκασμένοι δὲ ἦτε προσκροῦσαι καὶ πρότερον ἀλλήλοις, ἔτι δὲ ἐπίφθονοι τῷ τε μεγέθει τῆς πόλεως νομίζησθε καὶ τῷ πολλὰ τῶν ὄντων ἀπολαβεῖν δυνήσεσθαι· πῶς οὐχὶ διὰ ταῦτα ἐπιμελοῦς καὶ περιεσκεμμένης γνώμης δεῖσθε;

τί οὖν; οὐχ ἱκανοὶ ταῦτα οἱ πολῖται συνιδεῖν καὶ παραινέσαι; 28 πόθεν; εἰ γὰρ ἦσαν ἱκανοὶ τὸ δέον εὑρίσκειν ἐν ταῖς πόλεσιν οἱ προεστῶτες καὶ πολιτευόμενοι, πάντες ἂν ἀεὶ καλῶς ἀπήλλαττον καὶ ἀπαθεῖς ἦσαν κακῶν, εἰ μή τις αὐτόματος ἄλλως ἐπέλθοι τισὶ

---

1 τὸ μὴ UBT 2 γε εἰ μηδὲν libri, εἰ del. Emp. πρὸς om. T spat. rel. 3 ἐκείνῳ libri, corr. Reiske 5 μηδὲν M 6 ἀνέχεσθε M 7 ἑαυτοὺς B βουλεύεσθε libri; corr. Casaub. 8 ἀπαιτεῖτε UBT ἀπαιτεῖται M; corr. Casaub. παρόντα UT scrib. τὸ λοιπὸν ⟨λόγον⟩ οὕτως ἀπ. τὸν παρ. ⟨τοῦ⟩ μὴ ῥᾳδίως μὴ δὲ ῥαδίως libri, corr. Emp. 9 ὅς pro ὡς UBT μηδὲν εἰδὼς εἰσηγείσθω UBT 11 καὶ pro ὡς M λανθάνει M 14 οὐ om. M 15 ἔνθα δὲ M 16 μήθ' αἱ Emp. dubit. μηδ' αἱ UBT μηδὲ M περιπόλεων M m. pr. 18 ἀπεχθάνονται M 19 οἶδ' UT λέγων T οἴεται UBT 20 αὐτοὺς seclusi αὐτοῦ Casaub. ἦτε Reiske, ἐστὲ libri 21 scribendum: προσκροῦσαι ⟨αὐτῷ⟩ καὶ πρότερον ἄλλοις ἐπίφθονον M 22 τῷ (post καὶ) om. M m. pr. δυνήσασθαι Casaub. δυνήσεσθαι BM δυνήσεσθε UTv scribendum: ἀπολαύειν δύνασθαι 24 δεῖσθαι M 27 ἀπήλαττον T 28 ἄλλος U

συμφορά. ἀλλ' οἶμαι καὶ πάλαι καὶ νῦν πλείονα εὕροι τις ἂν συμβεβηκότα δεινὰ ταῖς πόλεσι δι' ἄγνοιαν τοῦ συμφέροντος καὶ τὰ τῶν προεστώτων ἁμαρτήματα τῶν ἐκ τοῦ δαιμονίου καὶ παρὰ
29 *τῆς τύχης. οἱ μὲν γὰρ οὐδὲν δυνάμενοι τῶν δεόντων ἰδεῖν οὐδ' ἐπιμεληθέντες αὐτῶν πρότερον, μηδὲ κώμην ὄντες ἱκανοὶ διοικῆσαι κατὰ τρόπον, ἄλλως δὲ ὑπὸ χρημάτων ἢ γένους συνιστάμενοι προσέρχονται τῷ πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ ταύτην ἐπιμέλειαν εἶναι νομίζοντες, ἂν ῥήματα συμφορῶσι καὶ ταῦτα τῶν πολλῶν ὁπωσδὴ θᾶττον συνείρωσι, μηδενὸς τἄλλα ἀμείνους ὄντες. τὸ δὲ μέγιστον, διὰ μὲν τὸ βέλτιστον καὶ τῆς πατρίδος αὐτῆς ἕνεκεν οὔ, λοιπὸν δὲ διὰ δόξας καὶ τιμὰς καὶ τὸ δύνασθαι πλέον ἑτέρου καὶ στεφάνους καὶ προεδρίας καὶ πορφύρας διώκοντες, πρὸς ταῦτα ἀποβλέποντες καὶ τούτων ἐξηρτημένοι τοιαῦτα πράττουσι καὶ λέγουσιν, ἐξ ὧν αὐτοί*
30 *τινες εἶναι δόξουσιν. τοιγαροῦν ἐστεφανωμένους πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι καθ' ἑκάστην πόλιν καὶ θύοντας ἐν κοινῷ καὶ προϊόντας ἐν πορφύρᾳ· γενναῖον δὲ καὶ φρόνιμον ἄνδρα καὶ κηδεμόνα ὄντως τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος καὶ φρονοῦντα καὶ λέγοντα τἀληθῆ καὶ δι' ὃν ἄμεινον οἰκεῖται καὶ μετέσχηκεν ἀγαθοῦ τινος ἡ πειθομένη πόλις, σπάνιον εὑρεῖν. καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον συμβαίνειν τρόπον τινά.*
31 *ὅταν γὰρ οἴωνται τοὺς λελειτουργηκότας ἢ τοὺς μέλλοντας ἑαυτοῖς δεῖν συμβουλεύειν, κἂν ᾖ τις γυμνασίαρχος ἢ δημιουργός τις, [καὶ] τῷ τοιούτῳ μόνῳ λέγειν ἐπιτρέπωσιν ἢ νὴ Δία τοῖς καλουμένοις ῥήτορσιν, ὅμοιόν ἐστιν ὥσπερ ἂν εἰ τοὺς κήρυκας ἐκάλουν μόνους ἢ τοὺς κιθαρῳδοὺς ἢ τοὺς τραπεζίτας. τοιγαροῦν ἄνθρωποι παρίασι καὶ ἀνόητοι καὶ δοξοκόποι καὶ πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους θόρυβον κεχηνότες, οὐδὲν ἀπὸ γνώμης ἀσφαλοῦς οὐδὲ συνέντες λέγουσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν σκότει βαδίζοντες κατὰ τὸν κρότον ἀεὶ*
32 *καὶ τὴν βοὴν φέρονται. καίτοι κυβερνήταις εἴ τις λέγοι [αὐτοῖς] ὥστε ζητεῖν ἐξ ἅπαντος ἀρέσκειν τοῖς ἐπιβάταις, καὶ κροτουμένοις ὑπ' αὐτῶν, ὅπως ἂν ἐκεῖνοι θέλωσιν, οὕτως κυβερνᾶν, οὐ μεγάλου*

---

5 *αὐτῶν* UT 8 *ὁπωσδὴ* Geelius, *ὅπως δὴ* libri 10 *οὔ* om. M m. pr. 14 *δόξουσιν* scripsi, *δόξωσιν* BM *δόξωσι* UT 17 *τἀληθῆ* Reiske, *ἀληθῆ* libri 18 *οἰκεῖσθαι* M 19 *συμβαίνει* UBT (hic post *τινά*) 20 *οἴονται* M *τοὺς — μέλλοντας* sic transpos. Reiske *τοὺς μέλλοντας ἢ τοὺς λελειτουργηκότας* libri 21 *δημιουργός* estne magistratus aliquis Tarsensium? *καὶ* om. M recte 24 *τοὺς* alterum om. M *τοιγαροῦν ἃ* UBT *παρίασι* Casaub. *χαίρουσι* libri; praeferrem: *παριόντες;* adiectivum latere putat Wil. 25 *πρὸς* om. UBT 26 *οὐδὲ* om. UBT *συνέντες* Casaub. *συνθέντες* libri 28 *φέροντα* U *καὶ τοῖς* M *εἴ τις* bis U *αὐτὸς* M *αὐτοῖς* delevit Wil.

τινὸς αὐτοῖς δεήσει χειμῶνος, ὥστε ἀνατρέψαι. πολλάκις γοῦν
M) *ἄγροικος ἄνθρωπος ναυτιῶν ἢ γύναιον, ἐὰν ἴδῃ πέτρας, γῆν ἑωρα-*
κέναι δοκεῖ καὶ λιμένα, καὶ δεῖται προσσχεῖν. ἐγὼ δὲ τὸν σύμβου- 33
λον τὸν ἀγαθὸν καὶ τὸν ἄξιον προεστάναι πόλεώς φημι δεῖν πρὸς
ἅπαντα μὲν ἁπλῶς παρεσκευάσθαι τὰ δοκοῦντα δυσχερῆ, μάλιστα
δὲ πρὸς τὰς λοιδορίας καὶ τὴν τοῦ πλήθους ὀργήν, καὶ ταῖς ἄκραις
ὅμοιον [εἶναι] ταῖς ποιούσαις τοὺς λιμένας, αἵτινες ἅπασαν ἐκδέ-
χονται τὴν βίαν τῆς θαλάττης, τὸ δὲ ἐντὸς ἀκίνητον καὶ γαληνὸν
φυλάττουσι, κἀκεῖνον [δὲ] ἐκκεῖσθαι τῷ δήμῳ, κἂν ὀργισθῆναί ποτε
θέλῃ κἂν κακῶς εἰπεῖν κἂν ὁτιοῦν ποιῆσαι, πάσχειν δὲ μηδὲν ὑπὸ
τῶν τοιούτων θορύβων, μήτε ἂν ἐπαινῆται, διὰ τοῦτο ἐπαίρεσθαι,
μήτε ἂν ὑβρίζεσθαι δοκῇ, ταπεινοῦσθαι. τὸ μέντοι γε παρ᾽ ὑμῖν 34
γιγνόμενον ⟨οὐ⟩ τοιοῦτόν ἐστι, ⟨καὶ⟩ οὐδείς, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι,
τῶν πολιτευομένων τοῦτο ἔχει προκείμενον οὐδ᾽ ἐστὶν ἔτι τῶν κοι-
νῶν· ἀλλ᾽ οἱ μὲν ὅλως ἀφεστᾶσιν, οἱ δ᾽ ἐκ παρέργου προσίασιν
ἁπτόμενοι μόνον τοῦ πράγματος, ὥσπερ οἱ σπονδῆς θιγγάνοντες,
οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι λέγοντες ἀναθεῖναι αὑτοὺς πολιτείᾳ. καίτοι
ναυκληρεῖν μὲν ἢ δανείζειν ἢ γεωργεῖν οὐδεὶς ἂν ἱκανῶς δύναιτο
πάρεργον αὐτὸ ποιούμενος, πολιτεύεσθαι δὲ ἐπιχειροῦσιν ἐκ περι-
ουσίας καὶ πάντα ἔμπροσθεν τούτου τιθέντες. ἔνιοι δ᾽, ἂν εἰς 35
ἀρχήν τινα καταστῶσιν, ἐν ἐκείνῃ μόνον ζητοῦσιν ἅψασθαί τινος
πράξεως, ὅπως ἀπέλθωσιν ἐνδοξότεροι, τοῦτο μόνον σκοποῦντες.
τοιγαροῦν πρὸς ἓξ μῆνάς εἰσιν ὑμῖν ἀνδρεῖοι, πολλάκις οὐδὲ ἐπὶ
τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως. ὥστε νῦν μέν ἐστιν οὗτος ὁ λέγων,
κἀκείνῳ ἔτι εὐθὺς ἄλλος, εἶθ᾽ ἕτερος· καὶ ⟨τὸν⟩ πρὸ τριάκοντα ἡμε-
ρῶν λαμπρὸν καὶ μόνον φάσκοντα κήδεσθαι τῆς πόλεως οὐδ᾽ ἰδεῖν
ἔστι προσιόντα τῇ ἐκκλησίᾳ, καθάπερ οἶμαι τῶν πομπευόντων 36
αὐτὸς ἕκαστος ὀφθῆναι ἐπιθυμῶν κατὰ τοῦτ᾽ ἐσπούδακεν, ἕως ἂν
M) *παρέλθῃ, μικρὸν δὲ ἀποστὰς ἔλυσε τὸ σχῆμα καὶ τῶν ἄλλων εἷς*

---

3 *λιμένας* libri, corr. Reiske *προσχεῖν* UT 7 *ταῖς* om. M *εἶναι* seclusi; nam recte l. 9 a M *δὲ* omitti puto *ταῖς σκεπούσαις* Wil. 9 *δὲ* om. M m. pr. 10 *κἂν ὁ .... ποιῆσαι* T 12 *μήτ᾽* U *δοκεῖ* Uv 13 *γινοσκόμενον* M *οὐ* add. Reiske *καὶ* add. Emp. *οὐδ᾽ ἴσως* MB *οὐδὲ ἴσως* UT corr. Reiske 14 *ἔχειν* libri, corr. Reiske *οὐδὲ ἔστιν* UMT; scribendum esse: *οὐδ᾽ ἐστὶν ἐπὶ τῶν κοινῶν ⟨ἀεὶ⟩* sequentia docent. — *ἐπὶ* iam Mor. 16 *μόνον* libri, corr. Casaub. 17 *αὐτοὺς* libri, corr. Emperius *καὶ τὸ* pro *καίτοι* M 18 *δανίζειν* U 20 *ἔμπροσθε* U 21 *μόνῃ* T 24 *ὁ λέγων κἀκείνῳ ἔτι* graviter laborant; *ὁ διέπων τὰ κοινά, εἶτ᾽* Emp., *κἀκείνῳ ἔτει* Pflugk 25 *τὸν* add. Wil. 28 *κατὰ τοῦτ᾽* Emperius, *καὶ τοῦτ᾽* libri 29 *τῶν πολλῶν εἷς* mavult Cobetus perperam.

ἐστι καὶ ὅπως δήποτε ἄπεισιν. ἐχρῆν μέντοι τὸν ⟨μὲν⟩ πρυτανεύ-
οντα τῆς ἀρχῆς τοὺς ἓξ μῆνας ἡγεῖσθαι μέτρον· τοῦτο γὰρ ὁ νό-
μος κελεύει· τὸν μέντοι γε πολιτευόμενον τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς
ὑμᾶς καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς μὴ μὰ Δία
καιρόν τινα ἐξαίρετον ἔχειν, καὶ ταῦτα βραχὺν οὕτως, ἀλλ' εἰς
37 αὐτὸ τοῦτο ἀποδύεσθαι καὶ ἀεὶ παραμένειν. νῦν δὲ ὥσπερ οἱ
τοῖς ἀπογείοις, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν γνόφων πνεύμασι πλέ-
οντες, οὕτως φέρεσθε, ἄνδρες Ταρσεῖς, οὔτε τῆς τοιαύτης πολι-
τείας οὔτ' ἐκείνου τοῦ πλοῦ βέβαιον οὐδ' ἀσφαλὲς ἔχοντος οὐδέν.
διαρκέσαι μὲν γὰρ ἄχρι παντὸς [ἢ διαστήματος] οὐχ οἷαί τέ εἰσιν αἱ
τοιαῦται προσβολαί, πολλάκις δὲ κατέδυσαν ἀκαίρως προσπεσοῦ-
σαι. ἔδει δὲ πόλιν οὕτως μεγάλην καὶ λαμπρὰν ἔχειν τοὺς ἀληθῶς
προνοοῦντας. ταύτῃ δὲ ἴσως ὑπὸ τῶν ἐφημέρων τούτων καὶ πρὸς
ὀλίγον δημαγωγῶν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν παθεῖν.
38 περὶ μὲν οὖν τούτων καὶ μυρίων ἄλλων πολλὰ ἂν ἔχοι τις
λέγειν. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀφ' ἧς ἐπεδήμησα ἡμέρας ὑμῖν γέγονα
δημαγωγός, καὶ ταῦτα ἐπιτιμῶν τοῖς τοιούτοις, * ὅμως εἰπεῖν ἅπερ
ὑπεσχόμην, ἃ γιγνώσκω περὶ τῶν παρόντων. καὶ πρῶτον μὲν τὰ
πρὸς τὸν στρατηγόν. ἔσται δέ μοι περὶ πάντων ὁ λόγος. φημὶ
δὴ τοίνυν τοὺς ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τυγχάνοντας, ὁποία δὴ τὰ
νῦν ἐστι παρὰ πᾶσιν, οὕτω προσήκειν φρονεῖν, ὡς μήτε πάντα
ἀνεξομένους καὶ παρέξοντας αὐτοὺς ἁπλῶς χρῆσθαι τοῖς ἐπὶ τῆς
ἐξουσίας, ὅπως ⟨ἂν⟩ αὐτοὶ θέλωσι, κἂν εἰς ὁτιοῦν προΐωσιν ὕβρεως
καὶ πλεονεξίας, μήτε ὡς ὅλως μηδὲν οἴσοντας διακεῖσθαι, μηδὲ
προσδοκᾶν ὅτι Μίνως τις ὑμῶν ἀφίξεται νῦν ἢ Περσεὺς ἐπιμε-
39 λησόμενος. τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἅπαν ἀποστῆναι τοῦ βοηθεῖν αὐτοῖς
ἀνδραπόδων ἐστί, καὶ δυσχερές, εἰ μηδεὶς ὄκνος μηδὲ ὑποψία κα-

1 μὲν τὸν πρ. M μὲν add. Emperius 5 ἐξέρετον M 6 ἀπολύεσθαι M δεῖ pro ἀεὶ M οὗ pro οἱ M 8 φέρεσθαι M 9 οὐδ' ἐκεῖνου UT ἔχοντες T 10 ἢ διαστήματος seclusit Casaub. 11 ἀκεραίως libri, corr. Reiske ex interpr. 12 οὔτω B 13 ταύτῃ Emperius, αὕτη M αὐτῇ ceteri ὑπόπτων M ὑπὸ τούτων τῶν U 14 ὀλίγων libri corr. v μαθεῖν M m. pr. 16 ἀφ' ἧς om. M. 17 post τοιούτοις lacunam significavi; τοιούτοις, ⟨οὐ πολύ γε ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων ἔοικα παραμυθούμενος ὠφελήσειν ὑμᾶς, βούλομαι δ'⟩ ὅμως 17 ἃ ὑπεσχόμην UBT scribendum: καθάπερ; ὥσπερ Casaubonus 20 τοίνυν malim abesse 21 οὕτως UT προσήκει UBT 22 ἀναξομένους M αὐτοὺς libri, corr. Emp. 23 ἂν add. Emp. 24 τέως pro μήτε ὡς M 25 μὴν ὡς M ἢ περσεκαὶ ἐπιμ. T 26 ἀποστῆναι Geelius, ἄπιστον εἶναι libri αὐτοῖς MUT 27 καταληφθήσεται M

*ταλειφθήσεται τοῖς ἀγνωμονοῦσιν. τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχθάνεσθαι
καὶ πάντα ἐξετάζειν οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. ἐὰν γὰρ ἀλόγως ἐνίοτε
ἐγκαλεῖν δόξητε καί τις ὑμῶν περιγένηται· διὰ πολλὰς δ᾽ ἂν αἰ-
τίας τοῦτο συμβαίη· δέδοικα μὴ τελέως ἀποβάλητε τὴν παρρησίαν.
ὁρᾶτε δὲ τοὺς περὶ τὴν Ἰωνίαν, ὅτι μηδενὸς ἁπλῶς κατηγορεῖν
ἐψηφίσαντο. δεῖ δὴ τοὺς νοῦν ἔχοντας ἅπαντα ταῦτα προορᾶσθαι,
καὶ μὴ καθάπερ τοὺς ἀπείρους ἐν τῷ μάχεσθαι ῥᾳδίως ἀφέντας
τὸ παρὸν αὐτοῖς ἀνόπλους εἶναι τὸ λοιπὸν καὶ μηδὲν ἔχειν ποιῆ-
σαι, μηδ᾽ ἂν ἀποσφάττῃ τις. ἐκεῖνο μέντοι καθόλου λέγω, τὴν τοιαύ- 40
την ἀνάτασιν μηδαμῶς συμφέρειν, καθ᾽ ἣν οὐδὲν ποιῆσαι διεγνω-
κότες εἰς ὑποψίαν ἔρχεσθε τοῖς ἡγεμόσιν· ἀλλ᾽ ὃν μὲν ἂν κρίνητε
ἐξαιρήσεσθαι καὶ δοκῇ τοιαῦτα ἀδικεῖν, ὥστε παραπέμψαι μὴ συμ-
φέρειν, τοῦτον ὡς ἐξελέγξοντες παρασκευάζεσθε, καὶ τὴν γνώμην
εὐθὺς ἔχετε ὡς πρὸς ἐχθρὸν καὶ ἐπιβουλεύοντα ὑμῖν. περὶ οὗ δ᾽
ἂν ἄλλως προνοῆτε * μηδὲν ἢ μὴ μεγάλα ἁμαρτάνειν ⟨ἢ⟩ δι᾽ ἣν
δήποτε αἰτίαν μὴ νομίζητε ἐπιτήδειον εἶναι, τοῦτον μηδὲ ἐρεθίζετε
μηδὲ εἰς ὀργὴν κατὰ τῆς πόλεως ἄγετε· ὥσπερ οἶμαι τὰ βάρη 41
ταῦτ᾽, ἂν μὲν σφόδρα πιέζῃ καὶ ἀνέχεσθαι μὴ δυνώμεθα, ζητοῦμεν
ὡς τάχιστα ἀπορρῖψαι, μετρίως δὲ ἐνοχλούμενοι καὶ ὁρῶντες ἀνάγ-
κην οὖσαν φέρειν ἢ τοῦτο ἢ μεῖζον ἕτερον, σκοποῦμεν ὡς κουφό-
τατα ἐπέσται. ταῦτά ἐστι σωφρονούσης πόλεως. οὕτως καὶ ἀγα-
πήσουσιν ὑμᾶς οἱ πλείους καὶ φοβήσεταί τις ἀδικεῖν, καὶ ⟨οὐ⟩ μὴ
πλῆθος ἄδικον μηδὲ ἀλόγιστον ὄχλον ὑμᾶς νομίσωσιν, ὁρμῇ τινι
καὶ φορᾷ χρώμενον. τουτὶ μὲν γάρ, ὃ ποιεῖ νῦν ὁ πρύτανις, [καὶ] 42
παντελῶς ἀνόητον ἦν ἄν, εἰ καὶ διεγνώκειτε κατηγορεῖν· μηδέπω μέν-
τοι * καιρὸς ᾖ φανερῶς οὕτως διαφέρεσθαι καὶ προλέγειν. ἀλλ᾽*

---

1 ἀγνωμονοῦσι UT. malim ἁμαρτάνουσιν πλῆθος corruptum; πλείοσι vel πολλοῖς Casaub. 3 δόξητε Reiske, δόξετε UBM δόξατε T 4 ἀποβάλλητε T 5 ἁπλῶς scripsi, αὐτοὺς BM αὑτοὺς UT 8 τὸ παρὸν αὐτοῖς ⟨ὅπλον⟩ Reiske τὸ παλτόν Wil. 10 ἀνάτασιν Valesius, ἀνάστασιν libri. fort. ἀντίστασιν 11 ἔρχεσθαι BM 12 ἐξαιρήσασθαι B ἐξερίσασθαι M m. pr. ἐξαιρήσεσθε T κἂν pro καὶ T δοκεῖ UBM παραπέμψειν libri, corr. Reiske 13 ἐξελέγξοντας M 14 περὶ οὐδὲν ἀλλ᾽ ὡς libri, corr. Emp. 15 προνοεῖτε UBT lacuna post προνοῆτε sic fere explenda est: περὶ οὗ δ᾽ ἂν ἄλλως προνοῆτε ⟨γενησόμενον ἂν τὸ ἔγκλημα διὰ τὸ⟩ μηδὲν etc. ἢ add. Reiske 16 νομίζητε Reiske, νομίζειν libri pro ἐπιτήδειον malim εὐεπίθετον 18 ῃ in πιέζῃ erasum U 20 ἢ εἰ τούτου μεῖζον UBT ἑτέρου BT 21 ἐπέσται Selden., ἔπεσθαι libri. θέσθαι Emperius 22 οὐ add. Dindorf 23 νομίσωσιν Dind., νομίζωσιν libri post ὁρμῇ τινι καὶ φορᾷ adiectivum desideratur 24 χρόμενοι U χρώμενοι T καὶ ante παντελῶς seclusi 25 μηδέπω μέντοι ⟨βεβαίως τοῦτο προῃρημένοισ πῶς ἂν⟩ καιρὸς εἴη etc. 26 διαφέρεσθε T

ἐπειδή τις τῶν ὑμετέρων πολιτῶν ἐν καιροῖς ἀναγκαίοις τῇ πόλει παρέσχεν αὐτὸν καὶ λαμπρὸς ἔδοξε δυοῖν ἡγεμόνων κατηγορήσας (42 *ἐφεξῆς, οἱ πολλοὶ νομίζουσι τοιούτου τινὸς ἔργου δεῖν αὐτοῖς. τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστιν, ὥσπερ εἴ τις ἰατρὸν ἰδὼν εἴς τι τῶν ὠφελίμων φαρμάκων ἐκ μέρους τι μιγνύντα καὶ θανάσιμον, μηδὲν ἄλλο εἰδώς, μήτε ὅπως συνετέθη μήτε ὁπόσον ⟨δεῖ⟩ λαβεῖν, μιμεῖσθαι βούλοιτο. ⟨τὸ⟩ μὲν ⟨οὖν⟩ αὐτοσχεδιάζειν τὰ μέγιστα καὶ προεστάναι πόλεως ἡγεῖσθαι παντὸς εἶναι τοῦ ἐλπίσαντος οὐ πολὺ τῶν τοιούτων ἀφέστηκεν.*

43 *ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῶν πρὸς τοὺς Μαλλώτας καὶ τὰς ἄλλας πόλεις εἰπὼν ἔτι παύσομαι. καὶ γὰρ ἱκανῶς ἀνέχεσθαι δοκεῖτέ μοι. πρὸς μὲν οὖν τούτους, λέγω δὲ Μαλλώτας, εἴ τι πεποιήκασιν ἀγωμόνως, ὥσπερ πεποιήκασι, τὴν ὀργὴν καταβαλόντες καὶ τὴν τιμωρίαν, ἣν ἐνομίζετε ὀφείλεσθαι ὑμῖν, αὐτοῖς χαρισάμενοι, περὶ τοῦ πράγματος διακρίθητε [καὶ τὸ περὶ τῆς χώρας], τὸ φέρειν τὰ τοιαῦτα καὶ ⟨μὴ⟩ φιλονικεῖν, τοῦθ', ὥσπερ ἐστίν, ἡγησάμενοι μέγα καὶ τῷ παντὶ κρειττόνων ἀνδρῶν, ἄλλως τε πρὸς τοσούτῳ καταδεεστέρους —*
44 *οὐ γάρ ἐστι κίνδυνος μὴ Μαλλωτῶν ἐσομένων ἀσθενέστεροι δόξετε — μηδὲ τοὺς παροξυνοῦντας ὑμᾶς, ἀλλὰ μάλιστα μὲν αὐτοὶ δικασταὶ γενόμενοι καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπιμελῶς ἐξετάσαντες ἄνευ πάσης ἀπεχθείας καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς χάριτος καταθέσθαι, μὴ μόνον ἀποστάντες τῆς ἔριδος καὶ τοῦ ζητεῖν ἐξ ἅπαντος πλέον ἔχειν, ἀλλὰ συγχωροῦντές τε καὶ παριέντες αὐτοῖς ὅ, τι ἂν ᾖ μέτριον. ὥσπερ γὰρ καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐπαινεῖτε τοὺς εὐγνώμονας καὶ βλαβῆναί [τινας] μᾶλλον αἱρουμένους ἢ διαφέρεσθαι πρός τινας, οὕτω καὶ*
45 *κοινῇ συμβαίνει τὰς τοιαύτας πόλεις εὐδοκιμεῖν. αἱ μὲν οὖν θῖνες καὶ τὸ πρὸς τῇ λίμνῃ χωρίον οὐδενὸς ἄξια. τίς γάρ ἐστιν ἡ τούτων πρόσοδος ἢ λυσιτέλεια; τὸ μέντοι χρηστοὺς φαίνεσθαι καὶ μεγαλόφρονας οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσον νομίζεται δικαίως ἄξια. τὸ*

---

1 *ἐπειδή* M *ἐπεί* ceteri *ἀναγκαίοις* M *ἀνάγκης* ceteri 2 *αὐτὸν* UMT *λαμπρὸν* libri, corr. Casaub. *δυοῖν* scripsi, *δύο δ'* libri, *δύο δὴ* Emp. 3 *οἱ* B *ὃ* UTM 5 *φαρμάκων* Reiske; *φάρμακον* libri *μήτε — μήτε* Emp., *μὴ δὲ — μὴ δὲ* libri 6 *δεῖ* add. Emp. 7 *τὸ* et *οὖν* add. Emperius 8 *ὃ* pro *οὐ* UBT 10 *μαλώτας* BT *μαλῶτας* U 12 *μαλώτας* UBT 15 *διακριθήσεται* M *καὶ — χώρας* seclusit Selden. 16 *μὴ* add. Reiske *φιλονεικεῖν* libri 17 *κρεῖττον τῶν* M *ἄλλωσ τε* Casaub., *ὥς γε ἄλλως* BU *ὥστε ἄλλως* MT 18 *μαλωτῶν* UBT *ἐσομένων* libri *ἡττώμενοι* Emp. dubit. 19 totus locus sic conformari potest: *μὴ τοὺς παροξύνοντας ὑμᾶς ⟨ἐπαινοῦντες⟩ ἀλλὰ μάλιστα — ἐξετάσαντες ⟨εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δικαίοις ἀνδράσι τὴν ἔριν ἐπιτρέψαντες⟩ ἄνευ πάσης* etc. 21 *αὐτοὺς* libri, corr. Reiske *κατάθεσθε* UBT 25 *τινας* seclusit Wil. 26 *συμβαίνειν* MT 27 *τὸ* om. M *τίς* B *τί* UMT 29 *ὅσον* Reiske, *ὡς οὐ* libri *νομίζετε* M

μὲν γὰρ ἁμιλλᾶσθαι πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ὑπὲρ δικαιοσύνης
καὶ ἀρετῆς καὶ ⟨τὸ⟩ φιλίας καὶ ὁμονοίας ἄρχειν καὶ τούτοις περιεῖναι
τῶν ἄλλων καὶ κρατεῖν ἡ καλλίστη πασῶν νίκη καὶ ἀσφαλε-
στάτη. τὸ δ' ἐξ ἅπαντος τρόπου ζητεῖν μαχομένους ὑπερέχειν
ἀλεκτρυόνων ἐστὶ μᾶλλον γενναίων ἤπερ ἀνδρῶν. εἰ μὲν οὖν 46
παρὰ τὰς θῖνας ἔμελλε Μαλλὸς μείζων ἔσεσθαι τῆς Ταρσοῦ
καὶ παρὰ τὴν ἐπὶ τῆς ψάμμου νομήν, τάχα ἔδει σπουδάζειν
ὑμᾶς ἐπὶ τοσοῦτον. νυνὶ δὲ αἰσχύνη καὶ γέλως ἐστὶν ὑπὲρ ὧν
διαφέρεσθε. τί οὖν οὐκ ἐκεῖνοι κατεφρόνησαν; ὅτι οὐκ εἰσὶ βελ-
τίους ὑμῶν. ὑμεῖς δέ γε βούλεσθε πρὸς τοῦ Διός. * ἀλλ' ἔγωγε
ἠξίουν ἐπιτιμῆσαι λόγῳ πέμψαντας αὐτούς. τοῦτο γὰρ ἦν ὑπερε-
χόντων καὶ φρονούντων. τὸ δὲ μᾶλλον τοῦ δέοντος κεκινῆσθαι
καὶ καταφεύγειν ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν εὐθὺς καὶ νομίζειν ὑβρίζεσθαι
μικροπολιτῶν μᾶλλον ἀνθρώπων ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς 47
ἄλλας πόλεις ὑμᾶς ἀξιῶ προσφέρεσθαι πρᾴως καὶ κηδεμονικῶς
καὶ φιλοτίμως καὶ μὴ ἀπεχθῶς. οὕτω γὰρ ἑκόντες ἀκολουθήσου-
σιν ὑμῖν ἅπαντες θαυμάζοντες καὶ ἀγαπῶντες· ὃ μεῖζόν ἐστι τοῦ
θύειν παρ' ὑμῖν καὶ δικάζεσθαι Μαλλόν. ταῦτα μὲν γὰρ οὐδ'
ἡντινοῦν ἔχει ὠφέλειαν, ἐπελθεῖν ἐπὶ θυσίαν δεῦρο ἢ τοὺς Ἀδανεῖς
ἢ τοὺς Αἰγαίους, ἀλλὰ τῦφον καὶ ἀπάτην καὶ φιλοτιμίαν ἄλλως
ἀνόητον. ἡ δὲ εὔνοια καὶ τὸ φαίνεσθαι διαφέροντας ἀρετῇ καὶ 48
φιλανθρωπίᾳ, ταῦτά ἐστιν ὄντως ἀγαθά, ταῦτά ἐστιν ἄξια ζήλου
καὶ σπουδῆς. [ἃ καὶ] σκοπεῖτε· ὡς τά [γε] νῦν γέλως ἐστίν. καὶ
εἴτε Αἰγαῖοι πρὸς ὑμᾶς εἴτε Ἀπαμεῖς πρὸς Ἀντιοχεῖς εἴτε ἐπὶ
τῶν πορρωτέρω Σμυρναῖοι πρὸς Ἐφεσίους ἐρίζουσι, περὶ ὄνου σκιᾶς,
φασί, διαφέρονται. τὸ γὰρ προεστάναι τε καὶ κρατεῖν ἄλλων ἐσ-
τίν. ἀλλὰ καὶ πρότερον ἦν ποτε Ἀθηναίοις πρὸς Λακεδαι- 49
μονίους ζηλοτυπία, καὶ τό γε πρῶτον ἡγοῦντο οἱ Λάκωνες, εἶτα
συνέβη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον ἀποκλῖναι τοὺς Ἕλληνας μετὰ

---

1 ἁμιλλᾶσθε B 2 τὸ addidi 6 θεῖνας M ἔμελλε μάλως BU m. pr. ἔμελλεν ἄλλως MTU corr. Casaub. μεῖζον UT 7 ψάλμου M ἔδει Selden., δεῖ libri 9 διαφέρεσθαι M 10 γε om. T 11 ἐπιτιμῆσαι libri ἔτι τιμῆσαι Reiske. locus nondum sanatus; ἐπιτιμῆσαι recte se habere puto, scripto αὐτοῖς vel πρὸς αὐτούς; sed ante ἀλλ' ἔγωγε quaedam excidisse videntur 13 καὶ om. M 14 ἀνθρώπων μᾶλλον (hoc ord.) UT 15 προφέρεσθαι B κηδαιμονικῶς M 16 ἀκολουθήσωσιν T 17 θύειν Cobetus εἶναι libri 18 μᾶλλον libri, Μαλλὸν Casaub.; ἄλλους Valesius 19 ἐπεὶ ἐλθεῖν M ἐπιουσίαν M 22 ὄντος M ὄντως post ἄξια add. UT 23 ἃ καὶ om. M m. pr. γε om. M utrumque recte, ni fallor om.; desidero: σπουδῆς. ⟨τὸ δὲ ἀρχὴν ζηλοῦν καὶ ἡγεμονίαν αὐτοὶ δήπου⟩ σκοπεῖτε etc. ἐστί T 24 εἴτ' ἐπὶ UT 28 τό γε Casaub., τό τε libri

τὰ Μηδικά. τί οὖν ὁ Σπαρτιάτης; καὶ τὸν νησιώτην καὶ τὸν Ἴωνα (41 καὶ τὸν Ἑλλησπόντιον ἀφεὶς αὐτὸν ἐσωφρόνιζε, καὶ τὰ τῆς Σπάρτης ἑώρα, σαφῶς εἰδὼς ὅτι [καὶ] τῶν νόμων καὶ τῆς εὐταξίας οὐδὲν δεῖ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι. τοιγαροῦν μάλιστα εὐδαιμόνησαν
50 ἐκεῖνον τὸν χρόνον. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις συνέβη, μέχρι μὲν οἰκείως πρὸς α᾽τοὺς αἱ πόλεις εἶχον ⟨καὶ⟩ κατ᾽ εὔνοιαν ἡγοῦντο, * μετὰ ταῦτα δέ, ὡς ἐγκλήματα καὶ φθόνος αὐτοῖς συνελέγη καὶ μὴ βουλομένων ἄρχειν ἠξίουν, πολλὰ καὶ δυσχερῆ παθεῖν· καὶ πρῶτον μὲν ἁπάντων ἀπολέσαι τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐφημίαν, ἔπειτα καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὰ χρήματα, καὶ τελευταῖον ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς γενέσθαι· καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ὁμοίως, ἐπειδὴ κἀκεῖνοι πάλιν εἴχοντο τῆς ἀρχῆς, ἀποστάντες τῆς πρότερον [αὐτοῖς] γνώμης, ἐν τοῖς αὐ-
51 τοῖς γενέσθαι. καίτοι τὰ μὲν ἐκείνων εἶχεν ἀληθῆ δύναμιν καὶ μεγάλας ὠφελείας, εἰ δεῖ τὰς πλεονεξίας οὕτως καλεῖν· τὰ δὲ τῶν νῦν ἀμφισβητήματα καὶ τὰ αἴτια τῆς ἀπεχθείας κἂν αἰσχυνθῆναί μοι δοκεῖ τις ἂν ἰδών. ἔστι γὰρ ὁμοδούλων πρὸς ἀλλήλους ἐριζόντων περὶ δόξης καὶ πρωτείων. τί οὖν; οὐδὲν ἀγαθόν ἐστιν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, περὶ οὗ χρὴ σπουδάζειν; ἔστι τὰ μέγιστα καὶ μόνα σπουδῆς ἄξια καὶ τότε ὄντα καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ἐσόμενα· ὧν οὐκ ἔχει δήπουθέν τις ἐξουσίαν οὔτ᾽ ἄλλῳ παρασχεῖν οὔτε ἀφελέσθαι [δύναται] τὸν κτησάμενον, ἀλλ᾽ ἀεί ἐστιν ἐπ᾽ αὐτῷ, κἂν ἰδιώτης ᾖ κἂν πόλις· ὑπὲρ ὧν ἴσως μακρότερον λέγειν πρὸς ὑμᾶς.
52 καίτοι με οὐ λέληθεν ὅτι τοὺς φιλοσόφους πολλοὶ νομίζουσιν ἐκλύειν ἅπαντα καὶ ἀνιέναι τὰς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων σπουδάς, καὶ διὰ τοῦτο βλάπτειν μᾶλλον· ὥσπερ εἴ τις τὸν μουσικὸν βούλοιτο ἁρμοζόμενον, ἔπειτ᾽ ἀνιέντα τῶν φθόγγων τινὰς καὶ πάλιν ἑτέρους ἐπιτείνοντα σκῶψαι * τὸν αὐτόν. * ἔχει δὴ καὶ τὰ τῶν πόλεων
53 πράγματα οὕτως. αἱ μὲν γὰρ πονηραὶ καὶ ἀνωφελεῖς σπουδαὶ καὶ (42

---

2 Ἑλλήσποντον UBT αὑτὸν UMT 3 καὶ prius del. Dind. 4 εὐδαιμόνησαν B εὐδαιμονῆσαι M εὐδαιμόνισαν UT 6 εἶχον Emp., ἔσχον libri καὶ add. Selden. lacunam esse post ἡγοῦντο intellexerunt Selden. et Reiske; supplendum: εὐημερῆσαι vel tale quid 7 συνελέγει U 11 τοῖς Λακεδαιμονίοις Reiske, τοὺς Λακεδαιμονίους libri 12 εἴχοντο Reiske, εἶχον τὰ libri πρότερον αὐτοῖς libri, αὐτοῖσ suspectum Emperio del. Dind. 14 ὠφελίας M 16 δοκῇ UBT ἐρεθιζόντων B 18 ἔστι om. M 20 τις om. M m. pr. οὐδ᾽ ἄλλῳ libri, corr. Emp. οὐδὲ libri, corr. Emp. 21 δύναται seclusi item Cobetus κτησάμενον Emp., χρησάμενον libri καὶ pro ἀλλ᾽ ἀεὶ M καὶ pro κἂν M 22 πόλις Dind., πολίτης libri 26 malim ἁρμοζόμενον ⟨ὁρῶν⟩; idem add. Reiske post ἀνιέντα ἔπειτα UT γὰρ pro πάλιν M 27 ἐπιτείνοντα σκῶψαι scripsi ἐντείνοντας ὄψει libri, ἐντείνοντα σκώψει Selden. τὸν αὐτὸν corruptum, desidero: ὡς τοὐναντίον αὐτῷ πράττοντα 28 σπουδὰς T

φιλοτιμίαι μᾶλλόν εἰσι τοῦ προσήκοντος ἐντεταμέναι καὶ τρόπον τινὰ [δι' αὐτοὺς] ἀπορρήγνυνται πάντες· αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν καλλίστων ὅλως ἐκλύονται. θεάσασθε δ' εὐθέως, εἰ βούλεσθε, τὴν τῆς φιλαργυρίας ἐπίτασιν, τὴν τῆς ἀκρασίας. ἀλλ' ἔοικα γὰρ πόρρω προάγειν, καὶ καθάπερ οἱ ἐν ταῖς γαλήναις μακρότερον νηχόμενοι, τὸ μέλλον οὐ προορᾶν.

ΕΝ ΚΕΛΑΙΝΑΙΣ ΤΗΣ ΦΡΥΓΙΑΣ.

Οὐκ ἐπιδειξόμενος ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, παρῆλθον οὐδὲ ἀργυρίου 1
παρ' ὑμῶν δεόμενος οὐδ' ἔπαινον προσδεχόμενος. ἐπίσταμαι γὰρ
οὔτε αὐτὸς ἱκανῶς παρεσκευασμένος, ὥστε ὑμῖν ἀρέσαι λέγων, οὔτε
ὑμᾶς οὕτως ἔχοντας, ὥστε προσδεῖσθαι τῶν ἐμῶν λόγων. πλεῖ-
στον δὲ τὸ μεταξὺ τῆς ὑμετέρας βουλήσεως καὶ τῆς ἐμῆς δυνάμεως.
ἐγὼ μὲν γὰρ ἁπλῶς πέφυκα καὶ φαύλως διαλέγεσθαι καὶ οὐδενὸς
ἄμεινον τῶν τυχόντων· ὑμεῖς δὲ θαυμαστῶς καὶ περιττῶς ἐπιθυ-
μεῖτε ἀκούειν καὶ μόνων ἀνέχεσθε τῶν πάνυ δεινῶν. οὐ δὴ τού- 2
του χάριν προῆλθον, ἵνα με θαυμάσητε· οὐ γάρ ἐστιν ὅπως ἂν
ἐγὼ θαυμασθείην ὑφ' ὑμῶν, οὐδὲ ἂν ἀληθέστερα λέγω τῶν Σι-
βύλλης ἢ Βάκιδος· ἀλλὰ ἵνα μηδεὶς ὑποβλέπῃ με μηδὲ πυνθάνηται
παρ' ἑτέρων ὅστις εἰμὶ καὶ ὁπόθεν ἔλθοιμι. νῦν γὰρ ἴσως ὑπονο-
οῦσιν εἶναί με τῶν σοφῶν ἀνθρώπων καὶ πάντα εἰδότων, γελοίῳ
καὶ ἀτόπῳ τεκμηρίῳ χρώμενοι, τῷ κομᾶν. εἰ γὰρ τοῦτο αἴτιον
ὑπῆρχεν ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης, οὐδεμιᾶς ἂν ἐδεῖτο μεγάλης οὐδὲ
χαλεπῆς δυνάμεως τὰ τῶν ἀνθρώπων. ἀλλ' ἐγὼ δέδοικα μὴ οὐδὲν 3
ᾖ τοῖς ἀνοήτοις ὄφελος τοῦ κομᾶν, [ὥσπερ οὐκ ἔστιν,] οὐδ' ἂν τὴν
καρδίαν αὐτὴν γένωνται δασεῖς, καθάπερ Ἀριστομένη τὸν Μεσ-
σήνιόν φασιν, ὃς πλεῖστα Λακεδαιμονίοις πράγματα παρέσχε, καὶ

---

1 ἐντεταμμέναι B fortasse: καὶ τρόπον τινὰ δι' αὐτὸ τοῦτο ἀπορρήγνυνται 2 αὐτοὺς U ἀποῤῥήγνυνται M 3 ἐκλέλυνται Cobetus θεάσασθαι M 4 ἔοικε T 5 γαλίναις U μακροτέραν Cobetus 8 οὐδὲ M οὐδὲ αὐτὸς UT 10 ἡμᾶς T 11 ἡμετέρας B (ex sil. Emp.) 13 θαυμαστῶν καὶ περιττῶν Cobetus; neglegentiam sermonis excusari posse arbitror 14 μόνον ἀνέχεσθαι UBT οὐ δὴ Selden., οὐδὲ libri 17 ἀποβλέπῃ UT 23 ἢ U ὥσπερ οὐκ ἔστιν seclusit Emperius 24 Ἀριστομένην U m. sec. T 25 ὃς πλεῖστα — εὑρεθῆναι delet Cobet; obstat verborum: οὐδὲν ὄφελος iteratio

πολλάκις ἁλοὺς ἀπέδρα [παρ᾽ αὐτῶν], τοῦτον, ἐπεὶ δή ποτε ἀπέθανεν, οὕτως ἔχοντα εὑρεθῆναι. φημὶ τοίνυν οὐδὲν ὄφελος εἶναι τοῖς γυμνῆσι τούτοις, [οὐδ᾽ ἂν πελτασταὶ γένωνται], πρός γε τὸ δίκαιον καὶ σωφροσύνην ἀληθῆ καὶ φρόνησιν, οὐδ᾽ ἂν ἔτι μᾶλλον ἀποδύσωνται καὶ γυμνοὶ περιτρέχωσι τοῦ χειμῶνος ἢ τὴν Μήδων καὶ Ἀράβων στολὴν λάβωσιν, ὥσπερ οὐδὲ αὐλεῖν ἱκανοὶ ἔσονται τὰ τῶν αὐλητῶν ἐνδεδυκότες. οὐδὲ γὰρ τοὺς ὄνους ἵππους γενέσθαι δυνατόν, οὐδ᾽ ἂν ἔτι πλέον τὰς ῥῖνας ἀνατμηθῶσιν, οὐδ᾽ ἂν τὰς γνάθους τρήσαντες αὐτῶν ψάλιον ἐμβάλωσιν, οὐδὲ ἂν ἀφέλῃ τις τὰ σάγματα· ἀλλὰ ὀγκήσονται πρὸ τῶν τειχῶν πάνυ μέγα καὶ
4 *τἄλλα ποιήσουσι τὰ πρέποντα αὐτοῖς. ὥστε μηδεὶς ἕνεκα τοῦ σχήματος νομισάτω διαφέρειν με μηδενὸς μηδὲ τούτῳ πεποιθότα λέγειν, ἀλλὰ τοὐναντίον ὁρᾶν, ἂν μὲν ἡσυχίαν ἄγω καθάπαξ καὶ διαλέγωμαι μηδενί, πολλῷ μᾶλλον ὑπονοεῖν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἂν οἶμαι σεμνυνόμενον, ὡς σπουδαῖον κρύπτοντα — πολλοὶ γὰρ δὴ δι᾽ αὐτὸ τοῦτο ἐθαυμάσθησαν, τὸ σιγᾶν — ἐὰν δὲ ἐν τῷ μέσῳ καταστὰς μηδενὸς ἄμεινον λέγων φαίνωμαι τῶν καπήλων καὶ τῶν ὀρεοκόμων, οὐκ ἐνοχλήσειν, σαφῶς αὐτοὺς ἑωρακότας ὁποῖός εἰμι.*
5 *σχεδὸν δὲ τοῦτο καὶ ἐπ᾽ ἄλλων ἰδεῖν ἔστι γιγνόμενον· οἷον ἐπειδάν τινες ὑπονοήσωσιν ἔχειν τινὰ τοῦτο αὐτό, ὃ τυγχάνουσι ζητοῦντες, προσίασι καὶ ἀνερευνῶσιν· ἐὰν οὖν περιστέλλῃ καὶ μὴ ἐθέλῃ δεικνύειν, ἔτι μᾶλλον ὑπονοοῦσιν· ἐὰν δὲ παραχρῆμα ἀποκαλύψῃ καὶ γένηται φανερὸς οὐκ ἔχων οὐδέν, ἀπίασι, διημαρτηκέναι νομίσαντες. πολὺ δὴ κρεῖττον τοῖς οὐ δεομένοις δόξης ἀποκαλύπτεσθαι πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ φανερὸν τῷ λόγῳ ποιεῖν * αὐτὸν τοῖς δυναμένοις ξυνεῖναι [τὸν] ἄνθρωπον ὁποῖός ἐστιν. οἶ-*

---

1 *παρ᾽ αὐτῶν* seclusi, quod graecum non esse monuit Cobetus 3 *οὐδ᾽ ἂν — γένωνται* iure suspecta Emperio; puto fuisse: *οὐδ᾽ ἂν δασεῖς γένωνται*, ab interpolatore repetitum, quod cum interpretamento voc. *γυμνῆσι* in unum coaluit. 5 *περιτρέχουσι* U 6 *ἀρράβων* T *ἔσονται ἱκανοί* UT 7 *ἐνδύντες* UBT 9 *ψάλιον* Valesius, *ψέλιον* UBM *ψέλλιον* T *ἐὰν* MT 10 *σάγματα* Casaub., *ἀγάλματα* libri 12 *νομισάτο* U 13 scribendum: *ὁρῶντα; ἅπαν* pro *ὁρᾶν* Pflugk 14 *διαλέγομαι* U *ὡς ἂν* Reiske, *ὧν ἂν* BM (ex UT nihil adnotavi) 15 *ἢ ὥσ τι* Emp., *καί τι* (del. *ὡς*) Geelius 17 *φαίνωμαι λέγων* (hoc ord.) UT 18 *ὀρεωκόμων* T *ὀρεοκώμων* U *ἑορακότας* T 20 *τινὰ* Reiske, *τινὰς* libri 21 *περιστείλῃ* libri, corr. Reiske 25 totum locum sic restituo: *τῷ λόγῳ ποιεῖν ⟨ὅτι οὐδὲν ἔχουσι τῶν ἐκείνοις τιμίων, ὃ κἀγὼ νῦν πεπονθὼς δεικνύω ἐμ⟩ αὐτὸν τοῖς δυναμένοις ξυνεῖναι ἄνθρωπον ὁποῖός ἐστιν. οἶμαι γὰρ αὐτοὺς καταφρονήσειν σαφῶς καὶ οὐκ ὀνήσεσθαι ἀλλήλων ἡμᾶς* etc. 26 *αὐτὸν* UMT *τὸν* seclusi; *τῶν ἀνθρώπων* Jacobs

μαι γὰρ αὐτοὺς καταφρονήσειν σαφῶς [ὡς ἔγωγε νῦν πέπονθα] καὶ
οὐ ξυνήσειν ἀλλήλων ἡμᾶς, οὔτε ἐμὲ τῶν ἀκουόντων οὔτε ἐκείνους
τοῦ λέγοντος. τούτου δὲ αἴτιον ἔγωγε θείην ἂν ἐμαυτὸν μᾶλλον
ἢ ὑμᾶς. μία μὲν οὖν αὕτη πρόφασις τοῦ προελθεῖν. ἑτέρα 6
δὲ τὸ φοβεῖσθαι μὴ διαφθαρῶ αὐτὸς διὰ τὴν ὑμετέραν ὑποψίαν
καὶ τῷ ὄντι νομίσω προσεῖναι σπουδαῖόν τι ἐμαυτῷ. μεγάλης γὰρ
διανοίας καὶ δυνάμεως ἔοικε δεῖν, ὅταν θαυμάσωσιν ἕνα πολλοὶ
καὶ διαφέρειν ἡγῶνται τῶν ἄλλων, εἰ μέλλει σωφρονεῖν οὗτος ὁ
ἀνὴρ καὶ μηδὲν ἀνόητον πάσχειν μηδὲ ἐπαίρεσθαι τοῖς ⟨τῶν⟩ πολ-
λῶν λόγοις, ὥσπερ πτεροῖς· καθάπερ τὸν Ἀχιλλέα πεποίηκεν Ὅμη-
ρος διὰ τὴν ἀλαζονείαν ὑπὸ τῶν ὅπλων ἐπαιρόμενον καὶ φερόμενον·

τῷ δ᾽ αὖτε πτερὰ γίνετ᾽, ἄειρε δὲ ποιμένα λαῶν. 7

ἡλίκη δέ ἐστιν ἡ τῶν πολλῶν δύναμις τοῦ πείθειν ὅ, τι ἂν αὐτοὶ
θέλωσιν, οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τῶν παίδων μάθοι τις ἄν, ὅταν ἀνθρώπῳ
σωφρονοῦντι παιδάρια ἀκολουθῇ, φάσκοντα μαίνεσθαι. τὸ μὲν γὰρ
πρῶτον ἄπεισιν ἀγανακτῶν καθ᾽ αὐτόν, ἔπειτα προσκρούων ἀεὶ καὶ
λοιδορούμενος ἑκάστῳ καὶ διώκων αὐτὸ τοῦτο ἔπαθεν, ἐξέστη τε-
λευτῶν, καὶ τὴν φήμην ὑπέλαβε θεὸν εἶναι, οὐ μόνον τὴν τῶν ἀν-
δρῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν παίδων. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ τῶν σοφι- 8
στῶν γένος ἐντεῦθεν αὔξεσθαί ποθεν. ἐπειδὰν πολλοὶ νεανίσκοι
σχολὴν ἄγοντες ἕνα θαυμάζωσι πηδῶντες, καθάπερ αἱ Βάκχαι περὶ
τὸν Διόνυσον, πᾶσα ἀνάγκη τοῦτον τὸν ἄνθρωπον οὐ πολλῷ τινι
χρόνῳ [πολλοῖς τῶν ἄλλων] δόξαι τι λέγειν. σχεδὸν γὰρ ὥσπερ
οἱ γονεῖς διαλέγεσθαι τὰ παιδία διδάσκουσιν, ἐπὶ παντὶ χαίρον-
τες ὅ, τι ἂν εἴπωσιν· οὐκοῦν ἐκ τούτων θαρρεῖ καὶ μᾶλλον πρό-
εισι καὶ σαφέστερον ἀεὶ διαλέγεται καὶ τέλος ἐξέμαθε τὴν φωνὴν
τῶν ξυνόντων, ἐάν τε Ἕλληνες ὦσιν ἐάν τε βάρβαροι· καὶ τοὺς
σοφιστὰς ἀνάγκη τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν ἀναλαβεῖν, τοιαῦτα
καὶ λέγοντας καὶ διανοουμένους ὁποῖοί ποτ᾽ ἂν οὗτοι τυγχάνωσιν
ὄντες. εἰσὶ δὲ οἱ πλείους ἐπιεικῶς ἠλίθιοι καὶ δυστυχεῖς. οὗτος 9
μὲν οὖν ἴσως οὐ μέγας κίνδυνος, εἴ τις αὐτῷ καὶ ἑτέροις δοκεῖ

---

1 πέποιθα Emp. ὡς — πέπονθα a sua sede aberraverunt cf. ad 332, 25
2 καὶ del. Emp. ἀλλήλους UT 3 γε pro δὲ UT 7 θαυμάσουσιν T
8 μέλλον M m. pr. 9 τῶν add. Geelius 11 ἀλαζονίαν M 12 πτερα
bis exar. U γείνετ᾽ M cf. Il. XIX 386 13 ἡ δίκη M δ᾽ U 14 ἵκιστα M
μάθη T 23 πολλοῖς τῶν ἄλλων corrupta, desidero: ⟨ὑ⟩πὸ τῆς τῶν ἄλλων
⟨δόξησ θελγόμενον καὶ αὑτῷ⟩ δόξαι τι λέγειν vel tale quid 25 ὅταν M
τούτον UBT (hic properisp.) πρόσεισι libri, corr. Reiske 26 διάλεται U
31 οὖν om. M αὑτῷ Casaub. αὐτῷ BM αὐτὸ UT ἑτέροις Casaub.,
ἕτερος libri; scribendum: δόξει

δεινὸς εἶναι καὶ περιάξει πλῆθος ἀνθρώπων ἀνοήτων· ὥσπερ τὸν Ὀρφέα φασὶ τὰς δρῦς καὶ τὰς πέτρας καὶ τοὺς λίθους· τὸ δ' αὐτὸν ἀνόητον ὄντα καὶ δειλὸν καὶ ἀκόλαστον καὶ μηδὲν διαφέροντα τῶν βοσκημάτων ἀρετῆς τι νομίσαι προσήκειν αὑτῷ καὶ καλοκἀγαθίας, τοῦτο δὴ παντελῶς δεινὸν καὶ τῆς χαλεπωτάτης πασῶν ἀνοίας καὶ μανίας. ἀλλ' ὅταν φήμη καταλαμβάνῃ τινὰ καὶ τοιοῦτος ἄρξηται λόγος ὑποτύφεσθαι, δεῖ περιρρηξάμενον ἐκπηδᾶν γυμνὸν εἰς τὰς ὁδούς, ἐπιδεικνύντα πᾶσιν ὅτι μηδενός ἐστι βελ-
10 *τίων. ἐὰν δὲ ἐπακολουθῇ τις φάσκων εἶναι μαθητής, ἀπελαύνειν παίοντα καὶ βάλλοντα ταῖς βώλοις καὶ τοῖς λίθοις, ὡς ἀνόητον ἢ πονηρόν. λέγω δὲ οὐ πρὸς ἅπαντας — εἰσὶ γάρ οἱ καλῶς καὶ συμφερόντως τὸ πρᾶγμα πράττοντες, οἷς ἔδει σπένδειν καὶ θυμιᾶν — ἀλλ' οὓς σοφοὺς ὑμῖν ἀποδεικνύουσι τρεῖς ἢ τέτταρες κομῆται, καθάπερ τοὺς ἱερέας τῶν παρ' ὑμῖν· τοὺς μακαρίους λέγω, τοὺς ἁπάντων ἄρχοντας τῶν ἱερέων, τοὺς ἐπωνύμους τῶν δύο ἠπείρων τῆς ἑτέρας ὅλης. ταῦτα γάρ ἐστι τὰ ποιοῦντα καὶ τούτους εὐδαίμονας, στέφανος καὶ πορφύρα καὶ παιδάρια κομῶντα λιβανωτὸν φέροντα. ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ποτὲ ἔχει, λελέχθω.*
11 *[τὸ δὲ κομᾶν οὐ χρὴ πάντως ὑπολαμβάνειν ὡς ἀρετῆς σημεῖον. πολλοὶ γάρ δὴ διά θεόν τινα κομῶσιν ἄνθρωποι· ⟨καὶ⟩ γεωργοὶ κομῆται, μηδὲ τοὔνομα ἀκούσαντές ποτε τὸ φιλοσοφίας, καὶ νὴ Δία οἱ πλείους τῶν βαρβάρων, οἱ μὲν σκέπης ἕνεκεν, οἱ δὲ καὶ πρέπειν αὐτοῖς νομίζοντες. τούτων ⟨δ'⟩ οὐκ ἔστιν ἐπίφθονος*
12 *οὐδεὶς οὐδὲ καταγέλαστος. ἴσως γὰρ ὀρθῶς αὐτὸ πράττουσιν· ἐπεὶ καὶ τοὺς λαγὼς ὁρᾶτε τοὺς πάνυ ἀσθενεῖς ὑπὸ τῆς δασύτητος σῳζομένους, καὶ τῶν ὀρνέων τοῖς ἀσθενεστάτοις ἐξαρκεῖ τὰ πτερὰ εἴργειν τὸν ἄνεμον καὶ τὸ ὕδωρ, διότι ἐξ αὐτῶν πέφυκεν. ἡμεῖς δὲ τὴν μὲν κόμην ἀφαιροῦμεν, ὥσπερ οἱ νομεῖς τῶν ἵππων, ἃς ἂν ἐθέλωσι παραβαλεῖν τοῖς ὄνοις, καὶ τὰ γένεια ἀποκείρομεν,*

---

2 *τὸν* M om. *δ'*, *τὸν δ'* TB 4 *νομίσας* libri, corr. Reiske *αὐτῷ* UT 6 *φήμην* T 7 *περιρηξάμενον* M scribendum: *δεῖ ⟨τοῦτον⟩* 9 *μαθητὴν* M 10 *τοῖς* pro *ταῖς* UT 13 *ἄλλους* libri corr. Casaub. *ἢ τέτταρες κομῆται* scripsi *ἢ τέτταρας κομήτας* BM (hic *κοσμ.*) *ἤ τέ γαρ ἀσκομήτας* U *ἦτε γὰρ ἀσκομήτας* T 14 *τῶν παρ' ὑμῖν θεῶν* vel *τοὺς παρ' ὑμῖν* Reiske 16 *τῆς ἑτέρας* scripsi, *τῆς ἑσπέρας* libri *ἔστιν* T *τοιαῦτα* pro *ποιοῦντα* B 17 *καὶ πορφύρα* om. M m. pr. 18 *ἔχῃ* UBT 19 *τὸ δὲ — οὐδὲ ποδῶν* Dionea puto, sed ab hoc loco aliena 20 *δὴ* scripsi, *ἤδη* libri *ἄνθρωποι* suspectum; vide ne scribendum sit: *κομῶσιν. ἀλλ' οἵ ⟨γε⟩ γεωργοὶ* etc. scil. pro ΑΛΛΟΙ lectum est ΑΝΟΙ i. e. *ἄνθρωποι* *καὶ* add. Emperius 21 *κωμῆται* T 23 *αὐτοῖς* UT *δ'* add. Reiske 29 *ὑποβαλεῖν* Cobetus

τὰς δὲ κεφαλὰς σκέπομεν. [τοὺς δὲ ἀλεκτρυόνας ὁρῶμεν οὐδενὸς τοιούτου προσδεομένους, ὧν ἄνθρωποι] σισύρας καὶ πίλους καὶ τοιαῦθ' ἕτερα ξυρράπτοντες. καὶ ποῖος ἂν γένοιτο πῖλος Ἀρκαδικὸς ἢ Λακωνικὸς μᾶλλον ἁρμόττων τῆς αὑτοῦ κόμης ἑκάστῳ; καὶ τί δεῖ, φησί, τοσούτων ὄντων σκεπασμάτων; οὐδὲν τοῖς γε πλουσίοις· ἐκείνοις μὲν οὐδὲ χειρῶν οὐδὲ ποδῶν.]

ἐγὼ δὲ ὁρῶ καὶ ταύτην τὴν πόλιν οὐδεμιᾶς ἐνδεεστέραν τῶν 13
πρώτων, καὶ ξυνήδομαι καὶ ἀγαπῶ. τῆς γὰρ ἠπείρου τὸ καρτερώτατον νέμεσθε καὶ πιότατον, πεδίων δὲ καὶ ὁρῶν μεταξὺ καλλίστων ἵδρυσθε, καὶ πηγὰς ἀφθονωτάτας ἔχετε καὶ χώραν εὐκαρποτάτην ξύμπαντα μυρία φέρουσαν,

πυρούς τε ζειάς τ' ἠδ' εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν,

καὶ πολλὰς μὲν ἀγέλας, πολλὰς δὲ ποίμνας ποιμαίνετε καὶ βουκολεῖτε. τῶν τε ποταμῶν οἱ μέγιστοι καὶ πολυωφελέστατοι τὴν ἀρχὴν ἐνθένδε ἔχουσιν, ὅ τε Μαρσύας οὗτος, διὰ μέσης τῆς πόλεως ὑμῶν ῥέων, ὅ τε Ὀργᾶς, ὅ τε Μαίανδρος, πολὺ πάντων [τῶν] ποταμῶν θειότατος καὶ σοφώτατος, ⟨ὃς⟩ ἑλίττων μυρίας καμπὰς σχεδόν τι τὴν ἀρίστην τῆς Ἀσίας ἔπεισιν. τῆς τε Φρυγίας προ- 14
κάθησθε καὶ Λυδίας, ἔτι δὲ Καρίας, ἄλλα τε ἔθνη περιοικεῖ πολυανδρότατα, Καππάδοκές τε καὶ Πάμφυλοι καὶ Πισίδαι, καὶ τούτοις ἅπασιν ἀγορὰν ὑμεῖς καὶ ξύνοδον παρέχεσθε τὴν αὑτῶν πόλιν. καὶ τοῦτο μὲν πολλὰς τῶν ἀνωνύμων πόλεων, τοῦτο δὲ πολλὰς εὐδαίμονας κώμας ὑπηκόους ἔχετε. σημεῖον δὲ μέγιστον τῆς δυνάμεως ὑμῶν τὸ πλῆθος τῶν φόρων. ὡς γὰρ οἶμαι τῶν ὑποζυγίων κράτιστα δοκεῖ τὰ πλεῖστον ἕλκοντα, οὕτω καὶ τῶν πόλεων εἰκὸς ἀρίστας εἶναι τὰς πλεῖστον ἀργύριον ὑποτελούσας. πρὸς δὲ τού- 15
τοις αἱ δίκαι παρ' ἔτος ἄγονται παρ' ὑμῖν καὶ ξυνάγεται πλῆθος ἀνθρώπων ἄπειρον δικαζομένων, δικαζόντων, ῥητόρων, ἡγεμόνων,

1 σκέπομεν Jacobs, πλέκομεν libri τοὺς δὲ — ἄνθρωποι seclusit Emperius ὅρμωμεν M m. pr. οὐδενὸς — ἄνθρωποι in mrg. M 2 πείλους M 3 καὶ ποῖος M, καίτοι ποῖος UBT πᾶ..ος T πεῖλος M 4 ἢ μᾶλλον M αὐτοῦ BMT 6 lacunam post ποδῶν statuit Reiske; vid. ad 334, 19 7 malim ὁρῶν ταύτην, deleto καὶ 9 πειότατον M δὲ Reiske, τε libri ὁρῶν M 10 ἀφθονωτάτους UBT εὐκαρπωτάτην T 12 τε καὶ ζειὰς UBT τ' ἠδ' Hom. Od. 4, 604 τε εἰδ' M τε ἠδ' ceteri 13 ποιμένετε M 16 Ὀργᾶς scripsi ex Strab. p. 577. Ὄρβας UBT νόρβας M τῶν om. BM m. pr. 17 ὃς add. Casaub. σοφότατος U 18 ἔπεισι UT 19 ἀλά τε T οἰκεῖ M m. pr. πολυανθρωπότατα Cobetus probabiliter 20 Κάππαδόκαι τε UBT πησίδαι M 21 αὐτῶν M 24 ὡς γὰρ scripsi, ὥσπερ libri 25 πλεῖστον scripsi, πλεῖον UBT πλέον M 26 ἐπιτελούσας T 27 ξυνάγονται UBT

ὑπηρετῶν, οἰκετῶν, μαστροπῶν, ὀρεοκόμων, καπήλων, ἑταιρῶν τε
καὶ βαναύσων· ὥστε τά τε ὤνια τοὺς ἔχοντας πλείστης ἀποδίδο-
σθαι τιμῆς καὶ μηδὲν ἀργὸν εἶναι τῆς πόλεως, μήτε τὰ ζεύγη μήτε
τὰς οἰκίας μήτε τὰς γυναῖκας. τοῦτο δὲ οὐ σμικρόν ἐστι πρὸς
16 εὐδαιμονίαν. ὅπου γὰρ ἂν πλεῖστος ὄχλος ἀνθρώπων ξυνίῃ, πλεῖ-
στον ἀργύριον ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖ γίγνεται, καὶ τὸν τόπον εἰκὸς εὐθη-
νεῖν· ὥσπερ οἶμαί φασι τὴν χώραν, οὗ ἂν πρόβατα πλεῖστα αὐλι-
σθῇ, κρατίστην γίγνεσθαι τοῖς γεωργοῖς διὰ τὴν κόπρον, καὶ
πολλοὶ δέονται τῶν ποιμένων παρ' αὐτοῖς αὐλίζειν τὰ πρόβατα.
17 τοιγαροῦν μέγιστον νομίζεται πρὸς ἰσχὺν πόλεως τὸ τῶν δικῶν
καὶ πάντες ἐσπουδάκασιν ὑπὲρ οὐδενὸς οὕτω. μέτεστι δὲ αὐτοῦ
ταῖς πρώταις πόλεσιν ἐν μέρει παρ' ἔτος. φασὶ δὲ νῦν ἔσεσθαι
διὰ πλείονος χρόνου. τοὺς γὰρ ἀνθρώπους οὐχ ὑπομένειν ξυνε-
χῶς ἐλαύνεσθαι πανταχοῦ. καὶ μὴν τῶν ἱερῶν τῆς Ἀσίας μέτε-
στιν ὑμῖν τῆς τε δαπάνης τοσοῦτον ὅσον ἐκείναις ταῖς πόλεσιν,
ἐν αἷς ἐστι τὰ ἱερά. οὔκουν ἔγωγε ταύτης εὐποτμοτέραν ἐπί-
σταμαι πόλιν οὐδὲ ἀνθρώπους ἄμεινον ζῶντας, χωρὶς Ἰνδῶν.
18 ἐκεῖ γάρ, ὥς φασι, ποταμοὶ ῥέουσιν οὐχ ὥσπερ παρ' ὑμῖν ὕδατος,
ἀλλ' ὁ μὲν γάλακτος, ὁ δὲ οἴνου διαυγοῦς, ἄλλος δὲ μέλιτος, ἄλ-
λος δὲ ἐλαίου. ῥέουσι δ' ἐγγύθεν ἐκ λόφων, ὥσπερ ἐκ μαστῶν
τῆς γῆς. πάντα δὲ ταῦτα τῶν παρ' ἡμῖν ἄπειρον διαφέρει πρός τε
ἡδονὴν καὶ δύναμιν. τὰ μὲν γὰρ ἐνθάδε γλίσχρως καὶ μόλις ἀπὸ
ζῴων τινῶν καὶ φυτῶν ⟨συλλέγομεν⟩, καρποὺς ξύλων βρίζοντες καὶ
τροφὴν ζῴων βδάλλοντες καὶ βλίττοντες, τὰ δὲ ἐκεῖ τῷ παντὶ καθα-
ρώτερα, χωρὶς οἶμαι βίας καὶ πανουργίας. οἱ δὲ ποταμοὶ ῥέουσιν
ἕνα μῆνα τῷ βασιλεῖ, καὶ φόρος οὗτός ἐστιν αὐτῷ, τὸν δὲ λοιπὸν
19 χρόνον τοῖς δημόταις. ξυνίασιν οὖν καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετὰ
παίδων καὶ γυναικῶν εἴς τε τὰς πηγὰς καὶ [πρὸς] τὰ ῥεύματα τῶν (435
ποταμῶν παίζοντες καὶ γελῶντες, ὡς ἂν ἐπ' εὐωχίαν. φύεται δὲ
παρὰ ταῖς ὄχθαις ὅ τε λωτὸς ἰσχυρὸς καὶ σχεδὸν ἁπάντων σιτίων
ἥδιστος, οὐχ ὥσπερ ὁ παρ' ἡμῖν τετράποσι τροφή, καὶ πολλὰ

---

1 ὀρεωκόμων T ἑταίρων libri, corr. Jacobs ἑτέρων τε βαναύσων Emp. dubit. 2 ἅτε pro τά τε M 7 εἶμαι T φησὶ B 8 γίνεσθαι B 10 νομίζει UBT 16 εὐποτμωτέραν M 21 ὑμῖν TM m. pr. ἀπείρων M 23 ad βρίζοντες schol. B ἔσθοντες, πιέζοντες· λαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κνοῦντες. — συλλέγομεν addidit Wil. καρποὺς — βλίττοντες del. Emp. — 24 βάλλοντες T (superscr. δ) βάλλοντες M 25 post πανουργίας desidero γιγνόμενα 27 ξύνεισιν libri, ξύναισιν v, corr. Mor. 28 scrib. πρός τε τὰς etc. πρός om. M. 31 πολλὰς ἧς ἅμα M

σήσαμα καὶ σέλινα, ὡς ἂν εἰκάσειέ τις ἐκ τῆς ὁμοιότητος· τὴν δὲ
ἀρετὴν οὐκ ἄξιον συμβάλλειν. γίγνεται δὲ αὐτόθι ἕτερον σπέρμα,
τῶν πυρῶν καὶ τῶν κριθῶν ἀμείνων τροφὴ καὶ μᾶλλον ξυμφέρουσα.
φύεται δὲ ἐν κάλυξι μεγάλαις, οἷον ῥόδων, εὐοσμοτέραις δὲ καὶ
μείζοσιν. ταύτας τὰς ῥίζας καὶ τὸν καρπὸν ἐσθίουσιν, οὐδὲν πο-
νήσαντες. εἰσὶ δὲ ὀχετοὶ πολλοὶ ῥέοντες ἐκ τῶν ναμάτων, οἱ μὲν 20
μείζους, οἱ δὲ ἐλάττους, ξυμμιγνύντες ἀλλήλοις, τῶν ἀνθρώπων
πεποιηκότων, ὅπως ἂν αὐτοῖς δοκῇ. μετοχετεύουσι δὲ ῥᾳδίως,
ὥσπερ ἡμεῖς τὸ ἐν τοῖς κήποις ὕδωρ. ἔστι δὲ καὶ λουτρὰ πλησίον
αὐτοῖς ὕδατος, τὸ μὲν θερμὸν λευκότερον ἀργύρου, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ
βάθους καὶ τῆς ψυχρότητος κυανοῦν. ἐνταῦθα νήχονται γυναῖκες
ἅμα καὶ παῖδες, καλοὶ πάντες. ἔπειτα οἶμαι κατακλινέντες ἐν τοῖς
λειμῶσιν ᾄδουσι καὶ μινυρίζουσιν. εἰσὶ δὲ λειμῶνες αὐτόθι πάγ- 21
καλοι καὶ φύσις ἀνθῶν τε καὶ δένδρων παρεχόντων τὴν μὲν σκιὰν
ἄνωθεν ἐξ ὕψους, τὸν δὲ καρπὸν ἐν ἐφικτῷ τοῖς βουλομένοις λα-
βεῖν νευόντων τῶν κλάδων. οἵ τε ὄρνιθες κατᾴδουσιν, οἱ μὲν ἐν
τοῖς ὄρεσιν συγκαθήμενοι, πολύ τι πλῆθος, οἱ δὲ ἄνωθεν ἀπὸ
ἀκρεμόνων, εὐφωνότεροι τῶν παρ' ἡμῖν ὀργάνων. πνεῦμά τε ἀεὶ
μέτριον διαρρεῖ, καὶ τῶν ἀέρων ἡ κρᾶσις ὁμοία διὰ παντός, μά-
λιστα δὲ ἔοικεν ἀρχομένῳ θέρει. πρὸς δὲ τούτοις ὅ τε οὐρανὸς
ἐκεῖ καθαρώτερος καὶ τὰ ἄστρα πλείω καὶ λαμπρότερα. ζῶσι δὲ
πλεῖον τετρακοσίων ἐτῶν, πάντα τὸν χρόνον τοῦτον ὡραῖοι καὶ
νέοι καὶ οὔτε γῆράς ἐστι παρ' ἐκείνοις οὔτε νόσος οὔτε πενία.
τούτων δὲ τοιούτων [ὄντων] καὶ τοσούτων ὑπαρχόντων ἀγαθῶν, 22
ὅμως εἰσὶν ἄνθρωποι καλούμενοι Βραχμᾶνες, οἳ χαίρειν ἐάσαντες
M) *τούς τε ποταμοὺς ἐκείνους καὶ τοὺς παρ' αὐτοῖς ἐρριμμένους ἐκ-*
τραπέντες ἰδίᾳ τε ξυλλογίζονται καὶ φροντίζουσι, πόνους τε θαυ-
μαστοὺς ἀναλαβόμενοι τοῖς σώμασιν οὐδενὸς ἀναγκάζοντος καὶ καρ-
τερήσεις δεινὰς ὑπομένοντες. φασὶ δὲ ἐξαίρετον αὐτοῖς εἶναι μίαν
πηγὴν τὴν τῆς ἀληθείας, πολὺ πασῶν ἀρίστην καὶ θειοτάτην, ἧς
οὐδέποτε τοὺς γευσαμένους ἐμπίμπλασθαι. τὰ μὲν οὖν ἐκεῖθεν

---

1 *σέλημα* U *γέλεινα* M 2 *ξυμβάλλειν* M *γίνεται* UT *δὲ* om. UT 4 *μεγάλοις* UBT *ῥόδον* UBT 5 *μείζοσι* UT *τούτων* conieci pro *ταύτας* *ῥίξας* M 7 *δὲ* om M 9 *ὑμεῖς* T 14 *φύσιν* UBT 15 *ἐνεφικτῶν* M *ἐν ἐφίκτῳ* T 16 *μὲν* om. M 17 *ἐγκαθήμενοι* libri, corr. Wil. 18 *ὑμῖν* T 20 *ὅτε ὁ* M *ὅτι* T; quid B dubium 21 *ζῶσι δὲ οὐ πλεῖον* BM *ζ. δὲ οὐ πλείω* UT *οὐ* seclusit Emp. *οὐ μείω* Reiske 24 *ὄντων* seclusi 26 *ἐῤῥειμένους* M 27 pro *τε* malim *τι* 31 *οὐδέποτε γεύσασθαι τοὺς ἐμπιμπλαμένους* libri (*ἐμπιπλ.* T) corr. Reiske; *οὐδέποτε ψεύσασθαι τοὺς ἐμπιμπλαμένους* Cobetus

λόγος ἐστὶν ἀψευδής. ἤδη γάρ τινες τῶν ἀφικνουμένων ἔφασαν·
ἀφικνοῦνται δὲ οὐ πολλοί τινες ἐμπορίας ἕνεκεν· οὗτοι δὲ ἐπιμί-
γνυνται τοῖς πρὸς θαλάττῃ. τοῦτο δὲ ἄτιμόν ἐστιν Ἰνδῶν τὸ γένος,
23 οἱ δὲ ἄλλοι φεύγουσιν αὐτούς. τούτους ἀνάγκη ὁμολογεῖν ὑμῶν
εὐδαιμονεστέρους, τῶν δὲ ἄλλων ὑμᾶς, πλὴν ἑνὸς ἀνθρώπων ἔτι
γένους, τῶν πολυχρυσοτάτων. τὸ δὲ χρυσίον λαμβάνουσι παρὰ
μυρμήκων. οὗτοι δέ εἰσιν ἀλωπέκων μείζονες, τἄλλα δὲ ὅμοιοι
τοῖς παρ' ἡμῖν. ὀρύττουσι δὲ κατὰ γῆς, ὥσπερ οἱ λοιποὶ μύρμη-
κες. ὁ δὲ χοῦς αὐτοῖς ἐστι χρυσίον καθαρώτατον πάντων χρυσίων
καὶ στιλπνότατον. εἰσὶν οὖν πλησίον ἐφεξῆς, ὥσπερ κολωνοὶ τοῦ
ψήγματος, καὶ τὸ πεδίον ἅπαν ἀστράπτει. χαλεπὸν οὖν ἰδεῖν ἐστι
πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ πολλοὶ τῶν ἐπιχειρούντων ἰδεῖν τὰς ὄψεις
24 διεφθάρησαν. οἱ δὲ προσοικοῦντες ἄνθρωποι τὴν μεταξὺ χώραν
διελθόντες ἔρημον οὖσαν οὐ πολλὴν ἐφ' ἁρμάτων, ὑποζεύξαντες
ἵππους ταχίστους, ἀφικνοῦνται τῆς μεσημβρίας, ἡνίκα δεδύκασι
κατὰ γῆς· ἔπειτα φεύγουσι τὸν χοῦν ἁρπάσαντες. οἱ δὲ αἰσθανό-
μενοι διώκουσι καὶ μάχονται καταλαβόντες, ἕως ἂν ἀποθάνωσιν ἢ
ἀποκτείνωσιν· ἀλκιμώτατοι γάρ εἰσι θηρίων ἁπάντων. ὥστε οὗτοί
γε ἐπίστανται τὸ χρυσίον ὁπόσου ἐστὶν ἄξιον, καὶ οὐδὲ προΐενται
25 πρότερον ἢ ἀποθανεῖν. φέρε δή, τίνας ἄλλους τῶν καθ' ἡμᾶς
εὐδαίμονας ἀκούομεν; Βυζαντίους, χώραν τε ἀρίστην νεμομένους
καὶ θάλατταν εὐκαρποτάτην. τῆς δὲ γῆς ἠμελήκασι διὰ τὴν ἀρε-
τὴν τῆς θαλάττης. ἡ μὲν γὰρ διὰ μακροῦ φέρει τὸν καρπὸν αὐ-
τοῖς καὶ δεῖ λαβεῖν ἐργασαμένους, ἡ δὲ αὐτόθεν μηδὲν πονήσασιν.

2 τινι M   ἐμπορείας M   4 οἱ δὲ Geelius, οἵ τε UBT οὔτε M ψέγουσιν libri corr. Lobeck   6 τῶν πολυχρυσοτάτων cf. Herodot. III 102   8 ὑμῖν T   10 κωλωνοὶ U   τὸ παιδίον ἀναστράπτει M   13 προσηκοῦντες T   14 ὑποζεύξαντες ἵππους etc. ab Herodoto haec discrepare monet Cobetus   17 ἂν om. UBT   18 αὐτοὶ pro οὗτοι M   21 ἀκούωμεν UBT

Kritische Ausgaben
griechischer und lateinischer Schriftsteller.

Aeneae *commentarius Poliorceticus.* R. HERCHER recensuit et adnotavit. 4 M.

Aeschyli *tragoediae.* Recensuit G. HERMANNUS. Editio altera. 2. Voll. Mit Porträt von G. Hermann . . . . 16 M.

Ammiani *Marcellini fragmenta Marburgensia.* Edidit H. NISSEN. Accedit tabula photolithographica . . . . 4 M.

Apulei *Madaurensis, L., apologia sive de magia liber* edidit G. KRUEGER. 3 M.

Aristotelis *de anima libri III.* Recensuit A. TORSTRIK. . . . . . 6 M.

Aristoxenus' *harmonische Fragmente.* Griechisch und deutsch mit kritischem und exegetischem Commentar und einem Anhang, die rhythmischen Fragmente des Aristoxenus enthaltend, herausgegeben von PAUL MARQUARD. 8 M.

Callimachi *Cyrenensis hymni et epigrammata.* Edidit AUG. MEINEKE. 6 M.

Ciceronis *artis rhetoricae libri duo* rec. A. WEIDNER . . . . 4 M.

Demosthenis *oratio in Androtionem.* Edidit C. H. FUNKHAENEL . . . 2 M.

Dionis Cassii *Cocceiani rerum Romanorum libri octoginta,* ab I. BEKKERO recogniti . . . . 12 M.

Epicharmos, *des Koers, Leben und Schriften.* Nebst einer Fragmentensammlung. Herausgegeben von AUG. O. FR. LORENZ . . . . 6 M.

Eratosthenis *Catasterismorum reliquiae* recensuit C. ROBERT. Accedunt prolegomena et epimetra tria . . . . 12 M.

Euripidis *tragoediae.* Recensuit G. HERMANNUS. Voll. I—III. p. 1. 16 M.

Einzeln: Vol. I.	1: Hecuba.	2 M.	40 Pf.
	2: Iphigenia in Aulide.	2 M.	40 Pf.
Vol. II.	1: Helena.	2 M.	40 Pf.
	2: Andromacha.	1 M.	60 Pf.
	3: Cyclops.	1 M.	
	4: Phoenissae.	2 M.	40 Pf.
Vol. III.	1: Orestes.	2 M.	40 Pf.

Vol. I. 3 kann nicht mehr apart abgegeben werden.

Euripides, *Herakles.* Erklärt von U. v. WILAMOWITZ-MOELLENDORFF. 2 Bände. 1. Bd.: Einleitung in die Attische Tragödie. 2. Bd.: Text u. Commentar. Neue Auflage in Vorbereitung.

Eusebi *chronicorum libri duo.* Edidit ALFREDUS SCHOENE. 2. Voll. 38 M.

Herodoti *historiae.* Recensuit H. STEIN. 2 tomi . . . . 24 M.

Heronis Alexandrini *geometricorum et stereometricorum reliquiae.* Accedunt Didymi Alexandrini mensurae marmorum et anonymi variae collectiones ex Herone Euclide Gemino Proclo Anatolia aliisque. E libris manuscriptis edidit FR. HULTSCH . . . . 8 M.

Homeri *hymni et epigrammata.* Edidit G. HERMANNUS . . . 3 M. 50 Pf.

Horatius *Flaccus, Q.,* ex recensione et cum notis atque emendationibus RICHARDI BENTLEII. Edidio tertia. 2 tomi . . . . 16 M.

Iosephi, *Flavii, opera.* Edidit et apparatu critico instruxit B. NIESE.

Vol. I.	Antiquitatum Judaicarum libri I—V	14 M.
Vol. II.	„ „ „ VI—X	12 M.
Vol. III.	„ „ „ XI—XV	18 M.
Vol. IV.	„ „ „ XVI—XX et vita . .	14 M.
Vol. V.	De Judaeorum vetustate sive contra Apionem libri II.	5 M.

Druck von J. B. Hirschfeld in Leipzig.